

· BIBLIOTECA · SCRITORILOR ROMANI ·

♥ ANTON ♥
♥ PANN ♥♥

· OPERE ·
· COMPLE ·
· TE · VOL. I ·

POVESTEA VORBEI

Editura
Inst. grafic
♥ MINERVA ♥

BUCUREȘTI
1908

Prețul: Lei 1.50

BIBLIOTECA CENTRALA
A
UNIVERSITAȚII
DIN
BUCUREȘTI

No. Curent 3384 Format II

No. Inventar 5342 Anul

Secția Raftul

1 2208

ANTON PANN

CULEGERE DE PROVERBURI

SAU

POVESTEA VORBII

5

LIBR. N. 10170

272119
BIBLIOTECA SCRITORILOR ROMÂNI

In. 9448

Inv. 3384.

ANTON PANN

OPERE COMPLETE

5342.
POVEȘTEA VORBII. — O ȘEZĂTOARE LA ȚARĂ. —
NASTRATIN HOGEA. — ÎNTELEPTUL ARGHIR. —
OSEBITE ANECDOTE.

859.0 Pann Anton 1.01

EDIȚIA II-a

BUCUREȘTI

MINERVA», INSTITUT DE ARTE
«GRAFICE ȘI EDITURĂ. B-dul. ACA
DEMIEI, 3 — EDGAR-QUINET, 4.
1909

1961

Biblioteca Centrală Universitară

BUCUREȘTI

Cota ... 3384

Inventar ... 5342

R49

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ
«MINERVA», B-DUL ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINET, 4

B.C.U. Bucuresti

C5342

rc. 16/04

O P R E F A Ț A ¹⁾

Către cititori,

Domnilor! Aceste fabule și istorioare, nu sânt decât numai auzite. De vor fi vre unele tipărite în alte limbi, nu știu, că n'am învățat nici o limbă din cele poleite. În anii cruzimei mele de ar fi fost școli ca acum și de învățam vre-o limbă din cele lăudate, nu eră să mă joc cu astfel de lucruri mici, ci eră să traduc osebite cărți care să mă folosească și pe mine și pe alții. Cu toate acestea crez că și istorioarele acestea nu vâ vor fi spre vătămare, de și multe din ele puteți să le știți și multe să nu le știți. Eu mă mulțumesc că am putut face și atâta, în ceasurile mele vacante, decât să le petrec nimica făcând.

De veți găsi vreun cusur în stil, nu aveți drept să mă osândiți, fiindcă m'am dezvinovățit, spuindu-vă că eu altele n'am învățat decât din mica copilăria mea mi-am bătut capul ca să ajung desăvârșit în meșteșugul muzicii bisericești, în care am și izbutit. După ce am învățat Canoanele și ortografia acestui meșteșug, n'am zăbovit a români și a lucră pe note cărțile cele mai trebuincioase. Care sunt: Anastasimătarul Serdariului Dionise Fotino, Docsastarul dinpreună cu Trio-dul și Pendicostarul, Heruvico-Kinonicarul, Catavasie-

¹⁾ În fruntea broșurei sale de *Fabule și istorioare* (București 1841) Anton Pann tipărește aceste șire explicatoare, pe cari le găsim potrivite și pentru volumul de față.

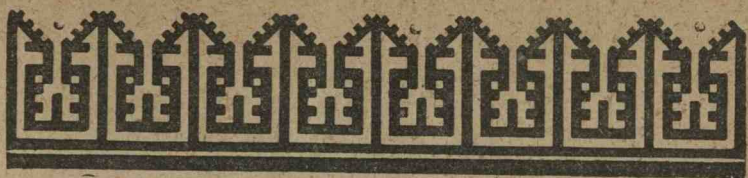
rul și altele multe. Care nedându-mi mâna să le tipăresc, șed pe fundul lăzii de vre-o douăzeci de ani. Și nu vor ieși la lumină, până nu se va găsi un patriot care să știe prețui asemenea osteneli și să jertfească un ce pentru tipărirea lor.

Aceasta am învățat, Domnilor, și de poate cineva să găsească vreun cusur asupra acestui meșteșug, rușinea mea va fi (după cuvântul ce am zis că din mica mea copilărie mi-am bătut capul cu dânsul), că de a mă lăuda singur nu'mi este de folos.

Iar după ce am isprăvit cărțile de mai sus numite, și văzând că osteneala îmi stă zadarnică, m'am apucat a adună și a face câte o carte din cele politicești, încet, încet învățându-mă singur, una ca să'mi treacă de urât și al doilea socotind ca să trăesc. Precum am și tipărit întâi «Calendarul lui Bonifatie Setosul», al 2-lea «Cântările de stea», al 3-lea «Cântările de lume» al 4-lea «Indreptătorul Bețivilor», al 5-lea «Hristoitia», al 6-lea «Erotocritul» și al 7-lea aceste «Fabule și istorioare». Intr'aceste cărți, Domnilor, puteți găsi destule cusururi, căci, după cum am zis: dascăl mi-am fost singur, pentru care nu mă sfiesc de Dumneavoastră, cari cunoașteți și știți poezie ce va să zică, știind că cei înțelepți niciodată nu defaimă, ci mă tem de aceia ce măsoară rândurile cu compasul, sau cu bețișorul și zic că, un rând este mai lung decât altul, că asemenea oameni nu sunt nicidecum ertători, imputez', defaim', cum le vine la gură.

Cu toate acestea eu tot nu mă opresc a tipări și a nu le da în critică și altele; pentru că m'am obișnuit a nu șede a fără lucru: și, scriind câte ceva mi se pare că 'mi petrec vremea foarte dulce. Și pentru ca să fac și Dumneavoastră asemenea petrecere cu critica lucrului meu, cu toată dragostea vi-l pui înainte, și — citiți sănătoși.

ANTON PANN.

Despre cusururi sau urâciuni

Aideți să vorbim de geabă
Că tot n'avem nici o treabă.
Fiindcă,

Gura nu cere chirie,
Poate vorbi orice fie. — De
[multe ori însă

Vorba, din vorbă în vorbă
Au ajuns și la cociorbă¹⁾.

Ș'atunci vine proverbul,
Vorba pe unde a eșit

Mai bine să fi tușit. — De aceia
Când vei să vorbești, la gură

Să aibi lacăt și măsură. — Adică:
Vezi bârna din ochiul tău

Și nu vorbi p'alt' de rău. — Spre
[pildă:

Când vei vorbi de mucos
Nici tu să fii urduros.

Că nu e mai urit când cineva
Face pe frumos, că e ponevos,

Și pe cel urit că e aurit. — Altul iar,
Trânțește cuvântul tronc.

Ca cloșca când face clonc.
Și se pomenește vorbind:

Frumoasă nor²⁾ dobândiși
Dar se uită cam pieziși³⁾. — Și că

După ce e neagră, o cheamă și
[neagă:

După ce e mută apoi e și slută. —
[Sau:

Urit meșter a croit-o,

Rău ciocan a ciocănit-o. — Sau,
Bun ciocan te-a ciocănit,

Că frumos te-a potrivit. — Și
Urit tată a avut,

Să'i semene la făcut. — Sau
Fă-mă tată ca să'ți seamăn,

Ca frate cu frate geamăn. — Dar
[însă,

A semănat castraveți

Și au răsărit scăeși. — Sau că,
Tata aveă armăsar,

Dar el a eșit măgar. — Și așa,
Cu vorbe înbolditoare

Il atinge unde-l doare. — De aceia
nici odată,

Chelului despre chelie

Să nu-i spui vreo istorie. — Și
Cu pleșuvul când vorbești

Tigvă să nu pomenești. — Și nici,
Să nu râzi de măgar cum-va,

Că poate-l incaleci când-va. —
Totdauna,

Gura care e'mpuțită,

Altui e nesuferită. — Că dacă
Mie imi miroasă-a floare

Dar altuia a putoare. — Și în scurt,
Noi râdem de unul, doi,

Și patruzeci râd de noi. —
[Pentru că

Nu este răsursă să n'aibă cusur.

1) Vătrați de lemn (explicația lui Pann).

2) Noră.

3) Pann scrie *pieziș*.

Povestea vorbii

Primăvara 'ntăia oare rozele¹⁾ când infloresc²⁾
 C'un fir merse la 'mpăratul grădinaru 'mpărătesc
 Care cu plăcere multă 'n mâna sa cum l-a luat
 Tot d'odată fără veste la un deget l-a 'nțepat,
 Și intăia sa plăcere ce asupra'i o avea
 'I s'a 'ntors în supărare, cu acel gust n'o privea:
 Cum și către grădinarul zise: — Iată un cusur
 Care n'ar fi cuvîntă ca să'l aibă un răsुर;
 Tu cam te pricepi la multe măestrii grădinărești,
 Ș'astă roză ghimpi să n'aibă n'ai putea s'o altuiești?
 — Ba, se poate, împărate, grădinarul a răspuns.
 Și grădinăria are câte un secret ascuns [!].
 — Nu știu, împăratul zise, asta este treaba ta,
 Fă-l ca să'i lipsească ghimpii și un dar vei căpăta.

Grădinarul dar se duse, puse 'ndată, altui.
 Să se prinză și să crească indestul se nevoi.
 In sfârșit el cu secretu'i a văzut c'a izbutit
 Și mergând la împăratul duce un fir înflorit,
 Care 'n mâna sa luându-l foarte bine 'i-a părut.
 C'a putut să-l altuiască după cum a fost cerut.
 Dar la nas când [el] îl duse, zise către grădinar:
 — Ce fel? acum văz că n'are cel mai mic miros măcar?
 Grădinarul îi răspunse: — Împărate, să trăești,
 Orice lucru firea și schimbă când vei stă să-l altuiești,
 Și nimic iar nu se poate ca să n'aibă vreun cusur,
 Arbori, plante, flori și oameni, astfel și acest răsुर,
 Care or ca 'ntăi să 'nghimpe și să fie cu miros,
 Or nici un miros să n'aibă și [să] fie ne-ghimpos.
 Fiecare poartă câte un răvaș în spate.
 Pe al altuia îl vede și pe-al său nu'l vede.
 Fiecare să ține mai cuminte decât altul.
 Fiecăruia i se pare că copilul său e mai frumos,
 [d'ar fi cât de urăcios. — Și
 Ce e frumos poartă și ponos.
 Fiecare trage spuză pe turta lui.
 Lesne-a judecă pe altul. — Că
 Nu te pricepi să împarți un pai la doi boi. — Și că
 Cu ce dascăl lăcuiește
 Așa carte-alcătuiește. — Așa e lumea asta:
 Răde om de om și dracu de toți.
 Dracu răde de porumbe negre și pe sine nu se vede.
 Gura lumii numai pământul o astupă.
 Fiecare se leagă unde 'l doare.

1) Pann scrie: «roazele».

2) *infloresc*.

Povestea vorbii

Spun c'a fost odată un crai oare-care
 El aveà din fire un nas foarte mare :
 Și își vedeà bine cusurul ce are
 Dar tot gândeà ¹⁾ cum că poate i se pare.
 Supușii și alții, [pe] care-i întrebasese,
 Că îi șade bine îl incredințasese.
 Căci cine 'ndrăznește la unul mai mare
 Să'i spue de față cusurul ce'l are ?
 Tot pe acea vreme și'n acea cetate
 Erà ș'o cocoană gheboasă în spate.
 Ce o amăgise lingăii să crează
 Că ea e în lume cea dintâie rază,
 Cu poezii, versuri o încorunase
 Ș'a se ținea zână o infumurase.
 Aceasta se duse la craiul odată,
 Cu alt oare-cine având judecată.
 Și văzând că craiul hatâr ei nu-i face
 Să vorbească 'n parte-i după cum îi place,
 Prerumpând cuvântul zise cu mirare :
 — Va-a-ai de mine ce, [mai] nas ai mare .
 Pe craiul cu astă vorbă îl impunse
 Dar deocamdată nimic nu răspunse.
 Ea însă părându'i că nu auzise
 Între alte vorbe iară îi mai zise.
 Craiul și aceasta o 'nghiți cu noduri
 Ea nu încetă însă de a'i da iar bolduri,
 Și mai zise iarăși : — Ce ciudat îmi pare !
 N'am mai văzut încă astfel de nas mare !
 Se înăspri Craiul și zise : — Cocoană !
 Știi că ești cu totul ciudată persoană !
 Ce îmi tot spui mie că-mi e nasul mare
 Și nu-ți vezi cocoșa ce-o porți în spinare ?
 Cusurul cel mare nu ți-l simți din spate
 Și judeci p'al altui, el ți-e greutate.
 Plecând ea să meargă și eșind în tindă,
 Zice craiul iară, privind în oglindă ;
 — Nu a fost minciună ce a zis neștine
 Că greu se cunoaște cineva pe sine !

1) Ed. Bibl. p. toți înlocuit cu «credeà.»

Despre pedanți sau copilăroși

Pomul se cunoaște din roadă
Și omul din mintea neroadă. —

[Că el,

Nici în cap ce nu-ți pocnește
A vorbi se pomeneste. — Și trăn-
[tește vorba,

Hodoronc, tronc, ca o roată
De la o moară stricată. — Și

Tot înșiră la gogoși
Spuind despre moși păroși. — Și
Vorbește neisprăvite,

La 'nșiră-te mărgărite. — Adică:
Să ni se arate va

Că ar fi știind ceva. — Dar se
[cunoaște

Omul prost din vorbuliță
Și nuca din ușurință. — Pentrucă,
Judecata'i e ologă

Că-i lipsește 'n cap o doagă.

Om în trup destul de mare

Și minte de copil are.

Știe vorbe să îndruge

Parcă tot la țată sugere

Știe ca calul prost
Să ia hamul de rost.

E bătut la cap

Toamnă ca un țap.

Știe sfături să dea

Cât știe și baba mea.

Ar vrea să facă și el

Dar nu știe în ce fel.

Și el rosti de se plăti. — Po-
[vestea ăluia :

Zile înșirate, fire incurcate,

Până rău țesută, și vreme pier-
[dută.

S'o lovi nu s'o lovi,

Na ți'o frântă că ți-am dres'o

Unde chiorește și unde lovește.

Cel copilăros totdeauna,

Gândește în mintea-i adâncă,

Numai el pâine mănâncă,

Și alții mănâncă paie

Ca vitele, din copaie. — Dar însă,

Vorbă 'n colțuri și rotundă.

Fără cercuri se înfundă.

Povestea vorbii

Doi precupeți tineri se 'ntovărășiră
Și după negoțu-și prin țară ieșiră,
Colindând prin sate în lungă lor cale
Odată 'nserară la un sat p'o vale,
Și să măie noapte [a] au tras împreună
La o casă care le-au părut mai bună:
Unde 'n bătătură le eși 'nainte
Un bătrân de treabă și foarte de cinste.
Îi primi bine, îi băgă în casă,
Și ei cerură întâi și întâi masă,
Zicându-i: Tătuță! sântem flămânzi tare,
Fă bine 'ngrijește de ceva mâncare.
Bătrânul zise: — Ședeți, fiți în pace,
Că despre mâncare vom face ce om face.
Până când dar masa moșul să le puie,

De vr'o veste nouă întrebă să'i spuie.
 Vorbind una alta cu toți împreună,
 Că și unii alții cândva când s'adună:
 Eșind din ei unul afară la treabă
 Moșul gășind vreme pe cel-l'alt întrebă.
 Zicându-i: — Jupâne! voi frați sunteți poată,
 Că vă văz prea bine semănând la toate?
 Tovarășu-i zise, cu scârbă într'insul:
 — Aș! n'aș mai vrea frate să am și ca dânsul,
 Că atât doar are, chip și trup ca omul.
 Dar poți să-i dai paie ca și la tot boul.
 Vorbind ei sosește cel eșit afară
 Și îndată vorba între ei schimbară.
 Puțin dacă trece și acestlalt ese,
 Moșul iarăși care curios fusese,
 Asemeni ș'acestui face întrebare.
 — Jupâne! zicându-i, frați sânteți imi pare,
 Că semănați, uite, la chip cu 'ntregime,
 Potrivii întocma și la înălțime.
 Ș'acest iar răspunse: — Ai greșală, tată,
 Să-mi fie el frate n'ași vrea nici odată,
 Că e măgar mare, care nu mai simte,
 Să-i pui să mănânce tărățe nainte.

Auzind bătrânul aceste cuvinte,
 Către unul altul ne-dându'și ei cinste,
 Se scoală îndată caută [o] copaie,
 Merge și o umple până sus cu paie,
 Mai ia încă una, se duce cu dânsa,
 Apucă și pune tărățe într'insă,
 Și cu amândouă intrând el în casă
 Le puse nainte pe pat fără masă.
 Ei văzând aceasta îl întreb d'odată:
 — De ce ne pui astea înainte, tată?
 — Pofțiți, el răspunse, că vă dau eu încă,
 Boul și măgarul de astea mănâncă.
 Iar ei începură 'n ochi să se privească
 Și unul de altul față să-și roșască.
 Bătrânul atuncea gura-și întremează,
 Și învățătura ast-fel își urmează
 Zicând: — Căpii tineri! rău să nu vă pară.
 De această glumă ce-o fac astă-seară,
 Că cât are omul în lume viață
 Tot meretu învață ¹⁾ și nu se învață,
 Și voi de aceasta aveți trebuință,
 Numai de ați luă-o cu bunăvoință.
 De și nu's atâta înțelept, cu minte,

1) La Pann consecvent: învață.

Dar tot pot a zice două, trei cuvinte.
 De sânteți tovarăși ori frați, eu n'am treabă,
 Cum vreți puteți zice la cine yă 'ntreabă,
 De cât zic, e bine că omul vr'odată
 P'alt să nu defaimă, să-i puie vr'o pată,
 Și mai mult p'acela care-l însotește
 Sau alt-fel cu dânsu 'mpreună trăiește.
 Că cine-i de treabă cu prost nu s'adună.
 Cîntea cu ocara nu pot fi 'npreună;
 Cine își defaimă contovărășia
 Iși arată însuși necuvioșia.
 Că fiestecare cu cin' se 'nsotește
 Ca el prin urmare lumea-l pretuiește.
 A umblă pe sine mai bun să se facă,
 Defăimând pe altul, nu poate să placă
 Că e o zicală mai de toți vorbită:
 Omul la om trage și vita la vită.
 Atunci luând moșul copăile date
 Le puse 'nainte pâine și bucate,
 Și îi cinsti bine după cuviință,
 Făcându-i el ast-fel greșala să și simță.
 Cari cât trăiră tot îl pomeniră
 Și aceasta inșiși ei o povestiră.

Despre vorbire

Imbucătura mare să 'nghiți
 Și vorba mare să nu o zici. — De și
 Imbucătura cea mare
 Se 'nghițe cu 'necare. — Căci
 Vorbele celor mari sunt ca zmochinele de dulci,
 Iar vorbele celor mici șună ca niște nuci;
 Zice un înțelept:
 Sau taci, sau zi ceva mai bun de cât tăcerea! — Și
 Dacă yrei¹⁾ să trăiești liniștit, să nu vezi, să n'auzi, să taci.
 Vorba și are și ea vremea ei.
 Iar nu să o trântești când vei.
 După proverbul turcesc:
 Sioileesem sioz olur, zioilemesem dert o lur, — Adică:
 De voi zice vorbă-să face, de nu voi zice venin se face. —
 [Și cum zice Românul:

Limba vacii este lungă
 Dar la coada și tot n'ajungă. — Și iarăși
 Sarea-i bună la hiertură,

¹⁾ Pann: *vei*.

Insă nu peste măsură. — Că
 Unde este vorbă multă,
 Acolo e treabă scurtă ¹⁾ — Totdeauna
 Cine are limbuția
 E mai rea decât beția. — Unul ca acela
 Parcă se pune la cioarbă
 Una într'alta tot să soarbă,
 Astfel nu-ți dă pas de vorbă.
 Până-și găsește să-i zică,
 Stăi că nu-ți e gura chioară,
 Ține rândul ca la moară.
 Aici la rășniță nu e
 Care, când o vrea să puie — Limbutul
 N'are cine să-l asculte —
 Și el spune 'ndrugă multe. — Și
 Silă de vorbă își face,
 Tot să troncănească-i place. — Parcă
 A mâncat picioare de găină
 Și-l tot râcâe la inimă. — De aceea
 Săracul n'are nici haină,
 Nici la inimă vr'o taină; — Totdeauna
 Vorbele cele ferite
 În piață ²⁾ și'n moară's vorbite.

Vorba ăluia

Intr'un oraș oare care,
 Ca și Bucureștiul de mare,
 Unde lumea în piaț ese
 Și 'ncoaci încolo să țese
 Pintre cei ce vând produse
 Și fel de feluri de fructe,
 Unde răsună haznale, ³⁾
 Trântindu-se pe tablale.
 Unde unii iau, dau, număr,
 Alții incarcă, braț, mâini, umăr.
 Unde glasuri și guri multe
 Nu stau să se mai asculte,
 Vorbind or ce'n gura mare
 Altul de ei habar n'are.
 Unde mulți casc guri de geabă
 Și de sănătăți să 'ntreabă,

Aci și eu ca lumea toată
 Intr'o zi umblând prin gloată,
 Ș'ascultând cum vorbeau unii
 Cu glasuri mari ca nebunii,
 Văzui doi inși se 'ntâlniră
 Și cu zâmbet se opriră,
 Căciulile își luară
 Și astfel se salutară:
 — Bună ziua, măi Ne-avere!
 — Îți mulțămesc, dragă vere.
 — Ce mai faci, cum îți mai pasă
 Sunt toți sănătoși p'acasă?
 — Tari, mari Ne-avere ca piatră,
 Mănânc cenușe pe vatră.
 — Dar tu măre, dragă Vere,
 Ai de mâncare, de bere?

¹⁾ Nota lui Pann : puțină.

²⁾ Pann : piaț.

³⁾ Pann : haznalele.

Cum o duci cu sărăcia?
 Ce-ți mai face calicia?
 — Sănătos, voinic sunt, Vere,
 Și trăesc după putere,
 De sărăcie nu-mi pasă
 Că șade supt pat acasă,
 A ouat ș'acum clocește,
 Ce-o vreă Dumnezeu, sporește.
 Și de multă datorie
 Umblu beat de bucurie,
 — Ba ca să zici, măi Ne-avere,
 Vesel ești, or am părere?
 — Dar or nu vezi? ce pustie?
 Tu o să mori în prostie.
 Apoi, te uită la față
 Și mă 'ntreabă de viață.
 — Ba te văz cu fața vie
 Și de deochi să nu-ți fie,
 Ești la piele ca curcanul
 Galben de gras, ca șofranul.
 Dar ce mănânci de-ți e bine,
 Si ești numai os și vine?
 Ce bucată îți priiește
 Așa de te'ngălbenește?
 — Și asta mă întrebi încă,
 Nu știi omul ce mănâncă?
 — Negreșit, nici fân, nici pae,
 Nici bea apă din copae:
 Ci mămăligă cu ceapă
 Ș'un căuș, [sau] doui cu apă.
 — Ba, ba Vere, mă cam iartă,
 Că nu 'ți-e fasole hiartă,
 Eu am mâncat, ce să chiamă,
 Un mezelic de pastramă,
 Cu un dumaticat de pâine,
 De sunt patru zile mâine,
 Și uite pe loc mă dete
 La o pustie de sete,
 Nu faci tu vre'un fleac de cinste
 Ca să-mi ud măcar un dinte?
 — Bucuros, cu voie bună,
 Dar în buzunar nu sună,
 Că croitorul, Ovreiul,
 Mi l-a cusut cu temeiu,
 S'au spart pân' la săptămâna
 Făr'să bag într'inșii mâna,
 Punga care n'o am iară,

S'a bolnăvit d'astă vară
 Ș'a ajuns într'o slăbire
 De nu-și poate veni'n fire.
 Și dintr'asta, cum să vede,
 Iți spuiu dreptul de m'ai crede,
 De când n'am văzut paraua
 I-am uitat cum e turaua.
 — Tpiu! la dracu pentr'o pungă
 Tinuși un ceas vorbă lungă
 Aci în mijloc de cale;
 Nu intrăm colea în vale ¹⁾.
 La acea ospătărie
 Unde pe perete scrie:
 «Azi bem și mănăcăm bucate
 Pe parale peșin date,
 Și mâine fără cârteală
 Ospătăm pe cicăleală.»
 Astfel, zicând, se'nbiară
 Ș'a se ospătă intrară.
 Mă făcui și eu cu treabă
 Și n'trai după ei în grabă,
 Să văz ce-o să se urmeze
 Si cum o să ospeteze.
 Șezând dar eu deoparte,
 Și ascultând de departe
 Văz, ei după ce cerură
 Măncare și băutură
 Și se săturară bine
 De toate, cum se cuvine,
 Au venit să-i socotească
 Ospățul ca să-și plătească.
 Ne-averea se scoală'ndată
 Și pe perete arată,
 Zicând: — Domnule, azi scrie
 Ca să bem pe datorie,
 Fînd că eri fuse anul
 De când trântii colea banul
 De-ți plătii cum se cuvine
 Și te-ai mulțumit de mine.
 — Domnule, birtașul zise,
 N'ai înțeles cele scrise,
 Ia mai citește odată
 Și vezi zice ș'azi cu plată
 Și iar ca eri mai la vale
 Că, mâine fără parale?
 — Jupâne zice Ne-averea,
 Zi or cum 'ți-o fi plăcerea,

1) Pann scrie căile.

Și sporește cât de multe
 Cui o vrea să te asculte.
 Nu trebuia să'mi scrii mie
 Vorbe cu iconomie,
 Că fie care cap n'are
 C'al dumitale de mare,
 Să judece cele scrise,
 Că sunt după cum zici, zise,
 Ci pe șleau le înțelege,
 Fără să le mai deslege.
 Iacă eu unul sunt care
 N'am înțeles ce tâlc are,
 De aceia nici n'am vină.
 Dumneata ești de pricină
 De venii fără de parale
 După scrisurile tale.
 Că'mi este urit, nu'mi vine,
 Să port parale la mine,
 Ba nici acasă în ladă
 Nu'mi plac bani să văz grămadă,
 Ca și acum, bunioară
 Nu e în ea para chioară;
 Dar cântecul dumitale
 Fiind că cere parale,
 Și eu iar de o cam dată
 Ți-oi cântă ceva drept plată.
 — Ce spui? birtașul îi zise,
 Strigând: (cum se necăjise)
 Să'mi cânti cântece pe plată?
 Bani, că te ncaier îndată;
 Eu am dat bani pe bucate,
 Nimeni nu'mi dă pe cântate.
 Haide, zic, parale scoate,
 De nu, te despoi de toate.
 Ne-averea sfecli de frică,
 Gândi, hai, il ia de chică,
 Și începù cu binisorul
 Să moae pe negustorul,
 Zicând: — Jupâne, mă iartă,
 Aici nu încape ceartă,
 N'am plecat pe ușe afară
 Ca să mă iei la ocară;
 Stai, aici e învoială,
 Noi să facem o tocmeală,
 Să'ți cânt, și dacă nu'ți place
 Atunci fă'mi or ce'mi vei face,
 Iar de'ți va fi pe plăcere
 Atunci n'ai nimic a'mi cere;
 Am un cântec s'auzi numa,

E nou făcut chiar acuma,
 Ia să încep și ascultă
 Că nu e cu vorbă multă.
 Așa el tuși d'odată
 Și începù să cânte 'ndată:
 «Toată vara fără treabă
 O pierdui, ca un nerod,
 Câți umblă 'nhăitați de geabă
 Eu eram cu ei pe pod.
 Dacă mi se făcea foame,
 Eu la masă mă duceam,
 De la supă până la poame
 Inchinam și chef făceam.
 Câte basne firoSCOȘii
 Undevă spuneă 'n vileag.
 Și eu ca năbădăioșii
 Alergam s'ascult cu drag.
 Dacă mi se făcea foame, etc.
 Imi plăcea la cântecule
 Să ascult, când auzeam,
 Frunză verde trei lalele,
 Alți cântau, eu chiuiam.
 Dacă mi se făcea foame, etc.
 Nu'mi venea să șez în casă,
 Nici de lucru să m'apuc,
 Lumea unde sta mai deasă
 Mă grăbeam iar să mă duc.
 Dacă mi se făcea foame, etc.
 Câți-va bani c'aveam în lădă
 Să'i păstrez nu mai gândeam,
 Tot luam des din grămadă,
 Cheltuiam, galant eram.
 Carne cumpăram și poame
 Și acasă le duceam,
 Dacă mi se făcea foame
 Beam mâncam și chef făceam.
 Vreme bună pe cât fuse
 Eu la iarnă n'am gândit;
 Când din pungă tot se duse,
 Iacă și ea a sosit.
 Dacă mi se face foame
 Privesc masa când mă duc,
 Nu e supă nu e [!] poame,
 N'am odată să inbuc.
 Es pe poduri, viu acasă,
 Văz că și afară-i frig,
 Nu e pâine, nu e masă,
 N'am ce să fierb, ce să frig.
 Nevasta acum imi strigă:

— Bărbate, lemne, mălai,
Pruncii: — Pâine, mămăligă,
Imi zbier toți și mi fac alai.

* * *

Sfârșind cântecul Ne-averea,
Intreabă să și dea părerea
De 'i-a plăcut cântecelul.
Iar de nu, să-i schimbe felul.
Birtașul îi zise iară:
— Bani, bani și curând afară,
De cântec nu mi pasă mie,
Plătește mi cu omenie,
Iar de nu, eși cu necinste,
Ai înțeles de cuvinte?
Scoate colea pungulița
Fă-o să și cașce gurița,
Să verse din gât dulci glasuri
Soprani, secunde și basuri!¹⁾
Să vezi cum mă'n paci cu ele,
Iar nu cu seci cântecele.
Ne-averea nu zăbovește
La punga ș'o descrețește

Binîșor cu două dește
Cântând vorbele aceste:
— Deșchide-te punguliță,
Cască draga ta guriță,
Răsună frumos din corde
Ale tale dulci acorde
Și scoate acele glasuri
Soprani, secunde și basuri,
Birtașului cum îi place
Ca cu mine să se'npace.
El încă nu isprăvise,
Dar birtașul sărind, zise:
— Ha vezi; ăst cântec imi place,
Asta pentru mine face,
Dar nu d'ale pierde-vară,
Fir'ai cu el de ocară.
La aste vorbe Ne-averea
Sare îndată cu Verea
Ș'apucă pe ușe-afară
Zicând: — Ne plătirăm dară.
Este o zicală
Boul se leagă de coarne și omul
[de limbă.

Despre vorbire iarăși

Din vorbă în vorbă, vorbă se deschide.
Din vorbă în vorbă ese adevărul.
Din vorbă se face fapta și din faptă vorba.
Cuvântul e ca vântul: nu să ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul.
De multe ori limba taie mai mult decât sabia.
Limba oase n'are și oase sfărâmă. — De aceia,
Pune-ți frâu la gură și lacăt la inimă. — Căci
Gardul are ochi și zidul urechi.
Vorba rea se duce ca glonțul.
Ce să naște p'intuneric trebuie să se vază la lumină.
Și boul are limbă mare dar nu poate să vorbească. — De aceia
Taci să-ți fie casa casă și masa masă.
Glumele să-ți fie ca sarea 'n bucate. Ca să nu-ți zică cineva:
Vorbe bune dar nesărate,
Nu e meșteșug a găti mâncare, ci e meșteșug a o potrivi din sare.
Limba indulcește, limba amărește,
Cu râma mică se prinde peștele mare.
Vorba dulce mult aduce.

1) Subțiri, de mijloc și groase. (N. lui Pann).

Povestea vorbii

Doi călători într'o vreme merindele isprăvind
 Și lângă un sat p'o vale cu caii lor poposind
 Zise unul: — Tu șezi vere și mai ia seamă de cai
 Că eu mă duc l'acea casă să cer o pâine incăi.
 Că d'alde alte bucate crez că aici nu găsim.
 Ci eu ce vom putea astăzi, să ședem și să prânzim
 Mergând el, vede muerea în mâini cu un făcăleț
 Stând, judecându-și bărbatul cu răstiri, cu grai semeț:
 Iar bărbatu'i se vârăse pe sub pat de frica ei
 Și se bocea cu glas mare ca pruncii cei mititei.
 Călătorul de la ușă această scenă privind,
 Intre multa lui mirare zise muerii grăind:
 — Ucigă-te crucea drace! (și se închină mereu),
 Ia stăi femeie, așteaptă, ce faci pentru Dumnezeu!
 Cum poți tu să-ți bați bărbatul? Oae e el, vacă, șap.
 Au nu știi că el îți este dat ție să-ți fie cap?
 — Tocma d'aceia, ea zise, de mi voi bate capul eu
 Cui ce'i pasă? Că pociu face ce voi vrea cu capul meu:
 De'l voi lovi de perete, or de vre un bolovan,
 La aceasta n'are treabă să mă judece Nan, Bran;
 Dar tu ce cauți aicea, ia cară-te din ăst loc,
 C'apoi încarc făcălețul în spinarea ta pe loc.
 — Am venit, el îi răspunse, ca să te rog de ceva
 Să ne dai turtă, or pâine, de vei fi având cumva,
 Că am isprăvit merindea ce o aveam pentru drum,
 Nici ață n'am tras prin gură de aseară pân'acum.
 — Piei d'aci, zise muerea; dacă ai fost cerșetor,
 Ce-ai venit la casa mea să te faci judecător?
 Și cu zicerea aceasta asupra'i se repezi
 Ca să-l facă mai cu poftă în acea zi a prânzi,
 Care de nu fugea 'ndată, precum venea ea să dea,
 Vr'o câteva făcălețe în spinare'i grămădea.
 Ducându-se el în fugă și la cel-lalt ajungând
 Câte i se întâmplase le spuse toate pe rând:
 Iar tovarășul său rase și i zise: — Geaba trăești!
 Nu știi să te porți, frăție, cu firile omenești:
 Și cu tine mor de foame! Dar șezi tu eu să mă duc,
 Și să vezi acum îndată bucate cum îți aduc.
 După ce zise el astfel plecă, ș'acolo mergând
 Găsi pe muerea încă pe bărbatu'și judecând,
 Stând el și privind din ușă zise: — Ba prea bine zău!
 Ești bună de-l lași să plângă și ngădui să-ți stea buzău,
 Dar nu ca la satul nostru, când îl vede sub pat tras
 Ți'l imboldește și'l bate până nu mai scoate glas:
 Ba încă îi poruncește și îi zice hotărit

5342.

Să-i cânte și cocoșeste cum stă colo vârit.
 Cum îl auzi muerea lăsă acel făcăleț
 Și 'ncepù să'l imboldească cu un băț mai lunguleț,
 Dând și strigând către dânsul: — Dar nu taci mă, n'auzi tu!
 — Nu tac fă, nu, el răspunse, către ceia ce'l bătu,
 Că nu-s muere ca tine, ci-s inimă de voinic
 Bate-mă or cât îți place că asta eu tot o zic.
 — Iartă-l, îi zise streinul, e sârmanul nătărău!
 Nu știi că este o vorbă, de giaba bați fierul rău!
 Tu îi zici rasă, el, tunsă, și nici odată nu poți
 Prostia cea din născare din capul lui să o scoți.
 Pe când zicea el aceasta, femeia stând ș'ascultând,
 Se 'ntoarce către bărbatu'i și îi zise cu cuvânt blând:
 — Ai văzut tu om de treabă, cu minte și înțelept?
 Ai auzit vorbe bune? Asculți cum judecă drept?
 De ce nu avusei, Doamne, parte d'astfel de bărbat!
 Să mă las el să mă bată, iar nu eu să stau să'l bat;
 Văzând streinul acuma că femeia s'a 'mblânzit
 Socoti că este vremea să și capete de prânzit.
 Și îi zise; — Te-ași rugă, dragă, de 'ți se 'ntâmplă cumva
 Vr'o bucățică de pâine, or turtă or altceva,
 Să 'ți faci pomană cu mine, că ș'aseară n'am cinat,
 Am avut ceva merinde dar cu drumul s'au mâncat,
 — Bucuros, ea îi răspunse; și scoase turta pe loc,
 Ii dete tot de odată și friptura de pe foc;
 — De vei, urmă ea a'i zice, aici să șezi să prânzești.
 Iți dau lapte dulce, acru și smântână de poftesti.
 — Ba, ba destul, el îi zise, și îți foarte mulțumesc,
 Calu'mi este la pășune ș'acolo merg să prânzesc,
 Așa el de la femeie prânzulețul câștigând
 Și la tovarășul care îl adăstă¹⁾ ajungând,
 — Iacă prietine, zise, dacă știi cum să te porți.
 Bucățica chiar din gura lupului poți să o scoți.
 — De aceia zice:

Cu o lingură de miere mai multe muște prinzi de cât cu o butie
 [de oțet.

Nu te amestecă nepoftit în vorba²⁾ altora. — Că:

Nepoftitul scaun n'are.

Unde nu 'ți fierbe oala nu 'ți băgă lingura.

Nu te amestecă ca măraru în toate bucatele.

De multe-ori gluma injură muma. — Și

Gura aduce ura.

Nu vorbi pe dintregul ca baba chioară, că se găsește vre-unul

De 'ți umflă ceafa de pumni și spatele de ciomege. — Și

Pân' la împăratul rabzi încăeratul — Ș'apoi

Bătaia și ocara nu se întore nici odată.

1) Ed. Bibl. p. toți: *așteptă*.

2) Ed. amintită: *ciorba*.

Șarpele până nu'l calci pe coadă nu să'ntoarce să te muște.
 Furnica cât e de mică și tot dacă o calci pe picior capul își ridică
 [și te pișcă. — Inșă
 Să vorbească și nea Chilom că și el e om. — Dar
 Toată pasărea pe limba ei pier.

Povestea Vorbii

O slugă flecară pe unde slujise
 Toți tot îl bătuse și tot îl gonise,
 Încât dintr'aceasta prea rău ajunsese,
 Hainele pe dânsul toate se rupsese.
 Un negustor astfel portul prost văzându'i,
 Odată 'ntâlnindu'l l-a 'ntrebat zicându'i,
 — Ce o fi pricina de nu'ți merge bine?
 Că eu te știu încă de copil pe tine,
 Bețiv, curvar nu ești, cărți nu joci, îmi pare
 Cum putuși ajunge 'n așa proastă stare?
 De ce nu'ți vâri capul la vr'un om de treabă
 Și tot umbli razna pe drumuri de geabă?
 — Jupâne, el zise, nu 'mi-e alta vina,
 Decât căci spui dreptul e toată pricina,
 Minciuna nu'mi place, vorbese adevărul,
 D'aceia or unde mă pisez ca mărul
 Și mă dau îndată pe poartă afară
 De nu'mi găsesc locul și pacea în țară.
 Îi zise lui omul, auzind aceste:
 — Că spui adevărul nici un rău nu este,
 Așa slugă mie chiar îmi trebuiește
 Și de vei d'acuma vin' de te tocmește.
 Se tocmiră 'ndată și se învoiră,
 În două trei vorbe zapis întăriră.
 Deci îl luă omul ca să'l procopsească
 Și plecă cu dânsul ca să târguiască.
 Cumpără, îi dete un codru, slănină
 Și intr'o hârtie puțină făină,
 Zicându'i: — Na, du-le aceste acasă!
 Și zi să gătească ceva pentru masă.
 El dacă se duse la a sa stăpână,
 Se uită la dânsa dându-i-le 'n mână
 Și văzând că cată cam pieziș din fire
 Incepă să'i zică ei și să se mire:
 — Aoleo! cum cauți chiar ca o găină

(1) Șirul întreg defectuos în ed. Bibl. p. toți.

C'un ochiu la faină ș'altul la slănină!
 Ea cum îl aude luând furca sare
 Și'l încarcă bine cu ea pe spinare,
 Ștrigând: — Auzi vorbă! auzi fleac odată!
 Tocma un' ca tine de mine joc să'și bată?
 Afară! afară! slugă blestemată,
 Să nu'mi calci în curte, că'ți sparg capu'ndată.
 El fugind pe poartă, în drum se oprește.
 Iacă și stăpânul său îl întâlnește.
 Îl întreabă: — Ce e? — Că 'l-a gonit, zise,
 Scărpinându'și locul unde îl lovise.
 — Dar din ce pricină? stăpânul întreabă,
 Pe bună dreptate, or așa de geabă?
 — Văz eu, el răspunse, e cum se vorbește:
 Cine spune dreptul, loc nu'și mai găsește.
 Auzind stăpânul din ce 'i-a fost plânsul
 Începă să zică astfel către dânsul:
 — Ba nu'ți e, sărmane, nimenea de vină,
 Ci gura'ți flecară este de pricină;
 Să spui adevărul alta se'nțelege,
 Nu de unul ș'altul omul să se lege;
 Gura ta te bate ș'o să te mai bată,
 Dacă ea îți este flecară odată.

Despre minciuni și flecării

Omul care e flecar	Vremea cu încetul poate
Troncănește ca un car.	Să le descopere toate. — Și mai
Il auzi numai:	[vârtos
Hodorog tronc vorba 'ndată,	Minciuna și ea pe unde se trece.
Ca moara când e stricată. — El	Povestea ăluia:
Pentru'un șoarece se'noadă	Umblă la grădinar castraveți
Și jură că n'are coadă. — Și	[să vânză,
Incornorează țânțarul	Și lui de dânsii îi este acră rânza.
De 'ți-l face cât măgarul. — Sau	Minciuna ca glonțul în apă
Veî, nu vei, el cu d'asila	[se afundă
Face musca cât cămila. — Și	Și îndată ca frunza ese'n undă. —
Purecile când îi place	[Și
Cât un elefant îl face ¹⁾ . — Dar însă	Sulița ori și unde
Cu minciuna or prânzești or	Nu se poate ascunde. — Dar însă
[cinezi,	Mincinos pe mincinos nu poate
Pe amândouă nu le închelbezi. —	[înșelă.
[Căci	

¹⁾ Fildis; turcește însă se zice numai *fil*, însă nu și *diș*, căci *diș* va să zică *dinte*, de aceea și-i zic pieptine de fildis, adică *pieptene de dinte de elefant*. (Nota lui Anton Pann, lipsește din edițiile mai nouă).

Povestea vorbii

Un mincinos stând odată zice altui mincinos:
 — Prietine, vezi tu turnul acel 'nalt și luminos?
 — Da, acesta îi răspunse; și iar îl întrebă el:
 — Dar vezi tu toama în vârful cum umblă un șoricel?
 — Ce mai minciună cu coarne, zise prietenul său,
 Că eu abia zăresc turnul, necum șoricelul tău;
 Însă îl auz prea bine cum umblă'n tropot, în cât
 Parc'ar bubui o toabă ș'ar avea clopot la gât.
 — Te crez, acel îi răspunse văzându-se înfundat
 Fiind-că nu'și găsi omul cu minciuni de înșelat.
 După proverbul ce zice:
 A umblat cât a umblat
 Dar acum i s'a 'nfundat.

Povestea vorbii

Un împărat mare către răsărit,
 Care în vechime a fost prea vestit,
 Având moștenire de la moși strămoși
 Un inel în deget din cei mai prețioși,
 A căruia piatră făcea la minuni,
 Tămăduia boale, vindecă nebuni,
 D'aceea împăratul purtându'l cu drag,
 Și fiind în toartă puțințel cam larg,
 Jucându'i în deget într'o zi căzù
 Cine știe unde și el nu văzù;
 După ce'n palatu'i cătând obosi
 Și nu fu puțință de loc a'l găsi
 Puse om îndată cu un trâmbițaș
 Ca să publiceze, strigând prin oraș,
 Cum că împăratul pe uliți umblând
 A perdut inelul, din deget căzând,
 Și acela care îl va fi găsit
 Cu 'mpărătești daruri va fi dăruit.
 Îi va da și aur, or cât va voi,
 Și cu'n palat mare îl va dăruî.
 Acestea pristavul pe când le strigă
 Și lumea s'auză spre el alergă
 Un cârpaci de cisme prea sărac fiind,
 Care aci'n piață sta 'ntr'un colț cârpind,
 Și copii o spuză împrejurui stând,
 Precum și nevasta'i cu dânșii șezând,

Așteptau să vie niscai vechituri
 Și să ia parale după cârpituri,
 Ca să nu mai țipe, să cumpere pâini.
 Auzind atuncea pre pristav strigând,
 Și'mprejur copiii de foame plângând,
 Le dete o gură să tacă din plâns.
 Să'nțeleagă : lumea, pentru ce s'a strâns.
 Și'n urechi sunându-i că publicuesc
 De inel și darul cel împărătesc,
 Începù să strige : — Nu mai publicați,
 Eu îl știu inelul, nu'l mai căutați.
 Ei cum aud gura'i cu toții 'l apuc
 Și la împăratul cu toții îl duc !
 Iubita'i nevestă 'n urma lor se ia,
 Se roagă să'l lase, zicând, vai de ea !
 — N'ascultați la gura'i, nu credeți de el.
 Că nimic nu știe de acel inel !
 Ei însă la vorba'i nici n'au ascultat.
 Ci la împăratul 'l-au infățișat,
 Zicând, că acesta a mărturisit,
 Precum că inelul el 'l-ar fi găsit.
 Iar cârpaciul care eră cu acești,
 — Împărate ! zise, mulți ani să trăești,
 Nu că'l știu inelul, nici l-am găsit eu,
 Ci'l pot ghici numai cu zodiacul meu : 1)
 Să 'ți-l spui anume cine 'l-a găsit
 Din minutu'n care din deștiu 'ți-a lipsit ;
 De cât nu se poate să'ți ghicesc pe loc
 Ci patru-zeci zile cer să'mi dai soroc,
 Și pe toată ziua să'mi dai și tain. 2)
 Adică pe lângă pâine, rachiul, vin
 Și'un găscan pe varză gras, fript la cuptor,
 Atât d'o-cam-dată îți cer ajutor,
 Și'n sorocul care îl orânduiesc
 Cu încredințare hoțul 'ți'l ghicesc.
 Aceste dar cereri care le-a propus,
 Porunci 'mpăratul și'n faptă s'au pus,
 Rându-i pe unul regul'a păzi
 Să'i ducă merticu'n fie-care zi,
 Și mergând cârpaciul la bordeiul său
 Începù nevasta să'l ție de rău
 Zicând vai de tine ! ce'ți veni să lași
 Să țipe de foame bieții copilași ?
 Să sari ca nebunii în nevoi să'ncapi,
 Să'ți răpui viața și mormânt să'ți sapi,

1) Carte de zodie.

2) Mertic.

Că'n urmă veniră mușterii vr'o trei,
 Având să'și cârpească, parale să iei.
 El, curmându'i vorba: — Ci i-a taci, 'i-a zis':
 Cine ce-o să tragă la cap îi e scris;
 Taci de cârpăcia cu al ei venit,
 Sunt sătul de dânsa, ea m'a 'nbătrânit;
 De azi înainte nu'mi sună 'n urechi
 Ca să'mi câștig pâinea din cârpituri vechi;
 Cârpaci nu'mi mai zice, ci zi'mi ghicitor,
 C'o să mănânci găște fripte la cuptor;
 Că 'n toată viața am muncit mereu
 Ș'un găscan cu varză n'am mâncat și eu.
 Dar cum zisei astăzi că știu să ghicesc,
 Câștigai merticul cel împărătesc:
 Patru-zeci de zile soroc am cerut
 Să ghicese inelul care 'l-a pierdut.
 Îi tăie ea vorba. — Da ce, nebun ești?
 Și de unde naiba știi tu să ghicești?
 Toema pe 'mpăratul s'amăgești te pui,
 N'ai gândit că viața o să 'ți-o răpui?
 — Tocmai chiar d'aceia, îi răspuse el,
 Voi să'mi fie moartea prin acel inel,
 Că ce'mi-e folosul dacă am trăit,
 Alt de cât neazuri, ce am dobândit?
 Ca sărac neazuri iarăși o să strâng
 Știu că nu voi râde, ci tot o să plâng:
 De cât s'am viață patru-zeci de ani
 Jinduit de toate, ca un fără bani,
 Patru-zeci de zile mult mai mult plătesc,
 Când vor fi trăite după cum doare;
 Așa dar vr'o jale n'o să am că mor
 Mâncând fripturi grase, ca un ghicitor,
 — Și pentr'o mâncare, îi răspuse ea,
 Te lepezi de suflet, lași dracii să'l ia?
 Pentru o friptură pe Dumnezeu lași
 Și, fără de milă, pe aști copilași
 Să umble pe drumuri flămânzind, sârmani,
 Și să te blesteme cât vor avea ani?
 — Ia lasă, nevastă, îi răspuse el,
 Poate se va 'ntoarce roata în altfel,
 Patru-zeci de zile avem la mijloc.
 Câte nu se schimbă până la soroc?
 Tatăl meu în viață când or ce făcea,
 Il auzeam numai că asta 'și zicea:
 «Când va vrea norocul să'și întoarcă pasul,
 Nu aduce anul 'ce aduce ceasul».
 Așa dar (zic, poate) va da Dumnezeu
 Cumva să'l găsească, și iacă scap eu.
 Când vorbea cârpaciul cu nevasta sa

Și gândea la găște fără a'i păsa,
 Vizirul atuncia prea eră'ngrijat
 Pentru ghicitorul care s'a aflat,
 Căci gășind inelul unul din slujbași
 Au putut să'l vază și alți vr'o câțivași,
 Mai pe urmă ș'altor dacă l'arătat
 Mergând la vizirul cu toții 'l-au dat;
 Patru-zeci la număr fiind toți acești,
 Supt vizir ai curții cei împărătești,
 Îndată vizirul la toți daruri dând
 Îi și sfătuișe, către ei zicând:
 — Să tăceți ca muții dintr'acest minut,
 Cin' vă'ntreabă, ziceți: «nu știu, n'am văzut».
 Pentru că inelul, după cum eră,
 Să'l mai dea din mână'i nu se îndură.
 D'aceia vizirul eră prea'ngrijat
 Pentru ghicitorul care s'a aflat,
 Nu cumva să spue că acel inel
 Slujbașii gășindu'l, e ascuns de el.
 Și așa vizirul la întâia zi
 Rându'i dintr'înșii a se repezi
 Un slujbaș d'aceia l'acel ghicitor,
 Să'i ducă găscanul cel fript la cuptor,
 Și să vază dacă zice vr'un cuvânt,
 Căci nu'i venea parcă să dea crezământ,
 Că va fi cărpaciul vre un ghicitor,
 Trențáros văzându'l ca un cerșetor.
 Mergând dar trimisul cel dintr'acea zi,
 Cum intră pe ușe alt nu auzi
 De cât zise numai: iacă'n căpătai
 Ne veni pe ușe numărul întâi.
 Și pân'la patru-zeci numărul bătrân
 Trei-zecimi și nouă încă ne rămân.
 Adică cărpaciul asta o zicea
 Numărând găscanii cari'i aducea.
 Dar trimisul alt-fel vorba 'i-a'nțeles,
 Ca cel cu pricina fiind mai ales;
 Și mergând îndată foarte îngrozit
 Vizirului spuse că a auzit
 Zicând: eu sunt unul ce știu de inel
 Și trei-zeci și nouă încă știu de el,
 Și că din acești toți care mai rămân
 Tocma cel din urmă este mai bătrân,
 Auzind vizirul pe acel trimis
 Cum că ghicitorul în ast-fel a zis,
 A crezut îndată cum că negreșit
 Ghicitorul este Mag desăvârșit;
 Și cuprins de groază stând, tot se gândi
 Ce-o să se întâmple de s'o dovedii,

Cum că împăratul pe el și pe toți
 O să'i pedepsească ca pe niște hoți.
 Socotind acestea, se infioră
 Și în neodihnă prea mare eră,
 Dar ca să se'ncrează și mai cu temei
 A doua zi altul trimise din ei,
 Să ducă găscanul cel fript la cuptor
 Și să fure vorba dela ghicitor.
 Deci mergând trimisul și'n casă intrând,
 Auzi îndată cârpaciul zicând:
 — Ei, iacă nevastă și numărul doi
 C'a venit cu cinste în casă la noi:
 Din patruzeci dară dacă îi scădem,
 Treizeci și opt tocmai încă mai avem.
 După ce se'ntoarse și acest trimis
 Vizirului spuse: — Iacă ce a zis.
 Că am rămas tocmai treizeci și opt noi
 S'am intrat în casă'i pân'acuma doi.
 Auzind vizirul și acest cuvânt,
 Și fără 'ndoială dându-i crezământ,
 După proverbul ce zice;

«L-a mai îngrozit o toană».

«I s'a făcut fața ca pământul».

«A 'ngălbenit ca turta de ceară».

C'acel care

«Să știe cu cuiul la inimă». Zicând:

«S'a îngroșat gluma».

«Și de este glumă dar nu e bună», Deci,

Hotări vizirul ca a treia zi

Să vadă și însuși ce va auzi,

Și de gânduri multe tot fiind muncit

Toată noptica de loc n'a dormit;

Iar de ziua 'ndată cum s'a luminat

În necunoscute haine s'a schimbat,

Și luând găscanul cel fript la cuptor

Se duse cu dânsul el la ghicitor.

Ghicitorul iarăși ca și pân'aci

Cum intră vizirul, capul își suci

Și văzând găscanul în gheveci adus

Aburit, fierbinte ș'înainte'i pus,

Zise: — Iacă astăzi se făcură trei

Și treizeci și șapte mai avem din ei,

Pân'o veni vremea soborului meu

Să ghicesc inelul, bun e Dumnezeu.

Auzind vizirul, negreșit gândi

Că taina ascunsă o va dovedi,

Ș'ncepù a zice: — Júpân ghicitor!

Eu te văz prea bine că ești știutor.

Dar sunt la mirare de ce prelungești

Și nu vrei îndată lucrul să'l ghicești.
 — Și eu mă mir singur, îi răspunse el,
 De tainuitorul aceluinel,
 Cum de prelungeste și'l ține ascuns,
 Sau cum i se pare că va da răspuns
 Când mâine, poimâne îl voi spune eu,
 Oare nu gândește că'i va fi cu greu?
 Eu n'am vrut d'odată să'l arăt, gândind
 Că'l va scoate singur, vremea prelungind.
 Iar vizirul care stă ca slujitor,
 — Prea bine faci, zise, jupân ghicitor.
 Dar dacă, spre pildă, ar veni cumva
 Săși dea taina ție'n vreun fel cineva,
 Adică să'ți spuie că ar fi găsit
 Undeva inelul și'l-a tănuuit.
 Și acum de frică ar voi să'l dea
 În vreo pedeapsă spre a nu cădea,
 Vreun mijloc ai face ca să nu'l vădești,
 Fără'a'i spune fața și să'l izbăvești?
 — O doamne! răspunse bunul ghicitor,
 Eu o știu pricina, frate slujitor
 Și tocmai d'aceia vremea prelungesc,
 Că imi este milă lumea să muncesc,
 Dar puteam inelul să'l ghicesc pe loc
 Și băgam d'atuncea pe mai mulți în foc.
 Ci crez omenirei, că om sunt și eu,
 Și greșim adesea toți lui Dumnezeu,
 Dar el ne așteaptă să ne pocăim.
 Nu ne pedepsește 'ndată cum greșim:
 Într'acest chip nouă pildă vrând a da,
 Că și noi asemeni să putem răbdă,
 Și cu bunătate să ne folosim,
 Să nu grăbim rău'n grab să'l pedepsim.
 Umilit vizirul zise către el:
 (Scoțând tot d'odată și aceluinel),
 — Iată dar inelul că'l-am găsit eu,
 Și mă'ncrez 'n ține ca în Dumnezeu,
 Ți-l dau d'acu'n mână fără să mă sfiesc,
 S'o pungă de galbeni iacă'ți dăruiesc,
 Să faci cum vei face să nu mă vădești,
 Că eu sunt vizirul, cu care vorbești,
 Și încă mai multe daruri o să vezi,
 Num'această taină 'n ține s'o păstrezi,
 Ii vei da inelul or în ce chip știi
 Și cu mine d'astăzi prieten să fii.
 Ii zise cârpaciul: — Bani poți să'i lași
 Să mângâie cu dânșii acești copilași.
 Iar inelul ține'l în păstrarea ta
 Și'n ce chip vom face îți voi arăta,

Numai de împăratul des seamă să bagi
 Cam ce fel de lucruri mai mult îi sunt dragi,
 Adică ce vite în curtea sa sunt,
 Sau ce fel de păsări plăcerea îi încânt.
 Răspunse vizirul: — Să-ți spui și acum,
 Alte la plăcerea îi nu sunt nici decum,
 De-cât în grădină lebede având
 Merge, le privește cu drag când și când.
 — Vezi, în ele n'atrune, îi răspunse el,
 Vei băgă pe gâtul pierdutul inel,
 Inșă tocm'atuncea când ți-o zice eu,
 Aproape de ziua ghicitului meu;
 Și făcând aceasta după cum îți zic
 Să nu mai ai grije mai mult de nimic,
 Rămâne asupra mi or și ce cuvânt,
 Te n'crede pe mine că copil nu sunt.
 Deci plecând vizirul de la ghicitor
 Impăcat de gândul cel îngrozitor,
 Păzi ziua, ceasul cel orânduit
 Să bage inelul cum l-a sfătuit,
 Și când fu cărpaciul chemat la palat
 Și la împăratul s'a înfățișat,
 Zise: — Impărate mulți ani să trăiești,
 Am ghicit inelul prin zodiile cerești,
 Nu e de om inșă în vr'un fel aflat,
 C'ntro zi n' grădină, când te-ai preumblat,
 Ți-a căzut din deget de nici n'ai simțit
 Ș'o lebadă n'dată de jos la n'ghițit.
 Zimbi împăratul, vorba îi ascultând
 Și l' întrebă iarăși cu blândeți zicând:
 — Prea bine, se poate, să nu fi simțit,
 Dar vei putea spune care l-a n'ghițit?
 Răspunse cărpaciul: — Mai mult dintr'atât
 Nu pot, împărate, să-ți spui hotărât,
 Căci una cu alta seamănă ntr'un fel,
 Destul că la una e acel inel.
 Porunci împăratul să taie de rând,
 Și să le despice în ele cătând;
 Tăind slujitorii cum a poruncit
 Se găsi inelul care s'a ghicit,
 Și de bucurie bunul suveran
 Pe cărpaci îndată îmbracă n' caftan,
 Și încălecându'l pe un armăsar
 Care și p'acesta i l-a dat în dar,
 Cu cinste, cu pompă l-au dus omenit
 La palatul care i-a făgăduit.
 Deci scăpând cărpaciul de traiul cel rău
 Și trăind domnește în palatul său,
 Cu averi destule și cu bogății.

Se vesti de dânsul l'alte 'mpărății,
 Cum că 'n toată lumea nu poate fi alt
 Ca el să ghicească așa de înalt.
 Tot în acea vreme un alt împărat
 Care cu hotarul eră 'nvecinat,
 Pierduse din pieptu'și la plimbarea sa
 O cavalerie și nu o găsea,
 Căruia îndată cum i s'a vestit
 Despre ghicitorul cel prea procopsit,
 Trimise scrisoare c'un tătar aci
 Poftindu'l să vie și lui a'i ghici,
 Și pe împăratul rugând a'l lăsa,
 Arătând pricina și paguba sa.
 Ajungând tătărul l'acest împărat
 Și pe loc scrisoarea cum 'i-a 'nfățișat,
 Trimise îndată pe un slujitor
 Și chemă să vie 'naltul ghicitor,
 Căruia îndată îi și porunci
 Ca fără zăbavă să mearg'a ghici,
 Și chiar curierul care a venit
 Conductor să'i fie la călătorit.
 Plecă ghicitorul cu acel tătar,
 Dar prea trist cu totul și plin de amar,
 Mirându-se 'n sine cu ce meșteșug
 Ș'acolo să 'ntoarcă vre un vicleşug;
 Nu contenea ziua, noaptea a gândi,
 Ce să facă dacă se va dovedi
 Că n'are știință și e un om prost
 Și prin viclenie în cinste a lost?
 Socotind acestea se călătorea
 Și'și vestejiă fața de inimă rea;
 D'altă parte iarăși vedeă pe tătar
 Stând și el pe gânduri și oftând amar.
 Și i se părea, că lui îi ajută
 Cu dânsul d'odată văzând că oftă,
 Și ca când pe dânsul tot îl tânguia,
 Știindu'i sfârșitul care o să'l ia.
 Astfel împreună ei călătorind
 Și 'n poarta cetății aproape viind,
 Aci cu 'ntâmplare dând ei printr'un lac
 Se răsturnă 'ntr'insul micul lor olac,
 Și se 'nămoliră atât de urât
 Incât se umplură mai până la gât;
 Acum ce să facă? la o casă trag,
 Și stând se dezbracă de-anteriu, nădrag,
 Pun pe o femeie, le spală pe loc,
 Le 'ntinde la soare toate într'un loc;
 Le veneă să răză d'astfel de voiaj
 Dar de întristare nu aveau curaj,

Se plimbau prin curte cu ochii în jos
 Și el și tătarul se uită *mijos*.
 Ast-fel ghicitorul pe când se primblă
 Privind că ciacșirul vântul i'l umflă,
 Incepù să zică: — Ei, ciacșir, ciacșir!
 Te plimbi tu acuma, te mândrești în șir,
 Dar te-oi vedeă mâine cum te vei umflă
 Și care răspunsuri le vei răsufllă;
 El zise acestea, dar bietul tătar
 Ce a fost anume «Ciacșir» chemat chiar,
 Căzù la picioare'i cu amar plângând
 Și cu rugăciune către el zicând:
 — O prea înțelepte, jupân ghicitor!
 Aibi milă de mine, fii îndurător,
 Nu aduce pă ră pentru¹⁾ capu meu,
 Că cavaleria am găsit'o eu,
 Ș'având pietre scumpe 'mi-a dat a gândi
 S'o ascunz că poate nu s'o dovedi:
 Și văzând c'acuma pe nume 'mi-ai zis
 M'ai trezit îndată tocmai ca din vis,
 Dându'mi a cunoaște că giab'o ascunz,
 Cum că tu ghicind'o, eu ce-o să răspunz?
 Ci îți fă pomană, nu mă arătă,
 Na cavaleria de-azi în mâna ta,
 Și când te va pune ca să'i o ghicești
 Fă-te că o cauți cumva ș'o găsești.
 Văzând ghicitorul ce nici n'a gândit
 Ii înflori fața și i s'a 'nzâmbit,
 Zicându'i: — Ciacșire (căt re curier)
 Eu știam prea bine chiar d'alaltă-eri
 Că cavaleria e în mâna ta,
 Dar n'am vrut d'atuncea a mă arăta;
 Cu toate acestea bine ai făcut,
 De o spuseși singur și n'o ai tăcut:
 Și imi este milă, nu voi să te spui,
 Ce-o să-mi folosească dacă te răpui?
 Ci numai imi spune, de vei ști cum-va.
 De are 'mpăratul amor la ceva?
 Inșă dintre vite, precum, câini, pisici,
 Sau niscaiva pasări, dar mari, nu prea mici.
 — Da, el îi răspunse, are un cățel
 Și, de drag ce'i este, umblă tot cu el.
 — Așa dară, zise către curier,
 Eu mergând, trei zile soroc o să'i cer,
 Și până atuncea tu, or în ce fel
 Vei pune, prin taină, mâna pe cățel,
 Și cavaleria 'n grab numai de cât
 Cu ceva unsoare să'i o 'ndeși pe gât:

¹ In edițiile ulterioare — *peste*.

Ş'apoi fii în pace, grije să nu ai,
 Că n'ai pentru dansa răspuns să mai dai.
 Isprăvindu-şi sfatul, luând s'a'mbrăcat,
 S'au pus în trăsură şi iar au plecat,
 Şi unul şi altul, bucuraţi acum,
 Sfârşiră 'ntro clipă rămasul lor drum,
 Şi sosind d'odată veseli la palat.
 Mergând la 'mpăratul s'au infăţişat.
 Impăratul care erà doritor
 Să vază 'n persoană p'acest ghicitor.
 Cum îl văzù 'ndată mult s'a bucurat
 Ş'il trimise 'n pompă la un alt palat,
 Să se odihnească câtva timp aci
 Ş'in urmă să'l cheme lucrul a'i ghici.
 Iar tătarul care erà îngrijat,
 Până să se vază de belea scăpat,
 Păzind, găsi vreme pe căţel să-l ia,
 Prin salon în braţe, spre a'l măncaia,
 Şi cavaleria el numai de cât
 Gura 'n grab căscându'i 'i-o dete pe gât.
 Dup'aceia 'ndată să duse ca 'n zbor
 Şi isprava şi spuse către ghicitor.
 Sosind dară ceasul să fie chemat
 Şi adus cu cinste ghicitorul 'nalt,
 Cum şi toţi miniştrii într'această zi
 Viind, s'adunase, spre a'l auzi,
 Ghicitorul nostru gura ş'a deschis
 Şi către 'mpăratul în ast-fel a zis:
 — Slăvite 'mpărate, mulţi ani să trăieşti
 Ş'in zile senine să îmbătrâneşti:
 Iar pentru ghicirea ce sunt chemat eu,
 Ast-fel se arată 'n zodiacul meu,
 Cum că ai un câine aici, în palat,
 Şi cavaleria de el s'a mâncat;
 Care şi acuma e'n stomahul său,
 Şi de dansul poate să vă pară rău,
 Că'n alt chip s'o scoateţi din el nu puteţi.
 De cât fără milă de vreţi să'l tăieţi.
 Cât erà 'mpăratul mult de bucurat
 Pe atât de tare acum s'a 'ntristat,
 Când auzi 'ndată zicând de căţel
 Că cavaleria se află în el,
 Ar fi dat în sumă ce 'i-ar fi cerut
 Numai pe căţelul să nu'l fi pierdut.
 Că erà un câine care mult făcea
 El ştia ca omul or ce îi zicea,
 La săltări şi jocuri pereche n'avea,
 De'aceia mpăratul prea mult îl iubea;
 Se muneacă de gânduri ce a hotări

A lăsa cățelul, or a-l omori!
 Sta la indoială, nu se împacă,
 Nu crede-așa lucru căine a-l mânca,
 Dar se'ntorcea iarăși cu un cuget alt
 Că de unde știe cum s'o fi 'ntâmplat,
 Și răspunzând, zise către ghicitor
 Cu'n cuvânt statornic și hotărîtor:
 — Dar dacă în căine nu o voi găsi,
 Priimești cu moarte a te pedepsi?
 — Capu'mi să se taie, îi răspunse el,
 De nu vei găsi-o acum în cățel.
 Atunci împăratul chemă pe gelat
 Și dete pe căinele nevinovat
 Să'l junghe îndată, ca p'un mielușel,
 Cum și despicându-l, să caute 'n el;
 Care tot d'odată porunca 'nplinind
 Și cavaleria într'insul găsind,
 Se miră 'mpăratul rămâind uimit,
 Pentru ghicitorul cel prea procopsit,
 Cum putu el astfel, numa 'ntr'un cuvânt,
 Să ghicească lucru tocmai ca un sfânt!
 Pentru care foarte mult îi mulțumi
 Și bogate daruri dându-i, îl cinsti.
 La plecarea'i însă din palat, de sus,
 Tătarul atuncea, care l-a adus,
 Par'că îi șoptise la ureche drac,
 Și o vulpe vie băgând într'un sac,
 O puse la scară, ș'ingrab alergând
 Drept la împăratul, îi spuse, zicând:
 — Imi pare 'mpărate, c'acest ghicitor
 Un prost o să fie și amăgitor.
 Ci am pus o vulpe la scară 'ntr'un sac
 Vrând un haz să faceți, glumă să vă fac,
 Și d'aveți plăcere, puteți întreba:
 Să vedeți ghicește ce este, au ba?
 Împăratul dară fiind îndemnat,
 Ca spre o cercare, l-a și întrebat,
 Zicând: — Filozoafe, vei putea ghici
 Ca ce lucru este în ăst sac d'aci?
 Iar el clătind capul cel de tot prostesc,
 'Și-a zis singur lui-și proverbul obștesc:
 «Ai umblat tu, vulpe, pe cât ai umblat
 Dar tocmai acuma ți s'a infundat!»
 — Bravo! împăratul zise către el,
 Ai ghicit, așa e, mergi sănătoșel.
 Deci dar ghicitorul la țara'i plecând
 Și daruri cu sine multe aducând,
 Cum sosi îndată la palat s'a dus
 Și la împăratul scrisoarea au dus,

In care scrisese cel-lalt împărat
 Despre ghicitorul câte s'au urmat,
 Și'l lăudă foarte că e procopsit,
 Cum ș'in ce chip toate frumos 'i-a ghicit.
 D'aci ghicitorul la casa-i mergând
 Spuse întâmplarea neveste-i pe rând,
 Și șezând cu dânsa la vorbă și sfat
 Iși deteră planul în chipul urmat,
 Zicând: — Întâmplarea ne-a făcut bogați,
 Cu bani, cu avere și destui argați:
 Acest noroc însă care 'l-am avut
 Poate să mă surpe numa 'ntr'un minut,
 Ba și să-mi aducă piere de cap,
 Să nu pociu nici starea, nici viața să-mi scap;
 Că cum-va 'mpăratul iar de-o porunci
 Ca și pân'acuma ceva a'i ghici,
 Și n'oi putea lucrul cumva a'l brodi
 Toat'a mea prostie se va dovedi;
 Că acuma uite, cu tremurături,
 «Scăpai scurt de coadă, printre picături:»
 «Că minciuna poate până la un loc,
 Și ea ca și toate este cu soroc,
 Întâi te ardică ca fulg din gunoi
 Și 'n urmă te-aruncă ca glonțu 'n noroi.»
 Că n'are nici aripi pe sus a zbură,
 N'are nici picioare pe jos a umblă,
 Ci noi mai nainte să ne pregătim
 Și de rău viața să ne o scutim.
 Chibzuind acestea mult toate pe loc,
 Și'n patru părți casii îi pun noaptea foc;
 Apoi stând la uliți strig, zbier și răcnesc,
 Că se ard cu totul și se sărăcesc,
 Sare lumea 'ndată, tulumbe alerg,
 Toți cu mic cu mare ca să stingă merg,
 Vine și 'mpăratul răul a vedeă,
 Și la ghicitorul mângâeri să dea.
 El iar cum îl vede se făcū pe loc
 Că voește 'n grabă să sară în foc.
 Strigând: — Vai de mine! sunt stins, sărăcit,
 Că'mi arde în casă cartea de ghicit;
 Puse împăratul oameni a-l opri
 Ca nu'n disperarea'i în foc a sări,
 Zicând către dânsul: — Dar ce nebun ești,
 Vrei pentru o carte să te prăpădești?
 Iar el strigă iarăși: Dar cum să ghicesc,
 Și în care case să mai locuesc?
 Împăratul zise: — N'ai ce să-mi ghicești.
 Și'ți fac alte case să te odihnești.
 Astfel el cu planul care'l născoci

Scăpă și de grija de a mai ghici.
 Și câștigă iarăși dar împărătesc,
 Palate și alte câte'i trebuesc.

* * *

Mulți săraci în lume cred în ghicitori,
 Fără să'i cunoască că's înșelători,
 Fiind că se'ntâmplă cu vre un cuvânt
 Ceva să ghicească zicând numa'n vânt;
 Dar vor lua pildă din acest cărpaci,
 Prin ce uneltire s'a vestit dibaci
 Și să nu mai puie'n ghicitori temei,
 În bobi și cărți date de proaste femei.

Despre minciuni iarăși

Câte le zice omul sunt toate vorbe.
 Și minciuna este vorbă. — Dar
 Vremea descopere adevărul.
 A mânca usturoiu și gura a nu'ți puțin, nu se poate. Inșă
 O minciună bine ticluită plătește mai mult de cât un adevăr.
 C'o minciună boarească treci peste granița nemțească.
 Când vede omul nevoia, vorbește ce nu'i-e voia. Dar și
 Cine a mințit odată, nu se mai crede când spune și adevărul.
 Iși mănâncă credința, ca țiganul biserica.
 Cine se învață mincinos, când spune adevărul, se bolnăvește. — Inșă
 Cine poartă plosca cu minciunile, nu o duce mult
 Iși sparge dracul opincile.
 Tigva nu merge de multe ori la apă, că or să sparge or crapă.
 Cu gogoși de tufă nu se 'negresc sprâncene.
 Mai bine șezi strâmb și vorbește drept,
 Dacă nu știi să vopsești, nu te pune să mânjești.
 Mai lesne e a vorbi adevărul de cât minciuna.

Povestea vorbii

Un țigan furase două găște grase
 Și să le ascunză n dăsași le băgase.
 Gândind întru sine ce minciuni să zică
 De'l va'ntâlni'n cale vre un românica.
 Merse dar cât merse, il și'ntâlni'n grabă
 Un român c'o bătă și, stând, il întreabă,
 Zicând: — Spune ce ai în dăsași, țigane?
 El răspunse: — Icea am niște ciocane.
 — Dar dincolo ce ai? El întâi mințise

Dar greșindu-i gura... — Altă găscă, zise.
 Gura păcătosului adevărul vorbește.
 Si-a pierdut cumpătul ca găina umbletul.
 L-a luat gura pe dinainte.
 Minciuna are loc și ea pe unde se trece.

Povestea vorbii

Alt țigan odată a intrat să fure
 Când iată stăpânul în mâni c'o secure.
 — Ce cauți țigane (ii zise) 'n grădină?
 — M'a aruncat vântul, nu sunt eu de vină.
 — Te-a aruncat vântul? asta nu te scapă.
 Dar ce cată ghiara ți infigă în coapă?
 — M'apucai de dânsa să nu mă ia vântul.
 — De giaba, țigane, nu ți-ai găsit sfântul!
 Dacă e așa dar, de ce ți umpluși traista?
 — Apoi, românico, vezi asta e asta!
 Dracu a mâncat plăcintele și cărpătorul stă de față,
 Minciună negândită.
 Minciună cât Colțea de mare.
 Minciună cât toate zilele de mare.
 Minciuna sparge și case de piatră.

Povestea vorbii

A fost o 'nsoțire ce trăia 'n iubire,
 În pace, în tihnă și'n mare unire.
 Ei nu știă ceartă vr'odată în viață,
 Ci și da unul altuia vorbe cu dulceață.
 În scurt, într'atâta trăiau acești bine,
 Incât de poveste eră la oricine.
 Dracul însă care 'n caznici coada 'și vără,
 Și face să 'nceapă-între ei, gără, mără,
 Se sili, p'aceștia cu neîncetare
 După a sa voie să'i aducă 'n stare.
 Intinzând el dară cursele lui toate
 Și ca să'i supuie văzând că nu poate
 Căută o babă, auzind că ele
 Il întrec pe dânsul la drăcii și rele.
 S'a găsit pe una, Vișana anume,
 Intăia drăcoaiă drăcilor din lume.

Se duce la dânsa, pricina îi spune,
 Că n'a fost puțință pe ei a supune,
 Zicând: — Știi că este un grai decând vacu,
 Că-și sparge cu vremea opincile dracu,
 Ia numai privește opincile mele
 Că se trentuiră în mici peticele,
 Și tot nu pot încă să bag între dânsii
 O intrigă mică și să-mi răz de dânsii;
 Dacă dar poți face mai mult decât mine,
 Arată-ți puterea, te rog, fă-mi un bine!
 Ea clăti cu capul, și între rânjitură
 Își arată colții cei pociti din gură,
 Zicând: — Ei copile! vezi că e pricina,
 Că nu știi pe unde se udă găina.
 Ți trebuie încă să înveți la școală,
 Deși ești diavol, dar ți-e tigva goală.
 O bătrână, astfel cum mă vezi pe mine.
 Nici la degetu-mi ăl mic nu te pui pe tine.
 Zise el: — Se poate, pe vorba-ți se vede.
 Dar pân' nu văd cu ochii, nu-mi vine a crede.
 — Ei bine, dar ce-mi dai? bătrâna întrebă,
 Că pe capul tatii nu mă due degeabă.
 — Bucuros, răspinde, pe loc voi fi gata
 Să-ți dau o pereche papuci galbeni plata.
 — Nu m'aș fi dus, zise, dar cu aste toate
 Merg ca să vezi numai Vișana ce poate.
 Deci începă baba adese să meargă
 La acea femeie, cășcioara să-i spargă.
 Găsi ea mijloace s'o mprietenească
 Cu una cu alta ca să o momească.
 Și precum pescarul undița și întinde
 Și cu râmă nșală peștele ce-l prinde,
 Așa își întinse planurile sale
 Spre ea ca s'o tragă cu vorbe morale,
 Până când văz că prinse ea putere
 Și are mijloace ac să bage'n miere.
 Așa 'ntr'o zi ncepe femeii să zică:
 — Of! fetica mamii! cum ești frumoșică,
 Cum îți vâz purtarea, cum te vâz cinstită
 Și cum ești de blândă, cu firea tihnită,
 Trăiești incăi bine și cu bărbătelul?
 Or ca pisicuța (gâr, mâr) cu cățelul?
 Dar să nu-ți prea pese, că toate-și au leacul,
 Eu am mesteșuguri să 'mblânzesc pe dracul.
 Să ți-l fac să fie blândișor ca mielul
 Și să l joci cum joacă mâța șoricelul.
 — Nu-mi trebuie, mamă, tânăra îi zise,
 Soarta mea un prea bun bărbat imi trimise,
 Drag mi-a fost și mi este, el iar mă iubește,

Și ca noi îmi pare că alt nu trăește,
 De ceva de' l supăr îmi crede, mă iartă,
 Căci mațele în om încă tot se ceartă.
 Sunt prea mulțumită cum trăiesc în viață,
 Numai sănătate sfântul să trimeată,
 — Or și cum, fetico, îi răspunde baba,
 Când îl vei supune, altfel merge treaba,
 Că usturoi dulce și bărbat iar moale
 Nu se poate'n lume, el nu poartă poale.
 Cât de bun să-ți pară tot el ciocan este,
 Casa li-e ursita bietelor neveste :
 N'ai să-ți deschizi gura să-i dai vr'o poruncă
 Că 'ndată asupra-ți ura își aruncă :
 Numai a lui vorbă'n seamă să se ție,
 El ca untdelemnul d'asupra să fie,
 Să-ți fac eu un lucru, ascultă de mine,
 Să trăești cu dânsul încă și mai bine,
 Il îmbrobodești, știi, chiar ca p'o muiere,
 Îi pui în cap țestul, și rabdă'n tăcere.
 Tânăra, aceste auzind, se pleacă,
 Ș'ascultați pe baba, ce-o 'nvăță să-i facă :
 — Na ăst brici, îi zice, că-i vrăjit de mine
 Și la prânz bărbatu-ți acasă când vine
 Și când după masă o vrea să se culce,
 Tu du te la dânsul cu firea-ți cea dulce,
 Prefă-te că îl ei, în cap ai ucide
 Și când vezi c'adoarme și ochii închide
 Atunci scoate briciul (vai ce amăgire !)
 Și cruciși din păru-i taie patru fire,
 Și mai către seară firele acele
 Mi le vei da mie să le pui la stele :
 Apoi să vezi viață, să vezi fericire,
 Să vezi trai atuncea și să vezi unire !
 Proasta tinerică briciul în sân bagă,
 Dorind să se facă soțului mai dragă,
 Baba d'altă parte la bărbatu-i merge,
 Din ochi îi clipește, îl mișcă de haină,
 Se face că are să-i spuie o taină.
 El, vrând iar să afle ce o să-i vorbească,
 Se puse să-i spuie și ea să-i șoptească,
 Zicând : — Dragul mamii, of ! ce te așteaptă !
 Ce nenorocire ți s'a pus în faptă !
 Soția ta astăzi, perechea-ți iubită,
 O să te răpuie cu moarte cumplită :
 Că ea cu un tânăr are înclinare,
 Pe care-l iubește mai de mult îmi pare,
 Și el un brici dându-i o 'nvăță dușmanul
 Ca să-ți taie capul, astfel dându-i planul :
 Astăzi când vei merge să prânzești acasă

O să ia să-ți cate, în cap, după masă,
 Și viindu-i bine mâna o să-și puie
 Ca să-ți taie gâtul și să te răpuie,
 Și dac'a mea vorbă neerezută-ți pare.
 Prefă-te că nu știi de nici o urmare,
 Și-i vedeă cu ochii gândul cum îi este
 Să zici bogdaproste că îți dedei veste.
 Omul, cum aude, speriat peste fire,
 Stă la indoială și'n nedomirire,
 Se muncea cu gândul, cum a lui soție
 Intr'atât tirană asupra'i să fie!
 Și cum să'ndrăznească la o așa faptă
 Cu totu'npotrivă și neînțeleaptă?
 — Nu gândește urma! nu gândește răul!
 Și acel ibovnic al ei, nătărăul,
 Cum putu' s'o'nvețe ca să mă omoare!
 Nu știe că'i ocnă și spânzurătoare?
 Și ea, ticăloasa, nu putea să'mi spuie,
 Căci dragoste'n silă, niciodată nu e.
 Să'mi fi zis: — Eu, frate, mă duc de la tine,
 Că nu ești pe gustu'mi, n'ai nimic cu mine.
 Și'i dam voie însumi să meargă în pace,
 Cu el să trăiască pe unde îi place;
 Pe semne păcatul și așa îi trage
 Amândoi viața în nevoi să-și bage.
 Ce zic nici eu nu știu, așa e se vede,
 «Vorba de rău omul prea lesne o crede»,
 Deci dar mă voi duce și mă voi proface
 Că nu știu nimica, să văz ce se face. —
 Judecând acestea se duce acasă,
 Ca și altă dată se puse la masă;
 Mâncând în tăcere și'ntristat cu totul,
 Se dete p'o pernă, rezimându-și cotul,
 De necaz și ciudă foc eșia dintr'însul,
 Iată și nevasta veni lângă dânsul,
 Ii aplecă însă și capul pe genuche,
 — Stăi să văz, zicându-i, ai vre-un păduche?
 Așa el se lasă să vază ce-o face
 Și ca când adoarme mijind se preface.
 Ea atuncea briciul încet din sân scoate
 Și'asupra-și pornește urgiile toate:
 Că el, cum o vede, în picioare sare,
 Ii ia din mâini briciul, zicând cu strigare:
 — Tirană muiere, așa-ți este dorul!
 Asta-ți e credința, așa-ți e amorul!
 Asta-ți e virtutea cea nelegiuită!
 Asta-ți e morala cea afurisită!
 Cum din cer nu cade fulger să te arză,
 Să te mistuiască, trăznet să te piarză,

Cum nu se despică locul ce te ține
 Și să te înghiță de vie pe tine!
 Fugi! piei, nemilostivo! nu'mi sta înainte.
 Nu'ncape'ndreptare, nu ascult cuvinte!
 Du-te de trăiește cu cine îți place,
 Dintr'această clipă pleacă d'aci, drace.
 Că'mi'ai voit răul nu'ți fac răsplătire.
 Bogdaproste babii că mi-a dat de știre!
 Ar fi vrut săraca să'l incredințeze,
 Dar cine'î da pas ei ca să se'ndrepteze;
 Geaba ea acuma făcea jurământ
 Că cutare babă a scos'o din minte:
 Și-a pierdut credința ca și Eva raiul,
 Și ea pân'acea nu le-au mai fost traiul.
 Care săvârșire văzându-o dracul
 S'a speriat cu totul de baba, săracul!
 Atât îi fu frică de acea bătrână
 În cât nici papucii nu'i dete în mână,
 Ci 'i le (!) întinse c'o prăjină lungă,
 Ca nici răsuflarea-i la el să ajungă
 Și ca d'o aspidă să se otrăvească.
 Să'l facă în lume să se pedepsească.
 Iată dar minciuna ce face în lume,
 D'a cărei pricină istorii sunt sume.

Despre năravuri rele

Cu șchiopuntr'un loc de șezi,
 Te inveți să schiopătezi. — Și
 Cine-va când locuiește
 Cu măgarul cel trândav,
 O, păr din el se lipește
 Or că vre-un alt nărav. — Și
 Cu păcurarul când trăiești
 Trebuie să te mânjești. — Și
 Năravunrădăcinat
 Nu poate fi vindecat. — Pentrucă,
 Cine or ce învață
 Nu uită în viață. — Fie care
 [zice că
 Buba cap nu face
 Până nu se coace. — Și
 Rana dacă se deschide
 Anevoe se închide. — Și de multe
 [ori
 Din zgâibulița cea mică

Bubă mare se ardică. — Totdanna
 Foc după foc, rău după rău. —
 [Dar încă
 Toate după neam merg.
 La tulpina lor alerg.
 Din rădăcina cea rea
 Odrășlește smicea rea. — Mulți
 [zic,
 Meserie are bună:
 Însă ea nu schimbă firea
 Nici stărpește nărăvirea. — Pen-
 [tru că,
 Pomul lesne se'ndreptează,
 De mic pân'să'ncovoiază. — Căci
 [or ce
 Când odată se strâmbează
 Anevoe se'ndreptează. — Și
 Firile când se'neurcă
 Anevoe se descurcă. — De aceia

Dă-i să nu se nărăvească, Dale nu poate să'l facă. — Și
 Nu-l lăsa să se sfințească. — Că Copilul nepedeșit
 Pământul până nu'l calcă Rămâne neprocopsit.

Povestea vorbii

Povestesc că într'o vreme, dar nu se știe'n ce ani,
 Că'ntr'un oraș oare care ar fi fost niște golani,
 Bagabonți, crai, haimanale, ș'alt or cum vreți să'i numiți,
 Oameni fără căpătaie, șarlatani neprocopsiți:
 Erau de aceia de carii părinții că îi iubesc
 Îi țin tot pe lângă dâșii, și la pieptul mumei creșc,
 Lăsându'i într'a lor voie până se fac mari, ștregari,
 Ș'ajung în cele din urmă desfrânaților stegari,
 Că în loc să se apuce de negoț sau meșteșug,
 Ei p'alți asemeni cu dâșii găsind, fac prieteșug
 Și apuc prin mahalale împreună înhăitați,
 Umblă, miroase pe uliți ca niște inverșunați,
 Or ce zboară li se pare că îl vor putea mânca,
 Intind felurite curse în mână a'l apucă;
 Răsipesc fără de milă părintescul lor rămas,
 Dau, până numai în piele și în cămașe se las';
 Apoi rămâind goi pușcă, or măcar și îmbrăcați,
 Neavând ce să mai toace, după cum eră'nvățați,
 Or se apuc' de hoție, or de înșelătorii
 Și'n cele din urmă intră în ocne și pușcării.
 De astfel de caractere eră ș'acești trei golani,
 Marțafoi porniți spre rele și pe față hoțomani,
 A căroră istorie vrem aici s'o povestim,
 Care, precum ni se pare, nu strică ca să o știm,
 Că vom vedea'n haine bune niște oameni îmbrăcați
 Umblând cu meșteșugire și'nșelând lumea prin piați.
 Într'o zi ei se adună și'ncep a se întrebă,
 Cum și ce fel să înșele acum iar pe cineva?
 Așa zice din ei unul: — Eu de pește îngrijesc.
 Al doilea zice iarăși: — Și eu untdelemn găsesc.
 Iar al treilea răspunse: — Dacă e așa dar,
 Eu trebuie să iau pâine or cum de la vr'un brutar,
 — Dar pentru vin ce vom face? întrebă unul din ei.
 — N'ai grije, răspunse altul, îți găsesc cât vrei să bei.
 Deci plecând cel pentru pâine, și trei parale având,
 Merge la brutar cu ele și le dă'n mână'i zicând:
 — Poffim aceste parale, datoria să'ți plătesc,
 Și pentru că avui credit, îți prea foarte mulțumesc.
 Întrebă brutarul? — Ce fel? dator când imi rămăseși?
 — Nu știi alaltă-eri (zice) o pâine când imi dădeși?
 Ș'asupra'mi ne-având parale de tot ca să'ți-o plătesc

Ți-am zis mâine sau poimâine cusurul ți-l implinesc.
 Brutarul se gândi'n sine: Ce știi?... poate i-oi fi dat,
 Și, precum se vede treaba, nu țiu minte, am uitat;
 Dar bravo! om drept săracul, cu frica lui Dumnezeu!
 O datorie uitată plăti fără să'i cer eu.
 După ce dete parale acela, chip a-i plăti,
 Și puțin încoaci-incolo după ce se invârti,
 Veni la brutarul iarăși, se făcu a cumpără,
 Fără să aibă în pungă măcar o chioară pară.
 Zice către dânsul: Frate! Eu azi, cu grabă plecând,
 Am uitat pe masă punga, niște socoteli făcând,
 Ci te rog iarăși fă bine și'mi dă în credit trei pâini,
 Și mâini da dimineată îți dau paralele'n mâini.
 — Bucuros, zise brutarul, mă'nerez la un om cinstit,
 Că văz ceia ce uitasem ai venit și'mi-ai plătit.
 Așa brutarul se'nșală c'uneltitul meșteșug,
 Nu'i da prin gând c'o să'i joace un astfel de vicieșug.
 Cel cu undelemnul iară, un mare ulcior luând
 Și pe gură un burete înlăuntrul lui băgând,
 Se duse la băcănie cu dânsul numai de cât
 Și poruncește să-l umple cu undelemn până'n gât;
 După ce-l umple băcanul, el atunci cu grai semeț
 Il întreabă ca să-i spuie cum il vinde? cu ce preț?
 — Prețul, răspunse băcanul, chiar să știi și singur poți,
 Trei lei îi este ocaua, precum il vindem la toți.
 — Trei lei? acesta îi zice, toarnă'l înapoi, nu'l iau,
 Cu așa preț nici odată n'am cumpărat, nici nu'ți dau:
 Îți dau doi lei jumătate pe oca de'l dai să'mi spui.
 — Nu poți mai jos îi răspunse, mai bine 'napoi il pui;
 Și zicând aceasta 'ndată l-a'ntors cu fundul în sus,
 De necaz multe zicându'i, înapoi în chiup l-a pus;
 Atuncea 'nșelătorul luând ulciorul s'a 'ntors
 Și spărgându'l, din burete destul undelemn a stors.
 Al treilea, ca și cei-l'alți în pescărie mergând
 Și la un loc un crap mare ca de opt oca văzând
 Porunci (ca un om mare) să'l atârne în cântar;
 După ce'l cântări zise: — Acum să faci bine dar,
 Să'mi dai un om să'mi-l ducă acasă să'i și plătesc,
 Findcă n'am bani la mine atâția câți trebuiesc.
 Pescarul: — Bucuros, zise. Și îi dete un fecior,
 Spuind câți lei să'i răspunză, cel gândit de negustor.
 Luând peștele feciorul ș'abia ducându-l de greu,
 Merge după el în curtea unuia arhieru,
 Și aci 'ntr'un loc oprindu'l, îi zise: — Stai puțințel,
 Să mă duc să spui în casă câți bani să'ți dea pentru el.
 Rămăind sluga afară, el intră la arhieru
 Și zise: — Venii, prea sfinte, cu un biet frate al meu,
 Să-ți faci pomană cu dânsul vr'o moliftă să-i citești,
 Că prea mult se bântuiește de supărări diavolești;

Alte răutăți nu face, nici nu dă cu bolovani,
 Ci tot vorbește de pește, și se ceartă, cere bani.
 Ii zise arhiereul: — Unde e? Adu' aici.
 Și sluga mea ca să-l ție să vină 'n casă să-i zici.
 Pescarul biet, ca tot prostul, în casă dacă intră,
 De câteva vorbe groase ca să-i zică se păstră,
 Și'ndată: — Părinte! zise, hai mai curând de 'mi dați bani.
 Că n'o să stau eu aicea, să vă aștept zece ani!
 Ți-a spus peștele cât face? este tocmai opt oca,
 Mi-am rupt mâinile cu dânsul, dar eră proaspăt, mișcă.
 Cuviosul om crezuse, că'n adevăr e nebun,
 Și chiemând doi inși îndată, iau cu sila, jos il pun,
 Cere 'n grab un molitfelnic și 'ncepe a i citi.
 Iar pescarul strigă tare peștele a i-l plăti;
 Pe care neascultându-l, îl ținură jos, mereu,
 Până'i citi o grămadă bătrânul arhiereu,
 Apoi afară scoțându-l, el iar bani cerând strigă.
 Iar slugile îi ziseră, să tacă că-l vor legă.
 Atunci pescarul se 'ntoarse la scaunul său necăjit
 Și spuse că pentru plată o moliftă 'i-a citit.
 Iar acel amăgitorul, (sic) luând peștele porni
 Și mergând cât mai în grabă cu ceilalți se întâlni.
 Sfătuiră împreună cum și ce fel a-l găti,
 Și vreun meșteșug iarăși pentru vin a unelti.
 Așa cu toții deodată la un cărciumar mergând,
 Li deteră 'n mână toate, învățându-l și zicând
 Crapul să'l curețe bine, să'l cresteze frumușel,
 Să-i puie piper și sare, ș'undelemnul peste el,
 Și cu o tavă să'l ducă să se frigă la cuptor,
 În loc de apă turnându'i pe deasupra vinișor,
 Și că ei, ceva prin piață, până se vor învărti,
 O să vie să mănânce, după ce se va găti.
 După ce dar s'a fript crapul, câteși trei s'au adunat,
 Și s'au așezat în odaie la un chef îndelungat;
 Vin, rachiul, pelin băură, până când n'au mai putut,
 Și când voiră să plece socoteala au cerut;
 Stăpânul dând socoteala unui băiat ce-l aveă
 Il trimise în odae zicând, atâți lei să dea.
 Dând băiatul socoteala, ei pe loc s'au apucat
 Și fieștecare mâna în buzunar a băgat,
 Zicând cu toți într'o gură: — Eu plătesc, ba eu plătesc!
 Se fac că unul pe altul a se lăsa nu voesc:
 Sfădindu-se ei în astfel ca la un minut de ceas,
 Dintr'inșii se sculă unul și zise cu mare glas:
 — De vreme ce fiecare avem poftă să plătim
 Ce trebuie într'atâta să stăm și să ne sfădim?
 Ci s'aruncăm sorți mai bine și pe cine va cădea,
 Atuncea toți să se tragă și numai unul să dea.
 Răspunse altul: — Prea bine, bravo! așa vom urmă.

Să legăm pe cărciumarul la ochi bine c'o basma,
 Și din noi din trei pe care mâna își va pune el;
 Să numere banii îndată și să plătească acel;
 Și eu 'nțeles se'nvoiră, cum și făcură așa.
 Când la ochi legat băiatul prin odaie se 'nfășă,
 A șters'o toți câte unul, pe ușă în grabă eșind,
 L-a lăsat să dibuiască încoaci, încolo pășind;
 Intr'acestea iacă vine stăpânul său după el,
 Să vază ce zăbovește și nu vine nici un fel;
 Iar băiatul, care parcă de-a mijeia umblă jucând,
 Puse mâna'n grab pe dânsul: «Tu tu! să plătești» strigând.
 Iar stăpânul său îi trase câteva și îl bătă,
 Zicând: — Eu plății odată ș'acum o să plătești tu.
 L'această înșelătorie celor trei li s'a înfundat,
 Că în mâna stăpânirii, prinzându-i, legați i-a dat,
 Unde și de alte multe, cercetând i-a dovedit
 Și prin judecată dreaptă la ocnă i-a osândit.

* * *

Ce nu ar face crăimea de n'ar fi stăpânitori!
 De n'ar fi temnițe, ocnă și n'ar fi pedepsitori!
 Ce aceea totdeauna trebue să mulțumim
 Stăpânirii cei înalte cării supuși ne numim;
 Căci prin marea sa 'ngrijire privighează peste noi.
 Ne apără, ne ferește ca și păstorul de oi,
 Care-și îngrădește turma cu câini vioi și'nvățați,
 Ziua, noaptea s'o păzească de lupii înverșunați.

Despre năravuri rele iarăș

Năravul din fire n'are lecuire.
 Lupul părul își schimbă dar năravul nu și-l lasă.
 Ce ese din pisică șoareci mănâncă.
 Toate merg după neam.
 Peștele de la cap se impute,
 Poama nu cade departe de tulpina ei
 Dintr'un răsuri ese și trandafir și mărăcine.
 Căpîlul e ca maimuța: ce aude face.
 Ce a făcut mama și tata, o să facă fiul și fata.
 Unde a sărit capra, mai presus sare iada.
 Prost se naște, prost crește, prost moare.
 Cine fură azi un ou, mâine fură un bou,
 Cine fură azi un rac mâine fură un gânsac.
 Calul fără căpăstru, cade în prăpăstii.
 Unde nu e pisică șoarecii steag ridică. — Însă
 Nelegiuitului îi vine de hac necredinciosul.
 Țiganul până nu fură, nu se ține om.

Unde găsește pus rău, el pune bine.
 Ovreiul, până nu înșală, nu mănâncă.
 Găsește sat fără câini, umblă fără ciomag.
 Iși ia inima în dinți și funia în traistă.
 Nu judecă urma, iasă unde o eși. — Dar
 Este ac și de cojocul lui,
 Rău faci, rău găsești.
 Bătaia e din rai — totdeauna —
 E răsfațat înaintea bătaii cu câteva palme. — Că
 Unde se găsește șaua se cere și ipingeaua. — Deși.
 Vinovatul negonit fuge. — Inșă
 Fuge de ploae și dă de noroae.
 Hoțul fură și jură. — Dar geaba.
 Încotro șovai tot de belea dai (zisa țiganului). — Că
 De n'ar fi hoți, n'ar fi nici pușcării, temnițe,
 De n'ar fi păgubași n'ar fi nici hoți, adică:
 În putina cu argăseală.

Povestea vorbii

O vulpe rău stricătoare
 Ducându-se 'n vânatoare
 Întâlni în drum p' o vale
 Pe eunătru lup în cale
 Și-i zise rânjind măsele:
 — Cale bună, cumetrele!
 — Dar încotro, până unde?
 — Ia, pân' aci îi răspunde.
 Mă duc pân' la o vecină
 Să 'ngrijesc de vreo găină,
 Dar tu ce 'ți-ai lăsat casa?
 — Am plecat să dau cu plasa
 Colea 'n acea coteneafă
 Să văz n' oi vână vreo rață?
 Zise astălaltă iară:
 — Aideți împreună dară
 Și găini, rațe ori ouă
 Le vom împărți în două.
 — Bine, aide! Și plecară.
 Vănară pe cât vănară
 Și după ce împărțiră
 Toate câte le hoțiră,
 Când cu ele se 'ncărcară
 Și pe la case și plecară.

Incepură să și ureze
 Sănătoși să ospăteze:
 — Noapte bună, eumetrele,
 Feri-te-ar sfântul de rele!
 — Îți mulțumesc cumetriță.
 Domnul bine să 'ți trimiță,
 Ne-am folosit astă seară.
 — Dar unde ne 'ntâlnim iară?
 Zise ea: fără greșeală
 În putina cu argăseală.

* * *

Drept este și prea firește
 Că hoț cu hoț se 'ntâlnește,
 Mai lesne în pușcărie
 Decât în negustorie.
 Dar bețiv cu bețiv unde?
 Încă și el ne răspunde:
 — Unde-mi toarnă să 'mi ud gâtul
 Și 'mi mai petrec uritul.
 Așa și alt, prin urmare,
 Mai lesne 'ntâlnirea și are
 Unde-l trage pe el ața
 Ca să și petreacă viața.

Despre frica lui Dumnezeu

La orice te pricepe
 Te închină și începe.
 Fă orice în legea ta
 Și la alții nu te uita,
 Omul care e stricat
 Nu se teme de păcat.
 Cine înjură de cruce
 Ca ea o să se usuce.
 Cine legea nu'și cinstește
 Fără lege se numește.
 Cine ntr'altă lege sare
 Nici un Dumnezeu nu are.
 Omul trebui să cinstească
 Legea lui cea părintească.
 Fiecare cum apucă
 Astfel trebuie s'o ducă.
 Crede'n Domnul cinstind sfinții.
 Cum te-a învățat părinții,
 Din cele ce'ți scrie'n carte
 Nu te duce mai departe.
 Fă'n viața ta tot bine
 Chiar și legilor străine,
 Binele de rău te scapă,
 Să-l arunci chiar și în apă,
 Omul d'unde nu gândește
 Binele se răsplătește.
 Dumnezeu când te ajută,
 Plumbul ți se face plută,
 Când Dumnezeu vrea cu tine
 Și dracul cu colaci vine.
 Munca când ți-o cauți bine
 Și Dumnezeu e cu tine.

Când se trudește săracul,
 Dumnezeu îi umple sacul.
 Cine'n lene e târăște
 Dumnezeu îl părăsește,
 Când rogi pre Domnul, muncește,
 Că atunci te miluiește.
 Mergi, muncește ca să ai
 Și la un sărac să dai,
 Când dai la cei neavuți
 Pe Dumnezeu împrumuți.
 În bani nu te gurguia,
 Că Dumnezeu dă și ia.
 Toată fapta e nprumută.
 Și cea rea și cea plăcută.
 Astăzi faci rău cuiva, orce,
 Măine altul ți-l întoarce.
 De faci astăzi cuiva bine
 Măine dela altu'ți vine.
 Dumnezeu două scări are,
 Să suie și să coboare.
 Pe săracu'n nevoi crude
 Numai Domnul îl aude.
 Cine pe alții blesteamă
 Urgii asupra își chiamă. — Căci,
 Dumnezeu tiran nu este,
 Binele la toți voiește. — Ci
 Roagă-te pentru or cine
 Ca să'ți dea și ție bine.
 Când vreun cuget te'aboldește
 Întai la păcat gândește.
 Scriptura și sfânta lege
 D'a'ndoasele n'o'ntelege.

Povestea vorbii

Mulți dacă aud cuvinte din scriptură ș'alte cărți,
 După neroada lor minte le strâmbez în alte părți,
 Popa satului odată la biserică n'vătănd,
 Și țiganul, cum e dată, cu toți atunci ascultând,
 Dacă sfârși cele scrise din învățatura sa,
 Ca un duhovnic, mai zise și de ceia ce'i pasă.
 Adică: să îngrijească mic și mare, bun și prost,

Ca să se ispovedească, (fiind atuncea în post).

După vorbele acestea le mai zise, la sfârșit:

— Și să știți că iertat este păcatul mărturisit.

Însă pentru tot păcatu'i zece pomeni de va da,
Miluind săraci din satu-i, or de prin alt undeva.

Așa dar țiganul care în biserică era

Și această predicare de la preot auzea,

Gândind, zise întru sine: — Asta nu e lucru greu,

Dacă este așa, bine! împac eu pe Dumnezeu.

Și astfel mergând el face, și milostenii și rău,

Că popii așa îi place, gândind în cugetul său,

Apoi, făcând el acestea, în minte iar i-a venit,

Că păcatul iertat este, dacă e mărturisit.

Așa la preot se duce să-și spuie al său păcat,

Și'n mână ceva îi duce din cele ce a furat,

Zicându-i: Eu, părințele după cum ai cuvântat,

Am făcut bune și rele și crez că voi fi ertat.

— Dar ce ai făcut? îi zise preotul la el privind;

Răspunse el: D'ale scrise pentr'un ca mine mișel.

Că d'o face ceva rele, după cum am făcut eu,

Ș'o da pomeni pentru ele, îl iartă și Dumnezeu.

— Dar ce lucru făcuși, drace? duhovnicul l-a 'ntrebat,

Să văz lui Dumnezeu place cele ce tu le-ai lucrat?

— Apoi să vezi părințele, îi răspunse el tușind,

Odată 'n zilele mele, la biserică viind,

Brodii când citeai p'o carte...—of! Doamne! cum îmi plăceai!

Că eu cum stam, de departe am auzit când ziceai:

«Tot păcatul ertat este dacă e mărturisit.»

După ce ziseși aceste, stând puțin iar ai grăit:

«Dar însă să împărțească zece pentru un păcat,

Să dea ca să-l răsplătească și așa va fi ertat.»

Eu, biet, pân' la acea vreme furam și nu prea furam

Că mă temeam de blesteme, să fac pomeni nu știam,

Iar de-atunci pân'acum drept am furat ș'am hojit

Și ascultă să-ți spui numa ce pomeni am împărțit:

Aci'n sat într'o grădină văzând un pom pârguit,

Zburai după o albină și sus pe el m'am suit;

Mâncai cât mâncaiu de foame, și apoi m'am apucat,

N'am lăsat pe dânsul poame, tot cu traista le-am cărat.

Și ca vr'o zece din ele la unul, alt împărții,

Însu'mi cu mâinele mele, cu care le și hoții,

Ca să'mi mântuesc păcatul, după cum am auzit,

Ș'apoi mergând făcui altul și iarăși am împărțit.

Popa făcându-și răbdare, după cum și trebuia,

Îi zise blând: — Spune'mi care? El însă cam șovăia.

Văzând însă că nu-l lasă și să spuie il silea,

Răspunse: — Apoi îmi pasă, să nu dau de vr'o belea.

Popa zice: Nu te teme, eu nu sunt judecător,

Ci Dumnezeu după vreme îți va fi răsplătitor;

De aceea spune toate, de vrei de păcat să scapi,
 Ca să văz eu de se poate în iad, în munci, să nu'ncapi.
 Apoi, zise: — Părințele, găsi un bou rătăcit
 Și văzându-l bun la piele, l-am tăiat și l-am belit;
 Carnea o făcui parale la alt sat dacă trecui,
 Ca stăpân pe ale sale pielea opinci o făcui,
 Și zece perechi din ele am luat, am numărat
 Mai slabe, mai subțirele și de pomană le-am dat.
 — Proclete, popa îi zice, of! vai de sufletul tău!
 Că nvătăturile scrise le-ai tălmăcit așa rău.
 Ce ai socotit țigane, pe Dumnezeu s'amăgești?
 Amar de tine, sărmane! Iadul o să moștenești,
 Pentru una să dai zece ai uneltit moșteșug?
 Dar să știi că nu se trece la Dumnezeu vicloșug.
 De vrei să furi cui-va bunul, trebuia să înțelegi
 Să dai zece pentru unul, nu opinci, ci boi întregi.
 Asta mi eră nvățătura în biserică atunci,
 Aste mi le-ă rostit gura, ca să vă feresc de munci,
 N'am zis să furi, să faci rele și pomeni să împărțești,
 Ci să te ferești de ele, să nu te obișnuiești
 Cu ast-fel de datorie să nu te însărcinezi,
 Că lesne nu o să'ți fie păcatul să'ți ușurezi.
 — O vai de mine, săracul! Zise el dându'și în cap,
 Cât de rău mi-a șoptit dracul, în mâna lui ca să 'ncap!
 Eu când le făceam aceste gândeam că mă folosea,
 Dar acum văz fără veste eșind alt-fel la vopsea.
 Sunt rătăcit, părințele, învață-mă ce să fac,
 Că pentru faptele rele n'am ce să dau, sunt sărac.
 Dă mi un canon cum îți place și eu să mă pocăesc.
 Că doar il voi putea face, de iad să mă mântuesc.
 — Fătul meu! preotul zise, canonul l-ai auzit,
 Pe cât citeam cele scrise și tu alt-fel le-ai sucit.
 Dar canoanele mai grele alți ți le vor da, nu eu,
 Că or cine face rele il dă în cap Dumnezeu.
 Stăpânirea temniți are, cum și ocne pentru hoți,
 Pe lângă bătaia mare ce-o dă drept canon la toți.

Despre frica lui Dumnezeu iarăș.

Ochiul lui Dumnezeu nu doarme.
 Dumnezeu nu răsplătește ca dușmanul, ci gonește cu anul.
 Pe omul rău il însemnează Dumnezeu.
 Păcatul își caută vinovatul,
 De aceea nu ascultă la care zic:
 Păcatul nu e cât mânzatul, ca să-l văză tot satul. — Și
 Cine crede în cruce, ca crucea se ustucă. — Sau

De ce să'mi plec capul sănătos la evanghelie. — Sau
 Nici să văz vr'odată drac, nici cruce de el să'mi fac — Ci,
 De oameni răi să te închini și să fugi ca dracul de tămăie,
 Fă și cruce mare pe sân că dracul este bătrân,
 Dracul nu are treabă, nici nu șade de geabă.
 Dracul nu face punți și biserici, ci întinde curse și piedici.
 Omul are și moarte și viață.
 Moartea nu vine când o chiemi, ci te ia când nu te temi. Dar
Păcatul mărturisit este iertat. —
 Nu linge unde-ai scuipat.
 Fă ce îți zice popa și nu face ce face el. — Căci,
 Se întâmplă să cază în cursă și cine te învață să te păzești de dansa.
 Unde e înțelepciune scurtă, și nebunie multă.
 Vulpea cât e de vicleană și de multe ori cade în cursă cu toate pi-
 cioarele ei.
Calul e cu patru picioare și tot se poticnește.
 Nimenea nu e ușe de biserică.
 Cine este sfânt, pe așternut moale nu doarme. — Dar
 Cine nu roagă pe Dumnezeu?
 Nimenea nu zice: — 'Ia-mi Doamne, ci: Dă'mi Doamne. — Inșă
 Rugăciunea omului beat Dumnezeu n'o primește.
 În loc de dobândă se pomenește cu osândă. — Și apoi
 Pe lângă lemnul uscat, arde și cel verde.

Povestea vorbii

Doi cu picioare oloage mergând și ajungând un deal.
 Unu' ncepă să se roage, când se odihneă supt mal:
 — Doamne, dacă ai putere să faci minune din cer,
 Împlinește a mea vrere la păsul meu ce îți cer:
 Sloboade de sus acuma înaintea mea un cal
 Să 'ncalec pe dânsul numa până voi sui ăst deal,
 Cellalt începă să zică: — Ce spui, prietenul meu?
 Nu îți este ție frică că mâinii pe Dumnezeu?
 Vai! nu 'ndrăzni frățioare astfel de vorbă să zici,
 Vr'un trăznet să nu pogoare să ne omoare aici.
 Tocmai când vorbeau aceste d'odată s'au pomunit
 Că 'n spate-le fără veste un inarmat a venit,
 P'o iapă slabă călare, cu'n mânz bolnav după ea
 Și ii sili ca'n spinare pe bolnavul mânz să-l ia.
 Dând cu un bici ca mai tare să l suie pe acel deal;
 Și așa în loc de călare ruga-l făcū pe el cal.

Despre prostie

Prostia și nerozia
 Se rudesc cu nebunia.
 Prost din prost care se naște
 E ca vita, doar nu paște.
 Prost trăește, fără nume,
 Prost se duce și din lume. — Căci
 Din or și ce lemn îți place
 Fluier nu se poate face. — Spre pildă:
 Fă om dintr'un lemn de tei
 Și il botează Matei. — Prostul zice:
 Tot, tot am numai o minte,
 De vară întâi să'mi fie,
 Or de iarnă? (ce prostie!)
 Prostul uită din natură
 De la mână pân' la gură. — Zic unii:
 Prea e tânăr n'are minte,
 I-o crește d'aci 'nainte. — Și
 E tânăr și s'o mai face
 Tivga de i se va coace. — Prostul,
 Pune-l să stea să-ți vorbească
 De vrei să te păcălească. — Căci
 Or gura or văgăuna
 Prostului este tot-una. — El
 Umblă ca să prinză roiul
 Și 'și întoarce înapoiul. — Și
 Cătă traistă să găsească,
 Vrând dășagii să'si golească. — Și
 Vrea să umple 'n puț găleată
 Cu gaura neastupată. — Și
 Se căznește d'adineaură
 Să facă în nisip gaură. El
 Nu știe unde-l mănâncă
 Și zice: — Scarpină încă. — Prostul,
 Il mănâncă 'n altă parte.
 Și scarpină în altă parte.
 Prostul, cât să-i dai bătaie
 Face capul cât il taie. — De accia,
 Unde nu te înțelege.
 Nu mai umblă să dai lege.
 La ușa surdului
 Or bate dacă îți pasă,
 Or mai bine fugi, te lasă. — Prostul,
 Să cumpere carne merge
 Și pecea vacii alege. — Acum
 A pornit în cale lungă
 Și va 'ndată să ajungă. — Și

Ca să scutească din cale
 De cu seară a plecat
 Și în tindă s'a culcat. — Prostul este ca
 Orbul când dă de perete
 Tocmai aci socotește
 Că acum se isprăvește. — Sau
 Tocmai când s'a repezit
 Și lumea s'a isprăvit. — Prostul este:
 Ține capra și-l impunge,
 Iar altul stă și o mulge. — Adică,
 El poartă ponosul
 Și altul roade osul. — Căci
 Cine nu se află la nunta-i acasă
 Atunci altu'n locu-i joacă cu mireasa. — Și apoi
 Lumea prin târg o vorbește
 Și el taină o gândește. — Prostul își zice singur:
 Și altul are cap, da,
 Dar ca al meu ba-ba-ba! — Sau cum a zis una:
 Cap d'avea, n'avea, el știe,
 Dar și-a cumpărat tichie.

Povestea vorbii

Trei feciori mergând p'o vale
 Și zărind un urs în cale
 Când suiă cu grozăvie
 Și intră în vizunie;
 Zise unul: — Ai să-l prindem
 Și la vr'un țigan să-l vindem.
 Altul a zis: — Cum se poate
 Din vizuina-i a-l scoate?
 — Iacă cum, altul iar zise,
 Și îndată se descinse,
 Dați brațele fie-care
 Să facem un' lung și mare,
 Și legându-mă pe mine
 Cu el de picioare bine,
 Să țineți strâns cu tărie
 Când voi intră 'n vizunie,
 Și apucând pe urs d'odată,
 Să mă trageți voi îndată,
 Și apoi d'aci scoțându-l
 Facem cu el ce ne-e gândul.
 Ast-fel dacă sfătuiră
 Brațele își înădiră,
 De picioare il legară
 Și'n vizunie-l băgară.
 Când vru mâna să întinză

Pe urs de urechi să-l prinză,
 Ursul de cap il apucă
 Și cu totul i-l imbucă,
 El strigând intr'a sa ghiară
 Ceilalți cum l-a tras afară,
 Stau se uită cu mirare
 Văzându-l că cap nu are,
 Se'ntreb, zicând: — Frăție
 Avutu-au Vladu cap oare?
 Unul zise: — Nu țin minte.
 Altul iar alte cuvinte,
 Și nedomiriți l'aceasta
 Au mers să 'ntreb nevasta.
 Așa ei pe mortol lasă
 Și mergând la ea acasă.
 O'ntreb: — Stano ia ne spune,
 Că vrem să știm a minune,
 Bărbatul tău ce fel fuse,
 Acum cu noi când se duse,
 Avea cap ca fie-cine
 Or nu, că tu știi mai bine?
 Ea gândind puțin în sine,
 Le răspunde: — Nu știu bine,
 Dar la Paști îmi par' și mie
 Că și-a cumpărat tichie.

Despre prostie iarăș

Ce mi-e prostul, ce mi-e nebunul!
 Ce mi-e Rada Badea, ce mi-e Badea Rada!
 Ia pe unul de picioare și lovește pe cellalt în cap.
 Cine se apucă să învețe pe nerod, nu se osibește de nebun.
 Prostu 'nvață bărbierie la capul tău.
 Ii dai un ban să te rază și doi să te lase.
 Cu nebunul să nu'ți pui nici în clin nici în mânăică.
 El nu știe ce e lae, nici ce e bălae.
 Nebunul nu asudă, nici la vale, nici la deal.
 Tu îi faci cu ochiul, el îți face cu capul. — Prostul este:
 Caută Nan iapa și el călare pe ea.
 N'au ajuns la râu și și-a ridicat poalele la brâu.
 Nu-l primește în sat și el întreabă de casa părcălabului.
 Cine și pune mintea cu nebunul, este mai nebun,
 Pe nebunul nu-l aduci la cunoștință.
 E anevoe să tai pom și să gonești om.
 Ziua bună de dimineață se arată.
 Vițelul după baligă se cunoaște ce bou o să se facă.
 Puica pe creastă se cunoaște ce neam o să iasă.
 La satul ce se vede, călăuză nu trebuie.
 Din coada pisicii sită de mătase nu se face.
 În tigră seacă cât să sufli, nu poți să o umfli,
 Mintea de ar crește pe toate cărările, ar paște-o și măgarii.
 Orbului de geaba îi spui că s'a făcut ziua.
 Prostul face ce vede și ce aude crede.
 Ii pare că câte sbor se mănâncă.
 Surdului degeaba îi cânti de jale — El este,
 — Bună ziua, nea Istrate! — doi boboci de rață, frate!
 — Mă Istrate, tu ești surd.
 — Mai eră colea un cărd.
 Unde dai și unde crapă!
 Tu ce-i cânti și el ce'ți dăscântă?
 Tu îl trimiți la foc și el îți aduce busuioc.
 Tu îl trimiți la surcele și el îți aduce floricele.

Povestea vorbii

Un neghiob cu totu'n vremea mai de multă
 Ca să și ia nevastă făcând și el nuntă
 De masă bucate, în gând îi venise.
 Dar cu ce să fiarbă de loc nu 'ngrijise.
 Socrul ca și dânsul, văzând că nu's lenne

Aleargă la horă pe tineri să 'ndemne.
 Strigând: — Cine cste mai voinic de ducă?
 Să meargă îndată lemne să aducă?
 Ginerele sare, ia car și secure,
 — Mă duc eu, răspunde, și pleacă'n pădure.
 Ajungând se uită la un copac mare...
 — Să-l duc întreg, zice, ce de mai haz are!
 I-aș face îndată pe toți ca să'mi zică:
 — Hop odată măre! ce mai ginerică!
 Dar numai el singur in car cum să-l suie!
 Și-i veni'n gând carul alături să-l puie,
 Ca tăind să-l culce drept in car să cază
 Și așa să-l ducă nuntașii să-l vază.
 Făcând dar el astfel și tăind stejarul
 Cum căzù, îndată îi turti jos carul,
 Acum ce să facă? Fluieră, privește,
 Și'ntr'o parte ș'alta stă și se sucește!
 Văzând că nu's boii să-i caute pleacă,
 Cu securea'n umăr și cu hârea seacă,
 Și nemai găsindu-i, că i-a pierdut crede.
 Iacă și'ntr'o baltă niște rațe vede.
 Nu-i venea prin minte ce o să mai pață,
 Asvârli securea să dea într'o rață.
 Nu inemerește, rațele, zbor, scapă,
 Și securea cade băldăbâc in apă.
 Pe loc se desbracă, se aruncă'n baltă,
 Negândind nerodu c'o să pață ș'altă.
 Pe când el cu totul se da'n afundare
 Să scoață securea din apa cea mare,
 Vine oare cine pe ascuns, in taină,
 Și-l fură de-l lasă fără nici o haină.
 După ce rămase gol numai in piele
 Privind imprejuru și văzù floricele.
 S'a pus să culeagă zicându'și: — Nu'mi pasă,
 Cu mâinile goale tot nu merg acasă.
 Ș'asa numa'n piele se duse cu ele,
 In loc de surcele ducând floricele.

Despre nerozie.

Eu îi cer ca să-mi dea mie.
 Și el îți întinde ție. — Pentru că
 Nerodul și cu nebunul
 Amândoi sunt frați ca unul. — Sau
 Unul ș'altul tot un drac,
 Amândoi un ban nu fac. — Precum e o vorbă,
 S'a întâlnit în drum Păcală

Cu frate-său nea Tândală. Totdauna
 Nerodu'ntăiu o croește,
 Și'n urmă se socotește. — Și
 Nerodul la ori ce fie
 Pe loc zice că îl știe.
 Nerodului i se pare
 Că toate 'n palmă le are. — El e
 Barbă lungă până'n burtă
 Și minte până'n gât scurtă.
 Câte le gândește
 Rău le isprăvește.

Povestea Vorbii

Un nerod odinioară,
 Cu mintea lui cea ușoară,
 Se scoală, își ia măgarul,
 Ii pune 'n spate samarul,
 S'aruncă 'ndată pe dânsul,
 Dă cu nuiăua într'insul
 Și pleacă către pădure
 In mână cu o secure,
 Ceva lemne să doboare
 Din copaci crângi, uscăcioare.
 Pădurea din întâmplare,
 Se află pe un deal mare
 Și jos în poalele sale
 Spumegă un râu la vale ;
 Aci el dacă se duse
 A privi pe sus se puse
 La toți copacii d'arândul,
 Pironindu-se cu gândul,
 La toată invârtitura
 Beliă ochii, căscă gura.
 Ca să vadă crângi uscate
 De proprietar iertate :
 Fiind verzile oprite
 C'obiceiri legiuite.
 Deci privind el spre o parte
 Văzu'n vale, nu departe,
 Un copaci gros la tulpină
 Uscat pân' la rădăcină,
 Carele crăcile sale
 Le plecă spre apă'n vale,
 Aleargă'n grabă, 'l privește.
 Se bucură și zâmbește

Că i-a ajutat norocul
 Săși incarce dobitocul,
 Nu știă 'ngrab cum să saie,
 Să se urce ca să taie.
 Cum se urcă sus, îndată,
 Craca 'ntăia fu jos dată,
 Pe loc p'a doua lovește :
 Apoi se urcă la altă.
 Dup'aceia la mai 'naltă,
 Taie, nici una nu lasă,
 Vrând să le care acasă.
 Când lăsă lemnul prăjină
 Se uită jos la tulpină,
 Să vadă grămada dată
 Cum stă la pământ culcată.
 Și uitându-se săracul
 S'a închinat ca de dracul,
 Văzând că crengile sale
 Se duceau pe râu la vale ;
 Că toate în el căzuse
 Și de apă au fost duse.
 Acuma dar ce să facă ?
 Numai rămăsese cracă,
 Trebuia acea tulpină
 S'o taie din rădăcină ;
 Se dă jos și se gândește,
 In tot chipul chibzuiește,
 Ce fel să o nemerească,
 Nu cumva iar să greșească ;
 Că vrea el cu vre-o pază
 Copacul spre deal să cază,
 Căci și el căută încă

Spre prăpastia adâncă,
 Dar gândirea i-a fost scurtă,
 Nu că pierdă vreme multă,
 Ci până scobești un dinte
 Ce să facă 'i veni 'n minte.
 Și luând funia 'ndată
 Cea de la samar legată,
 Mai ia căpăstrul, brâu scoate,
 Leagă una d'alta toate,
 Face o funie lungă
 Mai departe să ajungă,
 Apoi urcă dobitocul
 Unde eră mai sus locul.
 Apucă funia 'noadă,
 De samaru-i despre coadă,
 D'acolo în copac se suie,
 Vrând pe voia-i să-l supuie,
 Țeapăn de vârfu-i o leagă
 Și face o faptă 'ntreagă.
 D'aici în grab' se pogoară
 Ca o pisică ușoară,
 Apucă securea lată
 Și începe să taie 'ndată.
 Taie, mii de ori lovește,
 Stă puțin, se odihnește,
 Și iar ia securea 'n grabă,

Ca un ager l'a sa treabă,
 Taie până nu mai poate,
 Așchii peste așchii scoate;
 Când s'apropie să cază
 Așteptă spre deal să-l vază,
 Dar, unde? copacul mare
 Nu vrea să-i dea ascultare,
 Ci începând să troznească,
 Și spre vale să pornească
 Ridică în zbor măgarul,
 Cum eră cu tot samarul,
 Și în vederile sale
 Il aruncă peste vale.
 Iar el, privind la înălțime
 Măgaru 'n zbor cu iuțime,
 Căzută îndată pe vine
 Și începă să se incline,
 Zicând: Ce minune mare,
 Din cele în lume rare!
 De ce muri bietul taica
 Și nu trăi draga maica
 Să vază măgar cum zboară
 Ca o pasăre ușoară!
 Eri de muream, Doamne bune,
 Nu vedeam astă minune.

Iarăș despre nerozie

Nerodul, toată a lui nerozie
 E de la părinți moșie.
 Își pune capul cel sec
 Cu 'nțeleptul la întrec.
 Tu stai să-l înveți de bine
 Și el te 'nvață pe tine.
 C'o țiu de coarne se uită
 Și tot strigă că e ciută.
 Pe nerod la treabă-l mână
 Dar s'aibi zburătura 'n mână,
 Cu nerodul când vorbești
 Bastonul să-ți pregătești.
 Unde 's ochii 'nțeleptului
 Este mâna nebulului.
 Și 'n pat și cu-ochii pe foc
 I se pare tot un loc. — Nerodul,
 Gură are de vorbit

Și cap n'are de gândit. — El,
 Strigă de la munte ca să-l auză,
 Și de la Dunăre va să-i răspundă
 [— Și zice că:
 Este tare de urechi,
 Că n'are două perechi. — De
 [aceia,
 La poarta surdului
 Poți să bați or cât mult
 Că el îți va ședeă mut. — Și
 Nu-ți încercă vadul cu nerodul,
 [— Nerodului,
 Zi-i tu lui or cât îți place
 Că el tot ce știe face. — După
 [proverbul vechiu:
 Să-i dai gură de Târgoviște. —
 [Dar însă

Și măgarul câte-odată
 Binișor și el se poartă.
 Pe măgar la nuntă când îl pof-
 [tește,
 Acolo or lemne or apă lipsește.
 Nerodul când e 'ntrebat:

Cine e mai mare 'n sat,
 El pe loc răspunde: «Eu!
 Ca 'ntărit câinii mereu». — Dar
 [de multe ori
 Să găsește câte-o mână
 Să-l scuture de țărână.

Povestea vorbii

Lupul flămând, leșinat
 Ne 'ndrăznind să intre 'n sat,
 Și vrând să afle, cumvași
 De are în el vrășmași,
 — U! mă! 'ntrebă prin urlat,
 Cine e mai mare 'n sat?
 Câinele, dulău bătrân,
 Cu botul băgat în sân,
 Ii răspunde nemișcând:
 — Eu nu știu, nu știu, zicând.
 El iar strigă cu urlat,
 — U! cine'i mai mare 'n sat?
 Bătrânul iar nemișcând,

Răspunde: — «Nu știu!» zicân.
 Iar javra, cățelul prost,
 Sărind de sub adăpost,
 Incepe a alergă
 Și: — Eu! eu! eu! a strigă.
 Lupul auzind astfel,
 Netemându-se de el,
 Sare asupra-i pe loc
 Și îi rupe din cojoc.
 Prostul cățeluș atunci
 Mursicat, scăpând din munci,
 Fuge strigând: — Aoleu,
 Și: — Nu știu! nu știu nici eu

Despre nerozie iarăș

Nerozia are
 Cheltuială mare. — Căci nero-
 [dului
 În mâna-i ce pică
 Sparge tot și strică. — Și
 Umblă gură cască,
 Până să'ți vorbească
 Inserează
 Și 'noptează.
 Până să zică tou breaz
 Vine soarele l'amiaz.

Intreabă ce ai ascuns,
 De vei să'ți auzi răspuns.
 Din gura corbului de cât cra!
 Șade și el între noi
 Ca măgarul între oi.
 La or ce îi sare glasul
 Și râde nebun cu ceasul. — Și încă
 Face ceva nerozește
 Și fluierând îl privește. — Zicând:
 Eu îl lau și el se rade.

Povestea vorbii

Un chirigiu cu tocmeală
 Incoaci încolo umblând,
 Și luni întregi primeneală
 Și spălare nevăzând,
 Cum se întoarse din cale
 Și la casa sa veni,
 Porunci nevastei sale
 A-l la și a-l primeni.
 Nevasta lui mai ingrabă
 Căldarea la foc puind
 Și el umblând după treabă,
 De caii lui îngrijind;
 Iși întrebă pe nevasta:
 — Puseși dragă, ce făcuși?
 Ea îi răspunse l'aceasta:
 — Da, da, bărbățele-acuși:
 Este caldă, mi se pare,
 C'am pus-o de multicel.
 — Ia-o și ad'o mai tare,
 Strigă către dânsa el.
 Ea, scoțând apa afară,
 El se dezbracă pe loc,
 Se 'nfășură ca la țară,
 Cu cămașa pe mijloc,
 Se pleacă și-i poruncește,
 Ca să-i toarne acoala,

(Precum se obișnuiește,
 Pe la sate să se lea).
 Ea umple oala prostește
 Ne'ncercând apa de fel,
 Și-i toarnă de-l opărește
 Tocmai ca pe un purcel.
 El, biet, cum eră zăpadă,
 Tot d'odată alergă
 Și aci într'o grămadă
 Capul în grab își băgă,
 Și când îl trase afară
 Părul în ea i-a rămas,
 Ca cu brici tăios, de pară
 Intr'o clipă fuse ras.
 Nevasta la acea'ntâmplare
 Incepă a se'nchină,
 Zicând cu mare mirare:
 — Uită-te acuma, na!
 Tot să stai și să'ți faci cruce
 De poznașul meu bărbat,
 Că prin câte țări se duce
 Vine cu una 'nvățat!
 Eu îl lau și el se rade,
 Cu brici fără să mai dea,
 Părul lui de sine cade,
 Ce avui a mai vedea!!

Despre nerozie iarăș

Ne gândind, nici socotind,
 Se pomenește vorbind. — Că
 Cine 'mi-a umplut izmenele? — Și
 Cine 'mi-a luat banul din gură?
 Tu îl pui să'ți toarnă, el te'ntreabă
 — Câți se spală, toți prânzesc? — Cum a zis unul:
 Unde-l trimet, unde-l măi
 Umblă fără căpătai. — Și
 Umblă căscând din pom în pom,
 Ca căscatul din om în om.

Povestea vorbii

Un nerod, să zic, sau prost,
Că înțelept el n'a fost,
Temându-și muirea rău,
Ca un neghiob, nătărău,
Într'o zi un om văzând,
Mergând pe drum și căscând,
Și nevasta-i s'a'ntâmpat
In acel ceas d'a căscat,
El intră în bănueli
Că au amândoi tocmeli,
Și d'aceia a căscat,
Prin căscat răspuns i-a dat,
Astfel necăjit el foc,
Vrând s'o spânzure pe loc,
Făr' a zice către ea,
O funie 'ndată ia,
Și o chiamă după el,

Zicând: — Ai colea nițel.
Deci împreună mergând
Și în ogradă intrând,
Din loc în loc o purtă
Ș'un pom lesnicios câtă;
Ea gându-i necunoscând,
Stând, îl întrebă, zicând:
— Ce mă porți din pom în pom
Ca căscatul din om în om?
— Dar ce? o întrebă el,
Căscatul umblă astfel?
Zise ea: — Dar au nu știi?
Geaba dar ești între vii!
El privind-o a răspuns:
— Așa?... Bine că mi-ai spus,
Că eu asta n'o știam
Și să te spânzur umblam.

Despre nevoiași

Ține-mă, Doamne, incai
Dacă vrei să mai mă ai. — Ne-
[voiașul este
Slugă oloagă
După dârloagă. — Sau
Loază 'nbăerată,
Vită încălțată,
Când umblă prin poticele
Parcă e luat din Iele.
Te uiți la dânsul și parcă
Tot prin străchini goale calcă.
Umblă parcă treeră la mărăcini.
Când te uiți la el și trece
Parcă este în *chiostece*.
Umblarea-i e 'ncovoiată
Ca la pisica plouată.
La o treabă când se scoală
Parcă are ouă 'n poală.
Pân'a se găti mireasa
Ochii ginerului iasă.
A visat că s'a 'nghimpat
Și umblă la picior legat. — Fata
[mamii,
Șchiopătează mititica,
Că a călcat-o pisica!

Vorbește cu mormăitură,
Parcă are mămăligă 'n gură. — Și
Parcă are orbul găinilor.
Vorbește vorba 'ngănată.
Parcă i-e gura legată.
Mamă, unde ești să mă vezi,
Că și eu am tot ochi verzi?
De-ar muri moșul, să-i apuc to-
[iașgul. — Și
De-ar muri tata ca să-i iau bri-
De-ar muri socrul ceagul.
Ca să-i apuc locu.
Lă-mă mamă și pe mine
Și mă fă frumos ca tine.
Trimite pe nevoiaș
Să-ți slujească la cevași.
Dar pleacă și după el,
Că nu-ți face 'n grab altfel. —
[El este
Căine surd dus la vânat,
Cal șchiop pus la alergat.
Nevoiașul la toate
Zice că nu poate. — Că uite:
O trag, nu vine, o 'mping nu
[merge.

Povestea vorbii

Puind pe săteni la clacă oare care arendaș,
 S'a 'ntâmpat în ei să fie și un leneș nevoiaș,
 Care de-l puneă la sapă, adormea în mâini cu ea,
 De-i da coasa să cosească, nu știă cum să o ia,
 De-i da securea să taie innoptă până să dea,
 Abia stând și ardicându-și cioarecii cari cădea.
 Văzând, gândi arendașul, că nevoiaș cum eră,
 Doar o să poată din curte niște gunoi a-i cără:
 Îl chiamă, îi dete roaba, el o luă, se uită,
 Ș'ncepù să o încarce, după cum îi arătă,
 Dar văzându-l arendașul, că'n mâini după ce o ia,
 O ține'n loc încărcată și stând se uită la ea,
 Incepù la el să strige, ca să care mai curând:
 Iar nevoiașul răspunse, către arendaș zicând:
 — Apoi uite-o trag nu vine, o'mping un merge.
 Atunci puind arendașul asupra-i un dorobant,
 Tot sărind o ducea roaba, ca când parcă jucă danț,
 Zicând: — Vezi ce ușor merge, ajutat de bățul meu?
 — Apoi, zise nevoiașul, așa cu rău, știam eu.

Despre leneși

Lenea e cucoană mare
 Care n'are de mâncare.
 Toți copacii infrunzesc,
 Dar mulți din ei nu rodesc.
 Plopul e destul de mare,
 Dar pe dânsul poame n'are.
 Pe nevoiașul și leneșul
 Cu o funie să-i legi
 Și p'amândoi să'i ineci.
 Parcă-i gura 'nleştată
 Și de ielele luată.
 De lene ochii și închide
 Și buzele își deschide.
 I-e lene să și vorbească:
 Dar încă să mai muncească;
 După cum a fost sădit
 Ast-fel a și răsărit.
 Umblă drumurile'n rând,
 Podinile numărând.
 Toți pretutindenea sapă,

El duce câinii la apă.
 Parcă, pentr'o vorbă vie, gura îi
 [cere chirie.
 Rumeșă vorba, ca oaia iarba.
 Leneșul fuge de danț
 Ca și câinele de lanț.
 De lene și de urit
 Tocma supt pat s'a vârit.
 Așteaptă îmbucătură
 Să o dea mură în gură. — Inșă
 Mai bine ar tot mânca
 Decât ceva ar lucra. — El
 Joacă danț pe mămăligă,
 Și-i ajunge cât câștigă.
 Când în cea după urmă
 La o pomână'nghesuit
 Băut, sătul a murit,
 A mâncat până încât
 — I-a venit până la gât. — Leneșul
 Are gura 'mpiedicată

Dar taina o spune 'ndata. — Și Mamă, zi să vie nenea
De vrei sfat la vre-o treabă Ca să'mi mai scuture lenea, —
Mergi, pe leneșu' întreabă. — El [Sau.
Altora le dă povață, Ast lucru l-aș face 'ndata
Dar pe sine nu se'nvață. — Le- Dar n'am cine să mă bată.
[neșul zise :

Povestea vorbii

Căldura după ce trece
Și începe vântul rece,
Țiganul ușor în pene
Nu'și făcù bordei de lene.
Acum vede că îi pasă,
Dar lenea tot iar nu-l lasă ;
Iarna iar nedându-i pace,
Ia și el, un plocon face
Și'n sat la zapciu se duce,
Grăbind din somn să-l apuce ;
Când el în mâini cu ploconul,
Iacă eși și coconul,
— Ce vrei țigane ? îl întreabă.
— Te rog, cocoane, d'o treabă !
Dă-mi un dorobanț, fă bine.
Ca să stea astă-zi de mine,
Cum o ști să nu'mi dea pace

Un bordei până mi-oi face.
Deci luând el dorobanțul,
Jucă într'acea zi danțul
Că, când începù a-l bate,
Cu gârbacele pe spate,
Bordeiul gata îi fuse
Și în el copii'și puse,
Zicând : — Bog-da-proste, frate,
Mă cam burdușiși în spate,
Dar îți mulțumesc de casă,
Că acum de frig nu-mi pasă. —
[Dar însă,
Lenea când este mai mică
Tot știe și ea de frică.
Dar când este lenea mare,
Vede arzând pe el casa
Și i-e lene ca să iasă.

Povestea vorbii

Să zice că oare unde un împărat curios
Vrea să aple 'n ce chip este omul cel mai lenevos.
Și porunci să-i adune câți-va din ținutul său,
nsă de cei mai de frunte, ce se leneveau mai rău.
După ce dar îi găsiră și după ce i-au adus,
Tocma 'n marginea cetății să șază 'ntr'un loc i-a pus.
Cât-va timp așa ținându-i, fără să facă nimic,
De la curtea împărătească le da bucate, mertic,
Și întrebând împăratul, cum petrec ei și ce fac ?
Îi povestiră slujbașii, cum că toată ziua zac,
Și când le dă de mâncare o mănâncă răsturnați.
Le-e lene gura să-și cașee, parcă 's niște leșinați.
De aceasta împăratul auzind, la ei s'a dus

Și de la ușe privindu-i, să dea casii foc a pus.
 Ca să vadă ce vor face, vor ședeă tot nemișcați?
 Sau văzând focul, îndată o să fugă toți speriați.
 Dar văzând că privesc focul și nu se mișcă din loc,
 Puse un slujbaș să strige: — Ești, că ardeți în foc!
 Iar unul din ei răspunse: — Nu ți-e le-ne să vorbești?...
 Și așa să prăpădiră, arzând în foc toți acești.

Despre beție

Popa toacă și îi chiamă
 La biserică să meargă,
 Ei la cârciumă aleargă.
 Cu oala de dimineată
 Să tămăie 'n toată viața. — Și
 [apoi

Poruncește și-i aduce
 Atât cât nu poate duce.
 Bea, pipota își inecă,
 Altul ca să nu-l întreacă.
 Eri vinu-l bătù la spete
 Și azi iar merge să se 'mbete. —
 [Căci

El și-l bate și-l mângăie,
 Merge iar să se tămăie.
 Beat dintr'o cârciumă ese,
 Intră 'n alta, fiind dese.
 Umblă pe drum beat
 Ca câine turbat. — Pentru că
 Omul d'ar fi cât de bun,
 Vinul îl face nebun.

Omul bețiv nu știe
 Ce face la beție. — Sau
 El ce face la beție
 Se căiește la trezie. — Inșă
 Beția o vindecă sapa și lopata.
 Noaptea când inșetoșează
 Sticle și oale visează.

Se pomenește strigând:
 — Mai dați cu udătura
 Că mi s'a uscat gura. — In adevăr
 Beția este ușa tuturor răutăților.
 [Precum vedem că
 Cine bea vin își bea punga și min-
 [tea, ca și sănătatea. — Bețivul

De mic și mare în sat
 E cu degetul arătat. — Uite-l.
 [zice,

Privește la el
 Și-l scrie la fel,
 Fluieră în bute, și sugă cep.
 Mustățile îi caută a oală.
 A suflat în fundul oalei.
 S'a afumat cu luleaua,
 L-a bătut cărbunii la cap.
 Picioarele nu-l mai țin
 Și tot strigă: — Adu vin!
 Il atarnă într'o parte. — Sau
 A pus mai mult de o parte.
 Nu i-e destul că-i cu mintea ne-
 [roadă.

A luat și purceaua de coadă. —
 [Dar inșă

De la nebun și de la beat
 Adevăru-i lesne de aflat. — Căci
 Ce e 'n inima treazului
 E în gura bețivului.
 Singur se dă de gol,
 Fără să-i dea ocol.
 Bețivul când este beat
 Îi pare că-i împărat.
 Când e ploșca la mijloc,
 Mare, mic e cu noroc.
 Ține fine, na și ție,
 Cât p'aci să-mi dea și mie.
 Satul mic și rotocol
 Îi dau și curând ocol. — Sau
 Satul mic îl ajunge podvoada
 [des.
 Dar cum zice un învățat:

— La butucul viței trei vlăstari cresc, unul al sănătății, altul al veseliei și altul al turburării.
De multe ori îți vine acru de el.
Povestea țiganului, acr-u-u-u de la nașu. — Și
De roșu, roșu; de acru, acru, de Ploești,
Ploești! chef nenai. — Cu un cuvânt,
Vinul face pe săraci bogați, pe ciungi cu mâini, pe ologi cu picioare
și pe orbi cu ochi.

Povestea vorbii

Ciungul, ologul, orbul și golanul ce-l purtă,
La o cârciumă 'mpreună, bând pân'a se îmbătă.
Orbul ardică paharul, fața vinului privind,
— U-iu, ce floare frumoasă! zise tare chiuind.
Ciungul, necăjit de vorba-i: — Ei, (zice), mă 'nebunesc!
De unde vezi floarea tu, măi! or vrei să te palmuiesc!
— Ci nu sta, zise ologul, ia-l cu mâinele de păr,
Să ți-l cale eu sub picioare, să-l pisez să ți-l las măr.
Iar golanul ce sta față, văzând că se necăjesc,
— Dați mă! zise către dâșii, că ce-o fi eu împlinesc. — In sfârșit,
Omul se îmbată și de inimă rea și de inimă bună.
Dar de multe ori necazul îmbată mai rău de cât or ce băătură. — Inșă
Beția tinereții intrece pe a vinului. — După proverbul ce zice:
Cine umblă pe drum cu gândul acasă, își pierde căciula în târg. —
[De aceia,
Să fii treaz nemâncat, de'ți va zice lumea că ești beat, mergi de
[te culcă.

Despre beție iarăș

Cine bea în cinste or în dator, se îmbată de două ori. — Că,
Una gândește cârciumarul și alta bețivul. — Cârciumarul zice:
— Băutura e unde e, mâncarea e fudulie.
Apa nu e bună nici în cizmă.
Vinul e pentru noi, nu e pentru boi.
Cu vinul și cu somnul uită grijile omul.
Vinul e toiagul bătrânețelor și nebunia tinerețelor. — Inșă
Vinul bun și nevasta frumoasă sunt două otrăvi dulci la om.
Tu îl bei pe dânsul și el te bea pe tine.
Tu îl bagi în mațe și el ese 'n față.
Cât să dai ocol, tot te dă de gol.
Mergi pe cărare lină și dai drept în tină.

Povestea vorbii

Un ungurean oarecare
 Ce n'a prea avut umblare
 Și nici vie nu văzuse,
 Nici vr'odată vin băuse;
 Și văzând odată vie,
 Bând și vin pân' la beție,
 P'alt ungurean întâlnește
 Și cu el astfel vorbește:
 — Măi soațe, văz't-ai tu ghie?
 — Am văz't, măi, (zise) ș'o mie.
 — No da cum îi? de-ai văz't
 [spune.
 — Da au îi măi, v'o minune?
 — De n'ai văz't cred poat' să'ți
 [pară.
 — No mă, să'ți spun cum îi dară,
 Ii albă și stă 'n chicioare
 Răscrăcănată la soare.
 — No! minț' tu, că n'ai văz't
 [ghine,

Să'ți spun io, cată la mine:
 Ghia ae'i p'un deal pusă
 Tot cu țepi pin ea impunsă,
 Și cochile, voinici, tună
 Poama ei de 'i-o adună,
 Și supt chicioare imparcă
 Să'i cure zeama, o calcă.
 Apoi p'acea zeamă dragă
 O botez ghin și o bagă
 In o scorbură întinsă,
 Cu bete d'alun încinsă,
 De-aci mere o boreasă,

Ce îi zic cărciumăreasă,
 Și chiamă ghinul pi-o boartă,
 Ținând o cofă cu toartă,
 Și 'il dă de-l beai cu oala.
 Mă, da-i șelău ghinul ala!
 Că când il beai te îmbună
 Până banii ți-i adună
 Și se duce, nu-î mai pasă.
 Cu punga goală te lasă;
 Și să vezi cum nu m'ascultă
 La hiclenia-i a multă;
 Io beui din el odată
 O oală ghine'ndesată,
 Și pân' grăii trei cuvinte
 Mă luă un chic de minte,
 Când plecai să meriu pe cale
 Drumul oblu'mi părea vale.
 Că el se ținea de mine
 Și'mi da ghes să caz pe vine;
 Io dam pe poteca lină,
 El mă da'n lături prin tină.
 Dac'am văz't că joc își face
 Vruî să-l ghirui, să'mi dea pace,
 Dar' el m'o trântit in tină
 Și mă dete pe hodină.
 Când m'o deșteptat o tuse
 Mă uit, să vezi ce'mi făcuse!
 La gura'mi se băligase,
 Baniî din pungă'mi luase
 Și se duse la dracu
 Și unde i-o fost lui placu.

Vinul, țuica cui îi place, n'are cu ce să se 'mbrace:
 Bețivul când trece pe punte, inchide ochii să nu vază apa.
 Arama omului la beție se arată.
 Hoțu 'nvață la hoție și bețivul la beție.
 Să bei pân' ți-o eși părul prin căciulă și cămașa prin izmene. — Dar
 Cine se ia după muscă ajunge la bălegar. — Că
 Cine bea pân' la 'mbătare, nume bun in lume n'are. — Și
 Decât să'ți iasă nume rău, mai bine ochii din cap.
 Spune'mi cu cine te'nsotești, ca să'ți spun eu cine ești.
 Cine te vede intrând in cărciumă, nu zice că ai intrat să te 'nchini.
 Omul a intră in baie și a nu se 'mbăia, nu se poate.
 Omul este ca oaia, lesne se ia după altul, nu judecă nevoia.

Povestea vorbii

Un grec oare care din sate plugar
 Plecă și se duse c'un al său măgar
 Până la o rudă ce-i eră cumnat
 Și aveà șederea departe l'alt sat,
 Cumnatu-său care prea mult il iubea,
 Și'n casă-i văzându-l odată abia,
 Il primi vesel, cum i s'a căzut,
 Și seara la cină cu el a șezut,
 Cu vorbe, cu glume tot s'a indemnat.
 Ș'a dat cu paharul pân' s'a îmbătat.
 Culcându-se astfel și dormind ceva
 A doua zi capul grozav ii urlă,
 Ii părea mai mare de cum eră 'ntâi
 Și-l trăgea să-l puie iar pe căpătâi;
 Il puneă, și geaba, or cum nu-i trecea,
 Il atârnă, parcă, locul nu-i plăcea,
 Necăjit se scoală, greața a-și scui pă,
 Vrând și dobitocul a și-l adăpă,
 Și dacă se duse în sat la ceșmea,
 Fluieră din buze, silindu-l să bea.
 Dobitocul însă dacă a băut,
 Iși ridică capul și 'n loc a stătut.
 Deci văzând țăranul pe al său catâr
 Că la fluerarea-i nu face hatâr,
 Și de imbiere n'are nici habar
 Ca o picătură să'nghiță măcar,
 Zise: (clătind capul) — Hai dobitoc, hai!
 Tu mai multă minte decât mine ai!
 De făceam aseară ca tine și eu
 Nu eră să'mi fie astăzi așa greu.
 Fiindcă și următoarea poveste este a rădăcinei beție, o
 [alăturăm aici.

Când a fost odată pre pământ aleasă
 Nobila Gutuie poamelor crăiasă,
 Dând oblăduire și peste legume
 Celor ce se află în întinsa lume,
 Tronul își pusese sus la înălțime,
 Intinzându'și cortul în acea lățime,
 Sta inconjurată ca crăiasă mare
 De destule poame până'n depărtare,
 Iar în jos pe vale stă în șir supt coaste
 Feluri de legume drept vitează oaste.
 Astfel dar regina, nobila Gutuie,
 Vru în rânduială tronul ca să'și puie
 Și după talente ce ea cunoscuse
 Pe vestita Chitră cap a fi o puse;

Rodia alese, cum și pe Lămâia,
 Piersica, Naramza pentru treapta 'ntăia :
 Iar a doua treaptă rândui pe Părul
 Cu Cireașea, Vișina, Zarzăra și Mărul ;
 Iar pe supt aceștia Coarna și pe Pruna,
 Cum și d'o potrivă Nuca și Aluna ;
 Cu aceștia dară împlinindu'și suma
 Despre toată poama și despre leguma,
 Sta din înălțime, se uită în vale,
 Răspândind la toate poruncile sale,
 Prin Migdalul tainic ce îi sta la spate
 Și-i avea credință a păzi dreptate.
 Deci bubosul Strugur ce și avea șederea
 Pe lângă crăiasa cu apropierea,
 Părcălab să fie cinste avusese,
 De această slujbă vrednic s'alesese,
 Însă el, zavisnic către celelalte,
 Care ocupase slujbe mai înalte,
 Începă cu ură multe pări să facă,
 Socotind reginei ast-fel ca să placă,
 Și pe d'altă parte poamele sărace
 Nu aveau de dânsul nici odată pace :
 Nu 'necetă în lături tot să se întinză,
 Să se mai lungească, loc să mai coprinză ;
 S'atarnă de une, sugrumă pe alte.
 N'avea păs în sine de porunci înalte,
 Bătăios sburdalnic dintr'a sa natură,
 Supără pe toate prea fără măsură,
 Îi plăcea să ș bată joc de fie care,
 Amețea o lume ca cu fermecare ;
 Intr'aceste ș'alte, cu semeată față,
 Infoiat în haine, răsucind mustață,
 Plin de nebunie, cu arțag în sine,
 Se ardică 'ndată, la crăiasa vine
 A aduce pără despre celelalte
 Și'ntr'acest chip zise cu strigări înalte :
 — Mă închin, stăpână, cu supus raport ;
 Cum am și poruncă 'n slujbă să mă port,
 Eu umblând cu toate'n bun prieteșug
 Am aflat în ele mare vicleșug,
 Multe din legume rele uneltesc,
 Rânduelli bunii se împotrivesc :
 Mai cu seamă Varza cea'ngâmfată'n foi.
 Umblă să aducă'n toate mari nevoi,
 Ceapa cea bărboasă d'altă parte iar,
 Ea înlăcrămează prunci și mume chiar
 Prazul iar, mojiicul, cu obrazul tras ;
 Are niște fumuri de rup, parcă, nas,
 Când e Usturoiul, el și mai grozav,

Turbură văzduhul cu al său nărav,
 Aști potrivnici dară n'au de tine păs.
 Ci pre celelalte toate le apăs;
 Eu acela care am puteri de mac
 S'amețesc simțirea ca un *tiriac*,
 Ei mă veninează cu spirtosul duh,
 Și pe loc m'apucă tusea cu năduh,
 Despre care astăzi veste ți-am adus,
 După datorie ca un mic supus.
 Auzind crăiasa vestea cea adusă
 De mustosul Strugur, sluga-i cea supusă,
 Zice către dânsul: — Ai tu mărturie
 Ca să stea dovadă după datorie?
 — Am, el îi răspunse, și nu o dovadă,
 Ci îți pot aduce chiar și o grămadă,
 Nu persoane proaste, ci de cinste'n lume,
 Și mă rog ascultă să le spui anume:
 Am întâi dovadă pe Piperul care
 E la fie-cine prea de cinste mare.
 Am și după dânsul pe Enibaharul,
 Chimenul, Molotrul, Cimbrul și Mărarul,
 Capera, Măslina care sunt de frunte,
 Și întâi poftite la oaspeți și nunte;
 Pe lângă acestea am și pe ciuperca
 Și cu prea cinstita sora-i Mănătarca,
 Mazărea, Năutul, cuvioasa Linte,
 Care tot-dauna e la mulți în cinste,
 Bobul stingătorul de or ce duhoare,
 Postnica Fasole cea prea umflătoare:
 Am și pre cinstitul verde Castravete
 Agreșele, cum și Coacăzele fete,
 Și ghebosul Roșcov cel supus poruncii
 Cu Zmochina care lesne'mpacă pruncii
 Am și pe Curmaua cea în sâmbur tare
 Cum și pe Castana cea cu mezul mare,
 Am și pe Stafida soru-mea cea mică,
 D'o fi priimită la ceva să zică,
 De voești, aceștia gata sunt să vie
 Ca să stea să spuie care or ce știe».

Cum simți aceasta Ceapa, totd'odată,
 Cum e din natură foarte veninată,
 Se'mbracă îndată, iute, cu mânia
 Două-spre-zece haine puse de dimie,
 Și cămăși atâtea albe subțirele,
 Imbrăcând binișul roșu peste ele,
 Pieptănând și barba și albă și bătrână,
 Scuturând-o bine de pământ, țărână,
 Pleacă necăjită'n toată ei putere,
 Veninând văzduhul de catran și fiere,

Pe pământ târându-și barba sa cea lată,
 Sus în deal ajunse la crăiasa 'ndată;
 Cum intră de față gura își deschise
 Și cu îndrăzneală într'acest chip zise:
 — Să trăești, stăpână, pe înaltu'ți tron,
 Să ne fii la toate pururea patron,
 Să 'nflorești ca măru 'n fie-care an,
 Aibă'ți chipul vesel fața de șofran,
 Rog cu plecăciune până la pământ,
 Multa-ți bunătate, pentru crezământ,
 Mincinosul strugur multe ne-a părît,
 Că 'ntr'a noastră slujbă ne-am purtat urît,
 Dar aceste toate câte le-a vorbit
 Însuși de la sine el le-a născocit,
 Te încrede mié, adevăru 'ți zic,
 Că am barba albă, nu sunt copil mic:
 — Pot să'ți fac îndată orce jurământ,
 Spre a te încrede la al meu cuvânt,
 Când porni din gură Ceapa jurământul
 Zgudui îndată toată frunza vântul,
 Cât de groază multă jos se scuturară:
 Pasările 'n aer de prin crăci zburară.
 Ascultați și ce fel fuse jurământul
 Care ca un ritor și-a urmat cuvântul:
 — Jur cu dreptu'mi cuget să n'am parte eu
 Într'această lume de tot neamul meu,
 Și să nu mă bucur ca d'acel noroiu
 De al meu iubitul frate Usturoi,
 Cum și în osândă să ajung să caz
 Ca să plâng de moartea socrului meu Praz:
 Să se stingă neamul cuscului meu Hrean,
 Să-l mănânce vermiu viu chiar în ăst an,
 Să îngrop în viață și să tânguesc,
 Fiicele'mi Ridiche care le iubesc,
 Cum și al meu unul ginere Ardei,
 Praf să se prefacă 'n fie-ce bordei,
 Să ajung eu însumi unchiului meu Nap
 Și mătuși'mi Sfecla groapa să le sap,
 Nici să am în lume parte 'n ochii mei
 De nepoții Morcovi și de Pătrunjei.
 Să se rățăcească 'n lunci și prin câmpii
 Verele'mi drăguțe Broajbe și Gulii,
 Și să n'am iar parte de Cartoful văr,
 De nu spui de față dreptul adevăr;
 Și bubesul Strugur de n'o fi mințit
 Moartea mea să fie de tăios cuțit.
 Cum și să mă facă 'n mici bucăți pe loc
 Și să mă prăjească în tigăi pe foc;
 Rog dar ca să fie Strugurul adus,

Ce-a bărfit de mine și minciuni a spus,
 Voi prin judecată ca or eu or el,
 Să ni se aleagă dreptul la un fel;
 Voi aci acuma la 'ntrebări să stea
 Și minciuna spusă 'n față să se dea.
 Auzind Crăiasa aste jurăminte
 Porunci Salatei ce-i sta înaintea,
 (Zic) către Marulă și către Lăptucă
 Că aci de față legile s'aducă,
 Și sobor s'adune 'ndată prin chemare,
 Frunte stând Dovleacul cel cu capul mare,
 Pepenele verde lângă el să șează,
 Și slujbași să aibă împrejur spre pază,
 Pe Pătlăgelele 'n roșu îmbrăcate
 Și pe cele 'n vânăț, ce sunt veninate:
 Bamiile încă, Loboda și Știrul
 Să se afle față, să 'mplinească șirul.
 Deci acestea toate cum se adunară
 Pe mustosul Strugur îl infățișară,
 Cumpăna, balanța, aducând porniră,
 Și pe cele spuse drept le cumpăniră,
 Ast-fel dar pe Strugur l-au găsit de vină,
 Și că însuși numai este de pricină,
 Iar vinosul Strugur începă să plângă
 Și ceru din parte-i mărturii să strângă,
 Dar și fură 'n spate-i trei ce îl iubiră,
 Și să'i părăteze singure veniră:
 Pepenele galben, Piersica, Caisa,
 Dar nu ascultară a acestor zisa,
 Ci îl osândiră toți ca dintr'o gură,
 Cum și hotărîrea dintru 'ntăii făcură,
 Pepenele care părătînire puse
 Se crăpă 'n două c'auzit nu fuse,
 Piersica asemeni și Caisa iară,
 De necaz și ciudă 'n loc se despicară:
 Iar Urzica care sta aci zbârlită
 Vrînd să ias'afară iute necăjită,
 Urzică 'mprejură-i pe câți îi atinse
 Și dintr'asta mare zarvă se aprinse,
 Dar crăiasa foarte 'n sine supărată
 Cu urgie mare se porni îndată
 Pe sârmanul Strugur prea greu să-l blesteme,
 Și asupra-i toate relele să cheme, zicînd:
 — Tu în a ta viață, ca un blestemăt,
 Tot de lemne 'n lume să fii spânzurat,
 Soare să te arză, să te bată vînt,
 Și să nu'ți ajungă trupul de pămînt:
 Ochii ciori să'ți scoată ș'alte păsări mici,
 Și de bruma toamnei în bucăți să pici,

Și apoi în urmă prin cuțit tăios
 Trupul tău să fie dat d'acolo jos,
 Și să n'ai pe nimeni a se umili
 Ca să-ți tragă clopot sau a te jeli.
 Ci cu răs, cu cântec a te arunca,
 Cum și sub picioare 'n danț a te călca.
 După ce dar astfel, cum zisei te calci
 Și în mici fărâme dacă te prefaci
 Sângele să-ți stoarcă, trupu'ți tescuind,
 Și să-l bea voinicii veseli chiuind:
 Cu strigări și jocuri a se bucura,
 Cu oalele bandu-l, bunuri a'și ură,
 Grijiile să'și uite în acel minut,
 Să se socotească cei mai cu avut;
 Unii iarăși limba a'și impletici,
 Iar neîndrăzneții a se 'nvoinici,
 Alții iar, tăcuții, când il vor gustă
 Filozofi la vorbe a se arătă;
 Alții când dintr'insul ceva vor sorbi,
 La arțag să prinză 'n certuri a vorbi;
 Alții iar să meargă pe două cărări,
 Câinilor pe drumuri dând întărătări,
 Cum ca și nebunii vântul ocărând,
 Să se tăvălească în noroi căzând;
 Alții iar, cei lacomi, or pe unde mân'
 Îndărăt să-l toarne și să-l verse 'n sân;
 Alți cu nerușine a se desbrăcă,
 Și golași piperul 'ntr'alții a jucă,
 Să se bolnăvească și să zacă 'n pat:
 Însă toți aceștia când se vor trezi
 Stând să se căiască în cealaltă zi,
 Să se rușineze chiar de fapta lor
 Ne'ndrăznind să'și scoată fața la sobor.»
 Astfel dar blestemul fuse 'n acel ceas,
 Care până astăzi îl vedem rămas. — De aceia

Vinul e dat să-l bea voinicii, iar nu toți nevoiașii. — Că
 Toată lumea bea vinul, dar nu'și bea mintea.
 Iși înnoată gura în vin până dă dintr'insul.
 Gândește să nu mai lase în bute. — Și
 Umblă cu ochii logodiți.
 Pe unul îl vede ca doi. — Ci
 Dacă nu ești vrednic să-l duci, nu te încarcă peste măsură.

[— Cum a zis Țiganul;

Dacă nemai puterintă la ce chichirezi găleava? Iar nu,
 Toarnă, umple foalele,
 Până și udă poalele. — Și
 Vede că nu mai incape
 Și toarnă până să crape. — Ardică paharul strigând:
 Dumnezeu să-l înmulțească
 Ca și pe piatră să crească.

Despre mâncare

Omul trăiește cu ce bagă în gură,
 Pântecele omului n'are fereastră ca să-i vază ce a mâncat.
 Pâine cu sare e gata mâncare.
 Dintr'o ridiche patru feluri de mâncări se fac: rasă, și nerasă,
 [cute și felii.

Cine caută gurii i se dăzgolește turii.
 Cine mănâncă puțin mănâncă mai de multe ori.
 Cine mănâncă mult mănâncă mai de puține ori.
 Omul nu trăiește să mănânce ci mănâncă să trăiască [De aceia,
 Mâncarea de dimineată lasă-o pentru seară, și
 Lucru de seară nu-l lăsa pentru dimineată.
 Gura omului e iad, cât să-i dai tot zice ad'.
 Astăzi să mănânci cât un bou, mâine ceri să mănânci cât doi. — Inșă
 Și un nebun mănâncă nouă pâini, dar e mai nebun cine-i le dă.
 Orce lucru când e mai puțin se pare mai cu gust.
 Găina când se vede în grămadă râcăie cu picioarele.
 Păduchele când se satură ese în frunte. — Iar
 Flămândul codri visează, și vrabia mei.
 Postește robul lui Dumnezeu dacă nu găsește tot mereu. — Că
 Cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale.
 Cine are bea și mănâncă, cine nu, stă și se uită.
 Omul care este harnic totdeauna are praznic.
 Iar nevoiașul și prostul și în ziua de Paști postul. — Că
 Astăzi când are parale mănâncă zaharicale, și
 Când se cată mâine n'are cu ce să și ia pâine,
 Azi are, satură zece și mâine flămând petrece. — De aceia,
 Gândește de astăzi și pentru mâine.
 De ai venituri mititele, mai oprește din măsele.

Povestea vorbi

În Țarigrad este un han (auzim)
 Căruia turcește-i zic: Sanchi-edim:
 Fiindcă acela care l-a făcut
 Prea sărac fusese, cu nici un avut;
 Făr' de venit mare, cu câștig puțin,
 Iși ținea viața ca toți cum și-o țin,
 Decât pe nimicuri bani nu cheltuia,
 De și-i zicea gândul ce vedeă să ia;
 Dar cu înfrânare mai mult petrecând,
 Iși stăpâneă pofta în sine zicând:
 — Pe cutare lucru atât o să dau

Când pot fără de dansul pentru ce să-l iau ?
 Ia să pui eu banii bine ce-i de dat
 Și să zic în gându-mi că l-am cumpărat.
 Când mergea în piață și vedea vânzări,
 Pometuri, dulcețuri și alte mâncări,
 Întrebă de toate cu cât se vindea,
 Și numărând prețul ce eră să dea.
 Într'o altă pungă băgând îl strângea.
 Și-l lăsa într'însa, nu-l mai atingea,
 Zicând întru sine: — Iată că luai
 Și zic (sanchi-edim) ca și când mâncai.
 Astfel el tot strânse până grămădi
 Și'n Țarigrad hanul, cum am zis, clădi.

Despre sărăcie

Decât toată bogăția
 E mai scumpă sărăcia,
 Că până nu-și va da toate
 Să o capete nu poate.
 Sărăcia când ți-e 'n vatră
 E ca o stană de piatră.
 Sărăcia pretutindenea
 Se întinde ca pecingenea.
 Necăjita lui viață,
 Se ține într'un fir de ață.
 De sărăcie nu scapă,
 N'are după ce bea apă.
 De foame-i se lungesc urechele.
 De sărac nici unghii n'are
 La vreme de scărpinare.
 N'are cer, n'are pământ,
 Șade ca într'un mormânt.
 Trage neincetat
 Vetrela pe uscat. ¹⁾
 E îmbrăcat ca un nap,
 Din călcăie pân' la cap. — Haina
 [lui
 Mai mult ață de cât față
 De la cel ce e de milă
 N'ai ce luă nici cu silă.

Intr'un hambar gol și șoarecele
 [să cază
 Capul o să-și spargă.
 N'are casă, n'are masă.
 Unde înserează, acolo doarme.
 Casa săracul o are
 Toată ca melcu 'n spinare,
 Iși ia ouăle și cuibul.
 N'are în lume săracul
 Unde să-și plece nici capul.
 S'a ars, s'a stins într'un ceas,
 Numai cu deștul a rămas.
 L-a luat sărăcia' după urmă
 Ca o oaie rătăcită din turmă.
 Și făină și-aluat
 Tot împrumut le-a luat ²⁾
 Dacă moare juncul se răpune jugul.
 Se rupe zagazul, îi stă și sfârleazul.
 I-ai luat apoara, a stătut și moara,
 Li zmulgi aripioara d'aci nu mai
 [zboară.
 De foame se învârtește,
 Sub călcăi locul găurește.
 Arzând numai doi tăciuni,
 Nu se pot face cărbuni;
 Numai într'un tăciune ³⁾

¹⁾ Unii zic: «trage verde pe uscat», însă nu e bine, ci vetrela, care se înțelege pânza corăbiei

²⁾ Lipsese în ediția «Bibl. p. toți».

³⁾ Idem.

Nu se face mămăligă,	[Insă
Nici poate ceva să frigă.	Când n'are cu ce săracul,
Herghelie de-o iapă ciufă	Răbdarea îi este leacul.
Și braniște numai de-o tufă.	Se strânge ca melcul în coaja lui
Nu se face niciodată.	Când îmbrăcat, când despuiat.
Murătură din mură nu se face. —	Când mâncat când nemâncat ¹⁾
	Inghite la noduri cât pumnul,

Și suferă în nas fumul. — Cum a zis un copil:

— Tată! noi n'avem pâne nici o coajă

Și câinii umblă cu covrigii 'n coadă.

Găina curătură visează, și vrabia mei, — Altul a zis iarăși:

Melcii îi frig pe cărbuni

Și ei cântă ca nebuni. — Așa și săracul,

Cu necazul se hârșește ca unul ce cu el crește. — Că,

Arapul de n'ar vedea pe tatăl său și pe moșul său negru, el s'ar
[omori.

De aceia și săracul își cântă singur.

Tu foamete lungă unde ai iernat?

La săracul în pungă și mai mult sub-pat. — Insă:

Cei mici vor multe și de toate. — Dar

Sărăcia învață pe om să fie econom. — Sau

Dăscălița sărăcie 'nvață pe om meserie.

Că dacă n'ai ce să mănânci, muncești până cazii pe brânci.

Sărăcuța lelea plătește cu pielea!

Calul răios se scarpină de copacul scorboros.

Ochii săracului sunt în mâinile bogatului.

Bogatul se scarpină și săracul socotește că caută să-i dea.

După toată sărăcia îl mai mănâncă și răia.

Dacă îți moare calul îți vezi pe jos halul.

E destul de rău dacă n'ai al tău.

Un bordei să ai cât de rău, numai să fie al tău.

Te răsfăță într'al tău ca ariciu 'n cuibul său. — Căci

Ajunși în casa altuia nu poți ședeă cum îți place.

Ajunși la masa altuia, nu mănânci după cum îți-e gustul.

Ajunși în patul altuia, nu poți dormi după cum îți-e voia.

Tot câinele ese din iarnă, dar numai pielea lui știe.

Că,

Ori cât de mică piatră e mai grea într'a sa vatră. — Și

Tot cocoșul pe gunoiul său cântă.

Din pumni străini nu te sature când bei apă.

Mâna altuia nu te scarpină cum îți place.

Dacă nu te sature mâncând, dar lingând niciodată.

Albina vrednică însă d'orce floare face strânsă.

Dintr'o muncă cât de mică

Dacă nu curge, tot pică.

Acul este mic, dar scumpe haine coase.

1) Aceste două versuri lipsesc în ediția amintită.

Surdul n'aude dar le potrivește. — Tot omul
 Are ochi, mâini și picioare,
 Poate munci cu sudoare. — Dar
 Vara cine își câștigă
 Iarna nu se încârligă. — Săracul de ce e sărac! Că,
 Nu crede ce e în carte,
 Ci crede 'n lucruri deșarte,
 N'are nici ce să îmbrace
 Și șade, sărbători face.

Povestea vorbii

O femeie sărăcuță, c'o roche pe ea, capot,
 Veche, ruptă, peticoasă și cârpită peste tot,
 Mai mult ață de cât față, se vedeă în al ei port,
 De cânepă, în și lână și de tot felul de tort,
 Fiind astfel îmbrăcată, nici mai bine, nici mai prost;
 S'a dus să se spovedească la un duhovnic în post,
 Și mai întâi de cât alte începă acest cuvânt,
 Zicând: — Cinstite părinte! Nu căci mă vezi precum sunt,
 De săracă sunt săracă, dar or pe unde am fost
 M'am păzit ca de otravă și n'am spurcat sfântul post.
 Ba și în zile de dulce lăsate de Dumnezeu
 Neavând să'mi cumpăr carne, am postit iarăși mereu.
 De cât numai câte-odată când imi dau oameni străini,
 Și când prinz vreo găină venită de la vecini,
 Atunci dau și eu de dulce, atunci mănânc mai pe plac.
 Atunci imi este Crăciunul, atunci Paștile imi fac.
 Dar tot, cinstite părinte, greșii odată și eu,
 Care păcat ca un ghimpe îl port în sufletul meu.
 Că 'ntr'o zi mergând în piață și prin pescării trecând
 Imi veni la îndemână și un cosăcel furând,
 Uitai că e sfânta luna și fiindcă nu mănânc des,
 Cum mersei pe loc acasă pornii pe gură să 'ndes.
 Vai! când mi-am adus aminte că chiar sfânta luni a fost,
 Cât m'am căit părințele, că am spurcat sfântul post!
 M'am ucis în cap cu pumnii, am băgat degetul 'n gât
 Și să ierți, toată mâncarea o turnai numai decât.
 Apoi mai o săptămână zăcui de inimă rea,
 De părea că toată carnea și oasele mă durea.
 Așa cinstite părinte, păcatu'mi mărturisesc,
 Și or cum știi rânduiește'mi canon să mă mântuesc,
 De alte sărbători iarăși nu știu de le-oi fi păzit,
 Sânt în iad și de acestea, d'o fi cum am auzit:
 Că este o văduviță, cu care mă 'nvecinesc,
 Bogată și milostivă, mai mult de la ea trăiesc.
 Și nu-i fac vr'o slujbă mare, ci nimic să zici de vei

Mă trimite să chem numai câte-un prieten de-al ei
 Și alte ori mă pune de departe să'ngrijesc,
 Când va fi să vie altul, să mă repez să-i vestesc.
 Apoi îmi dă mălai, pâine, bucate, rachiu și vin.
 Cu'n cuvânt mult bine face la câți în casa ei vin.
 Și este evlavioasă, să ferească Dumnezeu,
 Nici călugăriță'n lume ca dansa n'am văzut eu.
 Că nu o văz niciodată lucru în mână luând,
 Ci or când mă duc în casă-i, o găsește în pat șezând,
 Gătită, împodobită, hainile ei ochii'ți ia
 Ferice de bărbățul ce-o avea parte de ea!
 I-am zis odată: — Fetico! fă bine a mă iertă,
 Să te 'ntreb, pentru ce oare azi nu lucrezi dumneata?
 Or este vr'o sărbătoare și ții pentru vre un sfânt?
 Spune'mi, mă rog, că știi carte și toate de pre pământ.
 Ea îmi răspunse, zicându-mi: — Mamă, dacă vrei să știi
 Peste toată săptămâna găsești sărbători să ții,
 Că Lunea sunt sfinții ingeri, Marțea sfântul Ioan,
 Carii și în alte zile se prăznuesc peste an.
 Miercurea e ziua Crucii, d'aceia și post mănăcăm.
 Și furca fiind mai mică'nainte-i n'o ridicăm,
 Joia sunt sfinții Apostoli, cum și sfântul Nicolai.
 Vinerea e sfânta Vineri, s'o ții chiar să n'ai mălai;
 Sâmbătă facem colivă și de răpoșați vedem,
 Duminica'ncai să știe că trebuie să ședem.
 Asta e, mamă, pricina lucru'n mâini de nu iau eu,
 Că sânt prea evlavioasă și mă tem de Dumnezeu;
 Iar tu, mamă, ești săracă și nu'ți dă mâna să șezi
 Cu voie și fără voie trebuește să lucrezi.
 Ș'așa cinstite părinte, ca o săracă ce sunt,
 Nu le-am putut țineă toate toema după al ei cuvânt:
 Ci alte sărbători numai, a vr'o câți-va mai mari sfinți
 Dintr'a mea copilărie, de când eram la părinți,
 Cum am văzut de la dânșii le-am ținut și le-am păzit,
 Chiar și când n'am avut pâine să lucrez n'am îndrăznit.
 Vinerea n'am tors cu furca, Pilipii toți i-am ținut,
 Nouă Marți și Răpotinii i-am păzit cum am putut.
 Joile pân' la Rusalii eu nu m'am atins de fus,
 Și la Circovii Marinii mâna pe nimic n'am pus.
 Cum și alte ca aceste, după cum am apucat,
 Le-am prăznuit, mi-a fost frică să nu caz în vr'un păcat,
 Căci după ce sunt săracă să n'ajung să mă slutesc,
 Să pierz vr'un ochi or vr'o mână și să mă ticăloșesc,
 Și cu nădejde, părinte, că doar (acestea păzind)
 Voi scăpa de sărăcie, să nu umblu flămânzind,
 Dar văz că și cu acestea nu pot să mă procopsesc,
 Nu pricep ce o să fie, pentru ce nu izbutesc.
 Așa, cinstite părinte, stau și mă mir ce să fac.
 Că'n loc să'mi meargă'nainte, îmi sporește ca la rac.

Nu pot deloc să leg două, c'una mă bălăbănesc,
 Mai mă rup, și mă sparg, încă, în loc să mă mai cârlesc.
 — Flică! duhovnicul zise, în felul ce te privește
 Puteam fără d'a'mi mai spune, acestea să le ghicesc.
 Chiar portu-ți mărturisește și te arată curat
 C'ai ținut sărbători multe și nimica n'ai lucrat.
 Îndeșert dar ți-e mirarea și în zadar te ciudești
 De ce nu-ți merge'nainte și de ce nu procopsești,
 Că tocmă pentru aceasta, cum zici, toate îți lipsesc,
 N'ai haine, n'ai pâine'n casă, ș'alte nevoi te'mbulzesc,
 Fiind că atâtea zile, de sărbători ce le crezi,
 Le-ai petrecut în ședere, dormind fără să lucrezi,
 Care putea să-ți aducă indestul spor și folos,
 Ți-a pricinuit tot lipsă și așa trai ticălos,
 Căci, Dumnezeu poruncește șeșe zile să muncești
 Ș'a șeapta zi, Dumineca, din lucru să contenești.
 Biserica iar oprește să se ție osebit
 Niște sărbători alese, ce praznice s'au numit.
 Aste trebuie creștinii a le numi sărbători
 Și cu evlavie bună a le păzi sunt datori.
 Iar nu Răpotini și Pilipi să ții și să prăznuiești.
 Or Marți, Joi, Vineri și Circovi, sărbătorile drăcești.
 Care le ținea norodul în vremile păgânești
 Și se închină la idoli, la dumnezei Elinești.
 Lepădați, zic, rătăcirea, dacă credeți în Hristos,
 Întoarceți-vă-ți la lumină, fugiți de drumul noptos.
 Lăsați credința deșartă, depărtați acest nărav,
 Apucați-vă de muncă și goniți traiul trândav.
 V'ați învățat tot în lene și vă place să ședeți,
 Iar lipsa și sărăcia d'asupra-vă n'o vedeți.
 V'ați deprins în toată vremea la clopote s'ascultați
 Ca să tragă în trei rânduri din lucru să încetați.
 N'a mai rămas om să moară, că clopot cum auziți,
 Indată de sărbătoare sunetul îi socotiți.
 Apucă-te, zic, de muncă și nu umblă haimanând
 Și ușile unei-altei înverigând și păzind.
 Tu zici că nu faci păcate și de loc nu socotești
 Că greșești de 'o potrivă, altei când îl înlesnești,
 Imi spui că ții curat postul și apoi furi la găini,
 De pe la pescării pește, ș'altelile de la vecini,
 Post curat nu se numește când furi și faci rău mereu,
 Ci spurcat scârnav cu totul și urit lui Dumnezeu.
 Post zicând nu se 'nțelege numai de a nu mânca
 Ci și poruncile legii să ții a nu le călcă.
 Nemâncând și făcând rele nu te poți tu mântui,
 În zadar numai cu postul Raiul vei nădăjdui.
 Postind și făcând păcate, pe Dumnezeu nu-l impaci,
 Că draci'n veci nu mănâncă și nu se mai schimb din draci
 Ci când postești fă și bine, nu amăgi, nu fură,

Nu pizmui, nu ucide, nu ocări, nu jur.ă
 Nu face nici tu păcatul, nici altui nu-l înlesni,
 Și a băgă în nevoe pe niminea nu 'ndrăzni.
 Nu râvni la păcătoase 'n trai mai bun de le vezi.
 Ci să-ți aperi cât poți cinstea și sufletul să-ți păstrezi,
 Nu cădea ca oaia'n răpă văzând p'altelē sārind,
 Nu face ce face altul, ci îți fă cruce fugind.
 Cu al tău te mulțumește, d'al altuia nu dori,
 Inima-ți de vr'o plăcere n'o răni când vei zări.
 Să vorbești tot adevărul, minciuni să nu limbuțești
 Fugi de fleacuri și de vorbe nebune și nerozești.
 Cinstește pe fiecare, pe niminea nu urî,
 Iartă greșelele altor, cu vorbe nu-i amări.
 C'atunci postul îți ajută și atunci te mântuiești,
 Atunci poți fără'ndoială creștină să te numești.
 La praznice și Dumineci la biserică s'alergi,
 Dacă nu te iartă lucrul și'n alte zile să mergi.
 In sărbători mititele, în care poți să lucrezi
 Repede-te de te'nchină și mergi de treabă să-ți vezi:
 Că sfântul nu se cinstește cu ședere, nelucrând,
 Ci cu păzirea de rele și cu bunătăți făcând.
 Sfântul nu îți poruncește să dormi și să stai pe brânci
 Când îți lipsește în casă și nu ai ce să mânânci.
 Sfântul nu va cuiva răul, ci va binele la toți,
 Și nu cere de la tine peste aceia ce poți.
 Suflet curat totdeauna Dumnezeu și sfinții cer
 Și or ce faptă vei face să gândești întâi la cer...
 O asemenea povață ascultând ea ș'auzind
 Și lacrimi de pocăință din ochii ei șiruind,
 Cu o inimă înfrântă și cu suflet umilit
 Când a plecat să se ducă într'acest chip a vorbit:
 — O! cât de întunecată și rătăcită am fost!
 O! cât mi-am petrecut anii și viața fără rost!...

Despre nenorocire

Cui i se croește rău,
 Rău îi merge tot mereu.
 După ce pomul îl bate grindina.
 Il bate și omul dându-i cu prăjina,
 Când e omului să-i vie
 Vre un rău fără să-l știe,
 Or zăbovește
 Până-l sosește,
 Or dă fugă
 Să-l ajungă.
 În loc să-l scoată din undă

În vultoare îl afundă.
 Fuge de la aoleu
 Și dă peste oleoleu.
 A vrut să fugă de Stana.
 Și a dat peste Satana.
 Se plângea d'o întâmplare
 Și a dat peste mai mare. — Căci,
 Noi unele-adăstăm
 Ș'altelē întâmpinăm.
 Plângând c'a rămas cu una
 Pierdū și pe cea din mână.

Noi într'un fel le gândim
 Și în altfel le brodim.
 Să nu mai dea rele Domnul,
 Cât poate suferi omul. — Dar,
 Cine n'a gustat amarul
 Nu știe ce e zaharul.
 Pe mulți cai (de cei buni încă),
 Hamurile îi mănâncă;
 Pân nu-i iei șeaoa din spate
 Nu vezi în ce loc îl bate.
 Capul, până nu se sparge, cre-
 [eri nu se văd.
 Când ești în luciul mării și tună
 Anevoie o să scapi de furtună.
 Marea e plină de talazuri
 Și lumea cu feluri de neazuri.
 Nimeni nu se vaită de gras. — Dar
 Se plânge și ăl de are,
 Se plânge și ăl de n'are. — Căci
 Totdeauna desfătarea are sor' pe
 [inristarea.
 Epuroaica fată și epurile de inimă
 [se vaită. — Inșă,
 Nu văită pe sărac de traistă și de
 [sac.
 De nevoie trebuie să se învețe,

Să mănânce și pere pălurețe. —
 [Că,
 La neploae e bună și grindina. —
 [Căci omul nenorocit,
 E învățat ca calul cu popilul. — Și
 E mâncat ca Alba de ham. — El
 E învățat, cu greutatea jugului.
 [— Că
 E ros ca ceafa boului de jug. — Și
 Trage în greu cât poate. — Că
 [nenorocirea,
 Îi face foc în spinare
 Și el suferă'n răbdare. — Mereu
 Îi dă necazul de nod. — Și
 Curg belele, rabdă'n piele.
 Un necaz abia îl trece
 Și vin în locul lui zece.
 Dar el rabdă zicând ca fiecare:
 — Asta e pe d'asupra ca fuiorul
 [popii. — Și
 Nu ne ajung c'avem două,
 Și ne vin și alte nouă. — Dar inșă,
 La nenorociri săracul
 Răbdarea îi este leacul. — Că,
 Răbdarea e totdeauna
 La or cine cea mai bună.

Povestea cântecului

P'a virtuților livește trebuie în căpătâi
 Pomul cel scump al răbdării să se afle mai întâi,
 Și dacă din întâmplare natura nu-l va sădi,
 Trebuie or cum să facă cineva a-l presădi,
 Și să îngrijească bine ca să prinză rădăcini,
 Nu cumva să se usuce de ce-va'ncontră pricini;
 Și apoi vârfurile 'nalte să le taie ne'ncetat,
 Ca să se înrămureze și să fie mai plecat.
 Cum și bine să se'nținză l'adâncime în pământ,
 Ca nu cumva să-l doboare vr'o furtună sau vr'un vânt;
 Care și în timpul iernii să nu poată degeră,
 De și toat' a lui verdeață se v'atuncea scutură;
 Mai vârtos că nici nu trebui l'ășa timp a se mândri.
 Cî'n frumoasa primăvară când va'nfrunzi și 'nflori,
 Și în liniștita vară vesel stând și rămuos
 Iși va da cu belșug rodul cel prea dulce și gustos.

Despre lucrare

Celui cu meserii multe
 Casa ii este fără curte. — Căci
 Doi pepeni într'o mână nu poți ține nici o dată. — Nici,
 Nu poate omul să șează cu --- în două luntrii. — Ci,
 Ține-te numai de una, nu sări din una într'alta. — Că
 De cât multe și tot rele, mai bine una și bună.
 Multe știe, multe vorbește
 Și nici una nu isprăvește. — Totdeauna,
 Croitorul umblă cu haina descusută. — Și
 Cismarul umblă cu cismele sparte. — Inșă nu știe că,
 Popa cu opinci încălțat
 De puțini e ascultat. — Zicând:
 De la un calic nu afli nimic. — Că,
 Ochii înțeleptului văd mai departe — Pentru că totdeauna.
 Lumânarea se aprinde pentru cei ce văd, nu pentru cei orbi.
 Omul se uită în față
 Și îți judecă viața. — Cum zise oare-cine:
 Nu știe bărbatul, pe cât știe satul. — Că
 Nimenea nu întreabă de casa frumosului
 Ci de casa vrednicului.
 Vrednicia omului se cunoaște după port. — Că,
 Dacă des sărbători faci
 Nu o să aibi ce să 'mbraci — Deci dar,
 Munca e blagoslovită,
 Când te ții de ea, ai pită, — Omul
 Cel înțelept își gătește
 Încă pân'nu flămânzește. — Să luăm pildă că
 Furnica își strânge hrană
 De cu vară pentru iarnă. — Și,
 Șoarecelui nu-i lipsește
 Că din vreme grămădește. — Iar,
 Greerele 'n vremea agonisellii, cântă
 Și iarna cere să se împrumute. — Așa și omul nevoias
 Vara 'ntins la umbră doarme
 Și iarna moare de foame,
 Când fiertură în oală,
 Și când mămăligă goală, — Sau
 Când florile rodului,
 Când frunzele pomului. — Pentru că,
 Cine șeade coada-i cade, cine mișcă el tot pișcă. — Și
 La tinerețe cine nu lucrează, la bătrânețe râiază. — De aceea
 [zise un înțelept:
 Arvunează din vreme pe fericita muncă. — Și
 Scoală-te de dimineată și te culcă mai târziu. — Și
 Cine pleacă de dimineată departe ajunge. — Pentrucă

Un ceas al dimineții plătește cât trei după prânz. — Și
 De multe ori nu aduce anul ce aduce ceasul. — Că
 De unde nu gândești, d'acolo sare epurile.
 Toate sunt la vremea lor. — Iar nu
 Lasă-ți lucrul și-ți ia mukul. — Pentrucă
 Vorba lungă e sărăcia omului. — Și
 Cine vorbește, lucrul nu-i sporește,
 Iar cine tace, mai multă treabă face. — Nu fii
 Bun de gură și rău de lucru. — Că
 Numai cu vorba nu se face ciorba. — Și
 Dă din mâini dacă vrei să eși la liman. — Mereu
 Lucrează pe mult și pe puțin. — Că
 Mai bine ceva, decât nimic.

Povestea vorbii

Doi țărani când vrură la lucru să plece
 Nevestele'n casă până a-i petrece,
 I-au sfătuit ce fel și cum să urmeze,
 Cum să se tocmească și cum să lucreze.
 Una zise: — Frate, vezi de ține minte
 Și un'a muerii din zece cuvinte,
 Eu nu îți zic alta decât să știi cum că
 După cum ești mare și vrednic de muncă
 Când te tocmești, cere să-ți dea plată bună,
 Nu luă ingrabă pe nimic arvună,
 Să-ți pierzi surda vreme și zilele tale
 Și să vii acasă fără de parale.
 Iar cealaltă zise: — Bărbate ascultă,
 Lucrează pe plată puțină și multă.
 Cum ți se întâmplă, nu după plăcere,
 Decât să pierzi vremea de geaba'n ședere.
 Deci dar ei plecară amândoi d'odată,
 Știind fiecare sfătuirea dată.
 În oraș intrară lucru să găsească,
 Veniră și'ndată oameni să-i tocmească.
 Cel cu plata mare nu vră jos să lase,
 Nevasta acasă cum îl învățase.
 Aștalalt se duse, lucră, luă plata,
 A doua zi iară la alții fu gata,
 A treia zi încă n'o pierdă de geaba,
 În scurt totdeauna se află în treabă.
 Iar celalt tovarăș stând în așteptare,
 Ca să se tocmească tot pe plată mare,
 Mai mult a-lui vreme eră petrecută
 Făr'de nici un lucru și'n deșert pierdută.
 Ce lua'n trei zile dintr'o săptămână
 Da pe d'ale gurii odihnind p'o rână...

Ascultă din zece vorbe și una a muierii. — Dar Sfatul muierii muierilor folosește.

Deci el cu șederea din zi până'n seară
Se învăță leneș prin munca cea rară.
Intr'aceste vine o văduvă'n piață
Și văzându-i trupul și viteaza față
Zice întru sine: — Ce om voinic, mare!
Asta crez că'n lucru cât trei puteri are.
Și'n dată cât cere îi dă să nu-l scape,
Il duce la vie și-l pune să sape,
Ea ca o femeie văduvă, săracă,
Se dete d'o parte bucate să-i facă,
Cugetul zicându-i: plata ca plata,
Pe om întărește la muncă bucată:
— De și n'am tocmeală să-i dau de mâncare,
Dar văzând se'ndeamnă mai mult la lucrare.
Stând însă într'aceast ei gândire bună
Ascultă și vede că sapa nu sună,
Aleargă la dânsu... — Ce șezi? il întreabă,
— Odihnesc, răspunse, nu șez eu de geaba.
Se scoală 'nainte, începe lucrează,
Și ea iar se duse mâncarea să vază.
Cum il lăsă însă stătut tot'odată,
Sărmana femeie s'a 'ntors iar îndată.
Incepă să-l certe, zicându-i, ce șade?
Că ea îi plătește după cum se cade.
El iar înainte-i începe să sape,
Ea pleacă la oală să-i ducă să crape;
Dar când se întoarse eu strachina'n mână
Il găsi la umbră culcat pe o rână.
— Ce faci? il întreabă. El: — Stau după muncă
— Ia scoal'de mănâncă, ș'apoi iar te culcă.
Că pe trupu-ți mare te-am ales pe tine,
Gândind să'mi iau bine ș'a fost vai de mine!

Iată omul dară leneș cum se 'nvață,
Și de a sa minte și de rea povață,
Deci când trece vara și lucru 'ncetează
Plec și ei acasă copiii să'și vază.
Cel cu plata scumpă duse punga goală,
Trist, galben la față și slab ca de boală.
Iar celalt umpluse de sfanți chimirașul.
Și se duse vesel ca trandafirașul. — De aceia zice un înțelept:
Foamea se uită la poarta omului muncitor și nu îndrăznește
[să intre. — Iar cel leneș
Până se incalță, soarele se 'nalță, și până se gătește, soarele
[sfîntește. — De aceia,
In casa trândavului e sărăcie lucie.

Când mălai, are, sare n'are, când sare are, mălai n'are.

Rămâne în sapă de lemn și în casă fără piemn.

Lenea face pe bogat a i se urî.

Și pe sărac în nevoie a se târi.

Intr'un papuc ș'o opincă, lipa lipa nea Stănică:

Toată vara cu cojoc și iarna cu --- la foc.

Se încălzește la față

Iar spatele-i îngheață. Trăește viață cârpită cu ață.

Pică pară pică, dacă-i pică eu te-oi mânca, iar de nu, acolo

[vei șede.

Umblă cu capul între urechi, cască gură, pierde-vară.

Răsare unde nu-l semeni.

Unde sunt doi: cu el trei.

Incârduit cu terchea berchea, trei lei perechea. — Și

Sărăcia de el se ține ca pulberea după câne.

Umblă pe drumuri tăind căinilor frunză.

Casa i e în trei pereți și cu ușa p'în pod.

Sărăcia îi roade urechile.

Umblă gol ca un pistol.

Se 'mbracă numai pe dinăuntru.

Povestea Vorbii

Unul avea o nevastă

Leneșe de tot și proastă

Atât, în cât pân' la gușe

Se tăvălea prin cenușe,

Haină nu avea, nici treanță,

Decât o cămașă zdreanță,

Ruptă de tot, prăpădită,

În mii locuri găurită,

Nu se mai ținea pe dânsa,

I se vedea tot printr'insa.

Bărbatul ei ca ea iară

Umblă capiu până'n seară,

Mai mult șede pe o rană

Decât lucrân săptămână,

Câtă tot muncă ușoară.

Nu mai pentru pânișoară.

Nu-i plăcea trupul să-și frângă,

Să lucreze și să strângă.

Amândoi se potrivise

Și la toate se unise,

Căți îi vedea'n astă stare

Zicea de ei ficare:

— Și-a găsit hârbul capacul, tig-

[va dopul, și lelea bărbatul.

N'a spart Dumnezeu două case.

Deci ăst bărbat, biet, pe sine

Vedea, nu se vedea bine,

Dar văzând nevasta-i goală

Fără preș și fără poală,

I se părû cu rușine,

De și ea nu simțea bine,

Și cu 'ngrijirile sale

Strângând un leu de parale,

Zise-ai sale neveste:

— Dragă, o zicală este:

«Bogatul mănâncă când voește

[și săracul când găsește

Paștile săracului este când im-

[bracă cămașe nouă, și când

[are pe masă ouă».

Și tu azi dar te gătește,

Te spală, te curățește,

Că merg să-ți cumpăr cămașe

Ca să lepezi ale fașe.

Deci dar eșind el din poartă

Ca să se ducă la boltă

Întâlni în drum pe nașul

Și-i cerû la el sălașul.

Finul acum ce să zică,

Punga-i eră ușurică.

De cămașe se lipșește
 Și de masă târguește.
 Găsește o găscă grasă,
 O ia și pleacă acasă.
 Cu nașii săi împreună
 Săltând de părere bună.
 Copilul său cum îl vede
 La mumă-sa se repede
 Și de departe o chiamă
 Strigând vesel: — Mamă! mamă!
 Tata aduce pe nașa!
 Ei îi suflă'n urechi vântul;
 Și îi se păru cuvântul:
 «Tata aduce cămașa»
 Tata cu nașu și nașa!
 Sau cum zice pruncul: nașa.
 Și de bucurie mare
 Pierzându'și cumpătul, sare
 Numai decât se despoaie
 De treanța ei cea cu soaie,
 Ș'aruncând-o 'n foc rămase
 Muma ei cum o fătase,
 Si așa ca o păpușe
 Ese îndată la ușe

Să-l adaste să sosească
 Cămașa să-i priimească.
 Dar când în loc de cămașe
 Vede găscă, naș și nașe,
 Aleargă lipan s'adune,
 Rupe, împrejur își pune,
 Și tocma ca paparuda
 Viind își priimi ruda.
 Apucă găscă mai tare
 Ca s'o facă vr'o mâncare.
 Și până ea să gătească
 Nașu' ncepă să vorbească,
 Zicând: — Rea a fost, nevastă,
 Sărăcia'n lumea astă!
 Despuiata cum aude
 Intreabă 'ndată pe rude:
 Unde ați văzut-o oare?
 Or astăzi în târgul mare?!

* * *

Cui i-e frică să se'nsoare
 Să' și ia o nesimțitoare.
 Ca și această neroadă,
 Și nu-i va mai cere modă.

Despre săracul mândru

Umblă pe drum cu alai
 Ș'acasă n'are mălai.
 Parcă îl scot banii afară din casă.
 Pe uliță Chiriță
 Ș'acasă chisăliță.
 După ce are chelie
 Mai are și fudulie.
 S'a văzut cu niște bale la gură
 Și le socotește că sunt untură.
 După ce nici n'are de cercei
 [urechi
 Umblă să'și cumpere și două
 [perechi.
 Nu-i ajunge nas că n'are

Mai e și cu --- mare.
 Se încearcă la zbor
 Ca puii de cocor.
 Ca cocoșul se rotește
 Intre găini când se privește.
 Se umflă în sprâncene
 Ca curcanul în pene.
 Se răsfată'n haine lungi
 Ca un ban în două pungi,
 N'are pe sine nădragi
 Și își cumpără dășagi — Capra
 De raie coada îi pică
 Si ea tot sus o ridică.
 Și sărac și ne supus,

Umblă cu nasul pe sus. — Dar Sărăcia îl întreabă.
 — Capră răioasă unde ai plecat? — La oraș. — Poți merge și mai
 [departe de te-o-i lăsa
 Nu te uită că-i e cămașa albă, că poate în credet este stăpân pe
 [dânsa.

Bună e măneca lungă
 Dar pânza nu va s'ajungă.
 Mielul după ce e slab, are și coada lată.
 S'a înfoiat ca varza și s'a 'ngâmfat ca barza. — Și
 Sare ca capra neagră din cloțan în clo an să meargă.
 Săracul mândru se uită la ceilalți ca la niște muște.
 Până îi ia cineva musca dela nas. — Il întrebi:
 De ce-ți curg mucii? — De iarnă. — Lasă că te știi și d'astă vară.
 Ca păunul se mândrește — Și
 Tot cu laude trăește. — Dar
 Lauda de sine pute
 Ca vinul rău din bute. — Căci
 Mai credincioși ochii, decât urechile. — Pentrucă,
 Alta e a auzi și alta e a vedeă. — Cum a zis una:
 — Nu crede, bărbate, ce vezi cu ochii,
 Ci crede ce-ți spui eu. — Săracul mândru zice:
 — Nu sunt numai cu deștul în gură, ci cu mâna toată. — El este:
 Se laudă oala că va sparge căldarea. — Și
 Potrivește miroșul trandafirului cu putoarea porcului.
 Corbule, cum îți sânt puii? — Frumoși, pe cât merge înegresc.
 Găina când va oua
 Aude o mahala.
 Prepeșița se ține că e cu coadă,
 Și ea îi e până la noadă. — Așa e și săracul mândru.
 Plată dă la om anume
 Ca să-l laude în lume.

Povestea vorbii

Un june 'ntr'o vreme rugă pe oare cine
 Peșitor să meargă'n satele vecine,
 La o fată care el tot o văzuse
 Și'n inimă dragă cu foc îi căzuse.
 Peșitorul care eră iarăș june
 Priimi să facă acea repejune,
 Dar gândi în sine: — De oi vedeă că'mi place
 Vorba pentru mine mai bine voi face.
 Acest însă-l roagă și face tocmeală
 Că-i dă ce va cere pentru osteneală,
 Numai or cum știe mijlociri să facă
 Prin laude multe și el ei să-i placă.
 Să zică că este june prea de treabă
 Și are de toate, de ori ce întrebă:
 Car, boi, vite multe, și holdele sale,
 Pe lângă acestea are și parale.
 Dar ca să se'ncrează ce o să-i răspunză
 Se'nvoi să meargă și să se ascunză

La spatele căsii tocmă'n ferestruie
 S'acolo s'asculte cele ce-o să spuie.
 Căci ei împreună mergând cam pe seară
 Și de casa fetii când s'apropiară,
 Pețitoru 'ndată în casă se duse,
 Iar junele merse 'n fereastră se puse.
 Așa pețitorul începî să spue
 La părinții fetii, cereri să propuie,
 Spuse pentru june că este cu stare,
 Cu două guri însă, și șoptind și tare,
 Când vorbea de bine strigă să auză. — Tare:
 Și când spuneă rele abia mișcă buze.
 Uite e un june de treabă, cu minte. — Incet:¹⁾
 E un neghiob mare și om fără cinste. — Tare:²⁾
 El bețiv nu este, vin, răchiu nu-i place. — Incet:
 Bea de se turtește și cocă se face. — Tare:
 Are boi, vaci, vite, bătătura plină, — Incet:
 Ba n'are sărmanul măcar o găină. — Tare:
 E chiabur, se scaldă'n averile sale, — Incet:
 Ba, l-a păzit sfântul, n'are cinci parale. — Tare:
 In cât despre haine portu-i e dovadă. — Incet:
 Ce este pe dânsul aceea și 'n ladă. — Tare:
 Ar fi pentru fată cea mai bună soartă. — Incet:
 Ba'n mormânt de vie o băgați ca moartă. — Tare:
 Un ginere astfel nu-l pierdeți din mână, — Incet:
 Mai bine'n fetie să moară bătrână. — Tare:
 Chiar să nu vrea fata, să o dați cu sila. — Incet:
 Vă deschideți ochii nu 'necați copila.
 Așa pețitoru 'n loc să mijlocească
 Iși făcî lui târgul, pe el să-l voiască.
 Și junele care cu plată îl puse
 Iși perdî dorința prin relele spuse,
 Când ese afară și se întâlnește:
 — Ai văzut, îi zise, ce fel se pețește?
 — Da, el îi răspunse, fără îndoială,
 Ți-aș mulțumi foarte pentru osteneală.
 Dacă'n vorba'ți tare arătai spre mine
 Și dacă în șoaptă arătai spre tine.
 Cunosce că pețitul nu ți se va trece,
 Că ai scos din gură când cald și când rece,
 C'acel care suflă să se încălzească
 S'apoi iarăș suflă caldul să răcească.
 mi pare rău, însă l'această pricină
 Nu strici tu, ci singur chiar eu sunt de vină.
 C'am trimis pe corbul ca Noe strămoșul,
 Și am făcut tocmă cum făcî Cocoșul

1) De câte ori laudă s'arătă pe sine bătându'și pieptul.

2) Când defăimă, arătă cu degetul către fereastră.

Când mână pe Vulpea în partea vecină,
Mergând să-i pețască dorita Găină,
Și-i arată însuși, fără ea să știe,
Unde să-și găsească de mâncare sie.
Dar la așa treabă d'acum înainte
Prin a ta urmare mă învățai minte.
Lupul își găsește singur demâncare
Și d'aceia ceafa mai groasă o are.

L-a lăudat de l-a procopsit.

A făcut și Vișa grâu din călcăie pân la glezne.

L-a lăudat de i-a pus coarne.

L-a făcut ca pe dracu.

L-a făcut cu moț.

A știut să-l potrivească.

L-a potrivit cum se cade.

Ii tăie iapa de la gard.

I-a suflat în lumânare.

L-a legat ca pe un dobitoac la gard.

Ii luă turta de pe spuză.

A dat burduful cu brânză cu tot pe seama câinelui.

Și praful nu s'a ales de dânsul.

S'a luat cu amândouă mâinile de păr.

S'a săturat soacra de poamă acră. — Și acum,

Dă-ți băete pintenu și-ți bate iapa cu călcăiu. — Și zi:

Nici n'a avut popa porci nici nu trebuie să aibă. — Că,

Și coada securii face rău pădurii.

Limba tale ca foarfecile. — Iar

Buzele cele multe vorbesc pe tăcute.

Unul cască ș'altul înghite.

De omul rău să fugi mâncând pământul. — Că

Parcă îi șoptește dracu la ureche. — Și d'aceia zice:

În șoptă trebuie să fie și vr'o diavolie. Dar însă,

Cine defaimă pe altul înaintea ta, el și pe tine o să te defai-
[me înaintea altuia. — Că

Din gura omului bun, vorbă de rău nu ese nici odată

Își pune lacăt la gură. — Iar care

În față te cinstește și în dos te vorbește

Își găsește moașă să-l moșească. — Că e o vorbă:

Nu face să nu ți se facă. — Și când o parte începe să-i zică:

— Și asta e cercel la ureche. — Sau

Oi ținea-o ș'asta minte:

Mă făcut-o cât de bună.

A dat Nan de găvan. — Și

S'a găsit cine să-i taie din obricariță. — De aceia,

Nu face nici un lucru după care să fii dator a'ți cere ertăciune.

Fii la or ce în fereală,

[— Și

Nu da loc de bănuială. — Dacă-ți zice cineva:

— Unul în dos te-a 'njurat. — În lipsa mea putea să mă și bată

Cât o vrea lumea să-ți strige,
 Tu să nu fii cum îți zice. — Că
 In urma dijmarilor multe bârfesc babele. — Și ei
 Iși caută de treabă. — Și
 Iși vede de sărăcie. — Știind că,
 Cerul limpede trăznete nu aduce. — Și
 Nu-ți mai pune mintea cu nebunul. — Că
 E mai bine cu binele de cât cu răul. — Mai vărtos că
 De nebun și de muiere rea fie ce înțelept fuge. — Și
 Nu se inoadă la ceartă ca mojițul.

Despre învățătură

Poartă condei la ureche
 Ca să-i zicem, logofete; și când
 [il iei de scurt zice:
 Sunt logofăt să te'nvăț
 Cu cuțit să scrii pe băț. — Că
 Este tânăr ș'o mai crește,
 D'o trăi se pricopsește, — In a-
 [devăr,
 Nu e nici o indoială,
 Are semn de procopseală. — Dar,
 S'o procopsi când mi-o crește
 Păr in palmă și 'ntre dește. —
 [Căci ce folos?
 Răsur frumos inflorit
 Și 'ntre spini a răsărit. — Și
 Știe ce e in carte: slove negre
 [pe hârtie albă. — Că,
 Iți citește ca in palmă. — Și
 Numai pe dește
 Or ce-ți socotește. — Indată zice.
 Una este una, două fac mai multe:
 [— Sau:

Una și cu una fac două. — Sau
 Tu știi una, două, eu știu pân'la
 [nouă. — Și
 Pe cât poate pâinea și scoate. —
 [Însă
 Tot învățăm cât trăim
 Și neinvățați murim. — Că
 Trăind, omul când și când
 Allă ce nu-i dă prin gând. — Zi-
 [când:
 De multe in lume am dat
 Și tot nu m'am învățat, — De
 [aceia
 Câte cuvinte le zici, vinzi,
 Și câte le auzi, le prinzi — Că
 [zice un filozof:
 Picioarele-ți să roază pragurile
 [învățaților. — Că
 Școala face pe omul, om
 Ș'altoiul pe pomul, pom.

Povestea vorbii

— Ascultă, mamă Marghioală, zise fata către ea.
 Ce începuse la școală de curând lecții să ia.
 Ce sânt aste borcănele ș'acele clondire mari?
 Ce ai de vânzare'n ele, de stau ca la cărciumari?
 — Frumusețe, măicuțiță, răspunse baba cu haz.
 De care și tu, guriță, o să-ți cumperi de obraz;
 Vezi tu astă alifie și acel clondir lucios
 Cei mai urâte stafie îi dă aer drăgăstos.

Copilița cea isteată de vorba babei răsând
 Cu un glas plin de dulceață o'trebă iarăș zicând ;
 — Dacă dar poți chipul face din urât plăcut, frumos,
 Și din zmolit a-l prefăce alb' rumen și luminos,
 Poți buze largi, destrămate să schimbi, vrând să te apuci
 Și nasuri lungi, borbănite la măsură să aduci ?
 Poți unui chip oare-care slut, de natură greșit
 Să-i dai o dreaptă formare și să-l schimbi desăvârșit ?
 Poți un trup gros c'osebire, crescut trunchi mai mult înalt
 Să-l aduci la semuire și să-l faci mai delicat ?
 În sfârșit unui cap mare și lipsit, seș, vre un fel
 Poți să-i dai vre-o schimbare, or să bagi creeri în el ?
 Zise baba : — Copiliță, vorbele ți le 'nteleg,
 Dar nici măcar fărâmiță să fac d'astea nu mă leg.
 Eu știu numai de la fețe zbârciturile să trag,
 Să dau rumeneli, albețe, și încolo nu mă bag.
 Îi zise copila iară : — După cele ce'mi spui dar
 Drept îți zic, rău să nu'ți pară, că toate-ți sunt în zadar.
 Dacă chipul ș'alte toate unui tânăr sau bătrân
 Ca să le schimbi nu se poate, ci tot precum sunt rămân.
 Surda ostenești, tu babă, cu ale tale albeli,
 În deșert sânt și de geaba foite și rumeneli !
 Ce folos cu măestrie un perete-l vei spoi,
 Dacă nu e din mistrie, neted cum va trebui ?
 În zadar pierde tâmplarul lucru'n lemn nebărduit,
 Că măcar să-i dea cu carul tot este nerânduit,
 Asemenea și nevasta, or fata, nu va putea
 Cu meșteșugirea asta între frumoase să stea.
 Nu poate, zic, să se placă numai cu chipul frumos.
 Și pe cineva să-l facă s'o iubească mai vârtos,
 Ci dacă ea din natură n'are de frumuseți talent
 S'aibă 'ncai învățătură și lăudat sentiment.
 Școala mamă, pe om face să se numească frumos,
 Ea pe urit il prefăce ca să fie drăgostos,
 Și ascultă o poveste ce 'n școală azi mi s'a spus
 Care și lecția'mi este și s'o 'nvăț de rost m'am pus...
 Au fost trei fete odată care pe rând s'au născut,
 Și d'a lor mamă și tată pe voile s'au crescut,
 Două atât de frumoase că ar fi fost se credeă,
 În cât erau drăgăstoase la toți de câți se vedeă.
 Iar a treia prea urită : trup strâmb, și chip slut având,
 Necăjită ș'amărită trăia în casă șezând,
 Căci la vr'un bal câte trele părinții când le scoteau
 Numai cele frumoșele valsul, jocul învăteau,
 Ele erau de minune, pe ele toți le iubeau,
 Pe urata nici un june n'o vedeă, nici nu-i vorbeă ;
 Ci sta 'n seamă nebăgată într'un colț a se uită,
 Și cu simțirea 'ntristată intru sine a oftă ;
 Dar unde e urăciune și chip slutit, neplăcut,

Mai multă 'nțelepciune firea să dea s'a văzut.
 Așa și această fată, prea înțeleaptă fiind
 Și cu bună judecată, socotind și chibzuind,
 Ceru să-i facă părinții partea ce i se cădea.
 Și împotriva voinții să nu-i facă, ci să-i dea.
 Zicând că, cu a ei parte are a se riteră,
 Să trăiască într'o parte fără a-i mai supără.
 Ei știind-o cu minte, bucuos s'a induplecat,
 Și dup' ale ei cuvinte numărând partea i-a dat.
 Deci cu a sa zestrișoară profesori buni ea luând
 S'a tras la o moșioară, precum pusese în gând.
 Și acolo, într'o parte, îndată s'a apucat
 Să învețe limbi și carte, muzică și orice alt.
 La care ea cu silință urmând toate le-a pășit.
 Și avuta sa dorință în scurt timp luă sfârșit.
 Apoi după ce se roade c'o grămadă de științi
 Pe profesori și-i sloboade și se 'ntoarce la părinți.
 Cari în astfel văzând-o în brațul lor o au strâns,
 Și pe grumazi sărutând-o de bucurie au plâns.
 Auzind vecinii 'ndată și dorind a o vedeă
 Seara fuseră toți gata pentru dânsa bal să dea
 Mergând iaca câte trele la casa ce le-a poftit
 Toți lăsând pe frumusele, la dânsa s'au grămădit.
 Iar când îi și auziră vorba și dulcele glas
 Cu gurile în uimire, căscând la ea au rămas,
 A da toți laude sume, de ea nu se săturau
 Cea mai frumoasă din lume li se părea că eră.
 Astfel, mamă se preface chipul urit în frumos,
 Școala pe om, om il face, și să fie drăgostos.
 Că d'ar fi fata născută cât de frumoasă măcar
 Și n'o fi bine crescută, toate-i sunt într'un zădar.
 Degeaba va purtă nume unuia chip lăudat,
 Dacă nu va ști în lume să trateze un bărbat.
 Ce folos că 'ntâi e dragă când se cunună ș'o ia,
 Și 'n urmă în iad il bagă cu scârbele ce-i dă ea.
 Cu ințetul il răcește ca fierul ars când il scot
 Și dragostea îi descrește pân' o urăște de tot.
 Și atunci acea frumoasă, ce ca un soare-i părea,
 I se face 'ntunecoasă, urită și cea mai rea.
 Neputând să se 'nțeleagă, în veac nu se mai impac,
 Ajung judecăți să tragă, de basmu 'n lume se fac.
 Acestea mica școlară zicându-le către ea
 Se duse la școală iară, altă lecție să ia.

Despre învățatură

Ce înveți la tinerețe aceea știi la bătrânețe.
 Omul în copilărie lesne învață or ce fie.
 Meșteșugul la om e brătară de aur.
 Nici un meșteșug nu e rău, ci oamenii sunt răi.
 Cine învață la tinerețe, se odihnește la bătrânețe.
 Calul bătrân nu se învață în buiestru.
 Cine știe carte are patru ochi. — Dar,
 Orice cu bătae de cap se dobândește,
 Pe drumuri nu se găsește.
 Procopseala nu se cumpără cu bani, ci se câștigă cu ani.
 Bani nu aduc procopseala și procopseala aduce bani.
 Omul cât trăește învață și tot moare neînvațat.
 Nimenea nu poate să zică: «Acum le știu toate». De aceea.
 La orice treabă pe Stan-pățitul întreabă. — Că,
 Cine întreabă nu greșește.
 Orbul cu întrebarea a nemerit Brăila. — Dar,
 Nu cere de la prost învăț și de la bătrân băț. — Că,
 Orb pe orb povățuind, cad amândoi în groapă.
 Orbul își caută acul în aria cu paie, și surdul îl povățuiește
 [unde sună.
 Nu cine trăește mult: știe multe, ci cine umblă mult: știe multe.
 Mult trăiești, multe auzi; mult umbli, multe vezi,
 Mult trăiești multe pătimești, multe greșești, multe înveți. — Iar,
 Găina care clocește, nici odată nu e grasă. — Dar și,
 Piatra care se rătăcolește din loc în loc nu prinde mușchi.
 Toată musca nu face miere.
 Toate străchinile nu sunt pentru ciorbă.
 Procopseala nu e cârpă să o mototolești și să o bagi în sân. — Că,
 Unde nu e cap, vai de picioare.
 A lipsit de acasă nouă ani și s'a întors cu doi bani.
 S'a dus bou și s'a întors măgar. — Căci,
 Omul sfintește locul, iar nu locul pe om.
 Toată lumea este școală. — Și
 Vremea învață pe aceia ce n'au dascăl. — Adică:
 Nevoia învață pe om și nuiaua pe copil.
 Ursul nu joacă de voie ci de nevoie. — De aceea,
 Pisica răzgâiată nu prinde șoareci nici odată. — Și.
 Copilul nepedepsit rămâne neprocopsit.
 Copilul răzgâiat rămâne neînvațat.

Povestea vorbii

Un împărat oare care ne având nici un fecior
 Și fiind la intristare că n'are moștenitor,
 Prin rugăciuni și postire Dumnezeu l-a ascultat
 Și după a lui dorire cu un prunc l-a mângâiat;
 Care cu dragoste mare din ceasul ce s'a născut
 Părinții în răslățare și'n răzgâieli l-au crescut.
 Atât de mult împăratul asupra lui tremură,
 Cât strășnici tot palatul nu cumva a-l supără,
 Așa-l lăsă pân' la mare să crească tot în desfrâu,
 Pentru orice rea purtare nimăni nu-l ținea de rău.
 Și când el eră 'ntr'o parte și alta purtat pe sus,
 Ca să învețe și carte un dascal i s'au adus,
 Poruncindu-i să-l învețe cu mângâieri și cu joc,
 Să-i vorbească cu blândețe, să nu-l supere de loc,
 Să nu-l silească vr'odată or să-l certen vre un fel.
 Or să'ndrăsnească să-l bată, c'apoi va fi vai de el.
 Așa dar aceste toate urmate'ntocmai au fost,
 Din care un copil poate lesne a rămânea prost.
 Câți-va ani dacă trecură împăratul a cerut
 Să vadă ce 'nvățatură copilul său a trecut?
 Și aducându-l de față începă a-l întreabă.
 Cu mângâieri, cu dulceață, ca să citească ceva.
 El începă: — Alfa, vita, gama, delta, omicron.
 Capa, iota, sigma, tita, pi, mi, ni, csi, ipsilon...
 — Bravo! zise împăratul, num'atât ai învățat?
 — Apoi, răspunse băiatul, celelalte le-am uitat.
 Împăratu 'ngrijat foarte de al său iubit fecior
 Că-i rămâne după moarte un prea prost moștenitor,
 Pe miniștrii săi îngrabă îi adună pentru el,
 Cere sfat și îi întreabă să-l învețe'n vre-un fel,
 Ce să facă, din ce parte s'aducă vr'un iscusit,
 Ca să-l poată 'nvăță carte cu vr'un metod osebit.
 I-au zis miniștrii, — 'mpărate, e un filozof aici,
 Cu științi prea minunate la orice vei sta să-i zici:
 El ne-a învățat la carte pe copiii noștri toți,
 Și am vrea să avem parte de el și pentru nepoți:
 Pe dânsul de vrei îl chiamă să-i vezi duhul cel înalt,
 Și dă-i copilul în seamă fără să mai cauți alt.
 Acest sfat dar ascultându-l împăratul a trimis
 Și pe filozof chemându-l de față, așa i-a zis:
 — Am auzit pentru tine că ești om prea iscusit
 Și toți te vorbesc de bine, toți zic că ești pricopsit,
 D'aceea cu râvnă mare te chem și te rog și eu
 Cu asemenea urmare să 'nveți și pe fiul meu:
 Și văzând că-ți pui silința mai curând a isbuti,

Pe cât îmi va fi puțința și eu îți voi răsplăti.
 — Prea slăvite împărate, filozoful i-a răspuns,
 Toate sunt adevărate câte de mine s'au spus,
 Dar acum sunt bătrân foarte, nu mai sunt tânăr c'atunci,
 M'am apropiat de moarte, nu mai am gust să'nvăț prunci,
 M'am dat acum pe odină, voi să trăesc liniștit,
 Să'mi petrec viața'n tihnă, că destul am obosit;
 Fug de sgomot, de nepace, singurătatea iubesc,
 Slugă chiar să am n'imi p'ace, ca să nu mă necăjesc;
 Dar ca să nu calc cuvântul și hatârul împărătesc
 Voiesc, de va vrea și sfântul, pe cât pot să vă slujesc.
 Trimiteți-l dar la mine, rog să nu fiu strămutat,
 Că precum v'am spus nu'mi vine să vi-l învăț la palat.
 Împăratul zise: — Bine, fie și așa cum zici,
 Să urmeze și la tine, dacă nu te'mpaci aici;
 Dar însă îți dau de știre nu cum-va să-l necăjești:
 Să-l bați, să-i dai dojenire, or la el să te răstești,
 Ci voi cu economie învățătură să-i dai,
 Toat'a ta filosofie cu bine să-i o predai.
 După ce împăratul zise către filozof astfel,
 A doua zi trimise și pe fiul său la el.
 Cum veni îi dete carte, pe-un scăunaș îl cinsti,
 Și îl puse la o parte poruncindu-i a citi.
 Nu apucă să-i arate și 'ndată s'a pomenit
 Cu câți-va inși din cetate spre vederea-i au venit:
 După ce ceva vorbiră, filozoful a voit
 Ca, cu ceia ce veniră să puie de gustărit:
 (Că pe atunci cum se vede cafea nu obicinuia,
 După cum astăzi se crede că n'ar putea fără ea).
 Și ne având să-i slujească vre-un fecior sau argat
 Puse ca să-i poslujească feciorul de împărat:
 Il îndreptă pe fereastră dându-i în mână un ban
 Zicându'i: — Ia, ține asta și mergi colea la băcan
 Să-ți deă mezelicuri, pâine și o carafă de vin,
 Cusurul mi-l va da mâine, du-te și mai curând vin.
 Deci după ce le aduce, masă tacâmuri a pus,
 Stolnic, paharnic le fuse, până mai către apus,
 Că ei dacă s'apucară de vorbă și de lung sfat
 De sluga lor își uitară că slujește nemâncat.
 Și auzindu-l că plânge la spatele lor de post,
 Îi zise: — Vino de strânge și 'nvață să nu fii prost,
 Apoi mergi și tu acasă să mănânci și să prânzești,
 Dar să nu spui că la masă te-am pus să ne poslujești.
 Și dimineața te scoală ziua pân' nu s'o'nălță,
 Să vii mai curând la școală s'avem vreme a'nvăța.
 Plecând copilul se duce cu plânsete, cu văitat,
 Și pe rând mumă-sii spuse cum l a întrebuințat.
 Mamă-sa mâinile-și frânge spusele lui ascultând.
 Merg la împăratul, plânge, bocindu-se și strigând:

— Vai de mine, împărate, alt dascăl n'ai mai găsit,
 De l-ai dat să n'vețe carte la un ne-bun și lipsit?
 — Filozofu 'ngrab să vie, împăratul l-a chemat,
 Și l-a întrebat cu mânie, de ce astfel s'a purtat?
 — Împărate, știut fie, răspunse cel învățat,
 Că azi din filozofie o lecție i-am predat;
 De aceea fiți în pace, lăsați să-l învăț cum știu,
 Dacă voiți și vă place să aveți înțelept fiu.
 Se domoli împăratul și îi zise: — Negreșit,
 D'aceia-ți dădui băiatul, ca să-l faci desăvârșit.
 Se făcu zahar amarul cu cele ce s'a mai zis,
 Și a doua zi școlarul la școală fu iar trimis.
 Filozoful primiindu-l iarăș a citi l-a pus
 Și în casă incuindu-l la trebile lui s'a dus.
 Prea mare fiind orașul abia s'a 'ntors pe'nserat
 Și găsi pe coconașul plângând acasă 'ncuiat.
 — Ai, mergi de mănâncă pâine, îi zise, și prost nu fii
 Și aibi în grije ca mâine de dimineață să vii.
 Se duse iarăș băiatul plângând ca'ntâii cum am zis,
 Aude și împăratul că l-ar fi ținut închis,
 Se necăjește și chiamă pe filozoful pe loc,
 Il întreabă să dea seamă de ce și bate de el joc?
 El răspunse: — Să nu fie vr'odată eu joc să'mi bat,
 Ci azi din filozofie iar o lecție i-am dat;
 Și împărăția voastră nu mă socotiți nerod,
 Că filozofia noastră are osebit metod.
 Se gândește împăratul, ciudate lucruri îi par,
 Și zise către băiatul să mergă la școală iar.
 A treia zi viind iar feciorul de împărat
 L-a luat și până seara după sine l-a purtat,
 Pe unde avea să mergă stă în loc și-l întreabă:
 — Știi tu astă piață largă cum se numește, au ba?
 Când îi tăcea la'ntrebare, zicea: — Nu fii dobitoc,
 Asta e piața cutare, ăsta e cutare loc.
 Mai mergând întreabă: — Știi tu cum se cheamă acest pod?
 Când răspundea că nu știe, îi zicea: — Nu fii nerod,
 Asta e podul cutare, ăsta e cutare han.
 Colea șade un domn mare, iar dincoaci cutare ban.
 Acestea zicând intrară într'un loc care i-a spus
 Și pe copilul la scară ca să-l aștepte l-a pus.
 Unde filozoful iară să șează a trebuit,
 Și tocmai cam către seară ca să plece a eșit:
 Bietul școlar, vai, de dânsul, flămând în frig așteptând
 Ii găsi îngânând plânsul, tremurând și suspinând.
 După ce merse acasă porunci către școlar,
 Zicând: Mergi și tu la masă, dar vezi mâine să vii iar.
 Cum se duse iar băiatul plângând mumă-si a spus,
 Auzind și împăratul l-a trimes și l-a adus.
 Il întreabă ca să-i spuie de ce l-a purtat astfel?

El răspunse: — asta nu e decât lecții pentru el.
 — Nu ți pot lecția pricepe, Împăratul îi rosti,
 Eu știu că omul incede întâi dela a citi.
 — Și aceasta o să fie, înțeleptul a răspuns,
 Dar la o filozofie cititul nu e de-ajuns.
 Am să-i predau și moralul când l-oi pune la citit
 Și întâi materialul adunăm pentru vorbit.
 Se muie iar împăratul cu câte el i le-a zis
 Ș'a patra zi pe băiatul la școală iar l-a trimis.
 Deci cum sosi el la școală dascălul ia o nuia
 Și îi dă pe pielea goală vreo câteva cu ea.
 Zicând: — Mai spui altă dată p'acasă câte fac eu?
 Mai superi mumă și tată și să voești răul meu?
 Aceste și altele dară zicând câte i-a plăcut
 I-a dat drumul către seară să se ducă și bătut.
 Pân'aci toate ca toate, împăratul le-a iertat,
 Acum să vedem ce poate mintea unui învățat!
 Că cum auzi împăratul, de cele ce s'au urmat,
 Că i-a și bătut băiatul cu totul s'a turburat,
 Și nici vru'n față să-i vie filozoful cel pârât.
 Ci porunci'n pușcărie să-l bage numai decât.
 Ca a doua zi să-l piarză judecându-l cu divan,
 Să-l spânzure și să-l piarză ca pe un vrăjmaș tiran.
 Așa a doua zi iară împăratul poruncind
 Miniștri se adunară ca să-l judece voinde;
 Deci întrebă împăratul uitându-se rău la el.
 Zicând: — Spune, căci băiatul mi l-ai pedepsit astfel?
 — Prea slăvite împărate, astea filozofii sunt,
 Și că sunt adevărate ascultați al meu cuvânt.
 — Ce fel de filozofie, că tu chiar cum ai venit
 L-ai pus paharnic să-ți fie și stolnic de târguit?
 — Împărate așa este, eu nu o tăgăduiesc,
 Dar, i le-am făcut aceste vrând ca să-l înțeleptesc.
 Adică: când va ajunge mâine poimăine împărat,
 Masa să nu indelunge șezând la chef ne'ngrijat,
 Iar supușii pe de-o parte flămânzi împrejur să stea
 Ș'alții pe de altă parte împărăția să-i ia.
 — Bine, bine, așa fie, împăratul iar i-a zis,
 A doua zi spune'mi mie de cel-ai ținut închis?
 — Ș'asta e filozofie, lecția proastă nu'mi e,
 Când va fi împărat să știe și închisoarea cum e.
 Iar nu pentru'n fir de ață or d'alt ceva vinovat
 Să ție pe om toată viața în pușcărie băgat.
 — Și aceasta așa fie, împăratul a urmat,
 De ce ca p'o slugă ție a treia zi l-ai purtat?
 — Ș'asta e filozofie, căci prin oraș l-am purtat
 Și poduri ș'altele să știe i-am spus și i-am arătat.
 Iar nu dacă se va face mâine, poimăine împărat
 De-or care cum îi place să fie de nas purtat.

— Bine, bine, ș'asta lasă, împăratul zise iar,
 Intr'atât de mult nu'mi pasă, fie cum zici, n'am habar;
 In sfârșit dar spune'mi mie de ce pricină să-l bați?
 — Ș'asta e filozofie, ce trebuie la'mpărați.
 Ca nu cum ii este vrerea pe vinovați a-i munci;
 Să știe ce e durerea, puține a porunci,
 Iar nu ca la jucărele să strige: — Dați și iar dați.
 Că cinci sute de nuiele lesne-i în spate la alți.
 — Lasă ș'asta la o parte, împăratul iar a zis,
 Dar n'o să-l înveți la carte, prin urmare și la scris?
 — Anevoie, împărate, că prea mult e răzgâiat,
 El de vorbă nu se bate, ține ce a apucat;
 Dea cerul să aveți parte, de fiu-vă cel iubit,
 Dar eu mai lesne'nvăț carte pe un urs nenărvit.
 Se turbură împăratul auzind acest cuvânt.
 Și răcni'ncât tot palatul s'a clădit până'la pământ.
 Zicând: — Auziți ne-cinste! Vedeți în răs cum mă iă?
 Se cade așa cuvinte să zică'naintea mea?
 Se'ntoarce către el iară și ii dă acest răspuns:
 — De vreme ce tu zici dară că mai lesne'nevți un urs,
 Să înveți, iar de nu moarte, aceasta îți hotărâsc!
 Zise el: — Bucuros foarte, v'am spus că eu primesc,
 Dați'mi un urs, dar nu mare ci să fie mititel.
 Și'n trei luni cu'ncredințare, că dau examen cu el.
 După ce aceasta zise împăratul hotărât
 Penti'un ursuleț trimise ș'au adus numai decât;
 Cu soroc, cu legătură dădură pe dobitoc
 La a cărți'nvățatură și el il primi pe loc.
 Acasă dacă il duse cumpără piei de cizmar
 Și să facă carte puse pentru noul său școlar.
 Făcând aceasta aduce, bagă fleici prin foi de rând,
 Și-i dă ursului să'mbuce foae cu foae'ntorcând,
 Ursul, cum e din natură, fleica când vrea să o ia
 Ca cum ar citi din gură căută și mormăia.
 Măncarea lui totdeauna din acea carte fiind,
 Nici nu împlinise luna și-l vedeai mereu citind,
 Or când flămânzeă, de voie cartea în mână luând,
 Prefiră foae cu foae și mormăia fleici cătând.
 Așa dar viind sorocul ursul examen să dea
 Se rândui ziua, locul, și toți adunați ședeă,
 Iată și dascălul dară cu școlarul său cel mic.
 Cărui trei zile de vară nu îi dăduse mertic.
 Și din acea adunare la nimeni nu se uită
 Decât la orce mișcare la dascălul său cătă.
 Împăratul cu mirare la ursuleț tot privind
 Așteptă cu nerăbdare ca să-l vază și citind,
 Și pravila'mpărătească având pe masă aci,
 Ca să-l puie să citească dascălului porunci.
 Ursul pravila cum vede, că e cea cu fleici gândind,

Ca un flămând se repede, o ia'n mâini nezăbovind,
 O deschide și apucă să mormăiască în loc,
 Negăsind nimic de bucă, întoarce foi într'alt loc.
 Stă mormăește în carte, nu găsește iar mertic,
 Întoarce și'n altă parte și iar nimic, și nimic.
 Răsună de răs palatul d'acest școlar curios
 Și îi zice împăratul: — Il văz, citește frumos,
 Dar nu putem înțelege zisele lui nici de cum,
 În ce limbă și'n ce lege ne citește el acum?
 — În limba lui, împărate, zise dascălul grăind.
 Cum scrie aci curate el le tălmăcește citind.
 Atunci zâmbind împăratul necazul și-a risipit,
 Și iertând pe vinovatul cu daruri l-a slobozit.
 Care va să zică:

Mult mai lesne se învață un dobitoc simțitor,
 Decât să ia de povață un neînțelegător.

După proverbul turcesc:

Anna iana bir sivri, sinec sazdar.

Annamaiana daul, surna azdar. — Adică:

Celuia ce înțelege țânțaru-i e trâmbitar,

Iar celui ce nu'nțelege tobe, surle's în zadar

Despre învățatură iarăși

Or ce fel de meserie
 Nu e rău omul să știe. — Și
 Meșteșugul vreme cere,
 Nu se învață din vedere, — Iar
 [la alte,

Pe tot omul în viață
 Patimile îl învață. — De aceia
 [mulți zic:

De multe în lume am dat
 Și tot nu m'am învățat. — Dar
 Cine a mâncat păpără
 Știe dulce-i or amară. — Iar cel ce,
 Lapte fiert l-a opărit
 Sufală și'n cel covăsit. — Că,
 Cât să-ți ascunzi glasul gurii
 N'ai ce să mai faci naturii. —

Cum a zis una:

— Știam să cos eu odată
 Când eram la mama fată,
 Că mama acu'npușea
 Și mâna mea îl trăgea. — Alt
 [prost a zis eară:

— Asta moș Ion o știe,

Pe el să-l chiemăm să vie,
 C'a fost odată la mori
 Și în târg de două ori. — Dar nu
 [trebuie să rădem că,

Dumnezeu cum i-a plăcut
 Și buni și răi a făcut.
 Olarii dintr'un pământ
 Ce tot un fel îl frământ.
 Fac și ulcior și alt vas
 Tot un fel pe roată tras.
 Să nu râzi de oameni sluți,
 De orbi, de șchiopi și de muți.
 Ci când vezi așa calici,
 «Doamne ferește» să zici. — În-
 [sfârșit,

La or ce învățatură
 Nu grăbi peste măsură. — Că,
 Cu vreme și cu incetul
 Se face tare oțetul. — Precum
 [e o vorbă:

Lucrul bun care îți place
 Nu'trebi în cât timp se face.

Povestea vorbii

Odată'n Constantinopol un tânăr vârstnic, voinic,
 Vrând un meșteșug să'nvețe s'a și băgat ucenic,
 La un meșter de lulele, a pus soroc, s'a tocmit
 În trei ani să-l scoată calfă învățat desăvârșit.
 Deci puindu-l să lucreze, pământul a frământă,
 Lulele'n tipar să puie, și la câte-i arătă,
 În două, trei luni de zile, învățând, orce făcea,
 De cât nu îi arătase și în ce chip se cocea;
 Tânărul, văzând că poate intru toate a lucră,
 Începù să se gârdească, și'n căință a intră,
 Și înșelat să se ție că în trei ani s'a băgat,
 Că el în prea scurtă vreme meșteșugul l-a'nvățat:
 Dar ca să se 'ncredințeze mai bine'n părerea sa
 Ar fi vrut și să le coacă, dar stăpânul nu-l lăsă.
 Așa păzi'nt'r'o zi vreme, când eră stăpânul dus,
 Și vr'o câte-va lulele să coacă'n cuptor a pus.
 Dar când se uită și vede că toate s'au fost crăpat,
 Neștiind ce e pricina tot s'a gândit, s'a mirat,
 Se mai încercă să coacă încă vreo șapte, opt,
 Și cunoscù c'alt nu este, ci meșteșugul în copt.
 Ce să facă? Neștiind el, se împacă d'acest gând,
 Și cu munca, cu răbdarea, anul cel dintâi trecând,
 A păzit intr'o zi vreme ș'a zis stăpânului său:
 — Jupâne, să'ți spui o vorbă, dar nu voi să'ți pară rău.
 Iacă s'a împlinit anul de când slujesc ucenic,
 Și încă să coc lulele nu'mi-ai arătat nimic.
 — Fătul meu! stăpânul zice, doi ani sunt pân-la soroc
 Și când va rămânea unul, ți-oi arătă cum se coc!
 Ucenicul iar începe a lucră ca un supus,
 Și stăpânul iar le coace p'ascuns, cum am zis mai sus.
 Al doilea an îplinește, și ucenicul văzând
 Că gând n'are să-i arate, îi vorbi iarăș zicând:
 — Jupâne, doi ani trecură, mai am un pân' la soroc,
 Arată'mi incai acuma cum trebuie să le coc!
 — Fătul meu! el îi răspunse, n'o să rămâii ne'nvățat,
 D'a mea purtare de grije să fii bine încredințat.
 Când vor rămânea acum șase luni pân'la soroc,
 Să'mi aduci atunci aminte să'ți arăt și cum se coc.
 Șezând încă ucenicul, cele șase luni trecând
 Și găsind cu prilej vreme aminte i-au și adus,
 Zicându-i: — Jupâne, iacă șase luni mai am să șez
 Doi ani jumătate tocmai trecură de când lucrez,
 Și nu știu până acuma lulelele cum se coc,
 Care precum mi se pare o să mă lași dobitoc.
 — Fătul meu! stăpânul zise, lasă, grija o am eu,

Nu rămâi prost, cum îți pare, când ești ucenic al meu,
 Ci vezi, să mi aduci aminte la trei luni pân' la soroc,
 Și îți voi arăta atuncea lulelele cum se coc.
 Bietul ucenic acuma ședeă și se tot gândea,
 Că în așa scurtă vreme ce știință o să-i deă?
 Astfel slujind trei luni încă. — Jupâne, îi zise iar:
 Trei luni am pân' la călfie învăț-mă acum dar.
 — Fătul meu! el îi răspunse, crez că tu te indoești,
 Și d'aceia tot într'una ca să-ți arăt te grăbești,
 Dar pe cîntea mea te 'ncrede c'o să te învăț negreșit,
 Când va rămânea o lună pân' la sorocul numit.
 Slujind-el două luni încă și o lună rămîind.
 Și iar ca și pân' acuma vreme cu prilej găsind,
 Îi zise: — Jupâne iacă, nu mai ai acum cuvânt,
 Pân' la sorocul meu numai o lună de zile sunt.
 — Acuma, el îi răspunse, tot mai ai să te supui,
 Când va fi o săptămână până la soroc să mi spui.
 Peste trei săptămâni iarăș ucenicul său veni,
 Și-i zise c'o săptămână are pân-i s'o 'mplini.
 Iar stăpânul său îi zise: — Chiar în ziua de soroc
 Să vii să mi aduci aminte să dăm cuptorului foc,
 Și atunci șezând cu tine o să-ți arăt negreșit,
 Că ntr'această meserie să te faci desăvârșit.
 Rabdă ucenicul iarăș, o zi până a rămas,
 Și i zise: Jupâne, iacă 'mi-e sorocul ntr'acest ceas.
 — Prea bine, el îi răspunse, hai dar lângă mine șezi
 Și să faci și tu întocmai după cum cu ochii vezi.
 Astfel cu dânsu'mpreună la cuptor cum se află
 Incep'n lulea 'năuntru pe două părți a suflă,
 Și sullându-o îndată o băgă și în cuptor,
 Pe rând una după alta făcând astfel tutulor;
 Și le scoteă sănătoase, fără a crăpă cumva,
 Care văzând ucenicul începù a-l întrebă:
 Zicându-i: — Bine Jupâne, numai pentru un suflet
 Am slujit eu trei ani ție și tot mereu ți-am lucrat?
 — Așa fătul meu! el zise, a suflă, pu! nu e greu,
 Dar astfel mă învățară, astfel te învăț și eu;
 La orcare meserie e câte un secret mic,
 Care, cine nu-l învăță lucrul lui nu e nimic;
 Mulți numai văzând cu ochii la un meșteșug lucrând,
 Nu se supun să-l învețe, în părerea lor zicând:
 — Asta este lucru lesne, în scurt timp l-am învățat.
 De ce să slujesc cu anii, să muncesc ca un argat?..
 Dar la asemenea oameni ce se fac singuri dibaci,
 Nu le dau nume de meșteri, ci le zic proști și cărpaci.
 Că lucrul lor tot l'aua este ca un ucenic,
 Și prin urmare și prețul e decât la toți mai mic.

Despre virtute (faptă bună)

Fă bine și-l aruncă'n drum. — Că,
A face bine e totdeauna mai bine,
[decât a face rău,
Binele, zic, nu se face
Numai la cine îți place,
Ci binele este bine
Să-l faci la fiește cine. — Chiar și.
La cel ce te dușmănește,
Tu cu bine-i răsplătește. — Că,
De te latră vre un câine,
Astupă-i gura cu pâine. — Știind
[că,
Or ce la nevoile tale
Cu răul nu-l scoți la cale. — Iar,
Binele pe om îl scapă
Cu vremea de foc și apă. — Dar
[vei zice:
Să ne luăm după lume. — Și
Ce-o face lumea să facem și noi. —
[Inșă,
Ce avem cu lumea? Lumea ca
[lumea, și noi ca noi.
Alții dacă și-or scoate ochii și noi
[nu o să-i scoatem.
Alții de'or da în gărlă și noi nu
[o să ne innecăm.
Fiecare ce face, pentru el este.
Cum își va așterne, așa va dormi.
Cum își va găti așa va prânzi.
Nu trebuie să imităm decât p'acei
[ce-i vedem făcând bine. — Că,

Setosul bea apă din orice lac. —
[Mulți zic că,
Răul cu rău se gonește și,
Fă-i rău că te pomenește. — Dar,
Cât e cerul departe dela pământ,
Atât n'are
Asemănare. — Pentrucă,
Omul la rău aleargă cu armăsarul
[și la bine merge cu carul.
Răul lesne îl face omul, dar binele
[anevoie. — Și,
Cu vreme toate se fac bune. —
[Numai,
Vremea ce a trecut nu se mai in-
[toarce. — Dar,
Binele ce-l faci la oare cine
Ți-l întoarce vremea care vine. —
[Vei auzi lumai,
Vine binele ca albinele. Și apoi
[vine bine peste bine,
Când vine e tot mai bine. — Că,
Cine face bine găsește,
Cine face rău, rău însotește. —
[Inșă,
Totdeauna fapta bună
Este tuturor cunună. — Căci,
Fapta bună în viață
La norocire înalță. — Și,
Faptele bune în lume
Îți fac nemuritor nume.

Povestea vorbii

Bogăția, Desfătarea, Virtutea și Sănătatea
Disputându-se între ele că cui a da'ntăietatea,
Descriind și una ș'alta bunul său și fericirea
Ce din parte și totdeauna varsă către omenirea,
Și mândrită fiecare își găseă sieși dreptate
Că în adevăr ea este, și cereă întâietate.
Iutr'această a lor luptă în cuvinte nepătruase
Ardicându-se virtutea către dânsese răspunse:

— De voiți cu mulțumire dreptul să se înțeleagă
 Aideți la zei și la oameni, lor să cerem să aleagă
 Și a căruia problemă li se va părea mai bună
 Ei să-i dăm âst măr de aur și a premiei cunună.
 Și alegerea aceasta mai perfectă a se face
 Va fi timpul d'adunată luptelor olimpiace.
 Sfătuirea dar Virtuții s'a părnt prea de minune
 Fie-care sperând mărul bunul cum își va expune.
 Deci când fu'n Olimp mulțime de popoare adunate
 Alergară fie-care ca să ceară 'ntâietate.
 Și încep'ntâi Bogăția să exprime într'aceste
 Că, nemărginitul bine numai ea în lume este
 Pentru că e dătătoare de or și ce fericire,
 Dezmierdării și a faimei și or cărei norocire;
 Fără dânsa or și cine pre pământ se tirănește
 Ticălos viază'n lume și cumplit se vinuiește
 — Mărul dar de aur mie (le zice) mi se cuvine,
 De se caută rezonul și dreptatea de se ține.
 Aleargă în loc Desfătarea și răspunde 'ngrab cu stimă:
 Că-i nedrept ca Bogăția să ia numele de primă.
 — Căci pre dânsa fie-care, după cum și știți prea bine,
 O trimete prin tot locul să mă caute pre mine;
 Eu dar în comunitate sunt dorința cea centrală
 Și că'mi este ea servicea nu e nici o indoială.
 Pe pământ viețuitorii ce bun simt numai cu tine?
 Alt decât amărăciune gust, când-va ei făr' de mine?
 Fericirea om-nirei nu stă în multă avere
 Ci în ceia ce desmiardă sufletele în plăcere;
 De n'aș mici eu în oameni durerile cele rele
 N'ar mai suferi cu anii a răbdă necazuri grele.
 Unde însă eu m'apropii izgonesc ticăloșia,
 Depărtez durerea 'ndată și aduc voioșia;
 Eu sunt dar tot bunu'n lume îndeobște la ori-care,
 Eu sunt dulcea mângâiere celui mic și celui mare;
 Prin urmare dar și mărul alta să-l ia nu se poate,
 Căci eu covârșesc cu bunul pe aceste alte toate,
 Cu asemenea cuvinte încep și Sănătatea
 Că prin ale lor probleme n'au drept să ia 'ntâietatea.
 Pentru că nici Bogăția, nici Desfătarea cum spune
 Nu pot cu nemărginire s'aibă toate cele bune.
 — Că de n'aș fi eu în oameni ar fi toți cu neputință,
 N'ar da folos bogăția nici ar fi de trebuință,
 Și nici desfătarea poate să stea pe pământ vr'odată
 Dacă nu voi fi cu dânsa împreună totodată.
 Când pe pat cineva șade în dureri și chinuire
 Cine va putea să fie singura lui fericire?
 Bogăția o să strige? Desfătarea o să chieме?
 Or pe mine Sănătatea mă cere în acea vreme?
 Cel bogat fără de mine nici o simțiciune n'are

Nici la vre o deșteptare poate s'aibă aplecare,
 Căci atuncea mintea, trupul sunt în nelucrare toate
 Și să aibă mulțumire fără mine nu se poate.
 Impărații, generalii, c'o zicere și ostașii
 Fără mine-ar fi ființe ce nu pot ași mișcă pașii.
 Iar de aș lipsi eu totul în natură și în nume
 Atunci fără îndoială n'ar fi pe pământ nici lume.
 Eu îmbărbătez pe omul, eu dau curaj, vitejie.
 Eu aduc puteri în suflet, eu dau trupului tărie.
 Și când sunt în judecata celui ce mă prețuește
 Făr'ăvere desfătarea în natură o găsește.
 Socotesc dar că în lume eu întâi sunt trebuită,
 Bătrânei, tinerimei fără tagă sunt dorită.
 Eu sunt bogăția lumii, eu sunt tot bunul vieții.
 Eu sunt dulcea desfătare și cununa frumuseții.
 Bogăția numa 'n sine este moartă întru toate
 Desfătarea înainte'mi nici cât fir de păr nu poate.
 D'aceia ca una ce sunt eu nemărginitul bine
 Darul și întâietatea să le am mi se cuvine.
 Deci c'o manieră sfântă stând virtutea înainte
 Încep să'și spuie dreptul făr'a se lungi 'n cuvinte.
 Zicând cum că: Bogăția, Desfătarea, Sănătatea
 De și dup'a lor părere singure'și găsesc dreptatea
 Și deși fiește-care are și de baz cuvinte
 Dar însă ale lor bunuri sunt pământești, iar nu sfinte.
 — Nu că nu sunt și aceste de la Dumnezeu tot date,
 Ci de n'aș fi eu cu ele, sunt de lume defăimate.
 Eu sunt bunul prevedinții, eu sacrific p'om în lume,
 Eu fac s'aibă muritorii pe pământ glorios nume,
 Eu sunt liniștea vieții, eu sunt calea mântuirii,
 Eu sunt pacea, eu sunt bunul, eu sunt cărma conștiinții,
 Unde nu mă au pe mine acolo ameninț rele.
 Vin peiri, stricăciuni, patimi ș'alte mari greșeli cu ele;
 Eu sunt baz zeeștii lege, dau bun nume omenirei,
 Eu sunt povața în lume către drumul fericii;
 Bogăția, Desfătarea, Sănătatea, fără mine
 Toate 'n lume omenirei sunt de sine-le rușine.
 Și nu numai sunt rușine când lipsesc eu dintre ele,
 Ci sunt și supuse toate pe pământ la multe rele,
 Și d'aceia câți în lume au fericea astor trele
 Tremur, se turbur a lesea, dacă nu sunt eu cu ele.
 Așa dar mărul de aur și titlul de 'ntâietate
 Mintea 'nțelepciunii voastre să-l dea cui are dreptate.
 Atunci Zeii ș'adunața oamenilor se întrebă
 Și cuvintele Virtuții le iau în băgări de seamă,
 Văzând și cu osebite manierele ei toate.
 Cu sfat de obște 'mpreună se înalță glasuri gloate,
 Strig d'odată că Virtuții se cuvine cu dreptate,
 Să ia darul și cununa și titlul de 'ntâietate,

S'ăsea cu sfatul de obște, după hotărârea dată.
Dându-i mărul cel de aur, fu Virtutea intronată.

* * *

Nimica dară pe omul nu-l poate nălța în treaptă.
De cât singură Virtutea, prin alegerea cea dreaptă;
Că ea de comunitate se sa rifică în lume,
Ea și după moarte lasă memorabilul său nume.
Ferice d'acela care știe să o mbrățișeze,
Și va putea după dânsa pașii să și-i îndrepteze,
Că este ca diamantul, care și 'n gunoi de cadă
Tot îi zice piatră scumpă și prețu-i de loc nu scade.

Despre vițiuni sau fapte rele și hoții

Piatra care nu e bună
Rău macină totdeauna. — Și,
Omul cel nărăvit rău,
Tot la rău e gândul său. — Inșă,
Cine face tot la rele,
El nu scapă de belele. — Zisa țiganului:
Tot la noi în șatră
Bate vânt și piatră. — Că,
Pe muieri cunoști din rochi
Și pe hoții după ochi. — Povestea ăluia:
— Vulpe de ce-ți sunt ochii roșii? — Unde mă uit tot la soare. —
Dar coada de ce-ți zvâcnește? — Că ia, coala dintr'o cursă
[abia scăpai nemulsă.
Vulpea căzând în cursă, ca să-și scape pielea și-a ros coada cu
dinții, zicând că așa e la moadă să umble fără coadă. — Că,
Omul rău, ca toți să-l vază
Dumnezeu il insemnează. — Și,
Carele a furat stupul
De și și-a scuturat trupul,
Dar albina din căciulă
E de dovadă destulă. — Hoțul,
La intrat lesne păși,
Dar nu știu cum va eși. — Că,
Cine nu caută și tot găsește pe dracu, dar cine-l caută!... Dacă el,
Umblă după secerat
Pe unde n'a semănat. — Și,
Adună unde n'a risipit
Dar nu se sfințește. — Că,
Îi scurtează ghiarele lungi. — Și,
Il bagă la umbră (în temniță). — Pentru că,
Oile grămadă merg,

Iar caprele se aleg. — Și,
Mălura din grâu s'alege la râu. — Și,
Cei ce multe garduri sar
O să dea cu --- 'n par. — Vine vremea să-i zică:
Tot boul mi l-a belit
Și la coad'a ostenit. — Și
Tot boul mi l-a mâncat
Și la coadă s'a 'necat. Și,
I s'a dus pe gât cu noduri. — Că,
Când cu gândul nu gândește
El prinde și-l ciomăgește. — Și
După ce-l face cam scăpat din mână,
Parcă e cotoiul bătut la zmrântână. — Strigând:
— Dăi! mai bune! dă-i de-l lasă! dă-i și pentru mine
Că și mie 'mi-a mâncat o oală cu unt. — Și după ce-l bat mai zic:
— A scăpat scurt de coadă.
A scăpat ca din gura lupului.
A scăpat ca câinele de lanț.
L-a tuns bine, cum se cuvine. — De aceia,
Mai bine să mori de foame de cât să iei pâinea săracului. — Și.
Mai bine puțin cu dreptate
De cât mult cu strămbătate. — De ești sărac,
Bate și ți se va deschide, cere și ți se va da, caută și vei afla.
[Sf. Evanghelie]. — De ești neputincios,
Mai bine să ceri decât să furi,
Că cerșetorii se miluiesc,
Iar hoții se pedepsesc. — Și'apoi,
Hoțul este numai cu un păcat
Și păgubașul c'o mie 'ncărcat. — Căci,
Până nu apuci pe cel drept, cel strâmb nu iese.
Caprele dau la --- și oile pat rușini.
Unul face și altul trage. — Însă,
Dreptul de auzul rău nu se teme. Psalm, David. — Că
Dreptatea totdeauna ca untelemnul plutește deasupra apei. —
[De și,

Acel cu pricină șade'n odină,
Și cel fără vină plânge și suspină. — Iar,
Hoțul fură și jură. — Că,
E drept ca lumânarea. — Dar
E drept ca funia în traistă. — Ca țiganul când jură:
«Să-i sară iapa cui a văzut ochii». — Și,
Minciuna o are ca în palmă.
Este procopsit la rele,
Ca cârpaciul cu curea de gât,
Ii pune și pingeaua numai de cât — Și
Ca olarul oalele când face
Pune mânușa unde îi place. — Pentrucă,
Muma celui omorât doarme, iar ucigașul priveghează. — De
aceia zice:

Prinde pe hoț când îți vine
Pân'nu te prinde el pe tine. —
[Că,

Prilejul face pe toți
Ca să fie hoții hoți. — El,
Ardică lucrul în sus,
Care nu e de el pus. — Și,
Hoțul zice c'ă glumit
Când vede că l-a zărit. — Dar,
Vremea descoperă, toate,
Și pe hoț de față scoate. — Că,
Nu se poate nici decum
Când frigi să nu iasă fum. — Inșă,
Cine e cu mâna lungă
Pierde și ce are'n pungă — Căci,
Hoțul de unul se prinde
Și de o mie se'ntinde. — Ș'apoi,
Plătește cu pielea ca lupul.
Ii pune'n saramură trupul. — Că,

Altuia până nu face,
Nici lui altul nu-i o face. — In-
[trebare și răspuns:
— De ce-l trănțește de chică?
— L-a prins cu ocaua mică. —
[Că,

Nu se părăsea de rele,
Dar l-a cam strâns în curele. —
[Și,

Dulce i-a fost la mâncare
Dar acru la scărpinare. — Făcă-
[torul de rele,

Când cu gândul nu visează
El în cursă o să cază,
Și atuncea îl pisează,
Și potecile-i scurtează. — Pen-
[tru-că,

Dracul care îl învață
Ii dă faptele pe față.

P o v e ș t e a v o r b i i

Spun bătrânii de când veacul
Că trei lucruri poartă dracul:
Sulă, îpingea și toabă,
Cu care el dă de gloabă;
Cu sula îl îboldește
Și: — Fă! fă! îi poruncește.
Că eu, să nu pați beleaua
Te'nvelesc cu ipingea.

S'asa dacă-l săvârșește
Și el dacă-l învește,
Incepe atunci îndată
Toaba în sbor s'o bată
Cum și cu naltă strigare,
Zice: — Veniți mic și mare.
Și vedeți ce stătū dracul
Să'nvețe p'acesta, săracul.

D e s p r e s t ă p ă n ș i s u p u s

Pe cel cu putere multă
Te supune și ascultă;
Iar pe micuți stăpânește
Legea cum îți poruncește.
Până când ești nicovală
Rabdă, suferă loveală,
Iar cât ești ciocan, lovește:
Fii tată celor buni, și bici celor răi.
Laptele până nu-l bați,
Zmântână nu poți să scoți. —
[Căci,

Nu se poate cu burete
Să bați piron în perete. — De
[aceia,
Să fii bun și blând la toate,
Dar până unde se poate,
De cât toată vara cioară
Mai bine-o zi șoim în vară.
Vulturul stă'n loc, veghează,
Dar el muște nu vânează. — Că,
Alți ochi are vulturul
Ș'alți ochi are fluturii. — Și,

Or când peștele cel mare
 Pe cel mic în burtă-l are.
 Toată jigania și are
 Pe lupul ei (spre mâncare).
 Cum are naș copilașul
 Așa are naș și nașul. — Și,
 Cum are slugă jupânul
 Iși are și-el stăpânul.
 Pe ciobanul fără câine,

Lupi-l lasă fără pâine,
 Unde nu e cap, (sau Vodă),
 Acolo e vai de coadă!
 Unde nu este pisică
 Șoarecii vătaf ardică.
 Moartea pisicilor,
 Bucuria șoarecilor.
 Schimbarea Domnilor,
 Bucuria nebunilor.

Povestea vorbii

Spun că'n vremea păgăniei ar fi fost un împărat
 De carele toți creștinii se plâneau neincetat,
 Că pe lângă celelalte rele și cumplite munci,
 Dăduse și'n tot ținutul foarte strașnice porunci,
 Cum că când vor vrea să 'ngroape creștinii pe ai lor morți
 Peste gard toți să-i pornească și să nu-i scoată pe porți:
 Pentru care toți cu totul înălțând glasuri strigă,
 Dumnezeu să le dea altul totdeauna se rugă.
 Împăratul dar acela cu întâmplare murind
 Se bucură fiecare, lui Dumnezeu mulțumind.
 Prin urmare s'a pus altul, dar el face și mai rău,
 Că a pus la toți creștinii prin porunca lui dat, frău
 Că pe morții lor de obște când îi vor duce la gropi
 Tot peste gard iar să-i scoată, dar să nu-i ducă cu popi.
 Incepură iar cu toții la rugăciune mereu
 Ca să se îndure să-i scape și d'acesta Dumnezeu.
 Peste câți-va ani ca omul, murind ș'acest împărat
 Și că au scăpat de dânsul mari și mici s'au bucurat;
 Cum se puse și-altu'n locu-i porni și el a-i munci
 Și pentru îngropăciunea morților iar porunci,
 Că pe lângă celelalte ce pân'aci s'au urmat
 Să se facă și aceasta, care s'a și publicat.
 Că, adică: ei pe morții să nu-i scoată nici pe uși
 Ci să-i tragă pe ferestre, iar nu ca până acūși,
 Astffel urmând ei o vreme li se părea prea cu greu,
 Asupră-i strigă blesteme și rugă pe Dumnezeu,
 Ca să se milostivească și d'aceasta a-i scăpă,
 Și după cum se cuvine pe morți a și-i îngropă.
 Dup'o suferință lungă murind ș'acest împărat
 Toți săltau de bucurie, că și de el au scăpat;
 Dar îndată cum se puse în locul lui fiul său
 Incepură să se vaită și să plângă și mai rău,
 Văzând că legi și mai aspre pentru răposăți a pus:
 Să nu-i scoată pe ferestre, ci pe coș să-i scoată'n sus.

Cum și la mormânt să-i ducă cu picioarele 'napoi
 Și cu capul înaintea, iar de nu cad în nevoi.
 O asemenea poruncă când acum au auzit
 S'au spăimântat toți cu totul și prea mult s'au îngrozit.
 Văzând că mereu le vine dintr'un rău altul mai greu,
 Cunoscuseră că această le e dela Dumnezeu,
 Pentru ale lor păcate vrând a-i pedepsi astfel,
 Și începură c'umilință să se roage pentru el :

— Doamne ține pe 'mpăratul ani mai mulți a vieții!
 Nu ne mai da altul, sfinte, ș'alt rău a orândui,
 Ci după faptele noastre cu astea plătiți să fim,
 Dacă n'am știut, stăpâne, cu ceilalți să'ți mulțumim !
 Prin urmare :

Au făcut ochi cât boul, dar târziu,
 N'a știut ca să mulțumească lui Dumnezeu.

Totdeauna trebuie omul să zică :

— Mulțumim lui Dumnezeu

Și de bine și de rău.

Or ce ne dă Dumnezeu, toate sunt bune. — Că,

Taina lui Dumnezeu nimenea nu o știe. — Noi,

Nu știm ce cerem dela Dumnezeu. — Căci,

Bolnavul multe zice, dar doftorul ce știe face. — Pentru că,

Rugăciunea rău făcută

Nici odată nu ajută,

Ci cuvinte mai puține și zise cum se cuvine. — Cum a zis țiganu :

— Doamne, știi tu ce gândesc

Și nu mă mai țigănesc. — Nu e zisă bine, căci,

Omul gândește și rele și bune.

Gândul omului e iad

Și un adânc fără vad. — Și așa,

N'are nici coadă, nici căpătai. — Ci la orice rău,

Omul să zică în gândul său :

«Doamne fereste de mai rău!»

Povestea Vorbii

Doi inși, făcători de rele
 Căzând supt judecăți grele
 Și dându-i din închisoare
 Să-i puie'n spânzurătoare,
 Când mergeau cu pază bună
 În acel drum împreună,
 Unu'ncepú să ofteze
 Și moartea să'și obideze,
 Zicând : — Of! of! ce păcate!
 Ce soartă am avut, frate!

Celalt zise către dânsul ;
 — Nici un folos nu dă plânsul
 Ci cerului mulțumește
 Și stând zi : «Doamne fereste
 De alt rău dintr'ăst mai mare.»
 Iar acum, frate, răbdare.
 El oftând îi zise iară :
 — Frate vezi moartea amară,
 Ți s'a citit hotărîtu-ți,
 Vezi și funia de gātu-ți,

Ș'apoi nu știu cum îți pare
De zici de alt rău mai mare!
Abia săvârși cuvântul,
Și iată unul ca vântul
Venea după ei călare
Și strigă în gura mare:
— Stați, nu grăbiți omorirea;
Că s'a schimbat hotărîrea;
Acum s'a găsit cu cale
De la Pașe și Agale
Spânzurați să nu-i răpuneți
Ci de vii în țepi să-i puneți.
Atunci vinovatul care

Nu gândea l'alt rău mai mare,
Auzind această veste
Zise: — Adevărat este
Că la câte pate omul
Să nu mânîe pe Domnul,
Ci să zică 'n gândul său;
— Doainne ferește de mai rău.

Insfârșit, cum zice un înțelept:
Omul este pilda slăbiciunei, je-
fuirea vremii, jucăria norocului,
icoana nestatorniciei, cumpăna za-
vistiei și a primejdiilor.

Despre stăpân și supus la negoț

Copaciul când infrunzește
Pe mai mulți sub el umbrește. —
[Asemenea și

Un stăpân avut când are
La mai mulți dă demâncare. —
[Precum vedem că.

Tatăl zece fii hrănește
Și le implinește toate,
Dar pe el (de sărăcește),
Un fiu a-l hrăni nu poate. — Căci,

Copaciul când se sfăramă
Și p'alți mici cu el dăramă,
Mulți copaci de mare vânt
Se văd trântiți la pământ.
Anevoie s'a 'nălțat,
Și prea lesne a picat.
Vulturul de aripi smuls
Numai poate sbură'n sus.
Puterea la om sunt anii

Și aripile lui banii.

Copaciul voiește
Să tot odrăslească, (să infrunzea-
[scă.

Dar nu contenește
Bruma să-l pârlească.
In loc să mai crească, scade.
Până vezi că de tot cade. — Așa
[și la negoț,

Unul umblă și străbate
Și pe alt fericea bate. — De aceia
Singur cine își gătește
El mai cu poftă prânzește,
Lupul are ceafă groasă,
Că-și gătește singur masă. — Și
Lupul slugă de-ar mânâ
El de foame-ar leșină. — Că
In nădejdea slugii
Dai de fundul pungii.

Povestea vorbii

Un stăpân având oi multe
Ș'argați destui să-l asculte,
Dintr'înșii unul alege,
Ii dă învățături și lege
Cum el să le pășuneze
Și de ele să vegheze;

Iar el cu nepăs în sine,
Ca pe niște oi străine,
Le lăsă pe deal, pe vale
Să pască'n voile sale,
Umblând prin locuri sterpoase,
Când flămânde, când setoase,

Laptele, cașul mâncându-l,
 Și prisosul l'altî vânzându-l.
 Fiind vremea întru care
 Stăpânul prin cercetare
 Ceru să-i dea so o eala,
 Precum cerea rânduiala,
 Argatul care de sine
 Purtase grije mai bine,
 Cu nepăs și mojicește
 Acest răspuns îi trântește:
 — Stăpâne oile tale
 Fiind în stare de jale,
 Slabe, cum le vezi, mârșave
 Au fost mai mult tot bolnave,
 Și mi-a fost de ele milă.
 S'apuc să le mulg în silă,
 Și crezi că nu-ți puteam strânge
 În loc de lapte nici sânge,
 Că n'avea miei să sugă
 Necum omul să le mulgă.
 Stăpânul atunci îndată
 Cu mânie 'nflăcărată
 Gonește din oi argatul
 Ș'orânduște pe altul;
 Îi dă 'n socoteală turma,
 Poruncind ca pân' acumă
 De ele să îngrijească,
 Să umble și să le pască,
 Și strângându-le la stână
 Să ia lapte, unt, smântâna,
 Să facă caș, să le tunză
 Și lui să i le răspunză.
 Argatul ș'acesta fuse,
 Tot ca și cel ce se duse,
 Vându laptele, zmântâna,
 Cașu-l făcu bani, și lâna.
 Uple punga și-oare unde
 O îngroapă ș'o ascunde,
 Stăpânul iar dacă vine,
 Să vază de e mai bine
 Și să-i ceară socoteala,
 După cum i-a fost tocmeala,
 La cercetare răspunse
 Că nici o oaie nu tunse.
 Ci'n Bărăgan pe câmpie,
 Nu ar fi mai fost să fie,
 Păscând le-a smuls'o ciulinii;
 Mai cu seamă mărăcinii;
 Nici lapte n'a putut scoate

C'a fost anul sterp la toate,
 Și să crezi că e minune
 Cum nu fătară nici une!
 Stăpânul văzând p'argații,
 Că se port rău, blestemații,
 Și din turma sa cea mare
 Nici un folos nu mai are.
 Pe argat îl oroposește
 Și pe fiu'ș rânduște,
 Judecând, adică, 'n sine
 Că el va 'ngriji mai bine.
 După ce în fiu se 'ncrede,
 Și el, stăpân cum se vede,
 Nu mai scoase lapte, brânză,
 Ci încep să le vânză,
 Astăzi una bani a face,
 Măine alta ca s'o toace: .
 Taie, în frigare 'nfige,
 La mielușei grași tot frige,
 Nu-i mai pasă lui de turmă
 Nici se gândește de urmă,
 Nu vrea de nimeni să știe,
 Numai lui bine să-i fie.
 Intr'acestea tatăl vine
 Și când în loc de mai bine,
 Vede turma 'npuținată
 Și-l întrebă ca un tată:
 — Fiul meu unde e turma,
 Că nu-i pot vedeă n'ci urma?
 Iar el zise: — Scumpe tată,
 Am pățit ca niciodată,
 Lupii oile'mi mâncară
 Ș'astea nnumai imi lăsară.
 Încât ce am smuls din ele
 Fu spre hrana vieții mele:
 Că atâția lupi mulți fură
 Cât ochi'mi nu mai văzură,
 Cari și pe mine iară
 Puțin de nu mă mâncară.
 Tatăl său în ochi cătându-i,
 Și vorbele ascultându-i
 Îi zise cu necaz mare:
 — O! fiul meu, rău îmi pare
 Dar mi-ar fi părut mai bine
 De te mâncă și pe tine,
 Să nu m'amărăști cu cața
 Și să'mi amărăști viața:
 Pînă urmăre dar:

Cine ține pâinea în sânul altuia, de multe ori rabdă de foame. — Și
 Cine bea apă din pumni străini, nu se satură niciodată. — Ci,
 Puneți nădejdea în Domnul,
 De cât s'atârni la tot omul.
 Caută-ți de sărăcie. — Că în alt chip,
 Viața îți petreaci: cu nădejdiile seci.

Despre supus sau slugă

Omul până nu slujește, stăpân nu ajunge.
 Copilul stăpânului până e mic nu se osibește de slugi.
 Nimenea deodată nu sare ca cocoșu'n pridvor, ci se șuie pe trepte. —
 [Și dacă ești slugă,

Când te trimete la treabă
 Mergi te'ntoarce îngrabă. — Adică,
 Descalecă iute
 Incalică, du-te, sat nu face.
 Nadă nu face'n prieteșug,
 Că nada e bună numai la plug. — Că,
 Cine lucrează și tace
 El mai multă treabă face. — Iar,
 Care tot mereu vorbește
 El treaba'și zăbovește. — De aceia,
 Treaba fă-o cum se cade
 Și șezi atunci cum se șade.
 Când te apuci la vr'o treabă
 N'o lăsa fără ispravă. — Pentru că,
 Lași vre un lucru pe mâne,
 Il vezi că așa rămâne.
 Argat vrednic cine are,
 Se cunoaște pe mâncare. — Că,
 Când mănâncă îi trosnesc fălcile. — Dar sunt și mulți de aceia,
 La mâncare leu și la treabă bou. — Care,
 Nu e vrednic codru să-și plătească. — Și care,
 Il blestemă pânea care o mănâncă. — Unul ca acela,
 Slugă va fi cât trăește.
 Slugă l'alți îmbătrânește,
 Și slugă se prăpădește,
 De loc nu se procopsește.
 Umblă gonind vânturile
 Și măsurând câmpurile.
 Se bate ca peștele pe uscat. — Că,
 Unde nu e socotință, socoteala merge rău.
 Ii sporește ea la raci.
 Deși sunt cu mai mulți craci.
 Așteaptă ca porcul muchea la cap. — Să nu te blesteme cineva

Să umbli ca banul din mână în mână. — Inșă,
 Omul vrednic se face luntre și punte.
 Nu-i mai zice stăpânul:
 Ochi având ai fost ca orbul,
 Te-ai dus m'ai slujit ca corbul (cel din corabia lui Noe.) — Sau,
 Vrednicia-ți mi-e oglindă,
 Că m'ai slujit până'n tindă.
 Sluga nevrednică stăpânii des își schimbă,
 Ca pupăza își umple cuibul.

Povestea vorbii

Pupăza moțată și frumoasă'n pene
 Gunoindu-și cuibul din nărav și lene,
 Il lăsă și merse iar în altă parte,
 S'apucă să facă alt cuib mai departe;
 Dar văzând-o cucul îi făcùntrebare:
 — Ce faci iar aicea, soru-mea cutare?
 — Cuib îmi fac, răspunse; ș'o'ntrebă el iară:
 — Dar făcuseși parcă altul astă vară?
 — Mi-am făcut, ea zise, ș'altul după dânsul,
 Dar mai mult nu este d'a ședeă într'insul,
 Că după cum, poate, e știut și ție
 L-am umplut cu totul de necurăție.
 Cucul auzind-o zise iar: — Ei bine,
 Dar îți lași năravul, or il iei cu tine?
 — Cum, ea îi răspunse, un nărav din fire
 Poate vre-odată s'aibă lecuire?
 — De vreme ce, dragă, îi zise ei cucul,
 Nu îți lași năravul, geaba-ți este lucrul,
 Căci și de acesta nu o să ai parte,
 O să-l umpli iarăși ca pe celelalte;
 Ci întâi năravu-ți lasă, de se poate,
 Ș'atunci o să-ți fie cuibul ca la toate.

* * *

Astfel e și sluga cu năravuri rele,
 Care nu se poate părăsi de ele,
 Or pe unde umblă, loc nu-și mai găsește,
 Tot schimbând stăpânii nu se procopsește,
 Și apoi stăpânii zice că's de vină,
 Ei la toate strică, ei sunt de pricină,
 Iar năravu-și care groaznic il apasă
 Tot cu sine-l poartă 'n fie-care casă.

Despre slugă și stăpân iarăș

Când stăpânul nu'ngrijește
 Starea-i se primejduiește. — Că,
 Măgura cea gurguiată
 N'o doboară vânt vre-odată,
 Dar șoareci o scobesc
 Pe dedesubt ș'o găuresc. — Și
 Când vor vrea ciobani'n strungă
 Și pe țapi pot să-i mulgă,
 Dar în loc de lapte, sânge
 De la dâșii ei vor strânge. — Dar însă,
 Nici o faptă fără răsplată. — Că,
 Nelegiuitului îi răsplătește necredinciosul.
 Cine va mânca multă miere
 El o să verse și fiere.
 Cum și-a gătit, așa a prânzit.
 Cum a semănat, așa a mâncat.
 Capra face stricăciune scumpiei
 Și scumpia își răzbună cu pielea ei.
 Cine își bagă secera în --- o să o scoată cu sânge.
 A 'nghițit un ac și o să scoată un fier de plug.
 Cum e sluga și stăpânul,
 Să-l fi tot căutat nu l-ar fi aflat.
 Și-a găsit coasa gresia.
 Iși nemeri șchiopul coborâșul.
 La așa barbă, așa răsătură.
 La așa cap așa chiulaf.
 A căutat cât a căutat
 Dar soacră bună și-a căpătat.
 La tabaci cine slujește
 Pielea i se tăbăcește. — Și,
 Vai când ajunge lupul sameș la oi!
 Ii tunde lâna cu piele cu tot. — Pentru că,
 Șoarecii când au pace cu pisica, se primejduesc bucatele.
 Să nu te blesteme cineva
 S'ajungi slugă la cai albi
 Și stăpân femeie s'aibi. — Dar însă,
 Capul plecat sabia nu-l taie.
 Trestia care se pleacă vântului, nici odată nu se frânge.

Povestea vorbii

Un copac bătrân căzuse
 De un mare, groaznic vânt,
 Și precum se așternuse
 Cu 'ntregimea-i la pământ,

S'afundase într'o baltă
 Din vecinătatea sa,
 Unde trestia cea 'naltă
 E'n proprietatea sa;

Vede trestia întreagă
 Legănându-se de vânt,
 Și-i vorbi: — Vecină dragă!
 Eu la prea mirare sănt,
 Cum, fiind tu subțirică,
 Și fără puteri în trup,
 Vânt, furtună, nu te strică,
 Vijelii mari nu te rup?!
 Iar eu care din vechime
 Am crescut puternic, gros,
 Vântul cu așa iuțime
 Chiar din rădăcini m'a scos?
 Trestia răspunse'ndată :

Prin urmare.

De la copacul căzut
 Toti aleargă lemne să strângă,
 Ramuri, crăci, din el să frângă. — Precum zice :
 Pomul după ce-l bate grindina
 Il mai bat și eu prăjina. — Tu însă,
 Nu-ți asmuți câinele
 Cui ai mâncat pâinele. — Pe om,
 Când îl vezi, la vr'o nevoie
 Nu-i mai da brânci în noroae. — Că,
 Nu știi cum se'ntoarge roata,
 Azi la mine, mâine la tine. — De aceia,
 Cu mai marele tău calul nu-ți alergă,
 Nici vre-odată cu el ceva în plug nu băgă. — Pentru că,
 Vai de câinele care latră pe stăpânul său. — Și,
 Vai de vițelul care'npunge vaca (pe muma sa), — Și
 Vai de boul care-l injugă și umblă ca să 'mpungă.
 Vai de casa unde cotcorăgesc găinile și cocoșul tace! — Și iarăș
 Vai când ajunge coada cap! — Ci, cum a zis o femeie:
 — Fie un băț descojat, tot se numește bărbat, — Că,
 Tu mare, eu mare, cine să tragă cismele!

— Pentru ce eu nu mă stric?..
 Că'n viață sunt plecată
 Și la vântul cel mai mic;
 Cât de mult de-aș crește 'naltă
 Eu de loc nu mă mândresc,
 Și d'o parte și de altă,
 La orcare mă zmeresc.

* * *

Astfel e și omul care
 Nu e mândru, îngâmfat,
 Ci'n viață la orcare
 E supus și e plecat.

Povestea vorbii

Un țăran viind odată cu treabă la București,
 Și trecând pe dinaintea boltilor bogăsiorești,
 Băieții ce stau la ușe și unii pe-alții se 'ntrec,
 Ca să cheme și să 'ndemne pe că i pe uliță trec,
 Incepură totde-odată a-i strigă mai mulți din ei
 — Domnule, ce vrei să cumperi? — Domnule ce vrei să iei?
 Unii îl trăgeau de spate, alții îl trăgeau de mâini.
 De i se pareă săracul că intrase între câini,
 Unul: — Domnule, poștește! Altul: — Domnule, aici!

Altul: — Domnule, la mine, că am or ce-i vrea să zici.
 În sfârșit, silit el fuse într'o boltă a intră.
 Că, «domnule», astă vorbă prea mult îl îndatoră.
 Luându-se la tocmeală, din «domnule» nu-l scoteau.
 Domnule, la toată vorba, «domnule» îi repetau.
 Care pe el într'atâta de mult l-a îndatorat
 În cât văzû că boltașul punga i-a cam ușurat.
 Deci scăpând d'aici săteanul, pățind ce n'a mai pățit.
 Pleacă și merse acasă, de «domnule» amețit,
 Zicând pe drum intru sine: «Zău, fr mos lucru a fost
 A ști omul să vorbească și a nu fi așa prost,
 Că uite c'o vorbă numai te pupă cineva'n bot,
 Până când singur de voe îmi dedei din pungă tot.
 Cum mă voiu duce acasă o să'nvăț copiii mei
 Astfel frumos să vorbească către or cine și ei,
 Că nu se poate mai bine a vorbi la cinevaș,
 Mai vârtos când se va duce de ceva la arendaș.
 Mergând el și învățându-și copiii (precum am zis),
 Odată la arendașul pe unul l-a și trimis
 Să ceară să-i împrumute-o baniță de măciniși,
 Zicându-i: — Vezi de vorbește după cum mă auziși.
 Băiatul după ce merse, căciula din cap luând,
 Îi făcû închinăciune și'n urmă-i cerû, zicând:
 — Tatăl meu, domnia sa, m'a trimis la dumneata
 Pe mine, domnia mea, să cer a-l împrumută
 C'o baniță de făină, or de mălai, ce-i avea,
 Și cum va măcină 'ndată înapoi o să ți-o dea.
 Arendașul auzindu-l vorbindu-i în zisul fel,
 Cu o seriozitate stând, răspunse către el:
 — Geaba la deal, mare copile, tată-tău, domnia sa,
 Eu, cum zici, domnia mea, tu iarăși domnia ta,
 Cine o să ție sacul? Cine o să toarne'n el?
 Și cine o să-l aridice?... Că nu-i unul mititel.
 Și așa s'a'ntors băiatul și cu sacul gol s'a dus.
 Dacă vrut toți domni să fie și nici unul mic, supus.

Despre stăpân și slugă iarăș

Mai bine e să fii stăpân mic, decât slugă mare. — Căci, poate să zică:
 Sluga veche, mascara bătrână. — Nu fii:
 Am plecat să'mi caut stăpân, dă Doamne să nu găsesc.
 Bate fierul pân' e cald. — Dar și,
 Fierul rău cât să-l bați, e de geaba.
 Cine de cuvânt nu 'nțelege, nici de ciomege. — Inșă,
 Miluește câinele de vrei să-ți fâție coada. — Și,
 Netezește mâța de vrei să-ți ridice coada. Căci,
 Ochii stăpânului îngrașă calul.

Nu-ți azmuți câinele cui ai mâncat pâinele.

Mielul blând suga la două mumi.

Cel băgat fără tocmeală

Iese fără socoteală,

Dar și drept cine slujește

Dumnezeu il norocoște.

Povestea vorbii

Mai de mult, din vremea veche, bătrânii ne povestesc

Că dobitoacele toate câte astăzi se gădesc

Domesticite și blânde cu care se joc și prunci

Nu eră 'n fiece țară cunoscute pe atunci,

Ci in urmă târziu foarte s'au răspândit pe pământ,

Până când acum aceste în toate părțile sânt.

P'atunci un negustor mare, bogat, în lume vestit,

Umblând prin țări depărtate, cum eră obișnuit,

Și tot găzduind adese la un țăran prin câmpii,

Care eră sărac foarte și c'o spuză de copii,

Ii ceru să-i dea dintr'inșii pe copilul măricel.

Ca să'ngrijească de dânsul și să-l procopsească el.

Țăranul cu bucurie propunerea-i ascultând

Luă copilul de mână și'ndată l-a dat zicând :

— Tu, fătul meu, pân'acuma ai fost în părintesc sân,

Dar de astăzi o să-ți fie ăsta tată și stăpân.

Să-i fii supus, cu dreptate, să slujești și să-l ascuți,

Ca și tu negustor mare s'ajungi după ani mai mulți...

Deci pe copilul luându-l acel bogat negustor,

Il duse într'a sa țară și-l crescù ca p'un fecior,

Invățându-l întru toate, după cum lui îi plăcea,

Și isteț foarte văzându-l, adese ori îi zicea :

— Fătul meu, tu cum vezi bine, eu alt pe nimenea n'am,

Rudă, străin și d'aproape numai pe tine te am.

D'aceia de lângă mine nu voi a te depărta.

Că toat'a mea bogăție prin urmare e ș'a ta.

După moartea mea tu, singur, ca un copil ce îmi ești,

O să las cu întărire s'o iei, să o moștenești.

Ci să ne sârguim numai să o 'nmulțim cât putem,

Să nu ședem fără treabă și mâncând să o scădem.

Astfel zicând negustorul și gătindu-se ș'acum

Ca ș'alte dăți cu bani sumă, a plecat țarăș la drum.

Și'mpreună cu copilul mergând iar marfă să ia

Din alte țări depărtate, după cum obicinuiă,

Ii ieșiră înainte o haită de hoți tirani,

Il jefuiră de toate și-l lăsară fără bani.

Neavând acum ce face, a fost silit d'acolea

La țara lui să se 'ntoarcă, să ia alți bani ce-i avea.

Dar când a ajuns, ce vede?... Alt mai mare nenoroc!
 Găsește casa topită de venirea unui foc,
 Și nerămându-i stare de vr'un negoț să se ia,
 Inchirié o căscioară și trăia cu milă'n ea.
 Feciorul care-l crescuse de și în vârstă eră
 Și de și în sărăcia cea mare se strămtoră,
 Dar milă îi eră foarte pe stăpânul a'și lăsa
 Tocmai la acea rea stare și la bătrânețea sa.
 Ci îl slujea cu iubire ca și bogat când eră,
 Pentru dânsu'n toată vremea drumurile treieră.
 Fără a cărti vr'o dată și fără a i veni greu,
 Nădăjduia'n ajutorul și mila lui Dumnezeu.
 Așa'n cele după urmă negustorul scăpătat,
 Bătrân fiind dintr'o boală, căzû la zăcere'n pat,
 Și văzând că o să moară, sfârșitul său cunoscând,
 Chiemă pe fiul de suflet și-i vorbi astfel, zicând:
 — Fătul meu, știi că-ți zisesem pe când eram bogat eu,
 Că o să-mi las toată starea ție prin legatul meu,
 Dar acuma, cum vezi bine, singur, fără să-ți mai zic,
 Că decât astă pisică alt nu mai avem nimic,
 Ea dar numai ți-a fost partea, pe dânsa chiar ți-o și las
 Ca să o iei drept simbrie și drept un bogat rămas.
 Ia-o supt a ta 'ngrijire, n'o lăsa, n'o părăsi
 Să umble, să rătăcească și rău a se pedepsi.
 Mai vartos de pomenire s'o ții dup'al meu sfârșit
 Să-ți aduci aminte cumcă pentru dânsa ai slujit.
 Și Dumnezeu care'n lume îngrijește de săraci
 Să se'ndure și spre tine, să te'nvețe ce să faci.
 Aceasta dar el diată elironomului lăsând
 A conținut din viață și s'a dus la al său rând.
 Deci fiul său cel de suflet, după ce l-a îngropat,
 Băgând pisica'ntr'o traistă la țara lui a plecat,
 Ca să se ducă să-și vadă părinții, d'or fi trăind,
 Și să'ngrijească de dânsii iarăș ea întâi muncind.
 Mergând dar el lungă cale, trecând țări, loc depărtat,
 Ajunse'n marginea mării și găzdui la un sat.
 Aci, din bună 'ntâmplare, ei pisici n'au fost având,
 Nici n'au fost știut de ele, nici nu le-au fost cunoscând,
 Ci de mulțimea de șoareci ce în case se'mbulzeau,
 Ca de niște fiare crude cu ciomege se păzeau.
 Așa, fiind el la gazda care l-a fost priimit
 A văzut că puind masa cu câte a trebuit,
 Puseră pe lângă dânsii și câte un ciomăgel.
 Fiind și el la acea masă, puseră și lângă el.
 El necunoscând pricina și ciomăgelul văzând,
 Gândi că în acea țară obicei o fi având
 Să se bată unii p'alții după ce s'or sătură
 Și așa 'ncepû de frică inima a-i tremură.
 Dar îndată mic și mare la masă'n rând cum s'au pus

Ș-au început să mănânce bucate ce au adus,
 Pe loc mulțime de șoareci de prin găuri au eșit
 Și din străchini să răpească mâncarea au năvălit.
 Mesenii atunci în grabă luând ciomegele 'n mâini
 Să se apere 'ncepură tocmai ca de niște câini.
 Oaspele tocmai atunci și-a cunoscut gândul prost
 Văzând acele ciomege pentruce puse au fost.
 Și sculându-se îndată la traista lui alergă,
 Și cu cea mai mare grabă apucând o dezlegă.
 Scoase pisica dintr'nsa ș'aci cum o slobozi,
 Trânti o sumă de șoareci pe loc, când se rezezi.
 Și într'o clipă nici unul cu viață n'a lăsat
 Numai aceia scăpară câți în găuri au intrat.
 Ei văzând acea minune, care n'au mai fost văzut,
 Cum și rămâind în pace la masă cât au șezut,
 Îl rugară să le spuie și stând a le tâlmăci,
 Că ce jiganie este ce a adus el aci?
 Oaspetele proști văzându-i, într'acest chip le-a vorbit:
 — E! nu știți voi ce e asta, e lucru neprețuit:
 Eu am slujit pentru dânsa peste cincisprezece ani.
 Căci s'o cumpere neștine trebuie să deă mulți bani.
 — Dar cum se chiamă aceasta, îl întrebă un voinic.
 — Ciuma șoarecilor, zise, pe la noi așa îi zic.
 — Ce ceri să-ți dăm pentru dânsa, un altul a întreat,
 Ca să ne o lași aicea, să o avem în sat?
 El luând din cap căciula și ținnd-o ca un vas,
 — S'o umpleți, zise, cu galbeni, de vreți ca să vă o las.
 — Mai jos ceva nu se poate? îl întrebă ei iar.
 Vrei cu argint să o umplem, că e mult și așa chiar?
 — Nu pot, zise, scump m'ar ține, și nici s'o vânz nu aș vrea.
 Să vi-o dau și cu galbeni destul rău îmi va părea,
 Dar pentrucă mă rugarăți, hatărul să nu vă stric,
 Puneți-mi atâția galbeni și atunci nu zic nimic.
 Zicând astfel bagă iarăș pisica în traista sa,
 Pricepând el că cu dânsa să plece nu-l vor lăsa;
 Ș'asa se face că pleacă cu grabnic și iute pas
 Ca să se ducă la mare să se puie'n vreun vas.
 Ei sfātuindu-se în lipsă-i după el au alergat
 Cu un săculeț de galbeni și ca să stea i-au strigat.
 El iarăș scoțând căciula le-a răspuns: — Dacă îmi dați,
 Cum am zis, atâția galbeni, iacătă-o, o luați.
 Ei văzând că mai la vale s'o scoată de loc nu pot,
 Îi umplu căciula 'ndată și-o iau cu traistă cu tot.
 Deci dacă o duc acasă și din traistă o slobod,
 Cum se uită ea îndată la atât străin norod
 Se sperie și prin casă începe a alergă
 Și, miau! miau! cu un glas groaznic a țipă și a strigă,
 Ei de spaimă fug din casă, închisă aci o las,
 Și la oaspele aleargă pân'a nu se pune 'n vas.

Ca să ntrebe ce mănâncă șoareci când nu va găsi.
 Nu cumva vr'un rău să pață, în loc de-a se folosi.
 Dar ajungând il văzură că s'a și fost pus în vas
 Și în adâncimea mării ca să plece ș'a fost tras.
 Ei încep toți de pe țarmuri cu glas mare a strigă
 Puțințel să se oprească că au ceva a-l rugă.
 El cu grămada văzându-i viind ca turma de oi
 Gândi că și-au luat seamă și vor să-i o dea'napoi.
 Dar fiind de țarm departe nu s'a prea infricoșat
 Țiindu-se foarte sigur că de dânșii a scăpat.
 Ei însă stând de departe începură a strigă;
 — Jigania ce mănâncă, șoareci când nu va afla?
 El le zice cam în glumă: — Mult sunteți proști, vai de voi!
 Când n'are șoareci, mănâncă carne de puici și de oi.
 Ei fiind foarte departe și neauzind curat,
 Coprinși fiind și de frică, li s'a părut c'a strigat:
 «Când n'are șoareci mănâncă carne de prunci și de voi»
 Și d'ar fi fost cu puțință i-ar fi dat-o înapoi,
 Dar neavând ce să facă se pun pe fugă alerg,
 Ajung în sat și îndată în casa lor dacă merg,
 Cum eră pisica nchisă îi dau din patru părți foc.
 Și-o păzesc ca să nu scape, găsind pe undeva loc.
 Pisica însă cum vede focul, miuind urât,
 Eși pe coș și îndată'n altă casă s'a vârat.
 Ei de grabă și scot copiii, trag ușa și îi dau foc.
 D'aci iar fugind pisica și intrând și în alt loc,
 Ei iar alerg de pe dansa, aprind casa și aci,
 Până când n'a rămas casă și tot satul sărăci.
 Iar pisica n'cea din urmă văzând în tot satul foc,
 Și ne mai având acum să se vâre în alt loc
 Luă de-a lungul câmpia, spre crângul ce văzû ea.
 Ei cum o văd, după dansa deznădăjduiți se ia.
 Cu ciomege, cu topoare, cu vâtraie și frigări
 Alerg, o gonesc cu toții dând chiote și strigări.
 Cum o văd că în crâng intră il iau împrejur ocol
 Și apucându-se ndată pun foc și îi dau pârjol.
 Arzând crângul se întinde focul și prin arături
 Și se ntoarseră veseli trecând tot prin pârlituri.
 Zicând: — Slavă ție, Doamne! că de și am nădușit
 A alergă după fiară, dar am scăpat în sfârșit!

Despre slugă și stăpân iarăș

Când vrei să te bagi la stăpân,
 Nu te rezimă de stâlp putred. — Că,
 Cine se rezimă de umbră dă'ndată peste cap tumba.
 Să știi că încă,

Sita până e nouă să pune în cui.
 Mătura veche ajunge la grajd.
 Armăsarul când îmbătrânește ajunge la rășniță. — Iar,
 Calul bun se vinde din grajd. — Căci,
 Mai bine cu un vrednic la pagubă decât cu un nevoiaș la
 [câștig. — Dar,
 Incarcă-ți dobitocul până unde e sorocul,
 Nu umblă să-i iei pielea de viu.

Povestea vorbii

Unul totdeauna nevasta și certă
 O făcea lenoasă și îi impută
 Căci nu găsea seara gata de cinat,
 Ci îi puneă masa cât de amănat,
 Ea se'ndreptă iară, zicând: — Bine, vezi
 Că treburi sunt multe și trebui să crez
 Pân'aduc vițelul din crâng,
 Oae, rațe, găște din drum până strâng,
 Până-ți spăl obielele, vaca până mulg,
 Și zece mâini încă să am, nu'mi ajung.
 — Ba ești nevoiașe, îi răspunse el,
 Că de-ai fi bărbată ar fi mai altfel;
 Treburile tale, eu mă rămășesc,
 Că într'un ceas toate ți le isprăvesc.
 Ii tăie vorba, zicând: — Prea frumos,
 Dacă într'atata ești tu inimos,
 Rămâi dar acasă, și'ntâi mâine chiar,
 Și eu merg în locu-ți cu plugul să ar,
 Și de le vei face toate precum zici,
 Atunci zi-mi ce-ți place, că eu sunt aici.
 Așa dar l'aceasta amândoi voind,
 Ea mergând cu plugul și el rămâind,
 Stătù, gândi ce fel să le ia pe rând,
 Să le isprăvească toate mai curând,
 Ca viind ea seara să-l găsească sfânt,
 Pentru cel mic lucru să n'aibă cuvânt,
 Deci având o găscă ce de mult cloceă,
 Ii gârâia 'n ușe, strigare făcea,
 El ca s'o împace merge cu grab pas,
 Ia un codru rece de seara rămas,
 Il fărâmițează ș'aruncă să-i dea,
 Și ce să mai facă mereu se gândeă.
 Când iacă purceaua vecinului, zi,
 La merticul găștii în grab se repezi.
 El ca s'o gonească cu un lemn aruncă
 Și'n locul purcelii pe găscă o culcă.

Foc se necăjește, și ia 'ntr'acel ceas
 Inchide purceaua să-i facă ispas.
 Acum vrând să-și spele obeala la râu
 Ia și putineiul, și-l leagă c'un brâu,
 Il atarnă 'n umăr cu o mână dând,
 Și'n cealalaltă codru, se ducea 'mbucând.
 Câte-și trei odată vrând a isprăvi,
 Altfel avea frică că s'o zăbovi;
 La râu dacă merse obiala 'nmuia,
 O scăpă din mână, apa îi o ia,
 Se plecă la dânsa, ea se duce 'nnot.
 Varsă putineiul și se umple tot.
 Se desbracă 'ndată și rămâne gol;
 Hainele își spală de lapte, nomol,
 Apoi le întinde la soare de rând,
 De necaz și ciudă mereu injurând.
 Așteptând și-acuma pân'a se uscă,
 Căldura îl trase de a se culcă,
 Și prinzându-l somnul, un altul viind
 Îl le fură toate și-l lasă dormind,
 El dacă se scoală numa'n piele gol,
 Se uită cu ochii împrejur, ocol,
 Și văzând sârmanul că i-a mers tot rău,
 Zise intru sine: Eu sunt nătărău!
 Ce-mi trebuia mie singur să mă bag
 La ce nu mi-e treaba ș'aste să le trag!
 Vorbind el aceste la cer s'a uitat
 Și soarele vede că a scăpătat;
 Așa ce să facă?... Indată s'a dus,
 Și la cuibul găștii pe ouă s'a pus,
 Socotind acuma el a le cloci.
 Și să nu le lase de a se răci.
 Iacă și nevasta de la câmp sosi
 Și văzând că gata nimic nu găsi,
 Incepă să zică: — Vezi, bărbatul meu,
 Le lasă pe toate să le fac iar eu,
 Și el cine știe cu cine din sat
 La cărciumă suge și să-mi vie beat.
 Apoi se apucă, ca și pân'acum,
 Vacă, oaie, toate strânge de pe drum,
 Aleargă la apă, aduce pe loc,
 Și de mămăligă pune vas la foc,
 Merge 'n magazie să cearnă mălai
 Când deschide ușa: aoleo și vai!
 Că purceaua care o 'nchisese el
 Mălai nu lăsase nici un pumnicel:
 Vase răsturnase, vărsând și mâncând,
 Cepuri destupase, trupu-și scărpinând
 Cu un cuvânt toate stricate găsind

Eși ca să vădă ce-o fi mai lipsind,
 Și prin întunerec pe când ea trecea
 Pe lângă bărbatu-și unde el cloceă,
 O ciupi de haină, deștul legănând
 Și si-si, la dânsa ca găscă făcând.
 Ea de o cam-dată seamă n'a luat,
 Dar ciupind-o iată la el s'a uitat,
 Și strigă: — Dar asta! ce lucru drăcesc!
 El iar: — Si-si! zice, fu-ugi că clocese!
 Auzind ea zise: — Bărbate, tu ești?
 Și cine te puse aici să clocești?
 — Taci, să tac, nevastă, nu-mi mai zi nimic,
 Că m'am prins cu tine, tu nu, ci eu stric.

Dacă n'ai putere nu întărată gâlceava.

Despre negoț

Cine mănecă de dimineată
 Izbuțește mai mult în piață; nu-i mai zice cineva:
 A ajuns la spartul târgului. — Sau,
 Au ajuns și ei săracii
 După ce-a împărțit colacii. — Sau,
 De și biet n'a dormitat,
 Dar târziu s'a deșteptat. — Ci îi zice:
 I-a cântat cucul astăzi.
 Ii umblă plugul bine,
 I-a venit apa la moară.
 I-a bătut ceasul norocului,
 Vițelul nici nu l-a tăiat și mușterii pentru piele au venit.
 Vinde pielea ursului în târg și ursul în pădure.
 Cumpără câte două și vinde câte nouă. — Că așa e târgul:
 Uneori curge și alteori pică. — Și rar omul,
 Trăește ca în sân de rai. — Dar când,
 Îl ține norocul de păr. — Atunci,
 I-a ouat găina 'n căciulă.
 Dă c'o mână, ia cu alta. — Pentrucă,
 Târgul se face cu bani, și nunta cu lăutari. — Și,
 Când îi dă Dumnezeu, nici dracu n'are ce-i face. — Dar,
 Nu vinde ce nu-i al tău,
 Să nu-ți vie, în urmă rău. — Că,
 E lesne de vândut și anevoe de cumpărat. — Ci mai bine,
 Unde n'am trebuință, nici nu vând nici nu cumpăr. De cât să-ți zică
 Vinde via și cumpără stafide. — Sau,
 Vinde moșia și cumpără sanie.

Povestea vorbii

Unul având o moșie,
Tot, tot numai o fășie,
Se apucă și o vinde,
Prinde pe dânsa ce prinde,
Și își cumpără îndată
O sanie minunată.
Copilul său cum o vede
Vesel la ea se repede,

Se urcă, intră într'insa
Și se bucură de dânsa,
Zicând cu vorbă zâmbitoasă:
— Of, ce sanie frumoasă!
Tată! dar vom putea oară
Să umblăm cu ea la vară?
El tăcând nimic nu zise,
Că l'aceasta nu gândise.

Lesne e a zice:

Fie și un lup mâncat de oaie. — Sau,
Doar n'o fi capul lui crai. — Și.
Cu o fășie tot n'aveam moșie. — Dar pe urmă rămâi,
In mână pungă turcească
Și în ea sermea (capital) nemțească.
Dacă-și incurcă ițele, își pierde și mințile. — Și începe a zice:
Minte am și bani n'am;
Când aveam cu ce, n'aveam în ce, și când am în ce, n'am cu ce.
Ascultă cucul până îți cântă. — Că, [— Ci,
Până nu vine primăvara, nu se face vară. — Și,
Până nu plouă, nu se face ciupercile. — Și,
Cukul până nu vede mugur, nu cântă. — Că,
Vremea vinde paietele și nevoia le cumpără.
Cine cumpără mai scump? — Săracul. — Și,
Când n'ai, cămila de un ban e scumpă.

Povestea vorbii

— Tată! zise un băiat,
Uite strigă la mezat
O cămilă de un ban...
— E prea scumpă, fătul meu,
Ii zice el oftând greu,
Si poate strigă un'an.
— Tată! iar veni zicând:
O cămilă în târg vând
Și cer o mie de lei.
Ii răspunse el zicând:
— Du-te fătul meu, curând
Na, dă banii să o iei.

Ii zise: — Apoi ce fel,
Intr'un ban n'ai vrut să iei,
Ș'acum scumpă într'atât
Fuși gata numai de cât
Să dai o mie de lei?
Zise el: — Nu te miră;
Că ieftină când eră
N'aveam banul să o iau.
Dar acum mia de lei
O scoasei și o dedei
C'avui de unde s'o iau.

Fiul său privind la el

Când cumperi însă,
Deschide ochii în patru. — Că.

Cine cumpără ou de la cocoș, îl găsește fără gălbinaș. — Și,
 Pânză și nevestă noaptea să nu-ți alegi. — Ca să nu-ți zică cineva:
 Ai rupt inima târgului. — Și,
 Ține-te pânză, nu te rupe. — Și,
 Ochii au văzut, ochii să-i sară. — Și când cumperi,
 Plătește ca popa, tocma pe tocma. — Că atunci nu-ți mai zice
 [nimenea:
 — Haina asta străină a ta este? — Și mai vartos,
 Haina imprumutată nu ține de cald. — Și,
 Schimbul nu trăiește. — Ci,
 Pe cât ți-e pătura, atât te întinde. — La bălci
 Lumea viermuește, și se grămădește. — Că,
 Unde este stârvul, acolo se adună ciorile. — Și,
 Au tăbărit ca furnicele la stejar. — Dar,
 Câți merg în târg, toți nu cumpără. — Că,
 Unii numai te întreabă
 Ș'alții cască guri de geaba,
 Curg mușterii, bolta geme,
 Unii târziu ș'alții de vreme. — Seara însă,
 Unul vine să cumpere,
 Altul să ceară îndator,
 Altul bani calpi să aducă,
 Ș'altu'n tain'ascunzător.

Despre negoț și tovarășie

Ș'au întâlnit doi rătăciți
 Ș'au hotărit a se duce
 Drumul încotro-i va duce. — Și
 S'a 'ntovărășit râiosul
 Cu chelul și păduchiosul. — Dar,
 Negoțul nu vrea păduchi
 Ci tot d'ai bătuși pe muchi. — Că,
 Banul face bani și păduchele
 [păduchi. — Totdauna,
 Banul bani unde zărește
 Colo se rostogolește. — De aceia,
 Numai cu 'o floare nu se face
 [primăvară. — Și,
 C'o ceapă și c'o ridiche nu se
 [face grădină. — Că,
 Ce folos să ai minte și bani
 [să n'ai! — Sau,
 Ce poți face dacă ai bani și n'ai
 [minte? — Zice cineva:
 Banii pe om îl învață
 Ce să facă în viață. — Și,
 Când vei avea'n pungă banul,
 El îți face în cap planul. — Și,
 Cu bani poate omul face
 Or și ce lucru îți place. — In
 [adevăr,
 Mulți tovarăși totdauna
 Fac mai mult de cât o mână. —
 Cine are cal ticălos [Dar,
 Jumătate umblă pe jos. — Și,
 Cine are tovarăș nerod
 Ajunge din pod în glod. — Că,
 In loc să te scoată'n undă,
 La mai adânc te afundă. — De
 [aceia zice:
 Unde sunt moașe mai multe
 Rămâne bietul băiat
 Cu buric netăiat. — Că,
 Unde sunt două cumnate
 Casele's nemăturate. — Și,
 Unde cântă cocoși mulți, acolo
 [întârzie a se face ouă.

Corabia cu doi cărmaci, se în-
[neacă. — Vorba ăluia :

Doi inși una nu zicea,

Unul : «hăis !» și altul «cea !»—Și

Unul taie și crește

Ș'altul stă și privește. — Și pe
[urmă.

Praful nu se alege de amândoi.

Povestea vorbii

Doi inși se 'ntovărășiră cu 'nvoire într'un an
și mergând închiriară 'n oraș cărciumă și han,
Inșă unul c'osteneală la vânzare-a stării,
Ș'altul puind capitalul vin, rachiu a-i târgui
Deci acel cu căpitalul incoaci incolo umblând.
Pe la dealuri și poverne, vin, rachiuri, cumpărând.
Prețul la fiește care mai încărcat îl spuneă
Și câștigu'ncărcăturii într'altă pungă-l puneă
Cel din han iar, ca și dânsul, alte'n folosu-i făcea,
El băgă cu doniți apă în marfa ce-i aduceă,
Și pentru acel adaus din vânzare bani trăgeă
Și'ntr'o osebită pungă îi băgă și îi strângeă.
Dar pentru această faptă îi veni a se gândi
Ca nu prin vre o întâmplare taina a se dovedi,
Și având în han la soare o butie de oțet,
În care tot turnă apă și vindea, încet, încet.
Aruncă pe vrana butiei banii ce îi tănuia.
Ș'apoi d'aci innainte tot mereu puneă în ea.
Cel cu capitalul iarăș se tot gândi ne'ncetat
În ce loc să puie banii câștigați din încărcat.
Tovarășul să nu-i simță uneltitul meșteșug
Și să i se dea pe față tainieul său vicleșug.
Într'aceasta văzând butia cea cu oțet, zisă sus,
Socoti că nu se poate alt loc mai sigur de pus,
Și scoțând prin taină banii într'insa a-i slobozi,
Unde și cellalt tovarăș puneă în fie ce zi:
Apoi d'aci înainte amândoi ce câștigau,
Pe ascuns unul-de altul tot mereu în ea băgau.

Deci împlinindu-se anul, au luat, s'au socotit
Ș'amândoi ca să mai fie tovarăși nu s'a 'nvoit :
Marfă nu le rămăsese, nici mai mult nici mai puțin,
De cât butea cu oțetul ș'o butie iar cu vin :
La 'mpărțire fiecare butia cu oțet cerea
Și pe cea cu vin nici unul în partea lui nu o vrea,
De și costă mai mult vinul, după cum l-au prețuit,
Dar în butia cu oțetul eră câte s'au hoțit.
Dacă văd și văd 'ei cumcă cu certuri nu se impac.
Și pe oameni d'acest lucru ca să se mire îi fac,

Incepură între dânșii oarecum a bănuî,
 Și nu putea unul altui gândul a'și destăinuî.
 Unul zicea intru sine: «poate tovarășul meu
 M'a văzut cumva vr'odată când aruncam banii eu!»
 Celalalt își zice iarăș: «Poate că'n ea când am pus
 M'o fi văzut oare cine și ducându-se i-a spus!»
 Și ca să se înțeleagă între dânșii prin cuvânt,
 Se pun și unul pe altul, se întreb cu jurământ,
 Cum că: ce este pricina între dânșii de se cert
 Și'n partea sa fie care cere butia cu oțet?
 La 'ntrebările acestea socotind că s'au simțit,
 Iși spuseră unui altui cum și ce fel s'a hoțit,
 Și cum banii tot în butia cea cu oțet îi lăsa,
 Socotind fiește care să o ia în partea sa.
 Dar de vreme ce secretul între ei s'a dovedit,
 Acea butie cu oțetul s'o spargă a trebuit.
 Așa dar prin invoire acea butie ei spărgând
 Și unul și altul parte deopotrivă luând,
 Puseră banii 'n chimire și s'au despărțit pe loc,
 Și să-și caute, plecară, norocirea într'alt loc.

Unul dar plecând să meargă la un oraș osebit,
 Fiind vară și căldură foarte de nesuferit
 Când veni un râu să treacă, care eră foarte lat
 Și se vedea apa într'insul ca cristalul cel curat,
 El poftind ca să se scalde, să răsufle de zăduf,
 Descălecând legă calul la umbra a unui stuf,
 Se dezbracă pân la una, cântând bucurat nespus,
 Și d'asupra peste haine chimirul cu bani l-a pus.
 Când intră ea să se scalde și 'ncepă a innotă
 Ii veni 'n gând să se întoarcă spre haine a se uită,
 Când iacă un vultur mare în zbor pe aci trecând,
 Și zărind chimirul roșu că e vr'o carne crezând,
 Se repezi de odată cu un zbor grabnic nespus
 Și răpindu-l între ghiare se înalță iar în sus;
 El zărind ingrab' din apă alergă după el gol,
 Strigând, zbierând, răcnind tare, slobozind și un pistol,
 Vulturul de spaimă 'ndată armă, glas, când auzi
 Chimirul care îl luase drept în râu il slobози,
 Care a săltat prin unde ceva, unde a căzut.
 Și il petrecu cu ochii până când nu s'a văzut.
 El atunci elătind cu capul și privind spre cer în sus,
 Zice: — Din apă veniră și iar în apă s'au dus.

Celalt, și el plecând iarăș la un oraș depărtat,
 Unde trebuia să meargă pe apă și pe uscat,
 Dacă ajunsese la mare, pe un vas se imbarcă,
 Și cu toții împreună spre acea parte plecă.
 Calea fiind foarte lungă, el în oare-care ceas

În corabie d'o parte în singurit loc s'a tras,
 Și își descinse chimirul în care banii eră.
 Ii scoase, îi turnă'n poală și 'ncepù a-i numără:
 O maimuță, căpitanul corabiei ce-o avea,
 Și din catarg de sus tocma cum sta și la el privea,
 Ii vedea toată mișcarea în acel ceas ce-o făcea,
 Și galbenii în chimiru-i carii frumos strălucea;
 Se coborî pe hoțește și de departe pândi,
 Până când adună banii, în chimir îi grămădi,
 Ș'alătura lângă sine după ce îl lăsă jos
 Ca să-și potrivească trupul, să-l încingă mai frumos.
 Il răpi din ochi odată și fugind pe catarg sus
 Cu chimirul împreună tocmai în vârful-i s'a pus,
 Și acolo deschizându-l începù-a scoate din el
 Galbenii care-i văzuse și a face 'ntr'acest fel:
 C'o mână ținând chimirul, alta cu galbeni umplea,
 Și privindu-i câte unul în mare îi asvârlea.
 Rar, numai din doi, trei unul și în partea-i arunca,
 Care stă cu priveghere să-i adune cum pică.
 Astfel tot făcând maimuța până când a isprăvit,
 În cele mai de pe urmă chimirul-i-a asvârilit.
 El văzându-se săracul, fără veste 'ntr'acest rău,
 Și numărând ce adunase, oftând zise 'n gândul său:
 «Banii câți cu nedreptate, câștigați care-i-i-am pus,
 După cum haram veniră astfel și haram s'au dus!»
 Astfel e omul,
 După ce răstoarnă carul, atuncea vede drumul cel bun. — Că,
 Dobândă multă rupe eșochinile. — Dar însă,
 Cinci degete sunt la o mână și unul cu altul nu se potrivește.
 Roatele se gonesc una pe alta și nu se ajung niciodată.
 Unde e marfa și paguba. — Ș'apoi,
 Buțile goale mai mult sunet fac. — Și,
 Vinovatul mai mare gură face. — Adică:
 A mâncat aguridă părinții
 Și și-au strepezit copii dinții. — Și,
 A mâncat urdă cu usturoi și cere să-i miroasă gura a lapte.
 Tovarăș numai la câștig, la pagubă pune cârlig.
 Mărgăritarul stă în fundul mării și mortăciunea plutește pe d'asupra
 [apei. — Ci mai bine,
 Dacă-ți este casa mare
 Bagă 'n ea un mărăcine,
 Decât pe fiește-cine. — Că,
 Cine are străin, are în casă spin. — Dar și,
 Dacă vom socoti noi
 Cât intră 'n plăcintă foi, niciodată nu mâncăm. — Omul însă:
 Iși încearcă gândul său, or pe bine, or pe rău.
 Cărmaciul cu îngrijire bună,
 Scapă corabia de furtună. — Totdeauna,
 Socoteala deasă e frăție aleasă. — Că,

Din grăunțe mărunte se fac grămezi mai multe. — Pentru ea
 In oală ocoperită nimenea nu știe ce fierbe. — Și,
 Omul de treabă nu iese din casă cu mâna goală. — Mulți zic că,
 Omului de ce-i place, d'ăia se îngrașe. — Înșă,
 Nici odată de tot pomul
 Nu se poate 'ngrașă omul.

Povestea vorbii

Nici o ființă in lume
 Nu e plăpândă ca omul,
 El poartă mai mare nume,
 Și el e tocmai ca oul,
 Carele numai căci șade
 In puțin timp se clocește
 Și se sparge jos de cade
 Sau de alt de se ciocnește.
 Omul este ca o floare
 Ce de umbră vestejește
 Și de stă la prea mult soare
 Se arde și se pārlește;
 De îi dă mai multă apă
 Incet-incet putrezește,
 Și dacă iar n'o adapă
 Se usucă, nu mai crește.
 Mulți zic: «Omul de ce-i place
 De aceia se îngrașe»
 S'acest proverb pe mulți face
 A cădea 'n vieți pătimăse.
 Tânărul lesne se 'nșeală
 De asemenea cuvinte,
 Pe care el din greșeală
 Le judecă că's cuminte;
 Căci multor le place dulce
 Dar întrebați, câți mănâncă
 Folos ceva de aduce,
 Ori îi mai vatămă încă?
 La un ce-i place beția
 Vedeți, se 'ngrașe el oare?
 Că pe lângă avuția
 Iși pierde și viața, moare.
 La câți nu place frumsețea?
 Ai cui ochi ea nu 'ndulcește?
 Dar întrebați tineretea
 Cu ce ea îi folosește?
 Ingrașe ea pe vre-unul?
 Ii dă zile seninate?

Ori îi dărapână bunul
 Și scumpa lui sănătate?
 După un proverb ce zice:
 «Dama frumoasă și vinul
 Pot pe cine-va să-l strice
 Ca otrava și veninul»,
 Precum de pildă ne este
 Un tânăr ce voi a spune.
 Care le-a urmat aceste
 La furia lui de june:
 El îndrăgi o ființă
 Ce altul și-o alesese,
 Când la nunta-i spre privință
 Ca prieten se duse.
 Dânduind ca c'o mireasă
 Se răni de dansa foarte,
 Și d'aci spre acea casă
 Incepă amor să poarte.
 Vrând să-și incerce norocul
 Dragostea să-i dobândească
 Cu 'ncețul îi crescă focul.
 Neputând să izbutească.
 Tânăra nevinovată
 Lasă să se amăgească
 Și-i zâmbi câte odată
 Când se 'ntâmplă s'o'ntâlnească.
 Bărbatu-i văzând aceasta
 A putut să bănuiască,
 Și de aci pe nevasta
 Incepă să o păzească.
 Socotind el că ea poate
 S'o fi înțeles cu dansul,
 Oftă in zilele toate,
 Pedepsindu-se într'insul.
 S'așa de-oparte bărbatul
 Pătimea s'o dovedească.
 Și de ceialaltă altul
 Pătimea să-și izbutească.

Ce-o fi urmat nu se știe,
 Decât n'au mai trăit bine,
 Și el de filotomie
 Muri tăcându-o'n sine,
 Ca două ouă când s'aleargă
 Și a se ciocni apucă
 Un 'din ei o să se spargă
 Și trebuie să se ducă.
 Deci văduvind tinerica
 Părinții ei o luară,
 Și tocmai ca păsărica
 'N colivie o băgară.
 O păzeă cu strășnicie
 Nicăirea a nu merge,
 Vrand ei iar în căznicie
 Cu cineva să o lege.
 Amorezul ei acuma
 Neputând să o'ntâlnească
 Lipsindu-i cu dânsa gluma,
 Incepù să se topească.

Căci când nu vor fi mijloace,
 Durerea se îndoiește,
 În piept mereu rana coace
 Și patima mai mult crește.
 Și neputând altfel face
 O luă cu cununie,
 Dar nu știm de au ei pace
 Intr'ast'a lor căznicie.
 Decât tânărul se vede
 Preă apropiat de groapă,
 Și dacă vom putea crede
 Curând ii va cântă moare
 Așa dar ș'ast tânăr moare
 Și nevastă tot trăiește,
 Nici nicăiri nu o doare,
 La altul acum se gândește.
 Iată amorul ce face
 Iată-i binele și dorul
 Iată de ceia ce-i place
 Ce fel se ingrașe omul.

Despre negoț iarăș

Puțin folos de cel,
 Prăvălie cu chirie, și marfă în datorie. — Că stăpânul,
 Cere să-i dai la soroc
 Parcă te pune pe foc. — Și,
 Dacă n'ai, din umeri dai. — Il vezi că'ncepe să zică:
 Negustor mare de piei de cloșci.
 Negustor greu ca fulgul pe apă.
 Cu un ulcior de bragă negustorie întreagă.
 An n'am câștigat, estimp am păgubit, la anul trag nădejde.
 Trei lulele în două zimbile,
 Campără d'o para două și le dă la o lescaie nouă.
 Nu se alege câștigul din pagubă.
 De azi până mâne numai pentr'o pâne, ca să-i zică doar: jupâne. —
 Mulți zic:
 Decât slugă mare, mai bine stăpân mic. — Dar,
 Omul e născut ca să umble și pasărea ca să sboare.
 Chiria deșteaptă pe chirigiu și drumul pe călător. — Inșă,
 Drumul soroc n'are, nici pe jos nici călare,
 Baba călătoare n'are sărbătoare.
 Mult umbli mult inveți, mult trăiești multe vezi.
 Găina care clocește niciodată nu e grasă. — Dar și,
 Piatra care se rostogolește din loc în loc, nu prinde mușchi. — Că,
 Cine schimbă stăpânii, slugă îmbătrânește.
 Lac să fie, că broaște multe.

Stăpân nu poți ajunge, dar slugă când îi vrea. — Dar însă,
 Cine păzește sofraua (masa) mănâncă ceorbaoa. — Iar,
 Negustorul fricos nici nu câștigă, nici nu păgubește.
 La multe cine gândește, nici una nu isprăvește.
 Cine aleargă după doi iepuri, nici unul nu prinde.
 Omul vrednic se face luntre și punte și trebuie să iasă la liman;
 Din piatră seacă scoate banul. — Iar,
 Omul nevoiaș se inneacă pe uscat.
 Țiganul când a ajuns la mal, atunci s'a inecat.
 Decât să dai cu mâinile și să alergi cu picioarele, mai bine să te
 [uși cu ochii la marfă. — Că,
 Fă bine să-ți auzi rău. — Mai bine.
 Peșingea pe epingea. — Decât,
 Cu toptanul și banii la anul.
 Te tocărăște dușmănește și plătește omenește. — Iar nu,
 Bună invoială, rea tocmală. — Ci,
 Pune aici, bagă aici. — Decât pe urmă.
 Prinde orbul, scoate-i ochii.
 Găina când îi vine, atuncea ouă.
 Dacă risipești meiul, anevoie îl aduni.
 Verși cu pumnul și culegi câte unul.
 Din bun sănătos te faci bolnav.
 Te găsește boala gălbi-n'arii și frigurile pungii.
 Ți-a trecut baba cu colacii. — Și,
 Dacă cade omul, anevoe se îndreptează. — Și apoi,
 La copacul căzut toți alerg să taie crângi.
 O boală dacă vine la om strigă către celelalte: — Săriți că l-am
 [prins. — Cu toate acestea curaj,
 Barba lasă să se ducă, capul să trăiască.
 Greu la deal, rău la vale. — Dar,
 Nu mi-a nins ca să nu mi degere, nici mi-a ploat ca să nu mă ud,
 Cine are mult, de multe ori vine vremea să n'aibă nici de cum.
 Unde a mers inia, meargă și suta.
 Orzul îl ară boii și-l mănâncă caii.
 Lupul mănâncă, și din oile numărare.
 Unde e marfă trebuie să fie pagubă.
 Marfa gata bani așteaptă. — Și,
 Apa trebuie să vie la matca ei, și omul la teapa lui.
 La toate urma alege.
 Știe Dumnezeu al cui e sacul cu făină, și podul cu slăniță.
 De câte ori să bolnăvește, omul nu moare.
 Ce-am avut și ce-am pierdut,
 Gol m'am născut, gol o să mă duc.
 Cine nu e dator, e destul de bogat. — Inșă,
 Nu e după cum va omul, ci după cum va Domnul,
 Necazurile sunt pentru oameni și oamenii pentru necazuri.
 Cu nădejdea omul nu moare. — Dacă datornicul zice:
 Slavă lui Dumnezeu, am să dau n'am să iau. — Eu,
 Nu o să mă omor singur, ca Iuda.

Capul să trăiască, bebelele curg.
 Sărăcia la om e stană de piatră.
 Decât bogat și bolnav, mai bine sărac și sănătos.
 Cu un rac tot sărac, cu un lucru mic tot nimic. — Dacă,
 Ciung nu sunt, olog nu sunt,
 Cap, mâini și picioare am,
 Munca e comoară.

Povestea vorbii

Unul când a fost să moară, fiii săi toți într'un ceas
 Viind patu-i înconjoară și-l întrebă de rămas.
 Zicând: — Tată, ești slab foarte și diată căci nu-ți faci ?
 O să te apuce moartea și nimic nu ne spui, taci !
 Noi mai întâi de iertare am venit să te rugăm,
 Și așa și pentru stare îndrăznim să te 'ntrebăm.
 Căci pe lângă aste toate câte ți-a dat cel de sus,
 Să n'aibi și strâns nu se poate de-o parte-unde va pus,
 Fiind-că aici prin casă știm prea bine că nu sunt,
 Și e păcat să se lase să rămâie în pământ.
 Noi, tată, nu-ți cobim moarte, ci pe Dumnezeu rugăm
 Sănătos să te mai poarte, să trăiești ne bucurăm,
 Dar a omului viață, după cum singur spunea,
 Se ține 'ntr'un fir de ață și se rupe când gând n'ai.
 Cât mai vartos când e'n boală i se poate prooroci,
 Că or moare ~~or~~ se scoală, nimeni nu poate ghici,
 De ți-e frică a ne spune nădăduind să trăești,
 Ca să scrie înc'ai pune, aceia ce tănuiești.
 Nu poți zice că n'ai stare, căci știm că sărac nu ești,
 Poate dovedi orcare de-i vrea să tăgăduiești.
 Vestea e în țară sfoară că ești putred de bogat,
 Și că ai găsit comoară o povestesc toți din sat,
 Ei încă număr și anii când n'aveai para de ac,
 Și acum te joci cu banii, turnându-i din sac în sac.
 Dar or și cum nu ne pasă, zică lumea ce o vrea,
 Fie-care 'ntr'a sa casă zice și bună și rea.
 Noi știm că un bun părinte copiii nuși va uri
 Să-i lase fără de minte, săraci a se amări.
 — Copiii mei, le răspunse, bogat e numai cel sfânt
 C'are mii comori ascunse pe fața ăstui pământ,
 Și cel ce innădușește tot într'una căutînd
 Acel negreșit găsește cu sârguință săpînd,
 Mulți nerozi-găuresc pământul comori în el căutînd,
 Dar neștiînd cum, pase vântul, surda și'n deșert umblind.
 Comoara nu se găsește când ici, când coala săpînd,
 Ci lesne se nemerește când iei pământul de rînd.
 Și'n adânc nu e băgată pe om mult a-l obosi,

Ci de-o palmă e 'ngropată ca să o poate găsi,
 De aceia, de vă place ca să vă îmbogățiți
 Cum am făcut eu veți face, ș'ascultați, să auziți:
 Eu vrând să caut comoară și'n deșert să nu muncesc,
 Cumpărai o moșioară, dorința să'mi izbândească.
 Și o apucai d'alungul să caut comoară 'n ea,
 Când eu sapa, când cu plugul, o săpai cum trebuia,
 Ș'adevărat astă treabă mă osteni 'n acel an.
 Dar și nu mi-a fost de geaba că tot găsii un borcan.
 Apoi cumpărai bucate și locul cât îl săpai,
 Il semănai jumătate și 'ncolo viță băgai.
 Făcând țarina și via am luat grâu, orz și vin,
 Și suta a adus mia sau un borcan cu vârf și plin.
 Și acum acea comoară fără nici un scăzământ,
 O am tot pe moșioară îngropată în pământ.
 De voi muri, împreună veți merge s'o căutați,
 Săpând cu 'ngrijire bună, moșia să n'o stricați;
 Ci faceți, zic, cum e bine, adică derând săpați.
 Ca să puteți ca și mine rod diutr'insa să luați,
 Abia pân' aci el zise și ostenind încetă,
 Adormi, ochii și închise și nu se mai deșteptă.
 Feciorii lui s'apucară (după ce l-au îngropat),
 Pretutindinea cătară, loc n'au lăsat nesăpat,
 După ce se necăjiră că nici un borcan n'au scos,
 Locul cel săpat porniră și-l semănară frumos,
 Din care cu 'mbelșugare în acel an rod luând
 Făcură o sumă mare, cu preț bun toate vânzând.
 Atunci ei cu păreri bune frățește banii 'mpărțind,
 Le-a venit înțelepciune, și zise unu zămbind:
 — Vedeti, fraților, comoara de care tata a zis?
 Borcanul e moșioara și banii, cum ne-a desceris.
 Adică: lucrând pământul scoteam comoara din el.
 De muncă i-a fost cuvântul, iar nu cum gândeam altfel.
 Munca e comoară mare ce stă 'ngropată 'n pământ,
 Care sfârșit nu mai are din porunca celui sfânt,
 Și dacă nevoitorul cu nădejde va săpă,
 El își va dobândi dorul comoara a dezgropă.
 Munca pe om niciodată nu-l lasă a flămânzi.
 Când cu firea 'mbărbătată noaptea o va face zi;
 Așa dar, d'aci 'nainte să nu ședem lenevoși,
 Ci, cum ne-a dat tata minte, să muncim mai inimoși.

Despre amor sau dragoste și ură

Mai bine varză acră cu 'nvoială,
 De cât zahăr dulce cu cărteală. — Și,
 Mai bine legumă puțină și dragoste multă. — Iar nu,
 Mi-e drag ca tăciunele la nas. — Și,

De drag ce mi-e l-aş băga de păr în sân. — Şi,
 Se uită la el ca dracu la popă. — Şi,
 Ii stă ca un gunoi în ochi. — Zicând:
 — Of! imi vine rău de tine. — Şi,
 Mă mir ce parte ai avut, bărbate,
 Că toţi s'au inecat şi tu ai scăpat. — Şi ea,
 Îl iubeşte ca ghiţa în sân, — Şi,
 O iubeşte ca sarea în ochi —
 Două, trei coade de topor curg din dragoste. — Căci,
 Iubirea mojicească e ca gluma câinească — Şi,
 Face chef de curcă beată. — Despre care e o zicală:
 Dintr'o scântee se atâta focul. — Şi,
 I-a căzut la inimă tronc,
 Ca cloşca pe ouă clonc, — Ş'apoi,
 Dragostele pre'noite
 Ca bucatele 'ncălzite. — Este şi dragoste:
 Eu leşin, mor pentru tine,
 Şi tu habar n'ai de mine.

Povestea vorbii

Un străin prost, într'o vreme, în România viind
 Şi două, trei româneşte ca să înveţe dorind,
 Cătă şi îşi tocmî slugă din sate pe un român
 De calul lui să 'ngrijească, fiind el tare bătrân:
 Şi 'ntr'o zi sluga văzându-l neincetând de oftat,
 — Pentru ce oftezi, stăpâne! îndrăznind l-a întrebat.
 Străinul oftând, răspunse: — Ah! nu ştii tu, bre, Ivan,
 Eră să spunem la tine mult, e! inca de an
 Este una Mariuţa dincolo de Vadulat.
 Eu mult iubeşte la dânsa şi me ranit na ficat.
 — Dar ea te iubeşte oare? l-a 'ntrebat sluga cel prost:
 El oftând iar, îi răspunse: — Ama eu 'ncolo n'a fost;
 Tavaş a spus la mine că este prea mult frumos,
 Eu n'am văzut, dar văz poate, dacă este sănătos.

Despre amor şi ură iarăş

Lelea joacă până'n noapte,
 Iar bărbatu-i e pe moarte. — Şi
 De focul bărbatuui
 Joacă'n capul satllui. — Şi,
 Lelea joacă, dănţueşte,
 Iar bărbatu-i pătimeste. — Şi,
 Cumetrii bărbatu-i zace
 Şi ea face ce-i place. — Zicând:
 Dacă m'am căsătorit,
 Nū m'am şi călugărit. — Ea,
 De drag ce îl vede
 Din ochi parcă-l pierde. — Şi,

Pân'a nu-i muri bărbatul,
 Ea a dat mâna cu altul. — Și,
 In focul lui c'a murit
 Ingrab' s'a căsătorit.
 A dat peste dracu. — Că,
 Pe dracul a căutat, pe dracul a
 [găsit. — Și acum,
 Buna noastră gazdă

Se dete pe brazdă. — Ca călușaua,
 Se dă incoaci încolo, se lovește
 de tânjeală, ș'apoi vine singură
 la ham. — Și.
 Trage ca calul la grăunțe. — Că,
 Toate își au leacul. — Și,
 Artagul își găsește părtagul.

Povestea vorbii

O văduvă'n vrastă, bătrână, zbărcită,
 Cu doi dinți in gură, barba ascuțită.
 Nas cât pătlăgeaua, la vorbă'nțepată,
 Cu ochii ciacără, gura lăbărtată,
 Fruntea-i cucuiată, fața mohorită,
 Peste tot negoasă și posomorită,
 Umbla'ntunecată și tot inorată,
 Nu o vedeă nimeni să răză vr'odată,
 N'o puteai cunoaște când e mulțumită,
 Că ea'n toată vremea eră necăjită;
 Cântă-i lele cântecul că mi-e drag ca sufletul:
 Neaga-Neaga, reaoa, sparge mahalaua).
 Nu putea ei nimeni să-i între in voie,
 Din zi până'n noapte zbiera ca strigoae;
 Cu nimenea'n lume nu se aveă bine,
 Se certă cu sine, când n'aveă cu cine;
 Slugi, câine, pisică, bătea cu sudalme,
 Și pentru o muscă își da'n obraz palme.
 In scurt, nu ajunge omului viață
 Ca să-i spuie toate din fir până'n ață;
 De-ar fi (cum zice lumea o zicală).
 Cerul tot hârtie și marea cerneală,
 Ca să se descrie ar fi puțintele
 Toată istoria astei muieri rele.
 Dar de și in astfel eră cum ziserăm,
 Și cele mai multe nu i le'scriserăm,
 Tot se măritase pân'aci odată
 Și să se mărite iar eră rugată,
 Că eră vestită și in stambă dată
 De văduvă grasă, putredă bogată,
 Și pentru avere tocmai ca nebunii
 Se'mbulzeau s'o ceară văduvii și junii;
 Nu-i căută chipul, nu-i căută anii,
 Toată frumusețea îi eră ei banii.
 O văduvă însă când va după lege,
 Cu a două nuntă capul său să'și lege,

Ea atuncea zice cum că se insoară,
 Iar nu se mărită pentru-a doua oară,
 Și caută'n lume bărbat să găsească
 Ca pe o muiere să-l îmbrobodească,
 Ea să fie mare, ce o vrea să facă.
 Bărbatu-i la toate ca mutul să tacă;
 Și dacă găsește vre un lă-mă-mamă,
 Nu vede, n'aude și nu-i bagă seamă.
 De părere bună pe care'ntâlnește
 Iși laudă casa și se fericește,
 Că ea bărbat are bun peste măsură
 Ca pâinea a bună (cu pruna în gură),
 Și astfel de vorbe vorbind între ele,
 Zmintesc și stric casa unei tinerele;
 O fac să'și urască îndată bărbatul
 Și să îndrăgească în locu-i pe altul.
 Pentru că bărbatul un amarez nu e
 Tot după plăcerea-i la minciuni să-i spuie,
 Și tot s'o mângâie, să o giugiulească,
 Cheful și dorința pân' să'și isprăvească;
 Ci el îi vorbește serios la toate,
 Că tot chef să aibă omul nu se poate;
 Grijile vieții care îl apasă
 La plăceri și chefuri rare ori îl lasă,
 Și ea dacă vede că altu-i zâmbește,
 Umblă după dânsa și o cūrteneste,
 Ii face bezele, versuri îi citește,
 O înalță în slavă, zână o numește,
 Socotește cumcă'n toat'a lui viață
 Din gura-i nu curge de cât tot dulceață.
 Și se'nebunește, după el să meargă,
 Lasă copiii, casă, la altul aleargă,
 Și văzând c'acela i-a vorbit ei bune,
 Tot cu dragă, dragă, pân'a o supune;
 Lasă-l și pe dânsul, la alt bărbat du-te,
 Ca vinul cel stricat din bute, în bute. — Până rămâne,

Nici cu fetele la horă, nici cu nevestele la biserică. — Povestea
cântecului:

Fost-ai lele când ai fost,
 Dar acum ești lucru prost,
 Ai fost floare trandafir
 Dar acum ești borș cu știr,
 Ți-a mers vestea când ți-a mers,
 D'acum lescăia-ți s'a șters.
 Geaba cochetării faci,
 Că la nimeni nu mai plăci.

Te-au lăsat toți, ș'ai rămas
 Ca un odorog de vas,
 Cât să te dregi la obraz
 Te-ai trecut, nu mai ai haz.
 Gândeai că chipu-ți frumos
 O să stea tot abanos.
 Acum poate să plătești
 Frumoasă să te numești.

Așa și această văduvă bogată
 Fiind pentru zestre de prea mulți rugată,
 Când venea'n peșite cineva s'o ceară,

Ca să se mărite, să-și ia bărbat iară,
 Cu mândrie mare propunea aceste,
 Zicând: — Mergeți, spuneți celui ce mă cere
 Că am să-i dau zestre destulă avere,
 Bani, casă, moșie, cum și știe poate,
 Scule, diamanturi în ființă toate,
 Dar pe lângă astea am și din natură,
 Un arțag, o pală, de cam cert din gură,
 Și nu totdeauna aceasta imi vine,
 Ci numai de față când e oare cine,
 Sau când stau de vorbă la vr'o adunare,
 Din ceva atuncea țandăra imi sare,
 Și încep îndată ca să-mi cert bărbatul,
 Să-l fac de ocară față cu tot satul,
 Iar el la necazu-mi îl voiesc să tacă,
 Să-mi sufere toate, nimic să nu mi facă;
 Li cer dinainte condiția asta,
 De mă primește, eu îi sunt nevasta.
 Câți auzea d'astea fugea ca de ciumă
 Li se tăia pofta de ast-fel de glumă.
 Mai pe urmă însă își găsi ea unul,
 Cam lovit cu leuca, făcând pe nebunul.
 Și-i trimete vorbă că el o primește,
 În felul ce zice, și cum ea voiesște;
 Dar îi dă să știe că, din întâmplare
 Și el fără voia-i un părțag mic are,
 Care în el numai odată îi vine
 Și, ca și un praznic într'o zi îl ține.
 Și, el cum se leagă să-i rabde arțagul.
 Și ea să se lege să-i rabde părțagul.
 Spuindu-i aceste, zise ea 'ntru sine:
 — Zău că nu se poate din așa mai bine!
 Nu e lucru mare într'un an odată
 Un părțag, cum zice, și lui să-i abată,
 Și cu chipul ăsta dacă se legară
 Amândoi îndată se și cununară.
 Mireasa acuma găsindu-și norocul
 De părere bună nu o'ncăpea locul:
 «Își pierduse cumpătul
 Ca găina umbletul».
 Și luând la masă de coadă purceaua,
 Cum eră strâns satul făcū și safteaua,
 Vr'o câte-va vorbe trânti după lege,
 D'ale nodoroase, ca niște ciomege.
 Ginerile l'astea trebuia să tacă,
 C'ășa se legase, n'avea ce să facă,
 Făcând ea safteaua, îi părū mult bine,
 Văzând că bărbatu-i legătura și ține,
 A doua zi iarăș urmă obiceiul.

A treia zi încă și mai cu temeiu,
 Iar el la nici una cheful nefrângându-i.
 Le sufere toate, în gându-și zicându-i:
 — Lasă să taie dracului bureți.
 Lasă să se scalde în apele ei.
 Lasă să-și alerge calul cât o vrea.
 Lasă să latre ca cățelele la lună.
 Acum e largul ei și la strâmtul meu.
 Până mi-o veni și mie palele nebune
 Li tai eu de unghișoară,
 Eu îi sunt doctorul ei.
 Cum își așterne așa va dormi.
 Muierea, poale lungi, minte scurtă.
 La baligă moale puțintică apă trebuie.
 Cu vreme și cu paie mușmulele să moae.
 O să-i iasă toate pe nas.
 I s'a urât cu binele. — Deci,
 A patra zi dimineața, pe loc cum se scoală
 Începe să geamă ca un prins de boală,
 Zicând: — E! nevastă, azi te-a călcat focul,
 M'a găsit pârtașul, i-a venit sorocul.
 Și zicând acestea o cam ia de coadă;
 Și pe după mână frumos mi-o inoadă,
 Și'ncepe să-i care mai în jos de spate,
 Cam pe piele goală gârbace 'ndesate.
 Ea îi zicea: — Frate! bine, ce e astă?
 El răspunde dându-i: — E pârtaș, nevastă.
 — Până când te ține? ea îi zice iară.
 El dându-i răspunde: — Numai până'n seară.
 Și rabdă nevastă, cum îți rabd eu ție.
 C'astfel ne-i legatul și mult n'o să ție.
 — Mă rog, bărbățele? mai stai! contenește!
 Stăi să ne'nțelegem, puțin odihnește!
 Eu imi întore vorba, pui lacăt la gură,
 Dacă e pricina pentru legătură.
 — Nu, dragă nevastă, năravul din fire
 Lesne nu se poate s'aibă lecuire.
 — Mă rog, bărbățele, dă puțin cu milă,
 Că nu știu bătaia de mică copilă.
 Aoleo, ajunge! aoleo, mă lasă!
 Văz eu că cu zapis nu se ține casă,
 Mă leg, mă jur ție, că d'azi înainte
 Nu-ți voi mai răspunde nici două cuvinte.
 — Ei bine, el zise, dacă-ți lași artașul,
 Iacă și eu dară imi oprese pârtașul.
 Numai îți păzește cum zici jurământul,
 C'apoi iar imi vine (să păzească sfântul).
 Așa ei d'atuncea cu pace trăiră,
 Și singuri aceasta o și povestiră.

Așa am cumpărat-o, așa o vânz. — Ei mai ziceau că:
 Toată pasărea pe limba ei piere. — Și că,
 Invățul îl dezbară bățul. — Pentru că,
 Gâlceavă fără 'ncăierare nici un haz nu are. — Și,
 Eu fac, eu trag, p'altu'n belea nu bag. — De aceea,
 Mațele în om se ceartă, dar om cu om!
 Lasă-i să-și scoată ochii, că ei or da seamă.
 Cine ce face, lui își face.
 Nu-ți pune obrazul pentru altul.
 Să nu te pomenești cu un Doamne-ajută pe spinare.
 Ei se ceartă, ei se iartă. — Zicând că,
 Câteva coade de topor curg din dragoste. — Însă
 Lesne a iertă, dar anevoie a uită.

Povestea vorbii

Un bătrân odinioară de nouăzeci ani trecut,
 Care așteptă să moară în orice ceas și minut,
 Intr'o zi cu pipa'n gură, cam pe gânduri el șezând,
 Scoase o resflătură lung din inimă oftând.
 Feciorul său cel mai mare auzindu-l l-a 'ntrebat:
 — De ce, tată, așa tare și deșirat ai oftat?
 Iar tatăl său n'ascunse ce înima îi rodea.
 Ci către dânsul răspunse, spuind ceia ce gândea:
 — Mă gândii la vârsta-mi fragă, că eu când m'am însurat,
 N'am găsit pe mă-ta 'ntreagă și d'aceia am oftat.
 — Te văz, îi zise el, tată, că ai minți copilărești.
 Dacă ce-au trecut odată stai de le mai socotești.
 Și ce-a eșit dintr'aceasta? ce pagubă ai avut?
 Nu cumva ți-a fost nevasta cu vr'un mădular pierdut?
 Cusurul mami-l ții minte, îl ziei și-l pomenești,
 Dar tu oare mai 'nainte, puteai sfânt să te numești?
 Bătrânul, trăgând din pipă, și la dânsul ascultând,
 Cum tăcu tot într'o clipă, îi zise iarăș oftând:
 — Nu mi-e, fătul meu, atâta de ceia ce s'a 'ntâmplat,
 Cât mi-e inima-amărâtă de ceia ce-a mai urmat.
 Căci ea se jură pe soare cu cel mai strașnic cuvânt.
 Cum că este ca o floare neatinsă nici de vânt,
 Și după ce fu săracă, zestre mai nimic având,
 O făcură alți să-mi placă laudând-o și zicând:
 Că: — Tu dacă ești cu stare o fată săracă ia,
 Că întâi, precum ne pare, îți faci pomană cu ea,
 Ș'al doilea iei soție să-ți dea cinste la cuvânt
 Și credincioasă să-ți fie pân' va intra în mormânt.
 Intr'acestea oare cine ducându-se pe la ea,
 Și pomenind pentru mine de va de soț să mă ia.

Ea înălțând ochii 'n grabă, că vede cerul gândind
 S'a întors către oglindă ș'a zis asupra și privind:
 — Ah! nu sunt eu norocită să iau astfel de bărbat,
 Că m'aș ținea fericită și la el m'aș fi 'nchinat.
 Crezând-o dar eu aceasta, că e cum am auzit
 O și luai de nevastă, la altele n'am gândit,
 Și după nuntă in grabă am înghițit acel nod,
 N'am vrut pentru așa treabă să fim de răs la norod,
 Ci gândind că fac cuminte uitând toate, o iubii,
 Li făcui îmbrăcăminte, frumos o împodobii.
 Astfel ea mergând odată și 'n oglindă căutând,
 Văzându-se 'nțotonată o auz p'ascuns zicând:
 — Ah! acum mă cunosc bine! acum văz cine sunt eu!
 Acest bărbat ce mă ține nu e de obrazul meu!
 Și 'ncepù d'aci 'nainte de tot a se desfrâna,
 In urmări și in cuvinte a om nu mai semănă.
 Până când ea din cinstită păși și 'n drumul urit.
 Fu de lume povestită și eu vecinic amărit
 — Cât pentru aceasta, tată, ii zice feciorul iar,
 De ai avea judecată nu te-ai necăji 'n zadar,
 Căci cu o astfel de faptă legea ea de a călcat,
 Răsplătirea o așteaptă pentru'acest al ei păcat.
 Ea singură va da seamă, nu tu, or altul, or eu;
 Ea trebuie să se teamă de fața lui Dumnezeu,
 Care cum își va așterne așa se va și culcă,
 Pe pământ gol, sau pe perne, capul său își va plecă.

* * *

Iată omul cel cuminte, iată cum cel înțelept
 Se silește prin cuvinte ca să facă strâmbul drept.
 Astfel cine-vă împacă la mânie p'un obraz,
 Iar nu încă să-l mai facă să turbeze de necaz.

Despre căsătorie

Mama și fata.

FATA.

— Mamă, bărbat îți cer și voiu
 [să mi-l dai acum.
 Că orzul in copt a dat
 Și trebuie secerat. — Și văz că:
 La toată casa bate coasa, numai
 [la mine n'are cine. — S'apoi,
 In loc să plângă fetele:
 Se vaită nevestele,
 Căre au avut luați
 Câte doi și trei bărbați.

MUMA.

— De! că te-om mărită. — Și
 Nu te uită chiondoruş la mine. —
 [Că încă,
 Nu știi să torci nici să țeși.
 Numai la horă te'ndeși. — Nu
 [știi că,
 Calul bun din grajd se vinde
 Și mai bun preț pe el prinde. —
 [Iar tu,
 Păzești casa cu praștia. — Și,

Una, două la Marică,
Mucii tot la ea îți pică. — Și
[parcă,
Sunteți două rudișoare,
C'afi uscat rufe la un soare.—Și
Te-ai făcut cu dansa rudă
După mămăliga crudă. — Și,
Amândouă mâncați dintr'un ciob.

FATA.

Puiul pene dacă face
Tot ca să zboare îi place. — Că,
Știu și traiul de acasă. — Și,
Nu-mi plâng copiii de foame.—Și
Pe cine îl doare să-i pese. — Eu
[ți zie:

Or dă-mi bărbat, or că plec
Să mă duc să mă inec,
Unde-o fi lacul mai sec,
Că astăzi se lasă sec.

MUMA.

— O să-ți vie mintea, mamă,
Când mi-o crește păr în palmă,—
[Tu ești aceia,
Plete lungi și minte scurtă.—Că,
Gândești că e măritișul păpușe.
[Că-una cum a zis:
Bărbatu-l gândeam păpușe
Și el nu'ncăpe pe ușe. — Și nu
[ști că,
Măritișul te leagă de mâini și de
[picioare. — Că,

Până la anul și găvanul. — Și pe
[urmă nu poți zice:
Ducă-se, n'am tors pe el. — Și.
Da-l-aș lui Satana
Plocon de pomană.—Că,
Sunt sătulă de așa sculă. — Ci,
Dacă te prinzi în horă trebuie
[să tragi danțul.—Și,
Cine intră în cușcă trebuie să
[cânte cocoșește. —

De aceia e mai bine,
Nici drac să-ți iasă 'nainte
Nici să stai să-i dai plăcinte,—
[Că încă ești mică, și,
Nu știi pe unde se ... găina.—Și.
Câte zboară de sus încă
Toate-ți par că se mănâncă. — Și
Pe câți îi vezi cu nădragi
Toți îți sunt frumoși și dragi. —
[Ca și acela,

Or unde vede muieră
Parcă îl lipești cu miere, — De
[aceia,
Nu grăbi cu Paștile. — Că,
Nici un părinte nu-și inecă co-
[pii.—Iar de nu vei ascultă,
Pomana bună, porci o mănâncă.
[Că
Ascultarea e viață, iar ne-ascu-
[tarea moarte.—Și
Blagoslovenia părinților
Intărește casele fiilor.

Despre căsătorie iarăș

Tatăl și Fiul

Fătul meu!

Omul o nevestă și o pisică trebuie să aibă în casă. — Că,
Toate sunt până la o vreme. — Și
Dacă inima îți cere
Te'nsoară și-ți ia muieră. — Că,
Să-ți car la nuntă apă cu ciurul (zăpadă).

Scumpul meu tată!

Omului cu sila poți să-i iei, dar să-i dai nu poți. — Că

Lesne e a se 'nsură
Și greu a se dessură. — Că.
Muierea multe cere!). — Și.
De cât să zic pe urmă vai de noi, mai bine să zic vai de mine:—Că,
Nevasta nu e cârpă să o descoși și să o lepezi.
De unde știe omul ce noroc va nemeri! — Că pe mulți îi văz,
Dumineca cunună.
Și Luni la Mitropolie, — În adevăr.
Nevasta cu minte bună
E bărbatului cunună. — Dar.
Rar la om așa noroc. — Cum a zis unul:

Fă-mă, de poți, prooroc
Ca să te fac cu noroc. — Că.
Ce e frumos la toți place.
Dar nu știe'n el ce zace. — Că
[te uiți.

Din afară mă'r frumos
Și 'năuntru găunos. — Și.
De departe trandafir,
De aproape borș cu știr. — Și.
De departe calu-ți bate,
De aproape ochi-ți scoate. — Și
[atunci.

Cu lăutari și cu masă
Aduci pe dracul în casă. — Că.
Până nu pui cu omul în plug
Nu-i știi boii cum trag la jug. — Și.
Până nu incaleci calul

Nu-i poți cunoaște năravul. —
[Sau cum a zis unul:

Cu lăuta și cu toaba
Adusei în casă gloaba. — Și,
Am gândit că iau pe Stana
Ș'am fost luat pe Satana. — Că,
E mica și a dracului.
Sare'n capul bărbatului. — Că,
Alăuta zice din strună:
— O, ce frumușică jună!
Iar toba zice: — Lasă, lasă,
Ca s'o vedem și mireasă.—Ș'apoi,
Viespea, miere după ce nu face
Sare și te împunge cu ace.—Și,
Vai de mine, de urât
Sunt sătul până în gât!

Povestea ăluia

N'a mai rămas frățioare
Cineva ca să se 'nsoare.
Că precum câștig nu este
De vom lua și neveste.
Pas' apoi de mai trăește
Or în lume pribegeste.
Că ele nu te întreabă
D'ai negustorie slabă.
Ci: adu, dă-i, cheltuiește,
La mode mereu croiește,
Dă bani pentru pălărie,
De n'ai, ia pe datorie.

Ele privesc la cucoane,
Și la alte mari persoane
Ce în toată săptămâna
Să și croiască le dă mâna;
Astfel și ele se 'mbracă,
Nu lasă modă să treacă,
Tot îți cer, tot te frământă
Până văd că cucu-ți cântă,
Apoi atunci or te lasă,
Or de tine nu-i mai pasă.
Cât trăești nu mai vezi paoe,
Casa 'n iad ți se preface;

1) Două cuvinte suprimate.

De ocări și de blesteme
 Îmbătrânești fără vreme:
 Perii în cap îți albește
 Și obrazu-ți increțește,
 Urăști lumea, urăști viața

Și nu-ți mai veselești fața:
 Amărit îți privești groapa
 Și mângâierea-ți e popa.
 — E! E! fătul meu!

Cine caută nevestă fără cusur, neinsurat rămâne. — Și.
 Alege, alege până culege. — Și atunci,
 Dacă n'are frumos, pupă și mucos. — Că precum
 Bărbat bun și usturoi dulce nu se poate. — Așa nu se poate și.
 Lănoasă, și lăptoasă și grasă
 Să vie și de vreme acasă. — Că nu se poate iar,
 Moarte fără bănuială
 Și nuntă fără căială. — Și vine vremea să zică:
 Din pricina lui Niculae urai și pe sfântul Niculae. — Dar însă.
 Rău este cu rău, dar e mai rău fără rău. — Că,
 Ceiace săvârșește muierea, nimenea nu poate săvârși — Și prin urmare,
 Cine 'nealică măgarul
 Să-i sufere și năravul. — Că,
 Unde sunt oi, acolo sunt și foi. — Ci.
 Cu Dumnezeu înainte. — Și,
 Cum ți-o fi partea. — Că,
 Ce e scris omului trebuie să pătimească,
 Fă și tu ce face toată lumea. — Și,
 Or te insoară, or te fă ostaș, or fă-te călugăr.

Povestea ăluia

Mulți doresc singurătatea, dar eu de ea sunt sătul.
 I-am cunoscut bunătatea, mi-a venit acră, destul.
 Un om singur într'o casă șade ca un surd și mut,
 Mănâncă fără de masă, doarme fără așternut:
 Când pleacă din cas'afară drumu-i e fără soroc,
 Umblă ca un pierde-vară, zăbovind din loc în loc.
 Prânzește unde i foame, mănâncă ce o află,
 Unde înserează doarme, așterne ce s'o 'ntâmplă.
 În case familiare cu vâz bun nu îl primesc,
 E grețos la fiecare, de și'n față îl cinstesc.
 De s'ar purtă cât de bine și d'ar umblă ca un sfânt,
 Tot îl defaimă orcine și îi zice: paste-vânt.
 Fiește care își teme nevasta, fata de el,
 Și se sfieste să-l chime să petreacă în vr'un fel.
 El cât de mult să postească și să umble nemâncat,
 Mațele să-i chiorăiască, tot îi zic că e 'mbuibat.
 De se duce la vr'o treabă mai des unde sunt femei,
 Curtezan îl fac în grabă, și-și râd de el între ei.
 De se duce la plimbare umblă singur ca un cuc,

Și privește cu jînd mare la cîți de brațet se duc.
Unde vede vr'o figură, vr'o tînăra, vr'un pantof,
Stă, se uită, cască gura, și se alege cu of!
Acasă iar dacă vine trăește cu totul prost,
Rareori mănîncă bine, mai mult uscături și post.
Cînd e bolnav n'are cine, un pahar de-apă să-i dea,
Moare pînă cînd îi vine un cunoscut a-l vedea.
De-are bani tot mai găsește cîte un doritor
Și vine de-l lingușește să-l lase moștenitor:
Iar de este sărac, moare cu zile din necătat.
De patru, fără plînsoare, în groapă e aruncat
Și se pierde de pe lume ca o pulbere în vînt.
Neamul său și al său nume merge cu el în mormînt.
Nu-i rămîne în viață pomenire c'a trăit,
Trăește fără dulceață, se duce cum a venit.
Iată dar singurătatea, pe care mulți o slăvesc,
Asta e, zic, bunătatea traiului filozofesc.
Fie, fie, dăruiță, dintru tot sufletul meu,
Aibă-o cui e dorită, mai mult nu o voesc eu.
Cu Dumnezeu înainte îmi iau inima în dinți,
Mă 'nsor, cunună părinte, și zică-mi toți că n'am minți;
Cunoscut și știut este c'am mai fost căsătorit.
Am ținut două neveste și nici una n'a murit,
Una mă lăsă pe mine, pe una o lăsai eu,
De am trăit rău sau bine să ne ierte Dumnezeu.
Șapte ani trăii cu una și mereu m'am judecat,
Găra, măra, totdeauna, dar înfârșit am scăpat.
Cu a doua făcui casă și al zecilea an
Vrînd să se facă mai grasă, mă urî și-mi fu dușman.
Sărace fuseră toate, săracă și acum iau,
Cu doar, ce-o fi, și eu poate peste mai bine să dau,
Dar însă de loc nu-mi pasă or și cum de-oi nemeri,
Unde o eși să iasă, sunt deprins a suferi.
Ca un soldat în războaie mai de multe ori am fost,
N'are frică și nevoe ca acel recrut și prost.
Cine n'a umblat cu arma e frică 'n mâini să o ia,
In ochi îi e ca o spaimă, îl mănînc' cîinii cu ea.
Iar cel învățat, îndată, o ia și-o are de joc,
Se aprinde și stă gata să intre cu ea în foc:
Il vezi cu fruntea semeață peste armați tăbărit,
Pe moarte or pe viață, nu-i pasă, e hotărit.
Așa și cel ce se 'nsoară și-a tras danțul căznicesc,
L'a doua ș'a treia oară, frici, spaima, nu-l îngrozesc,
Găra, măra nu-l sfiește, cînteccele i se par,
Cînd se'nvață și-i lipsește, duce dorul l'al-lor har.
Omului de orce bine îi vine imbuibături,
De dulceturi, greață-i vine, dorește și acrituri.
Pelinul amar ca fierea ca o doctorie-l ia
Și mai cu gust de cît mierea pe nemîncate îl bea.

Mângâierea, așa iară, satura, des când o vezi
 Și'ncepe a fi amară, de n'o fi și ceva sfezi,
 Că unde sunt iubiri multe, sunt și multe 'ntristăciuni,
 Ca plânsurile la nunte și râsul la 'ngropăciuni.
 De când lumea astfel toate au fost și vor fi cum sunt,
 Nici s'a putut, nici se poate împotrivi-le cuvânt;
 Cui dar pielea se'nfurnică nevastă'n casă să-și ia,
 S'o lase cui nu e frică să tragă danțul cu ea;
 Dar nici ne 'nsurat, în urmă să umble prin sat hârbar,
 Că-și găsește de îi curmă drumul din sat vreun par,
 Pentru că'n sfânta scriptură e 'nvederat, și citim,
 Unde dă învățătură în lume cum să trăim,
 Că una din trei la număr, să-și aleagă cinevaș:
 Or insurat, or călugăr, or să se facă ostaș.

Iubite tată!

Toate fomfologele
 Iși aștept noroacele. — Și,
 Măgarul se vinde tot în oborul armăsarilor. — Ș'acolo
 Și pentru calul șchiop se găsește strugiu. — Dar,
 Cioara în loc de privighetoare nu se poate vinde. — Că
 Unuia îi place popa, altuia preoteasa, și altuia fata popii. — Și,
 Gustul dispută n'are. — De-aceia zice:
 Caută muiere să-ți placă ție, iar nu altora. Și.
 Cu funia altuia nu te lăsă în puț. — Că
 Nu e frumos ce e frumos, ci e frumos ce mi-e frumos. — Și
 Nu este bun ce este bun, ci este bun ce'mi place mie. — Dar însă
 Ce mi-e drag fuge de mine,
 Și uritul cale-mi ține. — Ș'apoi,
 Cine cade de sine
 Să plângă îi e rușine. — Că
 Nebunul pe mai marele său nu-l cunoaște.
 Țara pierd de tătari și ea bea cu lăutari. — Și
 Totdauna, gâra mîra, și trai cu vătrai.
 Nu crede bărbate ce vezi cu ochii, ci crede ce-ți spui eu. — Muierea
 Îți judecă pe dracul și ți-l scoate și dator. — Și,
 Atunci îți iei ale trei fuioare și lumea în cap. — Și,
 Te duci opt cu a brânzii. — Sau,
 Te duci unde a dus mutul iapa și țiganul cărlanul. — Că,
 Muierea a'mbătrânit pe dracu.

Povestea vorbii

Un om de mult, de când vacu	Ins'a omului lucrată
Se învecină cu dracu:	Ca o grădină curată,
El avea o moșioară	Iar a dracului băltoasă,
Și dracu o fășioară,	Glodoroasă și ghimpoasă.

Și așa dracu, ca dracu,
Vrând să-și mai lărgească, lacu,
Păzește când nu e omul
Ii smulge din margini pomul.
Câte puțin, puțin sapă,
Cade pământul în apă.
Vine omul în liveze,
Tot răul făcut îl vede.
Intrebă, răspunde dracul:
Că pân'aici i-a fost lacul,
Și că aci e hotarul
Unde și-a bătut el parul.
Bietul om iarăș îl lasă,
Merge necăjit acasă;
Dracul iarăș mută parul,
Și-și mai lărgește hotarul.
Vine omul, iar se ceartă,
Ii arată și pe hartă
Că i-a mpuținat pământul
Și că-și are tot cuvântul.
Intr'aceste zise dracul:
— Ce tot ceartă în tot vacul?
Or tu să pierzi o moșie.
Or lacul al tău să fie;
Ai să facem învoire
Cu zapis, cu întărire,
Ca să fiu fără simbrie
Să-ți slujesc acasă ție,
Dar însă numai atâtă,
Pe o vreme hotărâtă,
In care să-ți fac tot treabă
Una după alta'ngrabă,
Iar cât n'ai avea poruncă
Ca să mă pui la vre-o muncă,
Și la mijloc timp va trece
Până când să număr zece,
Atuncea a ta moșie
Cu totul a mea să fie;
Iar pe când vei avea treabă
Poruncită tot în grabă,
Atunci și a mea fășie.
S'o ei drept a ta moșie.
Zise el: — Cât despre asta
M'oi sfătui cu nevasta,
Stăi aici până m'oi duce
Și răspuns îți voi aduce.
Se duce dar și vorbește,
Cu nevasta sfătuieste,
Ce meșteșuguri să puie

Pe dracul ca să-l supuie,
Să-l facă'n necaz să crape
Și de gâlceavă să scape.
Socotindu-se nevasta
Ii zise: — 'N pricina asta
Fă zapisul, te'nvoiește,
Toctmai după cum voiește,
Că știu eu să-i dau lui muncă
Odată dintr'o poruncă.
Numai nu uită, ci scrie
Și mie supus să-mi fie.
Astfel dacă sfătuește
Și cu dracu se'ntâlnește,
Făcu zapis, în el scrise
Toate cele mai sus zise.
Ș'acasă dacă-l aduse
Să-i argățească îl puse,
Dracul iar la tot cuvântul
Se porneă iute ca vântul
Și îndată 'n mare pripă
Făcea lucrul ca 'ntr'o clipă;
Și isprăvind venea 'n grabă
Zicând: — Mai dă-mi ș'altă treabă.
Ș'atât făcea ori ce iute,
In cât când îi zicea: — Du-te,
El răspunde: — Este gata.
Poruncește-mi acum alta.
Omul alta-i da să facă,
Neavând timp nici să tacă,
Că cum îi zicea din gură
Il făcea într'o 'nvărtitură!
Omul tremură de frică
Nestiind ce să mai zică,
Și cât pe aci, săracul,
Eră să-l încurce dracul;
Iar femeia lui; cum vede,
Vreme fără a mai pierde
Merse 'n pripă, se ascunse,
Un păr de suptiori smulse,
Eși, i-l dete în mână
Și-i porunci ca stăpână,
Zicând: — Apucă 'ndreptează
Acest păr întins să șeară,
Ori cum știi mi-l descovoie
Dar de-l rupi dai de nevoie,
Dracul luând părul 'n grabă
Zise 'n gându-și: — Ce mai
[treabă!
Și 'ncepă să-l netezească,

Să-l intinză, să-l sucească,
 Il bagă 'n gură, il moaie.
 El mai rău se încovoiaie;
 Il mai ia iar, il mai linge.
 Mereu în gură-l intinge,
 Il ia 'n dește, 'l netezește.
 Să-l intinză se muncește;
 Dar geaba, nu se 'ndreptează.
 Mai mult se 'ncărlionțează;
 Se necăjește, se zburdă,
 Dar toate-i erau de surdă,
 Parcă ii venea să crape,
 Gândind moșia să-și scape.
 Fierbea 'n el de ciudă fierea.
 Cum să-l rămăie muierea?
 Se făcu în acea zi seară,
 Măine il apucă iară,
 S'a treia zi înserează.
 Și el tot nu-l îndreptează.
 Trecu săptămâna, luna,
 Căsnindu-se tot într'una,
 Pemeia tot il zorește
 Strigând: — De, de! isprăvește
 Și du-te de adu apă.
 Că fierea în mine crapă
 D'atâta multă zăbavă
 Fără să faci vr'o ispravă!
 El merge apă s'aducă
 Și iar de păr se apucă;
 Ea iarăș il mai strigă:
 — Hai de-mi fă o mămăligă!
 El ș'aceasta isprăvește,
 Și iar părul netezește;
 Ea il strigă iar să saie
 Ceva lemne să mai taie;
 Ș'abia iar ia păru 'n mână,
 Ea la altceva il mână;
 El neavând, cuvânt, tace,
 Când una, când alta face;

Vai de el dracul, sărmanul,
 Căsnind îi trecu și anul!
 Al doilea an pornește
 Tot cu părul se muncește,
 De necaz să se înnee
 Că și al treilea an trece;
 Anii treceau șir ca lanțul
 Și muierea-l jucă danțul,
 Tot mereu să-i împuteze
 Părul ca să-l îndrepteze;
 Ș'atât se necăjea dracul
 Cu pustiul păr, săra ul,
 Cât începă să-i albească
 Părul și să 'mbătrânească.
 Ba și cocoșat rămase,
 Neviindu-i să se lase,
 O muiere să-l supuie,
 Și moșia să-și răpuie;
 Dar în cele de pe urmă,
 Moartea care toate curmă,
 Scăpă și de dâșii dracul
 Și iar își stăpâni lacul.
 Dar cocoșa din spinare
 Și barba crescută mare,
 I-au rămas ca moștenire,
 Spre veșnica pomenire:
 Că muierea de când veacul
 A îmbătrânit pe dracul.
 De-aceea zice proverbul:
 Cine n'a văzut pe dracul, să se
 [uite la tine. — Și,
 Ești dracul impelițat. — Dar și,
 Copiii oamenilor sunt draci goi. —
 [Pentru care zice:
 Nici dracului nu-i da în gând să
 [o facă asta. — Unii zic:
 Dracul mă învață s'o fac asta. —
 [Dar,
 Și dracul poartă ponos.

Povestea vorbii

Un sgârcit odată când să moară,
 Se târi cu 'ncetul la stra-și comoară,
 Și 'ncepă cu galbeni gâtul să-și îndoape,
 Că murind cu dâșii în el să-l îngroape.
 Când făcea aceasta vine fără veste

Un nepot să-l vază, ce fel îi mai este,

Și privind la dânsul cu mirare mare

Cum înghițea aur ca pe o mâncare,

Incepù a zice și cruce a face :

— Uciğă-te toaca, ce îl inveni, drace !

Dar dracul răspunsul nevăzut îi dete :

— Ba, uciğă-l toacă pe unchiu-ți, băiete,

Că nici chiar eu însu-mi, de'mi zic drac anume,

Și aceasta încă n'am văzut-o 'n lume. — Prin urmare dar,

Pe om la mai mari drăcii îl taie capul. — Insă,

Gunoii din ochiul altuia îl vedem și bârna din ochiul nostru n'o ve-
[dem. — Ș'apoi,

La unii unele și la alții altele. — Zice cineva că,

Muirea necertată e ca moara neferecată, nu macină bine. — Dar,

Toate ca toate, numai dragoste cu sila nu se poate. — Altele sunt
[iar,

Bărbatul să aducă cu sacul, muiera să scoată cu acul, tot se ispră-
[vește. — Pentrucă,

Om de hoțul din casă nu se poate feri. — Ș'apoi vii la povestea
[cântecului :

Punga plină până 'mi fuse

Mândra pe mână mă puse,

Când veni la jumătate

Mândra mă dete la spate,

Când de loc nu mai sunară,

Mă dete pe uș' afară.

Povestea vorbii

Un tânăr din întâmplare rămâind la ochi beteag.

Se 'nsură ca fiecare cu plăcere și cu drag ;

Iși luă de nevestică p'o fată care-l voi ;

Pentru c'avea stăricică prea lesne se invoi.

El d'a două zi de nuntă până'n șase, șapte ani,

Cu 'ngrijirea lui cea multă, până când avu și bani,

Or când plecă de acasă, și 'napoi se întorcea

Toate cele pentru masă cu braț plin le aducea,

Și nevasta lui cea dulce de grab' la scară zbură,

Și de cele ce aduce mai curând îl ușură.

Până fù așa bărbatul nu avea nici un cusur,

Cu adusul și căratul fù frumos ca un răsuri ;

Când n'avu și'ntr'o zi numai cu mâna goală veni.

Nevasta lui și acuma când ieși și-l întâlni,

Vazând că'n mâini nimic n'are de cele ce o'ngură,

Il privi 'n ochi cu mirare, zicând către el așa :

— Dar ce ai pățit, bărbate ? Ochiul cine îți l-a scos ?

Uite pocitură, frate! Ți-ai slujit ochiul frumos!
 El privind-i vreme lungă, ochii ei cei drăgăstoși,
 Cunoscă că pentru pungă i-a fost căutat miloși.
 Și legănând capul zise: — Dar ce, dragă, pân'acum
 Ți-au fost vederile 'nchise de nu vedeai nici de cum?
 Șapte ani trăii cu tine, cu acel slut ochiu al meu,
 Ș'acum stai, te miri de mine, ca când nu's tot acel eu?
 Nu cumva avui perdele în ochi-mi de nu cătai,
 Ci tot în mâinile mele și în pungă te uitai?
 Zise ea: — Cu de aceste nu poți să te îndreptezi,
 Aceia ce zic eu este, vedeai, dar acum nu vezi;
 Că dintru întâiaș dată de erai cum ești acum.
 Chiar să fi 'mbătrânit fată, nu te luam nici de cum.
 Bărbatul scârbit în sine de un astfel de cuvânt,
 Mai vârtos cunoscând bine că banii sunt unde sunt,
 Pleacă pentru vreme lungă, fuge, lumea în cap ea.
 Ca iar când i-o sună 'n pungă, atunci să vie la ea.

Fătul meu!

Ariciul cu meșteșug se prinde și vrabia cu mei. — Și,
 Copilul cu leagănul se amăgește și tace. — Că,
 Verdarea cearcă copaciul, și mai slab unde găsește, acolo ciocănește.

[— Și,
 Calul cunoaște ce om îl încalecă, pe fie-cine nu trânteste. — Dacă
 [il vede că este.

Lă-mă mamă ti pă mine că azi este tămbătă. — Atunci,
 Il îmbrobodește ca pe o muiere. — Și
 Li pune țestul în cap, mi-l întoarce ca'n dulap. — Ba încă,
 Il bagă sub pat și-l pune să cânte cocoșește. — Iar,
 Cine e vrednic scoate și imbucătura din gura omului. — Și,
 Muierea este vas slab, de nimic se necăjește, și cu nimic se îmblân-
 [zește. — Și,

Te joci cu ea ca o păpușe. — Și,
 O faci de joacă înainte-ți pe taler. — Că,
 Cu binele de nu vei putea, iar cu răul nu faci nimica. — Iubite
 [tată!

Bani de-ași avea m'aș însură. — Cum a zis unul:
 Cu pușcă seacă la vânat să nu pleci. — Că,
 Osul gol nici câinii nu-l rod. — Și,
 La copaciul fără poame nimenia nu aruncă piatră. Cum a zis altul:
 — De ce nu te 'nsori? — N'am bani. — De ce nu câștigi?
 — N'am noroc. — De ce nu mori? — Dacă nu-mi vine moartea!
 [— Să iau zestre mi-ar zice:

Se scaldă în zestrea muierii. — Inșă,
 Găina nu se poate cu două: cu pui și cu ouă. — Că
 Cine se bucură la avere, ia fără plăcere. — Ș'apoi vine la vorba ăluia:

Zestrea imi şade in lacră (ladă) Mă făcui pentru bani mulţi.
 Şi eu cu sluta pe vatră: — Şi, Olăcar de cai stătuţi. — Şi,
 De dorul bogatului Pentru bani luai bătrân
 Luai fata dracului. — Şi, Şi mă băgai la stăpân.

Povestea vorbii

Intr'o dimineată, pe ceaţă, pe fum,
 O cadână p'alta întâlnind pe drum,
 O întreabă: — Soro! or păţişi cevaşi?
 Astfel până'n ziua incotro plecaşi?
 — Ba, lele, răspunse n'am vre'un alt zor
 Decât silesc iute s'ajung la obor,
 Să găsească să-mi cumpăr un măgar şi eu,
 D'o veni vre unul in norocul meu.
 — Ce să faci cu dânsul? o întreabă iar.
 — Iacă, ea răspunse, ca să-l am să car,
 Când lemne, când apă, când alt-ceva greu.
 S'am adică 'n curte ajutor şi eu.
 — O Doamne! îi zise, prietena ei,
 De ce-ţi trebuieşte măgar să-ţi mai iei?
 Mai bine 'ngrijeşte să-ţi iei un bărbat.
 Şi fă şi tu c'altă ce s'au măritat;
 Că măgarul numai apa-ţi va cără,
 Lemne, ş'alte câte le vei cumpără,
 Iar bărbatu'n vreme hamal o să-l ai.
 Din zi până'n noapte, bani fără să dai;
 Incepi, săpun, sare ş'alte-i porunceşti
 Pân' la lumânare cerând il speteşti.
 Şi așa cadâna d'obor s'a lăsat
 Şi fără zăbavă şi-a luat bărbat.

Astfel dar săracul e ca un hamal,
 Cară'n zi şi noapte, cară ca un cal,
 Că de nu aduce este vai de trai.
 Nu poate să ție casa cu vătrai,
 Ci să se gândească când se va'nsură
 Ca să nu înceapă 'n urm'a fluieră,
 Că nu este numai să te'nsori, să pupi,
 Ci's mai multe care cer să le astupi. — Astfel dar
 Cei mai mulţi astă-zi se bucură la zestre. — Şi,
 Când vor fi la mijloc banii
 Nu se mai întreabă anii. — Zicând:
 Găina bătrână face zeama bună. — Fiindecă,
 Are în palmă să-i scuipe,
 La ochişori d'ăi de vulpe (galben). — Şi,
 Fie ca o naibă,

Numai bani să aibă. — Pentru că,
 Miile și sutele
 Mărită slutele. — Că
 Zestrea toate le astupă.
 Ea și pe dracu il pupă. — Și așa nu rămâne,
 Nici mărgea ne înșirată,
 Nici fată nemăritată. — Dar însă la firea mea,
 De cât să mănânc mămăligă cu unt, și să mă uit în pământ, mai
 [bine pâine cu sare și să mă uit la el ca la soare. — Pentru că,
 Totdauna fețișoara
 Mărită pe fețișoara. — De și,
 La vreme de nevoie fiecă lătură stinge focul,
 Dar și rău împute locul. — Ci
 Mai bine un dram de nurițe
 Decât un car de frumusețe. — Că
 Mai mulți se uită la mireasă decât la ginere. — Iar,
 Bărbatul să fie puțintel mai frumos de cât dracul. — Cum a zis un băiat:
 — Mai mulți întrebă de mama decât de tata. — Fie care zice:
 Ce folos de multă albețe dacă n'are un vin'noace? — Că,
 Piperul e negru și-l pun d'asupra pilafului. — Și
 Zăpada albă o udă câinii. — Că,
 A venit sulemenită
 Și se duce terfelită. — Și iar:
 Ce folos de chip frumos, dacă nu e lipicios? — Că,
 Are chip frumos cu dar
 Și i-e vorba de văcar. — Fie,
 N'am ochi să-l văz. — Și,
 Fie măcar aurit,
 Nu-l voi, nu-mi este dorit.

Povestea ăluia

Amorul nu poartă'n lume
 Ca norocul mare nume,
 Dar de noroc nu duc dorul,
 Mai bun găsesc pe amorul.
 Bun ar fi fost și norocul
 D'ar fi c'amoru'n tot locul;
 Dar el la rare părți vine
 Nu c'amorul la oricine.
 Norocului îi e silă
 De cei ce plâng și-i cer milă.
 Dar amorul în tot vacul
 Mângâie și pe săracul.
 Că pe noroc câți îl chiamă
 N'aude, nu-i bagă'n seamă,
 Dar amoru'n orice vreme

Vine și fără să-l chieme.
 Norocul din întâmplare
 Ajută pe oarecare,
 Dar amoru' lumea'ntreagă
 O unește și o leagă.
 Noroc chiar și să nu fie
 Lumea poate să se ție,
 Dar amorul să lipsească
 Toți pot să se prăpădească.
 Norocul unde se duce
 Posăcia cu el duce,
 Dar amorul înzâmbește
 Or pe unde se ivește
 Căci norocul la câți vine,
 Dă și griji pe lângă bine,

Îi bagă în neodihnă
De nu le-i nimic în tihnă,
Le dă gânduri în tot ceasul,
Se tem, tremur în tot pasul,
Să nu-și supere norocul
Și să-și întoarcă cojocul;
Că el de loc nu e dormic
Și tot într'un loc statornic.
Pe loc binele își stoarnice,
Și fuge, nu se întoarce.
Dar amorul la câți trece
Paula mormânt îi petrece,
Și nici atunci nu-i lasă,
Ca norocul ce nu-i pasă,
Ci și pe ale lor oase
Varsă lacrimi dureroase,
Le ridică monumente,
Cele mai tari elemente,
Le zidește chimitire
Spre veșnica pomenire,
Iar dacă din vre-o parte,
Încă trăind se desparte,
E'n amestec și norocul,
Și nu i-a fost întreg focul,
Că nu-l tratez cum se cade
D'aceia fuge, nu șade,
Căci cei mulți prin tot locul
Mai mult cinstesc pe norocul.
Pentru bogății ș' avere,
P'amorul trec cu vedere,
Ba îi și dau cu piciorul
Și pe urmă îi duc dorul.
D'aceia în așa locuri,
Unde îl iau în batjocuri,
E numai umbra-i cea rece
Cu întregimea-i nu trece,
Și în mai mult timp nu ține,
Ci minaturi prea puține,
Că'n a sa prietenie
Nu-i place fățarnicie,
Diplomație urăște,
Violenția n'o voiește,
El slăvește în viață
Un adevăr cu dulceață,
Și o dreptate cinsteste,
Aceasta îl multumește.
La neam, p'averi nu se'nchină
(Lumea de pilde e plină)
La el săracul e una

Cu cel ce poartă cununa,
Înțeleptul și nebunul
La el amândoi sunt unul,
Mândru de loc nu se ține,
Petrece cu fiecare
Pe nimeni nu osibește
La toți d'arândul zâmbește;
D'aceia uneori mintea
Își apără de el cinstea,
Îl ia'n răs, nerod îl face,
Zicând: de una nu-i place,
Că e copilăros foarte,
Și nu știe să se poarte
Jucăria prea e dragă,
Adesea la ochi se leagă
Și la hori, la nunți se duce
D'amijele să apuce,
Bun cu nebun să'mpreune,
Prost cu 'nțelept să adune,
Danțul căznicesc să tragă.
Fără să se înțeleagă,
Tot cu gâr, mâr să trăiască,
Veșnic să se amărăscă.
Bine zice, așa este,
Amorul face aceste.
Ia chemați zic înapoi
Pe prea înțeleapta minte
Și îi faceți întrebare
D'a norocului purtare,
Cum umblă el? ce lucrează?
Ce face el, și să vază?
Au nu, și el tot orbește,
Aleargă și se rotește?
Și drumuri drepte nu ține,
Ci merge pe unde-i vine,
Și la 'nțelepți nu alege,
De simțitori nu 'nțelege.
Cî'n fuga lui se izbește
De or și ce întâlnește
Ș'aci numai pe brânci cade
Peste bușteni și stânci șade,
Carii nu știu să trăiască
Nici pe alți să folosească.
.....
.....
Prea bine zice țăranul,
N'are greșală, sârmanul!
Că norocu-i un prost mare,
Știință de nimic n'are,

Cu hârca cu totnl goală,
 Ca un netrecut prin școală.
 Ce n'a'nvățat socoteala,
 Ca să știe împărțeala,
 Să judece când împarte,
 Să facă tuturor parte,
 Și azi vezi cumcă la unii
 Dă nerozește cu pumnii,
 Uplete ladă peste ladă
 Și clae peste grămadă,
 Iar pe alți săraci îi lasă
 De n'au nici pâine în casă.
 Pe lângă aste cuvinte
 Mai întrebați iar pe minte
 De norocul să vă spuie:
 Au el tiran cumplit nu e?

Au nu de iel firea sbiară
 Ca o cumplită fiară?
 De cine a fost el dornic?
 În ce loc a fost statornic?
 Au nu joacă el o lume
 Ca cu jucării de glume?
 Aci să nalțe, să suie,
 În slavă pe tron s'o puie,
 Aci iar jos s'o pogoare,
 S'o răstoarne sub picioare?
 Au nu din om în om trece,
 Când un, când alt lăsând rece
 Și binele tot își mută,
 Vremelnic îl imprumută?
 De aceea nu-i duc dorul
 Mai bun găsesce pe amorul.

Fătul meu!

Am auzit vorba. — Că,
 Unde e dragoste multă e și uriciune multă.
 Cotoiul dacă 'mbătrânește șoareci mititei iubește. — Și,
 Bătrânul iubește pentru tânăr, iar tânărul pentru bani. — Și așa,
 Te pupă în bot și-ți ia din pungă tot. — Inșă,
 Ne-am depărtat cu povestea. — Ci,
 Să o lăsăm încurcată. — Și,
 Să venim iar la prochimen. — Așa e omul,
 El altuia dă povață
 Și pe sine nu se'nvață. — Că,
 Cine e mușcat de șarpe, se păzește și de șopârlă.
 Cine cade în gărlă, de ploaie nu se mai ferește. — Omului,
 Nimenea nu poate să-i dea minte și noroc. — De și a zis oarecine
 Fă-mă mamă cu noroc și mă aruncă 'n gunoi. — Dar,
 Nu e vorba aia, sau aia e vorba, e știut că,
 La o fată mare și un măgar zbiară la ușe. — Inșă,
 Bărbatul temător își învață nevasta rea,
 Și stăpânul scump, sluga hoată. — De aceia zice:
 Sărută pe oarbă, dar îi caută și în ochi. — Ci când vrei să-ți iei nevastă,
 Uită-te la mună-sa și cunoaște pe fie-sa. — Și mai vârtos,
 Precum îi este firea
 Așa și nărvirea. — Că,
 Toate femeile poartă rochi
 Dar le cunoști după ochi. — Ș'apoi
 Cea din toate mai vestită
 Cere să-i zică cinstită. — Știe că,
 Cinstea e mai scumpă de cât toate. — Dar,
 Cățeaua până nu pleacă prin mahala,
 Căinii nu se iau după ea.
 Decât să-și păzească cineva nevasta, mai bine crângul cu epurii, —
 Că ea e,

Ca pisica, sapă și invelește. — Inșă,
 Dumnezeu nu sparge două case. — Că,
 Iși nemerește sacul peticul. — Și,
 Vine rânced lângă muced. — Și,
 Iși găsește tingirea capacul. — Cine-i vede zice :
 Și ea și el, amândoi,
 Vai de ei, două nevoi. — Și,
 Trăiește împreună
 Ca pâinea a bună. — Toți zic că :
 Două mueri într'un loc
 Nu trăiesc, se cert de foc. — Dar e vorba,
 Până nu ne potrivim
 Amândoi nu ne'neuscrim. — Căci,
 Prostul cu prost când trăiește
 Lesne se îngăduiește. — Și atunci,
 Parcă i-a făcut un tată și o mumă. — Și,
 Parcă a tunat și i-a adunat.

Povestea vorbii

Oare unde iară bărbați și neveste
 Au mers să pețească, obicei cum este.
 Priviră, văzură, vorbiră de fată,
 Și se invoiră cu mumă, cu tată.
 Acum rămăsese să bea aldămașul
 D'alde cusceru, soceru și de alde nașul
 Așa el și zise : — Draga tatei fată,
 Du-mi-te de scoate nițel vin indată.
 Ea luând o oală, o spală, o șterse
 Și 'ngrabă cu dansa în pivniță merse.
 Dacă văzù tat-său că prea zăbovește
 Mumi-sii indată, zicând poruncește :
 — Du-te curând dragă, dumneata de scoate
 Că pe cum bag seamă copila nu poate.
 Mergând ea găsește în plâns pe copilă,
 Și privind la dansa, i s'atăță mila,
 Se sperie, 'ntreabă : — Ce ai drăguliță ?
 Ia spune-mi și mie, spune-mi măiculiță,
 Atunci fata 'ncepe și îi zice : Mamă !
 Acum cum vezi bine, mă mărit se chiamă,
 Așa să zic dară, o și făcui asta,
 S'am rămas grea'ndată ca toată nevasta.
 Am făcut acuma, să zic, și pruncuțu
 Și-i puse nașu numele Vlăduțu,
 Il vezi gras la față, frumos ca un soare.
 Crește, se înalță, merge și'n picioare,
 Umblă și aleargă, se joacă prin curte

Cu izmene albe și cu haine scurte,
 Incalecă bățul, sare tăitorul,
 Se duce îndată, apucă toporul,
 Abia îl ridică, pe umăr îl pune,
 Toporul greu foarte puterea-i supune,
 Neputând să-l ducă, cade, îl doboară.
 Ii retează gâtul și aci-l omoară.
 Aceasta când zise începă să strige:
 — Of! Vlăduțu mării! moartea ta mă frige,
 Inima-mi rănește, viața îmi scurtează,
 Că n'o să mai poată mama să te vază.
 Muma cum aude plânsul fiicii sale
 Și ea se pornește să țipe cu jale:
 — Of! vai! Duțu mării! of! drag, nepoțele!
 Prea avuși în lume zile puținele!
 Tatăl logoditei, văzând că acuma,
 Cu vin nu mai vine, nici fata, nici muma,
 Pleacă după ele vin de ce n'aduce?
 Și dacă le vede plângând p'amândouă
 Începă să'ntrebe: — Ce vă este vouă?
 De ce vă e plânsul? spuneți-mi și mie?
 Minunea ta, Doamne, asta ce-o să fie!
 Atuncea și muina și fata se puse
 Și îi povestiră, cele de sus spuse.
 Aceste cuvinte auzind și dansul
 Cu ele 'npreună porni și el plânsul:
 — Of! of! vai de mine! cum ne călcă focul!
 Of! cum nepoțele te omoară jocul!
 Făcut, crescut gata, scos din tot necazul,
 Cum nu trăiși încă să-ți mai văz obrazul!
 Așa ei grămadă rămâind să plângă
 Făcură pe oaspeți la ei să se strângă.
 Dacă îi întreabă și le spun pricina,
 Dau răspuns cu toții: — A voastră e vina,
 Căci lăsați toporul încolo, incoace,
 Ca să-l ia copilul, cu el să se joace,
 Dacă tăieți lemne nu-l băgați în casă;
 Plângeți dar acuma, nouă nu ne pasă.
 Iar unul dintr'inșii vrând să-i mai mângâie,
 — Lăsați, zise, frate plânsul să rămâie,
 Casa nu vă-i spartă, c'a murit băiatul.
 Sunteți încă tineri ș'o să faceți altul.
 Un vecin l'aceste ce prin gard privește
 Și auzind toate către dânșii zise:
 — Ude a tunat de v'a adunat!

Dar însă,

Nu trebuie să rădem de zidul lui Dumnezeu. — Că,
 Cine a făcut pe bunul,
 A făcut și pe nebulul.

Cine a făcut pe bogatul,
A făcut și pe săracul. — De aceia să nu zicem:
Urât tată l-a făcut (sau a avut). — Și,
După ce e prost îl chiamă și Vladu — Și,
După ce e urât bea și tutun. — Și,
Parcă e lovit peste obraz cu leuca. — Și,
L-a băgat mamă-sa în ladă și l-a mâncat moliile. — Că adesea,
Mai multă înțelepciune găsești în fețele cele urâte de cât în cele fru-
[moase. — De aceia,
Nu te uita'n pocitura-i,
Ci vezi ce iese din gura-i. — Dar,
Unde e minte multă e și nebunie multă.

Povestea vorbii

Au plecat odată unii să pețescă,
Ș'au mers la o fată ca să o privească!
Dacă se uitară ei în bătătură
Și pe fată'n spate dacă o văzură,
Fără să vorbescă cu toți împreună
Năvălind d'odată i-au dat ziua bună.
Fata, fără veste văzându-i grămadă
Cu necaz în sine, zise 'n vânt cu sfadă:
— O fir'ar pustie casa fără toacă.

.....
Ei o întrebă: — Maică-ta ce face?
Fata le răspunse: — Șade'n dos și tace
Și din două rele face una bună.

.....
— Dar tată-tău unde-i? — S'a dus ca să vie.
— Vine curând oare? — Eu nu știu, el știe!
De va da d'a dreptul o să zăbovească,
De va da d'ocolul 'n grab o să sosească.
— Dar lelea-ta unde-i? Ea răspunse iară:
— Iși plânge'n cămară răsul d'astă vară.
Auzind acestea ceia ce venise,
Fără să'nțeleagă fata ce le zise,
Pe muma-i cătând-o de dânsa dădură,
Stând cârpind supt umbră la o vechitură.
Ii dau bună ziua, îi spun pentru fată,
Cum că la răspunsuri le fură ciudată,
Și că nu putură vorba-i să'nțeleagă,
Ce răspuns le dete nu pot să-i aleagă.
Muma ei răspunse: — O știu, așa face,
Ei tot cam în pilde să vorbească-i place.
Deci ei o rugară să le tălmăcească:
Vorbele copilei ce-o să'nchipuiască?

Muma fetii zise: — Dacă vă mirare,
 De a vi le spuue nu e lucru mare.
 Casa fără toacă, copila ce zise
 E că n'avem câine, care trebuise
 Să latre, să spuie din poartă, d'afară,
 Să ne dea de știre că străini intrară.
 De tatăl său iară, v'a zis că pe semne
 Fiindcă dus este cu carul la lemne,
 Și d'o da de-a dreptul, e un noroi mare,
 Ș'o să zăbovească aci, prin urmare,
 Iar ocolind drumul, atuncea se știe,
 Că n'are zăbavă, curând o să vie.
 Ceia ce vă zise de soru-sa iară,
 Că-și plânge 'n cămară răsul d'astă vară, ●
 E că, ca mireasă din răs și din glume
 Se pomeni groasă, ca toate din lume,
 Ș'acum vrând să nască, că i-a sosit ceasul,
 Plânge și se vaită și își suflă nasul.
 De vorba iar care v'a zis pentru mine,
 Mă căznesc aicea, precum vedeți bine,
 Din aceste două cămăși rupte, rele,
 Să fac una bună, d'oi putea, din ele.
 Așa dar acelor din aste cuvinte
 Mult le plăcù fata că este cu minte
 Și fără zăbavă îi și pomeniră,
 Cum că ei pe dânsa s'o ceară veniră.
 Atunci muma fetii lucru din mâini lasă,
 Să le facă cinste îi poștește'n casă.
 Apoi și îndată pe fată o mână,
 Cum e obiceiul, să sărute mâna.
 Mergând dar copila, pe loc cum se pleacă,
 Să sărute mâna, mătănnii să facă,
 Un'ce deodată sună, din greșală,
 Din care îndată eși miroseală.
 Muma-i de rușine'ngrab scoțând șervete
 Tutulor prin mână câte unul dete,
 Zicând: — Iertați oameni, greșeala făcută
 Ponos nu ne puneți, faceți-o tăcută.
 Fata stând de față ș'aceasta cum vede
 Cu o supărare pe loc se repede,
 Le zmulge din mână șervetele toate
 Și fără să-i pese, aste vorbe scoate:
 — E! vouă vă-i lesne că gata vă vine,
 Dar ia să mă 'ntrebe cinevaș pe mine,
 Câte greșeli d'astea, mari și mititele,
 Am scăpat eu până le țesui pe ele!
 Eșind ei pe poartă, cum le-a luat darul,
 S'a 'ntâlnit cu tat-său ce venea cu carul,
 Și îi povestiră din fir până'n ată

Pentru ce veniră ei de dimineată.
 El văzând în june ce prostie zace,
 Nu-și mai spuse gândul, să zică nu-i place,
 C'ncepui de fată multe să vorbească.
 Și rele și bune, vrând ca să-i gonească. — Zicând:
 Nu crez c'o fi Stana noastră
 Cum o cereți dumneavoastră. — Că
 Umblă noaptea ca liliecii. — Și.
 E nebună, lunatică,
 Umblă ca o zănatică. — Și.
 De rea, câmpii nu o 'ncap,
 Iși ia poalele în cap. — Iar lelea-sa,
 A mâncat astă vară prea multă miere
 Și acuma are la inimă durere. — Și
 Eri se jucă între fete
 S'astăzi șade 'ntre neveste. — Că
 A fost la mure odată
 S'a venit cu rochia spartă. — Și
 Acum plânge în cămară
 Râsul ei de astă vară. — Că,
 A poftit la ardei prăjit
 Și negustând s'a stăpânit. — Inșă despre dumneavoastră,
 De gata toate sunt gata
 Numai nu voiește fata. — Se vede că,
 Nu i-a venit ceasul poate,
 Dar se fac prea lesne toate. — Că,
 Vaca răstoarnă găleata după ce o umple cu lapte. — Iar,
 Dacă o fi de la Dumnezeu
 Și-o vrea fata și muma, voi și eu. — Că,
 Nu e pentru cine se gătește
 Ci pentru cine se nimerește. — De aceia,
 Decât în fața arii, mai bine în capul locului. — Că,
 Decât să porți pe omul cu vorba, spune-i mai bine că nu se poate
 Albă, neagră asta e, cum se vede. — Și [— Sau
 Cui voi plăcea să mă ia, cui nu, să mă lase. — Adică
 Bate samarul să priceapă măgarul. — Și,
 Intâi să se gândească și apoi să o croiască. — Să n'ajungă treaba,
 Singur cu paraua să-mi găsesc beleaua. — Și să se plângă:
 Casa mi-e în trei păreți și cu ușa prin pod. — Și
 Să se facă de poveste'n țară, și din om ne-om.

Povestea ăluia

Un tânăr, voinic, în vârstă, în anii înflăcăriți.
 Când mergea la adunare între oameni însurați.
 Și când le da bună ziua, ei de mult ce le plăcea.
 — Iți mulțumim, împărate, toți d'arândul îi zicea;
 «Junele ne'nsurat, e ca un împărat.» — Că

Umblă cu floarea la urechi. — Și,

N'are copii să-i plângă de foame. — Și,

N'are cățel, n'are purcel.

Așa tânărul se 'nsoară, după cum și trebuia,

Și o nevastă prea bună, soție în casă-și ia.

După aceia el iarăș mergând între adunați

Și dându-le bună ziua, răspunde cei însurați:

— Îți mulțumim dumitale om ca oamenii de rând

Pus în catastihul nostru ca însurat decurând. — Că așa zic și astăzi
[la însurați :

— Ești în catastihul nostru. — Și,

Te-am scris în rândul bărbaților.

Te-a strâns în chingi bieteale opinci. — Și,

Ți s'a scurtat potecile. — Că,

Ce ai vânat ai prins. — Și,

Ai dat un ban să te prinzi în danț

Și nu poți scăpa să dai un slanț.

Tânărul dar, mulțumirea văzând că i-a micșorat,

Părăndu-i rău pân' la suflet, se căi că s'a însurat,

Din împărat om să-l facă derând cu alți nu-i veni,

Și cu vină, fără vină, mergând nevasta'și goni.

Apoi iar, ca pân'acuma, ducându-se 'ntre bărbați

Și dându-le bună ziua, i-au răspuns cei însurați :

— Îți mulțumim dumitale din om neom ajuns.

Care pe dânsul aceasta ca săgeată l-a împuns ;

A cunoscut că pe talpă putredă a fost călcat

Și ducându-se îndată cu nevasta s'a 'mpăcat. — Că el,

A judecat numai fața, iar nu și inima. — Așa dar, fătul meu !

Am vorbit și verzi și uscate. — Dar însă,

S'a vorbit ce e de vorbit. — Eu sânt acum bătrân,

An scuipam în iarbă

Și estimp în barbă. — Și,

Când este luna veche

Nu auz de o ureche. — Și,

Când este lună nouă

Nu auz de amândouă. — Și,

Uit imbucătura

De la mână pân' la gură. — Cum am zice :

Am venit în doaga copilăriei. — Și,

Umblă cu coliva în piept. — Și,

Ca mâne o să-mi mănânci coliva. — Și,

Aștept în tot vacul

Ca mortul colacul. — De aceea zice :

Dacă începe să iasă barba fiului tău, tu arde pe a ta. — Și tu dar,

Nu ești copil fără dinți,

Să te ia omul de minți. — Ci,

Ești om în toată firea. — Îți zic încă,

Însoară-te până nu'ți trece vremea. — Că,

Toată pasărea își are odihna în cuibul ei. — Și de vrei să trăești bine

Totdauna la colț de țară să-ți faci casă
 Și să-ți alegi loc la mijloc de masă. — Că almintrelea,
 Unul te lasă de ostenit
 Și altul te ia de odihnit. — Zicând :
 Până vei odihni să ardicăm la gard. — Nu căută că,
 Nu vine vorba la cădelniță. — Ci,
 S'o lovi, nu s'o lovi, iacă el biet ți-o vorbi. — Inșă,
 Omul șade lângă un gard și tot mătură împrejur. — Dar,
 Să venim iar la vorba noastră. — Tu vezi bine că,
 Unul trage să moară
 Ș'altul joacă, se insoară. — Dar,
 Inșurătoarea de tânăr, e ca gustarea de dimineață. — Și
 Mâncarea de dimineață e ca 'nșurătoarea de tânăr. — Că,
 Ce e întâi, nu e pe urmă. — Cum a zis unul :
 Dacă aduci întâi terciul,
 Pe urmă aduci de surdă
 Oaspetelui ou și urdă. — Atunci vine vorba,
 După ce nu erau tineri
 Se logodiră și Vineri. — Și,
 După ce toate 's în cercuri (în invârteli),
 Și nunta o avem Miercuri. — Și,
 Toate lucrurile ne sunt pe dos. — Că,
 Unul gustă, zice : dulce ; altul gustă, zice : acru !

Povestea ăluia

Povestesc că unui nevasta murind
 Și plin de 'ntristare vădov rămâind,
 Se inșură iarăș ca un om sărac,
 Socotind la jalea-i să-și găsească leac :
 Luă o fetică care îi plăcū
 Și ca cu intâia casă își făcū :
 Ei trăiau prea bine, că ea îl iubea,
 Și el pentru dânsa prea mult se robea :
 De cât despre alte câte îi făcea
 De-l mulțumea una, alta nu-i plăcea ;
 Mai cu seamă lapte dulce când mîncă
 De loc, nici o dată el nu se 'mpacă,
 Ci oftând adesea în sunet vorbea :
 — Nu știu răposata ce fel îl fierbea,
 Că de când, sârmana, o am îngropat
 Lapte fiert o dată cu gust n'am mîncat !
 Biata lui nevastă, astfel de cuvânt
 Auzind adesea răsunând în vânt,
 Se miră sâraca, cu ce îngrijiri
 Să-l fiarbă mai bine s'aibă mulțumiri !
 Spălă, frecă vasul, puneă, îl fierbea,

Păzind să n'afume și 'n foc să nu dea;
 Dar geaba, bărbatu-i, la gust nu-i venea,
 Tot pe răposata, oftând pomenea.

Așa dar, nevasta văzând și văzând
 Că pe plac nu-i este or și cum făcând.
 In cele din urmă il puse pe foc

Și-l năpusti'n vatră, ne'ngrijind de loc.

Laptele dar singur fierbând l-a uitat,

Dacă-l bătù fumul și in foc a dat,

Turnând îi aduce, și el cum sorbi

Plin de mulțumire către ea vorbi:

— Ah! draga mea! astăzi m'ai îndatorat

Cu laptele dulce, de când te-am luat,

Că uite intocma acest gust avea

Biata răposata orcând il fierbea.

Dar, cum făcuși, dragă? ce ai unelit?

Și așa de bine astăzi l-ai brodit?

Vezi dar ține minte tot așa să-l faci

Apoi totdauna să știi să mă'mpaci.

Auzind nevasta zicându-i astfel:

— Apoi, bărbățele, zice către el.,

Eu după părerea-mi am greșit acum,

Că nu purtai grijă să nu ți-l afum,

Fiind-că eu treaba pe foc l-am uitat,

Și gustând in urmă il văz afumat:

Ba imi eră încă că o să mă cerți.

Și vream de greșală să cer să mă ierți.

Bărbatu-i răspunse: — Nu știi ce-ai făcut,

De cât știi atâta că azi mi-a plăcut;

Și cu aste vorbe mă faci nătărău

Că la ce mi-e gustul să zici că e rău;

Nu voi nici odată să m'aibi de nebun.

Ci ce zic că-mi place, zi și tu: e bun,

Și nu-mi spune mie c'ai făcut greșeli,

Că cu așa vorbe nu poți să mă'nșeli:

Gându-ți nici o dată nu l-oiu sfinți eu,

Ca să nu-mi fierbi lapte după chieful meu;

Așa il voiu toema cum fuse acum,

Și curs în foc fie, și cum zici, cu fum.

Biata lui nevastă pe loc o sfecli.

Gândind că cu pumnii o va năvăli:

De cât cu tăcerea care o făcù

Il aduse 'stare și el de tăcù. — Zicând:

Lasă să ningă, să plouă, numai vreme rea să nu se facă. — Dar
 tu, copilul meu,

Să-ți iei nevastă de casă,

Nici urită, nici frumoasă. — Că.

Nu o să o pui cadră'n perete. — Nici.

Nu o să o atârni cercel la ureche. — Nici.

Nu o să o scoți în târg de vânzare. — Ci,
 Să-ți iei nevastă de potrivă ta — Precum am mai zis adică :
 Cum e sacul și peticul. — Și,
 Cum e tingirea și capacul. — Că,
 Ce nu-ți este de potrivă
 Îți va fi tot împotrivă. — Nici,
 După gustul altora să nu-ți alegi nici materie nici nevastă. — Ci,
 E destul să-ți placă ție. — Iar nu ca acela,
 În hatârul dumneavoastră
 Iacă m'arunc pe fereastră. — Ca țiganul care :
 În hatârul prietenului său s'a spânzurat. — Cum a zis unul :
 Că a greșit eroitorul,
 S'a spânzurat spoitorul. — Ci tu,
 Ești stăpân pe capul tău,
 Or pe bine or pe rău. — Că,
 Voia este la tine
 Ca să faci cum îți e bine. — Cum zice vorba :
 Mie nici nu-mi intră în pungă nici nu-mi iese, — Eu știu că,
 Silita căsătorie e frigură de livie. — Numai,
 Nu face din capul tău calendar. — Și când vrei să te 'nsori,
 De ești viță de ios să nu iei neam de sus, ca să nu-ți zică :
 [scoal' tu, să șez eu. — Și,
 De n'ai bani nu luă cu zestre, ca să nu-ți zică : — Taci tu să
 vorbesc eu. — Și,
 Ia-ți nevastă săracă ca să-ți zică : Fă ce știi tu. — Și atunci,
 Trăiți ca în sân de rai.

Povestea ăluia

Ferice și iar ferice!
 O mie de ori poți zice,
 De viața țărănească
 Care este prea firească ;
 El într'adevăr trăiește,
 Că orcum se mulțumește.
 El pe lângă de mâncare
 Și haină simplă de are,
 Își face pre pământ raiul,
 Nimenea nu-i are traiul.
 El n'are grije în lume
 Să grămădească banii sume.
 Or vre un lux să 'mplinească
 Și vr'o modă să-și croiască.
 La mult iar ea să câștige
 Nici o dată nu se 'nfige,
 Și pe cât s'agonisească
 Dajdia ca să-și plătească

Grija-i e numai să-și facă
 Orânduita lui clacă,
 Să-și dea dijma cuvenită
 Și să-și cumpere vr'o vită.
 Dacă le-a făcut aceste,
 Lumea seninată-i este,
 Fața i se luminează
 Cântă și se desfătează,
 Umblă sănătos ca fierul,
 Nu-l infiorează gerul,
 Pe viscol, pe vânt, pe ploaie
 Nu simte nici o nevoie.
 Se îngrășe mâncând ceapă
 Și se îmbată bând apă.
 El când vrea să-și ia soție,
 Nu caută bogăție,
 Ci de vrednicie 'ntreabă
 Cum și să fie de treabă ;

Dacă o aduce 'n casă
 Apoi de haine nu-i pasă,
 Ea peste tot îl îmbracă
 Ingrijind și ei să-și facă:
 Iarna toarce, coase, țese.
 Vara cu el la câmp iese.
 Cu dânsul și ea muncește.
 La toate îl însoțește.
 Copil dacă dobândește
 Cu lucru 'n mână îl crește.
 Il leagă cu piciorul
 Și din brâu toarce fiuror,
 Cu o mână îi dă țafă,
 Cu alta focul ațăță.
 Când vine bărbatu'n casă
 Și fiertura e pe masă,
 Șed, mănâncă cu gust mare,
 Fără nici o supărare;
 Ei de nimic nu se ceartă
 Cred unui alt și se iartă.
 Se înțeleg în cuvinte,
 Se unesc în duh și'n minte
 Voia unui alt nu-și strică
 Cu 'mpotrivire să-și zică.
 Iubirea 'ntre ei domnește,
 Și fericirea strălucește;
 Iată într'adevăr viață.
 Și 'nsoțire cu dulceață.
 Iar noi orășeni născuți
 Și civilizați crescuți,
 Ce mâncăm nu ne hrănește,
 Ce bem nu ne folosește,
 Căldura ne bolnăvește,
 Frigul cel mic ne răcește,
 Umbletul ne obosește,
 Șederea ne moleșește;
 Or cum neted nu ne vine.
 De or și ce nu ne-i bine.
 În zadar suntem pe lume,
 Trăim numai cu un nume,
 Fel de patimi ne'mpresoară,
 Și mii de griji ne omoară.
 Nimic nu ne mulțumește,
 Luxul pe toți stăpânește,
 Trăind în filotimie
 Dăm cu neiconomie;
 Când ne vedem cu parale
 Azi mâncăm zaharicale,
 Și când ne căutăm mâine,

N'avem cu ce lua pâine.
 Ne îmbrăcăm în mătase.
 Facem mobile în case.
 Croim mode peste mode,
 Iar sărăcia ne roade.
 N'avem la nimic măsură.
 Nici la haine, nici la gură.
 Mica-ne agoniseală
 O întrece cheltuiala.
 Un ban pe zi de ne vine
 Cheltuim cinci și mai bine
 Pe unde nu se ajunge.
 Știm și cu vorbe a unge.
 Ne facem la mulți drum neted
 Și luăm orce în credet,
 Facem datorii grămadă
 Și ne 'mbrăcăm de paradă.
 Nu ne cătăm neaverii
 Ci ne îmbrăcăm ca boerii,
 Carii or cum să le placă
 Lé dă mâna ca să-și facă.
 Or cât să dea le ajunge
 Și le rămâne și 'n pungă,
 Nu-și scurg ca cel ce nu poate
 Buzunărașele toate,
 Cum ne-i proverbul dovadă;
 Ce e pe noi și în ladă.
 Când umblăm după 'nsurare,
 Căutăm cu zestre mare.
 Gândind c'o să ne ajungă
 Zestrea spre trai vreme lungă.
 Și ea d'ar fi cât de multă
 O cheltuim chiar la nuntă,
 Cumpărând lucruri galante
 Ca și cei de trepte nalte
 Tocmim pe loc jupănese
 Slugi, slujnici, bucătărese,
 Și nu lăsăm pe stăpâna
 La nimic să puie mâna
 Punem alte s'o gătească.
 S'o 'mbrace, s'o păpușească,
 Iar e alt să nu lucreze,
 De cât să se oglindeze.
 După ce o gătim bine
 Și droșca de birje vine,
 Pleacă după vizitare
 Galantă cu înfocare,
 De nu știi ca ce persoană,
 Ce doamnă și ce cocoană!

Și ea 'n orice să se suie
 Și orice haine să puie
 Tot o cunoaște oricare,
 Că e de treapta cutare,
 Și nu-i adaogă cinstea
 Droșca și imbrăcămintea.
 Pe jos iar cum o să meargă
 Cu haina podul să șteargă?
 Căci jurnalele de mode,
 Sunt lungi, la spate cu coade
 A se târi sunt croite,
 Pentru trăsuri potrivite:
 Așa dar cu trăsuri toate,
 Că in alt chip nu se poate.
 E! bine, dar vezi că iacă
 Punga din zi în zi seacă,
 Și mergând din sus la vale
 Rămânem iuft de parale,
 Că banul, cum vedem bine,
 Asudăm până ne vine,
 Cam cu greu se dobândește
 Și ușor se cheltuește
 Dar d'astea nu va să știe
 Iubita noastră soție.
 Copil dacă dobândește,
 Și o doică-i trebuește,
 Că ea ce fel o să-l crească
 Haina cu el să-și mânjească,
 Și mai vârtos cum să lase
 Jurnalele de mătase,
 Și corsetul ce o strânge
 Să-i scoată în obraz sânge,
 Și mijlocul să-i subție
 Mai delicată să fie.
 Și cum să șează în casă
 La petreceri să nu iasă?..
 Copilul în casă o leagă
 Tocmai când i-e lumea dragă
 Și când inima îi cere
 Să guste orice plăcere;
 Că de se căsătorește
 Nu se și călugărește
 De la cluburi să lipsească
 Să șează să jinduiască,
 Și mai vârtos pildă are,

Pe cutare, și cutare,
 Că nu e vre o neroadă,
 Ci vede cum e la modă,
 În zadar ei îi vei spune.
 Aste ș'aste nu sunt bune.
 C'a luat ea bine seama
 Că așa făcea și mama,
 Și cu tata trăgea danțuri
 Ca să numere la sfanțuri.
 Deci fiind ea învățată
 Să trăiască răsfățată,
 În belșug și veselie
 C'altele fără să știe,
 Când ajungem în rea stare
 Și în vre o scăpătate,
 Și slujnicile din casă
 Negonite fug, din casă,
 Atunci numai eu neveste
 Vai și amar de noi este!
 Că ea nu știe să toarcă,
 Rufe nu poate să stoarcă,
 Bucate nu știe face,
 Vase să spele nu-i place,
 Copilul nu știe crește,
 Decât stă și se jelește:
 — Vai de ea, nenorocită!
 Arsă, friptă și pârlită
 Că i-a fost triștile sparte
 Și n'avut de bărbat parte!
 D'alde aceste și alte
 Inșiră cu glasuri 'nalte,
 Zi și noapte nu mai tace.
 Un minut nu gustăm pace.
 Apoi iată orășanul
 Cum ofticează sărmanul!
 Iar cumva de îi dă mâna,
 Și îi cam sgârcește vâna,
 Nefăcându-i pe plăcere,
 Orce după cum ea cere,
 Atuncea ea ofticează
 Și zilele își scurtează.
 De aceea dar voi zice:
 Ferice și iar ferice!
 De viața țărănească,
 De și-i zicem mojicească.

Despre neunire și neînțelegere

Boii uniți la pășune
 Lupul nu-i poate răpune. — Și,
 O nuia în mână lesne se 'ncovoie,
 Dar când sunt mai multe se frâng anevoe. — Și,
 Oaia retrasă din turmă
 Lupii o iau după urmă. — Și,
 Vai de acea însoțire
 Unde nu este unire! — Că,
 Nu poate fi 'nălbitorul
 Tovarăș cu văpsitorul. — Nici care,
 Ca s'o 'negrească din albă,
 Ca și mâini albe să aibă — Și
 De va fi să nu voiască
 Muierea să plămădească,
 Șade cerne până mâine
 Și tot nu frământă pâine. — Și,
 Se muncește s'amărăște
 Și nimica nu-i sporește. — Și,
 Il joacă cu viclenie
 În ciur fără văcălie. — Zicând:
 — O amărății de noi
 Nu ne unim amândoi! — Că,
 Eu zic tunsă și el rasă,
 Nu știu la ce o să iasă. — Și,
 Eu strig în cât capul mi se descleește
 Și bărbatu 'n lene abia mormăește. — Unul zice:
 Nu ne putem înțelege,
 Un fel nu ni se alege. — Altul,
 M'a înzăbălat muierea
 Și mă joacă cum i-e vrerea. — Și,
 Mă fierbe în oală seacă,
 Zi, noaptea nu va să tacă. — Of!
 Mă ciocănește ca covaciul
 Și ca ghionoaia copaciul. — Când se necăjește,
 Strigă și țipă ca din gură de șarpe,
 De mă iau fiori din creștet până'n talpe. — Și,
 Zbiară toamai ca o proastă,
 Parcă-i pune sula 'n coastă. — Blestemând:
 — Doamne ia-mi moartea, și zilele bărbatului meu. — Că,
 Nu pot scăpa de el ca de dracul. — Și eu nu-i zic decât:
 Ci mai zi, zice-ți-ar popa la cap. — Și ori unde mă duc:
 Se ține după mine (n'ar fi să mai zică)
 Intocmai ca dracul după copilul mic.
 S'a lipit de mine ca scaiul de câine. —
 De prea mult ce mă iubește
 Ca cocoșul mă chiorăște.
 Mă chiorăște parcă vrea să mă impuște. — Cum zice vorba:
 Nici nu te lasă să te prăpădești,
 Nici nu te lasă ca toți să trăești. — Că,
 M'a îmbătrânit, mi-a scos peri albi. — Și ea,
 Șade tot abanos, țapăn și vartos. — Că,
 Dracul cât trăește nu îmbătrânește. — Și,
 Drac mort n'a văzut nimenea vrodată. — Se vede că,

Are nouă suflete ca pisica. — Iar mie,
 Ziua și noaptea imi roagă moartea. — Iacă,
 Niște zile amărite,
 Necăjite și târite. — Dar într'o zi.
 Eră să lepede potcoavele. — Și-
 Ia avut Dumnezeu de știre
 Și puțintică norocire. — Că,
 A zis hopa și a sărit groapa,
 Dar de mult eră să-i cânte popa. — Și,
 A dat mâna cu moartea. — Dar.
 N'a dat zapis la Dumnezeu. — Eu stiu însă,
 Dacă moare nevasta mea se duce lumea jumătate.
 Dacă mor și eu se isprăvește lumea. — De aceea,
 Răbdă inimă și taci, că n'ai alta ce să faci.

Povestea cântecului

O răbdare sfântă, baz mântuitor,
 Liman de scăpare tu ești tutulor!
 Din copilărie tu mă 'mbrățișași,
 La toată nevoia lupta-ți protejași.
 D'or ce 'mprejurare tu mă izbăviși
 Ș'or ce veninare tu mi-o înduleși
 Multele-mi necazuri a ți le descri
 Iți sunt cunoscute, nu mă părăsi.
 Tu și la 'nsurarea-mi cu mine veniși
 Și multele baluri mi le stăviliși.
 Răuri de necazuri, ce vrea a mă 'necă
 Le puseși hotare a nu mă călcă!
 Furtuni când bătură mă adăpostiși,
 Vrăjmași se sculară și ii risipiși;
 M'ai trimes cu gându'n veacu bătrânesc
 Ca să-l iau de pildă, să mă răcoresc:
 Mi-ai pus de icoană pe câți te-au urmat,
 Câți te 'mbrățișară și au triumfat:
 Scorpii, șerpi, balauri ei au biruit,
 Tu le-ai dat putere și s'au izbăvit.
 Răbdare! Răbdare! zid sprijinator,
 Imi cunoști consoarta, vezi că imi dă chin,
 Vino și mă scapă de cumplit suspin,
 Nu'mi zăgrăvi plata, desfătări cerești,
 Nu pot să mai sufer zile tiranești.
 Pentru ne'nțelegeri amărit trăesc,
 Ah! viața-mi scurtă rău o cheltuesc!
 Vezi dacă se poate stavilă să pui,
 Să-mi ridici nevoia, că 'ndreptare nu-i
 Soarta-mi impilează viața la pământ,

N'am trai, n'am odihnă n'am nici crezământ,
 O răbdare sfântă! dă-mi a imita
 Ș'a luă de pildă chiar numirea ta.
 Solomoane drepte, tu pilda ne-ai scris.
 Tu cu 'nțelepciunea ai cântat și-ai zis:
 Leii și balaurii tot se imblânzesc,
 Iau de 'nvățătură, se domesticec,
 Iar a relui boală n'are nici un leac.
 N'are imblânzire ea e crudă 'n veac.
 Ca vierme ce roade pomi verzi și copaci,
 Ca rugina fierul, și n'ai ce să-i faci;
 De consoartă bună câți sunt norociți.
 Le sunt cununi scumpe, viez' liniștiți.
 Eroă¹⁾ răbdare, dă-mi un bun răspuns
 Nu-mi curmă viața, vezi cum am ajuns!
 Nu mai am putere, viața-mi nu-mi răpi
 Și petec de petec nu mi-o tot cârpi.
 Știe cel puternic cât d'amărit sunt,
 Care soarta 'mparte la toți pre pământ.
 Știe ce consoartă e pe capul meu,
 Care îmi răspunde ca un Dumnezeu:
 Prin răbdare, zice, vă veți mântui,
 Despre câte rele vă veți bântui.
 Vino dar, Răbdare, vino, nu 'ncetă.
 Vino că prin tine voi înaintă.
 Trista mea viață tu o sprijinești.
 De orice ispite tu mă mântuești,
 Tu 'mi-ai fost și școală, tu învățător,
 Te-am avut în patimi ca un protector.
 Ale tale sfaturi 'mi-au fost de folos,
 Mi-ai dat mângâiere'n timpul dureros.
 Tu pe câți te-ascultă așa-i îmbunezi,
 Le dai cerești daruri și-i încununezi,
 Nu'n flori impletite ce se veștejesc
 Și putrezitoare, lucru pământesc,
 Ci de raze sfinte luminând mereu,
 Drept răsplată bună de la Dumnezeu.
 O maică Răbdare! nu mă părăsi,
 Tu îmi ești sperarea sprijin a-mi găsi,
 Sunt perit atuncea când mă vei lăsa,
 Fii-mi mie razim și nu-mi va păsa.
 Voi să mor cu tine, să mă 'ncununez,
 Cu tine'n braț viața-mi voi să încetez. — Așa e omul,
 El de boală pătimeste
 Și p'alții de leac sfătuieste, — Inșă,
 Găina 'ntr'un loc cotcorogeste
 Și'ntr'alt loc oul se găsește. — Și,

1) *Eroică*

El într'un fel o ursea
 Şa'lt fel eşi la vopsea. — Căci,
 Urşii c'ursul ursăresc
 In danţuri nu se lovesc. — Vorba e că,
 Joci cu tichia chelului
 Ajungi şi tu'n felul lui,
 Cu cel ales, ales vei fi, şi cu cel indărătnic te vei îndărătnici.
 (Psalm David).

Proverburile turceşti ¹⁾

Ceea ce semeni, seceri, ceea ce faci găseşti.
 Picând, picând, baltă se face.
 Cine se mândreşte, rămâne scăpătat.
 Din lucru de nu-ţi prisoseşte, din diuţi mai opreşte.
 Cine întreabă, munţii sare.
 Cine este liniştit se odihneşte.
 Puţin sapă, neted sapă, după starea 'ţi sapă.
 Puţină milostenie de multe nevoi scapă.
 Cererea chiorului ce este? (Doi ochi.)
 Capul fără de griji ca bostanul creşte.
 Limba fără oase, oase sfăramă.
 Din aguridă miere se face. — Cu ce? — Cu răbdarea.
 Răbdarea e mântuire.
 Pâine cu sare e gata mâncare.
 Oaspetele nu mănâncă ce gândeşte, ci mănâncă ce găseşte.
 De n'ai treabă fă-te martor, de ai bani fă-te chezaş.
 Din frunza de dud atlas se face.
 Oţetul de geaba e mai dulce de cât mierea.
 Boului coarne, pasării aripi povară nu sunt.
 Câine pe câine nu mănâncă.
 Nu călcă şarpele care doarme.
 Cine nu-şi poate citi scrisoarea lui, măgarului se aseamănă.
 Doi cârmaci o corabie o îneacă,
 Cine bea în cinste or în dator, se îmbată de două ori;
 Cine scui pă în vânt, în obrazul său scui pă.
 Vrăşmaşul înţelept e mai bun de cât prietenul fără minte.
 Carnea şi pielea omului nu sunt bune de nimic.
 Celuia ce înţelege: un ţanţar îi e trâmbiţă, celuia ce nu în-
 [ţelege: tobe, surle, sunt puţine.
 La măseaua care doare, limba atinge (totdeauna).

1) In ediţia de la 1853: Proverburile Turceşte cu Româneşte urmează următorul parantez: «Să se ştie că la cele multe vorbe Turcii tonul îi au la sfârşit, — după care se publică, pararel, textul turcesc cu cel românesc. Nu reproducem de cât partea românească.

Despre vizite sau cercetări

Vizitele mai plăcute
Sunt cele mai rar făcute. —

[Mulți zic :

— Mai șezi, că nu șezi pe ghimpi
Ce te grăbești ca 'n alți timpî?

[— Că,

Omul dintr'un copaci cade
Și vr'o trei zile tot șade. — Și că,
De iubit ce ne iubim

Tot la anul ne 'ntălnim, — Să
[știi însă că,

Astea sunt numai niște vorbe.
[— De vreme ce,

Mai rara vedere
Este mai cu miere. — Și,
Rara intălnire
E mai cu iubire.

Povestea vorbii

Soacra unuia intrând
Pe ușă zâmbi, zicând:
— Bună ziua, fătul meu!
Ia vezi cum te iubesc eu!
Că tot des te cercetez!
Răspunse el: — văz și crez.
Dar de vrei, în felul meu,
Ca să te iubesc și eu,
Mai rar să mă cercetezi.
Că prea mult mă 'ndatorezi.

Altul iar trăind rău a zis
— Soacără, soacără poamă acră
De te-ai coace cât te-ai coace
Poamă dulce nu te-ai face. — De
[aceea dar,

Rărișor să cercetezi
Și mai puțintel să șezi. — Să n'a-
[jungă vremea să-ți zică:
A cășunat ca baba pe mormânt.

[— Și,
Parcă l-a țintuit de scaun. — Sau,
Parcă-l țiu în spinare. — Și,
Parcă casă, masă, n'are. — Și,

De nu l-aș vedeă parcă aș mai
[trăi. — Că,
N'ai să te 'ntorci din pricina
lui. Și parcă e,
Vătășel de mahalala,
A plecat a colinda. — Zicând că,
Lupul împrejurul lui nu strică,
[— Și

Șade ca lupu 'n răspântie. — Și,
Unde sunt doi cu el se fac trei.
[— Adică :

Martie din post nu lipsește. —
[Il întrebi:
— De unde vii? — D'acasă — Unde
[te duci? — Acasă,

Geaba vii, geaba te duci,
Geaba rupi niște papuci.
A plecat prin mahalale,
Să umble cu haimanale. — Adă-
[ogând că,

Dacă șade el de geaba
Gândește că toți n'au treabă. — Și
I se urăște șezând,
Nici o treabă neavând.

Povestea Vorbii

Un țăran mergând odată 'n casa unuia poet.
(Ca îngrijitor al viei ș'al livezei cu pomet).
Și cu cărți, hârtii găsindu-l, — Domnule, îi zice el:
Eu mă mir cum totdeauna poți ședeă tot singurel!

Iar poetul îi răspunse: — Eu sunt singur num'acum,
Că cu tine șez de vorbă, însă numai eu știu cum.

* * *

Vizita sau cercetarea unuia nepedepsit
Este mare greutate 'n casa celui procopsit. — Sau.
Numai atunci este singur cel ce este procopsit.
Când stă de vorbă în casă cu omul nepedepsit. —

[De aceea a zis unul:

De frate, frate să-mi fii,
Dar la noi mai rar să vii. — Că,
Câți merg mai des să se vază,
Cinstea li se împuținează. — Cum a zis un prost:
— De câte ori la biseric'am mers
Popa salcie 'mi-a dat,
Dacă am început să merg mai des,
La mine nu s'a uitat. — Fiind-că el,
La biserică a mers
Prea de multe ori și des,
Din Florică în Paștică. — Că,
Li era frică să nu-l ia sfinții la goană.

Despre conversații sau petreceri și glume.

Vreme e a râde, vreme e a plânge. (Eclisiastul).

Când se vorbește de răs, nu se spune pentru plâns,
Și când se spune de plâns, nu se vorbește de răs. — Iar nu,
Răs amestecat cu plâns. — Cum a zis una:

— Bărbatul meu zace mort în casă și mă făcuși de răsai. — Cu
toate că.

Moarte fără răs și nuntă fără plâns, nu se poate. — Dar încă,

Glumele nevinovate

Sunt ca sarea în bucate. — Că,

Cu râsul și cu glumele

Se culeg toamna prunele.

Și rachiul bea zăpciul. — Iar nu,

Inima-mi crapă de foc

Și lui îi arde de joc. — Și,

Inima mea plânge și el râde. — Ci cum am zis:

Toate își au vremea lor. — Și când glumești.

Glumește numai cu gura,

Iar nu și cu 'mbrâncitura. — Că,

Când joc măgarii 'mpreună

Se strică vremea cea bună. — Și

Pe mulți prieteni în lume

Li facem dușmani prin glume, — Că,

Unul ardică la glumă

S'altul te 'njură de mumă. — Și atunci,
 Și de e glumă dar nu e bună. — In adevăr,
 L'adunare cine tace
 El la nimenea nu place. — Dar și,
 Cine tot mereu vorbește,
 El la multe și greșește. — Inșă,
 De multe ori la 'ntrebare
 Și tăcerea răspuns are. — De aceea zice un înțelept:
 — Or zi ceva mai bun de cât tăcerea, or taci. — Ca să nu-ți zică:
 Pân'acuma a vorbit, iar acuma a tușit.
 O vorbi pe negândite
 Și ieși cam pe brodite. — Și,
 Parcă o scoase din buzunar. — Și
 N'a deslegat sacul încă
 Dar să vezi vorbă adâncă. — Tot ce este,
 Nu vorbi peste măsură,
 Ci pune-ți lacăt la gură. — Dintre toate,
 Vorba de rău mai lesne se crede. — Și pe urmă,
 Dintr'o vorbă îți aprinzi paie in cap. — Ci e mai bine să-ți zică:
 Este grădină de om. — Și,
 De vorba lui nu te saturi: — De cât să-ți zică:
 Este cam după prânz. — Și,
 Are sămânță de vorbă. — Iar,
 Când la adunare multă
 Spui ceva și nu te-ascultă.
 Dă-le pace tutulora
 Și îți zi că ești la moară. — Că atunci,
 Parcă gârăiesc găștele
 Și sbârâiesc muștele. — Mai vartos,
 Când pornesc toți să vorbească
 Pareă-i lavră ovreiască.

Povestea vorbii

Un surd caprele păzind
 Și la umbră adormind
 După ce s'a deșteptat
 Și împrejur s'a uitat
 Nici o capră c'a văzut
 A crezut că le-a pierdut.
 A le căută plecând
 Și din loc în loc umblând
 Zări p'un plugar cioplin
 Și la un gard împletind.
 Se duse a-l întreba
 De i le-a văzut sau ba?
 El iarăși tot surd fiind

Și ce zice neștiind
 Socoti că l-a 'ntrebat
 De mai are de lucrat
 Și nasu 'n sus ardicând
 Arată cu el zicând:
 — Iată mai am pușintel.
 Pân' la acel copăcel,
 Apoi isprăvesc, mă duc
 D'amiază ceva să îmbuc.
 Așa dar el a plecat
 Spre unde i-a arătat,
 Socotind că i-ar fi spus
 Că p'aci turma-i s'a dus,

Zicând: — De le voi găsi
 Și tu te vei folosi,
 Că e în ele un țap,
 Cu cornul drept frânt în cap,
 P'acela îți făgăduiesc
 Că pe loc ți-l dăruiesc.
 Deci acel loc ocolind
 Și turma în crâng găsind
 S'a întors către lucrător,
 Zicând cu chip zâmbitor:
 — Iacă, mă țiiu de cuvânt,
 Ia țapul cu cornul frânt.
 Plugarul cum s'a uitat
 Ii răspunse supărat:
 — Să ferească Dumnezeu?
 Nu, nu i-am frânt cornul eu,
 Ciobanul îi zise iar:
 — Te necăjești în zadar,
 Nu-ți dau altul sănătos,
 Dar p'acesta bucuros.
 Plugarul țapu'npingând
 Se uită urât zicând:
 — Mă! o, omule nătâng
 Cum eram cornul să-i frâng?
 Când eu nici nu l-am văzut.
 Nici să mă uit am șezut.
 Fiind acestea acum
 La marginea unui drum,
 Văd pe o fată trecând
 Și la cănepă torcând.
 O oprese, o chiem pe loc,
 O aduc aci 'n mijloc,
 Și unul și altul se pun,
 Și cearta 'ntre ei își spun.
 Ea întâmplându-se iar
 Surdă, ca și dânșii chiar,
 Gândi că o 'ntreb pe ea
 Pe cine-i place să ia,
 Și le zise: — De vreți voi
 Eu iau pe unul din doi,
 Apoi fii tu, fie el,
 Mie-mi plăceți tot un fel.
 Pe când acestea spunea
 Iacă ș'un popă venea,
 De bătrân se cocoșea
 Și călare făr' de șea,
 Ei pe loc cum l-au zărit
 Și pe dânșul l-au oprit,
 Și ea să-i spuie s'au pus

Toți, cum ziserăm mai sus,
 Preotul surd fiind iar
 Și ce zic ne-având habar.
 Când la unul ascultă,
 Când la altul se uită,
 Și sărind jos după cal
 Zise: — De e altău, na-l,
 Că la treaba mea mergând
 Il găsii colea păscând,
 Și pe el m'am aruncat
 Să mă duc pân' la ăl sat.
 Deci ei cum s'o fi 'nțeles,
 Nu pot să vă spun ales,
 Că cu toții au plecat
 Ș'au mers la zapciu în sat,
 Să-i impace la un fel,
 Că doar n'o fi surd și el.
 Zapciul în acea zi,
 Când a vrut a-i auzi,
 S'a ntâmplat a-l nemeri
 Când nu-i putea suferi
 Și vorbă când nu-i plăcea,
 Fiind că cură făcea,
 Că umblase cam zarif
 Și era puțin zaif.
 Venise atunci la el
 Ș'un meșter c'un cojocel
 Și se necăjise foc
 Că nu-l încăpea de loc.
 Surzii grămadă intrând,
 Fără a și aștepta rând,
 Toți de-odată s'au pornit,
 Ii spun la ce au venit,
 De părea că urlă lupi,
 Și albinele în stupi
 Plugarul jură pe sfânt
 Că el cornu nu 'i-a frânt;
 Ciobanul strigă înalt,
 — Ăst țap îi dau, nu-i dau alt
 Fata arătă și ea
 Că pe unul din doi ia;
 Preotul spunea de cal,
 Arătându-și al său hal,
 Cum că el nu l-a furat
 Ci numai l-a 'ncălecat.
 Zapciul privind uimit
 La lucru nepomenit,
 Find și supărat foc
 De cură și de cojoc.

Se desbracă 'n acel ceas,
 Și zise strâmbând din nas:
 — Să n'am parte d'ăst cojoc,
 (Și il aruncă în foc),
 Să se prefacă 'n cărbuni,
 De nu sunteți voi nebuni!

L'ășa oameni pățimași
 Poate crede cinevași.
 Când îi taie vr'un cuvânt,
 Și-i rămâne vorba 'n vânt,
 Dar ți-e ciudă foarte mult,
 Când aud și nu ascult.

Despre iuțeală, mânie și posăcie

El chiar singur e stricat
 Și iar el s'a luminat. — Și apoi,
 Dă și cu coasa și cu gresia. — Nu judecă,
 Unde o ieși să iasă,
 Or că tunsă, or că rasă. — Că,
 Focul când se încinge
 Anevoie se stinge. — Însă,
 Cine se iuțește, curând ostenește. — Și,
 Cine să oțetește, să bea oțel să-i treacă. — Că,
 Cine ce se pripește adesea se potieneste. — De aceea,
 Să nu te pripești că o greșești. — Totdauna,
 Măsoară de multe ori și croiește odată. — Însă,
 Sunt firi între firi de nu știi cum să te miri. — Unul,
 Sade posac și tăcut
 Parcă este surd și mut.
 Parcă i-am fript șerpi pe burtă.
 Parcă i s'au inecat corăbiile.
 Parcă toată lumea îi e datoare.
 Parcă mi-a tors și nu i-am plătit.
 Parcă i-a murit curcă cu ouă 'n cuib.
 Parcă tot îi plouă și-i ninge.
 Parcă i s'a tăiat lefeaua.
 Parcă i-am luat apa de la moară.
 Parcă i am tăiat iapa de la gard.
 Parcă își jelește părinții.
 Când râde soarele răsare,
 Când se necăjește tună și fulgeră.
 Își pierde și cumpătul și umbletul.

Povestea vorbii

Unul trecând un râu mare când vru carul a'și suci,
 Cu 'ntâmplare deodată rupe oiștea aci.
 El necăjit stă, se uită, fluierind și injurind,
 Își dă palme, bate boii, dă'n car și'n toate de rând;

Dup'aceea ca s'o lege, o funie de tei ia
 Și începe să o scuipe s'o poată ceva muia.
 Dar din contră și l'aceasta injură, se necăjea,
 Că cum vrea el să o moaie scuipatul nu-i ajungea,
 Iar un om ce sta d'o parte și la dânsul se uita
 Începù de el să răză, zicând: — Vai de mintea ta!
 Măi omule, dar nebun ești?... Moaie funia în râu,
 Ce tot stai și scuipi din gură când ți-e apa pân' la brâu?
 — Da, bine zici, el răspunde, că mai știu ce fac și eu!
 Parcă-mi lipsește o doagă acum la necazul meu.

* * *

Unii de necaz când dau
 Pierd și mintea ce o au:
 Iar alții de el nu mai scap
 Și tot au simțiri în cap.

Despre iuțea și mânie iarăși

Omul îndărătnic toate d'andaratele le face.
 Tu umbli să-l imblânzești
 Și mai rău îl îndrăcești. — El,
 Pentru o muscă își dă palme. — Și,
 Pentru o purice își arde plapoma. — Pentru un șoarece,
 Lasă să arză și moara
 Numai șoarecii să moară. — De aceea zice:
 Răul ce 'și-l face omul singur, nimeni altul n'ar putea să i-l facă. — Că,
 Oțetul tare vasul său 'și-l strică. — Omul îndărătnic
 Ce apucă se usucă. — Și,
 Toate d'andaratele îi merg. — Adică:
 După ploaie chepeneag. — Și,
 După moarte cal de ginere. — El nu știe că,
 Toată graba strică treaba. — Și,
 Cine se grăbește curând ostenește. — Iar,
 Încet, încet, departe ajungi. — Că,
 Lucrul bun anevoie se dobândește. — Și,
 Cu încetul se face oțetul — Și
 Copaciul mare dintr'o așchie nu se taie. — De aceea,
 Nu te grăbi ca fata mare la argea și ca văduva la măritat. — Ci,
 Cu răbdare și cu tăcere
 Se face agurida miere. — Că nici odată,
 Două pietre tari nu pot măcina bine. — Iar,
 Cine se iuțește la mânie pentru ori-ce fie, e dobitocie. — De aceea,
 Nu fii iute ca piperul în toată vremea. — Și,
 Nu umblă cu țafna în nas. — Nu fii ca
 Văcarul care s'a mâniat pe nevastă și nasul 'și-a tăiat.

Povestea Vorbii

Un văcar adesea se tot mâniă
 De care sătenii nimic nu știă.
 Așa el odată iar s'a mâniat.
 Și o zi întreagă nimic n'a mâncat,
 Seara dacă vine la nevasta sa,
 Cu părere'n capu-i că lumii păsa,
 O 'ntreabă zicându-i: — Ce zicea prin sat?
 Le păsă de dânsul că el n'a mâncat?
 Nevasta lui care era ca și el,
 Prea cu minte mare ca de copăcel.
 Ii zice: — Zău nu știu, ei nu mi-au vorbit,
 Poate și pe mine s'or fi necăjit
 Că orești cu carul pe la noi treceau,
 Asupra-mi nici ochii nu și-i întorceau,
 Ci-și biciuiau caii, boii își băteau.
 Ca când de la dâșșii necazu-și scoteau.
 — Fie-atunci el zise, tot nu mă împac.
 Nu mânânc nici mâine, ca să văz ce fac.
 Așa el se duse ca un sec și prost,
 Și ținu săracul ș'a doua zi post.
 Seara iar întreabă ce au zis de el?
 Și ea îi răspunde tot în acel fel.
 El iar se 'ntărită cum o auzi,
 Și: — Nu mânânc, zice, nici a treia zi,
 Dar răzbindu-l foamea n'a mai întreat,
 Ci îi părea miere codrul cel uscat. — Prin armare dar,
 S'a mâniat rău pe sat
 Și trei zile n'a mâncat. — Și,
 Le-a făcut-o pe piele. — Că
 Nu mai putea de dânsul. — Inșă,

Omul îndărătnic și pismaș ca racul își mânâncă carnea singur —

[Il auzi strigând:

Nu mă plec d'aș ști că m'aș târi cu inima pe pământ. — Omul

[răutacios și necăjicos,

De nu poate strică altui, își strică luiși. — Ca

Ursul când n'are de mâncare, își mușcă din labe.

Muirea rea singură își dă palme și-și bate capul de păreți. —

[De vreme ce pe

Muirea înțeleaptă o bate cineva și-i e rușine să plângă, iar muirea

[rea numai dintr'o vorbă ardică mahalaua 'n cap.

Țipă ca și când o belește cineva de vie. — Și,

Ca și când îi frige cineva șerpi pe inimă. — Și,

În necaz că i-a zis neroadă 'și-a tăiat din rădăcină coada.

Povestea vorbii

Unuia sătean odată muierea i s'a 'necat,
 Când la râu împreună cu altele s'a scăldat,
 El cu o prăjină 'n mână in vârful-i cu cârlig pus
 Se ducea tot căutând-o, pe cursul apei în sus
 Altul trecând îl întreabă, ce tot umblă căutând ?
 El spunându-i tot odată își ceru și sfat zicând :
 — Mi s'a 'necat, frățioare, nevasta colea mai jos.
 Și cum să o găsească nu știu că caut fără folos.
 — Bine, acela răspunse, ce cauți pe râu în sus ?
 Că apa incolo la vale trebuie să o fi dus.
 — Nu crez frate, el îi zise, să fi mers pe apă 'n jos ?
 Că ea cât trăiește în viață toate le facea pe dos,
 Și socotesc că și moartă d'andăratele s'a dus,
 Și trebuie prin urmare s'o caut pe apă 'n sus.

Despre amicie sau prietenie

Timpu trece cu azi cu mâine,
 Iar vecinul rău tot rămâne. — Inșă,
 Cine a aflat în lume prieten adevărat
 El o comoară bogată 'n viața sa a câștigat. — Căci,
 Pe câți îi credem de prieteni
 Ne sânt ca niște cunoscuți,
 Numai din vedere văzuți; — Iar
 Pe câți îi numim cunoscuți
 Ne pot fi vrăjmași nevăzuți. — Cei mai mulți sânt,
 Prieteni ai mesii, iar nu ai nevoiei. — Care zice :
 Il cunosc ca pe un cal alb,
 Ș'aleargă să te-afunde 'n grab, iar nu carii
 Se răspândesc ca potârnichele. — Zicând :
 De-l voi mai vedea odată se face de două ori. — Zice un proverb
 Cuiul cel nou scoate pe cel vechi afară. — Inșă,
 Nici odată pentru un prieten nou câștigat, nu lepădă pe cel ve-
 [chi. — Că,
 Prietenul vechi este ca vinul, care pe cât se învechește atât mai
 [cu gust se bea.
 Prietenul adevărat este acela, care te sfătuiește spre bine, iar
 [nu care îți laudă nebuniile. — Precum zice alt proverb :
 Dacă din nenorocire ai prieten nerod, tu fii înțelept. — Iar de este,
 Bun, ca pâinea a bună, îi ei îmbucătura din gură. — Zice alt proverb
 Dacă prietenul tău este miere, tu nu umblă să-l mănânci tot. —
 [Cum a zis unul :
 — Tu zici că-mi voești binele și mă 'nghimpi ca albinele.
 Prietenul la vreme de nevoie se cunoaște.

Povestea vorbii

Doi prieteni împreună pe un drum călătorind,
 Un urs le ieși 'nainte, cu groază spre ei viind.
 Unul dintr'înșii de frică, văzând ursul furios,
 Se sul și se ascunse, sus într'un copac stufos;
 Celalt într'acest pericol singur dacă s'a văzut.
 S'a 'ntins la pământ îndată și în mort s'a prefăcut.
 Ursul dar, tot-deodată asupra lui cum sosi,
 Pe la nas, pe la ureche se plecă a-l mirosi;
 Iar el își ținu suflarea să nu simtă că e viu.
 Că ursul mort nu mănâncă, după cum zic cei ce știu.
 Și așa de mort gândindu-l, cum stă nesuflând lungit,
 Nici de cum ne-atingându-l, l-a lăsat și a fugit;
 Iar prietenul său care stă în copacul stufos,
 După ce se duse ursul, l-a 'ntrebat dându-se jos:
 — Ia spune-mi, măi frățioare ursul ce lucru-ți sopti.
 Când se puse la urechea-ți? (Și 'ncepui a hohoti.)
 — 'Mi-a poruncit, el răspunse, să ții minte să păzesc
 Și c'un prieten ca tine să nu mai călătoresc.

Despre pizma, vrăjmașie și ură

Am mai zis că.
 Mai bun e un vrăjmaș înțelept, decât un prieten nerod. — Că,
 La casa aprinsă și vecinul vrăjmaș aleargă să o stingă. — De accia,
 Nu da nimănuia loc
 Să te blesteme cu foc. — Și
 Nu te luă cu nimenea 'n pizma.
 Că pizma scoate bășici
 Ca picioarele de opinci. — Totdauna,
 Cine va umblă cu pizma
 Iși va șterge singur cizma. — Și
 Cu pizma nu o scoate nimenea la căpătâi. — De aceea,
 Nu te jucă cu coada ursului. — Că,
 Intre o mie de prieteni un vrăjmaș de vei avea, e destul ca să-ț
 [facă pe toți vrăjmași. — Și apoi,
 Zece găște când se pornesc
 Pe un câine-l biruiesc. — Și,
 Zece mărtoage, pot duce pe un armăsar,
 Iar un armăsar nu poate
 Ca să le ducă pe toate. — Ci te ferește și,
 Nu da ciomag cui nu ești drag,
 Să nu ți-l întoarcă în cap. — Și,
 Nu da sabie în mâna celui vrăjmaș.
 Că pe altul după ce taie

Și asupra-ți o să saie. — Și vii la proverbul;
 Vino lupe de mă mănâncă de-a gata. — Inșă,
 De pizmă și vrăjmășie atărnă și zavistia. — Și atunci,
 Cari ochi văd mai bine?... Ai zavistnicului. — Că,
 Ochii zavistnicului văd și cele ce nu sunt. — Zavistnicul,
 Are văz de lup și auz de vulpe. — El
 Este un câine de uși multe. — Că
 Pe câți nu-i poate mușcă, îi latră. — Dar.
 Inșă pe unde îl știe
 Nu-i dă meșii să mai vie. — Că
 De multe ori unde nu se ajunge pielea de leu, împlinește cu pielea
 [vulpei.

Despre ceartă și neînvoire

Lupii se cert pe unde vir
 Pentru dobitoc străin. — Și,
 Vrăbiile se gălcesc
 Pentru mielul omenesc. — Că,
 Oamenii proști se ceartă ca țigarii și se bat ca orbii.
 Stau între nicovală și ciocan. — S'a pomenit că,
 L-a trăznit ca din senin. — Vai de ei!
 Trăiesc ca câinii cu porcii. — Că
 Se ceartă de-și mănâncă capetele. — Omul găleevitor,
 Caută gălceavă cu lumânarea. — El este:
 Tu-i dai buna dimineată
 Și el de păr te înhață. — Și,
 Tu-i ceri să-ți numere toate
 Și el dator te mai scoate. — S'apoi,
 Nu se 'mpacă când se 'neurcă
 Să-i dai și urdă de curcă. — Dar,
 Iși găsește uneltioară
 Să-i taie din unghișoară. — Că,
 Il dete afară îndată
 Ca pe o măsea stricată. — Sau:
 Il luă pe loc de bete (brâu)
 S'afară pe ușă-l dete. — Și,
 De bătăi și lovituri
 Scăpă printre picături. — Și,
 Scăpă ca din ghiarele ursului cu părul vâlvoi. — Și,
 I-a dat pân' s'a săturat
 S'atunci l-a făcut scăpat. — Ca câinele,
 Se pomeneste din cale
 De coadă tocmai în vale. — S'apoi,
 S'a spart pricina 'n sbor
 Tot iarăși în capul lor. — Fiindcă a fost,
 Cu învățul altuia și cu părul său. — Că.

Altui ce-i pasă de păsul tău. — El zice :
 N'o să cânte cocoșul meu pe gardul lui. — De și.
 După nor și ploaie răsare și soare. — De aceea,
 Ține minte în tot vacul
 Și nu-ți băgă 'n cărd cu dracul. — Ci,
 Lasă-l să-și împartă părul
 Cu furca (bătut ca mărul). — Și,
 Pe cine-l mănânc'o spinare
 Lasă-l să-i dea scărpinare. — Și,
 Lăsa-l să-i ia părul foc. — Că nesupusului,
 Mai bine odată, na !
 Decât tot, stăi că ți-oi da. — Și decât,
 Ți-o fac eu ție, ține minte. — Și,
 Ți-o coc eu ție, stăi mă. — Și'apoi,
 Dumnezeu să te ferească
 De bătaia cea orbească,
 Și picioranga schiopească. — Povestea țiganului :
 Care cum venea
 Tot Udrea-l chema. — Zicând :
 Lasă-l să-l moșesc eu. — Altul,
 Lasă-l pe seama mea, eu sânt nașul lui. — Și altul iar :
 Lasă și eu să-l ating,
 Spatele să-i mai incing. — Bunioară,
 Au venit sălbatecii
 Să 'mpace domesticii. — Inșă,
 Cine are mintea 'ntreagă
 În cearta altor nu se bagă.

Povestea vorbii

Doi ostași odinioară stând cu săbii la duel,
 Un țăran prost cum îi vede se vără'ntre ei și el,
 Strigându-le: — Stați măi frate, ia stați pentru Dumnezeu.
 Nu vă omorâți cu zile, ascultați cuvântul meu !
 Dar ei când să se lovească, sabia unuia pică
 Drept în capul țăranului și 'n două i-l despică.
 Comisia luând știre cu doctori a alergat
 Ca să vază pe săracul de este de vindecat ;
 Intr'aceasta comisarul când zise : — Ia vă uitați
 Dacă creerii în capu-i sânt de sabie stricați.
 Țăranul : — Ia lăsați, zise, că eu creeri de aveam
 Nu m'amestecam în ceartă, ci drumul îmi căutam.

*Doi ostași la duel au avut cu 2 rețete
 întru împrejurarea se amestecă într-un
 ruzul din orla*

Despre pricini de judecăți. C

Judecata e în capul omului. — De aceea zice :
 Pune-ți căciula înainte și te judecă singur. — Că,
 Judecătorul când ți-e protivnic, cu cine o să te judeci? — Dacă va, și
 Face hatârul corbului ca să învinovățească porumbul. — Și,
 Cine plânge înaintea judecății își pierde lacrimile. — Că de e vi-
 novat,

Îl întinde ca pe o opincă scurtă. — Și,
 Îl poartă pe la icoane. — Sau,
 Îl poartă de nas pe unde îi place. — Că,
 Șchiopătura oilor e bucuria lupilor. — Pentrucă,
 Lupii totdeauna se bucură în timp de furtună. — Că,
 Două ouă când se tot cioenesc, unul trebuie să se spargă. — Însă,
 Gardul cu proptele bune
 Nu cade 'n timp de furtune. — Și,
 Cine dă din mâini nu se îneacă. — Că,
 Darea trece marea. — Și,
 Aurul deschide raiul. — Și,
 Sabia de aur taie mai mult decât cea de fer. — Ci,
 Bate-te cu săgeți de argint, de voiești să biruești. — Că,
 Banul e ciocoi de uși multe,
 Are trecere 'n ori ce curte. — De aceea,
 Or să fii cu miere 'n gură, or cu mâna 'n buzunar. — Că totdeauna
 Bogatul greșește și săracul cere iertăciune. — De și,
 Dreptatea iese ca untdelemnul d'asupra apei. — Dar,
 Mai bine o invoială strâmbă decât o judecată dreaptă. — Căci,
 Dreptul totdeauna umblă cu capul spart. — Și apoi,
 Cine ți-a scos ochii? — Frate-meu. — D'aceea ți i-a scos așa adânc! —
 Povestea ăluia,

Țiganul când a ajuns împărat
 Întâi pe tată său l-a spânzurat. — Că,
 Prieteșugul judecătorului e pe genunche. — Dar însă,
 Corb la corb nu scoate ochii. — Și,
 Dacă vrei să nu scârțâe roata, unge osia. — Că,
 Dacă o ungi merge mai bine. — Cum a zis unul :
 Carte nu știe, dar calcă popește. — Cum a zis altul :
 Știe bine vlădica
 Pe cine ia de chică. — Că,
 Dacă pui untdelemn în candelă, îți va lumina. — Și,
 Când pui piemn mai mult se face mămăliga mai mare. — Pentrucă,
 Boul nu treieră cu gura legată. — Și,
 Cine slujește altarului, din altar mănâncă. (Apost)
 Cine va să se roage sfântului, duce lumânare și tămâie. — Și atunci,
 Olarului unde-i place acolo pune mânușa. — Că rareori,
 Buturuga mică răstoarnă carul mare. — Ci mai bine,
 Fă-te cu dracu tovarăș până treci puntea. — Și,

Zi că e laptele negru. — De cât să strigi.
 Cu judecata, nu cu lopata. — Adevărat.
 E știut că pricina nu ajută. — Dar,
 În țara orbilor cel cu un ochiu este împărat. — De multe ori,
 Rămâi bătut, ocărit și cu banii dați.

Povestea vorbii

Prămăvara într'un nuc
 Stând și cucuind un cuc.
 Doi proști cum îl ascultă
 Porniră a se certă,
 Pe unu-l chemă Pălmuş
 Și pe celalt Ciomăguș.
 Pălmuş privind la cuc sus
 Și văzându-l spre el pus.
 Zise: — Or văzuși tu, mă
 Că cucu mie-mi cântă?
 Ciomăguș zise: — Minți tu,
 Că cucu'n nuc cum stătu
 La mine 'ntâi se uită
 Ș'apoi atunci cântă.
 — Dar nu vezi, Pălmuş a zis,
 Cu ciocu 'n cotro e 'ntins?
 Dacă ție 'ți-ar cântă
 La tine s'ar și uită.
 Ciomăguș se 'ntărâtă
 Și băta îi arătă,
 Zicându-i: — Nu-mi tot vrăji
 Că de mă voi necăji
 Cu asta în cap te pocnese,
 Ai auzit ce-ți vorbese?
 'Ți-am spus că când a cântat
 'ntâi în ochi mi-a cătat
 — Ce e? tu să mă bați, zici?
 Tu pe mine?... Na dar' plici!
 — Ce dai tu în mine, mă?
 (Și Ciomăguș întrebă).
 Na, poc! — na! plici, șap? na buf
 — Aolio! — stăi — mă, uf?
 — Ho, ho, ce aveți de gând?
 Strigă Bunea alergând.

Ș'apucându-i descălci,
 Pe un pe alt imbrânci,
 Pe amândoi ocărând,
 Judecându-i și zicând:
 — Fire-ați porci-de câini să fiți!
 V'ați pornit să vă sluțiți!
 Pălmuş, aprins grozav foc,
 Merge la zapciu pe loc,
 Și spuind cum s'a certat,
 I-a dat bani și l-a rugat,
 Ca, când îi va înfățișă
 Să zică ca el așa.
 Că cucul lui i-a cântat
 Și să certe pe celalt.
 Ciomăguș p'ascuns și el
 Mergând în acelaș fel
 Pe zapciu unse pe bot,
 Dând cât aveă în pungă tot,
 Și să zică l-a rugat,
 Că cucu lui i-a cântat
 Deci când i-a înfățișat
 Și jalba a ascultat,
 Zapciul puțin mișcând
 Și genuchiul ardicând
 Supt saltea le-a arătat
 Banii ce i-a fost ei dat,
 Zicând: — Și unu' ș'altul mințiți
 Și ca nebuni vă sfădiți,
 Că cucul, să știți curat,
 Numai mie 'mi-a cântat;
 Și, voi, zic, vă împăcați.
 Să n'auz că vă certați,
 C'apoi iau gârbaciul meu
 Și vă împac cum știu eu.

Vezi așa,
 Cine face ca mine, ca mine să pață.
 Capul face, capul trage.

Unde nu e cap, vai de picioare. — Mulți zic că,
 Banul e ochiul dracului. — Și că,
 Banul te bagă afund, banul te scoate în und. — Dar,
 Culcă-te pe urechia aia. — Și,
 Ai fi bun cât ai fi. — Căci,
 Bolnavul multe zice și sănătosul face ce știe. — Că,
 A băgă mâna în miere și a nu-ți linge degetele, nu se poate.

Povestea vorbii

Două pisici într'o casă, surori, frați cum vrei să zici.
 În cămară după masă intrând ca niște pisici,
 Mirosiră, cotilră din taler în tăleraș
 Ș'ntre altele găsiră și o felie de caș.
 Sar amândouă d'odată, asupra-i se grămădesc.
 Pentru el vor să se bată, fac gură, se gâlcesc.
 Și una și alta rele, mârâia și miuia,
 Să-l împartă între ele nici de cum nu se'nvoia,
 Și ca să nu să mai certe, merg la cotoi, cer la el
 Ca prin dreaptă judecată să le'mpace la un fel,
 Cotoiul ca un cuminte, le-a zis: — Nu vă mai certati.
 Ce folos mii de cuvinte? eu știu cum vă împăcați.
 Care le împacă toate e cumpănă pe pământ,
 Și împotriva-i nu poate nimeni să zică cuvânt,
 Zicând aceste apucă și cumpenele pe loc,
 Ceru cașul să-i aducă, îl rupe drept în mijloc,
 Pune într'o parte ș'alta cașul cel în două frânt.
 Înaltă cu mâna 'ndată cumpăna de la pământ.
 Dacă vede că într'o parte atârnă mai greu nițel.
 Ia din cealaltă parte și mușcă ceva din el.
 Il pune iar, iar ridică, acum dincoaci greu văzând,
 Mușcă și d'aci nițică ca să potrivească vrând.
 Apoi iar, și iar și iară, când aci când colea greu,
 Vrând lor rău să nu le pară, el a mușcat tot mereu.
 Pân' se sătură pe sine și lăsă părțile mici,
 Atunci se potrive bine și le dete la pisici.
 Ele dar silite fură astfel a se mulțumi,
 Dacă minte nu avură singure a-l împărți.

Despre rușinare și nerușinare

De oameni cine nu se rușinează,
 Nici de Dumnezeu nu se'nfricoșează, — Inșă,
 Să aibă cineva rușine
 Până unde se cuvîne. — Adică:

Să aibă omul rușine
 Când face rău, iar nu bine. — Și către nerușinoși a zice:
 Parcă 'mi-e rușine mie,
 Că nu 'ți-e rușine ție. — Și,
 Imi crapă obrazul de rușine.
 Mi se pare de rușine
 Că cade cerul pe mine. — Dar nici să fii de aceea,
 Parcă n'are nas să ne dea obraz. — Căci,
 Omul cu rușine piere. — Că,
 Nimeni nu dă pân' nu-i cere. — Și,
 Toate 's cu timp și soroc
 Și rușinea l'a al ei loc. — Foamea și rușinea,
 Nu se pot de loc uni
 Intr'un loc a locui. — Sunt rușinoși și d'aceia cari,
 S'a învățat desbrăcat
 Și 'i-e rușine 'mbrăcat. — Sau,
 Ii este rușine să mănânce bine. — Inșă,
 A mănăca nu e rușine,
 (Când mănânci cum se cuvine). — Căci,
 Omul la masă când șade,
 Să mănânce cum se cade. — Iar nu cum zice:
 'Și-a plecat gura și nasul
 Ca când o să 'mbuce vasul. — Nici iar,
 Nu sta ca un nemernic,
 Dacă te cunoști vrednic. — Adică:
 Nu stă departe ca să nu fii uitat,
 Nici te vâri ca să nu fii pe brânci dat. — Căci,
 Obraznicul are ceas când să ia rușinea'n nas. — Și,
 Cine are adunare cu cei fără rușinare, e tot intr'o defăimare. —
[Indată îi zic:

Cioară lângă cioară trage,
 Alte pasări nu-i sunt drage. — S'a văzut că,
 Celui fără rușinare
 De-i dai ceva obraz, sare
 Să ți se urce în spinare. — El,
 De certare nu se rușinează,
 De bătaie nu se infricoșează. — Dar inșă,
 Iși găsește fără voie
 Lungul nasului să-i moaie. — Zicând:
 'I se moaie nițel nasul cel de oțel. — Și,
 Găsi om meșteșugos a-i ciopli obrazul gros.

Despre obraznicie și calicie

Ce-mi este mojicul,
 Ce-mi este calicul?
 Unul ș'alt obraznic

Și în zi de praznic. — Că,
 Omul calic și obraznic
 Merge nepoftit la praznic. — El,

Ca porcul dă năvală. — Dar și,
Duce la tăvăleală. — De multe ori,
Ca oala de mănuse

Ajunge după uşe. — Obraznicul
[este :
Lasă-mă sub pat, lasă-mă în pat.

Povestea vorbii

Un călător într-o vreme lângă un sat inserând
Trase aci la o casă, femeii sălaş cerând.
Femeia însă răspunse, zicând: — Nu poci, dragul meu!
Că bărbatu 'mi-e la moară și 's singură numai eu.
— Și ce vatămă, el zise, să primești un drumaș,
Care nu-ți cere alta de cât numai un sălaş?
— Adevărat, ea răspunse, așa e după cum zici,
Că te-oi primi în casă nimica nu o să-mi strici,
De cât nu e cu cădere unei tinere femei
Să doarmă cu altu 'n casă, când e dus bărbatul ei.
— Nu, nu dragă, el îi zise, nu cer cu tine 'ntr'un loc,
Mă mulțumesc ici în tindă și la ziuă plec pe loc.
Se înduplecă femeia, auzind acest cuvânt,
Și zise: — Așa se poate, tot ești l'adăpost de vânt.
El așezându-se 'n tindă, ca un foarte mulțumit,
Ea se închise în casă și mai mult nu 'i-a vorbit.
Pe la miezul nopții însă el neliniștit de gând,
Se sculă, bătă în uşe: — Lele! lele, necet strigând,
Fă bine și imi deschide, te rog pentru Dumnezeu,
Că vântul bate prea rece și mor tremurând mereu,
Ci lasă-mă după uşe, că tot e 'n casă orcum.
Nu-ți face păcat cu mine să mă duc bolnav pe drum.
Femeea fiind miloasă deschizând, îl priimi;
Ca aci, prrcum ceruse, după ușa a dormi.
Nu trecă două minute și începă iar a strigă,
Zicând: — Lele! lele, dragă! îndrăznesc a te rugă,
Că tot 'ți-ai făcut pomană și în casă m'ai băgat,
Fă bine 'nceai de mă lasă să viu acolo sub pat,
Că prin crăpătura ușii vine vânt săgetător
Și m'a înghețat cu totul de tremur par-că să mor.
Femeea cea 'ndurătoare iarăși se milostivi
Și sub patul ei să doarmă nu i se împotrivi.
Trecând astfel puțin încă iar îl auzi strigând:
— Lele! lelișoară dragă! și aci mor tremurând,
Că vine vânt și mai rece din păretele crăpat,
Ci fă bine de mă lasă într'un colțișor de pat.
Pân' aci văzând femeia că 'i-a vorbit tot cinstit
Și într'un colț aci în patu-i să doarmă l-a 'ngăduit,
Dar el neastâmpăratul în pat dacă a trecut
Și văzând-o că ea toate voințele i-a făcut,
Iși lungi nasul și zise: — Dragă lele! tot mi-e frig.

Aici încă mai rău tremur, uită-te cum mă 'neovrig,
 Ci tot ți-ai făcut pomână, te rog fă-o 'ncăi deplin
 Și mă lasă lângă tine să mă încălzesc puțin.
 — Omule! femeea zise, dar prea obraznic ai fost
 Intâi ceruși numa 'n tindă să te las la adăpost,
 Apoi ceruși după ușe, și de acolo sub pat,
 Până în cea după urmă cerând 'n pat te-ai urcat ;
 Eu iar ți le 'mplinii toate gândind că ești om cinstit.
 Dar tu, că ți-am făcut bine, de proastă m'ai socotit.
 Și în loc de mulțumire ca un om nerușinos
 Te 'ntinzi cât nu ți se eade cu obrazul tău cel gros.
 Zicând ast-fel ești 'ndată strigă să vie Grivei.
 Li arată pe străinul cel lungit în patul ei,
 Și azmuțindu-l asupra-i și el iar cum îl zări,
 Il făcu 'ngrab' să nu știe ușa cum o nemeri ;
 Auzindu-i lătrătura și frații lui din vecini,
 Sărind și ei deșteptară cățel, purcel și găini ;
 Și așa toți cu paradă, cu muzică de lătrat,
 Cu subțiri și groase glasuri îl petrecură din sat. —
 Obraznicul însă,

Oree o fi nu-i pasă,
 Unde o ieși să iasă. — Că,
 Porcului aci îi dai bice
 Și el se întoarce și zice :
 Anțerț mă bătea p'aice. — Omul obraznic,
 Cineva or de-l cinsteste,
 Or cu vorbe-l ocărește,
 El una le prețuiește. — Il vezi numai,
 Iți stă înainte cu cracii,
 Ca ursu 'n spinarea vacii. — Și,
 Nu-ți mai caută în obraz
 Iți dă cu luleaua 'n nas. — Și,
 Ingroase obrazul.
 Ia rușinea în nas în fie ce ceas. — Că este,
 Cu obrazul gros și semeț
 Și cu gură de orbeț. — Încă,
 Or și ce obrăznicie
 Curge tot din mojie. — Și,
 Tot cam după neam merg toate,
 Din ce este nu-l poți scoate. — Căci,
 Calicul împărat să ajungă,
 Cât de mulți bani s'aibă în pungă,
 El până când nu va cere
 Nu mănâncă cu plăcere.

Povestea Vorbii

Auzim din alte veacuri, că un fecior de 'mpărat
 Preumblându-se prin țară îmbrăcat în port schimbat
 A văzut cu 'ntâmplare 'n marginea unui oraș
 O prea frumoșică jună cu chip ca de ingeraș:
 Care într'atât de dânsa inima i s'a rănit,
 Cât asupra-i de odată gândul i s'a pironit:
 Ș'astfel, cu desăvârșire la amorul ei căzând
 Incepú să pătinească, somnul, liniștea pierzând;
 Se află în toată vremea fel și chip a se gândi
 Cum și ce mijloc se facă el spre a o dobândi!
 Și de neamu-i vrând să știe a trimis cercetător,
 Care 'i-a și spus că este fata unui cerșetor:
 — Fie, zise el, nu strică, slobod este la sultani
 Ca să-și ia soții chiar roabe, cumpărându-le cu bani;
 Legea văz că nu ne'nvață ca să căutăm la neam,
 Dacă toată lumea 'ntreagă este de la un Adam,
 Astfel el după ce zice, o aduse în serai (palat).
 Unde ca o 'mpărăteasă trăia ca în sân de rai;
 Dar însă acele bunuri nu o mulțumeau pe ea,
 Îi părea că cu cerșitul cu mult mai bine trăia
 Acele mâncări luscoase nu o putea împăcă,
 Când le mănca îi părea că după umeri arunca
 Mai de multe ori ea încă la masă dacă ședea
 Se sculă mai mult flămândă, de dânsa nu se prindea;
 Dar însă și nemâncată vre-odată nu umblă,
 Ci după masă în urmă se 'ndopă când se sculă,
 Că mergea pe la dulapuri, se ducea pe la cămări,
 Unde se află în vremuri feluritele mâncări,
 Și 'nchizându-se înăuntru mâna la ele 'ntindea,
 Zicând: — Faceți-vă milă! Și cerșea ca când să-i dea:
 Și-apoi luă rămășițe d'ale mesii și mănca,
 Până se sătură bine, și astfel se împăcă.

Despre mojie

Mojicul e tot mojie chiar și în ziua de Paști,
 E un bogat și calic, și un dobitoc să-l paști. — Că.
 Fie 'n zarpale de aur
 Nu este de cât un taur. — Și,
 Pe măgar cât să-l 'mpodobesti
 Armăsar tot nu poți să-l numești. — Că,
 Pe mojie îl cunoști după ochi
 Ca pe măgarul după arechi. — E ca un borcan,

Din afară zmălțuit
 Și din lăuntru mânjit. — Și,
 Atât de treabă ce este
 Numai jujeu îi lipsește. — Că,
 Tu obrazul îți întoreci
 Și el dosul, ca la porci. — Pentru că,
 Porcul or încotro face
 Lui tot noroiul îi place,
 Din ce e nu-l poți preface. — Că,
 Gardurilor dă ocol
 Și se trânteste 'n nomol. — Adică:
 Zi cu un cuvânt, neam rău,
 Zgârios ca un herăstrău. — Că,
 Dac'a fost mojie întâi
 E și pân' la căpătai. — În zadar,
 Salcia cât să căznești
 Pom nu poți s'o altoești. — Și,
 Cioarei cât să-i cânti măcar
 Ea tot îți va zice gar!

Povestea vorbii

Spun c'un nobil oare-care,
 Ce aveă coprinsuri, stare,
 Insurându-se ia fată
 Nobilă, iar și bogată;
 Și trăind ei împreună
 În iubirea cea mai bună,
 Dumnezeu voind le dete
 Vreo câți-va prunci tot fete.
 Și dintr'aceste 'ncepură
 Certe între ei și ură,
 El făcându-o cu vină
 Cum că ea e de pricină
 Printre fete să nu nască
 Și o parte bărbătească.
 Ea iar ne tăcând ca mută,
 Amândoi stând la dispută,
 El în cele după urmă
 Vorba hătărăță-i curmă,
 Că cu dansu n'are pace
 Un fecior de nu-i va face.
 Și fiind ea 'ngreunată,
 Zice: — Iar de-i face fată
 Zic o vorbă ca o mie
 Că nu-mi vei mai fi soție.
 Auzind ea cu 'ntristare

Hotăritu-i' de lăsare,
 Plânge și se amărăște,
 Neștiind ear ce va naște.
 Se gândea tot cum va face
 Pe bărbatul său să 'mpace,
 Și se rugă c'umilintă
 Celui ce 'i-a dat ființă,
 Ca 'ntr'un chip s'o lumineze
 Și spre bine s'o 'ndrepteze.
 Trebuind dar să sosească
 Ziua, ceasul, ca să nască,
 El își ia tovrășie
 Și se duce la moșie
 Ca să facă vânătoare
 Pe la munți, de căprioare,
 La plecarea sa zicându-i,
 Ș'acel tot cuvânt lăsându-i,
 Că de-o face iarăș fată
 Să știe că e lăsată,
 Iar fecior de îi va face
 Toată'n berlant o s'o 'mbrace.
 Deci după a lui plecare
 Ea fiind la întristare,
 Zice către moașă: Mamă!
 Foarte mult imi este teamă

Nu cumva să fac iar fată,
 Ci să mor mai bine 'ndată.
 Moaşa ei prin cercetare
 Auzind a sa 'ntristare.
 Zise: — Lasă, fii în pace.
 Supărare nu-ți mai face.
 Să te văz eu ușurată,
 Fie chiar măcar și fată.
 Că avem noi meserie
 S'o facem fecior să fie.
 Că aseară p'o sărmană
 Am moșit-o de pomană,
 Ș'a făcut un băiat care
 E frumos de soț nu are.
 Bărbătelul ei, săracul
 Este slugă în tot vacul
 La o proastă meserie,
 Adică la olărie,
 Care d'astăzi până mâine
 Biet muncește pentr'o pâine.
 N'a putut la ea să vie,
 Nici ce a născut să știe.
 Și ușor cu ea vom face
 Cum, vom vrea și cum ne place;
 De voi vedeă că naști fată
 Mă repez la dânsa 'ndată
 Fac schimb, le luăm feciorul
 Și ne împlinim tot dorul.
 Ast-fel moaşa cea cuminte
 Mângâind-o cu cuvinte,
 Fu cucoana ușurată
 Cu 'ntâmplare iar c'o fată.
 Moaşa cum o vede pleacă
 Tocmai la acea săracă,
 Duce fata, se 'nvoește,
 Cu ceva o dăruiește,
 Și cu elocventă limbă
 O înduplecă și schimbă.
 Cum făcū această treabă
 Ia băiatul mai ingrabă,
 Aleargă cu el, se duce
 Și la nobila îl duce:
 Care toate într'o noapte,
 Se făcură numa 'n șoape
 Intre moașă și lăuză,
 Altul fără să auză
 Și cuvânt fără să iasă
 Nici la sluga cea din casă.
 Dimineța se aude

Prin vecini, prin neamuri, rude,
 Și se risipi cuvântul
 Pretutindenea ca vântul,
 Că cutare născu june,
 Cu frumsețe de minune,
 Și ștafeta gata fuse,
 La bărbatul ei se duse:
 (Pentru că el când plecase
 Vorbă către alt lăsase
 Ca îndată să-l vestească
 Or ce s'o 'ntâmplă să nască.)
 El citind scrisoarea 'ndată,
 Cu inimă bucurată
 Dă amicilor o masă
 Și se 'ntoarcă în grab acasă,
 Pe doritul prunc îl vede
 Și mai bine se încrede,
 Astfel dar a lor sfădire
 Se preface 'n păciuire
 Cari și cu vorbă bună
 Sfătuindu-se 'mpreună,
 Cum și moaşa cea isteată
 Trebuind să fie fată,
 Cu noblețe o rugară
 Și o și îndatorară,
 Ca vre-o doică să găsească
 Pruncul cel iubit să-l crească,
 Să o caute să fie
 Cum cunoaște ea și știe,
 Moaşa ce eră 'nțeleasă
 Ca o mehenche aleasă,
 — Bucuros, zicând se duse,
 Chiar la care îl născuse;
 S'a făcut c'o cercetează,
 Ș'a venit numai s'o vază.
 Ea cum vede moaşa 'n grabă,
 Ce face băiatul 'ntreabă,
 Dar bătrâna cea cu dracul
 Pe loc îi găsi căpacul,
 Și îi zise: — Mămușoară
 Fie-i țărâna ușoară,
 C'a murit și-l îngropară
 Încă de alaltă-seară:
 Zău! tu ești de fericire!
 Ți-avut Dumnezeu de știre,
 Căci cum lipsa te apasă
 De-ți mureă și el în casă,
 Tu ai fi avut ce pune
 Ca să-i faci îngropăciune?

Știe Dumnezeu ce face.
 El mângâie pe sărace.
 Tu dar ca o norocită
 Ești cu două folosită,
 Una că ai și fetiță
 Ș'al doilea ai și țafă,
 Care d'aci înainte
 O să te aducă'n cinste,
 Că eu ca o moașă iară
 Am moșit chiar și aseară
 P'o cocoană prea bogată,
 Și de dansa sunt rugată,
 Cu bărbatu-i împreună,
 Să-i găsesc o doică bună,
 Și plecasem a mă duce
 Spre a le o și aduce,
 Dar mi-a fost în gând de tine
 Ca să-ți fac acest mult bine.
 Să te duc la așa casă
 Să trăiești ca o crăiasă.
 — Mamă! zise ea, sunt gata,
 Merg, dar nu mă îndur de fată.
 Că și chiar bărbatu-mi zise,
 Pe la mine când venise:
 — După ce vei naște, dragă.
 Mergi vre-o doică de te bagă.
 De cât nu mă lasă mila
 Ca să depărtez copila.
 Moașa care vrea chiar asta
 A răspuns către nevastă:
 — Și de fată fii în pace,
 Că vom face ce vom face;
 Sunt femei sărace multe,
 Care chiar aci în curte
 Vom putea aduce una
 Cu puțin plătind pe lună,
 Ș'astfel o să aibi prin mine
 Și copila lângă tine;
 O să zic că-mi ești nepoată.
 Și ce vrem o să se poată.
 Moașa dar cu câte-i spuse
 La prochimen o aduse,
 Și o duce să doicească,
 Chiar copilul ei să-l crească.
 Cu iconomii c'aceste,
 Făr'a ști că al său este,
 Să se aple și fetița
 Tot pe lângă cuconița.
 Deci crescând băiatul mare,

Și'tai și după 'n țarcare,
 Și de când umblă ca broasca
 Incepù să se cunoască:
 «Că este o floriceică
 Nasul care îți bășică»;
 «C'alta e mirosul floarei
 Ș'alta este al putoarei;»
 «Alt miros dă florăria
 Ș'alt miros dă bălăria».
 Astfel dar și copilașul,
 Ce-l numea toți cocoanașul,
 S'a văzut de vârstă mică
 C'o să iasă o urzică,
 Sau o floricea de laur,
 De și cheltuiau ei aur.
 Dându-l să învețe carte,
 Ș'a urmă științi înalte,
 i eră de surdă toate,
 Nu putea la cale scoate;
 «Că prostia din născare
 Niciodată leac nu are;»
 Nu putea nimic să'nvețe
 Nici din vorbă, nici din bețe;
 Dar năravurilor rele
 Eră eminent la ele;
 Mișeliile din lume
 Le știă el toate-anume:
 El știă să'njure bine
 Și cântece de rușine;
 Invățase și la fluier,
 Incă și din buză șuier,
 A se tăvăli 'n gunoaie.
 Ș'a se jucă cu noroaie.
 D'alde aste ș'alte multe
 Și mai mari și mai mărunte,
 Nobilei fiind văzute
 Nu i se păreau păscute;
 Se amără, oftă 'n sine,
 Neamul lui știindu-l bine.
 Inșă ce eră să facă,
 Taina trebuia s'o tacă!
 Dar când își vedeă copila,
 Îi răneă ficiații mila!
 Căci fiind c'a doicii fată
 Mai prost eră și tratată;
 Inșă oricum, trandafirul
 De și il cuprinde știrul,
 Fața-i tot se osibește
 Și frumos tot mirosește.

Într'acest chip și fetița
 Îi arată chipul, vița.
 Toat'a ei delicatețã
 Îi adevereã noblețã,
 Mai vãrtos înțelepciunea,
 Spiritul și iertãciunea,
 O făcea la toți iubitã
 Și cu dragoste privitã!
 Nobilul chiar din cuvinte
 Cunoscându-o cu minte,
 Și că, când s'o face mare
 O să fie de mirare,
 Nu o depãrtã din curte,
 De și avea fete multe,
 Ci la 'nvățãturi o dete
 Ca și p'ale sale fete;
 Doica iar rămase 'n casã
 A sluji pe jupâneasã.
 Fata dar învățãtura,
 Cartea cum și cusătura,
 Prin silința ei cea multã
 Le trecu în vreme scurtã,
 Și se procopsi în toate
 Dupã cât natura poate!
 Care și cu osebire
 Se făcu mai de iubire;
 Muma-i cea adevãratã,
 Ca pe însăși a ei fatã,
 O purtã 'mbrãcatã bine
 Ș'o aveã tot lângã sine,
 Cãci pre celelalte fete
 Pe la casa lor le dete;
 Cum și nobilul ei tatã
 O iubeã chiar c'a sa fatã,
 Pentru a ei înțelepciune
 Și urmarea 'n purtãri bune.
 Din potrivã pe bãiatul
 Il muștrã tot cu certatul
 Se mirã cu ce cuvinte
 Sã-i mai bage în cap minte.
 Și se necãjiã în sine
 Cum sã facã rãul bine;
 Dar toate-i erau de geaba,
 Nu-l puteã face de treabã.
 Abia pân' se făcu mare
 Trecu școalile primare,
 Care 'n cele de pe urmã
 Toatã 'nvățãtura curmã,
 Și rămãne prost în lume,

Purtând de procopsit nume,
 De la cei ce îl vãzuse
 Cã de mic prin școli crescuse,
 Deci acest fecior și fatã
 Cu doicã, mumã și tatã
 Intr'o zi de varã bunã
 Se duserã împreunã
 La moșie sã se plimbe
 Aerul ca sã-și mai schimbe;
 Sãtenii toți cum aflarã
 Cu mari, cu mici alergarã.
 Sã se plângã fiecare
 Spuind pãsul sãu ce-l are,
 Cerând dreptãți a le face
 Și 'ntre dãnșii sã-i împace
 De pagube, de ispasuri,
 De pierderi și de pripasuri.
 Intre alți vine de fatã
 Și un biet cioban c'o cațã,
 Cu un sãtean din moșie
 Care aveã a sa vie,
 Și oile 'n ea intrase
 Peste tot de o stricase;
 Pentru carele sãteanul
 Apucase pe ciobanul
 Paguba sã-i împlinescã
 Și tot rodul sã-i plãteascã.
 Nobilul l'acea pricinã
 Socotind cui sã dea vinã,
 Fiul sãu rãspunse 'ndatã
 Fãcându-le judecatã,
 Și hotãrãrea le curmã
 Cã sã-i ia sãteanul turma
 Pentru via cea pãscutã
 Și pãgubirea fãcutã;
 Care auzind ciobanul,
 Incepu-a plãnge, sãrmanul,
 Ș'a se vãitã cã rămãne
 Stins, sãracu, fãr' de pãine!
 Dar fatã fiind copila
 Nu-și putu stãpãni mila,
 Ci cu mintea sa pãtrunse
 Și într'acest chip rãspunse:
 Cum cã nu este cu cale
 Cã sã-i ia oile sale,
 Cãci ele alt nu stricarã
 Ci numai rodul mãncarã;
 Prin urmare și ciobanul
 Rodul sã-l dea la stãpãnul,

Adică: cu fătăciunea
 Să plătească stricăciunea;
 Iar turma să nu-i atingă
 Pe bietul cioban să-l stingă.
 La această judecată
 Ascultând nobilul tată,
 Se coprinse de mirare
 Pentru mîntea ei cea mare,
 Și hotări judecata
 După cum o făcu fata.
 După aceasta 'n multe rînduri
 Pentru dînsa stînd pe gînduri
 Zise către a sa soție:
 Dragă cum îți place ție?
 Fata asta mult imi place.
 Nu vom putea oare face
 Să o insoțim cu tot rostul
 Cu feciorul nostru, prostul?
 Că precum e ea cu mîntea,
 In purtare și'n cuvînte,
 Și pe el capul nu-l taie,
 La doi boi să'mpartă paie,
 Ea o să-l chivernisească
 In lume cum să trăiască:
 Că de-l vom uni cu altă
 De o viță mai înaltă,
 Păcat cu dînsa vom face
 Că n'o să trăiască 'n pace.
 Soția sa, cum știm bine,
 Că păstră secretu'n sine,
 Zise: — Fă cum e cu cale

Că eu mă plec voii tale.
 Astfel după ce vorbiră,
 Pe loc îi și insoțiră,
 Cu nuntă, cu cununie
 A trăi în căznicie.
 Sfîrșind nobilul aceasta,
 Zise către el nevasta:
 — Noi ăstor copii acuma
 Le sîntem tată și mămă,
 Și fără deosebire
 Li avem la o iubire,
 Or fata asta crescută,
 De va fi de noi născută,
 Or că in locu-i feciorul,
 Care ne-a împlinit dorul,
 Acum tot atîta face
 S'a făcut, nu se desface.
 De cât fata, să știi bine,
 Că e născută de mine,
 Iar băiatului e muma
 Doica ce-o avem ș'acuma,
 Care însăși ea nu știe
 Această iconomie.
 Zicînd aceasta se puse
 Și toate pe larg îi spuse
 Ascultînd el cu mirare
 A soției sale-urmare,
 Începî cu vorbă mică
 Pentru băiatul să zică
 Nobilei sale neveste
 Proverburile aceste. — Adică

Nici salcia pom, nici mojicul om. — Și,
 Nici talpa casii cerc de bute
 Nici mojicul boier de frunte. — Că,
 Rața sălbatecă nu se domesticește. — Și
 Pe porc nu-l faci să bea din fedeleș.

Despre mojicie iarăș

Pasărea după ce se cunoaște? — După cântec. — Și,
 Mojicul după ce se cunoaște? — După vorbă. — Că,
 E politicos ca gardul, îți jupoaie obrazul. — Mojicul,
 Nu-și cunoaște lungul nasului. — Că,
 De unde știe ciobanul, ce lucru e șofranul? — Că,
 Omul neslujit e ca lemnul necioplit. — Te pomenești că,
 Îți trîntește vorba, ca ciomagul. — Zicînd:

Nu căută ce am fost, ci te uită ce e subț cojoc. — De aceea.
 Nu te băgă în țărățe, că te mănâncă porcii. — Inșă,
 Dumnezeu să te păzească de țiganul turcit și de mojiucul greșit. — Și,
 Dumnezeu să te ferească de bătaia cerească, de urgia împărătească
 [și de pâra mojicească.

Povestea vorbii

Un împărat prea cuminte, rugile când își făcea
 Pe lângă alte cuvinte și aceste el zicea :

Dumnezeul sfânt să păzească
 Toată firea creștinească
 De bătaia cea cerească,
 De urgia 'mpărătească,
 Și de pâra mojicească.

Fiul său ce totdeauna la rugă cu el pus era,
 Toate le zicea, dar una nu-i plăcea, îl supăra ;
 Nu-i venea să se zmerească să zică acest cuvânt :
 «Și de pâra mojicească să-l păzească Cel-prea-sfânt».
 Zicând : — Ce putere are un mojiuc, prost, nătărău,
 Unuia împărat mare prin pâre să-i facă rău ?
 Împăratul dacă vede că nu îl poate muiă
 Să-l facă pe el a crede ceea ce-l povățuia,
 Gândindu-se făcu planul, zicând : — Voi să-l pedepsesc !
 Și chiamă 'n grab' pe țiganul, potcovaru 'mpărătesc,
 Căruia din întâmplare atunci dintr'un foișor,
 Căzuse și îi murise copilul său cel micșor :
 Ii poruncește în taină ca, cu cârdul țigănesc
 Să se scoale să dea jalbă de fiul 'mpărătesc,
 Cu dovezi s'aducă pâra or cum vor ști mai urit
 Că el de sus imbrâncindu-l cu zile l-a omorit.
 Deci îngropând pe copilul potcovaru 'mpărătesc,
 Ridică dovezi, aduce tot sălașul țigănesc,
 Dau jalbă către 'mpăratul, cu jurămintele părăsc,
 Că i-a imbrâncit copilul, feciorul împărătesc.
 Împăratu 'nfățișează pe fiul său în divan
 Dovezile-l fac să crează că a 'mbrâncit pe țigan,
 Pentru care împăratul chiar singur a hotărît,
 Să-l dea să-l aibă țiganul în loc celui omorit.
 Așa dar fără de voie feciorul de împărat
 A trebuit să se ducă tatăl său precum l-a dat ;
 Și'n deosebi împăratul pe potcovarul chemând
 Ii dă strașnică poruncă pentru fiul său zicând :
 — Îți poruncesc ca îndată cum te vei duce cu el,
 Să-l imbraci în haine rupte, să nu-i faci hatâr vr'un fel.
 Și să-l pui la foi să sufle tocmai ca pe un țigan :
 Când vezi că nu te ascultă îngrozește-l din ciocan.

Și cu praftorița udă mai adesea să-l lovești.
 Dă în el, numai păzește unde-va să nu-l slutești;
 Că voiu pentru o greșeală în astfel să-l pedepesc.
 De cât cum zie, tu ascultă cele ce îți poruncesc.
 Deci ducându-se țiganul cu porunca înarmat,
 Le-a urmat toate întocmai cu feciorul de 'mpărat;
 Il îmbracă 'n niște sdrențe ca p' o slugă de țigan,
 Negre 'n cărbuni tăvălite, de nu făceau nici un ban;
 Ii puse la foi să sufle și cu barosul să dea,
 De nu putea: vai de dânsul! cu praftorița-l lovea;
 De câte ori stropea focul cu dânsa il atingea
 Și, obrazul, nasul, gura ii umplea și ii mânjea.
 Pedepsele aste toate trebuind să ia sfârșit,
 După trei zile 'mpăratul iertă pe fiul greșit;
 Și trimetând il aduse iar cu cinste la palat,
 Spălat și îmbrăcat bine ca un fecior de 'mpărat.
 Apoi seara împăratul mergând să se roage iar,
 A rostit ca mai 'nainte aceleași cuvinte chiar.
 Fiul său, ce împreună sta 'ngenuchiat pre pământ,
 Zise: — Tată! mai va încă să zici și acest cuvânt:

Dumnezeu sfântul să te păzească

Și de praftorița țigănească.

Atunci împăratu 'n sine de vorbele lui răzând
 Și isprăvind rugăciunea plecă în iatac, zicând:
 — Omul până nu pătimizește nu se învață. — Și,
 Până nu dă cu capul de pragul de sus, nu vede pe cel
 [de jos. — Și tocmai,

Când îi dă cuțitul de os.

Despre frică și vitejie

În vremea războiului e mai scump fierul de cât aurul. — Și,
 Cine e viteaz, în urma războiului se cunoaște. — Că,
 După război se vede capul viteazului și urma fricosului.
 Lupului de 'i-ar fi frică de ploaie, ar purta ipingea. — Și,
 Leoaica numai un pui face, și bun. — Și,
 Omul voinic nu se sperie de toate muștele. — Mulți se laudă, zicând:
 — Deslegă-voiu sacul, vede-vei pe dracul.
 O să cauți în gaură de șearpe să te ascunzi. — Și o să strigi:
 Ieșiți morți să intrăm noi, că e vremea de apoi. — Dar,
 După război mulți viteji se găesc. — De cei
 Cu curaj de găină moartă. — Și'apoi,
 Nu 'ți-e necaz când te izbește vre'un armăsar, ci când te trânteste un
 [măgar. — Dar,
 Când geme mortul, și dracul moare de necaz. — Însă,
 Vulpea nu se sperie de ăl de se laudă seara, ci de ăl de mănâncă
 [dimineța. — Sunt mulți,

La plăcinte înainte și la rășboi înapoi. — Sau,
 La rășboi în coadă și la fugă în frunte: — Zicând:
 — Fuga e rușinoasă, dar e și sănătoasă. Și,
 Iși face spaimă singur, ca calul de vânt. — Și,
 Fuge ca dracul de tămâie. — Strigând:
 Apropie-te crâng, depărtează-te câmp. — Și,
 Fuge ca când îl gonește cu biciul de foc. — Și,
 Stă pitit ca iepurile și ciulește urechile.
 I se face 'n cap părul măciucă. — Și,
 Tremură de parcă-l găsec toate năbădăile. — Și,
 Parcă 'i-a dat cineva mătrăgună. — Și,
 I se face fața ca turta de ceară. — Că,
 Omul fricos umblă cu ghița 'n sân. — El,
 Se sperie de toate buruienile. — Și,
 Părul în cap i se zbârlește.
 De frică când povestește. — Și,
 N'are 'mprejur biet nimica
 De unde să și lege frica. — Zicând:
 De frică inima 'n mine
 Se lasă în jos pe vine. — Și,
 Se sperie de umbra lui
 Și se uită 'n urma lui. — Fricosului,
 De o gânănie mică
 Păru'n cap i se ardică
 Și pielea i se furnică. — Când vede groaza,
 Fuge ca câinele cu coada 'ntre picioare. — Că,
 De o umbră, d'o nălucă
 Frigurile îl apucă. — Numai când,
 Este la largul lui și la strâmtul altuia. — Zice:
 Infricoșază-ți cusurul să nu-ți umple c... — Și,
 Dacă n'ai bătut c... mic
 Nu'nfricoșă p'al voinic. — Că numai,
 Babele cu sânge bătrân
 Se sperie și-și scuipă 'n sân. — Iar când,
 Îl ei la trei parale, — Atunci,
 Mai multe din c... b...
 Decât la tabaci meșini. — Și,
 Bea nițică apă rece
 De speriatură-i trece. — Și altă dată, ca șoarecii când cântă
 [jucând hora:
 Sus de mână, jos de vână și mai aproape de gură. — Cu
 [toate acestea,

Frica păzește pepenii. — Și,
 Câinii sunt paza oilor. — Că,
 Mai rău se sperie cineva din auzit, decât din văzut.

Povestea vorbii

O vulpe odinioară, (povesteau strămoșii mei).
 Mergea seara să vâneze, după obiceiul ei.
 Și mai cu seamă adese se ducea la moară 'n sat.
 Unde găsea găște, rațe și găini pentru vânat.
 Așa și un cotoi iară venea pe lângă tarași,
 Că găsea să prinză șoareci și mari și mititei, grași.
 Aci vulpea cu pisoiful întâlnire des având
 Amândoi se'ndrăgulară, unul altuia plăcând.
 Intrară și în tocmeală de a se lua amândoi,
 A trăi în căsnicie ș'a se mângâia 'n nevoi.
 Aci făcură și nunta, puind masă de vânat,
 Mâncând, se inveseliră și să joace s'au sculat.
 Pisoiful își drese struna și răsună grosul bas.
 Iar vulpea cântă cu vorbe, slobozind ascuțit glas :
 Bine este doi cu doi
 Și noi, neică, amândoi,
 Bine eră mai demult,
 Dar noi, neică, n'am știut...
 Când eră ea să mai zică, un câine îi auzi
 Și'ndată și el la nuntă pe fugă se repezi,
 Dorind și el să se prinză cu acești tineri la danț,
 Și să joace vre-o polcă, vr'un vals sau vr'un cotrodanț,
 Dar cotoiul pierdă cheful îndată cum l-a zărit.
 Vulpea tăcu cântecelul, îl lăsă neisprăvit.
 Și croind'o la fugă spre pustie amândoi
 Tocmai în crâng se opriră a se uita înapoi.
 Ocărând aci pe câine vulpea cu glas înfeptat
 Nu vrea nici de cum să-l ierte (de și îl eră în sat),
 Zicând : — Ai văzut moșicul cu obraz gros necioplit? !
 Cum venea fuga la nuntă, fără bilet, nepoftit.
 Ce? Te-ai speriat bărbățele? Răspunse el : — Aș ! nimic.
 Nu se prea sperie lesne o inimă de voinic ;
 Dar n'am vrut să fac gâlceavă la nunta mea cu-un netot
 Că ți-l făceam să se lingă de cinci gheara mea pe bot ;
 Și rezimându-mă 'n grabă mă suiam în vre un loc,
 Stam aci fără să-mi pese și-mi băteam de dânsul joc ;
 Dar îmi eră pentru tine, că din mână te pierdeam.
 Și-atunci, cu inima frântă rămâind, mă prăpădeam.
 Mireasa la aceste vorbe negreșit că ar fi plâns.
 Dar nu-i putea veni jalea de gâdilituri și strâns,
 Ci cu hohote și răsuri, fiind departe de câini
 Ca să piarză supărarea îl luă iarăș de mâini.
 Și cu el hora sărit'a vizuina 'nconjurând,
 Răsună cu glas din gură acest cântecel, zicând :
 Bărbătelul meu

Voinicelul meu,
 Mult e inimos,
 Mult e nefricos.
 De și am fetit
 Dar am nemerit ;
 Luai pui de drac
 Tocmai după plac.
 N'am frică de fel
 De nimini cu el.

Cumătrul lup, care 'n vreme umblă ca un vătășel,
 Trecând p'aci cu 'ntâmplare ș'auzind joc, cântecel,
 Cu raport despre aceasta degrab în fugă s'a dus
 Și la leul, împăratul dobitoacelor, 'l a dus
 Leul cum citi raportul pe lupul a întreat ;
 — Dar n'ai aflat tu pe cine a luat ea de bărbat ?
 — Nu știu, fi răspunse lupul, că în casă n'am intrat,
 Dar fără să văz îmi pare că pe dracu a luat ;
 — Cum așa! zise 'mpăratul, după ce ai cunoscut ?
 — După cântec, el răspunse, că cam nu prea 'mi-a plăcut.
 Când vorbiă acestea, iacă cuviosul urs veni
 Și cu zmerenia toată 'nainte-i se ploconi.
 Mistrețul grof după dânsul îndată intră și el,
 Gras, gros, umflat ca cu țeava, și se închină la fel.
 Porunci leul îndată să le dea câte un jeț.
 Puind pe ursul în dreapta și'n stânga porcul mistreț.
 Apoi le citi raportul de rând în jos și în sus,
 Pentru măritișul vulpei, care lupul l-a adus.
 Se uitară toți la dânsul și cruciș și curmeziș
 Și se zbârliră de groaza acestuia măritiș,
 Zicând : — D'o fi luat vulpea chiar pe dracul de bărbat
 Ne-a făcut pe toți papară, suntem pieriți, ne-a mâncat ;
 Dar, după povestea verbii, nici un lucru să nu crezi
 Așa din auzit numai, cu ochii până nu vezi ;
 Inșă altfel nu se poate decât un prânz să gătim
 Și pe vulpea cu bărbatu-i la masă să o poftim ;
 Și de va fi chiar și dracu, cum sântem noi grămădiți
 Luptându-ne 'mpreună tot putem fi mântuiți,
 De cât câte unul-unul, prin păduri a ne află,
 Și cu noi prea cu 'nlesnire pânteccele a'și umflă ;
 Iar de nu va fi bărbatu-i drac, după cum auzim
 Atunci il facem prieten și împreună prânzim.
 Zice leul : — Prea b'n este acest sfat care mi-l dați,
 Dar și așa ciudat vine ca să fim asigurați ;
 Căci pe dracul vre odată din noi cine l-a văzut ?
 Și ca să-l putem cunoaște este prea de necrezut,
 De unde știm alb e, negru, galben, roșu, or altfel
 Și cum l-om zări îndată să zicem că este el ?
 Noi auzim că'n orașe, prin acest mare pământ ș
 Ar fi multe dobitoace și nu le știm ce fel sânt,

Că noi la ele nu mergem, nici ele la noi nu vin.
 Nu ne-am văzut unii p'alții nici odată cel puțin;
 Asemenea și de dracu numai doar cât auzim
 Că ar fi cea mai rea fiară, ș'ar fi făcând mari cruzimi.
 Dar pân'într'acést ceas sfântul ne-a ferit ca să-l vedem.
 Fie de ăst loc departe, d'al vedeă lipsă n'avem.
 Dar dacă vrăjmașa vulpe legea cumva a călcat
 Ca numai rău să ne facă eu dracu s'o fi ncurcat,
 Trebuie cu chibzuire să facem toți vreun plan
 Ca să ne ferim de răul acestui cumplit dușman:
 Cu toate aceste lupul să se ducă a-i pofti
 Și ingrabă să se 'ntoarcă cu răspuns a ne vesti,
 Apoi vom vedeă ce-om face, atuncea vom hotări,
 Vom găsi fiește-care loc capul a ne vâri.
 După ce se sfătuiră în felul de mai sus zis,
 Gătind masa, fu îndată vătășelul lup trimis,
 Ca să poștească pe vulpe la prânzul împărătesc
 Cu soțul ei dimpreună, să vie că îi dolesc.
 Se repezi lupu 'ndată ca un grabnic curier,
 Ardicând pulbere 'n urmă-i ca norii până la cer.
 Și tocma drept ghizunia tinerilor când veni
 Incep'uncet să pășească, curajul îi conteni;
 Nici nu îndrăzni să intre, ci tăcerea-și dezlegă
 Și cu sfială d'afară, din depărtare strigă:
 — Cumătră!... Cumătră vulpe!... — Cine e? ea a răspuns.
 — Ia poftim până afară, îi zise el stând ascuns.
 — Dar ce vrei? întrebă vulpea, până la ușă ieșind.
 — Sânt trimis, răspunse lupul, de prin stof capul ivind.
 A auzit împăratul cum că te-ai căsătorit.
 Și prea mult îi pare bine că soț bun ți-ai nemerit
 De aceea vă poștește ca să veniți mai apoi,
 Fiindcă azi are masă, să prânziți și amândoi.
 Zise ea: — Cât pentru masă din parte-mi bucuros eu,
 Dar să 'ntreb să văz voiește să meargă bărbatul meu?
 Auzi bărbate! ne chiamă, spune-mi ce răspuns să dau.
 Mergi la masa'mpărătească?... Răspunse el: — Mărâmiau!
 «Mărâmiau!» auzind lupul, i s'a părut prea ciudat,
 Și dete înapoi fuga cu totul inspăimântat.
 Ajungând la împăratul și de frică tremurând,
 Ostenit cu limba scoasă suflă și spunea zicând:
 — Împărate! nu e bine, să știți că ne-am prăpădit.
 Îl întrebă leul: — Spune-mi ce ți-a făcut? Ce-ai pățit?
 — E! d'aș fi stătut, el zise, ce știi ce mi se'ntâmplă,
 Crez că mă învăță minte curier a mai umblă.
 — Ei, bine, îi zise leul, l-ai văzut? ce fel eră?
 — Nu l-am văzut, el răspunse, dar glasu-i mă 'nfioră,
 Vorbea o limbă pocită, pentru care eu mă leg.
 Și mă prinz pe capu-mi cum-că numai dracii o 'nțeleg,
 Decât ea bucuros prinse, dar nu știu de vor veni,

Și mai bine ar fi dacă bărbatu-i nu va voi.
 Auzind leul aceste, ceru de la ceilalți sfat,
 Zicând : — Spuneți ce să facem? că nu e de amănat.
 Ci trebuie mai îngrabă v'un fel a ne folosi,
 Că ei o fi plecat poate și îndată vor sosi ;
 Eu găsesc de cuviință că aici să nu ședem,
 Ci mergând să ne ascundem care pe unde putem :
 Și pe ascuns cu ochianul în drumul lor să privim,
 Ca din cale depărtată uitându-ne să-i zărim :
 Și de va fi cum se zice, bărbatul vulpii vr'un drac,
 Să nu faceți vr'o mișcare, ci să tăceți și să tac,
 Că ei negăsind pe nimeni o să șează ce-o ședeă
 Și o să plece acasă de treaba lor ași vedeă
 Astea vorbindu-le leul toți ziseră ntr'un cuvânt :
 — Câte le-ai zis, împărate, toate înțelepte sânt.
 — Dacă e așa, el zise, faceți-vă toți în părți,
 Că eu m'ascunz dup'o stâncă pe marginea astei bălți.
 — Eu iar, îi răspunse ursul, sus în ăst copac mă sui
 Și prin frunza lui cea deasă or ce voi vedeă vă spui,
 Porcul zise : — Și eu iarăș, jos în frunzet mă nvelesc.
 Să scoț o ureche numai ca să-i auz ce vorbesc.
 Lupu-și găsi și el locul, vârându-se într'un stuf.
 Ca să poată fugi lesne când va vedeă vr'un zăduf,
 Vulpea dacă intră n casă și cotoiului i-a spus,
 Zise el : — Dragă nevestă! Eu pân'acum nu m'am dus
 Să văz împăratul cum e precum și pe mine el,
 Nu ne știm unii pe alții, cum sântem și în ce fel ;
 Ba nici nu știu înaintea-i cum să mă înfățișez,
 Nici cum să mănânc la masă-i, nici pe scaunu-i să șez.
 Ci ia să ședem mai bine în căscioara-ne aici
 Și de va fi vre-o întrebare, doar vei ști tu ce să zici.
 Cineva cu o minciună scapă de alte nevoi.
 Dar încă de la o masă să nu putem scăpă noi ?
 Ii zise ea : — Ba bărbate, ai să mergem să mâncăm,
 Că se mânie împăratul hatărul dacă-i stricăm ;
 Chiar și politica cere să mergem să-l salutăm,
 Să-i facem închinăciune și mâna să-i sărutăm.
 Necum să fim poftiți încă și să urmăș în alt-fel
 Să ne purtăm mojicește și să nu mergem la el !
 — Dacă e așa, răspunse bărbatul ei, bine dar,
 Apucă de te gătește, ștergeți ăl cojoc murdar.
 Se sculă vulpea îndată și în cel mai grabnic pas,
 Se scutură de țărână, se linse pe bot. pe nas.
 Cotoiul iar ca și dânsa, scupă în labă pe loc
 Și la cap se netezește, la coadă și într'alt loc ;
 Apoi luându-și nevasta de brațet ca un bărbat
 Plecară pe potecuță să se ducă la palat.
 El însă zglobiu la fire tot în jocuri se ducea,
 Săreă și glumeă cu dânsa, mii de comedii făcea.

Leul cum stă după stâncă tot adesea întreabă,
 Pe urs zicând: — Cuvioase, vede-să ceva ai ba?
 Ursul răspunse că vede cu vulpea un ce viind
 Cu mult mai mic decât dânsa și ca un drac tot sărind,
 Li zise lui împăratul: — Poate îți pare așa,
 Unde îl vezi de departe, dar nu te înfricoșă;
 Intinde ochianul bine și te uită mai frumos,
 Ține-l tot spre acea parte, nu-l lăsa din mână jos,
 Ca nu cumva fără de veste cu ei să ne pomenim
 Cum vorbim să ne auză și ceva să pățimim.
 — Curaj! Curaj! Să n'ai frică, strigă porcul către leu.
 Căci când vor veni aproape pașii lor îi auz eu,
 Deci, precum am zis, mățoiul cu vulpea pe drum viind
 Și într'o parte și n'alta făcând zglopii și sărind,
 Văzû pe o coțofană sus într'un copac cântând
 Și se opri aci ndată către mireasă zicând:
 — Nevastă! Iacă ploconul, îngăduiește nițel,
 Să ți-l prinz ca să ne ducem la împăratul cu el.
 Aceasta zicând îndată se urchă în copac sus
 Și ntr'o clipă cu iuteală ghiara pe dânsa a pus,
 Ursul care aste toate cu ochianul le-a văzut
 Că ar fi chiar necuratul desăvârșit a crezut
 Și de spaimă cu cutremur zise împăratului leu;
 — Sântem pieriți toți, stăpâne, după cele ce văz eu;
 Dacă el o zburătoare o prinse din vârful de sus,
 De m'o vedea și pe mine, apoi ait! Atunci m'am dus;
 A avut dreptate lupul într'atât de s'a speriat,
 Dar si-i! stați în tăcere că iacă s'a apropiat.
 Stând ei astfel în tăcere și ascunși, cum am zis, toți,
 Ajunseră și intrară în casă tinerii soți;
 Carii văzând masa n'ntinsă și pe nimenea aci
 Fu pricina ca să iasă la ușe d'a se suci
 Și a privi când de-o parte, când de alta ne n'cetată,
 Că doar vor vedea să vie marele lor împărat;
 Dar șezând cu amânare pe verdeață ș'adâstând,
 Un țanțar din întâmplare dintr'un loc în alt zburând,
 Viind s'a pus pe urechea mistrețului cel ascuns
 Și fără ceva să-i pese infigând botul-l-a mpuns.
 El tot scutură urechea să fugă a nu-l pișcă,
 Până când zări pisoiul frunzele care mișcă,
 Și gândind că șoareci umblă de odată s'a sculat,
 Zicând către vulpe: — Dragă! o să mai prinz un vânat,
 Să te uiți acuma numai cum ți-l mănânc viu, nefript.
 Și în loc sărind cu ghiara dinți n' urechea-i și-a n'fript.
 Mistrețul îngrozit foarte, gândind că n'o mai scăpă,
 În râu ca nebun dând fuga din puteri strigând țipă:
 — Fugiți! Fugiți! vă mănâncă, pe mine m'a și răpus!
 Cotoiul de spaimă sare să scape în copac sus,
 Ursu pârându-i că vine și pe el a-l nimici,

Din copac jos se aruncă și se lungeste aci,
 Făr'a putea alt să zică decât numai: Mor! Mor! Mor!
 Lupul cum auzi iarăși alergă la leu ca 'n zbor,
 Strigând: — Ce stai, împărate, că mănca pân'acum doi
 Și acum îndată vine să ne piarză și pe noi!
 Leul, auzind pe lupul, dându-i astfel de raport,
 Zise: — Decât viu în ghiara-i, mai bine în apă mort.
 Și închizând ochii'ndată în valuri s'a aruncat.
 Lupul și el după dânsul asemenea a urmat.
 Cotoiul în acea clipă pe ursul sus când văzû
 De spaimă sărind îndată ca o minge jos căzû,
 Și se'nfipse în țandăra unui copac rupt de vânt,
 Care eră ca o țeapă ardicată de pământ.
 Vulpea iar în acea groază de spaimă fierea-i plesui.
 Somnul cel lung o cuprinse și nu se mai pomeni.

Despre violenție

În față una-ți vorbește
 Și în dos alta-ți voiește. — Și
 În ochi cu gura te unge
 Și'n dos cu ac te împunge. — Și
 În față dinții'ți albește
 Și inima își negrește. — Și
 În față te netezește
 Și în spate te cioplește.—El este
 C'albina în gură cu miere
 Și'n coadă cu ac și fiere. — Vi-
 [cleanul,
 Fațae coada ca vulpea în toate
 [părțile. — Il vezi numai,

Bună ziua, toată ziua, și din cap,
 [La toți, mereu moț. — Și,
 Te mângae cu ghimpi. — Și,
 Te atinge cu bumbac. — Pe vi-
 [cleanul,
 Cât să umbli să-l pipăești
 Nici în piua nu-l nemerești. —
 [Cum a zis unul,
 — De scund este scund
 Dar nu'i dai de fund. — Cu un
 [cuvânt,
 Este taler cu două fețe.

Povestea vorbii

Oarecare meșterăș
 A trimes un băețaș
 Cu un taler rudăresc
 Cu două fețe, prostesc,
 Ca să ia dela băcan
 Icre roșii de un ban.
 Îi mai dete și alți doi
 Să ia icre negre moi.
 Băiatul cam prosticel
 Cerând icre de un fel,

Le-a pus pe taler aci
 Și altele porunci.
 Băcanul dacă 'i-a dat,
 — Unde le pui? l-a 'ntrebat.
 El talerul întorcând
 Și icrele răsturnând
 — Pune-le aici, a zis.
 Ș'a mers d unde 'l-a trimis.
 Acolo când s'a arătat
 Stăpânul său l-a întrebat:

— Celelalte unde sânt ?
 Or nu 'nțelegi de cuvânt ?
 Copilul iar întorcând.
 — Și iacătele, zicând,
 Căzură ș'acele jos,
 Nimica fiind din dos.

Stăpânul său necăjit
 Îndată l-a palmuit,
 Zicând: — Vezi minte să ții
 Și păzește să nu fii
 Cu două fețe și tu,
 C'ast taler ce te bătă.

Despre pocăire sau fățarnicie

Mănâncă sfinți și scuipă draci, — Și,
 Cu trupul în biserică și cu gândul la dracul. — Fățarnicul,
 Este o floriciță, cine-l miroase nasu-i pică. — Că,
 Nici dracul mai întâi
 Nu îi dă de căpătâii. — Că,
 Mâna care n'o poate mușcă, o sărută. — El este,
 Ca cărbunele stins care te mânjește
 Și ca cel aprins care te părlește.
 Ochii porcului caută tot la pământ.
 Geme ne bolind și caută ne pierzând. — Dar,
 Boala lui e sănătatea noastră. — Ipocritul este,
 Mătă blândă, zgârie rău. — Și,
 Cărbune cu cenușe acoperit. — Că e,
 La unii mumă și la alți ciună. — Umblă,
 În gură cu Dumnezeu, și în inimă cu dracu. — Și,
 Ziua fugă de bivoli și noaptea apucă pe dracu de coarne.
 În cuibul zmeritului locuiește dracul. — Și,
 Cu limba îți dă dulceață și cu coada îți scoate ochii.
 Lup îmbrăcat în piele de oaie.
 Umblă să sperie lupul cu pielea oii. — Dar,
 Baba bătrână nu se sperie de drugă groasă.

Povestea vorbii

Un împărat oare care
 Având un cal bătrân tare,
 Care picioarele sale
 Abia le târă pe cale,
 Ș'abia putea roade fânul,
 Ca și cojile bătrânului;
 Dar pentru că îl iubise,
 De bine ce îl slujise.
 Și-l scăpase în războaie
 De oare care nevoie,
 Se milostivi împăratul

Să-și slobozească soldatul,
 Ca să umble 'n bună pace
 Singur pe unde 'i-o place.
 Și ca să-l cunoască bine
 Când îl va vedeă or cine,
 Că'n slujba împărătească
 A fost ș'a luat ostafcă,
 Îi făcū o haină'n spate
 Cu petici, fețe schimbate.
 Albastre, verzi, galbene, roșii.
 (Cum se îmbrac comicoșii).

S'asa după ce-l imbracă
 Porunci ca să-i mai facă,
 Și potcoave în picioare
 De oțel scânteietoare,
 Ca mai mulți ani să trăiască,
 Pietre să nu le tocească.
 Făcându-se aste toate
 Poruncește de il scoate
 Afară 'n câmp ca să pască
 S'unde-o vrea să locuiască.
 Umblând dar în astfel calul
 (Precum îi spuserăm halul,
 Când coboră pe o vale
 Se 'ntâlni cu el în cale
 Un leu, care în viață
 Nu văzuse de cal față.
 Pe loc el cum îl zărește
 Se spăimântă, se 'ngrozește,
 Și de frică 'ntr'o suflare
 Se 'ntoarce 'n fuga mare
 Strigând: — Fugiți, fugiți toate,
 Fiare, care'n cotro poate,
 Că vine fără zăbavă,
 O jiganie grozavă,
 Și de-i vom intră în ghiare
 Vom pieri cu mic cu mare.
 Un lup care-l auzise
 Și cu totul se 'ngrozise,
 Vine la dânsul ingrabă:
 Și tremurând îl întreabă:
 — Ce e? Ce strigi? O minune!
 Cine te gonește!... Spune?
 Leul abia se oprește
 Și răspunzând, îi vorbește:
 — Lupule, nu este bine,
 Vine peste noi ce vine,
 Nu știu să o spui p'nume,
 Că n'am mai văzut pe lume.
 — Ce fel e? Întreabă lupul.
 Cum și'n ce chip îi e trupul?
 Leul începă să zică:
 — Îți spui pe scurt, cămi-e frică
 Zăbovind cu vorbă lungă
 Nu cumva să ne ajungă;
 Nu departe colea'n vale,
 Tocma'n potecile tale,
 Este o namilă mare
 Tot peștriță pe spinare;
 Capu-i este lung, și botul,

Gura-i te 'nghite cu totul,
 Pielea-i e impeștrită,
 Până la coadă bălțată.
 Numai băgai seamă l'alte,
 Dar picioare are 'nalte,
 Și din ele fulger scoate
 În pasurile lui toate;
 C'un cuvânt e o nălucă,
 S'o vezi groaza te apucă.
 Lupul zise: — Fii în pace
 Nimica nu ne va face
 Lucru de spaimă nu este.
 Că namile de aceste
 Multe în zilele mele
 Am petrecut prin măsele.
 — Te 'nșeli, lupule, el zise,
 Tie-ți pare că spui vise,
 Dar vei vedea tu acuma
 Cum ți-se'nfundează gluma.
 — O doamne! îi zise lupul,
 Nu-i pot vedea d'aci trupul!
 (Și se'nălță din picioare
 Să vază-l va zări oare?)
 Leul zise: — Vin la mine
 Să te'nalț ca să-l vezi bine.
 Și ardicându-l în brațe
 Il strânse'n ghiare de mațe.
 Lupul având urdinare
 Il trecu, biet, de strâns tare.
 Leul această văzându-i
 Il trânti'ndată zicându-i:
 — Tu nici nu-l văzuși bine
 Și 'ncepă să dea din tine,
 Dar de il vedeai ca mine?...
 Atunci mureai vai de tine!
 Zicând acestea il lasă
 Și fuge 'n pădurea deasă.

* * *

Mulți se sperie de nimica,
 S'apoi și'n alți bagă frica;
 Te miri de ce-și fac nălucă
 Și frigurile îi apucă,
 Ast-fel de oameni în lume
 Au născocit spaime sume:
 Strigoii, stafie, Murgilă,
 Miază-noapte și Zorilă,
 S'alte multe de aceste,
 Care nici au fost, nici este.

Despre lăcomie și neeconomie

S'a ospătat pân'a crăpat. — Și
 A lins până a pus vasu cu fundu'n sus. — Și
 Peștele din eleștiu
 Umblă să-l inghiță viu. — Și
 Stă, imbucă lăcomește
 Ca un lup când se pripește. — Zicând:
 Sunt de unde n'are măru' coaje și cireașa sâmbure. — Și,
 El mănâncă un purcel
 Ș'altui dă un puricel. — Ș'apoi cere,
 Și din coș grăunțe
 Și din postavă tărățe. — Inșă,
 Cloșca care coprinde ouă multe, nici un pui nu scoate. — Că
 Mierea in gură e plăcere
 Dar la inimă durere. — Lacomul,
 La gustare cât cal mare
 Și la prânz nici cât un mânz. — Neeconomul este.
 Ca feciorul lui bani gata
 Risipește cu lopata. — Și,
 Banii din mână îi scapă
 Ca ciurul cum ține apă. — Și,
 Azi intinde pân'o rupe, mâine n'are s'o astupe. — Că,
 A îmbrăcat pe dânsul haine noi
 Ș'a ținut de Joi până mai apoi. — Și pe urmă,
 Ajunge din cal măgar,
 Și catâr din armăsar. — De aceea a zis cineva:
 Cmpăna, nepoate,
 E bună la toate. — Și,
 Cheltuiește române
 Și vezi ce-ți mai rămâne. — Căci,
 Câinele de este câine
 Și tot oprește pe mâine. — Iar,
 Cine se biruiește
 De or și ce poștește
 Dobitoc se numește. — Pentru că,
 Cu cele puține
 Acel mult să ține. — Totdauna,
 Or la unul or la trei, tot o lumânare arde. — Că,
 Celui cu economie
 Sufa îi este lui mie. — Poate zice:
 Sunt bogat, de cât
 Pe cât am, p'atât. — Iar,
 Cine își mănâncă sâmbura de in, își mănâncă cămașa.

Despre economie

Cât 'ți-e pătura, atât de întinde. — Căci.
 Cum îți vei așterne, așa vei dormi. — Și.
 Cine cheltuește peste ceea ce câștigă n'are 'n casă mămăligă.
 Cum e țara și obiceiul.
 Cum e sfântul și tămâia.
 Să ne cârpim, că nu putem tot să ne inoim.
 Spărtura până e mică trebuie cârpită.
 Omul nu iese cu dosul la oameni, ci cu obrazul. — Dar încă.
 Hainele nu fac pe om mai de treabă.
 Brânză bună în burduf de căine.
 Mărgăritar atârnat de gâtul porcului. — Sau,
 Belciug de aur atârnat la râtul porcului. — Că.
 Alta e floarea de grădină și alta e floarea de câmp. — Că.
 Obrazul supțire cu multă cheltuială se ține.
 Fiecare își știe păsul său.
 Tot obrazul își are necazul.
 Fiecare singur știe unde îl strânge opînca,
 Corabia mare și valuri mari o bat. — De aceea.
 Nu te măsură cu cei mari. — Că.
 Cine are piper mult bagă și în terci. — Și.
 După ce e carnea grasă mai pune și seu. — Dar.
 Învățul are și dezvăț. — Că.
 Nu e totdeauna Paștile. — Și.
 Cui nu-i place să trăiască ca găina la moară! — Inșă.
 Nevoia îl învață să trăiască ca vițelul la oraș! — Că.
 Nu e după cum vrea omul, ci după cum vrea Domnul.
 Și moșului îi plac toate, dar să le roază nu poate.
 Rău la vale, rău la deal.
 E anevoie când ajungi să cumperi orz de la găște.
 Strânge mișină de cu vreme.
 Gunoiul de vară e piper de iarnă.
 Omul înțelept își cumpără vara sanie și iarna car. — Și.
 Leagă sacul până e rotund, nu când ajunge la fund. — Că.
 De unde tot iei și nu pui, curând se isprăvește.
 Banul e făcut rotund, lesne se rostogolește.
 Anevoie se câștigă și lesne se cheltuiește.
 Iei câte unul și dai cu pumnul. — Și.
 Nu risipi meiul, că anevoie se adună. — Că.
 Soarele și iar nu poate să le încălzească toate. — Ci.
 Când insetează curtea ta, apă 'n drum nu lepăda. — Și.
 Apa limpede până nu vei vedea
 Cea turbure n'o lepădă. — Și.
 Până nu vei vedea pe cel bun, nu lepădă pe cel prost. — Că.
 Cine o ia prea lată, rămâne cu ea ne crăpată.
 Il găsesse frigurile pungii. — Și apoi,

Nu e mai grea boală de cât punga goală. — Că,
 Omul fără de bani e ca pasărea fără aripi, când dă să zboare
 [cade jos și moare. — De aceea,
 Nici să te îmbolnăvești, niți să aibi trebuință de doctor. — Că,
 Cine trăiește nădăjduindu-se, moare jinduindu-se,
 Ruda omului e punga cu bani și sacul cu mălaiul.
 Sătul la flămând nu crede.
 Până vine cheful bogatului iese sufletul săracului,
 In nădejdea tati moare mama.
 Nu e nimic ca sănătatea și banii. — Că,
 Sănătatea face banii și banii sănătatea.
 Când ai bani trebuie să ai dușmani. — Dar și,
 Omul fără dușmani nu-i plătește pielea nici un ban.
 Banul muncit nu se prăpădește.
 Omul face banii și banii pe om. — De aceea,
 Strânge bani albi pentru zile negre.
 Când îți intră paraua în mână, leag'o în nouă noduri.
 Să mă iei când mă găsesse,
 Să mă aibi când îți lipsesc. — Că,
 Fiece nebun știe să câștige bani, dar nu știe să-i păstreze.
 Cine nu cruță paraua, nici de galbeni nu i-e milă.

Povestea Vorbii

Un sultan odată umblând prin cetate
 Pe jos cu vizirul în haine schimbate,
 Văzu înaintea-i o pară scăpată,
 Și o ridică singur plecându-se 'ndată
 Vizirul această urmare văzându-i,
 Și păzindu-i vreme, l-a 'ntrebat zicându-i:
 — Mă iartă, stăpâne, pentru îndrăznire
 Că imi stă în cuget o nedomirire:
 Mi-a fost de mirare că o pară mică,
 Care și nimica poate să se zică,
 Un sultan ca tine, bogat cu haznale,
 Să te pleci la dansa să o iei din cale!
 Sultanul răspunse: — Acel ce din fire
 Va luă paraua în desprețuire,
 Din puțin să 'nvață întru nepăstrare
 Ca să nu se uite nici la banul mare;
 Omul care știe a trăi cu păstru
 Paraua o are la galben căpăstru:
 Ziseși că paraua nu e lucru mare,
 Dar cât de greu este omul când n'o are:
 Paraua e mică dar loc mare prinde
 Că când îți lipsește pâinea nu 'ți-o vinde.
 D'aceia paraua omul cel cu minte,

Trebui ca pe galben s'o aibă 'nainte,
 Că joc cine-și bate și-i dă cu piciorul,
 Cu vremea ajunge ca să-i ducă dorul,
 Eu nu zic că omul cumplit să se facă
 Și până 'ntr'atâta argintul să-i placă,
 In cât să ajungă la el să se 'nehine
 Și să îngrijească numai pentru sine;
 Ci zic că la păstru firea să-și deprinză
 Și când dă, să vază banul loc să prinză,
 Ca să strângă s'aibă atât pentru sine
 Cât să poată face și altuia bine.
 De ce pentru sine?... Pentru vremuri grele
 Pentru niscăi boale, pentru 'ntâmplări rele.
 Când se cheltuește și câștig nu este
 Pentru neputințe ș'alte ca aceste;
 Iar pentru alți cum?... Ca milă să-i fie,
 Să aibă să scape oameni din robie,
 Să-și dea pentru suflet, și bine a face
 Scăpătați s'ajute, sărmani să imbrace,
 Pe câți pradă focul, pe câți apa 'neacă,
 Pe câți îi las hoții în stare săracă,
 Văzând, să nu-i lase'n lacrimi să rămăe,
 Ci să aibă'n mână cu ce să-i mângăie,
 Imi aduc aminte despre o poveste.
 Care ca o pildă pentru păstru este.

Povestea împăratului

Au plecat odată câțiva după milă
 Ca să strângă zestre pentru o copilă,
 Care prea săracă era și sărmană
 Și să o mărite își făceau pomană.
 Umblând dar ei astfel prin case a cere
 La oameni mai nobili și mai cu avere,
 Intrară'ntr'o curte, unde nemeriră
 Ocări, ceartă, gură, 'n care auziră
 Că stăpânul casii un bănuț pierduse,
 Și slugile toate erau de el puse
 Unii așternutul scutură din case,
 Alții cerneau praful care-l măturase,
 Alții iar prin curtea cea mare ca hanul.
 Ciuruiă gunoiul să-i găsească banul.
 Văzând ei aceasta prea mult se mirară,
 Și-au zis intru sine că'n zadar intrară,
 Și neagră sau albă fără să-i vorbească
 Deteră să plece l'alți să năzuiască.
 Dar el cum îi vede că'ndărăt porniră

Chiemă să-i întrebe pentru ce veniră?
 Ei sta 'n chibzuire cum să-i pomenească.
 (Văzându-i scumpetea să nu-i ocărăscă).
 Dar el tot zorindu-i 'i-au spus cam de silă
 Că strâng să 'nzestreze p' o fată cu milă.
 El cum îi aude nu-i lasă să iasă,
 Îi chiamă îndată cu cinste în casă,
 Intră'n cercetare, ce-au strâns pân'acuma?
 Cât mai trebuiește să'mplinească suma?
 Și spuindu-i, scoase punga lui îndată
 Și'nzestră pe fată cu sumă'nsemnată.
 Zicând: — Nu vă pară lucru de mirare
 Că fac pentru un ban atâta cătare;
 De n'aș fi fost astfel cu bună 'ngrijire
 Să'mi păstrez averea cu nerisipire.
 N'aș fi avut astăzi nici chiar pentru mine,
 Necum s'am prisosuri să fac cuiva bine.
 Ei plecând pe poartă, destul se mirară
 De așa vedere ciudată și rară.
 De și unul zise, din minte puțină
 Că, «scump la tărățe, ieftin la făină».

Despre cumplitate sau zgârcenie

Omul nu trebuie să fie nici prea prea, nici foarte foarte.
 Nici carnea să arză, nici frigarea. — Adică:
 Nici prea econom, nici prea galantom. — Că,
 Cine strânge, nu mănâncă.
 Banii strângătorului în mâna cheltuitorului.
 Lopata grămădește și sapa risipește.
 Bogăția rămâne la nebun. — Care
 Nici pe sine nu se procopsește, nici pe altul nu folosește.
 Nu știe cum se câștigă paraua. — Pentru că,
 Cine duminică știe, cine mănâncă nu știe. — Dar și,
 Dacă o socoti cineva câte foi intră în plăcintă, nici odată nu mănâncă
 Omul cumplit, de toți e clevetit. — Și,
 Când nu tace o gură, nu tace o lume întreagă. — Zicându-i frige linte.
 Își mănâncă de subt tălpi, (de subt unghii).
 Pentru o para își pune ștreangul de gât.
 Pentru bani își vinde sufletul.
 Îi tremură mâna de milostenie (care nu o face).
 Ar da tămâie lui Dumnezeu și nu se'ndură să dea parale.
 Punga-i mare și gură n'are. — Însă el' zice:
 A cui e punga mai mare? — A cui se vede.
 Scumpului nici odată să nu-i zici: «Dă-mi, ci totdeauna: «Na».
 Zgârcitul, numai stângă are, (care ia), dreapta-i este uscată (care dă).
 Scumpul cu înșelătorul lesne se'noiesc.

Ii făgăduiește marea cu sarea și-i dă ce nu curge pe apă.
 Vulpea în pădure și el îi vinde pielea 'n târg.
 Il face să umble după potcoave de cai morți.
 'Și-a găsit icoana să se 'nchine
 Scumpul cumpără stafide și cere să-i adaoge piper.
 Pune brânza 'n strachină și 'ntinge p'alătura.
 Umblă să scoată două piei după o oaie. — Dar totdeauna,
 Scumpul mai mult păgubește și leneșul mai mult aleargă.

Povestea vorbii

Un ovrei odată în negoț umblând
 Și'n Constantinopol la marfă mergând,
 Mai mult decât toate ce îi trebui
 La cești și filgene întâi târgui;
 Și'ntr'un zimbil mare după ce le-a pus,
 Umplându-l grămadă cu vârf până sus,
 Chiemă să i-l ducă un hamal la han,
 Și îi ceru plată de opt lei un ban.
 Chemând el pe altul și mai mult ceru,
 Or pe câți aduse nici unul nu vru.
 Văzând dar ovreiul, stând se socoti.
 Cu înșelăciune dulap a 'nvarti.
 Apucă și zice unui alt hamal:
 — Voinice, 'mi-e milă că ești în ăst hal!
 Dar de imi vei duce ăst coș pân' la han,
 Fără să-mi ceri plată de dus nici un ban,
 Numai trei cuvinte să te'nvăț să știi
 Și-ți ajunge'n viață procopsit să fii,
 Auzind hamalul pe ovrei zicând
 Ca să-l procopsească așa de curând,
 Zise întru sine: o fi, ce știu eu!
 Ai să fac ș'o slujbă în norocul meu,
 Ș'ardicând îndată zimbilul cel greu,
 — Ai, ardică l, zise, pe umărul meu.
 Se cocoșă, duse pân' la un soroc,
 Și să odihnească puind la un loc.
 — Jupâne! îi zise, ia spune-mi acum.
 — Hai la han, răspunse, nu pot aci'n drum.
 — Spune'ncai o vorbă, hamalul a zis,
 Ca să merg gândind'o pe drumul întins.
 Deci văzând ovreiul că în loc ședea
 Și pân' nu 'i-o spune să plece nu vrea.
 — Așa, îi răspunse, să-ți spui una dar,
 Și o ține minte să nu mă 'ntrebi iar!
 Cine îți va zice că e mai bine călare de cât în căruță,
 [să știi să nu crezi.

Asta este zisă de un înțelept.

Și 'n adevăr, bravo! a vorbit prea drept.

Auzind hamalul iarăși se sculă

Cu zimbilu'n umăr și drumu-și urmă.

Merse iarăși, merse, pe drum cât putu

Și să odihnească la un loc stătù.

— Jupâne! iar zise, una îmi spuseși

Și de pricpseală, văz, mă umpluseși,

Ia îmi spune încă unica măcar

Să merg cu ea 'n gură procetind'o iar,

Văzând iar ovreiuil că nu vrea altfel

— Și a doua este, zice către el:

Cine 'ți-o zice că e mai bine pe jos de cât călare, iarăș să nu crezi.

Ține-o și pe asta 'n minte ca'n scris,

Că iar de un mare înțelept s'a zis.

Cu aceste vorbe întru al său gând,

Plecă iar hamalul și ceva mergând,

Iar să odihnească puse la pământ

Și 'ntrebă să-i spuie și cel-alt cuvânt.

Cam cărmi ovreiuil, dar chiar și nevrând

Trebuia să-i spuie, și urmă zicând:

— Și cine 'ți-o zice că e mai bine slugă de cât stăpân, să nu crezi
[iar nici odată.

Ai mai auzit tu astfel de cuvânt?

Cine l-a zis, bravo! a fost un om sfânt.

Văzând dar hamalul că l-a înșelat,

Ardicând zimbilul iarăși a plecat,

Și mergând cu dânsul acolo la han,

Il trânti odată de un bolovan,

Și 'i zise: — Jupâne, și tu, chiar să vezi

Că 's aci filgene, eu zic să nu crezi.

Scumpul cu galantomul sunt doi vrăjmași neimpăcați — Și.

Bumbăcarul nu se uită cu ochi buni la căinele alb.

Zgârcitul, nici el nu mănâncă, nici pe altul nu va să vază mân-
[când. — Inșă.

Cine se culeă nemâncat, se scoală fără vreme.

Stăpânul vinde și telalul nu se 'ndură să-l dea.

Căinele osul nu-l roade și nici pe altul nu lasă să-l roază.

Scumpul nu e stăpân pe banii lui, ci banii îl stăpânesc pe el.

Șade dracul cu c... pe banii lui.

Tot el la masa altuia și la masa lui nimeni. — Adică:

Orbul de la toți și dela orb nimeni.

Caută tot să răpească. — Zicând:

Nici lupul flămând, nici oaia cu doi miei.

Va să ia și lâna și pielea.

Bucatele de la masa altuia sunt mai cu gust.

Găina vecinului e mai grasă.

Punga altuia e mai mare. — In sfârșit,

Mai bine trăiește un sărac lipit, decât un bogat șgârcit.

Povestea vorbii

A fost un zgârcit odată care mereu grămădea,
 Zi și noapte, totdeauna pe bani dormea și ședeă :
 Și de cumplitate multă trăia singur, singurel
 Nu ținea'n casă nici slugă nici pisică, nici câțel.
 Nu putea să se indure să cheltuiască un ban,
 Să mănânce și el bine măcar odată'ntr'un an ;
 Ci trăia tot calicește, mâncări proaste cumpărând.
 Privind cu jind cele bune, ca și un sărac de rând,
 Așa el la o zi mare când la pește deslegă,
 Văzând că fiește care la pescării alergă,
 Se duse și el să vază d'o găsi vr'un cosăcel
 Să-și cumpere, să mănânce, ca să se spurce și el.
 Ajungând la pescărie începă a se plimbă
 De la un loc pân'la altul și de prețuri a'ntrebă.
 Umblă vr'o două, trei ceasuri pretutindinea cercând
 Și nu-i venea să-și cumpere, mai ieftior căutând.
 Deci când stă în două gânduri, ca să ia or să nu'ia,
 Și când scumpetea cu pofta în el nu se învoia,
 Vede viind un fin al său, carole dulgher eră,
 Cu bani câștigați din muncă vrând pește a'și cumpără ;
 Și fără să zăbovească, or să întrebe de preț,
 Alese un pește mare și-i trânti banul semet.
 D'acolo trece indata alătura l'alt pescar,
 Alege alt neam de pește și îl pune în cântar.
 Scumpul privind cu mirare la finul cumpărător.
 Care își târgui pește ca fiecă negustor,
 Când plecă ca să se ducă după dânsul s'a luat,
 Ș'ajungându-l după urmă. — Ce faci, fine ? 'l-a întrebat.
 Cum văz 'ți-ai cumpărat pește ?.. — Da, îi zise, am luat.
 'L-a întrebat iar : — Pentru tine, or altui l-ai cumpărat ?
 — Ba, pentru mine, el zise, și pentru casa mea chiar,
 — Dar ce o să faci cu atât mult ? Scumpul 'l-a întrebat iar.
 — O doamne, nașule ! zise, pentru mâncare te miri ?
 Pe lângă copii, nevastă, se găsesec și mosafiri ;
 Și la o zi ca aceasta mai dai și la un vecin,
 Ce nu 'i-a dat mâna să-și ia, or și l'alt sărac strein.
 Dar dumneata-ți luași pește, or ești la alții poftit ?
 — Ba, nu sunt poftit, îi zise d'aceea am și venit ;
 Și eră și eu să-mi cumpăr, dar iarăș am judecat
 Că, cine să mi-l gătească !... Si așa nici n'am luat.
 — Ai, dar la noi, finul zise, împreună să serbăm,
 De și nu avem gătire pe un naș să ospătăm ;
 Și vei aveă să vezi astăzi cum trăiesc niște mojici,
 Dar ne vei iertă cusurul ca la niște fini mai mici.
 Finul vorbe d'alde aste și altele îndrugând,

Și cu nașul împreună la casa sa ajungând.
 Cu destulă bucurie pe oaspet au priimit,
 Până una, alta, fuse și prânzu 'ndată gătit.
 Așezându-se dar masa și bucate aducând
 Șezură, o 'mprejurară, puind și plosca în rând.
 S'apucară să mănânce, vorbe vesele spuind,
 Și cu inzâmbite fețe unii la alții privind;
 Plosca incunjură masa de la un la alt mergând.
 Și 'ndemnă să se mângâie pe toți în guri sărutând.
 Ii induplecă îndată pe ea a o ascultă,
 Și ca să-i facă pe voie începură a cântă:
 Unu în coarda subțire, altul băzoiul ținea.
 Mic și mare își da glasul, la care cum îi venea,
 Zgârcitul care 'n tăcere eră 'nvățat a mânca,
 Și carile cu plăcere la acești gura căscă,
 Prea mult minunata ploscă sărutându-l tot des, des.
 Și la curaj îndemnându-l, fără nici un interes,
 Il aduse și pe dânsul în stare d'o ascultă
 Și 'ncepù și el cu toții împreună a cântă.
 Și 'ntr'atât se simți vesel, și 'ntr'atât s'a mângâiat.
 Incât toată zgârcenia îndată i s'a muiat;
 Și 'ncepù să zică: — Fine, tu văz că știi să trăești,
 Tu dar voiesc și pe mine ca să mă chivernisești.
 Toată a mea bogăție, de la moși, strămoși rămas,
 Câtă o fi ți-o dau ție, astăzi chiar în acest ceas.
 Na cheile, mergi acasă și în pivniță intrând
 Vei vedea stând zece chiupuri tot de galbeni puși în rând;
 Și cu dăsagi, sac, or traistă, cu ce știi și cu ce poți
 Cară-i aicea la tine până diseară pe toți:
 Fă tu ce vei vrea cu dânsii, fii și economul meu,
 Cheltuiește cum îți place, nici să 'ntrebi, nici să nu văz eu;
 Că moșii mei și părinții să trăiască n'au știut,
 Nici vr'odată în viață așa chef ei n'au făcut;
 Ci s'au chinuit să strângă și să grămădească bani,
 Când au murit imi lăsase nouă chiupuri sau borcani,
 Slătuindu-mă'n diată ca să urmez lor și eu,
 Iar de nu să mă ajungă blestemul lui Dumnezeu:
 Adică; din nouă chiupuri zece la rând să le fac,
 S'am trăit ca vai de mine, mai rău decât un sărac;
 Umblai pe uscat, pe ape, m'am căznit ca un tiran,
 Am răbdat foame și sete, închinându mă la ban;
 Nu m'am îndurat odată un sărac să miluesc.
 Numai și numai borcanul să-l umplu, să-l vârfuluesc;
 Ast rău mi s'a făcut fire, nu pot alt să mă prefac.
 Nu'mi vine să dau paraua, nici mie un prânz să-mi fac.
 De aceea dar acuma du-te unde te-am trimis,
 În traistă, sac, or ce-ți place și fă după cum ti-am zis.
 Bietul fin cu bucurie pe loc desagii luând.
 Alergă tot într'un suflet, și în pivniță intrând.

Cum s'apropie de chiupuri mâinile a'și implântă,
 Auzi un glas deodată, d'aiurea a-l spăimânta,
 Strigându-i: — Nu te atinge, teme-te a nu greși,
 C'apoi de aicea sdravăn să știi că nu vei ieși.
 Răspunse el către glasul care îl infricoșă:
 — Apoi nașul mă trimise, n'am venit singur așa.
 Glasul îi răcni d'odată atât de infricoșat,
 În cât pivnița și casa parcă s'au cutremurat,
 Strigând: — Ieși, zic, mă'nțelege, n'așteptă și alt cuvânt,
 N'are treabă el aicea, acești bani ai lui nu sunt,
 Ci ai diaconului Badea, el e pe dâșii stăpân.
 Bietul om fugi afară, speriat, scuișând în sân.
 Merse la nașul să-i spuie cum s'a'ntâmpat și ce fel
 Și cum că diaconul Badea este stăpân, iar nu el.
 Nașul său cum îl aude se necăjește pe loc,
 Plosca-l atâță mai tare de se făcū numai foc.
 Că ea are multe daruri, aci face pe om bun,
 Și aci îl întărăță de-l preface în nebun.
 Se scoală tot deodată și răcnește ca un leu:
 — Dar cum se poate, el zice, să nu fiu stăpân pe-al meu?
 Cine e diaconul Badea, și ce treabă are el
 Cu banii mei, pentru carii m'am trudit de mititel,
 Stăi mă!.. Să văz acuma dacă eu stăpân nu sunt!
 Și plecă acasă iute inspulberat ca un vânt,
 Intră'n pivniță îndată, se uită, îi dă în gând,
 Și, spre negoț, o grămadă pive de cireș având.
 Băgă aurul prin ele și cu alt lemn le'ndopă,
 Până către miezul nopții l'acestea se ocupă;
 Și pe dinaintea porții fiind un râu spumegat
 Aruncă pivele toate și a mers de s'a culcat.
 Și astfel din bogat putred a sărăcit de s'a stins,
 Iși vindecă cumplitatea și zgârcenia-i s'a 'ntins.
 Iar pivele toată noaptea după ce au innodat,
 S'au oprit într'o vultoare la marginea unui sat,
 Unde avea locuință un slujbaș bisericesc,
 Anume diaconul Badea, om cu totul sufletesc.
 Acesta prea dimineată totdeauna se sculă
 Și'n marginea acei ape se 'nchină și se spală.
 Așa'n cea dimineată ca și alte dăți mergând,
 Și pivele în vultoare învârtindu-se văzând,
 Le-a tras câte una, una, pâlă când toate le-a scos
 Și văzându-le 'ndopate și prea grele mai vârtos,
 Se apucă cu toporul despică una pe loc
 Și ca să văză în ea ce e și ca să puie pe foc,
 Dar câtă mirare fuse, cât s'a bucurat văzând
 Acea mulțime de galbeni cu strălucire curgând!
 Vă las să judecați singuri ce i s'a mai întâmpat,
 Și din celelalte pive lucrul când îl a aflat!
 De cât să vă spun acuma ce fel a 'ntrebuințat

Acea avuție multă și 'cu dânsa ce-a lucrat;
 Câți săraci știă în satu-i câte unu l-a chemat,
 Și în taină fiecărui a dat și l-a ajutat;
 Unuia-i cumpără vacă, altuia-i dăruie boi,
 P'alt scăpă de datorie și p'alt scăpă de nevoi;
 Apoi zidi un han mare, de săraci priimitor,
 Și găzduia fără plată pe fiece călător;
 Încât ducându-se vestea prin cei mângâiați în plâns
 A putut ca să auză și zgârcitul ce i-a strâns,
 Cum că un diaconul Badea, acel nume c'un cuvânt,
 Ce i l-a fost strigat glasul, că acei bani ai lui sunt.
 Care și plecă îndată ca să se ducă la el
 Cu o trăistioară 'n umăr și 'n mână cu'n toiogel,
 Din sat în sat cu 'ntrebarea și hrană cerșind mergând,
 Și 'n sfârșit l-acei diacon cu încetul ajungând,
 Ceea ce-l făcū pe dânsul mai tare de se 'ncrezū
 Fu o piuă ce drept treaptă 'n ușă-i care-o văzū.
 Stând și lung privind la dânsa și din cap tot legănând,
 A ieșit diaconul Badea și il întrebă zicând:
 — Ești un străin cum se cade, și cauți să-ți dau sălaş?
 — Așa este, el răspunse, sunt un străin și drumaș;
 Dar mă uit la piua asta, și'mi căesc capul cel prost
 Că cu altele 'mpreună ea'n pivnița mea a fost,
 Care 'ntr'o zi beat, pe toate cu galbeni le îndopai
 Și gândind că fac rău altui toate'n rău le aruncai.
 După ce zise aceasta, săracul zgârcit s'a pus.
 Și cu amănuntul toate cum s'a întâmplat i le-a spus.
 Ascultând diaconul Badea la povestea lui tăcut,
 De loc a nu-i înțelege vorbele s'a prefăcut,
 Dar în inima sa foarte mult l-a căit și l-a plâns
 Că s'a pedepsit atâta în cumplitate d'a strâns;
 Și fiindu-i de el milă, îi răspunse: — Fătul meu!
 Eu am îndestulă stare, dar 'mi-e de la Dumnezeu
 Și fac pomană cu dânsa, eu dracului nu o dau,
 Ajut cu economie pe toți câți cunosc că n'au;
 Prin urmare și tu dară de te plângi că sărac ești,
 Rămâi în curte la mine hrana să-ți agonisești;
 Nu ai să-mi faci nici o treabă, ci de urât, să nu șezi,
 Să 'ngrijești de una alta, de argați și slugi să vezi.
 Cuvântul bun și blândețea ăstui diacon cuvios
 Induplecă pe zgârcitul și priimi bucuros.
 Rămâiind, cum zic, în curtea-i eră ca și un stăpân,
 Fiindcă diaconul Badea eră de vârstă bătrân;
 El sta pentru fiecare socotelile să dea,
 În care cu prisosință zgârcenia-i se vedea;
 Dreptul de la unul ș'altul tot să rupă îi plăcea
 Și fără să cheltuiască, iar strânsoare își făcea.
 Diaconul Badea văzându-l făcând acestea de rost,
 S'a 'ncrezut fără 'ndoială că banii ai lui au fost.

Și gândindu-se 'ntru sine de cugetul ce-l muștră,
 Că cel ce-l îmbogățise acum slugă îi eră,
 S coti să-l depărteze cu oare-care mijloc,
 Supt ascuns ceva bani dându-i să trăiască într'alt loc;
 Și 'ntr'o zi porunci 'n casă să facă câte-va pâini,
 Inșă de făină neagră și albă, de două mâini;
 Și coca pâinilor albe cu un cuțit despiciând,
 A băgat în taină galbeni câte-o sută numărând;
 Și ast-fel după ce-o coapse și le scoase din cuptor,
 Il chemă ca să-l trimeată la un sat mai depărțșor,
 Zicându-i: — Ia și înșală calul cel iubit al meu,
 Cu care din sărăcie m'a ridicat Dumnezeu.
 Inșă cu ale lui toate, de și nu sunt așa noi,
 Dar poate din norocirea-i să-ți vie banii 'napoi:
 Și na aste trei pâini albe să le mănânci tu pe drum
 Na de prisos ș'una neagră că nu strică or și cum.
 El dar cum înșelă calul, după cum i-a poruncit
 Și a plecat să se ducă la satul cel rânduit,
 Dacă merse o bucată, aproape de un alt sat,
 S'a rupt chinga fiind veche, și șaua s'a răsturnat;
 El zgârcit fiind din fire, să nu dea din mână-i ban,
 A luat o pâine albă ș'o dete nnui sătean,
 Cerând să-i dea pentru dânsa o chingă vechișoară iar,
 Care și'n dată îi dete, bucurându-se de dar;
 De aci 'ncălecând iarăși și la drumul său plecând
 I s'a rupt pofilu'ndată, pe o cale coborând,
 Cu destulă greutate ajungând iar la un sat,
 Să cumpere de la hanuri cu bani nu s'a îndurat,
 Ci luă iar altă pâine din albe care avea
 Și unui sătean o dete un pofil mai vechi să-i dea.
 De acolo plecând iarăși și mergând pân' la un râu
 I s'a rupt în bucățele și putregaiul de frâu;
 Acum scoase din desagă și acele două pâini,
 Una neagră ș'alta albă și stând le privea în mâini,
 Zicând: — De voi da pe neagra ca să cer un frâu cuiva.
 Neprețuind-o atâta, pentru dânsa nu'mi va da,
 Dar dându-i aceasta albă știu că prinde bucuros.
 Și mergând o dete 'ndată pentru un frâu ruginos.
 Sătenii aceia inșă pâinile albe luând
 Și de ele fie-care intru sine judecând,
 Cel dintâi zise în gându-și: «Ce jîmblă, ca cozonac!
 Cine știe din ce parte o avu acel sărac!
 E bine să o mănânce bine făcătorul meu,
 Că ce folosesc c'o pâine, să stau să o mănânc eu?»
 Zicând el aceasta 'ndată pe un călușel s'a pus
 Și la moș-diaconul Badea, să o dea plocon s'a dus.
 Al doilea sătean iarăși la pâinea albă privind,
 Zise și el intru sine, ca și cel dintâi gândind,
 Și mergând ingrab se duse cu pâinea de căpătat

Tot la moș diaconul Badea carele l-a ajutat.
 Al treilea astfel iarăș în gându'și a hotărit
 Și lui moș diaconul Badea o duse numai decăt.
 Care câte una, una, aceste trei albe pâini,
 După cum le-a dat intocmai viindu-i iarăși în mâini
 S'a mirat diaconul Badea, zicând: Una gândeam eu
 Și altele în potrivă văz că face Dumnezeu!»
 După trei zile zgărcitul când s'a 'ntors din acel sat,
 Chemându-l diaconul Badea pâinele i-a arătat,
 Spuindu-i cum și în ce chip sătenii i le-au adus,
 — Și iată (despicând pâinea) galbenii care i-am pus;
 Așa dar nu's ai tăi banii ce zici că i-am găsit 'eu,
 Ci poți mărturisi singur că mi-a trimis Dumnezeu.

Despre cumplitate iarăș.

Ca să dezbrace un sfânt să imbrace pe altul. — Și,
 Cu coliva omenească ca morții să'și pomenească.
 Face pomană fără voia lui.

Povestea vorbii.

Un țigan cam pe la munte,
 Vrând să treacă pe o punte,
 Din întâmplare îi scapă
 Căciula din cap în apă,
 Și neputând să se 'ntinză
 Cu iuțeală să o prinză,
 Se uită la ea cu jale
 Cum săltă pe râu la vale.
 Zicând: — Du-te dar mai tare,
 Că tot aveam gând imi pare
 Ca să dau tati o cană
 Ș'o căciulă de pomană.

Așa facem și noi poate,
 De unde nu putem scoate,
 Zicem vorba cea obștească:
 Dumnezeu să priimească. — De
 [la zgărcit,

Nici dracul nu fură tămăie de la
 [el. — Că, -

Tremură după un nap
 Ca de ochii săi din cap. — Și,
 Săracului în loc să-i dea
 Închide ochii a nu-l vedea. — Că,
 Punga i-a făcut păiajen la gură.
 [— Și,

În casa-i piemn nu găsești
 Un șoarece să orbești. — Și,
 Răbdă parcă e de fier
 Și-i crapă ochii de ger. — Că:
 Se 'nvelește cu ipingeaua
 Și se scarpină cu surceaua. —
 [Însă,

Cineși ține hainele neimbrăcate

Ale lui sunt numai pe jumătate. — Că ale sgărcitului,
 Cele drepte sunt jumătate ale dracului, iar cele nedrepte cu
 [stăpân cu tot. — Și,
 În casele sgărcitului nici șoarecii nu se duc,
 Căci, el dacă nu mănâncă nici ei nimic nu apuc'. — Că,

Căinele șade pe fân. — Și,
 Nici mănâncă, nici va să lase
 Calul măcar să-l miroase. — De aceea,
 Să n'ai îndurare de omul călare când vezi că-i atarnă picioarele la
 [vale.

De la bogatul calic
 Nu poți apuca nimic. — El,
 Se plânge că n'are dinți
 Ș'apoi roade la cojiți. — Căci,
 Lupului îi e necaz încă
 Chiar și singur ce mănâncă. — Dar,
 Porcul tot strânge, se 'ngrașe bine,
 Dar pentru alții, nu pentru sine. — Și,
 Măgarul cară pentru alții povară. — Dar însă,
 Porcul tocmai după ce moare
 Pe toți satură de unsoare. — Și atunci,
 Unii sapă și plivesc,
 Alții beau și chiuiesc.

Povestea vorbii.

Picioarele ostenite
 Și mâinile oboșite
 Stând, pe pânțece certa
 Zicând: — Tu pânțece crude,
 Nu știi muncă, nu știi trude,
 De cât a te desfăta.

În lene și 'n trândăvie
 Aștepți d'a gata să-ți vie,
 Noi să-ți dăm să te hrănim.
 Tu nu cruți nici tinerețe,
 Tiran ești pe bătrânețe,
 Nu lași să ne odihnim.

Ziua 'ndată cum se face
 Începi să nu ne dai pace,
 Să ceri să mănânci, să bei,
 Ne măi pe noroi, pe ploaie,
 Pe ger, vânt, viscol, nevoaie,
 Noi să muncim, tu să iei.

Dar stăi, d'acum înainte,
 Vom face noi mai cuminte,
 Și nu-ți vom mai da mertic,
 Precum iată și îți spunem
 Că d'azi hotărîre punem
 Și de loc nu-ți dăm nimic.

La aceste rase, tunse
 Pânțecele le răspușe,
 Sfătuindu-i cu cuvânt,
 Zicând: Frați, vă rog cu bine,
 Nu vă mâniați pe mine
 Că eu vinovat nu sunt.

Voi așa sunteți ursite
 Chiar de când sunteți croite
 De veșnicul ziditor,
 S'alergați pe văi, pe munte
 Peste mări să faceți punte
 Ș'aripi prin vânt și prin nor,

Să munciți pe rău, pe bine,
 S'agonișiți pentru mine,
 Să-mi dați să mănânc, să beau,
 Și geaba 'mi ziceți aceste
 Că iarăși pentru voi este
 Acea ce eu vă iau.

Pentru că voi fără de mine
 Nu veți putea fi în bine,
 Eu vă imputernicesc,
 Fără de mine ați fi moarte,
 N'ar fi cine să vă poarte.
 Eu pe voi vă cârmuesc.

Măinile iar necăjite,
Supărate, îndârjite,
Pântecelui au răspuns:
— D'aste vorbe d'ale tale,
Gogoșele, trancale,
Suntem sătui de ajuns.

Nu-ți bate capul de geabă
Că nu mai faci cu noi treabă,
Ți-am spus-o dintru'nceput;
Că-ți vorbești la interesuri
Și-ți faci ale tale dresuri,
Avem cap de priceput.

Noi hotărât îți mai spunem
Că picioarele'n prag punem,
Și vorba nu ne schimbăm,
Nici un cuvânt nu mai poate
Din pepeni a ne mai scoate
Supunere ca să-ți dăm.

Ia-ți dar praștia și hamul,
Pune-ți în cumpănă dramul,
Și măsurile îți ia.
Du-te și tu de muncește.
Câștigă și te hrănește,
Cu vorbe nu 'ntârzia.

Nu sta să ne dai povață,
Că nici cât un fir de ață
Nu-ți dăm prin gură să tragi,
De tine nu ne mai pasă,
Unde o eși să iasă,
Măcar în tun să ne bagi.

Cu asemenea cuvinte
Și judecați fără minte
Pe pântecelul certând,
Indată îl părăsîră
Și la treaba lor pornîră,
De necaz tot ocărînd.

Deci astfel dacă umblară
Și'ncoace, încolo mișcară,
Fără a 'ngriji de el,
Incepură să se moaie,
De leșin să se 'ncovoie
Și să miște 'ncetinel.

Intr'acea zi se târără.
După cum și hotărără,
Cu vai, cu chiu și abia.
A doua zi opintîră
Și iar se mai bizuiră
Cu a muri și-a'nvia.

A treia zi când văzură
Că de loc nu mai putură
A umblă și a mișcă,
Cunoscură că's greșite,
Și de tot ticăloșite,
De nu i se vor plecă.

Și lepădând acea ură,
Cu dragoste începură
A-i da iară merticel,
Ș'ac ma de multe ori încă
Li dau mai mult de mănâncă,
Până când dă și din el.

Li indeasă, vârf îi face
Numai ca să aibă pace
Și a nu-l mai necăji,
Oasele lor parcă's coapte,
Muncind din zi pînă'n 'noapte,
De dănsul a îngriji,

Zicând: — Așa e cuvântul,
De când lumea și pămîntul
Că, omu'n fiecă zi
Trăește cu băatură
Și cu ce bagă în gură,
Și noi dar îl vom păzi.

Mai zice o vorbă încă:
— Cine strînge nu mănăncă,
Grămădește pentru alți,
Că dacă mor strîngătorii
Și rămân risipitorii
Ei știu să fie galanți.

Nu grămădi dar, creștine,
Ci muncind, trăește bine,
Că cu bani n'o să te 'ngropi.
Nu-ți trebuie să-ți rămăie
Decât numai de tămăie,
De trei scânduri și de popi.

Până trăești fă-ți pomană,
Nu zgârci mâna-ți dușmană,
Intinde-o la sărac ;
Că singur ce dai de sine,
Acea vine cu tine,
Nu alții ceea ce-ți fac.

Pregătește-ți pe plăcere
Și sufletul cum îți cere
Să găsești, unde te duci,

Că precum îți vei așterne
Și cum îți vei pune perne
Așa o să te și culci.

Păzește-te și de rele
Ca să nu dai de belele
Și de vreun necaz greu ;
Legea, pravila cinstește,
Urmează și le păzește,
Că așa va Dumnezeu.

Despre lăcomie iarăș și nemulțumire.

Lăcomia de multe ori strică omenia. — Că,
D'aia n'are ursul coadă.

Ochii omului sunt din mare că se bucură tot la mare. — Dar ce
[folos de o fi,

Lacom la bogăție și sărac la minte. — Că,
Musca pentru puțină dulceată își răpune viața. — Și
Șoarecele nu'ncapă pe gaură și și-a legat ș'o tigră de coadă. —
[De multe ori,

Cine îmbrățișează multe, puține adună. — Căci,

Doi pepeni într'o mână nu se pot ținea.

Cu c... 'n două luntri nu poți șede. — De și,

Ochii văd, inima cere, dar e rău când n'ai putere. — Și,

Ți-e drag cu doi pești în oală și cu coadele afară.

Lacomulți cât să-i dai, el nu zice ba.

Mănâncă până dă din el.

Dela cinci pâini miezul și de la nouă colaci coajea.

Se închină pântecelui. — Zicând :

— Două bătăi strică, dar două mâncări nu strică.

Lacomul de puțin nu se mulțumește. — Dar,

Cine nu se mulțumește de puțin pierde și cel mult. — De aceea,

Cel nemulțumit trăește nefericit. — El,

Nu se mulțumește nici în car, nici în căruță, nici în sanie,

nici în teleguță. — De multe ori însă,

Vrând să aibă armăsar, ajunge de la cal la măgar.

Povestea vorbii.

Unul având poftă să meargă la țară

După trebuință într'o zi de vară,

Ducându-se'ndată la un oarecare

Cerî armăsarul, știindu-l că are.

Acel îi răspunse : — Frate, rău îmi pare,

C'ați sluji l'aceasta nu's acum in stare,
 Că nici trei minute nu sânt încă bine
 De când l-am dat altui prieten ca tine.
 El îl rugă iară, zicând: — Dă-mi dar calul.
 — E! frate, răspunse, când i-aș spune halul
 De milă i-ai plânge și nu mi l-ai cere,
 Că stă'n grajd săracul numa'n trei picere.
 El îl rugă iarăș: — Dă-mi incai măgarul.
 — Apoi l-am dat, zise, tot cu armășarul.
 Când zise aceasta, in grajd dobitocul
 A zbierat îndată, viindu-i sorocul,
 El auzind zise: — Cum, nu e aice?
 Uită-te, el singur că e in grajd zice.
 — Frate îi răspunse, n'am cinste la tine,
 Dacă crezi măgarul mai mult decât mine!
 Tu nu știi că'n lume e zicala asta:
 Că, să nu-ți dai altui calul și nevasta,
 Și pe lângă asta mai e o poveste:
 Frate, or nefrate, brânza pe bani este. — Așa dar,
 Omul la nevoe miroase și ce nu-i voia.
 De dorul fragilor mănâncă frunzele. — Sau,
 Inghite la răbdări prăjite. — Căci,
 Luerul străin nu ține de cald. — Că,
 Tocma când îți pasă, fără dânsul te lasă. — Și,
 Dacă nu ți se trece vorba, nu-ți mai răci gura. — Că,
 Dacă nu ești vrednic la o treabă
 Nu-ți bate capul de geaba. — Precum zice:
 Nu-ți este puterea cât îți este vrerea.

Povestea vorbii.

Un turc care n'a mai fost
 Intru nici un fel de post,
 Ducându-se a cerut
 Un post care i-a plăcut.
 Cadiul l-a cercetat
 După jalba ce a dat
 Și văzându-l tinerel,
 Ne având păr alb de fel,
 Cunoscându-l și cam prost,
 Nevrednic de acel post,
 Ii zise lui: — Fătul meu!
 Voia ți-aș implini eu,
 Dar de postul ce-l voiești
 Încă foarte tânăr ești,
 Ci un altul să-ți alegi,
 După ale noastre legi,

Iar in acel post poți fi
 Barba când îți va albi.
 Însă prea mult dorind el
 A-l orându-i 'n acel,
 Cu mintea lui cea de prunc
 Răspunse marelui turc;
 — Efendim, sânt ihtiar,
 Barba-mi este albă, var,
 Dar drept să-ți mărturisesc,
 Eu o cănesc și-o 'negresc;
 Iar de cere acel post
 Ca să fiu alb cum am fost,
 Pot fără să zăbovesc
 Să o spăl și s'o albesc.
 Deci dar astfel el mințind,
 (Că o va albi gândind),

Voia dacă 'și-a luat
 După leacuri a plecat;
 Și'ncoaci incolo umblând,
 Pe unii alți 'ntrebând.
 Câți il auzeau, râdeau
 Și că e nebun credeau.
 Dar el seamă nu băgă,
 Vrea să se facă agă.
 Și umblând din uși în uși.
 Intrebă babe, mătuși,
 Cu făgădueli de bani,
 Să-l facă de mai mulți ani.
 Și așa când obosi
 O șarlatană găsi,
 Care i-a făgăduit
 Că-l va albi negreșit,
 Număntâi să-i puie ei
 În mâini cinci sute de lei,
 Și îl va face de grab'
 Ca colilia de alb.
 El auzind, bucuos
 Puse banii 'ndată jos,
 Și spre a o mulțami
 Încă o mai dărui.
 Mătușa banii luând
 Îl opri aci, zicând:
 — Șezi până să târguiesc
 Acelea ce îmi lipsesc.
 Și mergând în acel ceas

Li aduse într'un vas
 O apă ce a vrut ea.
 Numai banii ca să-i iea,
 Și 'ncepă a-l învăța
 Cum a o 'ntrebuință,
 Zicând: — Iacă! (vai de el!)
 Și să faci într'acest fel:
 Acasă acum mergând
 Și astă apă luând,
 Să torni într'un vas din ea
 Și 'ncepi barba a'ți muia,
 Frumos de jur împrejur
 Să nu rămâie cusur,
 Și în trei zile de rând
 Tot așa cum zic făcând,
 O să te vezi cum albești
 Tocmai după cum dorești.
 Așa dar el ascultând
 Și la casa sa mergând
 Cu-acea apă a fost dat,
 După cum l-a învățat,
 Și 'n loc barba a-i albi
 Începă a năpârli,
 Încât într'un sfert de ceas
 A rămas ca de brici ras,
 Ș'atunci cunoscă c'a fost
 Nevrednic de acel post.
 Prin urmare,

Cămila vrând să dobândească coarne și-a pierdut și urechile.
 Omul nemulțumit fuge de bine și dă peste mărăcine.
 Sare din lac în puț. — Și,
 Ajunge de la moară la rășniță.

Despre laude.

Vede bineșor în pungă,
 Are ochii ce să-ți unghă. — Că,
 A dat cu mâinile în foc. — Și,
 E gros la ceafă, are de ros.
 Are chiag la inimă (chimirul). — Și,
 E ca un stup neretezat. — Și,
 Trăește din seul său.
 Are de moară, nu-i e frică să moară. — Dar,
 La părul lăudat, cu sacul mare să nu te duci.
 Când ești poftit la vr'o masă, pleacă sătul de acasă. — Dar

Nepoftitul scaun n'are. — Și,

Găina care cântă seara, dimineața n'are ouă.

Lauda de sine pute. — Că,

Cine se laudă singur, se ocărește pe sine. — Ci,

Lumea să te laude, câinii lasă să te latre. — Vorba ăluia,

Pe mine câți câinii m'au lătrat, toți au turbat. — Inșă,

Cine are vecini răi, se laudă singur.

Ia-l după mine că-l omor. — Și,

Laudă-te gură, că pumnii cură. — Cum se laudă,

Când eram la mama și eu știam să cos, că mama impungea și eu
[trăgeam acul.

Tot țiganul își laudă ciocanul.

Povestea vorbii.

Mergând la bălci un țigan
Se'n tâlni cu un țăran,
Și stând se rugă de el,
Zicându-i: — Măi românel!
Tot mergi la ăl bălci în deal,
De ce nu'mi lauzi ăst cal!
Fă-l tânăr, fă-l mănzuț,
Ca să-l poci vinde cu preț;
Fă'mi ăst bine românel,
Că ți-oi drege vr'un ciurel.
Or ți-oi pune vr'un potlog;
Laudă-l, așa mă rog!
Țăranul fiind iar un
Dăi de palavre cam bun
Ș'altă treabă neavând
Cu țiganu'n bălci mergând,
Stătutu cu el în obor
Să-i fie lăudător.
Și zăbovind ei câtvaș,
Iacă vine ș'un giambaș
Care eră iar țigan,
Geambaș fără nici un ban.
Privi calul colea, ici.
Ii dă de încerc un bici,
Și la dinți dacă-l cătă:
— Ce imi ceri, îl întrebă,
P'astă mărtoagă de cal,
Ca să-l arunc după mal?
Românul ce aci sta
Și la dânsul asculta,
— Ce! jupâne, zise el,
Nu te uită că-i astfel,

Uite, zboară ca un zmeu,
N'am bani că l-aș luă eu!
Întrece pe armăsarul,
N'are ce-i face ogarul.
Să-ți spun drept, păcat că-l vinde
Dar nici cu dânsul nu-l prinde
Că nu ii știe merchezul
Și să-i pipăie lui mezul;
El e stăpân, cum vezi bine,
Și nu il știe ca mine:
Mergi cu el la vânătoare
Și uite îți fac prinsoare,
Iepurile 'n părilitură,
Dai cu el pân'arătură
Și în fuga lui a mare
Il prinzi cu mâna călare.
Țiganul ce l-a adus
Și să-l laude l-a pus
Cum căscă gura la el
Și il auzi astfel,
Zise: — Zău! uite aici,
D'ar fi calul meu cum zici,
Că e armăsar și mânz.
Pre legea mea nu-l mai vânz.
Dar geambașul, neaș hoț,
Deprins la așa negoț,
— Stai, zise, să-l încerc eu,
Să'mi dau și cuvântul meu.
Și cum l-a încălecat
Drept la Giurgiu a plecat.
Ei au rămas așteptând
Cine știe până când,

(Lăudărosul râzând
 Și vânzătorul plângând),
 Și săracul păgubaș
 Tot căutând pe geambaș,
 Il găsi după un an
 In cărciuma unui han,
 Și ducându-l in obezi
 La ispravnic cu dovezi,
 Pentru calul cel furat,
 Ispravnicul l-a întrebat :
 — Ce ești țigane? — Geambaș.
 — Dar calul cum il furasă?
 — Să mă bată Dumnezeu
 D'oi fi furat calul eu,
 Calul, zău, e vinovat,
 El pe mine m'a furat.
 — Auzi, auzi cal mișel!

Cum te-a putut fură el?
 — Coconașule! să-ți spui,
 Eu vrând pe el să mă pui
 Să fac împrejur un cerc,
 Să văz cum e, să-l incerc,
 El, cum l-am încălecat,
 Spre Giurgiu a apucat,
 Și fugi! fugi! pogoară, urci!
 Ca să mă vândă la Turci:
 Când la Giurgiu ne-am văzut,
 El turcește n'a știut,
 Ci, cât știam eu nițel,
 Ciat, pat, l-am vândut pe el.
 — Dar banii ce i-ai făcut,
 Dacă zici că l-ai vândut?
 — Mă temui de niscai hoți
 Și-i băui de loc pe toți.

Despre împrumutare și plată.

Cine bate la poarta altuia, o să bată și altul la poarta lui. — Și,
 Cine cumpără in dator, plătește de două ori. — De și unii zic:
 Scrie pe lumânare pentru neuitare. — Sau,
 Scrie pe ghiată până dimineată. — Ș'apoi,
 In loc de plată spatele ți-arată.
 Ai carte? ai parte; n'ai carte? n'ai parte.
 Nici usturoi am mâncat, nici gura nu'mi pute. — Sau,
 Nici n'am mâncat miere, nici la inimă n'am durere. — Că
 Dai, n'ai. — Și,
 Lesne e a da și-anevoe a lua. — Că,
 Când îi dai, îi fată iapa, și când îi ceri îi moare mânzul. — Și,
 Tu umbli după el cu mila.
 Și el după tine cu pila. — Și,
 Fă bine, să găsești rău. — Povestea ăluia :
 Ai dat un cazan mare ș'ai luat o căldare. — Sau,
 Dedeși și luași din secure toporaș. — Inșă,
 Odată vede nașul buricul finului. — De aceea :
 De cât să-ți dau și să ne sfădim,
 Mai bine tot prieteni să fim. — Că,
 De frate imi ești frate, dar brânza e pe bani. — Că,
 S'a băgat brânza in puțină. — Și,
 A'nțârcat Murgana.
 S'a isprăvit de moară.
 Am văzut in târg de vânzare. — Că,
 Milă imi e și de tine, dar de mină mi se rupe inima,
 Cămașa e mai aproape de piele. — Că,
 Pe altul cine plânge, ochii lui își scurge. — Și,

Căinele îmbătrânește de drum, iar nebunul de grija altora. — Cum
[zice un proverb turcesc :

Eu dator și tu grije duci? — Adică :

Arde lumânarea noastră

Pe socoteala voastră. — Ci,

Cu rudele să mănânci, să bei,

Daraveri să nu aibi cu ei. — Că,

Imprumuți pentru dobândă și pierzi capetele. — Adică :

Pentru un cui pierzi potcoava. — E mai bine când,

Iei c'o mână și dai cu alta. — Iar,

Cine n'are cal, să urce pe jos la deal. — Și,

Dacă n'ai treabă fă-te martor, iar dacă ai bani, fă-te chezaș. — [Dar însă,

Datoria nu moare nici odată. — Că,

Te imprumuți nuele, gardul se prăpădește, datoria nu putrezește. — Și,

O ceri rasă ș'afânată,

O dai cu vârf și'ndesată.

Tăgărtă ruptă te n'prumută, și cere la soroc să-i dai sac nou

[în loc. — Zicând :

Cum era, bună rea, îmi făceam treaba cu ea. — Și,

Sacul finului e tot nou.

Povestea vorbii.

Unul se imprumutase dela finul său un sac

Rupt, prăpădit, plin de petici, ca al unuia sărac.

După ce-și isprăvi treaba înapoi nu i l-a dat,

Ci ca pe o treanță veche într'un colț l-a aruncat.

După ce a trecut vreme finul său la el mergând

A cerut ca să-i dea sacul, cam cu rușine zicând :

— Nașule, nu cumva mai ții cea ruptură de sac,

Că uneori și cu dânsul câte-o trebișoară fac ?

Nașul care nu'ngrijise de un astfel de sac rău,

Căutând și negăsindu-l zise către finul său :

— E-ei ! fine, cine știe unde o fi aruncat !

Că până mai deunăzi îl vedeam coala sub pat.

Finul pe loc schimbă vorba, zicând : — Ce fel ?.. Ei sărac !

S'a pierdut !.. Și era uite, o bunătate de sac ! — De aceea dar

Cine are barbă să'și cumpere și pieptene. — Căci,

De la un rău platnic și cu cenușa după vatră sau un sac de paie

[să te mulțumești.

Despre cei ce plâng de copii. C

Decât să fii bogat (de copii) și să n'ai ce mânca, mai bine să
 [fii sărac și să aibi bani mulți. — Sau,
 Să fii cât de sărac numai să aibi bani mulți.
 De copii, de barbă și de coate goale să nu te plângi nici odată.
 Decât să zici: «Vai de noi!» mai bine: «Vai de mine!»
 Decât orb și călare, mai bine șchiop și pe jos.
 Chelului ce-i lipsește? Tichie de mărgăritar.
 Zamfirica toate le avea, numai topi îi lipsea. — Dar
 De copii case sparte nu s'au văzut.
 Crește pui de șarpe, să te muște.

Povestea vorbii.

Un bătrân odinioară sfârșitul său cunoscând,
 Și văzând că o să moară, bani, avere nelăsând.
 Chiemă să vie la sine pe fiul său cel iubit,
 Și cu cuvinte puține în astfel l-a povățuit:
 — Fătul meu, eu mor acuma și alt nimica nu-ți las,
 Decât trei cuvinte numai în cel mai din urmă ceas.
 Care ca p'o bogăție să ți le păstrezi de mic,
 Să le aibi la bărbăție, aceste ce ți le zic:
 P'al tău stăpân sau mai mare cu dreptate să-l slujești.
 Dar bani sau vre-o 'mprumutare să nu-i dai, să te păzești.
 Pe nevasta ta în viață din inimă s'o iubești,
 Dar nici cât un fir de ață, taina-ți să nu-i dezvălești.
 Pe copiii tăi, firește, o să-i iubești de-or trăi,
 Dar fiu de suflet nu crește, că 'n urmă te vei căi.
 Aste ale lui cuvinte ca o diată fiind,
 Le țină fiul său minte, ce 'nchipuesc neștiind.
 Omul însă din natură este făcut curios,
 Cât să-i dai învățătură îi este făr' de folos;
 Căci el până nu încearcă or și ce va auzi,
 Netez lui nu-i vine parcă odihnit a le păzi.
 Să-i spui c'o să pătimească, să-i spui că se va jertfi,
 El va să le pipăească, să vază așa vor fi?
 De aceea dar ferice dela cel ce va primi
 Ceea ce lui i se zice până a nu pătimi!
 Așa ș'acest, prin urmare, lângă un stăpân fiind,
 Și cu buna sa purtare mai multă vreme slujind
 Crescui, veni'n bărbăție, fu cuminte, bani făcui,
 Se însură, luă soție o fată care-i plăcui.
 Se iubeau cu osebite, unu p'alt se mângăiau,
 Și'n cea mai mare unire în viața lor trăiau;

Ii venea în multe rânduri să-i spuie câte ceva,
 Dar se oprea, stând pe gânduri, să nu greșească cumva.
 Într'acestea vine vreme, fără el a cugetă,
 Ca stăpânul său să-l cheme să cear' a-l împrumută.
 Zicând că-i trebui acuma o mie de lei să-i dea,
 Ca să îplinească suma pentru graba ce-o avea:
 Și că, dela oare unde niște bani cum 'i-o veni,
 Îndată îi va răspunde, fără a mai pomeni.
 El își iubea pe stăpânul, cum și pe loc a gândit
 Cum că tatăl său bătrânul să nu dea l-a sfătuit
 Dar socoti iar în sine că, poate, n'o fi nimic.
 «Ia să-i dau eu lui mai bine, că bătrânii multe zic.»
 După ce-i dă, stă se uită, să-i răspundă banii dați,
 Stăpânul său iarăș uită că bani are 'mprumutați.
 Dacă vede că tăcere de banii lui s'a făcut,
 Merge într'o zi și-i cere să-i dea acel împrumut.
 Stăpânul său auzindu-l bani împrumutați cerând,
 Îl ocări izgonindu-l cu înjurături zicând:
 — Ce bani sânt dator eu ție?.. Om viclean și prefăcut!
 De unde ai tu bogăție să'mi dai mie împrumut?
 Nu'mi ești tu, slugă mie de atâția ani trecuți?
 Eu îți dau ție simbrerie, ș'apoi tu să mă 'mprumuți?
 — "Ți-am dat, săracul de mine! dar se vede c'ai uitat,
 Ia adu-ți aminte bine și nu intră în păcat.
 — Auzi! auzi! vicleșuguri! să nu știu eu ce lucrez!
 Ia vezi cu ce meșteșuguri va să mă facă să crez!
 Ieși afară de mă lasă, nu mă face să turbez,
 Și să nu'mi mai calci în casă că mă pui de te pizez.
 Ești un hoț, un porc de câine, nu voi să te văz mai mult.
 Nu ești vrednic d'a mea pâine, fugi, piei dintr'acest minut!
 Ieși bietul om îndată necăjit și amărit,
 Să nu sară să-l și bată, că destul l-a ocărit,
 Pe drum zicând întru sine: «Iacă una s'a 'mplinit,
 Din cele trei ce pe mine tatăl meu m'a sfătuit» —
 Trecând ceva după aceasta și copiii lui murind
 Luă un sărman nevasta să-l crească c'al ei dorind;
 Vrând și el ca să nu plângă pentru care i-a născut,
 Nu vru voia să-i înfrângă, o lasă și l-a crescut
 După ce făcū aceasta, cugetul tot îl muncea:
 «Acest copil și nevasta, ce 'mi-o face, el zicea
 Nu o fi de geaba zisul și sfatul cel părintesc.
 Voi încă 'ngrab să'mi văz visul, ș'apoi să mă odihnesc».
 Așa 'ntr'astă cugetare fură el un copilaș
 D'ai stăpânului, pe care îl duce în alt oraș!
 Apoi după ce îl lasă, o cămășuța lui ia.
 O sângerează, ș'acasă se'ntoarce în grab cu ea.
 Zicând: — Dragă nevestică! o taină să'ți spui aș vrea,
 Dar mult mă sfieșc de frică că n'o vei putea ținea.
 Răspunse ea: — Vai de mine!.. De astfel mă socotești?

Aşa cinste am la tine? Şi ntr'atâta te fereşti?
 —Mă iartă dar, el îi zise, tu ştii că stăpânul meu
 Când i-a trebuit trimise de l-am împrumutat eu,
 Şi în loc să mi-i plătească m'a 'njurat, m'a necinstit
 Ca p'o albie porcească m'a făcut şi m'a gonit;
 D'acel necaz şi eu dară sâmbetele i-am purtat.
 Şi tocmai în astă seară cum am vrut 'mi-am rărbunat.
 Că 'ntâlnind din întâmplare pe al său copil urit
 Il momii şi'n depărtare ducându-l l-am omorit;
 Numai astă cămăşuţă având pe el o luai,
 Ca să prinz vr'o părăluţă, cu dansa nu-l îngropai.
 Dar să taci dragă nevastă, să nu'ţi iasă vre-un cuvânt.
 C'apoi ait! din lumea asta cum vei spune, pierdut sânt.
 Nevasta începù să zică: — Vai! cum pot eu să crâcnesc?
 Nu vezi că tremur de frică numai unde mă gândesc?
 Ba să tăcem, zău, ca zidul, că nu-i lucru să-l vorbim
 De se va află ucidul cu toţii ne prăpădim.
 Lăsându-o dar bărbatul în făgăduiala ei
 Aşteptă să vază sfatul de va avea vr'un temei.
 Stăpânul său prin tot locul copilul îşi căuta,
 Mumă-sa-l jelea cu focul şi'n destul se văită.
 Intr'aceste ucigaşul că să zică acum astfel.
 Ce omori copilaşul, cum a spus nevastei el,
 Nu ştiu pentru ce pricină cu nevasta s'a certat,
 Şi la acea a ei vină câte-va palme i-a dat.
 Ea pe loc ieşind afară inima'n gură îşi ia,
 Şi tipă, răcneşte, zbiară: Aoleo şi vai de ea,
 Săriţi, mă junghe bărbatul, hoţul, tâlharul de crâng.
 Cum omori şi băiatul stăpânilor săi, ce'l plâng».

Oamenii cum auziră, au alergat de l-a spus,
 Şi îndată străji veniră de il duseră pe sus.
 Ducându-l la judecată după cum a fost pârît,
 Fără prelungire 'ndată la moarte fu hotărît.
 Care văzând vinovatul se ruga'l îngădui
 Ca diata, sau legatul pe scurt aş orândui:
 Şi 'ncepù 'n vileag să zică: — Eu am treizeci mii de lei,
 Dragii mele nevestică îi las zece mii din ei;
 Cinci mii las la băiatul ce-l crescu neavând prunci,
 Şi ceilalţi îi las la gădea, ce m'o agăţă de furci.
 Auzind băiatul suma ce gădii o hotără,
 Uită mila, ca şi muma, şi sări a-l spânzura:
 Ii aruncă ştreangu 'ndată zicând: — Gădea mă fac eu,
 Am drept l'această diată, ca la a tatălui meu,
 Deci după ce 'n pază mare pe vinovatul l-au dus
 La locul cel de pierzare şi il înălţară 'n sus;
 Şi când tocmai se suise gădea cu ştreangul de git,
 Atunci gura îşi deschise cel de moarte hotărît:
 Şi'ncepù o cuvântare la auzul tuturor
 Pe care o strigă tare în chipul cel următor:

— Stați, creștini, nu mă răpuneți și ascultați al meu cuvânt,
 L'altă pedeapsă mă puneți, c'atât vinovat nu sânt.
 Dau stăpânului meu veste și-l rog să'mi fie milos,
 Că copilul mort nu este, ci e viu și sănătos;
 El este în depărtare dat de mine 'n pansion,
 Și'n prea bună căutare se află ca un cocon.
 De cât asta a mea faptă numai cercare a fost,
 Pentru povața'nțeleaptă a tătălui meu celui prost,
 Care 'mi-a zis să țiu minte sfatul său cel părintesc.
 Și aceste trei cuvinte cât trăiesc să le păzesc;
 Adică: «p'al tău mai mare sau stăpân nu 'mprumută,
 Taina îți păzește tare de către nevasta ta.
 Și să nu iei în viață copil de suflet să crești.
 Păzește a mea povață, de vrei să nu te căiești»,
 Dar eu nu m'am putut teme c'oi pătimi vre un rău,
 Ci le 'ncearca după vreme ca un prost și nătărău!
 Mi-a zis tatăl meu, bătrânul, și eu nu l-am ascultat,
 Imprumutai pe stăpânul și ură 'mi-am câștigat.
 Spusei în urmă nevastei o taină ce o făcui,
 Și după pâra acestii, iată, viața imi răpui,
 Crescui copil, uite-l, gâde: el imi e spânzurător,
 Lumea plânge, și el râde că il las moștenitor.

Despre făgădueli și daruri.

Ce e'n mână nu e minciună,
 De cât o mie de vrăbii pe gard, mai bine una în mână.
 De cât la anul un bou, mai bine azi un ou — Că,
 La anul or armăsarul, or samarul.
 De cât doi «'ți-oi da», mai bine un «na».
 Tragi nădejde ca spânul de barbă. — Cum a zis o fată:
 — Până nu m'oi vedea cununată, nu mă țiu că sunt măritată. — Că,
 Eu de făgădueli am o ladă indesată cu genuchele. E o vorbă:
 Caprelor, mugurul ăla voi o să-l mâncați. — Și,
 Trăește murgule, la Paști iară verde să paști.
 De cât în fața ariei, mai bine în capul locului. — Că,
 Făgăduiala dată e datorie curată. — De aceea,
 Nu făgădui ce nu poți împlini. Că,
 Pe unde iese cuvântul iese și sufletul. — Să nu fie vorba aia:
 Un înțelept făgăduiește și un nebun trage nădejde. Că,
 Un nebun aruncă o piatră în gârlă și o mie de înțelepți nu pot
 Numai miere zicând, gura nu se îndulcește. [să o scoată.
 Vorba asta e de când cu moșii putrezi.
 Dar la dar merge și cinstea împrumut.
 Ce ție nu-ți place, altuia nu face. — Inșă,
 Măgarul de dar nu se caută pe dinți. — Iar,
 Darul nemulțumitului se ia.

Povestea vorbii

Spun că un sultan odată care des tiptil umblă,
 Ieșind la marginea mării, spre a se mai preumblă,
 A văzut aci pe unul șezând și pește undind,
 Și de curiozitate aproape de el viind,
 Incepù să-și facă vorbă și ceva a-l întrebă,
 Zicând : — Prietene, prins'ai vre un peștișor au ba?
 Răspunse el : — «Slabă viață, târța, vârța, mai nimic,
 Vr'o câteva fâțișoare, după proverbul ce zic:
 Oaspetele nu mănâncă ce gândește, ci mănâncă ce găsește. — Și,

Cine n'are frumos pupă și mucos.
 In pofida fragilor mănâncă frunzele.
 Mănâncă giorginele și îngână măslinile.

Văzându-l sultanul golan și cu curaj răspunzând,
 Ii plăcù să mai vorbească și il întrebă zicând :

SULTANUL

De unde ești ?

PESCARUL

De unde 'mi-e nevasta.

SULTANUL

Din ce țară ? Care 'ți-e patria ?

PESCARUL

Patria omului este acolo unde i-e bine.

SULTANUL

Ai copii ?

PESCARUL

Unul in poale și altul in foale.

SULTANUL

Ai vr'o stare ?

PESCARUL

Proverbul imi e dovadă :

Ce e pe mine și'n ladă.

SULTANUL

De ce ești sărac ?

PESCARUL

Sunt sărac pentru că nu sunt bogat.

Cum trăiești?

SULTANUL

PESCARUL

Te uită în față și mă 'ntreabă de viață,

SULTANUL

Ești nenorocos?

PESCARUL

Norocul se ține după mine ca pulberea după câine.

SULTANUL

Mai ai acasă vre-un ajutor?

PESCARUL

Numai eu sunt topor de oase.

SULTANUL

Sărac ești de fel, or scăpătat?

PESCARUL

Dacă tatăl meu a fost domn și eu nu sunt om, ce folos!

SULTANUL

Te văz scăpătat și nu te plângi.

PESCARUL

Cine cade de sine, nu plânge.

Omul singur ceea ce și face nimeni nu-i poate desface.

SULTANUL

Copilul până nu plânge, muma țâță nu-i dă.

PESCARUL

Până vine cheful bogatului iese sufletul săracului. Că, Sătul la flămând nu crede.

Atunci zâmbind sultanul și haz de dânsul făcând,
Scoase din sân portofelul și scriind, i-a dat zicând:

— Na acest bilet și du-te la vizirul mai curând,
Ca să-ți dea lei una mie și nu sta vreme pierzând.

Luând pescarul biletul, atuncea el a văzut

Că a vorbit cu sultanul și nu l-a fost cunoscut,

Sărmanul de bucurie rămâind în loc uimit,

Târziu și-a adus aminte că nici nu i-a mulțumit.

Deci alergă într'un suflet inima în el săltând.

Numai decât la vizirul a ajuns nepricepând,

Intră, îi dăte biletul și vizirul îl citi.

Și numărând lei cinci sute ca să și-i ia il pofti, — Că,

Cine înparte parte și face. — Și,

Din gura lupului anevoie scoți întreg.

Văzând că nu-i dă pe toți îi zise: — Apoi ce fel?
 Nu scrie să-mi dai o mie? De ce mi dai mai puțin?
 Vizirul cu necaz zise: — Și ce nu te mulțumești?
 I-ai dat cu împrumutare și nu vrei să-i primești?
 Și porunci să-l împingă pe ușe cum a venit,
 Zicând: — Nu-ți dau nici pe ăștia dacă nu te-ai mulțumit.
 Și cu câtă bucurie când venea a alergat,
 Cu atâta întristare la casa lui a plecat,
 Întâi îi părea că zboară și de pământ n'atingea.
 Ș'acum parcă-l încărcase cu plumb așa n'cet mergea:
 Se ducea și drumul parcă tot mereu i se lungea
 Ca când cineva de spate-i se atârna și-l trăgea.
 Dacă ajunge acasă se trânti, șezu oftând,
 Și nevestii sale spuse toată întâmplarea pe rând,
 Ea cum auzi îndată asupra-i s'a necăjit
 Ș'ncepă să-l ocărăscă la gură cum i-a venit,
 Zicând: — O, om fără de minte! o om ticălos și prost?
 Cum lăsași darul din mână, măcar or cât să fi fost!
 Nu vezi că n'ai cinci parale la copii pâine să iei,
 Și n'ai avut mulțumire că-ți da cinci sute de lei?
 — Nevastă! lasă-mă, zise, mi-ajunge necazul meu,
 De'mi va ajuta norocul acei bani tot îi iau eu.

NEVASTA

Departa griva (nume de câine) de iepure.
 A zburat odată de la mână, s'a dus.
 Tragi nădejde ca spânul de barbă.
 Săracul, de ce e sărac? că n'are minte în cap.

PESCARUL

Nevastă! taci să tac.
 La cuptorul cald puține lemne trebuiesc.
 Nu atâță foc peste foc. — Că,
 Imi ajunge mie necazul care îl am.
 Nu'mi tot indrugă la verzi și uscate.
 Ce tot tai dracului bureți?
 Joacă ursul la cumătru, vezi să nu vie și la noi.
 Vezi-ți de furcă și de călți:
 Nu'mi aprinde paie în cap. — Că,
 Omul zice și isprăvește. — Iar nu
 Toată ziua clanța-clanța din gură.
 Ce-am avut și ce-am pierdut?
 Din vânt a venit, în vânt s'a dus. — Cu toate aceste
 Am nădejde la Dumnezeu.
 Dumnezeu nu lasă pe om,
 După întristare vine bucurie.
 După ploaie trebuie să răsară soare.
 Necazul e de la dracu.

Pescarul d'alte aceste după ce multe a spus

A doua zi dimineață iar să undească s'a dus.
Deci când trecu vreme multă și când toate s'au uitat,
Iată dar tiptil sultanul a eșit la preumblat,
Care văzând pe pescarul și zicându-i: — Merhaba!
Iarăș ca și mai nainte începù a-l întrebă:

SULTANUL

Ai prins prietene ceva?

PESCARUL

Pe câți i-am prins nu-i am, pe câți nu i-am prins îi am. (El
[vorbă de păduchi].)

SULTANUL

Ce ai zis?

PESCARUL

Pentru o babă surdă popa nu toacă de două ori.

SULTANUL

Scump ești la vorbă.

PESCARUL

Vorbă puțină și mâncarea puțină nici odată nu strică la om. — Că
De multe ori tăcerea e mai bună decât răspunsul.

SULTANUL

Socoteam că ai fi murit.

PESCARUL

Banul roșu nu se pierde lesne. — Și,
Căinele de stărvuși nu moare.

SULTANUL

Mă cunoști?

PESCARUL

Nu e numai un câine scurt de coadă.

SULTANUL

Așa vorbești cu un om de treabă?

PESCARUL

Gura mai lesne vorbește adevărul decât minciuna.
Numai cu un găinaț de cioară marea nu se spurcă.

SULTANUL

Nu îți minte că am mai vorbit noi amândoi?

PESCARUL

Ochii care nu se văd, se uită.

SULTANUL

Nu-mi dăruiești un pește?

PESCARUL

Cine cere nu pierde, dar nici nume bun nu are. — Inșă,
Ceri la văduvă bărbat și ea îi aduce dorul.
De geaba n'a dat nici mama tatei,

SULTANUL

Să ți-l duc acasă.

PESCARUL

Nu dau eu izmene pe călător.
Nu-mi spune la palavre de aste.
La grădinar castraveți să nu vinzi, că inima lui e acră de ei.
Tu unde aduni surcele, eu am tăiat niuele.

SULTANUL

Mă faci dușman.

PESCARUL

Ce mai jaf în ciuperci. — Ce?
O să-mi iei boii, să mă lași cu caru 'n drum?
Știu că n'o să beau bragă cu tine. — Și,
N'o să cânte cocoșul meu pe gardul tău.

SULTANUL

Poate să mori de mâna unui dușman.

PESCARUL

Odată o să mor, n'o să mor de două ori.
Și d'oi muri n'o să dea cu tunul pentru mine.

SULTANUL

Nu-ți place să trăiești?

PESCARUL

Nici n'am la ce muri, nici la ce trăi.
Mângâierea săracului e moartea.

SULTANUL

Omul cât de rău trăiască, tot nu se îndură să moară,
Se hârșește cu necazurile. — Și,
Se învață ca viermele în hrean.

PESCARUL

La orașul ce se vede călăuză nu trebuie.
Mi-am văzut visul cu ochii.
Mi-a trecut făina prin traistă.
Ce-a fost verde s'a uscat, ce-a 'nflorit s'a scuturat.
De acum înainte n'o să mai fac boi bălțați.

Tot alba (călușa) in doi bani.
 Tot două oale'mi fierb: una seacă ș'alta, goală.
 Destul am fost topor de oase.

SULTANUL

Vrei să te dăruiesc cu ceva?

PESCARUL

Intrebi pe bolnav: — Vrei să-ți dau pernă?
 Numai bolnavii se'ntreabă. — Dar,
 E rău când aștepți de la mâna altuia. — Că,
 Bogatul mai tare se plânge ca săracul.
 Pădă a geme boii, scârțâie carul.

SULTANUL

Numai un cerșetor de ar fi, toți cu zahar l-ar hrăni.

In sfârșit, văzând sultanul că nu-l cunoaște de fel
 Serise un bilet și iarăș dându-l, a zis către el:
 — Na această hârtiuță, mergi la vizirul cu ea,
 Și de la dânsul acuma lei toema două mii ia.
 Săracul pescăr atuncea pe sultanul cunoscând
 Căzu, sărută pământul, multe mulțumiri zicând.
 Sultanul însă cu vorbe d'aste eră 'ndestulat,
 Și nici stătù să-l auză, ci îndată a plecat.
 Deci plecă iarăș pescarul biletu'n mână țiind,
 Făcând în capul său planuri și întru sine vorbind;
 «Acum pe toți banii iarăș nedându-i de voi vedeà,
 O să'ncep cu rugăciune să-l înduplec să mi-i deà.
 C'atunci i-am cerut cu zorul și d'aia s'a supărat
 Și gândind d'alde astea a și ajuns la palat.
 Dând vizirului biletul, el tăiă iarăș din ei,
 Și-i numără înainte numai o mie de lei.
 El văzând că îi oprește jumătate banii iar,
 Incepù ca să se roage să-i mai deà ceva măcar,
 Să-i facă Dumnezeu parte de orce se va rugà,
 Să-i deà sănătate, zile, și altele îndrugă.
 Vizirul vorbe d'aceste nevrând a auzi,
 L-a dat pe bete afară ca și în cealaltă zi.
 Zicând: — Pe sărac d'aceea nu-ți vine să-l miluești
 Să-l scoți din noroiu afară ci încă să-l imbrâncești,
 Ii dai lui banii cu pumnul și nu poți să-l mulțumești,
 Din pepenii tăi te scoate de îți vine să pleznești.

Pescarul iarăș, săracul, văzându-se izgonit,
 Ii veneà să se omoare ca un desnădăjduit.
 Merse, spuse iar nevestii, ea iarăș a început
 Să-l certe, să-l ocărăscă cu câte s'a priceput,
 Nerod, nătărău făcându-l nătăflet, guguman, prost,
 Și că vorba bătrânească adevărată a fost. — Adică:

Cu puțin cine nu se mulțumește
 Nici de mult nu se invrednicește. — Și,
 Nemulțumitului i se ia darul.
 Ii zise el: Nevastă!
 Nu mă călcă pe colțul ișlicului.
 Cinste la cinste merge și darul imprumut.
 O mână spală pe alta și amândouă obrazul.
 Imi zici hârb, îți zic ciob.
 Imi zici urită, îți zic slută.
 Tu nu știi pe unde se udă găina.
 Sfatul muierii, muierilor folosește.
 Maimuța tot maimuță, de i-ar fi sfatul aurit.
 Am eu glagore în cap.
 Nu mă nvătă să mi innec copiii.
 Inveți pe dracu să deă cu pușca.
 Toată ziua gâra, mâră.
 Ești un drac impielițat. — Dar,
 Asta e boală cu leac, am eu de cojocul tău ac.
 Deschide ochii că,
 Cât sunt de necăjit, să dau cu cuțitul în mine, sânge nu iese.

MUIEREA

Fierbe sângele în tine ca într'o coaje de rac.
 Bun de gură, rău de lucru.
 Cu suflet viteaz și cu trup leneș.
 Viermii te mănâncă de viu. Nu-ți vezi casa?
 Când mălai are, sare n'are; când sare are mălai n'are.
 Îți chiorăiesc mațele de foame.
 N'ai o para chioară și lenea te doboară.
 Am ajuns de poveste 'n țară.

BĂRBATUL

Cine râde gura își întinde.
 Gura lumii numai pământul o astupă.
 Nu o să îndreptez eu lumea cu umărul.
 De poale ridicate nu râde nimeni, ci de poale călcate.

MUIEREA

Întreabă pe leneș să te învețe minte.
 Ți-ai întins vrejul ca dovleacul ș'ai umplut lumea de
 [castraveți.

BĂRBATUL

Tronc Marico! (așa o cheamă).
 Lovește-mă lele în spate să-ți dau un bulgăre de iască.
 Se lovi ca nuca în perete, ca mireasa la moară și ca
 [musca 'n lapte.
 Unde dai și unde crapă!
 Naț-i-o frântă, că ți-am dres'o.
 Vorbă să fie, dă-mi o lulea de tutun, că bălci se face.
 Ai vorbit de te-ai prăpădit.

MUIEREA

Și eu acătare poamă nu sunt, dar nici fiecă pasăre nu
[mă mănâncă.

Soarele să-ți fie bun, luna s'o mănânce vârcolacii.
Căinele nu fuge de codru, ci de ciomag.

BĂRBATUL

Mi se aprind călcăile de doru-ți.

De dragă ce-mi ești, te-aș băgă de păr în sân.

Lac să fie, că broaște multe,

Mună și tată nu gădesc, dar muieri câte voiesc.

Pe muiere toată viața să o porți în spinare și o dată s'o
[lași jos, iar ea se vaietă că a ostenit. — Povestea ăluia :
Câte belele, câte bube rele, tot pe capul nevestii mele.

Aceasta zicând îndată undișoara lui își ia,

Și ca și până acuma pleacă la mare cu ea

Zicând : — Asta 'mi-a fost soarta, geaba umblu eu să scap

Trebuie să trăiască omul cum i-o fi scrisă la cap!

Așa undind totdeauna și vreme multă trecând,

Ieși iar tiptil sultanul, și 'ncoaci și 'ncolo umblând

Zări aci pe pescarul și iar veni lângă el,

Stând : Cola-igele ¹⁾ îi zise el : — Colai se senda gel! ²⁾

SULTANUL

Au nu e lesne?

PESCARUL

Lesne, pune viță și bea vin. — Sau,
Ară, macină, mănâncă.

SULTANUL

Vrednic ești!

PESCARUL

Apa o beau pe picior ca o pasere din zbor.

Gândești că e floare la ureche. — Să

Cauți acul în carul cu fân. — Adevărat,

Lesne e a băgă în urechile acului când vezi.

SULTANUL

Nu ne potrivim la vorbă.

PESCARUL

Cei ce se potrivesc, lesne se împrietenesc.

SULTANUL

Mi se pare că te eunosc.

¹⁾ Lesne vie.

²⁾ Dacă e lesne, vino și tu.

PESCARUL

Mi se pare, poate, o fi și vom vedeă, sunt toate sor cu
[minciuna.

SULTANUL

De nu te cunoșteam, nu veneam la tine.

PESCARUL

Adevărat,

Fiecare unde cunoaște, acolo trage. — Adică:
Omul trage la om și dobitocul la dobitoc.

SULTANUL

Îți sunt prieten.

PESCARUL

Prietenul omului este punga cu bani și sacul cu mălaiul. —
[Povestea ăluia:
Cu rudele să bei și să mănânci, daraveră să n'aibi.

SULTANUL

Poate că ai gândit că o să-ți cer vre un pește?

PESCARUL

Și pisicii îi place peștele, dar când trece puntea închide
[ochii.

SULTANUL

Să n'ai grije, nu'mi place.

PESCARUL

Pisica unde n'ajunge, zice că pute.

SULTANUL

Cum văz, ești sărac!

PESCARUL

Bani au și țiganii. — Dar și
Vasului gol toți îi dau cu piciorul. — Și,
Nu e mai grea boală de cât punga goală.

SULTANUL

Eu îți sunt voitor de bine. — Și,
Imi vorbești una de la răsărit și alta de la apus,

PESCARUL

Cunosc de care poamă mă ingraș eu.

Deci văzând iarăș sultanul că necunoscut a fost,
Și îi vorbea după haine, cum și era 'mbrăcat prost;
I se făcù iarăș milă, văzând că e tot golan,
Fără a ști că vizirul nu i-a dat măcar un ban;

Gândea în sine că poate o fi fost cumva dator,
 Or a întâmpinat alte, ca un sărac muncitor.
 Socotind acestea scoase o hârtie din sinet.
 Și scriind într'însa zise: — Na, îți mai dau un bilet,
 Aici seriu către vizirul ca să'ți dea trei mii de lei,
 Aleargă acum îndată și numai decât să-i iei;
 Dar să nu te văz ș'alt'dată trentăros ca pân'acum.
 Ingrideste de te 'mbracă că nu-ți mai dau nicidecum.
 El văzând că e sultanul, căzû iarăș la pământ.
 Și i-a fost frică să zică de vizirul vr'un cuvânt,
 Ci ducându-se la dânsul să tacă a hotărît,
 Să nu-i zică nici o vorbă, de îi va da or și cât.
 Intră, îi dete biletul, stătû căutând zmerit.
 Vizirul își știa treaba, că după ce l-a citit
 Îi opri ca și înainte iar jumătate din ei,
 Și îi dete, adică numai o mie cinci sute lei.
 Pescarul cu bucurie bani în căciulă trăgând,
 Incepû să-i mulțumească, vorbe multe indrugând.
 Dar când se gătea să iasă vizirul l-a întors din drum.
 Zicând: — Vezi așa te 'nvață, iar nu ca până acum;
 O para chiar să ți dea omul de pomană, ești dator
 Să o iei cu bucurie și să fii mulțumitor;
 Cât scriă 'ntăiu să-ți dau ție? El: — Una mie de lei.
 Vizirul: — Cât al doilea? El iar: — Două mii de lei.
 — Așa! Vizirul îi zise, ș'acum trei mii, șeșe fac,
 Un capital cum se cade pentr'un om cât de sărac;
 Na-ți-i pe toți, pân la unul și du-te cu Dumnezeu,
 Și nu fii prost, ține minte învățul ce ți-am dat eu.
 Luând el banii grămadă și cu mulțumiri plecând
 I se părea că visează, către casa lui mergând,
 Tot îi pipăia cu mâna, cu ne'ncrederi se uită,
 Se temea că îi va pierde dacă se va deșteptă.
 Ajungând ca 'n sbor acasă și ca din simțiri ieșit.
 — Ce fac eu nevastă, zise, dorm or sunt învălmășit!
 — Vai de mine! ea îi zise, doar nu vei fi inebunit?
 Vino-ți în simțiri, ce ai? Ce nevoi iar te-au găsit?
 — Uită-te la mine bine, către ea vesel a zis,
 Am scăpat de sărăcie, de nu va fi cumvâ vis;
 Că de multe ori în somnu'mi cu bani în mâini m'am visat,
 Și când mă sculam la ziuă rămâneam iar întristat;
 De aceea tocmai mâine o să mă văz ce fel sunt.
 Zicând aceasta îndată turnă banii pe pământ.
 Nevasta cu bucurie repezindu-se îi ia,
 Se 'mbată de păreri bune, mai ca-și dânsul și ea,
 Nu-i prinde somn toată noaptea tot ședea și-i numără,
 Și cu grije să nu vie vre-un dușman a i-i fură.
 A doua zi dimineața, apucând din căpătăiu,
 Merge la telal îndată, se 'mbracă pe sine 'ntăiu;
 Cumpără nevasti roche și zmochine la copii,

Zicându-i ea: — Dar lor haine? El îi zise: — Tu nu știi,
«Copilul numai ce mănâncă e halal, ce îmbracă e haram.
Lasă-mă în boii mei.

Așteaptă întâiu să vedem alb în căpistère.

Copilului dă-i cu palmă peste ce: să-i vie minte la cap,

Muma unde lovește carnea crește.

De cât să plâng eu; mai bine să plângă ei.

Cui i-e milă nuiaua să nu-și frângă, mai pe urmă co-

[pilul o să-și plângă. — Atât îți zic.

Cum îți cânt așa trebue să joci.

Ajungă un ciomag la un ear de oale. — Dar,

Surdului de geaba îi cânti de jale.

Orbului de geaba îi spui că s'a făcut ziuă

După ce pescarul nostru se 'mbracă curat de rând,

Iși mai ia ș'o chesea bună, ș'un ciubuc mare zicând:

«De cât toată vara cioară, mai bine într'o zi șoim.

Boierul e tot boier, măcar d'ar fi încins cu ței,

Apa curge pietrele rămân.

Când vrea Dumnezeu cu omul, vine și dracu cu colaci».

Zicând d'alde astea plecă către mare

Cu ciubucu în mână ca în preumblare,

Unde cu sultanul se tot infălnise

Ca îmbrăcat să-l vază, cum îi poruncise,

Și, cum să-i vorbească când el făcea planul

Tot într'acea vreme iată și sultanul.

El cade înaintea-i, se face jos broască,

Sultanul nu poate acum să-l cunoască.

Se uită la dânsul... — Ce vrei? îl întreabă:

— Eu sunt, eu pescarul, răspunde îngrabă.

«Lupul pe unde a mâncat măgarul, tot dă ocol câte o dată.—

[Eu sunt acela,

Dă-mi, Doamne, ce n'am găndit să mă mir ce m'a găsit!

Caprii îi pică coada de râie și ea tot sus o ține»,

I! zise sultanul: — Vezi așa se cade,

Ai văzut acuma ce bine îți șade?

Ași vrea să știu numai, dacă tu de mine

Ai vr'o mulțumire că ți-am făcut bine?

PESCARUL

«Găina bea apă și se uită la Dumnezeu.

Sunt gata în foc și în apă să mă arunc.

Nu sunt vrednic să mulțumesc.

A vrut norocul cu mine».

SULTANUL

Lasă aste vorbe, s'a isprăvit gluma;

Cer și eu o slujbă la tine acuma.

Tu știi mi se pare ostrovul cutare

Care un puț are, adânc foarte tare.

Să te duci îndată acuma la dânsul,

Să te pui la gura-i și să strigi într'insul :
 — Care e norocul sultanul ce-l are ?
 Și eșind la vorba-ți să faci 'ntrebare,
 Tu să zici : — Noroace, m'a trimis sultanul,
 Să-ți fac întrebare de ce-i ești dușmanul ?
 Ce te-ai pus în pizmă și-i tot dai avere ?
 Se roagă prin mine și milă îți cere
 Să-ți contenești ura d'ai da bogăție,
 Că loc nu mai are unde să o ție.
 Pescarul îndată în luntre se puse
 Și drept la ostrovul acela se duse ;
 Găsind pe loc puțul și strigând într'insul,
 Ieși o fantomă îndată la dânsul,
 Cu sceptru în mână ca o 'mpărăteasă,
 În chipu-i frumsețe de cea mai aleasă :
 Hainele, porfira-i cu totul galante
 Și împodobite numai cu berlante,
 De părea că este o rază soarească,
 Astfel nu putea om la ea să privească,
 Această fantomă, zic, sau nălucire,
 Făcî întrebare c'o dulce zâmbire,
 Zicând : — Ce e vrerea ? Pentru ce o chiamă ?
 Pescarul, sărmanul tremurând de spaimă,
 Ii zise : — Noroace, m'a trimis sultanul,
 Se roagă prin mine să nu-i fii dușmanul ;
 Ce-i tot dai avere ? Că el sărac nu e,
 Nici loc nu mai are unde să o puie.
 Fantoma îi zise : — Du-te de îi spune
 Că el dator este a mi se supune,
 Și să nu se 'ncerce a mi da supărare
 Cu așa cuvinte de îngrețoșare.
 Că mă pui în pizmă încă și mai tare
 Și îi mai dau încă de trei ori cât are.
 Auzind pescarul astfel de cuvinte,
 Speriat peste fire și ieșit din minte,
 Se'ntoarce, se pune în luntre și pleacă,
 Vre-o întrebare fără să-i mai facă.
 Când plutea pe mare îi veni 'n gândire
 — Nu întrebai, zise, d'a mea norocire ?
 Și cât mai îngrabă înapoi se 'ntoarce,
 Merge la puț, strigă : — Noroace ! Noroace !
 Care e norocul lui Udrea Pescarul,
 Care pe sultanul făcî să-i dea darul ?
 Și îndată-i iese — un negru ca arapul,
 C'o tambură 'n mână și sărind ca țapul.
 El cum îl zărește, groaza îl apucă,
 Se întoarce în fugă grăbind să se ducă ;
 Iar norocul negru zornăind tambura
 Începî de-odată la dânsul cu gura,

Strigându-i: — Fugi! du-te! să nu-ți văz obrazul.
 Că nu mi se stinge nici acum necazul!
 Ți-am slujit, sărace, ție mititelul,
 Că mi se rupsesse la tambură telul,
 Și mi perdui cu dânsa atuncea eu ceasul,
 De-i îndreptai tonul și-i ascultai glasul;
 Dar de n'aveam treabă, cum nu am cu anii,
 Tu dela vizirul tot nu pupai banii,
 Dar îți coc eu turta, nu te las în pace.
 Am de furcă încă cu tine, sărace!
 Și fugind pescarul pe mare cu vasul
 I se părea însă că-i aude glasul.
 — Săracul de mine, zicându-și în șoapte,
 Mult îmi este frică că-l visez la noapte!
 Când gândea acestea de spaimă, sărmanul
 Și era aproape s'ajungă limarul,
 Iese tot odată o furtună mare
 Și-i împinge luntrea înapoi pe mare;
 Valuri mari cât munții se ard de spume,
 Se turbură cerul, nu mai vede lume.
 Luntrea lui ca paiul săltând peste valuri;
 Când se trăgea 'n mare, când se da de maluri;
 Se legănă omu 'n biata lui luntriță
 Cum legeni copilul într'o copăiță;
 Sta când aci valul în ea să se toarne.
 Dând pe dincoaci altu'n mare s'o răstoarne.
 El văzând că este'n primejdie mare
 Și de mântuire nădejde nu are,
 Începî cu jale peirea să și plângă,
 Să se tânguiască, mâinile să și frângă;
 Și când el de groază plângea, spuind multe,
 Vine un val mare tocmai cât un munte,
 Ii repede luntrea, o sparge de-o stâncă
 Și el se afundă în marea dâncă.
 Înghite la apă, 'ncepe să se umfle,
 Încât nu mai poate de loc să răsufle
 Și când el cu luntrea în apa cea rece
 Se află în chinuri ca să se innee,
 Se deșteaptă 'ndată din aceste vise,
 Și gândind la ele întru sine și zise:
 «Dracu și bate joc de om la bătrânețe!»

Despre sănătate și boală

E mai bună sănătatea
 De cât toată bogătatea. — Că,
 Când ești sănătos, bărbat,

Ești indestul de bogat. — Dar și,
 Când nu-ți sunăn 'n buzunare
 Pățimești de gălbinare (galbeni n'are).
 Și de friguri grele 'n pungă
 Cu scuturătură lungă. — Căci,
 Nu-i altă mai grea boală.
 De cât este punga goală. — Atunci,
 Este bolnav foarte greu
 Și ar mânca tot mereu. — Că,
 Cu toat'a lui gemătură
 Duce lingura la gură. — De aceea,
 Bolnavul credință n'are
 Câng geme cerând mâncare. — Dar însă,
 Nu 'ntrebă pe om la boale:
 — Voi ești să-ți dau pernă moale? — Sau,
 Numai bolnavul se 'ntrebă:
 Vrei să-ți dau cutare treabă? — Cum a 'ntrebat țiganul
 [pe fiul său:
 — Ce-ai mânca, tată? spune!
 — Of! cum aș mânca căpșune!
 — Lungește-i, Doamne, zilele
 Pân'o crește căpșunile! — Asta se potrivește cu,
 Trăiește murgule pân la Paști,
 Ca să-ți dau iarbă să paști. — Căci,
 Toate la vremea lor date
 Sunt ca și o sănătate. — Și,
 Lucrul la timp dăruit.
 Prețuește indoit. — Că,
 Geaba binele cu sacul
 După ce moare săracul! — Precum zice el:
 După ce 'nchiz ferestrele
 Joace'mi măcar măiestrele. — Că,
 Ce folosește orbului obrazul frumos? — Ci,
 Când mi-e foame să-mi dai pâine,
 Iar nu-mi zice: «vino mâine»
 Și când mi-e sete să-mi dai apă,
 Iar nu după ce fierea-mi crapă. — Unii însă zic:
 Bolnavul zice o mie,
 Doftorul face ce știe. — Iar babele,
 Nici nu-l scoală după boală,
 Nici nu-l lasă ca să moară. — Ele mai zic că,
 Boale să dea Dumnezeu că leacuri sunt destule. — Inșă,
 Leacul fie or nu fie,
 Colăcul babii să fie. — Și pe urmă,
 A murit că i s'a isprăvit zilele. — Că,
 Cămașa veche umbli să o cârpești și mai rău o spargi. —
 [De aceea la orce
 Intrebă pe pătimaș,
 Nu 'ntrebă de drumaș. — Inșă,

La or și ce bolnav greu
 Doftorul e Dumnezeu. — Dar orcum,
 Nimenea n' o să trăiască
 Lumea să o stăpânească. — Și,
 Nimeni n' a dat zapis cu Dumnezeu cât o să trăiască. — Că,
 Lumea e înșelătoare,
 Moartea hoată, răpitoare. — Și,
 În deșert sunt toate
 Dacă este moarte! — Că,
 Astăzi câți mâncăm și bem
 Și mâine nu mai suntem! — Și,
 Vremea toate le mistuește! — Că,
 Mulți copaci pe dinafară se văd frumoși
 Și pe dinăuntru sunt putrezi, scorburoși. — Și apoi,
 E mult de la mână pân' la gură, dar de astăzi până
 [mâine? — Rar găsești.
 Om tare de sfânt. — Și cum zice vorba:
 Are două suflete ca pisica. — Sau să poți zice:
 Moșul traiul 'și-ă nimerit
 Și ca vulturu a 'ntinerit! — Și.
 S' a lungit firu' i de ață
 Pentru puțină viață. — Și,
 Avu zile grămădite
 Cât carul cu patru vite. — Și,
 Eră să-i cânte popa
 Dar a sărit groapa. — Și,
 Târâș, grăpiș bietul moș
 Sări afară din coș (cociug). — Sau,
 Cam târâș, cam grăpiș
 Ajunse la suiș. — Și,
 Picioarele își împiedica
 Dar sărind rupse piedica. — Și,
 A fost până în calea întoarsă. — Că,
 I-a avut Dumnezeu de știre
 Și l-a păzit de peire. — Dar mai mulți sunt cai,
 A umblat, tot a umblat
 Până când pe brânci a dat. — Și,
 Când a dat fuga atunci s' a isprăvit pământul. — Și,
 N' a zăcut de geaba, de și nu muri 'n grabă. — Că,
 Nu i-a fost boala sănătoasă. — Cum a zis un băiat:
 Nu-i este prea bine vacii,
 (I-a trecut baba cu colacii)
 Că vine tata imi pare
 Cu pielea ei în spinare. — Și,
 S' a îngroșat gluma
 C' o să-i plângă urma. — Că,
 I-a cântat popa aghiosul. — În sfârșit:
 Nimic nu e ca sănătatea. — Că,
 Boala intră ca prin roata carului,

Și iese ca prin urechea acului. — Și atunci,
Ce folosește bolnavului patul de aur! — Dar este,
Parigorie de om bolnav. — Zicând că,
Omul și din necătoare
Moare și zile când are.

Povestea vorbii

Frigura tremurătoarea,
Lingoarea aprinzătoarea
Și Cioma cea rea, cu ele,
Fiind surori câte trele
Plecară toate nălucă
Prin orașe să se ducă
Și pe drum între vorbire
Neputând sta la 'nvoire
Ajunseră la gâlceavă
Și la sfădire grozavă,
Cerând drept fiește-care
Spre a se numi mai mare
Și după multe cuvinte:
— Stați, zise cea mai cuminte,
Rău ne putem înțelege
Alți de nu ne vor alege,
Aideți să curmăm din cale
Și să mergem coala 'n vale
L'acel cioban ce se vede
Păscând turma în livede:
Dar însă nu toată ceata
Să ne arătăm d'odată,
Ci pe rând fiește-care
Stând să-i cerem de mâncare,
Să vedem de cine-i pasă
Și cui dă mai bună masă,
S'o ospăteze cum cere
Cu mâncări după plăcere,
Și de care prin urmare
Va avea frică mai mare,
Ea mare să se numească
Și gâlceava să lipsească

Deci după ce sfătuiră
Și în astfel se 'nvoiră,
Merse Frigura îndată
În cerșetoare schimbată,
Trăgându-se celelalte
Supt niște măguri înalte,

De departe stând să vadă
În ce chip se ospătează;
Și pe loc dacă se duse
La ciobanul ce-l văzuse,
Fără să se milogească
Ceru să o găzduiască
Numindu-se călătoare
Și pe aci trecătoare.
Ciobanul ca pe o babă
O și priimi în grabă
Și cu plăcute cuvinte
Îi aduse înainte
O glugă în loc de masă
Și mămăligă rămasă,
Puindu-i și brânzișoară,
Zise: — Poftim mămușoară,
De vei vrea, îți voi aduce
Și puțintel lapte dulce.

Frigura de masa dată
Îi răspunse supărată:
— Geaba puseși aci brânza
Că nu 'mi-o suferă rânza,
Și lasă, nu-mi mai aduce
Nici lapte acru, nici dulce,
Care pe om nu-l hrănește,
Ci mai vartos îl slăbește;
Un miel nu e lucru mare
Să tai, să'mi faci demâncare!

Ciobanul îi zise: — Lele!
Eu sunt stăpân p'ale mele,
Și alt' când îmi poruncește
Necinstit se izgonește...
— Și ce ești tu? Ia îmi spune,
De'mi ceri mie mâncări bune?
— Eu sunt Frigura, răspunse,
Și îmi plac mâncări tot unse;
Nu fac haz nici de cum postul

Il las să-l mănânce prostul.
Zise ciobanul: — Ei! dragă!
Și cine în seamă te bagă?
Fii tu or slabă, or grasă,
Mie nici de cum nu mi pasă;
Ci ia cară-te cu bine
Pân' nu ncare cața pe tine.

Figura 'nsălbătăcită
Sare pe el necăjită
Și îndată se pornește
Să-l scuture vrăjmășește.
El iar fără a se teme
De loc nu mai pierde vreme
S'aruncă gol să o 'nnece
Supt un jghiab de apă rece.
Șezând muiat pân' la gușe,
Bând și câte-va căușe,
Figura își pierdă rostul
Și 'ndată lăsând pe prostul
Incepă 'n fugă să saie,
Ca un scăpat din bătae,
Prin crâng, prin câmpie lungă
Silind mai curând s'ajungă.
Nu vedea nici mărcine
Uitându-se după sine,
Frica intrase într'insa
Că s'o luă după dansa.
Ș'o gonește s'o apuce
In apă s'o mai arunce.

Ajungând la celelalte,
Supt măgurile înalte,
Ele pe loc o 'ntrebară?
→ Soro, cum te ospătară?
Ea tot suflând ostenită
Le răspunde necăjită:
— De unde știe ciobanul,
Mojicul și bădăranul,
Ce fel să te priimească,
Și ce fel să te cinstească?
Lingoarea începă să zică:
— Cunoaște-te dar de mică;
Ia să mă duc eu la dânsul
Și să vezi ce scoț dintr'insul.

Zicând astfel, merse 'ndată
Intr'o bătrână schimbată
Și ceru s'o găzduiască

In coliba-i ciobănească,
El o priimi în grabă,
Și pe dansa ca p'o babă,
Ș'aceiaș masă îi puse,
Aceleași mănăcări îi duse.
Dar Lingoarea și ea iară
Incepă alte să ceară
Și mai vartos să-i infigă
Un ieduleț și să-i frigă.
Ciobanul îi zise: — Bine,
Dar ce rudă ești cu mine?
Or ce coconiță mare
De'mi ceri astfel de mănăcare?
— Eu sunt Lingoarea, îi zise,
Care vântul mă trimise
Să dau boale grele foarte
Și să chinuiesc de moarte.
— Și ce? urmă el să zică,
Vrei să te am eu de frică,
Ca să-ți dau orce'mi vei cere
Și masă după plăcere?
Ia cară-te mai îngrabă
Dacă vrei să fii de treabă,
C'apoi mă vei înțelege
Cu vre-o câte-va ciomege.

Lingoarea iar supărată
S'aruncă asupra-i îndată,
Și 'ncepând să-l biciuiască
Aci moartea să-l găsească,
In dureri, junghiuri băgându-l
Să răsufle nelăsându-l.
El iarăș știindu-și leacul
Aproape fiind și lacul,
Intră sub jgheabul cel rece
Și începă să se frece.
Făcând acestea ciobanul
Iși înspăimântă dușmanul;
Că ne mai putând Lingoarea
Să-i suferă răcitoarea
Iși apucă 'ndată drumul
Și pieri 'ngrabă ca fumul.

Ajungând la celelalte
Sub măgurile înalte
Indată o întrebară:
— Pe ea cum o ospătară?
Lingoarea le zise! — Geabă,
Ne-am găsit omul de treabă,

Cine suntem să 'nțeleagă,
 Și umblăm să ne aleagă!
 Cunoaște el dobitocul
 Cui de ce îi e cojocul?
 Ia aideți voi mai 'nainte
 La oameni zdraveni, cu minte,
 Prin cetăți și prin orașe
 Să vedeți case, sălașe,
 Să vedeți așternut moale,
 Iar nu fân și burieni goale;
 Să vedeți acolo mese
 Și mâncări bune, alese,
 Iar nu post; pâine cu apă
 Și 'n loc de bucate, ceapă.
 — Ba! ba! sunteți mititele,
 Zise Cioma către ele,
 Și de voi puțin îi pasă
 Să vă cinstească cu masă,
 Dar ia să vedeți acuma
 Cum tremură el de Cioma.

Zicând aceasta îndată
 Către cioban se arată
 Ca o babă furioasă
 Țiind în mână o coasă,
 De se 'ngrozea om de dansa
 Când scotea vorba dintr'insa.
 Care văzând o ciobanul
 Se cutremură sârmanul
 Și o 'ntrebă zicând: — Mamă!
 Unde mergi și cum te cheamă?
 — Cioma 'mi zic, zise, anume,
 Ș'am plecat să cosesc lume,
 Numai, dragul meu, fă bine
 Până odihnesc la tine
 De-mi pune puțină masă
 Și-mi fă o friptură grasă,
 Că am foarte mare grabă
 Să merg să-mi caut de treabă,
 Ciobanul pe loc se duse
 Și așternut îi aduse,
 Zicând: — Șezi puținel, mamă
 Să-ți frig, să-ți fac și o zeamă.
 Apoi îndată aleargă
 De frică, tremurând vargă,
 Făcând slugilor strigare
 Fu și friptura 'n frigare.

Deci pe când se frigea mielul
 Și fierbea în oală felul.
 Stând el cu neîndrăzneală
 Ii zise ei cu sfială:
 — Mamă! te rog de se poate.
 Până vor fi gata toate,
 Ia deschide acea carte
 Să vezi sunt eu în vr'o parte
 Scris anume, Ion Bucur
 Ca să plâng or să mă bucur?
 Indată, el cum îi zise,
 Ea catalogu-și deschise
 Și 'ncepî pe toți din lume
 Să-i spuie de rând anume;
 Și sfârșind, zise; — Nepoate!
 Astea sunt numele toate;
 Și precum auziși bine
 Tu nu ești trecut la mine.

El vrând spre incredințare
 Să vadă de nu îl sare,
 Ii zise ei iarăș: — Mamă!
 Eu nu prea am băgat seamă;
 Ia mai citește odată
 Să-mi stea inima 'mpăcată.
 Vrând ca să-i facă-pe voie
 Ii citi iar foaie, foaie,
 Și isprăvind zise: — Iată.
 Nu ești scris, ți-am spus odată.

Auzind, el, ia frigarea
 Și-i arde cu ea spinarea.
 Zicând: — Scoal'boală urată
 Ca să nu-ți trag și vr'o bătă.
 Dacă nu sunt scris la tine
 De ce ai venit la mine
 Du-te, cere de mâncare
 Unde de frică te are!
 Atunci ea înspăimântată
 Plecă și fugi îndată.
 De rușine ce îi fuse
 Pe alte drumuri se duse
 Lăsând d'atunci pe acele
 Ca să umble singurele
 Prin urmare dar,
 Omul boala singur și-o caută.
 [—Ș'apoi,

O boală când vine la om strigă către celelalte: «Săriți că l-am
 [prins», — Inșă,
 A dat Dumnezeu și boale, dar a lăsat și leacuri.

Despre timp și vârstă.

Frumușețea veștejește
 Dar înțelepciunea crește. — Că,
 Când n'aveam în gură dinți
 N'aveam atunci în cap minți. — Că
 Nu se poate omul să fie cu două, și tânăr și cu minte. — Dar însă;
 Este tânăr între tineri și bătrân între bătrâni. — Și,
 Cine n'are bătrân, să-și cumpere.

Povestea vorbii.

Unul auzind aceasta prin povești a se vorbi
 O gândea în toți de obște fără a mai osebi.
 Pentru că nu auzise p'ast proverb zis de Români:
 «Că sunt tineri între tineri și bătrâni între bătrâni.»
 Intr'acestea se insoară și cu întâmplare ia,
 O copilă prea de treabă și-orfană ea el și ea;
 Dar moralul și virtutea ce asupra-i se vedea
 S'arătă că se silise muma-i creștere să-i dea;
 Că blândețea în cuvinte și unirea 'ntre bărbat.
 Era pildă 'n alte case, și amorul neschimbat.
 Totdeauna ea pe dânsul într'acest chip îl trată.
 Chiar ca 'n ziua cea de nuntă, când cu drag se mărită.
 El în toat'a ei purtare, mulțumirea ce-o simțea
 Pe răposata ei muma 'n inima sa o sfințea,
 Zicând: — Ah! cum n'avui parte soacra mea să fi trăit
 Să mă 'nchin ei ca la sfântă și 'n suflet s'o fi iubit!
 Care într'a ei viață acest înger mi-a născut,
 Și o astfel de consoartă pentru mine a crescut;
 Dar or și cum chiar tot omul de familie stăpân
 Este bine ca să aibă în casa sa un bătrân. — Așa dar:

Mulțumit tânăru 'n sine
 Că trăia tihnit și bine.
 Dorea s'aibă soacră numai,
 S'o iubească ea pe muma-i;
 Însă din reaua lui soartă
 S'a 'ntâmpnat să fie moartă.
 Dar când vrea omul să facă,
 Lesne inima-și împacă,
 Și'n dragostea soaței sale
 Puse îndată la cale,
 Și mergând dete arvuna
 Să-i facă de ipsos una;
 Care după ce fu gata,

El cu fața bucurată
 Ia și'n dulap o așează,
 Unde mai des să o vadă.

Deci într'o zi cu 'ntâmplare
 D'a casii cutremurare
 Cade soacra, il lovește
 Și capul îi ametește.
 El atunci de usturime
 Zise soacrei cu asprime;
 — Tu n'ai suflet și'mi spargi
 [capul;
 Nu te-a mulțumit dulapul?

Dar vai! de erai și vie,
Ce'mi făceai, Dumnezeu știe! —

In adevăr,
Este bătrân să te 'ntinzi
Cu patru mâini, să-l coprinzi,
E și de care să fugi,
Opt cu a brânzii să te duci.

Cum a zis unul:

Soacră, soacră
Poamă acră.
De te-ai coace
Cât te-ai coace
Poamă dulce
Nu te-ai face. — Că
Umblând să mă prinz în danț
Dând un ban intrai în lanț, (horă)
Și de voie dau cinci, șase,
Ca să scap și să mă lase.
Babele încă zic:
Am ajuns să ne ia copiii în pi-
[cioare,

Zicând:

N'are dinți să roază pâine și-i
[cere inima mere acre, — Și
Nu se lasă nici o babă
Căci e bătrână și slabă,

Ci pentru că îi zic: mamă,
Și n'o mai bagă în seamă. — Și că,
Pruncul și bătrânul 'n toate
Fără doică nu se poate. — Și,
Când ai piscică bătrână
Șoarecii'n casă'ți fac stână. — Că
Parcă are orbul găinilor. — Dar,
D'ar avea și baba ca oamenii,
[barbă
Atunci i-ar zice: — «Ce mai moș
[de treabă!»

Insă,

Știu d'aci 'nainte bine
Că n'o să facă doi din mine! — Sau,
D'acu 'ncolo bine vezi
Că n'o să fac eu boi verzi! — Și
Lasă să latre 'n spatele mele
Ca cățelele seara la stele. — Că,
Ursul de lătratul câinilor nu se
[sperie,

Ei nu știe că,

Ceasul umblă și lovește,
Iar vremea se odihnește. — Și,
Trebue să vie și ei
Ca mâine la anii mei.

Povestea cântecului.

Un timp c'unele se duce
Câte le-a adus cu el,
Ș'alt timp altele aduce,
Osebite și 'n altfel

Unul vine și desface
Câte celalt a făcut
Ș'altul vine, iar preface
Din plăcut în neplăcut.

Totdeauna fiecare
E c'unelte încărcat
Și se află în lucrare
Zi și noapte ne'ncetat.

Noi dormim și el veghează,
Și lucrează când ședem

Din zi 'n zi ne 'nfățișează
Câte-un ce nou să vedem:

Vezi p'un tânăr în putere
Cu cuvânt viu și cu ton,
Azi bătrân fără vedere
Rezemat p'al său baston.

Vezi pe unul ce în lume
Era 'n sărăcie stins,
Astăzi între alți cu nume
Cu moșii și cu coprin.

Vezi pe unul ce 'n mărime
Era groaza celor mici,
Azi căzut din fericire,
Ocolit și de amici.

Deci dar toate sunt departe
Ale lumii c'un cuvânt,
Câte timpul le împarte
Unui ș'altui pre pământ.

Lumea este ca o roată
Ce se 'ntoarce tot de rost.
Fără cineva să poată
Să rămâie 'n ce a fost:

Frumusețea cea mai sfântă
Nu stă 'n punctul fericit.

Azi frumoasa ce se 'ncântă
Măine vezi că s'a zbârcit.

Multe lucruri trecătoare,
Griji, necazuri de nimic,
Sunt la om vătămătoare,
Frumusețea care-i stric.

Astfel tu dar prin urmare
Câte-ți zic de nu le crezi,
Și frumusețea-ți in ce stare
Va ajunge o să vezi.

Despre timp și vârstă iarăș

De ani e mare și minte n'are. — De carte,
A învățat carte până la glezne. — Și e,
Trecut prin ciur și prin dârmon. — Povestea ăluia.

Moș Ion știe, el să vie să vă spuie. — Că,
A fost odată la moară și de două ori la râșniță. — Și,
A învățat, alții ce au uitat. — De aceea,

Din tigrvă amară in zadar ei sămânță. — Că,
Nu cine trăiește mult, știe multe, ci cine umblă mult învață multe.

[— Iar nu,

A lipsit de acasă doi ani și s'a 'ntors cu doi bani. — Că,
Fierul care nu se 'ntrebuințează, ruginește. — Prin urmare și răul

[rămâne,

Om bătrân și cu minte de copil. — Adică,

Vrabia e totdeauna pui. — Că,

Copilul ce vede cu ochii cere. — El este,

Vino, tată, să-ți arăt pe mama. — Și,

Mintea lui nu plătește o ceapă degerată. — Că.

Pomul dacă 'mbătrânește

Pune-i paie și-l pârlește. — Și,

Calul bătrân, un maestru

Nu-l poate 'nvăță in buestru. — Și,

Armăsarul când îmbătrânește

La râșniță ajunge de rășnește. — Că,

Și măgarul e bătrân, dar il încalecă copiii. — Inșă.

Lupul când îmbătrânește, toate javrele il latră. — Că,

Valea e tot aia, dar nu e poteca aia. — Și,

Dacă la patruzeci n'am putut, la optzeci ce-o să pot?

D'aici inainte sapa și lopata. — Și,

Viață cârpită cu ață. — Că,

Vorbește cu dușii de pe lume. — Totdeauna

Șade, dormitează,

Și deștept, visează. — Când il întrebi răspunde:

Curând și de grabă, a treiazi după infierbințeală. — Căci e,
 Cu un picior în groapă și cu altul afară. — Și,
 N'a apucat să-i iasă sufletul și-i dă cu Dumnezeu să-l ierte. — Iși
 [chiamă singur moartea.
 Treci zi treci noapte, apropie-te moarte. — Dar,
 Omul cât să 'mbătrânească, tot cere să mai trăiască.

Povestea vorbii

Un sărac bătrân cu totul, cocoșat, încovoiat,
 Abia umblând pe picioare de moarte fiind uitat,
 Plecă odată în pădure, să-și adune uscături,
 Vârful de lemne tăietate și de vânt dărâmaturi;
 După ce cu osteneală alergă, își adună
 Și după ce în spinare cu dânsule se 'ncroșnă,
 Când a vrut să se ardice, se plecă, se opinti,
 Dar părându-i-se grele pe spate jos se trânti;
 Se mai opinti odată, ș'încă de câte-va ori,
 Și de geaba' n'avea cine să-l scoale de susiori;
 El atuncea cu oftare începî a se rugă,
 Zicând: — Moarte, moarte, vino!.. Cum și altele 'ndrugă,
 Moartea nefiind departe, numele-și cum auzi,
 Ca 'ntr'o clipă 'n cea oară la dânsul se repezi,
 Și îl întrebă să-i spuie, pentru ce o a chemat?
 Iar el văzând'o grozavă îi răspunse cu oftat,
 Zicându-i: — Mă iartă, mamă! și de-i vrea să te supui,
 Fă bine și mă ardică, mână d'ajutor să'mi pui,
 Că cum vezi neam de om nu e aici într'acest ocol
 Ca să vie să'mi ajute cu lemnele să mă scol!
 Asta e asta,
 Stau să-i pice potcoavele și tot cere să mai trăiască. — Dar însă,
 Moartea nu vine la om atuncea când o chiamă,
 Ci aleargă la dânsul de ea când nu-i e teamă. — De aceea,
 Cine sapă groapa altuia intră el întâi într'însa. — Că,
 Mai multe sunt piei de miei de cât de oi bătrâne. — E știut că,
 Tot omul are moarte și viață. — Cum zice un proverb;
 N'am omorît eu pe tata și pe mama, ci au murit că n'au avut
 [zile. — Și,
 Tot omul trăiește pentru sine. — Cu toate acestea,
 Cînstește pe bătrâni, căci și tu poți fi bătrân. — Și,
 Bătrânețele nu vin singure, ci cu multe nevoi. — În sfârșit trebuie
 [a ști că
 Stiințele sunt uși, iar cheile lor sunt cercetările. — Și,
 Omul la tinerețe trebuie să se păzească de desfrânare,
 La bărbăție de trândăvie, și la bătrânețe de filargirie (iubire de
 [argint). — După toate acestea.
 Sfătuește-te cu cel mic și cel mai mare și pe urmă hotărăște
 [tu însuși.

O ȘEZĂTOARE LA ȚARĂ
SAU
POVESTEA LUI MOȘ ALBU

O șezătoare la țară sau povestea lui moș Albu.

Din București într-o toamnă plecând pentru un drum lung,
Seara pân'la Colintina abia putui să ajung.
Aci fiind hanuri multe aș fi putut să rămâi,
Și ca un drumaș pedestru în acea noapte să măi.
Dar să nu fac ca țiganul, carele când a plecat,
Și-a luat pila, ciocanul, și în tindă s'a culcat,
Viindu-mi aceste 'n minte imi iau traista pe ciomag,
Și după ce ca tot omul un ciocan de rachiū trag,
O iau pe jos la drum iute, văzând că s'a inserat,
Ca să ajung mai de vreme să găzduesc la vre-un sat.
Mergând astfel puțin încă, niște ceață s'a întins,
Și-o 'ntunecime adâncă din patru părți m'a coprins.
Eu mergeam și ceața, fumul, cât trecea se lăsa gros
În cât abia vedeam drumul cu ochii plecați în jos.
Satul nu eră departe, dar eu drumul meu pierzând,
Luasem spre altă parte, unde mă duc nevăzând,
Când mă pomenii d'odată între niște arături,
Am stătut în loc îndată privind cu fluerături.
Mă miram spre care parte să merg calea să-mi descure
Ziua eră prea departe să stau aci să mă culc.
Privind așa, mai departe văz o lumină de foc,
Și prin mărăcini, prin gloduri o luai spre acel loc.
Intunerice fiind foarte, unde călcam nu vedeam.
Țiind ochii spre lumină mă 'mpiedicam și cădeam.
Până când în cea din urmă d'odată cum am pășit,
Mă pomenii într'o groapă de unde n'am mai ieșit.
Noroc că nu fuse apă, ci un puț nisipos, sec,
Săpat, neisprăvit încă, — dar puteam să mă inec.
Nici n'au fost ghizduri sau lemne de care să mă lovesc,
Că adormeam somnul tati, să nu mă mai pomenesc.
De cât mă aleasei numai cu dureri din lovituri,
Cu genunchi, coate belite, și la ochi cu sgârieturi.
Și așa fără de voie am rămas să dorm aci,
Nevrând să fac ca țiganul în tindă a conăci.
Îi găseam atunci dreptate, de și-l luasem de prost,
Și ziceam că mai cuminte decât mine el a fost.

De făceam și eu ca dânsul nu eram să rătăcesc,
 Și să caz în astă groapă, să mor, să mă prăpădesc.
 Fiind mult până la ziuă am avut timp de prisos
 Ca să procetesc în minte mii de spuneri de folos,
 Pe care eu mai innainte nu le chibzuai așa,
 Ci'mi intră pe o ureche și pe alta îmi ieșea.
 Și ziceam, clătind cu capul, că d'aia bieții români
 La câte-o întâmplare zic vorba celor bătrâni,

Că, omul până nu pătimește

Niciodată nu se 'nțelepțește

Dar, ca surdului, bați toba la urechi cu ăst cuvânt,
 Că din gură cuvânt iese și se duce iar în vânt.

Adică următoarea povață
 Cine pleacă mai de dimineată
 (Ne-așteptând soare să răsară)
 Departe ajunge până seară.
 Și iarăși la ori-ce călătorie

Nu plecă fără tovarășie.
 Negoțul de vrei să'ți fie sigur
 Să-l întorci fără tovarăș, singur.
 Lupului de ce-i e ceafa groasă
 Că singur își gătește de masă.

Așa dar, tovarășia la negoț e de prisos.
 Iar la o călătorie să o iei e de folos,
 Căci poate cazii într'o groapă, în apă, sau în vr'un râu.
 Și de n're vre-o putere, tot îți întinde un brâu.
 Bunioară iacă mie acum cum mi s'a 'ntâmpat,
 Să fi avut un tovarăș mâine, ar vesti în sat.
 Dar acuma cine știe d'aici de voi mai ieși,
 Poate de sete, de foame chinuit mă voi sfârși!
 Gândind astfel văz că 'ncepe a se lumina de zi
 Și scârțaituri de care pe drum a se auzi.
 Atunci cunoscui că puțul e 'n marginea unui drum
 Și pe lângă tot necazul mă bucurai oarecum.
 Deci când simții mai aproape scârțietura de car,
 Incepui să strig din groapă cu răcnet ca un văcar.
 Dar de alt necaz, acuma fierea în mine crăpă
 Că zgomotul cel de care de tot glas' mi astupă.
 Mai trecând auzii iarăș niște glasuri de copii,
 Care venise cu vite să le pască prin câmpii.
 Asemenea și la dânsii am început a strigă.
 Dar ei fără să auză, se jucă și alergă.
 Mai dedei încă o gură tocmai cum strigă la lup.
 De eră să'mi rup și glasul și de tot să mă astup.
 Dar ce folos! că băeții de și au auzit glas,
 Și-au alergat să se uite în groapă în acel ceas,
 Căci cum mă văzură 'ndată în fundul puțului stând,
 O croiră toți la fugă, «aoleo dracul!» strigând.
 — Nu sunt drac! strigai la dânsii, dar ei nici n'au auzit,
 Ci 'n sat la părinți să spuie, pe fugă s'au repezit.
 Și sătenii auzindu-i au luat funii pe loc
 Gândind că din sat d'acilea a căzut vr'un dobitoc.
 Dar la puț dacă veniră și se uitară în el

În loc de drac și de vită văd un om cu ei la fel.

Și'ncepură cu mirare a zice ș'a se cruci :

— Ueigă-te crucea, drace !... Măi, dar cum căzuși aci ?

Beat ai fost, n'ai fost în firea-ți, or cum ți s'a întâmplat ?

Tu ai căzut aici singur, or cineva brânci ți-a dat ?

Acestea zicând lăsară funia ce au adus

Și legându-mă cu dânsa de subțiori m'au tras sus,

Apoi puțintel cu dânsii pe verdeață am șezut

Și le-am spus toată 'ntâmplarea și în puț cum am căzu'.

Deci dând la toți mulțumire și slavă lui Dumnezeu,

Imi luai traista 'n spinare și plecai pe drumul meu,

Hotărând ca mai de vreme la vr'un sat să găzduesc

Ca nu cumva să se 'ntâmple ceva iar să pățimesc.

Mersei vre-o câteva ceasuri, fără undeva să șez.

Temându-mă, sileam calea pe drum să nu inserez.

Și tot priveam înainte când și când să văz un sat

Cum și în cele din urmă de el m'am apropiat,

Și fiind acum de vreme și soarele încă sus,

Rămâind ca două suliți să sfînțească la apus.

Și nimeni nu se întorsese din săteni până atunci.

Ci se aflau toți la muncă încolo 'ncoace prin lunci,

Șezui aci jos pe iară, fiind că vântul bătea ;

F fiind și gardul aproape mă rezemai de o proptea,

Gândind ca să mai răsufli și să odihnesc cevaș

! ană să vie sătenii și să'mi caut vreun sălaș.

Eu ostenit de drum, una, al doilea nedormit.

Stând în puț noaptea întreagă în cugete chinuit.

Am adormit fără veste lângă gard cum am picat,

Când m'am deșteptat văzui că tot satul s'a fost culcat.

Incepând să fluier iară, mă scol, mă uit împrejur,

Și Dumnezeu să mă ierte, cât p'aci eram să'njur.

Când văzui că nicăierea lumină nu se zărea,

De cât la o ferăstruie ceva, ceva licărea.

Imi luai traista la umăr și ciomăgelul în mâini,

Și plecai în spre acea casă, lătrându-mă mii de câini,

Când am mers la bătătură și la ușă am ajuns

Nici n'am strigat ș'o femeie din năuntru a răspuns :

— Cine e pe astă vreme ? Eu îi răspunsei : Om bun.

Ea mă'ntreabă : — Câți inși sânteți ? Eu 'i-am răspuns : — Numai un.

— Dar ce vrei ? mă'ntreabă iară. Eu 'i-am răspuns : — Sânt drumaș,

Am întârziat pe cale și te rog să-mi dai sălaș.

Ea deschizând : — Poftim, zise, intră în casă, dragul meu,

Că pentru oameni de treabă e loc de la Dumnezeu.

Intrând și dând bună vreme, ea mă indreaptă la un pat

Și 'ntinzând în foc tăciunii să toarcă s'a apucat.

Și tocmăi când căscăi gura să 'ncep a o întrebă

Despre una, despre altă și de-are bărbat sau ba,

Din depărtare de-odată se auzi un cimpoi

Făcându-i alai toți câinii cu lătratul din napoi,
 La care zise femeea: — Iacă și bărbatul meu,
 Beat de la cărciumă vine și cântă să-l auz eu.
 Acest cuvânt al nevestii, că vine bărbatu-i beat,
 Nu'mi prea sună 'n urechi bine și cam, cam m'am îngrijat.
 «De o fi, ziceam în sine-mi, vre un bănuitor,
 Și cu arțag la beție, bătăios, gâlcevitor,
 Cum mă va vedeă pe mine la miez de noapte șezând
 Cu nevasta lui în casă, te miri ce i-o da prin gând!
 Și atunci, Doamne ferește, iar vre una voi păți.
 De nu voi avea cu cine părul a 'mi-l împărți
 Gândind eu acestea, iacă, câinele lui îl lătră
 Și gazda mea cu cimpoiul abia pe ușă intră.
 — Bună vreme! zise vesel, la nevasta lui cătând
 Dar ce nu te-ai culcat încă și șezi la furcă torcând?
 Pe lângă aceste vorbe s'a'ntins cu mâna la ea,
 Ca tot omul la nevasta-i cam în glume când o ia.
 Dar ea: — Șezi frate, îi zise, cam incetinel șoptind.
 Avem un străin în casă și poate n'o fi dormind,
 Mă pomenii adineauri cu el la ușă bătând
 Până mâine dimineățu sălaş de la noi cerând.

El când zise: — Unde este? îndată s'a și sucit,
 Și văzându-mă îmi zise: — Oaspet! bine ai venit.
 Apoi întrebând nevasta: — Dar i-a dat pentru cinat?
 — Ce să-i dau? ea îi răspunse, mămăliga s'a mâncat.
 — Fă alta curând, îi zise: — Dar din ce? ea i-a vorbit,
 Că mălaiul ce-l avurăm de astăzi s'a isprăvit.
 — Pleacă mai curând, el zise, și te 'mprumută în sat.
 — Acum toți dorm, ea răspunse, dar voi fierbe un păsat.
 — Ai păsat? bravo! el zise, pune căldarea curând,
 Și o umple să-i ajungă, că o fi omul flămând.

Eu auzind vorba bună, care nu o așteptam,
 Imi veni puțintel suflet, dar tăceam și ascultam,
 Că mă temeam cu vre-o vorbă nu cumva să-l înăspresc
 Și cu vre-o injurătură pe loc să mă pomenesc.
 Păsatul dar fuse gata, masa îndată s'a pus
 Și 'ntr'o troacă largă, mare, răsturnându-l l-a adus.
 — Prietene, poftim, zise veselul ospătător.
 Vino și șezi de mănăncă ca un flămând călător,
 Și eu aici lângă tine cu cimpoiul o să șez,
 Până te-i sătură bine să-ți cânt să te desmierdez;
 Că am poftă să-ți fac cinste tocmai ca la un boier,
 Să pomenești de sălaşul unuia cimpoier.

Așa eu șezui la masă a mânca și a suflă,
 Incepui și el îndată cimpoiul a și-l umflă.
 De și nu'mi ardeă de cântec, cam eram ostenit mult,

Dar cu voie, fără voie, trebuia ca să-l ascult.
 El cântă, eu pe tăcute cu lingura tot căram,
 Eu treaz flămând, el beat sătul, cam nepotriviți eram.
 Dar când eu imi umflai burta și mă 'nchinai să mă scol,
 El privind și văzând vasul că încă tot nu e gol:
 — Mănâncă! strigă, mănâncă, te rog, dacă mă iubești.
 Nimica să nu rămâie, să te văz că-l isprăvești.
 — Mâncai, zisei, bodaproste, prea bine m'am săturat.
 — Nu se poate, el răspunse, mai nimica n'ai mâncat.
 Văzând că nu scap de dâns: l iarăș lingura luai,
 Ca să-i indeplinesc voia, încă ceva mai mâncai.
 Văzând el că stătui iarăș, se uită iarăș, în vas.
 Și mi zise: — Ți-am spus odată să mănânci că nu te las.
 Mă imbiă tot într'una și din cimpoi nu tăcea,
 Nu mai avea altă vorbă decât «mănâncă», zicea.

Eu văzând că nu am alt-fel de el să mă mântuiesc
 Trebuia orcum păsatul din troacă să-l isprăvesc,
 Și invățându-mă nevoia, iar lingura am luat
 Și 'ncepui s'o duc spre gură încărcată cu păsat,
 Iar cu ceialaltă mână din lingură îl luam
 Și fără să mă priceapă p'ascuns în sân îl băgam.
 Că fiind cam întunerie cu lumina de tăciuni
 Am putut să fac prea lesne astfel de înșelăciuni,
 Și mai vartos el adesea cimpoiul cum își umflă,
 Aveam prilej să nu poată meșteșugul a'mi află.

Astfel curățind eu vasul și lăsându-l de tot gol,
 Am întrebat de am voia de la masă să mă scol?
 El își pleacă iarăș capul și în troacă s'a uitat
 Ca să vază de mai este într'insa ceva păsat,
 Și văzând'o goală 'mi zise: — Scoală acum să jucăm.
 O horă de brâu sârbească și atunci să ne culcăm.
 Zicând aceste îndată o mână imi puse 'n brâu,
 Și începui să mă poarte ca p'un dobitoc de frâu,
 Iar cu ceialaltă mână din cimpoi sgomot făcea,
 Strigându'mi des: «Joacă bine!» prin casă mă răsucea.
 Cu voie fără de voie a trebuit să și joc;
 Ca să scap cumva din mâna-i nu aveam nici un mijloc.
 Trăgând dar prin casă danțul și fiind de brâu întins,
 Slăbind încet-încet brăul deodată s'a descins,
 Și începui din sân păsatul sub picioare a pică
 Încoaci, încolo prin casă și de noi a se călca,
 El simțind sub picior moale, îndată stătui din joc,
 Și din vatră cu tăciune se uită în acel loc.
 Ce i s'a părut, nebunul, e aproape de 'nțeles,
 Începui să dea în mine, strigând afară să ies,
 Și luându-mă de mână pe ușe mă înbrânci,
 Zicând: — Du-te în poiană, iar nu în casă aci.

Se luă și după mine, dându-mi una peste tur,
Zicând: — Du-te mai departe, iar nu aici împrejur.

Eu văzându-mă de dânsul dat afară ca un porc,
Mă temui d'aci 'nainte în casă să mai mă'ntorc,
Ca nu cumva să mă ție până la ziuă în joc
Și să nu'mi odihnesc trupul și'n acea noapte de loc.
Așa sării în grădină, de-acolo în alta intrai
Și pe o claie de paie ca să mă culc mă urcai.
Nu trecu mult după aceasta și văz doi gardul sărind
Cu sărutări drăgăstoase și incetișor vorbind;
Veniră tocmai sub claia la care eram urcat
Și aci se așezară să stea amândoi la sfat.
Ș'am cunoscut după șoapte că nu's făcători de rău,
Ci tainică întâlnire între fată și flăcău.

Așa eu din vârful clăii neputând să-i văz ce fac,
Mă rămă 'n inimă parcă oarecare gând de drac.
Mă pui pe brânci cu incetul și ochii în jos îmi plec.
Ca să mă uit, să iau seama la acești doi cum petrec.
Și neputând vedea bine, spre margine tot m'am tras
Până când drept peste dânsii alunecând caz în nas.
Ei văzându-mă de-odată fără veste 'n capul lor
Au gândit că's Miază-noapte ș'am venit ca să-i omor.
Fug înspăimântați de moarte, pârleazău ne'nemerind,
Cu vaitături răgușite peste mărăcini sărind
Iar eu rău cum mă lovisem cu căderea mea în nas,
Nu puțin mă necăjisem de durerea ce am tras.
Pentru care să bag vină neavând altuia cui,
Îmi ocăram nerozia care singur o făcui
Dar mă mângăiai îndată, chiar în acelaș minut.
Că uitându-mă 'nainte văz un ce alb așternut;
Dibuese prin întunerie, dau cu mâna d'un pui fript
Carele era cald încă și în frigare infipt.
Mai dibuind pe alături dau și peste un vas plin,
De o azimioară caldă și de o ploscă cu vin.
— Săracii! zisei în sine'mi, cât s'o fi ei necăjit
Să și gătească astă cină, dar soarta nu le-a slujit!
Ce să zic?... Și rău îmi pare, dar bine'mi pare mai mult,
Aci îmi șopti norocul ca să mă plec să ascult,
Că iacă scăpai de două: una adică de frig,
Ș'a doua de setea care era aici să mă frig.
Dumnezeu tot îngrijește de un sărac când și când,
Ce-i trebuie îi trimite când nici nu-i dă lui prin gând.
Așa dar aceste toate pentru ei nu s'au gătit
Tocmai după vorba care de la moși am auzit:
Nu e pentru cine se gătește
Ci pentru cine se nemerește.
Iar pentru ei astă-seară pupa'ul le e destul,

Dar îmi e necaz de mine că de păsat sânt sătul,
Ba și indesat cu sila, cum n'am văzut nici în vis,
Ș'acum mă uit la acestea, după cum unul a zis :

Bucatele sunt destul de bune,

Dar n'a știut nașa a le pune.

Iar cât pentru plosca asta le sânt recunoscător
Ș'o să'nchin eu ea odată pentru sănătatea lor.
Astfel zicând, ridic plosca, și sete cum îmi eră,
Intr'atât trăsei dintr'însa în cât ochii 'mi scăpără.
Și cu ridicarea ploscii către răsărit privind
Văzui zorile ivite pe'ntunericul gonind,
Atunci eu nu pierz vreme, tot vinul din ploscă sug,
O las aci, iau friptura cu azima și plec, fug.
Ca să'ntrib de drumul mare trebuință nu făcea,
Mă 'ndreptai de niște care încărcate ce trecea
Dar de-a nopții neodihnă și de câte le-am pățit,
Cum și de vinul din ploscă tămâiat și amețit.
Eram ca bătut în piuă, capul îmi atărnă greu,
Și ca să'mi risipesc somnu îmi frecam ochii mereu,
Dar surda că vinul care nu m'am îndurat să-l las
Și'mi fu milă să rămâie să se trezească în vas,
Iși lungise atât nasul până încât s'a intins.
Ca să glumească cu mine și 'ntr'un noroiu m'a împins.
Eu mă sculam să plec iarăș să mă duc în drumul meu,
El când mă 'mbrâncea în dreapta și când în stânga mereu.
Văzându-l că nu mă lasă, ci tot mă 'mpinge să caz,
In cele mai de pe urmă am stat jos de necaz.
Merindea cea câștigată în mână cum o țineam,
Cât colo 'n noroi căzuse și să o iau nu puteam.
Un câine drumaș, ca mine, trecând pe aci în acel ceas
Și dând mirosul fripturii de 'ndelicatul său nas,
Văzând-o stând rău pusă, frumușel o ridică
Și ca să o puie bine fără zăbavă plecă.

Stând eu aici văz că trece un sătean cu carul gol,
Il strig, il rog ca să vie să'mi dea mână să mă scol,
Bunul om își opri carul, pe loc' la mine veni
Și întâi cu bună ziua după ce mă omeni,
Mă întrebă, ce îmi este? Eu i-am zis: — Nu poci acum,
Ci ia-mă 'n car și-ți voi spune ceea ce mă 'ntrebi pe drum.
Așa el de subțioară ca pe-o mireasă mă ia.
Și-abia în caru-i mă puse, fără a se 'ngreuia,
Dete: «hăis! cea!» plecă carul, și eu cum eram turtit,
Ca un copilaș în leagăn îndată am adormit.
El neavând ce să facă, să dorm buștean m'a lăsat,
Ș'a fost silit să mă ducă acasă la el în sat.
Când ajunse 'n bătătură și 'ncepă a dejugă,
Auzindu-l făcând gură și copiii a'și strigă,
Mă deșteptai de odată treaz de vin, de somn sătul,

Și mă văzui tras cu caru și băgat sub un pătul.
 Îmi frec ochii, mă uit bine, văz că s'a fost înserat.
 Ș'alătura un foc mare de fete înconjurat,
 Care din sat se strânsese la șezătoare cu furci,
 Și de glume, basme, răsuri, hohoteau ca niște curci.
 Mă ridicai în picioare ca să mă dau jos din car,
 Dar șezui iar când văzui că 's plin de noroi, murdar.
 Și stând aci, printre loitre la dânsese mă uitam,
 Tiriachiu, în cap cu fumul, cu căscate ascultam.
 Așa 'nțelesei că ele au fost spund ghicitori,
 Cum obișnuiesc prin sate să spue la șezători,
 Alte care mai zisese nu poci să știu pân' aci.
 De cât pe acestea care auzii a le ghici:

Ghici ghicitoarea mea :
 Ce lucru este în toate
 Și fără el nu se poate ?

Numele.

Să vă întreb alta :
 Spuneți-mi acum anume
 Ce pom e acel în lume,
 Care ramurile sale
 Toate le are la vale
 Și vinele, rădăcina
 Li stă în sus ca tulpina ?

Omul.

Ghici ghicitoarea mea :
 Ce floare e mai frumoasă
 Și bărbații o miroase
 Numai lor e dragostoașă ?

Femeea.

Ghici ghicitoarea mea :
 Ce nod cu gura se 'noadă
 Și cu mâni nu se deznoadă ?

Cununa.

Ce este aceea :
 Sub pădure grămădită
 Șade lumea învelită.
 Ziua de soare fugită,
 Noaptea de lună pitită ?

Casa.

Ghici ghicitoarea mea :
 Eu la orice casă
 Sânt slugă aleasă.
 Eu pe or și cine
 Întâmpin când vine;

Când pleacă afară
 Eu îl petrec iară ?

Ușa.

Ghici ghicitoarea mea :
 În pădure m'am născut
 În pădure am crescut
 Și 'n oraș cum m'au adus
 Judecător am fost pus ?

Bățul.

Ghici ghicitoarea mea :
 Ziua în viaje
 Mereu mă pornesc
 Noaptea mă pun straje
 Casa să șezăd ?

Broasca usci.

Ghici ghicitoarea mea :
 Sânt cercel cu toartă
 Dar om nu mă poartă
 De cât mă acăță
 La case în față ?

Lactul.

Ghici ghicitoarea mea :
 Ce e dulce și mai dulce
 Și nu poate să se mbeuce.
 Dar din el gustă tot omul,
 Și argatul ca și domnul ?

Somnul.

Ghici ghicitoarea mea :
 Ce nu poți să pui
 Să șeză în cui ?

Oul.

Ghici ghicitoarea mea:
Buturugă uscată,
O ridică încărcată
Și o dă jos descărcată?
Lingura.

Ghici ghicitoarea mea:
Trupu, capul 'mi-e tot una
P'un picior stau todeauna
Cămăși am nenumărate
Și le port toate 'mbrăcate?
Varza.

Ghici ghicitoarea mea:
Chipul meu e tot bubos
Și nu's de nimeni scârbos,
Chiar de împărați sânt cinstit
Și la masă sânt primit?
Strungurele.

Ghici ghicitoarea mea:
Patru frați gemeni născuți,
Tot îmbrățișați crescuți,
Or când îi vezi la un loc
Înveliți într'un cojoc?
Miezul de nucă.

Ghici ghicitoarea mea:
Coarne are și bou nu e,
Samar poartă, măgar nu e,
Mâini n'are 'n copaci se sue?
Melcul.

Ghici ghicitoarea mea:
La trup sânt ușor
Fără aripi zbor,
Dar nu sunt nici nor?
Fulgerul.

Ghici ghicitoarea mea:
Ce hiară încornorată
Umblă cu gura căscată
Și numai cu limba răună
Tot răstoarnă și dărâună?
Flugul.

Ghici ghicitoarea mea:
Trupul imi bagă în casă
Și capul afară imi lasă?
Cutul.

Intr'aceasta văz că vine la dânsese un bătrân,
Care se părea că este un prea desghetaț român,
Pe carele ele-l chemase să le spue la povești,
Fiindcă el știă carte ș' alte bazme bătrânești.
Fetele dacă-l văzură începură a-l numi,
Zicând: «Iacă și Moș-Neagu veni a ne mulțumi».
După ce șeză bătrânul, una care îndrugă
Începă cu linguire a-i zice și a-l rugă!
— Moșicile! știi prea bine că noi toate te iubim
Și ca pe un tată tocmai, te avem și te cinstim;
De aceea totdeauna te chemăm la șezători
Să ne spui vre o poveste și niscaiva ghicitori;
Fă bine dar și-astă seară, fără a te supăra,
Cu ghicitori or cu basme iarăș a ne 'ndatora.
El răspunse: — Draga tatii, eu știu lucruri bătrânești
Și ca bătrân nu'mi prea place ghicitori copilărești:
Dar ca să vă împlinesc voia, imi voi lăsa placul meu,
Vă voi spune, dar știu bine c'o să le desleg tot eu.
Buniară ca odată, un sătean la bâlci plecând
Veni copilul la dânsul și îl întrebă zicând:
— Unde vrei să mergi tată? El: — La bâlci copilul meu
Fiul: — Cumpără-mi un fluier, de nu vrei să merg și eu!
Tatăl său făgăduindu-i și la bâlci dacă s'a dus

Ca să-i cumpere un fluer aminte 'și-a și adus.
 Aacsă dacă se 'ntoarse, fiul său l-a 'ntâmpinat
 Și bucurat zie: — Tată! dar fluier 'mi-ai cumpărat?
 El «da» după ce-i răspunse și fluierul i-a întins,
 Și fiul de păreri bune cu două mâini l-a cuprins;
 După ce suflă într'insul și se încercă a cântă,
 — Mă rog, tăticule, zise, na de cântă dumneata.
 Așa și voi acuma veți face la spusul meu,
 Eu să vă zic ghicitoarea și să o desleg tot eu,
 Cu toate că nu mă supăr, puteți să mă întrebați,
 Care n'o puteți pricepe și nu știți s'o deslegați.

Așa dară ascultați:

Intr: De ce latră câinele?

Că nu poate vorbi.

Intr: De ce duce câinele osul în gură?

Că nu are traisă să-l pue.

Intr: De ce roade câinele osul?

Că nu poate să-l înghită.

Intr: De ce se culcă boul?

Că nu poate să șeară.

Intr: De ce-i curg boului bale?

Că nu poate să scuipe.

Intr: Cine gеме nebolind și caută nepierzând?

Porcul.

Intr: De ce fuge iepurele la deal?

Că nu poate să intre sub deal.

Intr: Când stă iepurele și nu fuge?

În frigare.

Intr: De ce șade cioara'n par?

Că nu se poate înțepa în el.

Intr: Când este parul cu amândouă părțile în pământ?

Când e oala pusă pe el.

Intr: Când e noaptea mai mică?

Când te culci seara târziu.

Intr: Când e ziua cea mai lungă?

Când n'ai ce să mândănci.

Intr: Când e ziua cu noaptea tot una?

Când se îmbată gazda dimpreună cu oaspeții.

Intr: Care bucate sânt mai cu gust?

Care se mândăncă cu toame.

Intr : Ce este mai dulce decât toate în lume ?

Limba, când vorbește vorbe dulci.

Intr : Dar ce este mai amar decât toate ?

Iarăș limba, când vorbește vorbe amare.

Ca d'alde astea și alte pe când moș Neagu spunea
 Din care cele mai multe nu le poci minte ținea,
 Váz intrind în bătătură alți doi inși încet pășind
 Și pe cale împreună d'alde ale lor vorbind.
 Fetele cum îl zăriră 'și ziseră : — Vedeți voi ?
 Uite că vine moș popa și arendașul la noi,
 Zicând astfel se sculară care pe unde sedea,
 Cinstea cuviincioasă acestora ca să dea ;
 După dânșii tot deodată veni și un militar,
 Care din slujbă ieșise ș'aducea un lăutar.
 Deci zicându-le să șază, șezură ei în rând,
 Câte o buturuguță în loc de scaune luând.
 Popa zise : — Jupân Iani (așa-l chemă pe arendaș.)
 Crez că ai avut petreceri frumoase pe la oraș :
 Acolo sunt baluri, cluburi, e teatru, e picnic,
 Sunt soarele și alte care nu știu cum le zic,
 De care dumneata poate până în gât ești sătul
 Și de soareaua noastră crez că o să râzi destul.
 Fetele noastre sunt proaste, nu vorbesc politicos.
 Nici știu să întoarcă polea și controdanțul frumos.
 Ele pe la soarele toate furcile își iau,
 Spun, sporesc din gură multe, și din mâini lucrez, nu stau
 Vre-un lăutar de se'ntâmplă să aducă cinevaș,
 Nu-l pun la danțuri să cânte, după cum fac la oraș
 Ci îi cer ca să le cânte d'alde viteazul Mihai,
 Trăgând din arcuș odată să zică zece din grai,
 D'alde acestea și alte cântece vechi bătrânești,
 Care 'n ele se coprinde tot oare-care povești,
 Iar Duminici, sărbătoare, când nu lucrez și șed tot,
 Atuncea se duc la horă și joc până nu mai pot.
 Căci și jocul este iarăș născocit de om mintos
 Ca 'n sărbători să nu doarmă un muncitor, mai vartos,
 Fiind-că șederea, somnul, lesne se face nărav,
 Că ele moleșesc trupul și îl fac leneș, trândav,
 Iar sărbătoarea când joacă e ca și când ar munci,
 Și a doua zi la lucru trupul ușor pot suci.
 Așa dar fetele noastre, ca de oameni muncitori,
 Astă seară o să spuie la basme și ghicitori.
 De aceea știu prea bine că așa mult n'o să stai,
 Să ascuți la d'alde aste și mulțumire să ai.

— Ei ei ! parinte, el zise chind am fost la București
 Am ținut io han mare la strada la Tîrchilești.

Aveam la el una crisma, una iar cu bacalii,
 Si una bragazirie, ostoson trii pravalii
 Tote era ale mele, vindem pasturma, opinți,
 Funii, pacura, liolele, tiotin rumunesc și chinți,
 Avem și una odae, ama țe mare se zic?...
 Incapei ținspreți de oameni, tote mari cu copil mic.
 Chind venea baba de zurna, cu fete, cu lautari,
 Si cu flechei ipochimeni, precupeți tot cu punzi mari
 Ah! se vezi țe frumos baluri am făcut și am zucat!...
 S'are patru ochi nu saturi și urechi de ascultat
 Atunci io paralute am chistigat chitovas,
 Am luvat mosia asta și am facut arendas.
 Omos de chind sunt aițe in sat tot oamenii prost!
 Niți el nu vine la mine, niți eu la altul am fost,
 Tote zile singur, singur, zou, pre mult mi s'a urit,
 Malista chind vine nopte, apoi mi s'a hotarit.
 Lipon, si io asta sara am poftit aiți sa viu
 Sa vezi fetele țe fațe, ca să nu zic che nu stiu
 Ama daca veneam singur de ziaba, nu fațem haz,
 Che fetele de rușine era sa mi facă naz.
 Acum omos bine'mi pare ca sfinția ta ai vrut
 Si-ai venit aiți cu mine la fetele sa ascult.
 Am si o sluga la mine care am fost militar,
 Am porunțit el sa vie aiți cu un lautar.
 Daca vrei su pun sa chinte che io am platit pesin,
 Am dat un firfiric tocma și ținți-zeți dramuri de vin.

— Bine, bine, jupân Iani, popa zise, ești un om
 Politicos, prea de treabă, mai vartos și galantom,
 Te-ai cheltuit astă seară pe fete să le cinstești,
 Să le cânte lăutarul și dumneata să privești.
 Prea frumos, dar de-o-cam-dată lăutarul poate sta
 Și eu după ce m'oi duce atuncea el va cânta.
 Căci e mult pentru un preot ș'aici numai c'am venit,
 Nu doar că neiertat este, că nu e loc necinstit
 Dar însă dumneata poate cumva vei fi auzit
 Că alte are mireanul și-alte popa de păzit.
 După cum este o vorbă din zilele bătrânești:
 «Or vorbește cum ți-e portul, ori te poartă cum vorbești».
 De și iar după cum zice: «omul sfințește pe loc,
 Omul iarăși il preface și in bătaie de joc».
 Cele sfinte in tot locul totdeauna sfinte sunt.
 Nu se spurcă niciodată aceea ce este sfânt,
 Omul iarăși cel de cinste in tot locul e cinstit,
 Că se poartă omeneste și la toți e omenit.
 Iar murdar care se poartă in tot locul e murdar,
 El și ntre oameni de cinste la cuvinte e flecar.
 Noi însă in astă seară o adunare avem,
 Care din cele mai rare ca să o numim putem,

Fiindcă o să petrecem un ceas, două, cel mult trei
 Ca bătrânii mai cu cinste, iar nu ca cei tinerei,
 Avem aici pe moș Neagu, pe cel mai bătrân în sat
 El trăind a văzut multe și multe de cap 'i-a dat:
 Știe povești prea frumoase, cum și basme, ghicitori,
 De-aceea-l și tot chiamă fetele la șezători.
 Noi dar mai ntâi pe dânsul să-l punem a ne cinsti,
 Și din multe care știe ceva a ne povesti.
 — Bucuros, moș Neagu zise, acum am talmăcitori
 Și o să încep a spune la altfel de ghicitori,
 Care numai popa poate să le ghicească frumos,
 Și ghicitorile care sânt din carte mai vartos.
 — Incepe, popa îi zise, acum orcare vei vrea.

Deci dar el își drese glasul, de câteva ori tușind,
 Apoi urmând cu'ntrebarea, popa răspundea ghicind
 De cam zăbovea la ele, una 'n loc de-alta zicând,
 Până să le nemerească mai multe răspunsuri dând
 Și dacă vedea moș Neagu că vre-una n'o ghicea,
 Incepea să spue alta, de după ce o talmăcea.
 Deci eu într'acele multe departe să nu mă duc,
 Erau ca d'alde acestea, pe cât aminte mi-aduc:

Intrebare: Cine nu s'a născut și a murit?

Adam strămoșul.

Intrebare: Cine la moartea lui a intrat în pânțele maică-si?

Tot Adam strămoșul.

Intrebare: Cine a fost corăbierul cel mai dintâi în lume?

Noe (care a scăpat de potop).

Intrebare: Ce cocoș a cântat și s'a auzit în toată lumea?

Cocoșul din corabia lui Noe.

Intrebare: Cine de viu s'a îngropat, mormântul a umblat și mor-
 tul a cântat?

Iona proorocul, când era în pânțele chitului.

Intrebare: Cine a murit și nu s'a îngropat?

Muirea lui Lot, care s'a prefăcut în stâlp de sare.

Intrebare: Cine s'a născut de două ori și a murit odată?

Tot Iona proorocul, care s'a născut al doilea din pânțele chitului.

Intrebare: Cine s'a născut odată și a murit de două eri?

Lazar, cel înviat a patra zi.

Intrebare: Cine s'a născut și încă n'a murit?

Eu n'am născut și încă n'am murit.

Intrebare : Ce este : două stau, două aleargă, două se schimbă și două se sfădesc ?

Două stau : este cerul și pământul. Două aleargă : este soarele și luna. Două se schimbă : este ziua și noaptea. Și două se sfădesc : sânt viața și moartea.

Intrebare : Care este întâia poruncă a lui Dumnezeu :

Postul. Când a poruncit lui Adam să nu mănânce din pom.

Intrebare : Un om avea trei pluguri cu boi, semănă trei obroace de grâu, băgă doisprezece secerători, patru treerători, și esiră tot trei obroace de grâu ?

Omni, este Dumnezeu. Trei pluguri sfânta Treime. Sămânța curântul lui Dumnezeu. Doisprezece secerători, apostolii. Și patru treerători, evangheliștii.

Intrebare : Șase erau, doi stau și vorbeau, și doisprezece se mirau ?

Șase erau : ceasurile din zi. Doi stau și vorbeau : Domnul Hristos și Samariteanca la puț. Doisprezece se mirau : erau apostolii.

Intrebare : Ce sfânt n'a avut suflet și face minuni ?

Sfânta Cruce.

Intrebare : Unde e buricul pământului ?

Aici, unde șez eu : de nu crezi măsaura și vezi.

Intrebare : Unde e dealul mai înalt ?

Unde e valea mai adâncă.

Intrebare : Ce este mai alb ca laptele ?

Ziua, că laptele nu luminează.

Intrebare : Ce viețuitoare umblă dimineața în patru picioare, la prânz în două și seara în trei ?

Omni că, când e mic umblă a două bușile, când e mare în două picioare și când îmbătrânește mai ia și un toiaș.

Intrebare : Am patru surori gemene :

Cu numele asemenea.

Una p'alta se gonesc tot

Și pot să ajungă ?

Roatele carului.

Intrebare : Sunt două surori în lume

Neasemenea la nume.

Una albă, luminată

Și alta neagră, nuntunecată

Se gonesc prin lumea lungă

Și nu pot să se ajungă ?

Ziua cu noaptea

Intrebare: Din pământ ca Adam sânt zidit,
Pe roată ca sfântul George tras,
In cuptor ca cei trei coconi ars,
Când trăiam de toți eram cinstit,
Mă lua 'n mâini și mă pupă,
Iar când, ca toți, și eu am murit
Nu s'a găsit cine a mă 'ngropă?

Borcanul.

Intrebare: De iute ce sunt trei abia mă țin,
Din nasul meu curge miere și venin,
Glas nu am, dar să strig când voi fi pus.
Mă aude răsărit și apus.
Eu lumea o 'mpăciuesc și o 'nvărăjbesc.¹⁾
Eu pe toți îi bucur și întristez?

Condeiul.

— De aste, zise moș Neagu, sânt de nu le isprăvești,
Dar să vă spui acuma niște 'ntrebări cu povești.

Odată trecând pe-o cale și intr'o luncă văzând
Pe un bărbat c'o femeie bucatele lor săpând,
Eu gândind că e bărbatul cu femeea lui, vrusei
Ca să le dau bună ziua și'ntr'acest chip le zisei:
— Bună ziua, om c'omoaie. Iar nevasta 'mi-a răspuns:
— Nu e omul cu omoaia, cu ochii nu ne-ai pătruns,
Ci te uită și ea seama că muma acestui om
Este soacra mamei mele (eu sunt vlăstar și el pom).
Mergând tot gândii în mine ce rudă sânt amândoi.
Și am lăsat pân'acuma ca să vă întreb pe voi.
Cu zicerea «voi» moș Neagu către fete arătă
Și această întrebare la ele o indreptă.
Popa însă îi răspunse: — Asta eu să 'ți-o ghicesc,
Că la așa întrebări grele ele nu se domiresc.
Răspunsul acestei neveste nu e greu de deslegat,
Căci era tată cu fata împreună la săpat:
Spre pildă: «eu fecior tati, iar muma mea lui e nor,
Muma tati prin urmare e soacră despre fecior».
— Așa e, zise moș Neagu ați ghicit'o prea curând,
Acum să mai spun una și să dau altuia rând.

GHICITOAREA :

Prea slăvite împărate, cel ce șezi pre nenăscut
Și te porți pre a sa maică, care nu și l-a crescut.
Ori îmi desleagă cuvântul, or iartă pe fiul meu,
Pe bărbatul maicii mele, carele îl doicesc eu?

1) In ed. primă: *învărăjbez*.

POPA :

— Asta este prea 'ncurcată, și după cum o propui
Trebue și deslegarea singur iar să ne o spui.

Moș NEAGU: ascultați dar :

Un împărat într'o vreme p'oarecare vinovat
Il hotărâse să moară nebăut și nemâncat.
Și băgându-l la 'nchisoare foarte strașnic porunci
Ca nu cumva să-i dea pâine or apă vre-un om aci.
Așa el fiind în pază, p'alți la dânsul nu lăsă,
Decât numai la fereastră viind vorbea fie-sa
Dar când vrea să mearg' aproape strejerii o apucă,
Și o căută să n'aibă a-i da a bea și-a mâncă.
Fie-sa însă ca una ce născuse de curând
Și pe tat-său în cumplita acea osândă văzând,
De câte ori la fereastră vorbea cu el și plângea,
Se plecă ferit la dânsul și-i da pieptul de sugea.
Ș'asa patruzeci de zile la închisoare șezând
Se miră toți cum nu moare nemâncând nimic, nici bând.

Intr'acestea împăratul trecând călare 'ntr'o zi
Să meargă la vânătoare, fata 'ngrab se repezi,
Și ingenunchind îi zise: — O împărate slăvit!..
Și celelalte cuvinte, după cum le-ați auzit.
Care vorbe împăratul neputând a le ghici,
Că ce 'nchipuesc acelea ceru a le tâlmăci,
Și auzind împăratul asupra-i s'a umilit
Și pe tatăl ei iertându-l, îndată l-a slobozit.
Iar cuvintele ei se înțeleg astfel:
Cel ce pre cel nenăscut șezi și pe mama lui te porți,
A zis, fiind că împăratul era pe o călușea
Și pielea stârpitului mânz o pusese peste șea.
Și pe urmă care zise: — Or iartă pe fiul meu,
Pe bărbatul maicii mele, pe care il doicesc eu,
Era pentru că și dedese pieptul către tatăl ei
Și îi ținuse viața ca la pruncii mititei.

POPA :

Acum, cum se vede treaba, a venit și rândul meu,
In hatărul lui Kir Iani să spui vr'o două și eu.

GHCITOAREA :

Tănărule, du-te spune miresii care oiei
C'a venit la nunta mă-ti tatăl tău, bărbatul ei.

Moș NEAGU:

Astă ghicitoare iarăși eu am spus'o într'o zi
Și tatăl sfinției tale se 'ntâmplă ș'o auzi:

Eu eram atuncea dascăl și el era copil mic,
 Tocmai pe când schimbă dinții, ca de șapte ani să zic.
 Și-uite a ținut-o minte s'o puie și l-ai săi fii,
 Dar ia spune-i deslegarea să vedem ce fel o știi ?

POPA. — O știi astfel :

Un negustor oare care bogat, cu stare fiind,
 Insurându-se de tânăr și un fecior dobândind,
 Avu prea mare dorința să-l procopsească 'n științi
 Și la câte negustorii au în lume trebuinți.
 Așa când veni în vârstă fiul său de șapte ani
 Luă și-l duse 'ntr'o țară, depuind sumă de bani,
 Ca acolo'n școli înalte vreme mai multă șezând,
 Să învețe limbi streine și științele de rând.
 Și după ce il așează acolo 'ntr'un pansion,
 Lăsând și de cheltueală ca un sfert de milion,
 Cum se întoarse acasă îndată marfă 'ncercă
 Și către Constantinopol cu dânsa se îmbărcă.
 Dar pe la mijlocul căii, când cu vasul inotă,
 Incepî de un vânt mare Marea a se'ntărâtă.
 Se umflă, ardică valuri ca niște munți, spumegând,
 Și peste stânci cu putere corabia împingând,
 Cum se isbi deodată în bucăți se risipi.
 Se afundă marfa toată, se 'nec toți cât ai clipi,
 De cât numai negustorul d'o scândură s'apucă
 Și plutind așa cu dânsa pe uscat il aruncă
 La o țară depărtată care nu o cunoștea,
 Și unde vorbea o limbă care de loc n'o știea.
 Dacă se văzû pe sine în acel pământ eșit
 Gol, numai într'o cămașe și sărac, ticăloșit,
 Trebui să'ntinză mâna și să ceară mai întâi,
 Apoi slugă să se bage și s'o ia din căpătâi,
 Ca cu incetul — incetul să strângă, să facă spor,
 Și de se va putea iarăși să ajungă negustor.

Acum să-l lăsăm pe dânsul ca un nemernic străin,
 Din bogat cu avut mare, slugă de necazuri plin.
 Și să venim la fiul său cel în țări străine dus,
 Ca să urmeze să'nvețe științi după cum am spus,
 Urmând dar acest la școală în hotărâții lui ani,
 Unde pentru îngrijirea-i lăsase și destui bani,
 Ne mai priimind scrisoare, nici răspuns, nici alt nimic,
 Cu vreme 'ncepû copilul să-l uite, fiind prea mic.
 Muma lui iar ca femeia țările necunoscând
 Și neștiind unde este, nici scrisoare trimițând,
 A gândiț el că părinții trebuie să fi murit,
 De vreme ce nici tatăl său pe la dânsul n'a venit.
 Ba, uitase și orașul în care s'a fost născut
 Ș'al patriei sale nume nu-i mai era cunoscut.

Deci după ce veni 'n vârstă o dorință l-a cuprins
 Să facă călătorie pe acest pământ intins,
 Ca să mai vadă prin lume, țări, orașe și cetăți.
 Să se plimbe prin muzeuri, să mai vadă rarități,
 A și îmbogăți știința, practica a și dezvoltă,
 Intr'acele ce în școală în lecții le ascultă.
 Știind că chiar să învețe cineva 'n Academii
 Când va intra 'n școala lumii îi lipsească se știe mii.
 Așa el cu acest cuget gătindu-se și plecând
 Peste țări, peste hotare, cetăți, orașe călcând,
 Mai pe urmă îl aduse drumul ce-l necunoscut
 În țara sa și'n orașul întru care s'a născut.
 Aci însă, or pământul, or aerul lui l-a tras,
 Or că prin lucrarea firii, 'i-a plăcut și a rămas.
 În alte părți să se ducă n'a mai avut el curaj,
 Se desgustă tot d'odată de drumuri și de voiaj,
 Și în orașul acela rămâind, a trebuit
 Să se apuce să facă vr'un negoț mai potrivit.

Astfel, ca străin acuma, pe nimenea neavând,
 Cu prieteni ce și făcuse încoaci-încolo umblând,
 Zări 'ntr'un loc o femeie în drumu-i unde trecu
 Și, deși nu era fată, dar lui prea mult îi plăcu.
 Cercetă prin un prieten de are cumva bărbat,
 S'află că e văduvită de un timp îndelungat;
 Cum că 'i-a plecat bărbatul cu negoț în alte țări
 Și de prin acele locuri 'i-au venit înștiințări
 Că nu se știe de dânsul în ce părți să se fi dus
 Or că s'a necat pe Mare, or că corsari l-au răpus.
 Care-l jeli pân 'acuma, de și el e de mult mort
 Și nu e un an de zile de când schimbă negrul port.
 Dintr'această dar schimbare lesne vei putea să crezi
 C'o fi vrând să se mărite, că e tânără cum vezi.
 Auzind tânărul astfel vorbind acela de ea
 A și trimis să o ceară de nevastă să o ia.
 Femeii iarăș plăcându-i, uită pe cel răposat,
 Și luă de cununie pe acesta de bărbat.

Să lăsăm acum feciorul cu văduva cununat
 Și să venim la tatăl său cel d'atâția ani uitat,
 Care cu sufletul numai din înec s'a mântuit,
 Și'ntr'o țară depărtată să vedem cum a trăit
 El, după ce întâi slugă la unii alți s'a băgat
 Și după ce învătă limba, se lipi de un bogat.
 Care întorcea negoțul cu sume groase de bani
 Și câștigându-i credința cu 'ncercare de mulți ani,
 L-a pus tovarăș la parte și tot agonisind spor
 Iși făcu capital mare și-a ajuns iar negustor:
 Care în toată sa viață purtând în inimă dor

De prea scumpa sa soție, de iubitul său fecior,
 Și cincisprezece ani tocmăi după ce lacrimi a stors
 S'a pus într'o corabie și la țara lui s'a'n tors;
 Dar, când a văzut orașul în care el s'a născut
 Ii părea că este altul și abia l-a cunoscut.
 Căci, schimbări ce se făcuse pe drum, pe uliți, pe pod,
 Vede lucruri osebite, case, clădiri pe alt mod
 Tot alți oameni și alți tineri înălțați din cei mărunți.
 Bătrâni câți erau murise, cei tineri erau cărunți,
 Aste toate îl făcură oarecum a se'ntrista
 Și la unul dintre hanuri ca tot străinul a stă,
 Ca să nu tragă d'adrepul de-o dată la casa sa.
 Neștiind de mai e vie sau moartă nevasta sa,
 Or că de mort socotindu-l, după ce l-a așteptat,
 Și văzând că nu mai vine, poate s'o fi măritat;
 Ci mai întâi despre dânsa după ce va cercetă
 Și prin urmare pe sine atunci a se arătă.
 Așa dar el de departe, de ea 'ntrebând oarecum.
 Insuși pe vecinii carii nu-l mai cunoșteau acum,
 Află că ea văduvită fiind de vr'o cincisprezece ani
 Nu voia să se mărite cerând'o chiaburi, cu bani,
 Dar de vr'o câteva zile un străin cum a venit
 Se văzură, se plăcură și'ndată s'au învoit.
 Eri a târguit de nuntă celē ce îi trebuia
 Și chiar astăzi dimineată s'a și cununat cu ea.
 Auzind el, zise 'n sine: — Toate's în deșert acum,
 De știam una c'aceasta aș fi mai silit pe drum.
 Și de soseam de aseară azi nu s'ar fi cununat,
 Că de mă vedeă pe mine crez că s'ar fi bucurat.
 Dar acum orce aș face știu că imi va fi deșert
 N'o să folosese nimica, de geaba o să mă cert.
 Dacă cumva ea pe dânsul o fi pornit a-l iubi.
 O să mă arăt de surda că n'o să-i pot osebi.
 După cum e o zicală; «Numai ochii ce se uit
 Ei de frați și de soție și de rude nu se uit».
 Mai vârtos d'atâta vreme după cum nu m'a văzut,
 Chiar și de tot să mă uite e aproape de crezut,
 Căci când plecai eram tânăr ș'acum am îmbătrânit.
 M'am albit de griji, necazuri și fața mi s'a zbârcit.
 De m'oi arătă la dânsa așa precum m'am schimbat,
 Ce'mi va folosi d'o zice: «Nu te cunosc de bărbat!»
 Căci dacă se stinge dorul cel aprins din căpătâi
 Niciodată nu se poate să s'ațate ca întâi.
 După cum proverbul zice: «Amorul cel pre'noit
 Gustul cel dintâi nu-l are ca și orce încălzit».
 Cu toate acestea însă voi să întâlnească p'acel
 Să văz ce persoană este, și de e ceva de el,
 Și de va fi norocită cu vre-un om cum gândesc eu.
 Nici nu mă arăt la dânsii, ei îi las eu Dumnezeu.

După ce gândi acestea rugă el pe un vecin
 Ca să facă ce o face să-l cheme la el puțin,
 Ș'acela mergând îndată 'l-a chemat cu un mijloc
 Pricina și trebuința să n'o priceapă de loc.
 Care viind se 'ntâlnește cu întâiul ei bărbat
 Și cum îl văzû acesta și seama cum i-a luat
 I se părû că în chipu-i vede pe un cunoscut,
 Dar nu putea 'n gând să-i vie cum și unde l-a văzut.
 Și 'ncepû să-i zică : — Frate, parcă te-am mai văzut eu
 Și ochii de nu mă'nșală, ești un prieten al meu.
 Fă bine te rog, de'mi spune cam pe unde ai umblat
 Și numele cum îți este, pe tatăl tău cum l-a chemat?
 Tânărul povesti toate, cum tatăl său l-a fost dus
 În alte țări depărtate și'n pansion cum l-a pus,
 Cum de atâtea ani sumă de dânsul n'a cercetat,
 Și cum fiind mic de vârstă pe părinți și 'i-a uitat.
 Pe când vorbea el aceste, ș'acestălalt ascultă,
 Peste tot cu amănuntul asupra lui se uită,
 Și la mâna lui cea stângă având de cuțit un semn
 Carele îl dobândise de mic ciopliind la un lemn,
 Din acest semn și din vorbe care lui i l-a descris
 Cunoscu că fiu îi este și-atunci către el a zis :
 — Tânărule, du-te spune mireșii că a venit...
 Și celelalte cuvinte după cum le-ați auzit.

El neînțelegând vorba ce o fi inchipuind
 Ducându-se'n grab la dânsa și precum 'i-a zis spuind,
 Cunoaște ea și pricepe că-i eră el fecior chiar
 Și începû să se zmulgă și să plângă cu amar,
 Zicând : — Iartă-mă, o Doamne! că'nainte 'ți-am greșit
 Și-ți mulțumesc că păcatul de-a-l săvârși m'ai păzit.
 Atuncea fiu, tată, mumă cu toții se întâlnesc,
 Care văzând-o nuntașii de mirare se uimesc.

Asta poveste a popii ascultând-o câți eră
 De ciudata întâmplare trupul li se 'nfioră,
 Zicând : — Vai, biata femeie, cum o feri Dumnezeu,
 Și pe fiul său săracul de un așa păcat greu!
 Iar Popa urmă a zice : — Câte 'n lume nu se fac,
 Unele din neștiință ș'altel' cu 'ndemn de drac!
 Precum și 'n sfânta scriptură povestește de Agar,
 Care și ameti pe fiul cu minciuni însăși ea chiar,
 Spuindu-i că nu-i e mumă, ci Sara 'l-ar fi născut,
 Și ea slujnică fiindu-i i l-a dat de l-a crescut.
 Cum e și o ghicitoare pentr'un păcat săvârșit,
 De nu-ți vine parc'a crede cineva să-l fi greșit.

GHICITOARE :

Nani, nani puilul mami, tatăl tău tată și mie,
 Eu sor ție, el mie soție!

DESLEGARE:

La răsărit oare-unde un tânăr foarte bogat
 Cu o fată iar bogată după ce s'a însurat,
 Trăi cu ea în iubire, câștigă și un fecior,
 Apoi muri dintr'o boală, lăsându-l moștenitor,
 Nevasta lui tinerică, fără bărbat rămâind,
 N'a mai vrut să se mărite ci a rămas văduvind,
 Fiindecă prea își iubise bărbatul în viața sa
 Voia ea și după moarte să-i păstreze cinstea sa.
 Și mai cu seamă copilul care cu el semănă,
 Orcând se uită în chipu-i inima își îmbună,
 Il iubea peste măsură, tot pe brațu-i il culcă,
 Il sărută cu nesațiu și moralul îi strică.
 După ce crescû copilul și se făcû măricel
 Duhovnicul a oprit-o să nu mai doarmă cu el,
 Zicând: — De-ți iubeai copilul nu se cădea să-l răzgâi.
 Să nu-l săruți el să vază, ci când doarme să-l mângâi.
 Așa ea îndată 'n casă atuncea il osebi
 După ce el începuse a sărută și-a iubi.
 Slujnica lor cea din casă pe la dânsul când venea
 Sărea, o luă 'n brațe și 'n multe chipuri glumea.
 Muma sa care de-acestea nici în somnu-i nu visa,
 Fiindecă il iubea, noaptea intră în odaia sa
 Ca, când dormea să-l sărute după cum obișnuia.
 După cum și într'o seară viind într'acest chip ea.
 El după cum adormise, apucând a-l mângâia
 Ingreuindu-o somnul adormi aci și ea.
 El deșteptându-se 'n urmă și cine e neștiind,
 O luă îndată 'n brațe că e slujnica gândind,
 Ea iar greu cum adormise pân' a se dezmetici
 El și săvârși păcatul ea până a se zmuci.
 Dar vai! viindu-și în fire și fugind numai decât,
 Incepû să se bocească, scoțând suspin amarât,
 Pân la ziuă vărsă lacrimi și se vaită tot mereu.
 Ne îndrăznind ochi să ridice la chipul lui Dumnezeu,
 Și pe unicul său fiu care pân' aci-l iubea atât
 Nu mai vrea nici să-l mai vază, așa de mult l-a urit
 Precum și 'n acea zi încă ocazie căutând
 Il trimise într'o țară, sumă de bani numărând,
 Ca acolo să urmeze la osebite științi
 Și 'n străinătăți să uite răzgâiala de părinți.

Deci după ce il trimise, rămâind se tot gândea
 Și muștrarea ei de cuget ca un vierme o rodea.
 Dar când se simți pe sine că și grea a fost rămas
 Ca o lovită de trăznet era să moară 'ntr'un ceas,
 S'a bătut în cap cu pumnii, hainele și-a sfâșiat,
 Văzând c'o să se vadească nelegiuitu-i păcat
 Se bolnăvi de 'ntristare, zăcu, se 'nsănătoși.

Rușinată chiar de sine din casă nu mai ieși.
 Intr'aceasta viind vremea, ș'o fată dacă născu
 Chemă, o dete la doică și în taină o crescū.
 Când se făcū măricică n'a mai vrut a o lăsa,
 Ci ca o fată de suflet o aduse 'n casa sa.
 Ca văzând-o totdeauna să se mustre de păcat
 Și lacrimi de pocăință să verse neincetat.
 Ca David odinioară pe Solomon când privea,
 Care din nelegiuire fiu născut el il avea,
 Se rugă cu umilință și lui Dumnezeu cântă,
 Zicând: — O Doamne! mă iartă după marea mila ta.
 Ca născutul dinainte-mi totdeauna il privesc,
 Am greșit unuia ție, rău am făcut, mă căiesc!

Fiul ei dar, ce-l trimise prin școli în străine părți
 După ce isprăvi cursul învățând feluri de cărți,
 S'a întors cu atestatul în vârstă de însurat
 Și văzând fata de suflet pentru dânsa a 'ntrebat.
 De care mumă-sa-i spuse că în doru-i hotărit
 Și a luat-o în casă ca să-i ție de urit,
 El însă tot des văzând-o s'a amoretat de ea
 Și puse în gând să ceară de nevastă să o ia.
 Mumă-sa simțind prin taină că pe fata o iubea,
 Incepū cam oare-care frică iar în cuget a avea,
 Ca nu cumva dintr'aceasta răul a se mai mări
 Și puse 'n gând cu vr'o fată în grab a-l căsători,
 Precum și'n taină chemându-l: — Fătul meu, ii zise ea.
 Mi-a venit de la o fată care cere să te ia
 O știi prea bine, copila e frumoasă și de neam,
 Are și prea bună zestre și 'mi place nor' să o am,
 Așa dar să grăbim treaba, mai curând să ne 'nvoim,
 Ca să n'o pierdem din mână și 'n urmă să ne căim
 Fiul său răspunde: — Mamă! de voiești ca să mă'nșori
 Să'mi dai pe cine imi place, iar de n'ai vrea, mă'nșori,
 — Dar ție care iti place, zise ea, și nu voiesc?
 — Fata ce o crești în casă, răspunde el, o iubesc.
 — Vai de mine! zise muma, apoi tu nu'mi ești fecior?
 Și pe dânsa iar crescând-o, nu 'ți-e ție ca o sor'?
 Mai vartos una ca dânsa, ce ca slugă o am eu.
 Aș priimi ca să fie d'o potrivă 'n neamul meu?..
 Nu se poate nici odată astă faptă să o fac'
 Ci alege-ți tu mai bine o altă fată pe plac
 Căci, chiar și rudele noastre ca s'o iei nu 'ngăduiesc
 Și nici că 'ndrăznesc vre-odată asta să o pomenesc.
 Răspunde el: — Ți'am spus, mamă, că pe asta o iubesc.
 Sora soarelui să fie, alta eu nu priimesc.
 Zicând aceste se trase și 'n casa lui a fugit,
 Iar muma sa pân' la suflet inima iar 'și-a rănit.
 Zicând: — O vai și-amar mie! Of! ce păcat făcui eu!

Și-acum diavolul silește să facă altul mai greu,
 El de ar cunoaște taina care numai eu o știu
 Și care n'a mai făcut-o pe pământ vre un om viu.
 N'ar umbla să ceară fata și încă o ar urî
 Și pe mine judecata și legea m'ar omori.
 O vai! amar mie, Doamne!.. Numai de fața ta eu
 Nu pot vr'o dată ascunde acest greu păcat al meu!

După aceste cuvinte mâinile încrucișind,
 Sta, se miră ce să facă, multe în sine gândind.
 Atuncea intrând d'odată doi frați d'ai lui tată-său
 Și gășind-o pe dânsa supărată așa rău,
 Ea apucând ca la rude, despre fiul său a spus
 Că pentru fata din casă cerere 'i-a fost propus.
 Și cum că nu mai voiește cu alta a se'nșură,
 Ci o voiește pe dânsa de nu-l poate stămpără.
 Iar ei au zis: — Fă-i pe voie, dă-i-o, dacă el o vrea,
 Ce trebuie să te superi și să-ți faci inimă rea?
 Dar vrei să zici că copila nu este așa de neam?...
 La aceasta să nu cauți, toți suntem tot din Adam.
 Destul dacă lui îi place și o voiește atât.
 Îngrijește de-i cunună și treaba s'a hotărât.
 Lui zestre nu-i trebuiește, are părintesc rămas,
 Ad' să-i însoțim acuma, însuși noi într'acest ceas.

Deci dar rudele silind'o care taina n'o știa,
 Trebui să se supue și să-l cunune cu ea.
 Dar această însoțire mai mult inima-i strivi,
 O amări pân' la suflet, sângele îi otrăvi.
 Și mustrarea ei de cuget mai cu asupra crescând
 Vărsă izvoare de lacrimi, ziua și noaptea plângând.
 Carele păcat de moarte vrând ea a-l mărturisii
 Din mulțime de duhovnici unul nu putu găsi,
 Ca să se poată pricepe canon a-i orândui,
 Printr'un fel de pocăință sufletul a'și mântui
 Căci, nici scris nu se găsește, nici cuiva în gând 'i-a dat
 Că s'a putut face'n lume un asemenea păcat.
 În cele din urmă însă la unul din ei mergând
 Și cu lacrimi la picioare-i în genunchi cu rugi căzând,
 — Părintele meu! îi zise, fă-ți milă, nu mă lăsa,
 Și 'n mai mare desperare sufletul nu'mi apăsă.
 Ci vezi, te rog, chibzuiește ce fel să mă pocăiesc
 Și într'un chip rânduește'mi canon să mă mântuesc.
 Cuviosul preot zise: — Căința-ți o 'nțeleg eu
 Și-aș vrea pentru mântuirea-ți să'mi pui și sufletul meu,
 Dar în alt chip nu voi face de cât înadins plecând
 Să mă duc la sfântul Munte, ș'acolo sobor făcând
 Cu prea cuvioși duhovnici, însuflați cu duhul sfânt,
 Ca să'și dea fiește-care părerea și-al său cuvânt.

Văduva scoase o pungă cu galbeni din al ei sân
 Și îi zise : — Priimește acești, bunule bătrân,
 Pentru drum de cheltuială, care-ți trebuie să-i ai,
 Cum și unde te vei duce milostenie să dai.
 Or unde socotești du-te, cercetează și să vii
 Să-mi insuflețești speranța, că sunt moartă între vii.

Lăsând duhovnicul toate plecă p'acel drum întins,
 Numai pentru mântuirea acelei femei înadins,
 S'ajungând la sfântul Munte strânse sobor de părinți,
 Tot bătrâni cu iscusință și procopsiți în științi,
 Căroră dacă le spuse și-i întrebă de canon,
 Fiește-care rămase înmărmurit p'al său tron.
 Nici nu le venea să creadă că ar putea cineva
 Așa păcat peste fire să facă 'n lume cândva.
 După ce se 'ncredințară că negreșit s'au urmat
 Și după ce între dâșii cu cutremur s'au mirat,
 Făcând sfat toți împreună pentru ăst păcat urât
 S'au întors către duhovnic și canon au hotărât,
 Cum că femeea aceea care 'l-a fost săvârșit,
 Cu 'ndemnarea diavolească pân'acolo a pășit,
 Trebuie așa să facă : — Când va fi o mare zi
 La biserică să meargă, când o pot toți auzi.
 Atunci în mijloc să iasă și cu glas mare strigând
 Spuind să'și mărturisească tot păcatul ei pe rând
 Apoi la vre-o mănăstire se va și călugări
 S'acolo cu pocăință să plângă pân'o muri.
 Asemenea și copiii după ce s'or despărți
 La câte o mănăstire și ei se vor împărți.

Luând răspunsul acesta duhovnicul cel trimis
 Se întoarse la femeie cu canonul ei înscris,
 Care după ce i-l spuse i s'a părut foarte greu,
 Dar a trebuit să-l facă de frica lui Dumnezeu.
 Și-așa la o sărbătoare în biserică fiind,
 Când eră lume mulțime, ca la zi mare viind,
 Vru să se mărturisească ; dar când sosi în mijloc
 Ii veni 'n gând de rușine și rămase mută'n loc.
 La o altă zi iar mare când către mijloc pășea
 Rușinându-se de rude a amuțit iar așa.
 Dar în cele după urmă își ia inima în dinți
 Și la biserică 'n mijloc stând ca ieșită din minți
 Se mărturisi, de față și copiii și toți fiind,
 Și de rușine îndată din biserică ieșind
 Se luară și copiii după dansa rușinați.
 Strecurându-se prin lume cu ochii în jos plecați,
 Și cum ieșiră d'odată unul nu s'a mai văzut,
 Parcă 'i-a 'nghițit pământul chiar din acelaș minut.

Deci cu 'ntâmplarea aceasta făcându-se 'n norod svon
 Indată și un duhovnic se urcă sus în Amvon
 Și 'ncepând un cuvânt zise: — O voi, mume și părinți!
 Creșteți pe copiii voștri întru bune cuviinți.
 Nu-i răzgâiați nici odată, tot sărutându-i mereu
 Ci le insuflați moralul și frica lui Dumnezeu.
 De vorbe nerușinate cât veți putea să-i opriți,
 Și voi iar așa cuvinte între dânșii nu vorbiți.
 Sfătuiți pe slugi, pe slujnici să nu vorbească ocări,
 Să n'auză, nici să vază dela dânșii desfrânări.
 Când îi auziți că'njură or în ce chip între prunci
 Sub vr'un greu canon să-i puneți, când calc astfel de porunci
 Că copilul ce aude și ce vede alți făcând
 Indată se molipsește și-l vezi făcând sau zicând.
 Și un nărav rău cu sine trage pe un altul mai rău,
 Pe cel mic dacă îl face, la cel mare e 'n desfrâu,
 Că copilul n'are minte să judece răul pas,
 Nebunia lui îl trage în prăpastie de nas.
 Și când învață năravul, anevoie îl dezberi.
 Că or care nebunie are'n sine și plăceri.
 De aceea de mic încă trebuiește înfrânat,
 Arătându-i ce e bine și ce este defăimat,
 Ca să știe și să fugă de păcatul ne iertat.
 Să cunoască sfânta lege despre câte ne-a legat,
 Și să tremure când vede p'altul fapta rea făcând,
 Iar să nu cază într'insa pe acela imitând.
 D'alde aceste și alte un părinte e dator
 Totdauna să și învețe pe fată sau pe fecior:
 Iar de va urmă 'npotrivă acestor ce le zic eu,
 Să știe că va da seama 'naintea lui Dumnezeu.
 Și voi iarăși, fii și fete, vă supuneți la părinți
 Urmați întru-ascultarea și umblați ca niște sfinți,
 Vă feriti, fugiți de rele, vă păziți, nu-i amăriți,
 Nu-i cufundați în necazuri, îi iubiți și nu-i uriti,
 Că părinții niciodată răul vostru nu-l voiesc
 Ci totd'auna spre bine vă cert' și vă sfătuesc,
 De și vă supărați tare voile când vă înfrâng
 Și prea cu greu vi se pare dacă în frâne vă strâng.
 Dar ei prevăd mai nainte cursa 'n care o să dați
 Și ferindu-vă vă apăr, ca să nu vă cufundați.
 Ca musca care'n dulceață aleargă p'alta văzând
 Și își răpuse viața, că merge la trai crezând.
 Că părinții nici odată răul fiilor nu-l vor
 Or la câte-i înfrunțează privește 'n a lor favor.
 Căci precum de mici crescându-i 'i-a ferit de foc, de vânt,
 De soare, de frig, de apă și de alte câte sunt,
 Așijderea feresc iarăș și după ce se măresc,
 Să nu cază într'o cursă precum mulți se potienesc,
 De și se pare mulți tineri a fi la minte deștepti.

Dar nu-i venea să se 'ncrează singur așa numa 'n el.
 Se temea să nu greșească nici cât bobul de nisip.
 Nu cumva să-l talmăcească în vr'un deosebit chip.
 Pe alți boieri iar să 'ntrebe că il vor râde-i era.
 Cum să scape de pedeapsă se gândea și se mira.
 Pân' la soroc rămăsese vre-o cinci zile acum,
 Și trebuia la 'mpăratul a se 'nfățișa orcum,
 Li părea prea cu rușine gândind la acel minut,
 Când il va 'ntrebă împăratul, cum să tacă ca un mut!
 Și cum iarăș să răspundă vre-un cuvânt străvăgant,
 Și să iasă cu necinste să-i zică că e pedant.

Aceste gândind în sine s'apucă numai decât
 Ia hainele slugii sale, se 'mbracă în port urit, .
 Și necunoscut de nimeni plecă singur prin oraș
 Doar va găsi să-i deslege vre-un cuvânt cinevaș,
 Și când întâlnea pe uliți din cei mai bătrâni ceva,
 Le propunea ghicitoarea și cu cinste-i întrebă.
 Dar văzând că pierde vreme nimica nefolosind,
 Că mulți da numai din umeri, ce să-i zică neștiind
 Li veni 'n gând să se ducă și prin cărciumi, prin odăi
 Auzind cum că în ele se adun și buni și răi.
 Mai cu seamă pe la birturi unde merg și procopsiți,
 Care n'au soții și singuri să petreacă's mulțumiți.
 Intrind dar într'o odaie și vr'o câți-va inși văzând
 La o masă împreună făcând chef mâncând și bând,
 S'alătură lângă dânșii și dându-le un bonjur
 Și ei iar îi mulțumiră cu toții, cum sta 'mprejur.
 După aceea îndată scoate, trânteste un ban
 Și cărciumarului zise ca să umple un borcan,
 Acei strănși cu întâmplare, fiind tot cam craidonași,
 Cum văzură trântind banul, se îmboldiră cumvași,
 Șoptind : — «Mă! uite golanul, pe lângă el binișor.
 Să-l lingușim și să-l facem să mai dea la vinișor.»

Deci scurgând ei la pahare și verzi, uscate 'ndrugând,
 Găsind prilej și boierul făcū 'ntrebare, zicând :

«Ce este întâi iubit

Și'n urmă e neprivit?»

E! aș! îi răspunse unul, asta e cireașa chiar,
 Ea când iese timpurie în luna lui Cireșar
 Fiecare o iubește, îi dă cinste 'n casa sa
 Ș'osebit o prețuește puind'o la masa sa,
 Iar dacă încep să iasă alte poame după vreme
 Nici nu se uită la dansa, ci zice că are viermi.

Boerul privind la dansul zise în cugetul său :
 «Se cam nemerește bine vorba ăstui nătărău !»
 Și după ce închinară cu paharul de rând iar

- Să lăsăm acestea zise, și alta să'mi ghiciți dar.
 «Ce e în toate isprăvit
 Și apoi e nepotrivit?»
- Asta e măgarul, zise altul care-l auzi.
- Bine, îi zise boierul, ce fel și cum, spune, zi!
- Apoi nu vezi, îi răspunse, că el este isprăvit
 Ca și alte dobitoace, dar este nepotrivit,
 Că la trup este cât mânzul, la cap ca un armăsar,
 Urechile-i de o palmă, și glasul-i ca de măgar.

Auzind astfel boierul zise, în gândul său iar ;
 «Văz că se lovește ș'asta, că mai așa este chiar»
 Apoi văzând că nu este nici de cum vin în borcan
 Porunci să mai aducă și trânti încă un ban.
 Acești carii de boierul erau cu vin adăpați,
 Văzând de sub așa haine bani galantomește dați
 Intrară în bănuială între ei cu a șopti
 Și cam luați pe sub mână acei bani a-i socoti,
 Zicându-și : «Măi ! nu e treabă, gâtul de și ne udăm,
 Dar cu galantomul ăsta toți de potcă o să dăm,
 Ci ia noi să cam trimitim poliția s'o vestim,
 De cât cu vre o năpaste aici să ne pomenim ;
 Că ăsta i-a furat banii or de la stăpân cumva,
 Or din vre o altă parte și s'a apucat să-i bea.

Auzind boierul șoapta a șters'o pe loc d'aci,
 Lăsând a treia întrebare și alții a 'i-o ghici,
 Că'n astfel de uniformă a vizită nu voia
 Poliția, cu parada care trebuia să-l ia,
 Și s'ajungă de poveste că prin cârciumi a umblat
 Să auză mic și mare, și boer și împărat.
 Acuma dar ce să facă, o întrebare mai având ?..
 Se socoti în tot chipul și-i veni iarăș în gând
 Cum că și prin cafenele din procopsiți se duc mulți,
 (Carii de multă știință ajung până și desculți).
 Așa schimbă acum portul într'un călător străin
 Și la o cafenea merge unde fel de oameni vin :
 Căfea, ciubuc poruncește, șade, privește 'mprejur.
 Și îndată viind unul îl cinste cu un bonjur.
 Incepă să-l cerceteze de negoț cu rezon bun,
 Cerându-i pe lângă astea și o lulea de tutun.
 Boieru 'ntinse chiseaoa, lângă dânsul cum ședea
 Și cafegiului zise ca și o cafea să-i dea.

Deci ei din vorbă în vorbă, o vorbă alta născând,
 Veni locul ghicitoareii și îl întrebă, zicând :

«Ce e'n cinste priimit
 Și apoi e și suduit?»

Iar el îndată răspunse : — Asta sunt însumi chiar eu.

— Prea bine, zise boierul, tu ești chiar doritul meu.
Poți merge acum cu mine pân' acasă într'un ceas?

Și'ti dau câte un leu plată pentru fiecare pas.

— Bucuros, merg, el răspunse, dacă zici că'mi vei plăti
Și nu numai pân' acasă, ci merg unde vei pofti.

Deci, fără a ști boierul aceea ce el gândea,

S'a dus cu el la împăratul răspunsurile să și dea.

Pe carele împăratul văzându-l infățișat

Ii căută hotărârea și găsind'o l-a'ntrebat :

«Ce e întâi cinstit

Și'n urmă e neprivit?»

De și această 'ntrebare chiar pe persoana-i privea,

Dar de multă bunătate împăratul ce-o avea,

Priimi de bun răspunsul, «e cireașa», cum a zis,

Și îl întrebă a doua, care era iar în scris,

«Ce e 'n toate isprăvit

Ș'apoi e nepotrivit?»

Și această întrebare ca și 'ntâia-l privea chiar,

Dar zicând că, «e Măgarul», împăratul tăcu iar.

A treia iar întrebare care privea tot p'aci

I-o propuse împăratul și îi zise a ghici,

«Ce e 'n cinste primit

Ș'apoi e și suduit?»

Atunci boieru îndată p'acel om față l-a pus

Și a zis : — Acesta este, în drept răspuns l-am adus.

Iar omul deschise gura, pe loc cum îl arătă,

Și cu «mulți ani» pe'mpăratul după ce îl salută,

Zise : — Slăvite împărate ! eu sunt cel nenorocit,

Carele am fost în cinste și am fost și suduit.

Că cum am ieșit din școală cu-obicinuit atestat,

Moșul înălțimei tale fiind atunci împărat,

În curtea împărătească în slujbă m'a priimit

Și nici tatăl meu, poci zice, atâta nu m'a iubit ;

Dar dimpotrivă asupra'mi ceva când se supără

Cu câte-i venia la gură strigă și mă ocără.

Și când îi trecea necazul, sau vina'mi când o uită,

Ca la un pământesc inger asupra mea se uită.

Murind el, eu iar în cūrte în slujba mea am rămas

La tatăl mării tale moștenire sau miras,

Și el asemenea iarăși în cinste m'a priimit,

Și încă mai cu asupra eram la dânsul iubit,

Dar când de vre o pricină pe mine se supără.

Atunci să fugi să iei câmpii, vai de capul meu eră !

Apoi necazul trecându-i iar ca întâi mă iubea,

Mă chemă cu binișorul și cu dulceață mi vorbea.

În scurt am trăit cu dânsul, cum zic, dulce și amar,

Acum nu știu ce'mi vei face împărăția ta iar !..

De spunerile acestui făcând împăratul haz,

Uită toată supărarea și avutul său necaz.
 Căci, alta-i era întrebarea și'n alte părți a ajuns,
 În loc să-i dea dezlegarea 'i-a adus om drept răspuns.
 Care prilej își găsisse în palatu-i a intra
 Să spuie c'a fost în slujbă și că procopsit era.
 Și bun fiind împăratul, se arată mulțumit
 Și pe amândoi în slujbă cu cinste 'i-a priimit.
 Isprăvind sluga povestea, urmând zise: — Iacă eu
 Am împlinit în drept slujbă rândul stăpânului meu.
 — E! bine, el îi răspunse, pentru asta mulțumesc.
 Acum spune inche una, frumos, iar imperetese.
 Ke'ntii mos Neagu am spus doi, pe urma Popa iar doi,
 Asa trebuie sa spunem tot iar kite doi si noi.
 — Apoi jupâne! el zise d'om sta noi, după cum zici,
 Să spunem tot câte două toți câți ne aflăm aici,
 Mai vârtos povești de alea de care dumneata ceri,
 Nu ne mai ajunge rândul pe toți nici în patru seri.
 Care va să zică geaba ai plătit la lăutar,
 Mai bine țineai să șează firfirica'n buzunar.
 Ș'acea cinzeacă mai bine o sugeam eu de cât el,
 Că, uite, n'o să ne cânte, cum văz nici un cântecel.
 — Lasa, more, Stane, lasa, — stăpânul său a răspuns,
 Iaca n'a chintat cocosu s'are vreme de azuns.
 Daca merg io cu parinte, tu aiți remui stapun,
 Afara dela mos Neagu, care este mai batrun,
 Pune atunți lautarul se chinte or chite vrei,
 Ama acus nu se poate che este aiți erei (popă).

SLUGA: Așa, ascultați dar :

Un împărat oare unde, în ce țară o fi fost
 Nu știu, n'am citit'o'n carte, am auzit'o de rost,
 El câștigase'n viață numai trei moștenitori,
 Dar nu avea nici o fată ci toți era tot feciori,
 Împărăteasa lui însă din suflet dorind, voia
 Ca să aibă și o fată în palat pe lângă ea,
 Neputând astfel să facă dorința a'și împlini,
 Stând intru una din zile în cuget ce îi veni,
 Luă o fată străină, frumoasă care-i plăcui,
 Și ca o fată de suflet pe lângă ea o crescui,
 Care cât mergea spre vârstă atât fața-i inflorea
 Și pe cât creștea p'atăta mai frumoasă se părea.
 Fața ei era ca crinul, părul în cap auriu,
 Ochii era ca seninul, obrazul trandafiriu.
 Buzele ei ca mărgeanul, dinții ca mărgăritar,
 Cu un cuvânt intru toate era ca un lucru rar.

Deci, viind feciori'n vârstă și'mpăratu 'mbătrânind,
 Puse în gând să-i însoare încă'n viață trăind.
 Și așa, chemând în taină pe cel mai mare fecior,

— Eu, fătul meu, să știi, zise, am pus de gând să te'n sor.
 Vecinu 'mpărat imi serie cerând să ne incusrim,
 Cu o fată ce o are p'amândoi să v'nsotim.
 Iacă mi-a trimis și chipul ca să te incredințezi,
 Este destul de frumoasă, zugrăvită cum o vezi,
 Și osebit de aceasta e procopsită 'n științi,
 Mi-a spus de dânsa și alții, nu numai ai ei părinți.
 Fiul său răspunse : — Tată! ca unul ce'ți sunt fecior.
 Să'ți dau toată ascultarea și supunerea's dator :
 Zi'mi să mă duc în războaie, poruncește'n foc să sar,
 În apă și unde-ți place, de vrei să mă jertfesc chiar,
 Gata sunt în tot minutul, mă plec până la pământ,
 Iar cât de insurătoare să nu'mi pomenești cuvânt.
 — De ce? îi zise 'mpăratul, destul în vârstă nu ești?
 Ce pricină te oprește să nu te căsătorești?
 — Alt nimic, iubite tată, feciorul său a răspuns,
 Că sunt în destul de mare și în vârstă mea ajuns,
 Ce cât imi este că voia n'o să vrei să mi-o 'mplinești,
 O să'mi stric în deșert vorba și o să te necăjești.
 — Ce lucru e, tatăl zise, care tu o să mi-l ceri.
 Socotit atât de mare de nu'mi este prin puteri?
 — Nu că nu'ți e prin putere, îi răspunse fiul său.
 Ci zic că n'o să vrei numai, ci o să mă ții de rău.
 — E! bine, tatăl său zise, iacă îți făgăduesc
 Că de loc n'o să mă supăr, și poate s'o și'mplinesc.
 — Iubesc, fiul său răspunse, pe fata care o crești,
 Insoțește-mă cu dânsa, de se poate și voiești.
 Ii răspunse împăratul : — Dar or ai inebunit?
 Ți-ai eșit cumva din fire și de ea mi-ai pomenit?
 Nerodule! ea 'ți-e ție întocmai ca și o sor'
 N'ai gândit că nu se poate cu dânsa să te însor,
 De ți-ai aruncat asupra-i amorul ca un nebun
 Ș'apoi să mi propui acuma cu ea să te și cunun?
 Te țineam că ești cu minte, dar acum te văz prea prost
 Și la părerile mele de tot amăgit am fost.
 Lasă acea nerozie ș'ascultă cuvântul meu,
 Să te'nsoțesc după lege cu fata care zic eu.
 — Scumpul meu tată, el zise, știam eu că nu 'mi-o dai
 Dar și nici nu iau pe alta chiar în bucăți să mă tai.
 Acest cuvânt pe 'mpăratul și mai tare supărând
 Il goni afară'ndată cu înăsprime zicând :
 — Fugi, piei, nu sta înainte'mi, tu fiu împotrivor!
 Și spre a ta rușinare pe frate-tău o să'n sor.

Ieșind el, chemă 'npăratul pe feciorul mijlociu
 Și începî cu blândețe a-i vorbi ca la un fiu,
 Zicând : — Fătul meu, ascultă să vezi de ce te-am chemat;
 Eu pe frate-tău cel mare foarte mult m'am supărat,
 Că i-am propus să se 'nsoare, și el ca un nevoiaș

Încep să'mi facă neazuri, tocma ca un copilaș,
 Și de aceea in locu-i pe tine te întăez,
 Voi să te'nsoar mai 'nainte ca pe el să rușinez
 Iacă 'mpăratul (cutare), îmi scrie de fie-sa,
 Și această încuscrire nu voesc a o lăsa,
 Fiind că se 'nvecinește și-l avem lângă hotar.
 Fata iar e înțeleaptă, și frumoasă ca ea rar.
 Socotesc dar că am cinste la cele ce îți vorbesc,
 Și'mi vei împlini dorința cu ea să te însoțesc.
 Fiul său ș'acesta iarăș propunerea ascultând
 Tot asemenea răspunse, că: — Nu mă însoar, zicând :
 Și'năsprindu-se 'mpăratul îl întrebă: — Dar ce vrei ?
 N'o să te'nsoari nici odată ori alta-ți place să iei ?
 El mai ocoli cu vorbe cugetul său ascunzând,
 Dar nevoindu-l să spuie zise și el răspunzând :
 — Dacă, iubitul meu tată, vrei să mă căsătorești,
 Însoțește-mă cu fata care in palat o crești,
 Când auzi împăratul că și acest fecior iar,
 Cerând ca și cel mai mare tot aceiaș fată chiar ;
 — Nebun ești, zise 'mpăratul, apoi ea ți-e ca o sor
 Nu gândești că nu se poate cu dânsa să te însoar ?
 Lasă-ți dorința neroadă, ascultă de sfatul meu
 Și te'nsoțește cu fata care ți-am ales-o eu.
 — Mă iartă, el zise, tată ! că am îndrăznit prea mult
 Dar nici iar să iau pe alta, mort, tăiat nu te ascult.
 Aceste ale lui vorbe pe 'mpăratul supărând
 Il izgoni dinainte-i, ocărându-l și zicând :
 — Semețule, asta'ți este respectabilul răspuns ?
 La-atăta nerușinare și 'ndrăsneală ai ajuns ?
 Ieși ! ieși mai curând afară ! du-te, băga-te-aș in tun !
 Ia-te cu celalt de mână, că nici tu n'ai fost mai bun !
 Pentru negliobia voastră și eu cinstea vă ridic
 Și o să'nsoar mai înainte pe cel de cât toți mai mic.

Ieșind ș'acesta afară necinstit și ocărât,
 Chemă 'mpăratul să vie celalt fiu numaidecât.
 Și viind tot așa iarăș și către dânsul a zis,
 Cum că 'mpăratul cutare de încuscrire i-a scris,
 Și frații săi nu voiră să-l asculte nici de cum,
 Zicând și unul și altul că nu se'nsoară d'acum,
 Ci incaî el să-l asculte și p'acea fată s'o ia,
 Că va trăi o viață prea fericită cu ea.
 Dar câtă îi fu mirarea când auzi că și el
 Nu voește să se'nsoare cu altă fată de fel !
 Ci tot pe acea din casă, care ceilalți o cerea,
 Asupra-i s'amorezase și după dânsa murea.
 Și, de ar fi vrut acuma s'o dea la unul din ei,
 Dar cui s'o dea mai înainte, că o cerea câte-și trei ?
 Chibzuind dar împăratul cum ar putea folosi,

In cele mai după urmă cu cuviință găsi
 Ca să-i trimită prin lume, să umble în depărtări,
 Să-și uite de acea fată, să vadă și alte țări.
 Și așa fără zăbavă pe câteși trei frații chemă,
 Cari viind toți de față astfel cuvântu-și urmă:
 — Eu dorii ca un părinte pe toți pe rând să vă'nsor,
 Să văz și eu în viață'mi vreun nepot din fecior,
 Voi însă toți din potrivă într'un gând v'ați întâmplat
 Și imi cerurăți pe fata care o cresc în palat.
 Cum vedeți, fata e una, în trei nu pot să o fac,
 Cui să o dau mai înainte, și pe care să împac?!
 Trebuiește, prin urmare, numai unul să o ia,
 Și în alt chip nu poci face hotărârea pentru ea.
 De cât din voi fiecare câte un drum apucând
 Și în trei părți ale lumii tot d'odată toți plecând
 Să umblați din țară'n țară și din cetăți în cetăți,
 Unde veți vedea în toate osebite rarități.
 Căci tot locul din natură are și dar osebit,
 Un' cu une, ș'alt cu alte bunătăți e'mpodobit.
 Din voi dară fiecare pe unde se va plimbă
 Or ce mai prețios lucru în vreo parte va afla,
 Care să nu se găsească în ținutul meu de fel,
 Și care ca o minune mi-l va aduce cu el,
 Pe acela și îndată cu fata-l voi însoți,
 Și cât imi va fi puterea il voi și îmbogăți.

De această hotărâre feciorii lui auzind,
 Și pe fată fiecare cu înfocare iubind,
 Prea bucuroși priimiră să facă acel voiaj.
 Luară bani și plecară cu un osebit curaj.
 Fără să li se mai pară că se va'ntâmplă altfel:
 Speră fiecare 'n sine că va lua fata el.
 Așa feciorul cel mare către India luând
 Și prin cetățile toate plimbându-se și umblând,
 Văzú într'una din zile în piața unei cetăți
 Strigându-se la vânzare vreo câteva bucăți.
 Și stând la acea 'nbulzeală și el ca un privitor
 Aude strigând telalul la vânzare un covor,
 Și lumea care de care la acel glas îndrăzneț
 Cu sute, cu mii de galbeni înălță mereu la preț.
 Auzind de suma mare feciorul de împărat
 De o curiozitate pe-oarecine a 'ntrebat:
 — De ce covorul acela la atât preț a ajuns?
 Iar acel om la 'ntrebarea-i; — Dar au nu știți? i-a răspuns,
 Și urmă zicând: — Covorul e vrednic și de mai mult
 Căci nu e, cum ți se pare, numai pentru așternut
 Ci este un covor magic, sau descântat și vrăjit,
 Este cu solomonie, dacă vei fi auzit:
 Când vrei să mergi într'o parte și vei șede pe covor,

Cum zici : «Hai unde 'mi-e gândul», ajungi îndată ca'n zbor.
 Astfel pe el auzindu-l feciorul de împărat,
 De cât toți mai cu asupra prețul i-a adăogat,
 Și căzând covoru'n parte-i numără banii pe loc,
 Bucurându-se în sine de un astfel de noroc,
 Zicea : — Acuma știu bine că fata o s'o iau eu,
 Că' duc un lucru ce nu e în ținutul tată-meu.

Al doilea fecior iarăș spre partea Chinei mergând,
 Și-asemena și acesta prin multe cetăți umblând,
 Vede și el o oglindă, ce în strigări se vindea
 Și chiar ca la o minune oamenii se grămădea.
 Se oprește să privească și el ca ceilalți de rând
 Și auzind la preț mare acea oglindă 'nălțând,
 Curios, cu nerăbdare, întrebă numai de cât
 Cum că, ce este pricina de este scumpă atât ?
 Cel întrebat îi răspunse cu un deosebit ton :
 — E scumpă, fiind că este oglinda lui Solomon,
 Carele cu nțelepciune lucruri mari a săvârșit,
 Câte n'a făcut natura mintea lui le-a născocit,
 Din care și până astăzi prin lume tot se găsec,
 Precum și oglinda asta c'ar fi a lui o numesc,
 Fiind că omul într'insa pe loc cum se va uita
 Poate vedea pe orcine, la el cum va cugetă.
 Auzind el, de odată de fată în gând 'i-a dat
 Și cum o văzû 'n oglindă ochii când 'și-a aruncat,
 Începû să 'nalțe prețul, peste alți adăogând
 Și îi rămase asupra, mai mult nimenea nedând.
 Soase și numără banii, se făcû pe ea stăpân
 Și în tocul ei puind'o, o băgă la piept în sân,
 Zicând : — Un astfel de lucru nici n'a văzut tată-meu
 Și crez fără indoială că o să iau fata eu.

Al treilea fecior iarăș care de-odată plecă
 Și el cu acelaș cuget spre alte părți apucă,
 Cetăți, sate și orașe în drumu-i întâmpinând,
 Prin nenumărate târguri umblând tot și cercetând,
 Nu putû alt să găsească de cât iar la un mezat
 Văzû strigând de vânzare un măr foarte minuat,
 Din care, la ori ce boală, mâncând pe om vindecă,
 Chiar și din cumpăna morții sănătos îl ridică,
 Prețul lui se innălțase la mare sumă de mii,
 Fiindcă lungea viața avea prea mulți mușterii ;
 Feciorul de împărat însă că-l va luă el crezû
 Și tot adăogând prețul asupra lui și căzû.
 După ce numără banii și-l puse în buzunar,
 Zise : — Știu că acest lucru e în lume cel mai rar,
 Care, socotesc, îndată tatăl meu cum l-o vedea
 O să ia fata de mână și mie o să 'mi-o dea.

Deci, într'acest chip toți frații câte ceva cumpărând,
 Și fiecare pe față că o va lua crezând,
 Au plecat să se întoarcă, și așa cum veneau ei
 La un oraș oarecare se'ntâlniră câteși trei.
 Începură să se'ntrebe despre unde au umblat
 Și de prin acele locuri ce lucruri au cumpărat?
 Spuseră, se lăudară, lucrurile toți scoțând
 Și magica lor putere fiecare arătând.
 Când spuse cel cu oglinda, îi ziseră ceilalți: — Poți
 Ca să ne arăți într'insa să vedem pe față toți?
 — De ce nu, el le răspunse. Și oglinda deschizând
 Văd ținându-i lumânarea, pe păt de moarte zăcând.
 Atunci cel cu mărul zise: — Eu o scol cu leacul meu.
 Cel cu covorul răspunse: — Și in grabă vă duc eu.
 Zicând aceasta îndată pe covor toți cum s'au pus
 Ca săgeata într'o clipă la bolnavă au ajuns.
 Și cum i-a atins de buze mărul cel vindecător
 Se sculă 'n grab' sănătoasă fata înaintea lor.

— Puteți să'mi ghiciți acuma, zise sluga către ei,
 Cui a dat fata 'mpăratul? cine-a luat-o din trei?
 Căci, mai întâi cel cu mărul cu drept cuvânt o cerea,
 Că de nu-i da să o scoale, negreșit fata murea.
 Cel cu covorul cerând-o, că are drept iar zicea
 Că, or și cum murea fata dacă el nu-i aducea.
 Și cel cu oglinda iarăș zicea într'acelaș fel
 Cum că, ca să ia pe față și mai mult drept are el,
 Căci, de nu eră oglinda-i să o vază că zăcea:
 Nici covorul, ba nici mărul folos ei nu-i aducea.

Pe când toți își bătea capul și în tot chipul gândea
 Din acei trei frați la care ei pe față să o dea
 Răspunse din șezătoare o față mare zicând:
 — Eu nu știu dintre ei cine mai mult drept o fi având;
 După părerea mea însă tot dreptul îl are ea:
 Să-și aleagă care-i place și pe acela să-l ia.
 La acest cuvânt al fetii: — Bravo! au zis câți eră
 Și 'ncepură norocită însoțire a-i ură.
 Iar Stan, sluga, auzindu-i că o laudă pe ea,
 — Bună treabă zău, le zise, eu spui ș'altul bravuri ia!
 Arendașul zise: — Stane lasa bravuri îți dem noi
 Și'n locul teu dăche-i spune istorie inche doi.
 — Ca unui stăpân, el zise, sânt dator să mă supui,
 Că la d'alde povești d'astea câte vreți poci să vă spui.
 După ce zise aceasta, stând se gândi puțin
 Și aducându-și aminte începă să zică-astfel:
 — Știu și eu o ghicitoare tot ca a moș popi iar.
 O s'o spui, dar nu știu bine dacă este așa chiar.

GHCITOARE

Frate din tată, fiu nevesti mele, du-te spune
Tată-tău, că a venit fiu-său, bărbatul nevestii lui.

DESLEGARE

Un tânăr de vârstă crudă văzând că muma-i muri
Se răzni 'n alte orașe și se și căsători.
Apoi după scurtă vreme la oaste fiind luat
Și trimis în bătălie ca fiește-ce soldat.
Unde prin incungiurare fiind de vrăjmași rob
I-a venit nevestei veste că bărbatu-i a perit.
Ea acuma ce să facă?... Cum trăise mai nimic:
Era tânără în floare-i ca și o fată, să zic.
Se 'ntâmplă atunci de vine un văduv străin la ea,
Sosit din alte orașe și se mărită, il ia,
Făcând ș'un fecior cu dânsul și când crescū măricel
Scăpând atuncia soldatul s'a întors la dânsa și el.
Dar până să intre 'n curte alții colac i-a luat
Că nevasta-i de-atunci încă după alt s'a măritat.
Incepū el să-i întrebe, ce fel de bărbat ținea,
Cum i-e numele, porecla?... Și ei pe rând ii spunea,
Pe când vorbeau ei acestea ieși'n poartă un flăcău;
Și ei ii ziseră: — Iacă, ăsta este fiul său.
Soldatul luându-i seama, după cele ce 'i-a spus,
Capul tatălui său parcă il vedea pe dânsul pus,
N'a mai avut indoială, că, tatăl său neștiind,
Chiar pe noru-sa luase, in acel oraș viind.
Ș'atunci chemând pe flăcăul la mumă-sa 'l-a trimis,
Zicând: — «Frate din tată... și c. l.» cum am zis..

După ce se cunoscură prin acest al său cuvânt
Că o amestecătură de rudenie toți sunt
In loc să se veselească că sănătoși s'au văzut,
Peste toți amară jale tot d'o dată a căzut.
Că neingăduind legea asemenea însoțiri
A trebuit să se facă acum două despărțiri.
A depărtat zic și socru și bărbat de casa ei.
Și-a căzut nenorocirea d'odată pe câteși trei.
Pe urmă Dumnezeu știe ce se va fi mai urmat.
Eu însă de o poveste cu aceasta am scăpat.

ARENDAȘUL

Asta poveste prea mică, io am spus che mare voi
Tot ca ala intii care am spus pentru tine doi.

SLUGA

Dar asta care am spus'o nicăiri să n'o avem?

ARENDAȘUL

La asta pe deasupra dăruiala s'o ținem.

SLUGA

Asta nu e dăruială, ci vine ca un plocon,
Bunioară când îți vine cineva cu vr'un clapon,
Că dăruiala e'n urmă, nu întâi, la început.

ARENDAȘUL

Azunge atuta vorba, țe sa zici am prițeput.

SLUGA : Ascultați dar :

Imi povestia unul cum că ar fi fost
In Constantinopol un om de neam prost,
De-ăi de care crește ca un copaci gros,
Sucit în tulpină și strâmb, nodoros,
Netrecut prin școală ca și un lemn chiar
Tăiat cu toporul, nedus la tâmplar.
El pe lângă alte multe neciopliri
Avea și asuprăși mai multe pociri.
Să lăsăm că'n spate eră cocoșat,
Că nu e al firii lucrul întâmplat,
Ci în celelalte : buze, nas, urechi.
Le avea 'n mărime ca două perechi.
Il vedeai in toate de fire greșit,
Ca când lași un lucru nedesăvârșit.
De știință iarăș, după cum am zis,
Or'e pe răboaje el avea înscris.
Dar însă cu banii carii se vestea
Luă nevestică frumoasă ca stea.
Și cu jaluzia-i dintr'al nunții ceas
O 'nchise să șeză sus într'un kafas,
Că avea saraiuri ca cei mai bogați,
Și nu lăsa 'n ele nici de cum bărbați.
Atât peste fire eră temător
In cât eră 'n vreme tot bănuitor,
Și după ce oameni nu vrea 'n casa sa,
Nici scotea 'n plimbare pe nevasta sa,
Nu cumva să vază vre un frumușel
Și să-i alunece ochii după el.

Biata lui nevestă petrecu tăcând,
Ca 'ntr'o pușcărie închisă șezând,
Până când salteaua în pat putrezi
Și 'ndrăznind îi zise astfel într'o zi :
— Ce o fi, bărbate, pentru Dumnezeu !
Mult o să mai ție așa traiul meu ?
Trei ani sunt imi pare de când ne-am luat

Și la noi în casă om n'a mai intrat.
N'ai tu vreo rudă, or vr'un cunoscut?
Că doar în pădure nu te-ai fi născut...
Să-i aduci să vie de vorbă, să stăm,
Cu ei să petrecem, să ne ospătăm,
Cum vedeam părinții adesea făcând.
Cu rude, prieteni mâncând, petrecând.
Iar tu la plimbare cândva nu mă duci,
Nici la noi în casă pe-alții nu aduci.
Zău! iacă-ți spui dreptul că mi s'a urit
Cu așa viață și trai amărit,
Și d'o fi tot astfel să mă pedepsese,
Mai bine o moarte, decât să trăiesc!
Auzind bărbatul zicându-i astfel,
Că și plânge viața și traiul cu el,
Se gândi în sine și se socoti,
Despre care 'ndată un plan pregăti,
Și așa în piață mergând înadins
Fără prelungire doi amici 'și-a prins,
Intocmai ca dânsul strâmbi și cocoșei,
Precum și la chipuri ca el frumoșei.
Și fiind aceștia oameni scăpătați,
Mergând pentru haine în grab' târgui,
Anterii, giubele l'amândoi croi,
Însă din materii tot de acel fel,
Și-i îmbracă 'ntocmai asemeni cu el:
Nu vrea el să aibă ei schimbat ceva,
Ca să nu s'arate mai țațoși cumva,
Ci la fel cu dânsul fiind îmbrăcați
Semănă la toate ca trei gemeni frați.
Și după ce astfel frumos îi găti
P'amândoi acasă la masă-i pofti
Și'ntr'un loc lăsându-i acasă s'a dus
Și nevastă sale de dânsii a spus,
Zicându-i ei: — Dragă azi să te gătești,
Că la masa oaspeți ai să primești.
Auzind nevasta acest al său glas
De mare mirare coprins'a rămas,
Și luă toporul să cresteze'n prag,
Că-i aduce oaspeți soțul ei cel drag,
Deci cu bucurie orânduind ea
Cele pentru masă câte trebuia,
Iată cățelușul în curțe lătră,
Și el cu doi oaspeți în curțe intră.
De ceiace vede mirarea o ia
Și ca o nălucă o închipuia.
Ii părea că ochii ei poate o'nșel
Pe trei inși să vază la toate 'ntr'un fel
Dar dacă intrară în casă-i văzù

Și a fi aevea atuncea crezû.
 Acest plan prost însă și prea nătărău,
 O scârbi asupra-i pe ea și mai rău,
 O făcû să-i pară că în răs o ia
 Și cum că își bate astfel joc de ea.
 Atât o mahnise ăst lucru nerod,
 Cât i se pusese în gât ca un nod,
 Și de și în viață-i ea până acum
 În gând n'avusese pas rău nici de cum,
 Ci și iubea consortul pe cât se putea,
 Il cinstea ca inger și il socotea,
 Spusele-i cusururi ea nu le vedea
 Punea în zicală temeii, și credeă.
 Adică : — Bărbatul nu stă în frumos,
 C'ar fi de cât dracul ceva mai chipos.
 Dar văzând această urmare d'acum
 Hotări să plece și ea pe alt drum.
 Așa împreună atunci ospătând,
 Cum și după masă de vorbă șezând,
 Când avû bărbatu-i treabă a ieși
 Ceva pe afară de a săvârși,
 Ea trimise 'ndată, slujnica zicând :
 — Du-te l'acel oaspet, spune mai curând
 Că, când se va duce stăpănu-ți cu er,
 După prânz în piață la cafea toți trei,
 El să se întoarcă să vie aici
 Că voesc a-i spune o taină, să zici.
 După ce se duse slujnica la el
 Și cum o învățase șopti 'nctinel.
 Când s'a'ntors îi zise : — Te duseși să i spui?
 — I-am spus, îi răspunse. O'ntrebă : — Dar cui?
 — La acel din dreapta, la care 'mi-ai zis.
 — Dar, proasto, la dânsul eu nu te-am trimis
 Du-te spune ălui dincolo de el.
 Și mergând îi zise și lui tot la fel.
 Sosind și bărbatul p'amândoi îi ia
 Și cu dâșii merge drept la cafenea.
 Acolo 'mpreună șezând, povestind,
 Și 'mbulzeală multă de oameni fiind,
 Se strecură unul ș'afară ieși,
 Ca când vre-o treabă vrea a săvârși,
 Și plecând se duse unde l-a poftit,
 La femeia cărui bine i-a voit,
 Carele în casă în grab' cum veni
 Cu celalt în urmă-i se și pomeni.
 Acum ce să facă a nu se vedeă
 Ș'aceasta 'ntre dâșii de gol să se dea,
 Cel dintâi se bagă aci 'ntr'un dulap,
 (Negândind că și face peire de cap),

Al doilea iarăș cum intră și el
 Fără să mai șază pe scaun de fel,
 Iacă și bărbatu-i vine în acel ceas
 Văzându-se singur în cazin rămas,
 Nevasta văzându-l în grab alergă
 Și p'acesta iarăș în ladă-l băgă.
 Bărbatul ei însă în casă intrând
 Și d'alde acestea fără să-i dea 'n gând,
 Șade și își umple un ciubuc să bea,
 Poruncind să i facă încă ș'o cafea.
 Apoi cu inctul trăgând și sorbind
 Cu necaz în sine zicea el gândind :
 — Vezi ce îmi făcură acei doi mișei!
 Mă pui să'mi vărs punga, să-i îmbrac pe ei,
 Le gătesc bucate ca să-i ospățez
 Și cu băntură îi indestulez,
 Iar ei mă lăsară prin taină fugind.
 Nedându-mi de știre și nemulțumind !
 Iar și eu găsindu-i știu ce să le fac,
 O s'apuc îndată și o să-i desbrac
 Și acele haine le-oi purtă tot eu,
 Că după croială vin pe trupul meu.
 Gândind el acestea se sculă, plecă
 Și drumul spre piață iarăș apucă.
 Ca să vază oare nu-i va întâlni
 Și despre purtare a le mulțumi?..
 Dar neintâlnindu-i, intră'n cafenea.
 Să și uite necazul care-l cătrănea.

Nevasta-i văzându-l de acasă dus
 Alergă îndată lasă-l în dulap pus,
 Deschizând îl vede mort înăbușit,
 Cu spaimă la ladă în grab' a pășit,
 Ridicând capacul se uită la el,
 Vede că murise năbușit ș'acel.
 Stând în loc uimită se tot chibzuiă
 Cu doi morți în casă ce să facă ea?..
 În cea după urmă îi veni în gând
 Și-a trimis pe roabă ca cât mai curând
 S'alerge s'aducă un hamal cu sac,
 Și fără zăbavă veni c'un sărac,
 Îl chemă în casă, îi spuse zicând :
 — Azi cu întâmplare în casă șezând,
 Viind fără veste ăst nerușinat
 Năvăli asupra'mi beat inverșunat,
 Și vrând să mă apăr, cum l-am îmbrâncit,
 S'a izbit cu capul și 'ndată a murit.
 De-aceia cu sacul te-am chemat să vii,
 Să-l arunci în mare, dar tainic să fii,

Că îmi este teamă și rușine chiar
 Asta să se aple de vre un flecar
 Să mă aibă 'n gură ș'a mă cleveti
 S'afle stăpânirea ș'a mă necinsti.
 Du-te, du-l în grabă și vin să'ți plătesc,
 Uite îl am gata: un împărătesc.

Il luă hamalul, în sac îl băgă
 Și drept către mare cu el alergă,
 Il aruncă 'ndată și s'a 'ntors la ea
 Pentru osteneală banii vrând să'și ia
 Dar el pân' să vie, ea pe' cellalt mort,
 Cum eră întocmai la chip și la port.
 În mijlocul casii târâș l-a adus,
 Și suind hamalul treptele în sus,
 Îi ieși 'nainte și 'ncepù la el:
 — Așa 'mi făcuși treaba?.. Zise el: — Ce fel?
 — Apoi uite mortul, îi răspunse ea,
 Acù curând sacul și d'aci îl ia.
 Bietul om, săracul, ca unul ce-a fost
 Ușurel la minte și cu totul prost,
 De ceea ce vede sta și flueră,
 Crezând că chiar mortul ce l-a dus era,
 Și se miră 'n sine ca, cum și ce fel
 S'a 'ntors mortu 'n casă 'nainte de el:
 Așa silit fuse bietul om sărac
 Și-apucând îndată îl băgă în sac
 Il luă 'n spinare, în fugă plecă,
 Îl duse la mare și îl aruncă,
 Și 'napoi dând fuga plata sa să'și ia.
 Mult îi era teamă că iar va 'nvia,
 Și cu grije mare pe când se ducea
 A se uită 'n urmă-i se tot întorcea.
 Când tocmai la poartă hamalul veni,
 Și din prag în curte picioru'și porni
 Uitându-se în urmă-i văzù că venea
 Bărbatul femeii de la cafenea.
 Socotind că este iarăși acel mort,
 Având trupul, chipul și totul său port,
 Incepù să-i facă cu o mână semn
 Și 'n cealaltă mână pregătind un lemn,
 Ii zicea: — Măi frate! stăi nu fii mișel,
 Până să'mi iau plata 'ngăduie nițel,
 Ș'ei veni atuncea după ce mă duc.
 Ii zicea el multe, dar lui nu-î păsă,
 Ci intră în curte ca la casa sa,
 Neștiind că 'n casă s'a făcut omor,
 Gândea că hamalul e un cerșetor.

Dar hamalul care eră necăjit,
 Ca turbat asupră-i pe loc a sărit
 Și 'ncepù să-i care cu lemnul din mâini,
 Dând chiar ca hengherii când omoară căini.
 Auzind nevasta 'ncepù a țipă,
 Dar surda! de moarte nu-l putù scăpa,
 Că hamalul gura-i nici n'o ascultă.
 Ci da tot într'una și nu se uită.
 După ce-l ucise și-l lăsă întins,
 Zise către dânsa de necaz cuprins :
 — Acum trebuiește să'mi dai indoit,
 Că, uită-te numai cum am ostenit,
 El n'a fost mort bine, ci' am tăbărit
 Eu, uite, acuma, de l-am omorif.

Sărmana nevestă de alt necaz dând,
 Care nici odată nu i-a dat prin gând,
 Se 'ntoarse în casă și oftând plângea,
 Sta 'n nedomirire, mâinele 'și frângea,
 Cum și ce să facă, în casă să-l ia
 Și ca lumea toată să-l îngroape ea ?
 Dar sute de gânduri voia-i apăsa
 Că, cum se dea veste pentru moartea sa ?
 Ce, să zică lumii când o va 'ntrebă,
 Neputând în altfel vorba a-și schimbă;
 Nu putea să zică «dambla i-a căzut»,
 Vedeă că nu este cuvânt de crezut.
 Că'n fruntea și 'n capu-i sta tot lovituri,
 Se vedeă și 'n față-i de lemn dătături,
 Și putea 'n nevoie lesne a cădea,
 Că eră pe față toate să se dea.
 Neputând să facă de frică altfel
 Gândi să-l arunce 'n mare și pe el.
 Așa se preface că altul n'a fost
 Și poruncind zise hamalului prost :
 — Du-te dar ș'acuma cu el unde știi
 Iacă, n'ați și plata, ca să nu mai vii.

Stan, aici povestea o mai precurmă
 Și despre lungirea-i cuvântu-și urmă :
 — Pân'aci povestea a fost ce a fost
 Nefind atâta, am spus'o și prost,
 Dar d'acu 'nainte să o ascultați,
 Să stați și să râdeți și să vă mirați,
 Să vedeți cu mortul ce s'a întâmplat
 Ce a mai pățit și ce s'a urmat !

* * *

Cu atâta nerăbdare stând aşteaptă toţi pe Stan
 Incât pân' să reinceapă, zăbava le părea an,
 Vrând s'auză sfârşitul basmului pân'aci spus
 Ce s'a întâmplat, să vază, mortului de hamal dus.
 După ce puţinţel însă stătù el şi se gândi,
 Tuşi, işi drese iar glasul şi povestea 'şi înădi
 Zicând: — Luând dară hamalul pe mortul acei femei
 Care gândea el că este numai unul, iar nu trei,
 Mergea pe drum ducând sacul şi 'ntru sine se gândea:
 «Acum cum e seara bine şi nu se poate vedea,
 Poci la uşa unei cârciumi să stau afară din prag
 Şi să cer de osteneală un pahar de vin să trag.
 De n'aşi fi cu beleaua 'n spate puteam la mult să mă 'ncurc,
 Că pân' m'oi duce şi 'ntoarce toţi cârciumarii se culc».
 Deci el până să ajungă la cârciuma care bea,
 Unde îi plăcea lui vinul şi pentru el tot robea,
 Prăvălia se 'nchisese, lumânarea s'a fost stins,
 Şi el dacă bătù 'n uşe şi cu o mână a 'mpins,
 A început să şi strige: — Deschide, măi cârciumar,
 Şi dă-mi aicea la uşe măcar numai un pahar;
 Dă-mi curând că mor de sete, deschide zic, nu mai sta,
 Că dai de belea cu mine, mor aici la uşa ta!
 Cârciumarul însă care păzea al instrucţiei glas,
 Ca 'nci uşa să deschiză târziu pe la acest ceas,
 Pe când strigă, auzindu-l, în odaia sa şedeă,
 Se făcea surd în tăcere, vr'un răspuns fără să-i dea,
 Dar hamalul, stând la uşe fără a se stâmpără
 Cu câte îi venea la gură il ocără şi 'njură.
 În cele mai de pre urmă cârciumarul necăjit
 Pierde răbdarea, deschide, iese la uşe 'ndărjit,
 Şi cu un ciomag porneşte în spinare a-i cără,
 Fără să ştie că bate p'al din sac care eră.
 Şi 'nchizând îndată uşa în odaia lui s'a tras,
 Iar hamalul cade 'n pragu-i scoţând un amortit glas:
 — Aoleo! mor măiculiţă! Cârciumarul m'a ucis!
 Şi după aceste vorbe alt nimica n'a mai zis.
 De cât scoţând din sac mortul aci 'n prag i l-a lungit
 Şi 'ngrab la picior luând-o, la casa lui a fugit.
 Cârciumarul dup'aceasta culcându-se, adormi,
 Se gândea cuprins de frică ceva a nu pătimi.
 Zicând: — Săracul de mine! făcui destul de urit,
 Cum am dat prin întunerie poate că l-am omorît!
 Şi mâine iacă veleaua, în vre-o nevoie încăp
 De nu o să poci viaţa cu toată starea să-mi scap!
 Parcă îl aduse naiba, măcar cine ar fi fost,
 Nu se cădea într'atâta c'un beţiv să mă port prost.
 În cugetele acestea aflându-se turburat,
 Se'ntorcea şi-i zicea iarăş un alt gând astâmpărat:
 «Omule dormi, odihneşte, nu fii nebun într'atât.

El fugi speriat de tine, iar nu că l-ai omorât :
 Se poate omul să moară așa 'ntr'o clipă de ceas,
 Din trei lovituri să cază și să nu mai scoată glas ?!
 Pe când el gândea aceasta, fiind foarte ostent,
 Il fură somnul îndată și nu s'a mai pomenit,
 Și tocmai cam despre ziuă deșteptându-se, tuși
 Și viindu-i ca să-și facă obiceiul său, ieși.
 Deschizând la pod să meargă cu ochi cârpiți somnoros,
 De mort se 'mpiedică 'n ușe prin întunericul gros,
 Și in pod peste cap cade de-a berbeleacu mergând,
 Își belește fruntea, nasul, toema'n mijloc ajungând,
 Spăimântat de jos se scoală vâitându-se de dureri,
 Și aminte își aduce de toate a celei seri ;
 Se uită, vede pe pragu-i un om mort țepăn lungit
 Și crede cum că el însuși l-a omorît negreșit !
 Tremură, cuprins de frică, coraj să-și dea se silea
 Și se gândeste acuma cum să scape de belea,
 Așa in vecinătate-i fiind și un măcelar,
 Pe care avea el pizmă că venea 'n cărciumă-i rar,
 Apucă, târăște mortul, cu greutate, cu chin,
 Il duce tocmai la ușa aceluia biet creștin,
 Il ridică in picioare, cum era înțepenit
 Și rezimându-l de ușe-i cât mai curând a fugit.
 Măcelarul iar de noapte s'a sculat, s'a îmbrăcat,
 Și-a luat toporu'n mână și la scaun a plecat.
 Dar cum deschise să iasă, mortul se porni nițel,
 Ca când vrea să intre 'n casă-i, împingându-l și pe el.
 Măcelarul mai îngrabă socotind că e vr'un hoț
 Care nu 'ntrebuințează de cât astfel de negoț.
 Vrând de el să se ferească, toporul își întremă,
 Incepû prin întunerec a da ș'a strigă : — Mă ! mă !
 Dar mortul, ce să-l auză ? ...Căzû jos și se lungi,
 Iară el că-l omori însuși a crede se amăgi.
 Spăimântat și el de frică să nu cază in nevoi,
 Vede că trece îndată p' aici un car cu doi boi,
 Carele de greutate și de neunș scârțâia
 Și omul de mână boii ședea 'n car și moțâia,
 Curele se întâmplase să fie un biet pescar,
 Ce ieșea din târg afară de noapte cu pește 'n car.
 Măcelarul cel puternic și in mâni țepăn, vârtos,
 Ia pe mort și il aruncă in spate-i cu fața'n jos.
 Pescarul mergând cu dânsul, de ziuă s'a luminat,
 Tocmai din oraș afară când eră lângă un sat.
 Aci coborând din caru-i dete un hăis ! cea ! la boi,
 Și ocoli 'mprejûr carul, să se uite inapoi,
 Cum văzû pe mort, îndată, gândi că e un hoț chiar
 Care pe drum se urcase să-i fure pește din car
 Și'ncepû la el să strige : — Fugi mă ! n'auzi dă-te jos !
 Și văzând că nu ascultă, îl lovi cu un lemn gros.

Apoi uitându-se 'n fața mortului posomorit,
 Crezî fără îndoială că chiar el l-a omorît,
 Și se miră ce să facă?... unde să-l ducă acum?
 Tremură, îi eră frică să-l arunce aci'n drum.
 Ca nu în urmă-i să treacă cumva vreun călător
 Și văzând, să-l bănuiască pe el de omorător,
 Ci mai merse înainte pân'la niște arături
 Unde pe un lup plugarii îl goneau cu strigături,
 Și își lăsase merindea lângă un drum sub un pom
 Fără să stea lângă dansa s'o păzească vreun om.
 El oprind, ia mortu 'ndată, îl pune lângă pom jos
 Îi ridică și-l proptește, făcând să șadă frumos.
 Pune merindea 'nainte-i și-o lingură 'n mâna sa,
 Potrivind ca când mănâncă, fără ceva a-i păsa,
 Și cât mai ingrabă pleacă ca să fugă d'acolea.
 Până nu sosesc plugarii, — să se scape de belea.
 După ce plecă pescarul, vin și plugarii la pom.
 Cari încă de departe aruncând ochii la om,
 Văd merindea înainte-i și el pareă sta mănecând,
 De ei fără să-i mai pese, nici ochii la ei întorcând.
 Ei, de om rău socotindu-l, cu temere toți au stat
 Și 'ncepură să-l gonească, strigându-i din depărtat.
 Apoi văzând că tot șade nesfiindu-se de ei
 Luă și azvârli unul asupra-i e'un retevei,
 Și tocmai în cap lovindu-l la pământ l-a doborât,
 Care văzând toți crezură că chiar ei l-a omorît.
 Acuma de altă frică și de spaimă s'au cuprins
 Mirându-se ce să facă cu mortul ce sta întins?
 Stând așa 'n nedumerire iacă văd trecând un om
 Călare, ș'un mânz în urmă-i și'n mână cu un chilom.
 Ei se scoal' cât mai în grabă, acel cărlănaș opresc
 Și de curmeziș pe mortul în spatele-i indoiesc.
 Apoi dându-i drumu 'ndată, și ei pe fugă se duc.
 Se depărtează pr'n țarini și de muncă se apuc.
 Mânzul, abia ducând mortul, și depărtat rămăind
 Dete o rinchezătură după muma sa strigând.
 Atunci se 'ntoarce și omul înapoi a se uita
 Și văzând mortul pe mânzu-i, de om viu îl socotea,
 Începî la el să strige: — Dă-te jos, mă, nebun ești!
 Ce 'mi-ai încălecat mânzu să-l strici și să mi-l spetești?
 Și văzând că de strigarea-i nu se spăimântă de loc,
 Își pregătește kilomul, se 'ntoarce necăjit foc,
 Îi dete în cap, vreo două, mortul după mânz căzû.
 Și 'ntins la pământ văzându-l, că-l omorî el crezû.
 Ce să facă!.. Stă se miră, speriat e'a făcut omor,
 Tot se uită să nu treacă să-l vază vre-un călător,
 Că așa e orșicare când face vreun păcat:
 De frică cumpătu 'și pierde, știindu-se vinovat,
 Mai vartos acela care fără a-i veni prin gând

I se întâmplă de face din greșeală rău nevrând,
 Cugetele lui îndată pravila de față-i pun
 Și pârători pentru vina-i parcă aleargă și-l spun.
 Care de spaimă, de frică, stând ca de trăznet lovit,
 Se miră cum să ascunză răul ce l-a săvârșit?
 Asemenea și acesta, văzând c'a făcut omor,
 I se părû de odată că 'n capu-i a căzut nor.
 I-a coprins ochii, vederea, fața i-a posomorit
 Și nu cunoscû pe mortul că e de mult omorit.
 Și descălecând îndată cu funie il legă
 Și pe calul său târându-l într'o luntre il băgă.
 Care se afla 'n marginea a utuia eleșteu.
 Il propti în ea să șază ca când ar fi fost un viu,
 Aci fiind ș'o lopată în mâini s'o ție l-a pus
 Și ca când sta s'o mâie lăsându-l ingrab s'a dus.
 Peste puțin iacă vine cu pușca un vânător
 Pe eleșteu să găsească vre un vânat zburător;
 Vede pe omul în luntre stând ca viu în zisul fel
 Și în rogoz niște rațe sălbatice în drept el,
 Strigând la el vânătorul: — Fugi, omule, de-acolea.
 Fugi că o să slobod pușca și-o să mă dai de belea!
 Rațele auzind glasu-i și sburând toate din loc,
 El luând o zburătură, azvârle necăjit foc,
 Și cum il lovește 'ndată il culcă numai de cât
 Care văzându-l și crede cum că el l-a omorât,
 Se sperie, 'ncremenește, stă, se uită împrejur,
 Intocmai cum se ferește când face răul vr'un fur.
 Năavând alt ce să facă, după ce se socoti,
 A imbrâncit c'un lemn luntrea la mai adânc a pluti.
 Și fugi cât mai ingrabă, lăsându-se de vânat,
 Cu totul muștrat de cuget c'a făcut mare păcat.
 După dânsul vin pescarii, căutând luntrea să și ia,
 O văd dusă tocma 'n mijloc și un om dormind în ea.
 Incep toți din guri să-i strige?... A! mă! n'auzi! cine ești?..
 Ce mi te-ai culcat în luntre, alt loc să dormi nu găsești?
 Strig', mai strig' încă o dată și văzând că nu-l deștept,
 — Da e beat mă, or surd, zise din ei cel mai înțelept,
 Și-o să strigați până mâine fără să-l mai deșteptați,
 Ci luați lemne or petre și într'insul aruncați.
 Tocmai după cum el zise, îndată cu toți făcând,
 Cu cărămizi și cu pietre pe cel din luntre 'nproșcând,
 — Stați mă! zise din ei unul, nu e surd și este beat,
 Imi pare că-l omorărăm și tot nu l-am deșteptat;
 Ci să fugim mai în grabă și în luntre să-l lăsăm,
 Cineva să nu ne vază. că toți de nevoie dăm.
 Fugind ei și lăsând luntrea în voia ei a 'notă.
 Ajunse tocmai la moară mai 'nainte de-a 'noptă.
 Și intrând în secol morii, apa cum il repezi
 Se 'nțepeni pe sub roată și troznind se auzi:

Iesé morarul îndată, se uită, stă fluerând;
 Apoi abia scoțând luntrea și om într'însa văzând.
 Crezù că el mânând luntrea, apa furându-l l-a tras
 Și-l omori roata morii belindu-i obraz și nas.
 Il coprinse groază, frică, vre un rău a nu păți,
 De vre-o pără nedreaptă a se invinovăți.
 Și precum se inoptase și 'ncepuse a plouă,
 Cât mai curînd din acel loc îngriji de a-l lua,
 Care și 'n sat la cotețul unui sătean alergă
 Și ca când ar fură păsări, pe mort cu capul băgă.
 Săteanul cam către ziuă în bătătură ieșind
 Și ghemuit la cotețu-i pe oare cine zărînd,
 Incepù la el cu gura și cu un lemn se 'ntremă,
 Mergând spre el și strigându-i: — Ce faci tu, acolo, mă?
 Și văzându-l că tot șade, și 'ntuneriu cum eră,
 Cu necaz mare, orbește, se pornește a-i cără,
 Găini, cocoși se speriară, se 'mprăștiară 'n coteț,
 Și văzând el că nu fuge, ci încă stă tot semeț,
 Il apucă de picioare, il trage numai decăt.
 Și văzându-l că nu mișcă, crezù că l-a omorât;
 Cu frică stînd și privindu-l începù a se gândi
 Ce să facă să-l ascunză spre a nu se dovedi?...
 Se temea să nu se spuie de cineva la zapciu
 Și 'ngrabă într'un sac băgându-l, il aruncă 'n eleșteu.
 Dimineața vin pescarii, cari seara l-a lăsat,
 Caut' luntrea, o văd goală ș'au gândit c'a inviat.
 Că, precum am zis, morarul, de frică tot tăinuind,
 Duse luntrea iar la locu-i, și s'a dus ingrab fugînd.
 Pescarii dar dând cu plasa și să scoată tot trăgînd
 Văzând că este grea foarte s'a bucurat toți rîzînd
 Socotînd c'au prins în plasă tot cât era 'n acel sac:
 Dar când traseră afară văzù 'n loc de pește-un sac.
 Sacul stînd legat la gură într'un deosebit fel.
 Ei gîndînd că e avere sau niscaiva bani în el
 — Stați, ziseră fiecare, nu cumva să-l dezlegăm.
 Ci la zapciu noi să mergem mai întăi ștîre să dăm.
 Să fie și el de față, să nu ne 'nvinovățim,
 Că am găsit lucru mare și vreun rău să pățim.
 Că numai între noi, poate, cumva nu ne împăcăm
 Ș'o să ne părăscă altii, auzînd că ne certăm.
 Ei bine, așa să facă, s'a 'nvoit ștîre să dea,
 Dar cine acum să meargă? — că 'ntre ei nu se 'ncredea.
 Se temea fiește care că 'n lipsa-i vor dezlegă,
 Și luînd ceva dintr'insul iar la loc il vor legă,
 Ci cu toții împreună cerea a se repezi.
 — Prea bine, dar, zise unul, sacul cine-l va păzi?
 — Să-l ascundem, zise altul, uite acolo, vedeți?
 Și ducându-l il băgară în bălării prin scaeți.
 Deci plecând toți să se ducă împreună la zapciu,

Cârciuma 'n drum fiind pusă, se 'neurcară de rachiu,
Și bând toți de bucurie că au găsit chilipir.
Pân' la vremea împărțirii scoteau mereu din chimir,
Zapciul fiind departe, cu șederea în alt sat.
N'au mai putut să se ducă, după ce s'au îmbătat.
A doua zi dimineată aminte cum 'și-au adus,
S'au dus și cu amănuntul de sacul găsit au spus,
Zapciul, de bucurie că o să-i iasă colac,
Luând slujitori se duse să vază ce e în sac.
Când acolo, ce să vază?... Un mort ghemuit băgat
Cu semne de lovitură și 'n felul său imbrăcat!
Pescarii incremeniră, gurile li s'a 'ncelestat.
Cunoscând p'acela care în luntre l-au fost lăsat.
Dar zapciul știind seama uciderii dovedi,
Nu-i trebui vreme lungă l'aceasta a se gândi.
Ci strigând dete îndată poruncă la slujitori
Ca mai întâi pe pescarii să-i bage la inchisori,
Apoi ducând și pe mortul într'al satului buric.
Chemă să vie să-l vază toți din sat mare cu mic,
Puindu-se hotărârea ca să spuie negreșit
Omorul acesta cine dintr'inșii l-a săvârșit?
— Că n'a avut alt de unde să-l arunce'n eleșten,
Omorătorii 's de față, eu mă uit la ei și-i știu,
Dar de cât s'o iau cu răul și să 'ncep a chirui
Mai bine să'mi spuie singuri de cât a se tăinui,
Vă dau soroc până mâine, să mă 'ntelegeți cu drag,
C'apoi de nu, fără milă tot satul în ocnă-l bag.
Pe mortul, cum povestirăm il cunoșteau cei din sat
Că mai toți il omorase, și toți l-au fost lepădat.
Între ei era pescarul care l-a scos din oraș,
Aci erau și plugarii ce l-au pus pe cărlănaș,
Vânătorul și el iarăși, și cel cu chilomul sta,
De cât numai unul p'altul cam incurcat se știa
Și fiecare asupra și putea omorul să-l ia.
Pentru care 'ntr'acea noapte toți în parte și chibzuind,
Și de grija judecății nici de cum neodihmind,
Au găsit de cuviință și 'n sineși au hotărît
Ca să spuie fiecare în ce chip l-a omorit.
Așa încă de cu seară la zapciu unul mergând
Că l-a omorit îi spuse, dar cu 'ntâmplare, nevrând.
Abia isprăvi acesta, veni altul; și el iar
Spuse cum că din greșeală l-a omorit însuși chiar,
După dânsul ș'altul, ș'altul câte unul s'a închis
Și 'n taină către zapciul a spus că el l-a ucis.
Apoi veni și morarul, și 'ncepî a se jeli:
— Boierule și cucoane, te rog a te milui,
Că mortul acesta roata morii mi-a stricat,
Și astăzi e două zile de când stă din măcinat.
El, neghiobul, cum se vede în luntre n'a mai fost pus

Și neștiind să o măie peste cap în scoc s'a dus,
 Luntrea intrând pe sub roată 'mi-o rupse, 'mi-o prăpădi,
 Și eu am tăcut de frică spre a nu se dovedi,
 Ca nu cumva de vr'o pără să mă invinovățesc,
 Toată noptica singur m'a făcut să mă căznesc,
 Pân l-am scos pe el și luntrea, a fost vai de capul meu!
 Mă dor șalele ș'acuma ardicând atâta greu;
 Luntrea o dusei la locu-i, dar mortul ce l-am lăsat,
 Până să viu înviase, și-l văzui mergând spre sat.
 Zapciul privind la dânsul și spusele-i ascultând
 I se părea toate visé, nimica ne'nțelegând
 Căci pân'aci îi spusese ceilalți săteni hotărît
 Că într'o zi fiecare osebit l-a omorît.
 Neputându-se pricepe sta în loc nedomirît
 Și mai îi venea să creadă că toți au inebunit,
 Aci unii omorându-l, aci alți făcându-l viu,
 Apoi iar altu-l omorâ și-l aruncă 'n eleșteu,
 Nu putea să hotărască nimic despre acest mort,
 Ci trimise mai în grabă către ispravnic raport.
 Care fără de zăbavă s'a repezit a-l vedea,
 Ca să știe despre ce fel de raport și el să dea:
 Și puind la cercetare de al doilea pe toți,
 Ascultându-i zicea'n sîneși: — Alege acum de poți!
 În sfârșit ei și pe mortul l-au găsit de vinovat
 Că după'tâtea omoruri, de rău tot nu s'a lăsat.
 Și pe săteni așa iarăși, că de ce nu l-au prins viu
 Să-l lege, să-l puie 'n lanțuri și să-l ducă la zapciu?
 Pe săteni dar pentru vină la 'nchisori i-a judecat,
 Iar pe mortul de o cracă, ca pe-nn hoț l-a spânzurat.

Isprăvindu'și Stan povestea, au zis din ascultători:
 — Sărmanul! Il omorâră mai de unsprezece ori!
 Iar moș Neagu îi răspunse: — Ast mort cu sătenii tăi,
 Este ca ăl de mâncase o grămadă de bățai,
 Pentru care, mai 'nainte de-a 'ncepe să povestesc
 Cer ca să'mi dați iertăciune undeva dacă greșesc.
 După ce zise aceasta, moș Neagu se pregăti,
 Tuși, își drese gătulejul și 'ncepû a povesti.

POVESTEA LUI MOȘ NEAGU.

Un nêrod se deprinsese încă de când era mic
 Pe unde umblă să zică tot: «nimic, nimic, nimic.»
 Așa el, din întâmplare, pe lângă un râu trecând
 Și pe câțiva vânând pește cu undițile văzând
 Se oprî ca să privească la cele ce ei făcea
 Și gura-i fiind deprinsă, tot: «nimic, nimic», zicea.
 Ei în astfel auzindu-l pe dânsul se necăjesc
 Și cu 'njurături îndată câteva palme-i cîrlesc.

Zicând: — De ce le urează ca să nu prinză nimic?
 Iar el se văită 'ntrebându-i: — Apoi cum vreți dar să zic?
 — Nerodule, zise unul, să știi, nu fii nătărău,
 Că nimica totdeauna este o vorbă de rău,
 Ci de vrei d'acu 'nainte palme și pumni să nu iei
 Să zici: — Dă, ajută Doamne, să văz câte doi și trei.
 — Bogdaproste, el răspunse, lăsați că am învățat.
 Și mergând ceva 'nainte întâlni pe drum în sat
 Un mort ducându-l la groapă; el zise privind la ei:
 — Mai dă și ajută, Doamne, să văz câte doi și trei!
 Sare și-l ia de păr unul, zicându-i: — Așa cobești?
 Iar el țipă întrebându-l: — Ce fel dar să zic voiești?
 — Să zici Dumnezeu să-l ierte, îi răspunse el răstit,
 Fie-i țărâna ușoară și sufletul mântuit.
 — Bogdaproste el îi zice, lasă că m'am învățat.
 Apoi mergând mai 'nainte, la învecinatul sat,
 Vede într'o bătătură un porc injunghiat pârbind,
 Iar el ca și pân' acuma oprindu-se și privind,
 Zice: — Dumnezeule să-l ierte (cum eră povățuit),
 Fie-i țărâna ușoară și sufletul mântuit.
 Indată și d'aci unul îl încăeră de păr,
 Il țesală bine-l zmulge și îl lasă bătut măr,
 Iar el strigă din bătae: — Iartă-mă flăcău voinic,
 Și fă bine de mă 'nvață cum trebuește să zic?
 — Să zici, acela răspunse: — Să-l ospătezi sănătos
 Cu părinți, cu frați, cu rude, cu copiii mai vartos.
 — Prea bine, nerodul zise, așa voi zice d'acum.
 D'aci plecând înainte și ducându-se pe drum
 Văzû pe unul pe vine lângă un gard aci pus
 Și trecând îi zise 'ndată cuvintele de mai sus.
 Acela în grab' se scoală, mi-l trănestește de păr iar,
 Nerodul strigă 'ntrebându-l: — Ce să zic, cum să zic dar
 Iar acela îi răspunse: — Ce să zici? iacă nimic!
 Apoi, nerodul îi zise: Așa știam eu să zic.
 Și mai incolo la vale la unii dacă am zis,
 Se neacăjiră pe mine și tot așa m'au ucis.
 Acela luându-i seama și văzându-l că a fost
 Din creștet până'n călcâie un neghiob de tot și prost,
 Li zise: — Cum te văz bine, tu ce e rău nu cunoști!
 Ci zi d'aci înainte: — Dă Doamne minte la proști!
 Astă vorbă totdeauna prin gura ta să o ai,
 La culcare, la sculare, pe drum și pe unde stai,
 Scăpând de aci nerodul se duse la un alt sat,
 Unde într'un loc mulțime săteni s'au fost adunat
 Și o femeie bătrână stând cu borcanul turnă
 La fiecare d'arându-l și ei ura și 'nchină.
 Privind el aci la dânșii, baba se apropie
 Și întinzându-i paharul ca să bea îl imbié;
 El îns' a avut aminte puțin a se socoti

Și îi zise : — Aș bea mamă, da n'am cu ce îl plăti.
 Baba îi zise : — Bea maică, că nu este cum gândești,
 Asta un adălmaș este și n'ai nimic să plătești.
 C'aseară băieții noștri, cu mare cu mic s'au pus
 Și scoaseră din puț luna, care o vezi acum sus,
 Și de bucurie mare acum cu toți se cinstesc,
 Că au putut face 'n lume acest lucru voinicesc.
 El atunci închinând, zice — Dă Doamne minte la proști.
 — Ce proști mă ? îi zise unul, de astfel tu ne cunoști ?
 Tot satul ne dă bravură că am fost oameni voinici
 Și tu un nevoiaș tocmai. astă vorbă să ne zici !
 După ce îi zice astfel, și ; «dați mă !» când a strigat,
 Bărbați, copii și neveste să dea 'n el au alergat ;
 De n'ar fi fost biata babă să-l scape în acel ceas,
 Cine știe ce pedeapsă de la dânșii ar fi tras !
 Dar baba d'aci trăgându-l îi zise, stând osebit :
 — Rău ai greșit, măicuță, cu vorba ce ai vorbit,
 Ci de acum înainte de nu vrei să ai dușmani,
 Să zici : — Să fie de bine, la anul și la mulți ani.
 — Prea bine, mamă, el zise, așa o să zic d'acum
 Și plecând, scăpat de babă, o luă la pas la drum.
 Mergând ceva, se oprește la o nuntă de țigani
 Și privind la dânșii zice : — La anul și la mulți ani !
 Un nuntaș cum îl aude, întărată pe mai mulți
 Și ca ciocarele săriră care goi, care desculți,
 Îl zmulseră, îl trântiră, cum nu putea fi mai rău,
 Că de ce să-i ia 'n răs tocmai că dansul un nățărău ?
 Dar vătaful dintre dânșii ce se cunoaște din port
 Veni cu gârbaciu 'ndată și-i goni pe toți la cort.
 Apoi nerodului zise : — Dară și tu ai urat,
 Că n'o să se ție omul în toți anii de 'nsurat ;
 Ci de acum 'nainte să ții minte 'nvățul meu
 Și să zici : — Cu norocire, prunci să vă d'a Dumnezeu !
 — Bine nene, el răspunse, d'apoi nu voi greși iar ?
 — Nu, nu, vătaful îi zise, cum îți zisei să zici chiar.
 D'acolo plecând nerodul și mai 'nainte mergând.
 Văzû niște cuvioase, pe lângă un schit trecând,
 Și cât pe-aci vrû să zică vătaful cum l-a 'nvățat,
 Dar până să caște gura ele în schit au intrat ;
 Apoi d'acolo la vale în drumul care mergea
 Văzû din sat o muiere țesând aci 'ntr'o argea,
 Și copii mulțime spuză imprevjuri-i guri făcând ;
 Unii cereau : «mamă, papă», alți pentru țată plângând,
 De cari ea necăjită tot îi ocără mereu,
 Iar el : — Să fie de bine, și prunci să ți dea Dumnezeu !
 Ea cum își lăsase lucrul ca să mai vază de ei,
 Luând o drugă, îi trase cu dansa vre-o două, trei
 Zicând : — Nu'mi ajunge mie că peăști nu pot să'mpac
 Și tu îmi mai urezi încă să stau și alți să mai fac ?

El o 'ntrebă: — Apoi, lele, cum trebuie să zic?
 — Să fi zis, ea îi răspunse: «Aj' te-zeu» ¹⁾ și-alt nimic.
 El plecând, oftă în sine, zicând: — Iată ș'alt cuvânt
 Care nici nu știu ce este, neauzind de când sunt!
 Pân'aci câți mă'nvățară erau bune de 'nțeleș
 Și iar, săracul de mine, nici un bine n'am ales!
 Dar tocmăi cu așa vorbă o să scap de bătăi eu?
 Să vedem cum 'mi-o fi soarta, o să zic și Aj'te-zeu.
 Deci plecând el mai 'nainte în gură cu ăst cuvânt,
 Se 'mpiedică, căzû 'ndată și-i zbură vorba în vânt.
 — Ait! o pierdui mă! el zise, și nici că o mai găsesc
 Uitai și pe celelalte, nu mai știu ce să vorbesc.
 Apoi gândind el în sine, care ce l-a învățat
 Nu'și mai aduceă aminte, că toate le-a fost uitat,
 De cât bătăile numai bob numărat le știă.
 Și stând cu oftare singur nerozia 'și vinuîă,
 Zicând: — Săracu' de mine!.. În lume mult rău a fost
 Copilul nedat la școală și lăsat să crească prost!
 Ajunge ca să-l învețe cine se va întâmplă
 Cu pumni, cu palme să-i tragă și cu de păr a-l umflă.
 Părinții mei, o sărmanii! căci prea 'au iubit cu foc,
 M'au lăsat să cresc ca știrul, mai rău de cât dobitoec
 Că dobitoecul tot știe să'și bage capul la jug,
 Din hăis, din cea, să 'nțeleagă, știe la car și la plug,
 Dar eu, săracul de mine, crescând ca un nătărău
 N'am unde să'mi plec' nici capul, ajung din rău în mai rău;
 Ce folos că imi lăsară avere să moștenesc
 Dacă nu mă și 'nvățară cum să nu o prăpădesc?
 Nu se alese nici praful cum nu s'a ales de ei.
 Și nici covrig de pomană dintr'insa nu le dedei.
 Pe-alții, i-au bătut folosul, pentru străini au muncit,
 Iară eu, ticălosul, umblu de toți bătut și 'nbrâncit.
 Pe când vorbeă el acestea îi veni un glas din vânt
 Și oprindu-se d'asupra îi zise acest cuvânt:

Nerozia din născare
 Leac în lume nu mai are;
 E o urăcioasă boală
 Ce nu o vindecă școală.
 N'o tămăduesc spitaluri,
 Nici o pot ciopli metaluri.
 Fierul rău îl bat degeabă,
 Nu pot face din el treabă:
 Zgura din fier bun se face
 Și s'aruncă să se calce.
 Celui ce poartă samarul

Tata-i este armăsarul,
 Se numără de neam mare
 Dar cinste de catâr are.
 Și cel cu minte neroadă
 — Ca salcia nu dă roadă,
 Nici ea nu se altoiește,
 Nici el nu se procopsește.
 Și ale tale cuvinte
 Nu că sunt din a ta minte
 Ci-ți sunt din învățatură
 De la cei ce te bătură,

¹⁾ Cuvânt vechi ținut numai de femei, în loc de «ajute Dumnezeu» îl zic numai când văd pe altele țesând.

Dar n'ai gândire adâncă,
Și-o să mănânci bătăi încă

Că mintea unde lipsește,
Ciomagul înțelepțește.

Prostul care căscând gura asupra 'n vânt se uită,
Și cu băgare de seamă acestea le ascultă,
Intrebă zicând: — Ei bine! dar spune'mi tu cine ești
Care ai pizmă asupra'mi și tot relele'mi cobești?
— Eu, îi răspunse lui vântul, ursitoarea ta am fost,
Care încă din nascare te-am ursit ca să fii prost.
— De vreme ce, el îi zise, mă ai la atât amor
Ursește'mi incai viață și spune'mi când o să mor?
— Astă grije, zise vântul, pentru tine nu o port,
Că tu cu a ta prostie nu trăiești, ci viu ești mort.

Sfârșind moș Neagu povestea, fiecare a 'nceput
Și 'și deteră toți părerea după cum s'au priceput.
O fată zicea: — Săracu! cât de rău ursit a fost!
Alta iar râdea de dânsul că a fost nerod și prost;
Dar moș Popa tăia vorba zicând: — Nerod a fost, drept,
Dar și din câți il bătură n'a fost nici un înțelept.
Pentru că e o zicală care unii, alți o spun:
«Cine se ia cu nerodul este ca și cel nebun».
Să vă spui și eu acuma ceea ce s'a întâmplat,
Cu câțiva ani mai 'nainte chiar aci la noi in sat.

POVESTEA LUI MOȘ POPA

Colea 'n deal odată eră o căscioară
Unde ședeă Bunea și-a sa soțioară.
Ei nu aveau vite decât numai vacă
Și lipseă acuma un coșar să 'și facă.
Unde de o ploaie să s'adăposteze
Și la o ninsoare s'aibă să ierneze.
Bunea totdeauna dat fiind la muncă
Ca și toți, cu sapa, cu coasa in luncă
N'avea când coșarul să și-l ingrădească.
Zilele de lucru să nu le știrbească.
Nevasta lui însă, fără să mai tacă,
Tot mereu zicându-i ca să stea să 'și facă,
In cele din urmă și el se apucă,
Ingrijind nuietele și pari să aducă,
Chiamă pe nevastă, cu ea sfătuiește
In ce loc să-l facă și ce fel voiește;
După ce 'mpreună planul își făcură,
Și unul și altul cât se pricepură.
După rânduială intinde și sfoară,
Lungul, curmezișul, stând tot il măsoară
Pe linie dreaptă coșarul să 'și facă,
Vrând el la tot satul lucrul său să-i placă.

Deci după ce face o cruce 'n piept sfântă,
 Se apucă 'ndată pari în șir înplântă,
 Incepe 'ngrădește, soția iar ca toate,
 Sta tot împrejuru-i ajută cât poate,
 Dându-i când nuele, când maiul să bată.
 Dorind ca să-l vază cât mai curând gata.
 Dând și la soroace câte-o săritură
 Să 'mpingă tăciunii, să-i facă fiertură,
 Nu se zăbovește, se întoarce 'ndată,
 S'apucă, ajută iar îmbărbătată.
 Intr'acest chip Bunea, cu ea împreună
 După ce 'mpletește o bucată bună,
 Stă și își privește lucrul de departe.
 Iși vede coșarul cam strâmb de o parte,
 — Nu'mi place, îndată începând să zică,
 S'apucă cu grabă și de tot îl strică
 D'al doilea parii mai afund îi bate.
 Indreptând pe sfoară părțile strâmbate;
 Femeia lui care avea nerăbdare
 Coșarul să'și vază isprăvit mai tare,
 Văzându-l că strică, nepărându-i bine,
 Oftă în tăcere supărată'n sine,
 Că pân' aci lucrul îi fuse de geabă
 Și își pierdă ziua făr'a face treabă.
 Deci, el, fiind prânzul, după ce mănâncă,
 Dacă mai lucrează o bucată încă.
 Cu una cu alta se făcū și seară
 Și așa de lucru și ei se lăsară.
 Dimineața ziua când se luminează
 Bunea vrând mai bine lucru său să'și vază,
 Merge, îl privește și tot îl ochește,
 Stă în loc, se uită, îl mai ocolește.
 Și iar strâmb văzându-l, și zicând:—Nu'mi place»
 Se apucă 'ndată și iar îl desface,
 Iarăși indreptează părțile strâmbate.
 Intărește parii, pene jos le bate
 Și începe iarăși lucrul să'și urmeze
 Dar cu una alta 'ncepū să 'nsereze
 Nevasta-i de ciudă crăpă fierea'ntr'insa
 Lui nici de cum însă nu-i păsă de dânsa.
 Nu era el leneș cum o fi să-l facă,
 Ci vrea la tot satul coșarul să placă,
 În acea zi dară, după ce lucrează
 Vr'o trei, patru palme și se inserează,
 A treia zi iarăși se scoală, se duce.
 Iși privește lucru ca să se apuce,
 Dară nu îi place, tot strâmb i se pare,
 Iar îl dezgrădește fără supărare.
 Cum văzū nevasta că iarăș îl strică,

— Dar ce faci bărbate? încep să zică,
 Zău! nu'ți ești în fire, or îmi pare mie.
 C'a strică ș'a face e o nebunie.
 Nu mă poci pricepe pentru ce pricină
 Zici că nu e bine și îi bagi tot vină;
 Din coșar incolo alt ce o să fie?
 N'o să-i zică nimeni că e colivie,
 N'o să-l pui pe mine să mă duc la horă,
 Ci 'n el o să șează o vită, o oră.
 Lasă-l. isprăvește-l. nu-l mai strică geabă
 Să mă văz scăpată, să'mi caut de treabă.
 Bunea mângâind'o încep să zică:
 — De ce n'ai răbdare, dragă nevestică?
 Tu'mi ajută numai și 'ncolo dă'mi pace,
 Știi că treaba bună cu 'ncetul se face.
 Tot omul își are a sa socoteală,
 Și eu iar coșarul nu-l voi cu zmintea.
 Am gustul că astfel să-l fac drept și bine
 Cât să zică: «bravo». văzându-l or cine.
 La astfel de lucru nu poți s'aibi idee,
 Tu știi treaba fureii ca orce femeie:
 De aceea, dragă, lasă-mă în pace
 Ca să-l fac cu 'ncetul, după cum îmi place.
 Astfel dar nevasta hotări să tacă
 Lăsându-l în pace cum o vrea să-l facă.
 Bunea îl desface, iar îl impletește,
 Și 'ntr'o săptămână abia-l isprăvește,
 Când atunci privindu-l cu plăcere mare,
 Din apropiere și din depărtare,
 Către-a sa nevastă inzâmbind mustață,
 — Draga mea nevastă, zice cu dulceață,
 Poți acuma zice, printre tot amarul:
 «Mulțumescu-ți Doamne, s'a gătit coșarul!»
 Zise supărată către el nevasta,
 — Ba eu niciodată nu ți-oi zice asta!
 Că un coșar astfel micșor pentru-o vacă
 Unu 'n două zile putea ca să-l facă,
 Iar tu și eu dându-ți de ajutor mână
 Am pierdut cu dânsul doi o săptămână,
 Tot găvind pricină mereu a-l desface.
 C'aci nu e bine, c'acolo nu'mi place.
 — Draga mea guriță, lasă tot necazul,
 Zise, mângâindu-i cu mâna obrazul,
 Ci acum cu mine zi și tu odată:
 «Mulțumescu-ți Doamne, că coșaru-i gata.»
 Nevasta răspunse: — Iacă n'am plăcere,
 Nici voi a ți-o zice, nici tu nu mi-o cere.
 — Tu nu vrei, el zise, că îți zic cu bine;
 Dar și poruncindu-ți n'o s'ascuți de mine?

— Ce? ea îi răspunse, să'mi poruncești mie
 Ca să zic cu sila?... Dar ce-ți sunt eu ție?
 Să te ei cu răul ia te' cam încearcă.
 Că de loc atuncea n'o să zic imi par'că.
 — N'auzi! el îi zise, nu voi vorbă multă,
 Până-ți zic cu bine de cuvânt ascultă.
 Voi acum cu mine ca să zici îndată.
 «Mulțumescu-ți Doamne, că coșaru-i gata».
 — Ei! ce lucru naibii e acum și asta!
 Iacă ba, mă, nu voi; răspunse nevasta.
 — Vezi tu? el îi zise, arătând nuiua.
 — Da! ea îi răspunse, să te văz ia ia-o.
 Și te 'ncearcă numai să lovești odată
 Că îți rup obrazul și'ți scoț ochi'ndată.
 Bunea dar atuncea bunătatea pierde.
 Ia o scurtătură de o nuiua verde
 Și o cam croiește tărișor pe șale
 Dând și una 'n spate ș'alta mai la vale.
 Ea 'ncepă cu țipăt să-l umple, să-l spele
 Cu ocări, blesteme și-alte vorbe rele.
 Auzindu-i glasul sare Stan și vine.
 Cu strigări zicându-i: — Lasă-o, vecine!
 Și ca să-i despartă între ei intrase,
 Cării ca nebunii se încăierase.
 — Cum poți, Stan îi zise, tu cu semetia
 Astfel fără milă stând să'ți bați soția?
 Te știam cu minte și cu omenie
 Cum putu să'ți vie astă nebunie?
 — Să vezi, neică Stane, îi răspunse Bunea,
 Și să judeci dreptul cu înțelepciunea:
 E o săptămână de când fac coșarul,
 Eu vorbindu-i dulce, și ea cu amarul;
 Astăzi isprăvindu-l, îi zise-i cu bine,
 — Ai acuma dragă, zi și tu cu mine:
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata».
 Și ea nu vru parcă când eră jurată.
 Ii tăie ea vorba și 'ncepă a-i zice:
 — Nu mă supui: mă, la a ta caprice,
 Taie-mă, omoară, dă mi măcar ce muncă
 Nu zic, nici nu sufer tu să'mi dai poruncă
 Sări tu cu ciamagul să mă bați, tirane,
 Calicule, gâdeo, barbabe, grobiane?..
 D'alde astea și-alte câte rele 'n lume,
 Le scui pă nevasta din gură cu spume.
 — Ia tăceți, Stan zice, că nu vă stă bine.
 Vă aude lumea și este rușine
 Pentr'o bagadelă doi soți să se bată,
 Sunt în vârstă și-uite n'am văzut vreoo-dată,
 Și gâlceava voastră, mi-e ca o minune

Pentru care nu știu ce a vă mai spune.
 Se sili vecinul a le da lor minte.
 Dar eră da surda or și ce cuvinte ;
 Și văzând că nimeni vorba nu-i ascultă
 Ii lăsă in ceartă, cu mirare multă.
 Ajungând acasă începü să spuie
 Cum că, vai de hârca unde creieri nu e !
 Că pricina este uite asta și-asta,
 De aceea Bunea își bătü nevasta.
 Auzind nevasta-i curgerea pricinei,
 Biet ca o femeieie părtini vecinei,
 Și 'ncepü să zică: — Vezi acuma faptă
 Fără judecată și neînțeleaptă !
 Rău și fără cale a făcut vecinul
 Cu bătăi să-și verse fierea și veninul,
 Căci au nu's acelea niște seci caprice
 Soața el să'și puie și să vrea a-i zice :
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 Și să-i poruncească încă: «zi îndată?»
 Ce femeieie este atât nevoiașe
 A'și lăsă bărbatu 'n voia-i să se 'ngrășe,
 Și să fie gata numai, hai, a face
 Când îi dă poruncă la orce îi place ?
 Nu ! nu ! prea dreptate a avut Marica
 Să se poarte ast-fel, biata vecinica !
 — Inșă eu, Stan zise, judec dinpotrivă,
 Cum că rău Marica i-a stat in potrivă,
 Căci pricinuieste supărare multă
 Femeia, bărbatul când nu și-l ascultă ;
 Ci ea trebuiește să-l indatoreze
 Cu induplecare și să-l respecteze,
 — Ha, ha, ha ! ea răsese, și 'ncepü a zice
 «Și să-l respecteze, iacă o caprice !
 Eu zău in viață nu 'nvăț pe bărbatul
 Să se nărăvească el cu respectatul».
 — Ce zici ? el răspunse, că zău lasă gluma,
 D'aș așea eu poftă ca să zici acuma :
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 O să'mi stai in contră, să nu zici odată ?
 — Nici de cum, ea zise, nu'ți strica cuvântul.
 Că nu zic, să văz chiar, că răstorni pământul.
 — Nu zici ? Stan îi zise, voi să zici îndată
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata» !
 Ea privind la dânsul cam cu nepăsare,
 I-a răspuns luându-i vorba la 'ngânare.
 Stan îi zise iară : -- Îți mai zic odată
 Înțelegi cu bine ca să zici îndată :
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 Or aștepți tu încă să mai fii rugată ?

— Ba, ba! iacă nu voi ca să zic acuma.
 Tot cu ba răspunse, dar lasă Stan gluma,
 Și luând vergeaua începù să-i care,
 Una după alta mai jos de spinare,
 Tocmai ca și Bunea, încă și mai bine,
 De și ei de dânsul răsără 'ntre sine;
 Și alt nu putea cearta s'o desfacă
 De cât arendașul s'a 'ntâmplat să treacă.
 Și-auzind gâlceavă, țipăt, chilomane
 Începù să strige: — Ce e asta, Stane?
 Stan pe arendașul cum văzù că vine,
 Aruncă îndată varga de rușine,
 Și la întrebare-i cinste ca să-i facă,
 Povesti pricina iacă cum și iacă.
 Arendașul care sta să o auză,
 Fu cu neputință a nu inzâmbi buză.
 Și 'mpăcați lăsându-i a plecat acasă
 Când'eră și timpul a prânzi la masă.
 Și mergând pe cale răsul iar îi vine
 De-acea întâmplare și zicea în sine:
 — Doamne! ce 's țărani! mult sunt proști în lume.
 Ei se bat și'n certe, se bat și în glume,
 Cresc ca niște vite, astfel le e traiul,
 Crezul lor le este bâta și vătraiul.
 Ajungând acasă în cuget cu aceste
 Povesti îndată a sale neveste:
 Iacă cum cutare își lătu nevasta.
 Apoi și cutare o făcu iar asta,
 Că n'au vrut să zică nici una nici alta:
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata.»
 Auzind nevasta-i se porni să răză,
 Cât o apucase s'o doară la rânză.
 Stând după aceia și gândind în sine
 Despre întâmplarea a acei pricine:
 — Voi, ea 'ncepând zise, voi bărbați în lume
 Pretindeți și cereți a vi se da nume
 De stăpâni femeii, capi ei a vă zice
 Și vreți s'o supuneți l-a voastră caprice;
 Dar greșiți, fiindcă stăpânirea voastră
 E 'ntrebuințată rău asupra noastră;
 Vreți femei să aibă, fără osebire,
 Mai mult prin putere de cât prin iubire.
 Și vreți prin urmare ca voința noastră
 Să păsească 'n vreme tot după a voastră.
 La or ce voință noi la toate vouă,
 Iară voi bărbații la nimica nouă!
 Nu faceți nevestii nici o părțică.
 Nici îi iertați dânsii o greșală mică;
 Când din contră iară o vedeți virtuoașă

O numiți îndată tot capricioasă,
 Sau că rea o faceți și 'ndărătnicită
 Când și ea 'ntr'o voie e statornicită.
 Un bărbat soția lesne 'și-o robește,
 Când c'o politeță la ceva-i vorbește;
 Vrând să-mi zici, spre pildă, tu acuma mie
 «Dragă Elenuțo! scumpa mea soție!
 Implinește-mi voia, zi mă rog odată:
 «Mulțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 Eu atunci îndată m'aș supune ție
 Și 'ți-aș face voia prea cu bucurie,
 Iar cu poruncială de-i sta a mă pune,
 Ca și Stan sau Bunea, nu mă voi supune.
 — Vai! glumești Lenuțo, de îmi zici aceasta!
 — Nu glumesc nimica, zice lui nevasta.
 Auzind el aste vorbe a-i răspunde
 Și stând la mirare câteva secunde,
 Zice: -- Zău, Lenuțo, tu, o orășană,
 Poți avea urmare așa grosolană?...
 Nobilul tău suflet te-ar lăsa pe tine
 C'acele sătene să te porți cu mine,
 Să probezi contrare la vorbele mele,
 Astfel și întocmai imitând pe ele?...
 — Dar cum poci, ea zise (nu că sunt femeie
 Și le țin lor parte, să n'aibi în ideie...)
 Cum poci să zic cum că fac bărbații bine
 Când tratez nevasta or și cum le vine?
 Eu știu că ea nu e lor o slugă proastă
 Ci este zidită chiar dintr'a lor coastă,
 Care prin urmare e lor o amică
 Sau a lor consoartă, nici mare nici mică;
 Și p'amicul știu, de-l rogi la vre-o treabă
 Nu zici poruncindu-i: «Fă-mi căutare treabă!»
 — Elenuțo dragă, zise dânsul iară,
 Te-ai aprins, eu însă nu voi rău să-ți pară
 Nu le scoț acuma însu-mi cele zise.
 Ci în capul Bibliei stau acestea scrise:
 «Că bărbatul este cap muierei sale».
 Las de a-ți supune cele mai la cale;
 Cu aste cuvinte ne și cununarăm,
 Și unul cu altul astfel ne legarăm.
 Alta e soția și-alta e amicul,
 Alta e femeia, și-alta iar voinicul:
 Ea e ca o membră a soției sale
 Ce o mișcă în voia-i la deal sau la vale,
 Trupul poartă membru, după cum îi place.
 Și de sine însuși nimica nu face,
 Femeia de sine e o barcă seacă
 Care fără cârmă și 'n liman se 'nneacă;

Tu zici că amicul nerugat n'ascultă,
 Dar și la aceasta critica-ți e scurtă ;
 Eu știu că amicul cel ce te iubește,
 Când îi propui rugă foarte se măhnește,
 Și în acea oră îl auzi că-ți zice :
 — Zi-mi și-mi poruncește, nu rugă, amice !
 Gata e îndată la ori-ce s'asculte,
 C'amorul nu 'cere rugi și vorbe multe.
 — Nu știu cu aceste ce vrei de la mine,
 Zice Elenuța aprinsă în sine ;
 Poate că ai poftă ca să-ți iui plecată...
 Vezi să n'aibi în cuget cum-va să-ți abată
 Cu vre-o poruncire la ceva mă pune.
 C'astfel la nimica nu mă voi supune.
 — Care va să zică, Elenuțo dragă,
 (Vrea biet arendașu în voia-i s'o tragă),
 Dacă eu spre pildă voi avea plăcere
 Intr'această oră ca să zici voi cere :
 «Muțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 Tu o să stai contră, n'o să zici îndată ?
 — Negreșit, ea zise, nu mă voi supune
 Dacă poruncindu-mi cu ton mă vei pune.
 — Iți poruncesc dară ea să zici îndată :
 «Muțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata»,
 — Foarte rău imi pare c'astfel mi-ai propus-o,
 Că nu voi a zice, dintru'ntăiu ți-am spus-o.
 — Lenuțo ascultă, nu zici tu odată :
 «Muțumescu-ți Doamne că coșaru-i gata ?
 — Aș fi zis'o dacă mi-o ziceai cu bine,
 Dar acuma nu zic să te rogi de mine.
 — Eu voi să zici însă, și te pui cu sila,
 Năcăjit el zise ardicându-și mila...
 Zici tu aste vorbe, o 'ntrebă el iară,
 Or acum îndată... Cât p'aci să sară,
 Și cu bună seamă făcea ei minunea,
 A isprăvi scena ca Stan și ca Bunea ;
 Dar intră îndată preotul în casă,
 Care totdeauna îl chemă la masă,
 Și-aflând de la dâșii toată întâmplarea
 Nu se poate spune câtă-i fu mirarea
 Nu atât d'aceia cari se bătură,
 Pe cât de aceștia ce 'n oraș crescură,
 Căci ei pân'atuncea bine tot trăise
 Niscai sfezi sau certe 'ntre ei n'auzise ;
 Mânioșii însă 'n simțire viindu-și
 Și comedioasa sfadă iar spuindu-și
 După ce cu zâmbet preotu-i împacă
 Și vrând ei în glumă cearta s'o prefacă
 S'au pornit să răză cât răsună casa,

Și așa le fuse mai voioasă masa.
 Se legară însă cu făgăduință
 D'a fi unul și-altul tot la o voință,
 Cum că nici bărbatul ei să-i poruncească,
 Nici ea la cuvântu-i să se 'mpotrivească.
 Povestea lui Bunea cu a sa soție
 Să lăți 'n tot satul din acea moșie,
 Muierile toate s'au pus în pricină,
 Pe ea făcând dreaptă și pe el cu vină,
 Și fiind aceasta lor ca o 'nprumută
 N'a rămas nici una de soț nebătută.

Popa isprăvind povestea, fie-care a 'nceput,
 A vorbi, a-și da pareră după cum s'a priceput.
 Toți au răs, dar mai cu seamă jupân Iani haz făcând.
 Ii fu râsul și cu lacrimi, — More! țe nebuni! zicând,
 Nu stiu ala arendasu, țe fel de om zou, a fost
 Dacă a avut el minte, or daca a fost un prost
 Și pe nevasta lui, daca a fost mai bun or altfel,
 De ațeia niți eu nu stiu să zudeca pentru el,
 To ondi nu stiu cum este niți chiar nevasta al meu
 C'acolo la țara-l nostru am fost insurat si eu,
 Ama omul mult rou este daca nu are noroc,
 C'amândoi puțintel vreme am traitu la un loc
 Eram tinar, palicari, cum zițe aiți voinic,
 Si am facut o gresală, un rou mare poț sa zie,
 Care de la stapunire îndată cum a aflat
 Me cautat sa me spunzur, si cu fuga am scăpat!
 Am venit ați 'n Vlahia cu sarica si opinți,
 N'am avutu, ma teonmu, parale macar niți ținți,
 Ama aiți, la Vlahia, daca este iconom
 Prea în puțintica vreme țineva azunze om!
 Eu intii m'am bagat sluga, dar nu asa sluga prost...
 La brago-halvaziria vr'o trei, patru ani am fost,
 Me dat donița cu braga si la schindura halva.
 Merzeam vindem la copiii pe uliți la mahala;
 Pe urma me dat simbrie mai multa la simiziu,
 Si n'am vrut d'ați înainte ca sa mai fiu bragaziu;
 Am vundut plaținta calde, pogaci, covriții, simit,
 Am chistigat si parale si mai bine am trait,
 Che plaținta, bogati rețe ce sa vindem nu puteam.
 Tot le arunca stapunu si noi, sluzile, muncam;
 Avem o spalatoreasa batruna la mahala
 Care numai pe furdale de plaținta me spala,
 De si avem punga mare, dar nu dam la ea un ban.
 Sa mulțume sa fac roche numai odata pe an.
 Dac'am vezut ca la mode nu me țere niți decum,
 Am luvat-o ca nivasta care o am si acum.
 Si as fi vrut de mult înca cu dânsa sa me cunun.

Dar are pre minte prosta și nu este de neam bun :
 Dacă zic amar la dulțe, zițe si ea tot amar,
 Dacă zic frig la căldura, zițe si ea asa iar !
 Of ! țe necaz zou atunțe ! parca me vine sa mor !
 Che eu am gusto sa fie nevasta al meu simțitor.

O fată mai bătrânică din șezătoare d'aci
 Cam făcu pe jupân Iani în gânduri a s'adânci,
 Zicându-i : — Ba, jupân Iani, fericite de dumneata
 Că ai astfel de femeee, și alta nici nu cătă
 Căci d'avea și arendașul cel d'atunci al ăstui sat,
 Astfel de nesimțitoare, cu ea nu s'ar fi certat,
 Nici nu eră să se facă de poveste amândoi,
 Ca să-i răză bunioară, cum rădem de ei și noi,
 Ci eră să zică 'ndată ea cuvântu-i bucuos,
 Făr' a judecă de este strâmb, neted or nodoros.
 De aceia nu te plânge, d'o fi proastă cum ziseși,
 De vrei ca pe dobitoacul cum îți place s'o sucești ;
 Iar de-ți place simțitoare, ca să nu zică cum zici :
 Plouă plouă, ninge ninge, tocmăi ca copiii mici,
 Poți lua, dar ea nu este piatră, copăcel sau pom.
 Trebui să gândești în sine-ți cum că și ea este om.
 Și după cum are omul oarecare slăbiciuni
 Are și ea p'ale sale, (cam printre înțelepciuni) ;
 Și iar, cum sunt femei proaste și bărbați pot fi iar proști,
 Zic adică cum că numai dumneata poți să-i cunoști,
 Și-o femeie simțitoare d'o lua un nătărău,
 Or un simțitor o proastă, nu poate fi alt mai rău,
 Iar de-o fi unul și altul, amândoi tot simțitori,
 Se lovesc la duh, la minte și trăiesc ca frățiori :
 Dacă amândoi sunt iarăș zănatici, năbădăioși.
 Se bat apoi ca nebunii și trăiesc tot mâniași.
 Ba și de multe ori încă în pizmă când se apuc
 Fac câte-o năzdrăvănie vrednică de balamuc,
 După cum se povestește de doi inși de acest fel,
 Indărătnaici unul și-altul, și nevasta lui și el,
 Care crez că toți o știe, dar nu strică să o spui,
 Și-altul d'o știe mai bine în pricină nu mă pui.

POVESTEA FETEI ÎNTĂIA

Unul vrând să se insoare,
 Nici o fată nu-i plăcea,
 Și din sat în sat la hore
 Să-și aleagă se ducea,
 Că el nu cătă mintoasă,
 Nici de alt nu cercetă,
 Ci cu zestre și frumoasă
 Să-și aleagă căută.

Unii astfel se insoară
 După cum și toți vedeți,
 Numai pentru zestrișoară
 Numai pentru frumuseți.
 Astfel dar și acel june
 Tot umblând din sat în sat,
 Dup' a sa înțelepciune
 Și nevastă 'și-a luat.

Dacă o duse acasă
 Puseră a doua zi
 Lapte covăsit la masă
 Și au șezut a prânzi.
 Bărbatul ei într'aceste.
 Zise: — Dragă, vezi la noi
 Laptele ce galben este?..
 Nu e alb ca pe la voi.
 — Ce fel? îi zise nevasta,
 Uită-te acuma, na!
 Vrei un lapte negru c'ăsta
 Cu alb a-l asemănă?
 — Nu zic alb, el îi răspunse,
 Ci e galben... Or nu crezi?
 Zise ea cu buze unse:
 — Ba e negru, cum îl vezi.
 — Zi nevastă, el iar zise,
 Zi după cuvântul meu!
 Zise ea cu fălci deschise:
 — Ba să zici tu cum zic eu!
 — Ei! nevastă nu e bine,
 Zise el cam îndârjit,
 Rău mă înțeleg cu tine,
 Ș'o să fiu tot necăjit,
 Scoală să te duc acasă
 De acuma la părinți,
 Dacă tu la 'ntăia masă
 Ascuțiși asupra'mi dinți:
 Dar te 'ntreb ș'aci la poartă,
 Zici după cuvântul meu?
 — Ba! zise, nu zic nici moartă.
 Tu zi după cum zic eu.
 Deci dacă plecă cu dânsa:
 — Zici fa? iară întreba.
 Însă «da» n'a scos dintr'insa
 Decât numai: «ba mă! ba!»
 Când ajunse pe o vale
 Cu nevasta după el
 A văzut o cloșcă 'n cale
 După ea c'un bobocel,
 — Uite, zise el, o rață
 Cum râcăe prin gunoi!
 — Ce fel, ea răspunse, rață?..
 Nu vezi tu că e rățoi?
 El îi zise și ea eară

«Ba e rață. — Ba rățoi!»
 Astfel tot zicând plecară
 Ș'au trecut acel zăvoi.
 D'acolo într'o livede
 Amândoi dac'au sosit,
 Aruncând el ochii vede
 Locul care s'a cosit,
 Și-a zis: Ce frumos e rasă,
 Bravo! meșterăș român!
 — Ca cu foarfeci este tunsă.
 Nu vezi? îi răspunse ea,
 Și 'nceă nici nu e pătrunsă,
 Cum știu eu că trebuia.
 — Ba e rasă, el iar zise,
 Ea: — Ba tunsă a răspuns,
 Până când el se aprinse
 Și la ceartă au ajuns:
 — Ba e tunsă, — Ba e rasă,
 Unul și-altul tot zicând,
 Ea nu va, el nu se lasă,
 Și în calea lor mergând.
 Dac' ajung la un râu mare
 Iar la vorbă se innod:
 — Rasă, — tunsă, se cert tare
 Toema în mijloc pe pod,
 El pe loc luând o leagă
 Pe sub subțiori c'un brâu.
 Și-i zise: — Zici rasă, dragă,
 Or te-arunc aici în râu?
 Și nevrând ea, el o lasă
 Și-o cufundă până 'n gât,
 Zicând: — Zici tu că e rasă
 Or te 'nec numai de cât?
 — Tunsă, iar dacă-i răspunde,
 Zise el: Ia să o 'ncerc,
 Și lăsând să se cufundă:
 — Zi fa: «rasă» că te 'nec!
 Ea fiind și cufundată
 Nici de cum nu s'a supus
 Ci cu mâna ardicată
 Forfică din dește 'n sus
 Arătând că tunsă este.
 Cum a zis și dintru'ntâi,
 Și-așa el nici cu aceste
 N'o scoase la căpătai.

— Mo-o-re! a zis kir Iani, astea când le auzi.
 Și barbatul și nevasta, doi nerozi au fost ei, zi.
 El a zis la lapte galben, ea în negru l-a schimbat.

El a zis la cloșca rața, ea raței a botezat,
 El a zis livade rasa, ea iar tunsă a raspuns,
 Si din nerozia mica la mai mare a azuns.
 — N'au fost nerozi, jupân Iani, zise alta către el,
 Ci 'ndărătnici unul și-altul; nerozia e altfel,
 Că nerodul și cu prostul amândoi se cam rudesc,
 Și însă și de nebunul nu se prea deosibesc:
 Un nerod ce are 'n gură, tot aceea și'n ascuns,
 Îl întrebi să-ți spue una, de alta îți dă răspuns,
 După cum se și băsmăște pentru un nerod de mult.
 — Ah! mă rog, zise kir Iani, spune s'asta se ascult.
 Fata după ce spre cinste îi făcū un compliment,
 Începū să povestească ca un ritor elocvent:

POVEȘTEA FETEI A DOUA

Umblând la țară prin sate oarecare negustor
 De grâu, de orz, și de alte bucate cumpărător,
 Când vru să treacă o apă, întâlni aci pe pod
 Pe unu ce se 'ntâmplase să fie cam prost, nerod
 Negustorul vrând să afle de la el câte ceva
 Se opri aci în cale și începū a-l întrebă:
 — De unde vii, măi creștine? El: — Ia din sat de la noi.
 Îl întrebă negustorul: — Din care sat de la voi?
 El începū să-i arate cu mâna către un deal,
 — Iacă d'acolo, zicându-i, tocma de supt acel mal.
 — Bine, negustorul zise, dar ce sat este nu știu.
 — Satul nostru, el răspunsc, și eu de acolo viu.
 — Nu așa, mă! iar îi zise, ci te întreb că acel sat
 Pe a cui moșie este, și cum este botezat?
 — Moșiile, el răspunse, nu știi că sunt boierești?
 E a coconului nostru ce șade la București,
 Iar satu-l botează popa ca și pe la alte părți
 Cu apă într'o căldărușe, cum îi serie lui în cărți.
 Negustorul lung privindu-l peste tot cum o fi fost,
 Zise: «or că e Păcală, or că e un nerod prost!»
 Și urmă cu întrebarea, despre sat vorba lăsând:
 — Dar cum te chiamă pe tine? Îi răspunse el zicând:
 — Mă chiamă ca pe or-care: vino 'neoaci ori vin'aci.
 Negustorul ca de naiba începū a se cruci,
 Dar cu chemare 'mpreună, negustorul iar urmă:
 — Cum te strigă? El răspunse: — Mă strigă: vino! u! mă!
 Negustorul de această bufonărie râzând
 Și vorba de cum îl cheamă la o parte iar lăsând,
 Îi zise: — Dar ce bucate se fac acolo la voi?
 — Mai mult terci cu mămăligă, zise el, mănăcăm la noi.
 Negustorul iar văzându-l că-i ia vorba în altfel
 Se miră cum să-l întrebe să se înțeleagă cu el.
 — Nu 'ntreb de bucate fierte, negustorul zise iar.

- Apoi, îi răspunse prostul, de care bucate dar?
- Te 'ntreb negustorul zise, s'a făcut la voi, orz, grâu?
- S'a făcut, da! el răspunse, uite 'nalt până la brâu.
- Nu te 'ntreb de înălțime, nu strâng paie pentru boi
Ci voi să știu ce fel este bobul orzului la voi?
- Să-ți spui dacă nu știi, zise; orzul este lunguiet
Cu o coaje cam gălbuie și țeapă în vârful.
- Bine, zise negustorul, știu că colții lui țepi au,
Dar spune-mi ce fel se vinde? că voiesc și eu să iau.
- Îi răspunse iar nerodul: — Nu știi dumneata ce fel?
- Unul dă grâul or orzul și-altul dă bani pentru el.
Negustorul ș'astă vorbă, văzând că i-o infundă,
- Nu mă înțelegeși, îi zise, eu te 'ntreb că cum se dă?
- Nici asta n'o știi?... Ascultă-mă eu să-ți spui:
- Iau banița or găleata și pân'o vârfuliesc pui,
Apoi cu coada lopeții o raz și o torn în sac,
Pe urmă iarăș o umplu și tot asemenea fac.
- Eu nu te 'ntreb așa, zise negustorul către el.
Iar nerodul întrebându-l îi răspunse: Dar ce fel?
- Cu ce preț te 'ntreb îl vinde?... Chila, banița câți lei?
- Cum te invoiești cu prețul și câți dai, atâta iei.
Lăsând și această vorbă negustorul supărat
Îi întrebă: — Dar ca tine mai sunt acolo în sat?
- U! u! nerodul răspunse, este Mușat, e nea Stan,
Cârstea, Neagu, Voicu, Florea, Soare, nea Bran, nea Coman.
- Destul, zise negustorul și iar l-a mai întreat.
- Dar cine este mai mare de cât toți la voi în sat?
- Nea, Chițu este el zise, că e mai nalt de cât toți,
E atât lung, cât la umăr s'ajungi cu mâna nu poți.
- Nu te 'ntreb așa! îi zise: — Dapoi cum? l-a întreat.
- Eu îți zic că voi pe cine ascultați aci în sat?
- Ascultăm, el îi răspunse, pe lăutarul moș Bran,
Că când începe să cânte tot satul îi stă divan.
- Nu zic așa, măi creștine!.. Of! mi-e silă să-l ascult!
- Ci de cine aveți frică voi aci în sat mai mult?
- Aoleu! de taurul popii frică grozavă ce-avem!
Când vine de la pășune fugim de el cât putem,
C'atât infricoșat este de gândești că e turbat,
Când începe să mugească sperie toți copiii 'n sat.
- Mă! tu negustorul zise, ce namilă de om ești?
- O doamne! el îi răspunse, ce mă 'ntrebi când mă privești?
Iacă om ca toată lumea, cu cap, cu ochi, gură, nas.
- Negustorul zise 'n sine: — Da! ești ca fiece om
Dar minți și simțiri la tine cât la piatră și la pom.
Apoi îl întrebă iarăș: — Dar în sat aveți dogar?
- Se gândi puțin nerodul și răspunse: avem, dar.
- Du-te, negustorul zise, na cinci parale să-i dai,
Ca să-ți mai puie o doagă ce-ți lipsește și n'o ai.

Chir Iani ce căscă gura la copilă ascultând,
 — Asta a fost un Pacala, zise el, cu glas râzând,
 — N'a fost Păcală, chir Iani, zise altă fată iar,
 Ci un prostănău prea mare, vită vorbitoare chiar!
 Eu să-ți spui de un Păcală, care treabă când n'avea.
 Numai de secături dânsul tot-deauna se ținea,
 Să lăsăm pe cele multe și de una să vorbim,
 Că până mâine pe toate de spus nu le isprăvim.

POVESTEA FETEI A TREIA

— Țst Păcală dară când vru să se 'nsoare,
 Și-a ales o fată dintre prostișoare,
 Știind el prea bine că o mai deșteaptă :
 Cerea și purtarea-i să fie 'nțeleaptă ;
 Însă lui din contră îi plăcea în lume
 Tot să păcălească și să facă glume ;
 Astă dar nevastă prea fiind neroadă
 Toată vorba-i, fapta n'avea cap, nici coadă ;
 De prostia-i însă el n'avea păs mare.
 O lăsase în voia-i fără vr'o muștrare,
 Ci-i era necazul că-i plăcea rachiul
 Și cam prea adesea îi scurgea buriul.
 Deci trăind cu dânsa, într'o zi ce-i vine,
 Neavând de lucru, zise întru sine :
 « Ia să 'ncerc pe proasta, voi a mă prefece
 Mort lungit în casă, să o văz ce face ? »
 Și 'ncepând să geamă ca bolnav pe perne,
 Strigă, « mor, nevastă » și ca mort s'așterne.
 În felul acesta, ea lungit văzându-l,
 Și fără 'ndoială de ne-viu crezându-l,
 Fără să mai plângă sau să suspineze,
 Puse 'ndată masa să se ospăteze,
 Și pentru-o mai bună poftă de mâncare
 Trebuia să guste rachiul de tare ;
 Buriășul însă cel cu tiscovină,
 Care tot-deauna o făcea cu vină,
 Era pus de dânsul sus, pe-o policioară,
 Sub care acuma s'a 'ntâmplat să moară.
 Ea fără s'aducă alt-ceva să puie
 Tocmai peste burta mortului se suie,
 Ca să 'ntinză mâna să ia buriășul.
 Pentru răposatul să bea aldămașul.
 Dar cum sta pe dânsul, el de greutate-i
 Slobozi îndată un gemăt în spate-i :
 Ea dând jos buriul, zise cu mirare :
 « Vai ! și mortul are pas de răsuflare ! »
 După ce dar scoase cepșorul și supse,
 Și la locu-i iarăș când luă și-l puse,

Trebuind cepșorul să-l înțepenească
 S'a apucat de capu-i să dea, să-l isbească,
 Dând și: Na! (zicându-i) și mai na odată.
 Că orcarea faptă are și răsplată!
 Astfel dai în mine să nu beau dintr'insul,
 Și de beam vr'odată îl plăteam cu plânsul,
 Dar și eu acuma 'n loc de plâns și clopot.
 O să'ți cânt o horă și-o să'ți trag un tropot!»
 Astfel dacă zise, începù să danțe,
 Și aceste vorbe cu glas să înalțe:

— Aolică, aoleu!

Scoală bărbățelu meu,
 Scoală să jucăm un joc
 Și te culcă iar la loc;
 Scoală-mi-te bărbățel
 Vino să jucăm nițel
 Scoală de mai sări: hop, hop
 Și te culcă să te 'ngrop.

Bărbatu-i l'aceste și la alte multe
 Trebuia să tacă și să le asculte,
 Și hotări 'n sine cât de mult să tacă
 Ca să vadă încă ce o să mai facă.
 Fiind-că ea de proastă 'n felul ce-o văzuse,
 Fără indoială de mort îl crezuse
 Deci viind vecinii și rude de-aproape
 Au chemat pe popa ca să-l și îngroape,
 Toate fiind gata mortul ardicară,
 Rude și nevestă după el plecară,
 Și ca o soție trebuind să plângă,
 Se legănă 'n cale și 'n dreapta și 'n stânga.
 Cu țipăt de jale că să 'ngâne plânsul,
 D'alde aste vorbe strigă după dânsul:

Bărbățelu meu iubit!

De ascară ai murit,

Of! și nu poci să te uit

Și la altul să mă uit!

El acum ca mortul ca să nu-l îngroape
 Așteptă când fuse de un gard aproape,
 Și-aci la îndemână un par bun cum vede,
 Din cosciug la dânsul mâinile repede,
 Și din loc zmulgându-l la nevestă sare,
 Inspăimântă 'ndată pe mic și pe mare:
 Toți petrecătorii se imprăștiază
 Și ca prinși de friguri ce înfiorează,
 O pornesc la fugă ca o vijelie,
 Care spre pădure, care spre câmpie.
 Unii iar d'alături sar într'o ogradă,
 Alții se împiedic, jos se fac grămadă,
 Nu știu ce să zică, strig: «Aoleo, dracul!

Aoleo ne 'nghite de vii vârcolacul!
 Iar nevasta-i dete fuga drept acasă,
 Ca o potârniche cu pășirea deasă;
 Mortul iar în urmă-i în mână cu parul
 O mână în fugă ca vita văcarul.
 Ea fugea de frică și țipă cu plânsul,
 El râdea gonind'o înecat într'insul.
 Dar cu astă faptă, bietul răposatul
 Ardică de spaimă asupra-i tot satul;
 Vârcolac crezându-l pe loc alergară
 Cu prăjini, cu lemne toți se înarmară,
 Și sărind asupra-i în grab, cu iuțime
 Dând, îl omorără cu mare cruzime.
 Și așa Păcală prin multele-i glume
 Și-a pierdut viața și s'a dus din lume.
 Deci acum cu mortul mergând să-l îngroape
 Când era să treacă iar de gard aproape
 Incepù nevasta-i a strigă 'n glas mare:
 — Duceți-l de garduri mai în depărtare,
 C'apoi iar cu mâna de vr'un par se'ncurcă
 Ș'o să aveți iarăș cu dânsul de furcă!..

Popa care sta de față și acestea ascultă
 Incepù o 'nvățătură către ei a cuvântă!
 — Ați văzut acum, le zise, glumele 'n lume ce fac?
 Iată cum îi fuse moartea ticălosului sărac.
 Auzirăți și prostia acelor omorători,
 Cari 'n lucruri mincinoase și'n scorniri sunt crezători?
 Astfel de credinți deșarte la săteni tot se găsesc t
 Născocite tot de babe din îndemn diavolese;
 De acelea ce la muncă nu pot merge la câmpii,
 Și le las'a păzi casa și să vază de copii.
 Ele ca să odihnească sperie pe pruncii mici,
 Să tacă, că-i mănâncă vârcolaci sau pricolici.
 Alte dăți iar cu Murgilă îi sperie astfel tot,
 Miază-noaptea sau Zorilă și cu alte câte scot.
 Și cu astfel de nimicuri pe copii înspăimântând,
 Bagă 'n inima lor frică, cresc de toate tremurând;
 Mai cu seamă când e noapte și afară când se duc,
 Insăș chiar din a lor umbră își inchipuesc năluc,
 Se infioresc de-o broască, fug de-un liliac, țipând,
 Mulți cad și în alte boale, sângele 'n ei înghețând;
 Alții pân'la bătrânețe cred în aste lucruri seci
 Și li se'nfurnică pielea când aud de ele 'n veci;
 Ba atât temei pun încă cât și p'alți îi bagă 'n frici
 Și din ce știu nu-i poți scoate, mii de vorbe să le zici;
 Astfel cred ei că și mortul vârcolac s'ar fi făcând
 Și viind noaptea la inimi de oameni ar fi mănâcând,
 Pentru care fără frică, fără cuget de păcat.

S'au pornit nelegiuții și-au ucis p'acel bărbat.
 Nu fiți dar și voi ca dâșii, proști, crezători de minciu ni
 Că sunt toate tot nimicuri, fleacuri și deșertăciuni.
 — Zou parinte, zise Iani, me dat buni n'vațaturi;
 Che si la țara al nostru crede l'asa secaturi;
 Chind am fost io mic odata am văzut pa un batrun
 Care speriat d'o broasca trei ori a scuipat in sun;
 Și la noi, stii, sunt pieptare tot cu mulți nasturi sau bumb,
 De arzint si de matase, dar la sarac si de plumb,
 Chind a froit el caimenu ca să scuipe 'n sun speriat,
 S'a caznit un țas atunțe puna chind s'a descheiat.
 Ama asta tot țaranii crede mai mult, cum ai zis,
 Ca și cari pe Pacala au sarit și l'au uțis,
 Eu voiesc sa mulțumescu la fata care a spus,
 Che pentru invețatura prilez de vorb'ai adus:
 Voi sa cumpar una floare chind me duc la București,
 Cheltuesc un firfirica pentru una sa povesti.
 — Dar pentru noi, jupân Iani, — celelalte au răspuns.
 La atât povești o floare știi că nu e de ajuns.
 Că și noi îți povestirăm lucruri care 'ți-a plăcut
 Și de toate, cum văzurăm, prea mult haz ai și făcut.
 — E haide, el le răspunse voi sa cumpar încă doi,
 Fiindc'a spus chite una poveste frumos si voi.
 — Ia'mi și mie, jupân Iani, zise alta către el,
 Să'ți spui și eu o poveste frumoasă 'n acelaș fel.
 — Ama prea mult tirziu este, kir Iani îi zise ei,
 Spune dar, rău sa nu para, și tu un floare sa iei.
 Fata pentru mulțumire plecăciune îi făcū,
 Și următoarea poveste intr'acest chip o 'ncepū:

POVEȘTEA FETEI A PATRA

Un bătrân odată'mi spuse ceea ce s'a întâmplat.
 Și cu ochii săi văzuse chiar aci la dansu 'n sat,
 O fată la noi, el zise, l'al douzecilea an
 Luă soț cu cununie pe unul anume Stan;
 Și precum știm fiecare, doi inși întâi când se iau,
 Iși vorbesc tot cu sfială, cinste și rușine și dau,
 Apoi după ce mai trece prin îndrăzneală la guri,
 Vorbesc și rele și bune, la cuvinte n'au măsuri;
 Că sita până e nouă o pun in cui, o cinstesc,
 Iar când se mai învechește, și pe sub pat o trântesc.
 Așa și 'ntre casnici traiul nu 'ncepe a se suci
 Până când se face dără, apoi ține-te d'aci:
 Stan era tânăr d'aceia care traiul îi plăcea,
 Când cu unul, când cu altul s'adună și petrecea;
 Părinții ei îi zisese să ia unul mai trecut
 Dar ea vru să fie tânăr, și luă cum i-a plăcut.
 Așa dar Stan, cum ziserăm, după ce chefu-și făcea

Cât de întârziat noaptea la casa lui se 'ntorcea.
 Nevasta lui totdeauna la 'ntrebări îl apucă,
 Și cu tot felul de vorbe îl certa și-l judecă!
 El iarăși, nesuferindu-i, o luă, o 'ncăeră.
 Și astfel în toată vremea de el bătută eră.
 Eu care (ziceă bătrânul) aproape de el ședeam,
 În casa lor și în curte or ce se făcea vedeam:
 O auzeam totdeauna bocindu-se și plângând.
 Și tot ca d'alde acestea din gura ei înșirând:

Arză-l focul bărbat,
 Cum mă bate turbat!
 Mă pisează ca măr,
 Și mă smulge de păr!
 Mă lovește, dă în mine
 Or cu ce 'n mână-i vine,
 Gata stă la toată vorba
 Să mă bată cu cociorba.
 De-i răspunz vr'un amar
 Mă ucide cu par.
 Or azvârlă cu lemn
 Și mi face pe trup semn:
 N'am să-i zic, să-i judec vina
 Mă izbește cu prăjina,

Or apucă or ce vede
 Și asupra mea repede.
 De trânteli mii pe jos
 Zdravăn n'am nici un os
 Cap, picior, mână, cot,
 Vână'ts peste tot,
 Arză-l focul măritișul,
 Prăpădi-s'ar și fetișul,
 Că nici un bine n'are,
 Amândouă sunt amare.
 Of! moartea o strig cu glas:
 Ca să vină 'ntr'acest ceas,
 Să mă ia, or pe el,
 Să mă scape într'un fel.

Ascultând aceste vorbe îndârjitul ei bărbat
 Și auzindu-i blestemul asupra ei s'a turburat.
 Sare iarăși, o mai bate, judecând-o necăjit,
 Zicându-i: — Na și na iarăși, satură-te de vrăjit.
 Apoi făcând-o scăpată, ea după casă s'a dus,
 Și din piept iar cu suspinuri astfel să plângă s'a pus:

Aleo, mă-mă doare spata,
 Că m'a bătut cu lopa-pata,
 Suflețelul cât colea.

Aleo mă-mă doare gâtul,
 Că m'a bătut rău u-urătul,
 Suflețelul cât colea.

Aleo, mă-mă doare mâna,
 Că m'a bătut cu pră-prăjina,
 Suflețelul cât colea.

Aleo 'mi-a-'mi-a frânt piciorul,
 Că m'a bătut cu to-toporul,
 Suflețelul cât colea.

Aleo 'mi-'mi-a secat șoldul,
 C'a dat în mine cu bo-boldul,
 Suflețelul cât colea.

Aleo mă-mă doare cotul,
 C'a dat cu lemnul ne-netotul,
 Suflețelul cât colea.

Pân'aci după ce plânse, inceptu a se'nchină
 Și a blestemă de parcă văzduhul se clătină
 Bărbatul său cum aude aleargă iarăși la ea,
 Apucă s'o bată iarăși în legea lui cum știa.
 Nevasta însă 'ntr'acestea se jură pe Dumnezeu,
 Zicând: — D'ei muri bărbate, și cumva d'oi trăi eu.
 Să știi că'n ceasul acela ce te-oiu băga'n pământ.
 În loc de plâns cu un cântec o să-ți joc peste mormânt.

Deci nu trecu multă vreme, blestemu-i s'a auzit,
 Și căzând el la o boală a zăcut și a murit.
 Nevasta acum de dânsul văzându-se c'a scăpat;
 Cu lacrimi de bucurie l-a dus și l-a 'ngropat;
 Apoi ca să și implinească strașnicul ei jurământ
 Cântă următoarea horă și îi jucă pe mormânt:

Ici e țărână, ici glod,
 Ici e bărbățul mort,
 Ici e tocma unde joc,
 Dragostea mea cea cu foc.
 Ici doarme cu mâini la piept,
 Și-o să joc să mi-l deștept;

Dar de cât l-oi deștepta,
 Voi jucă și voi cântă.
 Dormi, dormi bărbățul meu,
 Ierte-mi-te Dumnezeu:
 Dormi dormira-i somnul lung
 Că câte-am tras îmi ajung!

Toți, de prea multă-i iubire, a înebunit, zicea,
 Și-a pierdut simțirea, mintea și nu știe ce făcea.
 După ce cântă ea însă și jucă, precum am spus,
 O luară celelalte și la casa ei s'a dus,
 Mângâind-o și zicându-i a nu se prea întrista,
 Că e încă tinerică și se poate mărita,
 Care și fără zăbavă o și puse asta 'n gând,
 Cu vederea când pe unul, când pe altul alegând,

Căci: — Rar din femei văduvite
 Să nu vrea să se mărite,
 Rar și om să nu se 'nsoare
 Când nevasta lui îi moare;
 Or cum, trăit și trăită
 Se însor' și se mărită;
 Ceia ce au trăit bine
 Făr' soție nu l'e bine.
 De 'ntristare și de jale
 Hotărâse, găsească
 Fără să mai zăbovească
 Iar să se căsătorească.

Socotind că'n loc vor pune
 Tot astfel de buni sau bune.
 Cei ce au trăit rău iară,
 Se bucură că scăpară,
 Umblu, caut să găsească
 Iar să se căsătorească;
 Alege până culege
 Iar în lanțuri să se lege
 Și 'n loc alți ori alte pune
 De mai buni sau de mai bune,
 Dar la or ce urm'alege
 La 'nceput nu se 'nțelege.

Așa și astă nevestă câte a tras le uită,
 Iși găsi hârbul capacul, și iarăși se mărită:
 Care bărbat nu se știe bun sau rău de s'a 'ntâmpat
 De cât ea 'ncepu să plângă după 'ntâiul ei bărbat.

Zicând:

— Aoleo și vai de mine:
 Ce făcui nu făcui bine,
 N'a fost cum gândeam să'mi fie
 Am intrat în foc de vie;
 Cel dintâi tot mai bun fuse,
 Dar moartea 'n mormânt mi-l puse,
 Că-l certam să stea acasă,
 Iar acest nu vrea să iasă.
 Il certam și de ce'mi tace.

Asta mereu gură face:
 Stă tot de mă cicălește,
 Ca'n șurupuri mă sucește,
 Inima în mine crapă,
 Că mă fierbe fără apă;
 Un cuvânt bun nu'mi vorbește,
 Ci mereu mă ciocănește,
 Ca ghionoaia copaciul
 Și nicovala covaciul.
 Of! cel bun mi-l luă sfântul!

De mi-l mănâncă pământul,
Și'mi dete pe 'ndrăcitul,
Pe turbatul și sucitul.

Având ea mai multe zile și p'acela l-a 'ngropat,
Și se bucură în sine că și de el a scăpat;
Apoi luă și pe altul, dar nici ăsta nu-i plăcea,
Asemenea și de dânsul tot plângea și se bocea:
Pe cel dintâi bărbat iarăși de mai bun îl lăudă,
Căci și de o bătea, însă el tot mai cu milă da.

Zicând:

— Ce bărbat cu dorință pierdui, din mâni scăpai,
Și nici nu i-am plâns de boală, și nici când îl îngropai,
Atunci ea cu jale multă la mormântul lui mergând,
Începî aceste vorbe să le înșire plângând:

Scoală sufletele, scoală
Scoală să vedem ce boală,
Ce boală te impresoară,
Te doboară, te omoară;
Scoală îmi spune și mie
Ca să-ți caut doftorie;
Scoală un cuvânt îmi spune,

Nu tăceă, nu mă răpune!
Că de când nu-ți este bine
Nu te-ai mai uitat la mine,
Ci te uită cu ochișorii
La lacrimile plânsorii,
Să'mi vezi suspinul cum iese
Din piept cu sughițuri dese.

După ce ea mult îl plânse cu cele ce le zicea,
Le închipuiă la boala-i când de moarte 'n pat zăceă.
Apoi după o tăcere ca de un minut de ceas
Începî cu d'alde aste să strige cu mare glas:

Unde te duci, bărbățele
Și cui mă lași, sufletele?
Of! cum te 'nduri de mine
Să lași să țip după tine!
Te întoarce și te uită
Că să'mi vezi jalea cea multă!

Vai! nu mai poci, caz pe cale,
Leșin, mor de a ta jale!
Stăi soarele meu cel dulce
Stăi nu grăbi a te duce,
Stăi, or mă ia și pe mine
Să fiu într'un loc cu tine

Poate va zice neștine că ea numai le ziceă,
Eu îl incredințez însă că 'n adevăr plângeă
Cu suspinuri, cu leșinuri, lungindu-se pe pământ
Ca când atuncea murise și îl ducea la mormânt,
Apoi după o odihnă începî iar a țipa.
(Adică închipuindu-și că atunci îl îngropă:)

Mila mea și dorul meu;
Spune ce 'ți-am greșit eu?
Care vorbă te-a scârbit,
Ce necaz te-a osebit?
Pentru ce te-ai mâniat,
Și te duci nemângâiat?...
Stăi, ah! sufletelel meu!

Unde mergi să merg și eu:
Ia-mă să te însoțesc.
Nu mă lăsa să doresc.
Voi să fiu în brațul tău
Sau mai bine sau mai rău,
Sau la iad cu tine merg,
Ca și la rai chiar alerg,

Văzând jalea ei cea multă, ce-o privea niște femei,
 Cu mângâieri ardicând'o au dus'o la casa ei,
 La a căror mângâieri, când pe cale o ducea,
 Cu suspine și cu jale: — Tubite surori! zicea,

O să mor, ah! o să mor
 Cu amar și foc și dor!
 O să mor, să mă sfârșesc,
 Că ce-am pierdut nu găsesc:
 Am pierdut un diamant,
 Mai frumos decât berlant,
 L-am pierdut, de tot s'a dus,
 Din vedere l-am răspus.
 Of! frați! dornice femei!
 In deșert scurg ochii mei,
 Că nimic nu folosese,
 Numai doar mă pedepsese,

Toate 'n lume sfârșit au,
 Numai eu de leac nu'mi dau
 Ce e pe hârtie scris
 Cu greșeală nu s'a zis,
 Că odată te însori,
 Și odată iarăși mori.
 Căci întâi e vinul must,
 Al doilea fiert la gust,
 Și al treilea oțet,
 Nici must, adică, nici fiert...
 Ce e bun e 'n căpătâi,
 Urma nu e ca întâi.

Astfel biata femeuță focul după ce 'și a plâns,
 Se uită la celelalte ce 'mprojeru-i s'au fost strâns,
 Și începî către ele să vorbească suspinând,
 Să le dea învățătură 'n următorul chip zicând:

Of! draguțe surioare
 Și leicuțe vecioare?
 Toate 'n lume's trecătoare
 Și păreri amăgitoare;
 Cugetul să nu vă 'nșele
 Cu păreri de tinerele
 Și 'ngâmfări de frumușele
 Că nimic nu e de ele.
 Astăzi firea vă răsfată
 Ca o floare dimineța,
 Rumenele ies din față
 Și pe buze-vă roșeață;
 Măine fața vi se strică,
 Rumenele s'aridică,
 Ca floarea se scutură, pică,
 Vă zbârçiți ca o urzică,
 Și 'n junetea-vă cea fragă
 Câți vă zic azi: «dragă, dragă.»
 Măine ochii o să 'și tragă
 Și in seamă nu vă bagă;
 Ci luați de sfaturi sfinte,
 Nu vă farmece cuvinte
 Și să vă ieșiți din minte,
 Să cădeți in vre-o necinste;
 Vă iubiți bărbații 'n viață,
 Chiar din suflet, nu din față
 Legea după cum învață,
 Ca s'aveți trai cu dulceață;

Temerea e prea grozavă,
 Ea e 'n casă rea otravă,
 Că ațâță tot gâlceavă
 Și aruncă 'n iad din slavă.
 Nu e nici o viețuire
 Când e 'n casă neunire
 Sau urmează 'mpotrivire
 Din vre-o nemulțumire;
 Eu eram între neveste
 Ce mă stăpâneam de-aceste
 Dar o nebungie este,
 Că nimic nu folosește.
 Nici un bine nu'mi făcură
 Ci prin ceartă și prin gură,
 Mai vartos aceste'mi fură
 Spre pedeapsă și spre ură.
 Limba'mi ascuțeam ca pila
 Și 'nsă'mi am umblat cu sila
 De'mi pierdii prea scumpa milă
 Ce'mi fu dată de copilă:
 Imi căzuse 'n ochi ca norul,
 Ii disprețuiam amorul,
 Și acuma îi duc dorul;
 Dar din mână când pierzi oa ce,
 Ia 'ți nădejdea, nu se 'ntoarce,
 Lacrimi cât de mult de-i stoarce
 S'a rupt firul, nu se toarce!

— Bravo! zise jupân Iani, fata după ce-a tăcut;
 Asta a plătit o floare che pre mult me a placut,
 Si acus ve las in pațe, la vorbe nu me incurc,
 Me a venit la ochi somnu si me duc ca se me culc.
 Altă fată zise iară: — Jupân Iani să mă ierți,
 Încă pentru o poveste un cesuț n'o să aștepți?...
 Că și eu pretind o floare de la București să'mi iei.
 — Sa'ți iau nu e lucru mare, zise jupân Iani ei;
 Ama zumatate nopte s'a făcut, s'a n'zirziat,
 Che a chintat si cocosu, s'înca mos Bran n'a chintat,
 Lasa el s'a chint'acuma, che zou am sezut pre mult
 O mos sa viu muine sara la povesti iar sa ascult.
 — Bine zici, cucoane Iani, zise lăutarul Bran,
 Că m'ai uitat de aseară și pe mine și pe Stan;
 Incai de alde moș Neagu crez că n'o mai fi putând,
 L-am văzut de adineoară tot mereu de somn căscând,
 Dar acuma eu cu dîbla cum voi începe pe loc,
 Scol din somn și copilașii să vie aci la joc.
 — Tați si chinta, zise Iani, nu fii cum esti si la port,
 N'ai rusine de parinte, sa vorbesti ca la cort?
 — Să mă ierți cucoane Iani, zise moș Bran către el,
 Dar ce poștești, poruncește: cântec, horă, orce fel?
 — Voi, îi zise jupân Iani, sa chinți chintefi batrunesti.
 Cu ținste, cu omenie, — sa nu fie țiganesti.
 — Lasă, las, cucoane Iani, zise el dîbla dregând,
 Știu eu ce cântec îți place. Și n'cepe-a cânta zicând:

CÂNTECUL ÎNȚAI

Pe culmița dealului,
 Dealului. Ardealului,
 Plimbă-mi-se prin colnic
 Ghiță cu mândruța lui,
 Cu dalba drăguța lui,
 Pe doi ageri călușei
 Încărcăți cu gălbinei:
 Cu doi bani în buzunari,
 Cu doisprece lăutari,
 Din doisprece ce-i avea
 Nici unul nu-l mulțumea,
 Ci din gură îi grăia:
 — Dragă, mândruțița mea,
 De când, mândro, te-am luat
 Un cântec nu 'mi-ai cântat,
 Ci cântă, mândruța mea,
 Iar mândruța îi grăia:
 Ghițule, drăguțul meu
 — Bucuros ți-oi cânta eu,
 Dar am un viers femeiesc,

Seamănă a haiducesc,
 Și puternic la cântat
 Se aude îndepărtat
 Dacă așa cuvânta,
 Și începe a cânta,
 Munții n'alți cutremura;
 Văi adânci îmi răsuna,
 Ape reți se turbura,
 Livezi se înfiora,
 Și viersul când își urca
 Cópaci, ramuri se mișca,
 Frunzele pe jos pica,
 Inima de om seca
 Iar Cătănuț n'o hiea
 Și către dânsa grăia:
 — Cântă'ți mândro cântecul!
 Că 'mi-e drag ca sufletul.»
 Pe-apa râului in sus,
 Numele Govora pus
 Unde locuia Gruian,

Gruian Pazvanu Codrean
 Auzind mândra cântând
 Dealuri și văi răsunând
 La Cătănuță ieșea :
 — Ghiță, Ghiță, Cătănuț,
 Nu poci ca să te mai cruț.
 Ce cați pe moșia mea,
 Că eu sunt stăpân pe ea ?
 Ce te plimbi prin ea cântând,
 Izvoarele turburând,
 Livezile incurcând
 Și fânețele călcând ?
 Or pe mândra vamă dă-mi,
 Or să stai să ne luptăm :
 In săbii să ne lovim,
 Unul din doi să murim,
 Și care va rămănea
 El pe mândruța să ia.
 Iar Cătănuț răspundea
 Și către Gruia grăia :
 — De luptat ne vom lupta
 Dar eu vamă nu ți-oi da !..
 Așa dac'au cuvântat
 La luptă s'au apucat :
 Se luptară într'o zi
 Soarele până sfinți,
 Dar în timpul de luptat
 Rea ispită s'a 'ntâmpat
 Lui Ghiță care-i păsa
 Să-și scape mândruța sa,
 Brăul i se slobozea
 Și către mândra grăia :
 — Mândro, lasă calu 'n frâu
 Și 'noadă-mi pustiul brâu,
 Că-mi pune capăt Codrean,
 Al meu și al tău dușman.
 (Dar femeia, haine lungi,
 Minte scurtă, plete lungi,
 Cine 'n minte-i s-o lăsa
 Aibă-i portu 'n viața sa) ;
 Cătănuț ei când grăia
 Ea astfel îi răspundea :

— Cari pe cari ați birui
 Tot un bărbuțel mi-o fi !
 Cătănuț când auzea
 La Gruia se repezea,
 Paloșul își strălucea,
 Printr'insul il petrecea,
 Jos la pământ il trântea,
 Și 'ntre morți il trimetea
 Și calul încăleca
 La târle în grab pleca.
 Mielușei grași alegea.
 Ii junghea și îi frigea,
 Plosca de vin încărca
 Cu vre-o cincisprece oca,
 Și la masă s'așeza
 Cu dalba mândruța sa.
 Mâncând către ea grăia :
 — Ține vin din mâna mea.
 Că de astăzi incolea
 Au ai bea au n'ai mai bea,
 C'astă vară am muncit
 Nouă clăi fân am cosit.
 Dumnezeu dragul a vrut
 La opt vârfuri le-am făcut,
 Numai una mi-a rămas
 Să-i fac vârf într'acest ceas.
 Aceste dacă grăia
 Pe mândra de plete ia,
 Scoate paloșul lucios
 Și-i retează capul jos,
 Și de-asupra clăii sus
 Ca să-i facă vârf l-a pus.
 Trupul bucăți i-l făcea
 Și la soacră il ducea,
 — Ține maică, îi zicea.
 Bagă, fierbe în ulcea,
 Și pune a ospăta,
 Că este chiar fie-ta,
 Care o ai răsgăiat
 Și creștere rea i-ai dat,
 Că pre câți îi va zări
 Șă vrea tot bărbați a'i fi !

— Eu n'a înțeles nimica, zise chir Iani lui Bran,
 Si pentru un asa chintec nu-ți dau măcar niți un ban.
 — Lasă, îi zise moș Neagu, că il înțelegem noi,
 Ast cântec nu e d'acuma, copilăresc, d'ale noi,
 Ci este din alte veacuri, rămase de la cei bătrâni ;
 Cântecel pe atuncea astfel erau la români.

— E hai, chinta acum altu, jupân Iani porunci,
Tot asa de care plașe și e potrivit ați.

CÂNTECUL AL DOILEA

Supt poale de codru verde
Mititel foc mi se vede,
Mititel și potolit,
Tot de voinici ocolit.
Nu știu zece, cincisprezece,
Și mi-ți frige un berbece,
Un berbece, berbecel
Sugător și mititel.
Și nu-l frige cum se frige
Ci-l infige în cârlige
Injungheat, nejpupit.
Ca un purceluș pârilit.
Și l întoarce din belciuge,
Ca să-i fie carnea dulce,
Și să-l aibă la colnici,
De merindă ca voinici.
Supt umbră de păducel
Voinicei mănâncă miel,
Și beau vin din bărduşel,
Cântând și grăind astfel:
— Codre, codre înfrunzit,
Codre frumos înverzit,

Ține-mă 'n tine ferit,
Cu frunză acoperit.
Codre, vei aveă păcat
Cumva de m'ăi dă legat
Că nimic nu 'ți-am stricat.
Nu mă știu de vinovat
Că 'n tine de când intrai
Numai o cracă tăiai,
Armele de'mi atârnai,
Și la umbră-ți m'așezai.
Le-ași fi pus codre, și jos,
Dar pământu-i umedos
Și fierul e ruginos,
Iși pierde lustrul frumos.
Codre, codre, dușman ești!
Tu voinici-i amăgești,
Ii aduni, îi primești,
Tu-i predai iar, nu-i ferești.
Cât e codru de frumos,
Cu frunza verde umbros,
Iarna putrezește jos,
Și voinicii șed la gros.

CÂNTECUL AL TREILEA

Ce frunză se bate
Mai de dimineată,
Pe nor și pe ceață?
Bate-mi-se bate
Frunza plopului
In malul Țolului.
Dar de ce se bate?..
Se bate că-i pasă.
Că e frunza deasă.
Bate și se bate
Că e 'n coadă lungă
Și'n foaie rotundă.
Sus frunza se bate
Jos inima arsă
Plânge, lacrimi varsă,
Vreme, fără vreme,
Pe la miez de noapte
Cu sudori de noapte,
Două lemne crude
Către râul Lotru

Să sfădesc in codru.
Unul eră Teiul
Și-altul eră Bradul,
Ce'și laudă neamul.
Bradul surpă Teiul,
Cinstea micșorându-i
Și astfel zicându-i:
— Teiule, Teiule!
Scurtule, grosule
Și burdufosule!
Du-te într'o parte,
Că tu nu ai cinste
Să'mi stai înainte,
Nalta mea tulpină
Cine sunt mă spune,
Și te poci supune
Că eu vara, iarna
Stau in codru verde,
Frunza'mi nu se pierde.
Pe mine mă pune

Pe la nunți în frunte
 Cu podoabe multe,
 Domnii și împărații
 Mă pun la paradă
 Pe uliți și readă
 Mă face și scânduri
 Să așteru palate,
 Case luminate.
 Iar ție în vreme
 De o brumă mică
 Toată frunza-ți pică,
 Și meșteri de vine
 Troci, lopeți te face
 De case sărace.
 Teiul îi răspunse:
 — Bradule, Bradule,
 Măndrule, naltule!
 De surda îți lauzi
 Neamul, rădăcina,

Frunza și tulpina.
 Că eu totdeauna
 Am și port în lume
 Mai de cinste nume,
 Pe mine ca tine
 Scânduri nu mă face,
 Pe jos să mă calce.
 Nici ajung vre-odată
 Șindrilă pe case,
 Or linguri și vase.
 Icoane mă face,
 De mă insotește
 Și mă zugrăvește,
 Și pe mine serie
 Cu vopseli frumoase,
Isuse Cristoase,
 La care se nchină
 Noroade și gloate,
 Neamurile toate.

CÂNTECUL AL PATRULEA

Sună sună și răsună,
 Sună petricica'n vale,
 Răsturnându-se pe cale.
 Mândra mea plânge cu jale,
 Plânge, plânge și suspină
 Că pe deal, pe colnicele
 Și-a pierdut prin potecile
 Dragostele tinerele.
 Plânge, plânge, se jelește
 Blestemând iarba și pirul,

Să și găsească trandafirul.
 Plânge, varsă lacrimile
 Oftând cu foc și cu pară,
 Că dragostea de-astă vară
 Se schimbă 'n fiere amară.
 — Dragă măndro nu mai plânge
 Din ochi lacrimi nu mai stoarce,
 Că ce zboară nu se 'ntoarce,
 Ai rupt firul nu se toarce.

CÂNTECUL AL CINCILEA

Au nu vezi unde mă duc?
 Omule, boule,
 Intr'un condur ș'un papuc
 Omule, boule.
 Cu papucul târșiind,
 Omule, boule,
 Cu conduru tropsind,
 Omule (și celelalte)
 Că de când m'am măritat
 Și te-am luat de bărbat,
 Nu te-ai mai trezit din prost,
 De necazuri tot am fost.
 Că cu patru boi la jug
 Te-am mânat să ari la plug,

Plugu'mi lăsași la nevoi,
 Și imi răpuseși și boi;
 Te-am mânat, iar te-am mânat
 Și cu pușca la vânat,
 Pușca 'n două 'mi-o frânseși
 Și cureaua 'mi aduseși.
 Ți-am dat cofa să te duci
 La puț apă să 'mi aduci,
 Căzuși, cofa o spârseși
 Doagele imi aduseși,
 Te-am mânat apoi pe loc,
 Cu hârbul să'mi aduci foc,
 Hârbul mi l-ai bucățit
 Sprâncenile 'ți-ai părțit.

Te mâni să'mi tai un lemn
 Până când să cern un pielmn
 Toporul ai năpustit
 Supt lemne ai adormit.

— Mos Bran, zise iar chiar Iani, pun'aiți chit ai chintat
 S'a platit un firfirica care aseară 'ți-am dat,
 Si acuma sa chinți inca pentru paharul de vin,
 Ca'n nainte de plecarea sa joți fetele puțin.
 Moș Bran mai dregându-și dibla 'ncepu să cânte pe loc
 Și fetele mulțumindu-i se apucară de joc.

H O R A

Către mine te jurai,
 Dorule, dorule,
 Că pe nimeni nu mai ai,
 Dorule, dorule,
 M'ai făcut de te crezui,
 Dorule, dorule,
 Dar cu ochii mei văzui,
 Dorule, dorule,
 Că altul te mângâia

Și-ți zicea c'o să te ia,
 Ș'acel 'mi-e prietin bun,
 Nu'mi vine ca să-mi răzbun;
 Dar de nu te-oi mai vedea
 Iar in brațe ai ședea,
 Lui și ție 'n acel ceas
 Dragostea vă scoț pe nas;
 Din mâna mea ce-ați păți,
 Amândoi veți împărți.

Când zbărnăitura diblei, care-abia se auzea,
 La joc, la tropoitură pe fete le imbulzea,
 Un dulău ne-având plăcere ca să privească la joc
 Și căutând să-și găsească vre un mai liniștit loc,
 Se sui in car la mine, vrând aci a se culca.
 Eu văzându-l, frică 'mi fuse nu cumva a mă mușca
 Și făcui incet la dânsul un ni-i! și un odâr;
 Dar răutăciosul câine nu vru să-mi facă hatâr,
 Ci sărind jos deodată, spăimântat cum m'a văzut,
 A început să mă latre ca pe un necunoscut,
 Și auzind lătrătura, care nu o înceta,
 Frații lui din bătătură au venit a-i ajuta,
 De a căror multe glasuri dibla, cântecul de joc,
 Cu totul se amuțise, nu se auzea de loc.
 Toți atuncea lăsând jocul și sărind in căini să dea,
 Alergară împreună și ce latră a vedea:
 Și cu ochii dând de mine începură a striga:
 «Hoțu! hoțu! puneți mâna!»... Ș'au sărit a mă lega.
 Gazda, care se culcase cum m'a fost tras sub pățul,
 Ca un ostenit de cale și de șezători sătul,
 Auzind, strigă la dânsii: — Ia stați, pentru Dumnezeu,
 Că nu este hoț, săracul! ci-l adusei aci eu,
 Îl găsii coale pe cale jos, căzut de ostenit,
 Și cum îl pusei in caru'mi, el pe loc a adormit.
 Eu, fiindcă inserase, am gândit că e păcat

Să-l las undeva pe drumuri și îl adusei în sat;
 Ca să nu-i mai stric și somnul l-am lăsat să dormă'n car,
 Dar despre ce parte vine, și-unde merge, n'am habar.
 Jupân Iani, arendașul, începu a mă 'ntreba,
 Unde merg și cu ce treabă, și de am răvaș au ba?
 Eu care îi auzisem numele d'atâtea ori,
 — Avui, am zis, jupân Iani, încă și niște scrisori,
 Dar un danț pe nebăute, și o ploscă pe sătul,
 M'au făcut să le pierz toate și să dorm și sub pățul.
 — Nu înțeleg, el imi zise, l'asa vorbe de nimic.
 Ma de unde me cunoste, si sti che Iani imi zic?
 Stane m'o! io domnu asta parche'mi vine se ma tem,
 Ado una luminare, ține este sa vedem!
 — Dar de unde lumânare? îi răspunse Stan pe loc,
 Poate că vre un tăciune să vă aduc de la foc!...
 — Ado, fie si tațiune, jupân Iani porunci.
 Stan fără să zăbovească c'un tăciune fu aci.
 Dar suflând să lumineze, niște scânteii s'au intins
 Și în pățulul de paie cum săriră, s'a aprins.
 Toți atuncea începură: «Apă, apă» a strigă,
 Și lăsându-mă pe mine, ca să-l stingă alergă;
 Eu, aflând prilej atuncea, printre ei mă strecurai
 Am ieșit din sat afară și ntr'o pădure intrai.
 Dară ca povestea ăluia:
 «Când are omu 'n viață
 Vr'un rău la cap a'i sosi,
 Or adastă ca să-l pață.
 Or aleargă a-l găsi».

Căci:

Pase-mi-te 'n acea vreme de un hoț se auzea
 Și potera în pădure ca să-l prinză îl păzeă.
 Cum mă zăriră indată mă luară la mijloc,
 Și: «Predă-te, imi strigară, că te impușcăm pe loc!»
 Eu înmărmurii de frică, neputând să mă ascunz
 Că, cum pierdusem răvașul, ce eră să le răspunz?

Mă luară, mă legară, în cătuș de lemn m'au pus.
 Și bătut, ca vai de mine! la ispravnic drept m'au dus.

NAZDRAVANIILE
LUI
NASTRATIN HOGEA

Invățătura dată rău se sparge în capul tău.

Nastratin eră un hoguea (dascăl sau invățător),
Care a rămas de basmu până astăzi tutulor,
Pentru că era din fire pe-o ureche, năzdrăvan,
Nu-l găsești însă în faptă să fi fost vre un viclean,
El șezând odată'n școală, ce îi dete 'n simplu-i gând :
Ascultați copii le zise, (cu 'ntâmplare strănutând) :
Să știți de-astăzi innainte că eu când voi strănuta,
Toți bătând indata'n palme să'mi ziceți «hair-ola»¹⁾
Cu 'ntâmplare dar odată găleata în puț căzând,
Și cu ce să scoată apă pentru școală neavând.
Hogea porunci indata ca din toți ai săi școlari
Să se lase'n puț s'o scoată vreunul din cei mai mari :
Merg școlarii toți în grabă, pe lângă puț se adun,
Dar privind ș'adânc văzându-l, n'a vrut să între nici un,
Deci văzând că curaj n'are nici unul din câți era,
Hotări 'n cele din urmă el într'insul a intra
Și s'a desbrăcat de toate, cu capul gol și desculț,
Legat cu un ștreang de mijloc, școlarii-l lăsară 'n puț.
După ce găsi găleata și după ce o legă,
Către școlari dete gură și să-l tragă le strigă.
Ei, pornind cu toți deodată, să-l tragă în sus de jos,
Și tocmai cam pe la gura puțului, când fu el scos.
Bazele lumini 'ndată îl gädilară în nas
Și inceptu să strănute una 'ntr'alta 'n acel ceas.
Ei cum aud că strănută aminte 'n grab și-au adus,
De porunca lui cea dată, (după cum am spus mai sus)
Și cu toții deodată funia din mâini lăsând,
Incepură-a bate 'n palme și «hair-ola» strigând,
Bietul Hoguea cade'ndată ca un dovleac jos trântit.
Până'n fund își sparse capul de pereți fiind lovit.
După ce eși în urmă de cei nerozi copii tras,
Jupuit, ca vai de dânsul, la picioare, mâini și nas,
Zise : — Nu e vina voastră, ci-a mea că n'am judecat
Și astfel de cinste neroadă ca să'mi dați v'am invățat.
Care'n cele după urmă din pricină-i ajunsei
Cu picioare, mâini belite și cu cap spart m'alesei.

1) Să fie de bine.

Copilul se învață, când nu se răsfăță

Nastratin Hogeia la apă vre-un copil când trimetea,
 Mai întâi de-ai da urciorul, el s'apuca și-l bătea,
 Un prieten întrebându-l de ce bate pe băiat,
 Când îi dă urcioru'n mână, fără a fi vinovat.
 — Îl bat da, el îi răspunse, ca să ia seama mergând
 Să nu spargă'n drum urciorul niscai nebunii făcând,
 Că după ce îl va sparge, pedeapsa e de prisos,
 Cât de mult de îl voi bate, numai am nici un folos.

Pâine la foame, udată, e cea mai dulce bucată

Nastratin Hogeia odată pe fiul său l-a 'ntrebat.
 Niscaiva zaharicale vre-o dată de-a mâncat?
 Copilul său îi răspunse, că n'a mâncat nici de cum
 Hogeia îl întrebă iarăși — Dar ce mănânci tu acum?
 — Pâine uscată cu apă. — Hogeia zise: — Așa dar
 Socotești c'ar fi în lume vre-un alt mai dulce zahar,
 Ca astă pâine uscată ce o uzi și o îmbuci
 Cu atâta gust și foame, cât și altu-i poftă-aduci?

Nici unele nu sunt rele, dacă te deprinzi cu ele

Cu Nastratin un prieten întâlnindu-se în drum,
 Îl întrebă cum petrece cu sărăcia acum?
 El răspunse: — Foarte bine, tocmai ca și cel bogat.
 — Cum se poate, cu mirare cellalt iar l-a întrebat,
 Să trăești cu sărăcia foarte bine, precum zici?!
 — Ce te miri, el îi răspunse, pentru așa lucruri mici?
 Trăesc căs deprins cu dânsa ca și viermele în hrean,
 Nu simț nici o greutate chiar și când n'am nici un ban.

Orice numești avere să păstrezi tot în vedere

Mesticând odinioară Nastratin Hogeia mastic ¹⁾
 (Care Români de obște sacâz bun sau dulce-i zic),
 Când vru să șează la masă el în palmă îl scuipa,
 Și'n vârful nasului tocmai potrivindu-l îl lipea.
 Un prieten întrebându-l că de ce face ast-fel,
 Hogeia îi dete răspunsul în scurt zicând către el:
 — Totdauna dator este omul lucrul a'și păzi
 Și să-l aibă în vedere în fiește care zi.

¹⁾ În părțile răsăritului toate femeile, fetele și copiii obicinuiesc să mestice în gură sacâz.

Când se găsește alături, numai din miros te saturi.

Nastratin Hogeă 'ntr'o seară la fereastră cum ședea
 Și lungea nasul aiurea pe alți fără ai vedea
 Trecând unul din prieteni. — Ce miroși? l-a întrebat,
 — Vecinul meu, el răspunse, gătește scumpe mâncări.
 Și d'al lor miros mă satur, trăgându-l mereu pe nări.

Grijile's la creditori mai mult de cât la datori.

Unul întâlnind pe Hogeă s'a oprit a-l întreba,
 De 'și-a plătit datoria? iar el îi răspunse: — Ba.
 — Dar ce umbli fără grije când te știi că ești dator?
 — Grije (zise el) s'o poarte cel ce este creditor.

Când ceri și nu ți se trece, te 'ntorci cu inima rece.

Intr'o zi venind la Hogeă un prieten i-a cerut
 Să-i dea frânghia de rufe, numai pentru un miuut;
 — De n'aș avea, Hogeă zise, vre-o trebuință de ea,
 Ți-aș fi zis cu toată voea: «poftim frate de o ia»,
 Dar am să usuc pe dânsa. să usuc niște paspai.
 — Nu'mi spui, acela răspunse, că nu vrei ca să 'mi-o dai?
 — Bine vezi tu, Hogeă zise, că e vorba cam aci
 Și mai mult nu e de lipsă să stau a 'ți-o tălmăci.

Dacă n'ai să mergi călare, nu umbla la'mprumutare.

Unul a venit odată și 'ndrăznind ca un vecin,
 A cerut să-i dea măgarul pentru un ceas Nastratin.
 El răspunse zicând: — Frate, bucuros ți l-aș fi dat,
 Dar nu l-am acasă astăzi; altui l-am împrumutat,
 Măgarul din grajd d'odată a răcnit într'acel ceas.
 — Spui că nu-i, zice vecinul, și na, iacă al său glas!
 Iar Nastratin îi răspunse; — Ce? tu nu crezi ce ți spun eu?
 Mai mult crezi tu pe măgarul de cât chiar cuvântul meu?

Cască ochii la tocmeală, iar nu după ce te 'nșeală.

Murind lui Nastratin Hogeă măgarul ce îl avea,
 Socoti cum să mai scoată din paguba sa ceva,
 Și așa tăind el capul măgarului celui mort,
 L-a 'nfășurat pe de'asupra binișor cu niște tórt:
 Apoi cu acest ghem mare 'n piață să-l vânză mergând
 Se puse și el cu dânsul cu alți vânzători în rând.
 Stând aci veni îndată un ovrei cumpărător,
 Carele de chilipire eră 'n piaț, precupitor.

In vr'o câteva cuvinte invoindu-se la preț
 Li zise cumpărătorul, văzându-l prea greuleț:
 — Dar ce are ghemu'ntr'insul de vine greu la cântar?
 Nastratin Hogeia răspunse: — Iacă un cap de măgar!
 Dacă n' mai întrebă încă și-i răspunse tot la fel,
 Socoti cumpărătorul că il face prost pe el
 Și scoțând îi dete 'n mână banii cât i s'a căzut,
 Care Nastratin luându-i se și făcû nevăzut.
 Pe cumpărătorul însă cugetele nu-l lăsă,
 S'aducă, desface ghemul cum a mers la casa sa,
 Și abia găsi pe dânsul numai o oca de tort.
 Iar celelalte ocale capul măgarului mort:
 «Mai mare daraua-fu de cât ocaua»,
 Ce să facă?.. Plecă iute ca să-l cate necăjit.
 Dar Hogeia, cum luă banii, la casa lui a fugit.
 El însă tot căutându-l prin piață d'al mai vedeă
 Abia la o săptămână putû cu el ochi să dea,
 Și puind mâna pe dânsul, judecății 'ngrab l-a dat.
 Arătând cu jeluire, cum și ce fel la 'nșelat.
 Fiind dar Nastratin Hogeia la judecată adus,
 El tot'odată de față și dovezile 'și-a pus,
 Cum că i-a spus adevărul că e un cap de măgar.
 Când i-a făcut întrebare: de ce e greu la cântar?
 Judecata pe temeiul dovezilor drept dând dar.
 Cumpărătorul rămase cu capul cel de măgar.

Un nebun făgăduiește și 'nțeleptul s'amăgește.

Intr'o zi Nastratin Hogeia, ceartă c'un vecin având,
 Fuse tras in judecată, pentru dânsul jalbă dând.
 Nastratin plecând să meargă spre a se 'nfățișa,
 Băgă 'n sân un petroi mare și se infățișă așa.
 Când pârătorul de dânsul spunea câte îi plăcea,
 Nastratin în taină sânul își arăta și tăcea.
 Judecătorul văzându-l că își bătea sânul plin,
 Toată dreptatea o dete in partea lui Nastratin.
 După ce jeluitorul fu d'aci afară dat,
 Zise lui Nastratin Hogeia: — Scoate ce 'mi-ai arătat!
 El, scoțând îndată piatra, o puse îndată jos
 Și se trase la oparte cu chip prea politicos.
 — Dar ce este asta? zice, judecătorul bătrân.
 — Este darul, el răspunse, ce ți-l arătam în sân.

Nu vedeă 'n chip pocitura, ci vezi ce-i vorbește gura.

Trecând un pașe odată prin satul lui Nastratin,
 Locuitorii îndată toți ca la un hogeia vin,
 Il rog și-l poftesc să meargă la pașa ca deputat.

Socotindu-l de cât dănșii mai, procopsit și 'nvățat :
 Și pașei să 'nfățișeze ca din partea tutulor
 Supunerea și respectul ca la un stăpânitor.
 Mergând el să împlinească cererea ce l-au rugat,
 Pașa la chipul și forma Hogii dacă s'a uitat,
 — Dar n'au mai găsit alți oameni, pașa către el a zis.
 Și pe un măgar ca tine înainte-mi au trimis ?
 — Pe oameni, Hogeă răspunse, la alți oameni îi trimit.
 Iar eu ca să viu la tine toți cu cale au găsit.

Ca să ascuți, bine este, și statul unei neveste.

Nastratin Hogeă la multe a se gândi nu-i plăcea
 Și cam pătimea adesea după cele ce făcea.
 Odată cârmuitorul al aceuiaia județ,
 Aci 'n sat pentru o seară poposind ca un drumeț,
 Și văzând el că sătenii cu mari și cu mici alerg
 Care de care mai bune plocoane să-i ducă merg,
 Socoti Nastratin Hogeă mai jos a nu se lăsa,
 Și ca ce lucru să-i ducă întrebă nevasta sa.
 El zicea gutui să-i ducă, ea ba, zmochine-i zicea
 Și părerea între dănșii unul altui nu-i plăcea :
 Disputându-se ei astfel ca la un minut de ceas,
 Ca să ducă tot zmochine nevasta lui l-a rămas.
 Deci din pom cele mai coapte zmochine el culegând,
 Și'ngrab la cârmuitorul cu dănele alergând,
 Se uită cârmuitorul, și știindu-l cam bufon :
 — Dar tocmai zmochine, zise, găsiși să-mi aduc plocon ?
 Și cum sta 'n genunchi cu coșul că fiește ce supus,
 Cârmuitorul îndată pe slujbașii săi a pus
 Să ia acele smochine și fiecare pe rând
 Să-l lovească'n cap cu ele toți cu câte una dând ;
 Când lui Nastratin aceasta slujitorii o făcea
 El la toată lovitura, bodaproste le zicea.
 După ce striviră toate zmochinele'n capu-i gol,
 Ii zise cârmuitorul : Ridică-te de jos, scoal
 Și îmi spune adevărul de ce (voi să știu și eu)
 La fiecă lovitură tu ai mulțumit mereu ?
 Răspunse Nastratin Hogeă ; — Să îți spui ; — ca un sărac
 Neavând nici o putere vre-un plocon mai bun să ți fac,
 Am sfătuit cu nevasta să ți aduc niște gutui,
 Ea zicea s'aduc zmochine, eu în contră îi stătui.
 Dar în cele de pe urmă de gura ei m'am supus
 Și aceste puținele zmochine ți le-am adus.
 De aceea când în capu-mi zmochinele moi simțeam,
 De sfătuirea nevastă mulțumirile făceam,
 Că de aduceam ploconul gutui, precum ziceam eu,
 Atuncia eră să fie vai de acest cap al meu !

De aceia este bine ca s'ascuți și să inveți
 Și-o povață de-a femeii din patruzeci de poveți.
 Că iată eu, cu'ntâmplare, prin povața ce mi-a dat
 Cu aceste moi zmochine scăpai cu capul nespărt.

Și cu minciuna neștine poate trăi 'ntr'o zi bine.

După cât-va vreme iarăși cârmuitorul umblând,
 Și'n județul său prin sate drumurile cercetând,
 Sculându-se iar sătenii pe Nastratin l-au rugat,
 Că iar la cârmuitorul să se ducă deputat.
 Inșă ca să nu-l trimiță fără nici un dar în mâini,
 Li deteră-o rață friptă și două frumoase pâini.
 Plecând el să'ntâmpineze pe cârmuitoru'n drum,
 Nu putu răbdă miroșul raței ce eșa cu fum,
 Și șezând jos la o umbră, mereu rața invărti
 Și ca din ce loc să taie tot stătū, se socoti,
 Vorbind singur intru sine: — Ce știu ce se va urma?
 Ca s'o gust și eu la masă, m'o chema, nu m'o chema?
 Zicând Nastratin aceasta, îndată se apucă
 Și un picior tăind dintr'insa sub umbră îl și mănecă,
 Apoi după ce iar rața o așeză'n vas frumos,
 Cu piciorul ce-l mănecase întorcându-o în jos,
 Se sculă, plecă să meargă și 'ntru sine judeca:
 — De mi-o zice: «șezi, mănăncă», eu lesne iar poci mânca
 Deci calea-i fiind cam lungă ș'abiă seara ajungând
 Găsi pe cârmuitorul tocmăi la masă mănecând,
 Și dând el rața cea friptă, fuse după cum ghici,
 Căci să mănănce 'mpreună, să șeză îi porunci.
 Nastratin Hogeia iar gata la poruncă fu supus,
 N'asteptă ca să-i mai zică, pe loc la masă s'a pus,
 Și când fu să'ntoarcă rața nobilul cârmuitor
 Zise: — Ce fel, Nastratine, de ce n'are un picior?
 El răspunse: — 'N satul nostru rațele așa se nasc.
 Toate cu un picior numai și înoată și se pase.
 — Să-mi dai dovadă l-aceasta, cârmuitorul a zis,
 Că nu crez, c'un picior numai rața să se fi trimis.
 — Bucuros, răspunse Hogeia, timp fără a amăna,
 Vei vedeă chiar dimineată, spre a nu te minună.
 Deci Nastratin dimineată, la un eleșteu văzând,
 Rațele eșind din apă și numa 'ntr'un picior stând.
 Chemă pe cârmuitorul și-i zise 'n ton zâmbitor.
 — Poftim, vezi, rațele toate că's cu câte un picior.
 Cârmuitorul îndată un pistol slobozi'n vânt,
 Iar rațele își lăsară picioarele la pământ.
 El privind atunci la Hogeia, îi zise cam serios:
 — Iată-le'n două picioare; pentru ce ești mincinos?
 Iar Nastratin îi răspunse: — Ei, aga! acel pistol,

De l-ar fi întins asupra-ți cineva, numa-ăsa gol,
Nu numai două picioare, ci patru 'ndată făceai
Și 'ncotro vedeai cu ochii apucași și te duceai.

Haina mai mult e privită de cât persoana cinstită.

Nastratin Hogeia odată fiind la nuntă chemat,
Se duse în haine simple, ca sărac biet îmbrăcat.
Nuntașii astfel văzându-l, nici în seamă nu-l băgau
Ci pe cei cu haine scumpe să trateze alergau;
Și după ce așezară la masă pe toți frumos,
Îl puseră și pe dânsul în colțul mesii de jos.
Nastratin, văzând aceasta, se sculă 'ngrab-alergă
Și la un al său prieten să-i dea haine îl rugă;
Dându-i hainele acela, se'mbrăcă galant pe loc,
Puse și-o blană asupra-și cu postav roș ca de foc,
Și așa mergând el iarăși la nunta ce-a fost chemat,
Cum îl văzură nuntașii, cu cinste l-a 'ntâmpinat.
— Poftim, poftim Hogeia-efendi, către dânsul toți zicând.
L-au pus tocma'n fruntea mesii fiecare loc făcând
El dacă șezú la masă și-a întins mâneca 'n vas,
Zicând: Poftim, poftim blană, mănâncă ce e mai gras,
Îl întrebară nuntașii: Hogeia-efendi, — zicând:
Pentru ce o faci aceasta, și'ntingi mâneca, mănâcând.
— Pentru că, el le răspunse, eu întâi când am venit
Cu hainele cele proaste, nimenea nu m'a cinstit
Și cum v'am dat bună ziua mi-ați zis numai: «mulțumim»
Iar când venii cu aceste, toți mi-ați zis: Poftim poftim!
De aceia și eu blana să mănânce o poftesc,
Că văz: toți privesc la haine, și persoana n'o cinstesc.

Omul nu poate să facă un lucru la toți să placă.

Hogeia se-apucă odată să își facă un cuptor,
Pe nevasta sa 'mprejuru-i având'o de ajutor;
După ce-l isprăvi însă, după cum lui i-a plăcut,
Venii un vecin și-i zise că nu e bine făcut,
Pentru că l-a 'ntors cu gura către vântul de apus.
Ci eră să fie bine spre miazăzi să-l fi pus.
Altul venind zise iară: — Hogeia ce bine făceai,
Către răsărit cu gura cuptorul de-l întorceai!
Altul iar îi zise: — Eu în locu'ți de eram,
Cuptorul spre miază-noapte cu gura lui îl puneam,
Văzând Hogeia că la nimeni lucrul lui nu i-a plăcut,
Îl strică, ș'apucând iarăși pe rotile l-a făcut:
Dup'aceia din prieteni în vre-un fel de îi zicea.
El se apuca îndată și într'acolo-l întorcea.

Și așa Nastratin Hogeă cu cuptorul învârtit,
 Al fiecăruia gustul și plăcerea i-a 'mplinit,
 Zicând: — Cătă osteneală pentr'un cuptor avui eu,
 Ca să-l fac pe gustul lumii, iar nu după placul meu.

Să fii altfel nu se poate, ci ca omul întru toate.

Un sătean pierzând măgarul, la Nastratin alergă
 Și ca să facă 'n geamie vre un cuvânt, îl rugă,
 Că poate cu întâmplare cineva l-a fi găsit
 Și neștiindu-i stăpânul îl ține 'nehis tăinuit.
 Mergând Hogeă în geamie și după ce s'a 'nehinat
 Și se rugă împreună cu norodul adunat,
 Stând la un loc oarecare mai sus ceva de pământ
 Incepu tot deodată acest următor cuvânt:
 — Ascultați toți credincioșii profetului Mahomet,
 Aceia ce vă voi zice în cinci vorbe de secret:
 Din voi care în viață cafea, tutun n'a gustat,
 Care rachiu, vin în gură vre odată n'a băgat,
 Și care n'a jucat table, damă sau ceva de cărți,
 Nici s'a adunat vreodată să petreacă 'n alte părți,
 Acela, zic, din voi care a putut trăi așa
 Il poftesc aci la mine acum a se 'nfățișa,
 Toți câți erau în geamie auzind acest cuvânt
 Se gândea de vr'una d'asta dacă 'mpărtășiți nu sânt
 Și nu îndrăznea la Hogeă a se infățișa.
 Ci cum își săvârșia ruga pleca afară, așa.
 Mai în urmă iacă unul, mai nevoiaș și mai prost,
 Ce s'a știut că de-acestea neîmpărtășit a fost,
 Viind către Hogeă zise: — Iacă eu în viața mea
 N'am băut vin niciodată, nici rachiu, tutun, cafea,
 Niciodată table, damă, ori cărți eu nu am jucat
 Nici în niscăi conversații cu alții m'am adunat.
 Auzind Nastratin Hogeă, s'a întors a se uită
 Către cel ce își pierduse măgarul și-l cânta,
 Strigând tare: — Ei tu! n'auzi! vino aproape să vezi:
 Iacă ăsta ți-e măgarul, pentru care publicezi,
 Ia-l, pune-i căpăstru 'ndată și te du unde voiești,
 Că mai bun de cât acesta cât să cauți nu găsești.

Multe sunt astăzi vorbite, mâine ies osebite.

Nastratin Hogeă 'ntr'o seară cu soția 'n vorbă stând
 Intre alte multe, zise, cerul limpede văzând:
 — De n'o ploua mâine mă duc la vie să lucrez,
 Iar de-o ploua merg la țărini să le mai curățurez.
 Nevasta, ascultând, zise: — De va voi Dumnezeu.
 — D'o vrea, n'o vrea, el răspunse, tot mă duc la una eu.

— Zi mai bine, ea iar zise, de va voi Dumnezeu.
 Nici de cum, el zise, mâine tot îmi fac eu lucrul meu.
 A doua zi dimineața cum se scoală Nastratin,
 Se uită și vede cerul limpede, frumos, senin,
 Ia coșulețul cu pâinea și unelte de lucrat
 Și fără să zăbovească, drept la vie a plecat.
 Din nenorocire însă, în cale îl întâlnesc
 Niște oameni de ai pașii, și vrei-nu-vrei, îl silesc.
 Și cu dânșii împreună toată ziua a umblat,
 Ca să le arate drumul până către un alt sat;
 Și așa 'ntr'acea zi Hoge a pățit foarte urit,
 Fără să vadă cu ochii via, cum a hotărit.
 Seara târziu se întoarce ostenit, abia umblând,
 Și la miezul nopții tocmai la ușa casei bătând:
 — Cine e? 'ntrebă nevasta, tu ești Nastratinul meu?
 Zise el: Sunt eu, nevastă, de va voi Dumnezeu.

Rugăciunea rău făcută niciodată nu ajută

Nastratin Hoge a 'ntr'o vară, grâu, bucate semănând
 Și adesea la aceasta ca să le vadă mergând,
 Se uită la cer cu ochii și cu degetu-arăta
 Zicând: Doamne fie-ți milă de săraca sluga ta.
 Și această semănătură, zise, ce-e a mea mai ales,
 Cercetează o din ceruri și o udă cu ploii mai des.
 Într'acest chip totdeauna de câte ori se ducea,
 Lui Dumnezeu arătându-și țarina sa, rugi făcea,
 Până când vine odată o ploaie mare cu vânt
 Și își vărsă cerul norii cu găleata pre pământ.
 Văzând Hoge ploaia, zice: — O ce dar dumnezeiesc!
 Crez că 'n țarina'mi acuma spicele cât mine cresc.
 A doua zi dimineață s'o vadă vesel mergând,
 Când se apropie de dânsa rămase în loc căutând,
 Stând, cu ochii într'o parte și într'alta s'a uitat
 Și nu a putut cunoaște unde a fost semănat;
 Că fiind semănătura în marginea unui râu
 Viind mare se vărsase cărând pietre pân 'la brâu.
 Nastratin văzând aceasta ce nu i-a trecut prin gând
 Măinile 'nălță și ochii către cer așa zicând:
 — Nu ești Tu de vină, Doamne! nu! ci chiar cuvântul meu,
 Că'mi arătai holda Ție, ce am semănat'o eu!

La unul parte și altuia părticică

Trei oameni mergând pe-o vale	Merg la dânsul toți frățește
Găsesc un sac cu nuci plin,	Și îl rog cum știe el
Și 'ntre ei găsesc cu cale	Să'mpartă dumnezeiește
Să le 'mpartă Nastratin.	Între ei sacul acel.

Nastratin pe loc se scoală
 Și un pumn de nuci umplând
 Le-aruncă unuia 'n poală
 Numa-așa nenumărând

La al doilea iar imparte
 Cinci pumni făr'a numără,
 La al treilea lăsând parte
 Toate câte 'n sac era.

Ei stând cu nemulțumire :
 — Hogea efendi, au zis,
 Nu ne-ai făcut împărțire
 Frățește precum e scris.

— Neghiobilor, el le zise,
 Voi m'ați pus să'mpărțese eu,
 După cele 'n mintea'mi scrise,
 Să vă'mparț ca Dumnezeu :

Dumnezeu astfel împarte
 Unuia dă mai puțin ;
 Și altuia face parte
 Sacul să-l ardice plin.

Iar de'mi ziceați : «omenește»,
 Atunci astfel nu făceam,
 Ci vă împărțeam frățește
 Și de o potrivă vă dam.

La ori-ce urît din fire puțină îngrijire

Nastratin Hogea odată
 In grădina-i cea săpată
 Sădind usturoi, ca gazdă,
 Seupa și-l implânta 'n brazdă.
 Intrebându-l oarecine
 De la casele vecine,

Că pentru care pricină
 Sădind scuiپă 'n rădăcină ?
 El răspunse : — Căci știu bine
 N'o să aibă de la mine
 Vre o altă udătură.
 De cât astă scuiپătură.

Or om, or semănătură, nu se schimbă din natură.

Intr'o zi Nastratin Hogea in grădina sa intrând
 Și văzându'și usturoiul mare și frumos crescând,
 De nespună bucurie îndată se apucă
 Și vre-o câteva fire cu mare poftă mână ;
 Seara când s'a dus acasă la nevastă imputit,
 Nu-l priimi lângă dansa, ci in alt pat l-a gonit.
 Dimineața 'ntrebă Hogea pe un prieten al său,
 Cum ar sădi usturoiul să nu aibă miros rău.
 Iar prietenul îi zise, aceasta de o voiești,
 Intâi să-l despoi de coaje și-apoi astfel să-l sădești,
 Hogea sădind usturoiul după cum l-a învățat,
 Și văzând că tot rău pute, mergând, iar l-a întrebat,
 Prietenul său îi zise : — Tu acum să te despoi
 Și intr'ăcest chip sădindu-l nu va mai puțin apoi.
 Hogea o făcū ș'aceasta, dar nimic, nici un folos,
 Tot iar ca și mai 'naintă : usturoiul puturos.
 Și această neschimbare a naturii lui văzând
 Către dânsul se întoarse intr'ăcest chip el zicând :
 Te-am despuiat și te-am sădit
 M'am despuiat și te-am sădit
 Tu tot acel ai răsărit.
 Puterea rea nu ți-a pierit.

Cine fură azi o ceapă, mâine fură și o iapă.
Dar or în temniță plânge, or picioarele își frânge.

Nastratin Hogeă 'ntr'o vreme nici vre un câștig având
Și în cea mai de pe urmă sărăcie ajungând,
Hotări să fure ceapă de la un al său vecin
Ce avea destulă 'n casă și nu da la vre-un strein.
Dar văzând Nastratin Hogeă că el ușa o 'ncuia
Plan făcu pe coș să intre noaptea și ceva să ia.
Deci suindu-se pe casă și privind pe coș în jos,
Se ivi 'n el umbră lunii în chip de stâlp luminos
Și lăsându-se pe vale de acea umbră-amiștit,
Deodată fără veste se pomeni jos trântit,
Rămâind, ca vai de dânsul, cu piciorul rupt în loc,
Având mica norocire că n'a fost în vatră foc.
Deșteptându-se vecinul, de pufnirea-i când căzu,
Se sculă tot deodată, nici o clipă nu șezu,
Strigă, cere la nevastă lunămare 'ngrab, să-i dea
Mai curând să prinză hoțul, și cine e a-l vedea.
Iar Hogeă zise: — Vecine, atât să nu te grăbești,
Că ce am pățit, și mâine tot aceea mă găsești.

Te păzește să nu-l superi, printre proști să-l numeri.

Nastratin Hogeă 'ntr'o vreme nouă măgari dobândind
Și într'o zi toți aceștia la pășune scoși fiind.
S'a dus seara ca să-i strângă de pe câmp unde eră
Și de sunt toți vrând să vază începă a-i numără,
Ieșind dar la număr tocmai pe unul încălecă
Luă pe toți după urmă și la casa lui plecă.
Când mergea pe cale însă stătă iar a-i numără,
Și văzu că înainte-i numai opt măgari eră.
Se uită, se miră singur că unul ce s'a făcut,
Și văzând o groapă-adâncă pe unde a fost trecut,
Gândi că poate într'insa unul din ei a căzut,
Când a privit el cu ochii aiurea și n'a văzut;
Descălecă și se duse în groapă a se uită,
Dar ce să vază într'insa, când de geaba căută?
Se 'ntoarse și 'ncepă iarăși măgarii a și numără,
Și văzându-i că sunt nouă, începu a flueră;
Iar încălecă pe unul, și până 'ntr'un loc mergând,
Să-i mai numere odată, iarăși îi veni în gând
Și văzând că ei acuma iar la număr opt eră,
(Că el pe cel de sub dânsul nici decum nu-l numără)
Stând: — Ciudat lucru, el zise, or ochii mei sunt stricați,
Or eu nu poci ca să-i număr, cum merg ei amestecați!
Și descălecând îi puse câte unu-unu 'n rând
Și pe fiecare mâna puind el și numărând,
Ieșiră măgarii tocmai, notă după cum au fost,

Și 'ncălecă iar pe unul, făcându-se singur prost.
 Plecând însă cu 'ndoială, nu se putu stămpără,
 După ce puțin mai merse, iar stătu a-i numără!
 Și măgarul de sub dânsul nenumărând iar așa,
 Tot opt ca și pân'acuma ceilalți la număr eșă.
 Intr'acest timp trecând unul, îi zise, nu te supără
 Fă bine și te oprește măgarii a'mi numără!
 Ca să văz și tu ca mine tot așa lipsă îi scoți?
 Mai că mie mi se pare că nu sunt la număr toți.
 Incepî omul acela măgarii a-i număra,
 Arătând întâiu cu mâna de sub el care eră,
 Hogeă îi zise (văzându-l că începe de la el),
 — Dar ce! mă pui și pe mine în rând omule mișel?
 Și necăjit de aceasta, acasă cu ei s'a dus
 Și aci iar cu nevasta ca să-i numere s'a pus.

La lucrul știut de lume, ca să-i dea d'afflător nume.

Nastratin Hogeă odată
 Cărpind cămașa spălată
 Așa 'n vârful nu înoda,
 Pentru că nici nu cărpise,
 Nici pân'atunci auzise,
 Nici s'o 'noade 'n gând îi da.

Ci când așa cu 'ntâmplare,
 Fiind răsucită tare,
 De sine s'a inodat.
 Și văzând atunci că-i bine
 Cu 'nodătura mai bine
 L-a cărpit și l-a lucrat.

O, gândi de 'nțelepciune,
 Și i se părî minune
 Ca când n'ar ști cinevaș
 Și de a sa născocire,
 Ingâmfat de precopsire
 Puse pristav prin oraș.

Să auză fiecare
 De la mic și pân' la mare
 Și să știe că întâiu,
 După moda de el scoasă
 Așa când va vrea să coasă
 S'o 'noade la căpătăiu.

Asta s'o știe oricare
 Că e nouă aflare
 Insuși de mintea lui chiar,
 Și d'o trăi prin urmare,
 După mintea lui cea mare,
 Va mai născoci iar.

Dar de-o muri, toți să știe
 Că in lume n'o să fie
 Atât de norocit alt,
 Vor pierde o bogăție
 Și o mare avuție
 Sau un prea scump diamant.

Unul ce sta de o parte,
 Cam cu urechia 'ntr'o parte,
 Și la el gura căscă,
 Luă o mână de sare
 Și-alergă la el mai tare
 În gură a-i aruncă.

Zicând: — Te-am auzit bine.
 Dar află și de la mine
 Ca să știi și alt mijloc,
 Cască gura să-ți sâr vorba,
 Că n'are gust ca și ciorba
 Ce nu-i pui sare de loc.

In certuri cine se bagă, pagubă trebuie să tragă.

Nastratin Hogeia 'ntr'o seară,
Pe când viscolea afară,
De frig cum se desbrăcase
Și sub plapomă intrase,
Aude în bătătură,
La ușă ceartă și gură;
Nevasta-i zise l'aceste:
Ieși, frate, de vezi ce este?
El răspunse: Ia mă lasă,
Că se ceartă, ce ne pasă?
Ea iar cu ghiontul imp'nse,
El iar că nu va, răspunse,
Dar văzând că pace n'are
Cu plapoma 'nfășat sare
Și deschide ușa iute

La gâlceavă să se uite;
Dar ei cum îl văd îndată
Lasă gâlceava p'alt-dată
Săr ia hogeia, îl desfășe,
Il las numai în cămașe
Și cu plapoma 'n spinare
Fug pe 'ntunericul mare.
Deci văzând Hogeia aceasta,
Intrând, l-a 'ntrebat nevasta:
— Bărbate, ce ceartă fuse?
El necăjit îi răspunse
— Ia! pentru plapoma noastră
(Și-acum vai de pelea noastră!)
Că pe loc cum o luară
Indată se împăcară.

Mulți sunt proști care le place p'altii în sobor să-i împace.

Nastratin Hogeia odată
Măgarul din grajd scăpând,
Pleacă cu traista 'ncărcată
Ca să-l caute 'ntrebând.

Hogeia necăjit se duse
In cel mai repede pas,
In pragul ușii se puse
Unde se făcea ispas.

Și 'ntâlnind pe oare-cine
Din săteni, a întrebat:
— N'ai văzut cumva, vecine,
Pe măgarul meu prin sat?

Și traista după ce 'ntinse
Și în jos o aplecă,
— Tpru, tpru, tpru? din buze zise
Către cei ce judecă.

— Ba l-am văzut, el îi zise,
Colea la județ șezând,
Și la vite holde prinse
Judecă ispas făcând,

Toți răsără de aceasta,
Numai unul cum ședeă
Viind se pleacă la traistă,
Ca ce e 'n ea a vedeă,

Hogeia zise cu mirare:
— Jude 'n sat măgarul meu?
Zise acel la plecare:
— Da, da, ceia ce 'ți spui eu.

Hogeia traista 'ncărcată
După gātu-i aruncând
Incepù tot de odată
Ca să-l judece zicând:

— Trebile 'mi stau acasă
Și tu aici în sobor
Poftiși tocmăi când îmi pasă
Să te faci judecător?

Câte odată în lume sunt primite și glume.

Odată Nastratin Hogeia în grădina sa intrând
 Și 'ntr'un cireș trei cireșe mai părguite văzând,
 Le luă 'ntr'un ciur le puse și, ca lucru trufanda,
 Plecă la cârmuitorul vrând plocon a i le da.
 Mergând pe drum și la ele tot cu ochii căutând,
 Vede că una pe alta se bătea, 'ntr'un loc nestând.
 Se necăjește pe una care el o socotea
 Și fără astâmpărare pe celelalte bătea
 Și luând-o 'mbucă'ndată zicând: — Tu 'ntr'un loc nu stai,
 Ci te repezi tot intr'una și în celelalte dai.
 Mai mergând și privind iarăși la cele ce au rămas,
 Vede că se bat și-aceste în fiecare-al său pas,
 Se necăjește și 'ndată iarăși una o 'mbucă,
 Și așa numai o ireașă să ducă plocon plecă,
 Când se 'nfățișă cu dansa, cârmuitorul privind,
 Dar cum se mănâncă asta? l-a 'ntrebat pe el zâmbind,
 Hogeia o aruncă'n gură cu ochii privind la el,
 Și o mănâncă 'nainte-i zicând: — Iacă astfel!

Cui îi place liniștire să și facă împrejmuire.

Nastratin Hogeia 'ntr'o iarnă lemne de foc neavând
 Iși arse din prejur gardul, numai porțile lăsând
 Și văzând el că vecinii ș'alții p'acea treceă,
 Intrând sau ieșind din curte-i or pe unde se duceă,
 Supărându-se de-aceasta ieșind strigă către toți
 Că fiecare să intre și să iasă tot pe porți.

Multe minciuni negândite, sunt cam cu folos brodite.

Intr'o dimineată la o cafenea
 Unde mai adesea Nastratin venea,
 Cum intră pe ușă toți s'au înzâmbit
 Zicând către dânsul: — Bine ai venit!

Ia te rog, ne spune, dacă ne iubești
 O minciună 'ndată, fără să te gândești!
 Nastratin răspunse, trist la ei cătând:
 — Voi de dimineată râdeți chef având.

Și nu știți ce jale am în casă eu,
 Că muri as'noapte bietul tată-meu,
 Și nu știu a plânge or a flueră,
 Că de 'ngropăciunea-i n'am chioară pară.

Ei ca să ajute pe bietul sărman,
 Scoțând îi dădură toți câte un ban.
 Cum luă el banii ș'afară ieși,
 Și tatăl său iacă pe ușă păși.

Ei cum îl văzură de răs s'au umflat.
 Zicând unul altui: — Vezi că ne-a înșelat!
 După aceea iacă iar peste puțin
 Se infățișează la ei Nastratin.

Cum îl văd pe ușă îndată îi zic:
 — Bravo, Nastratine! ești om de nimic.
 Tatăl tău acuma d'aci a ieșit
 Și tu dinioară ziseși c'a murit.

— Nu stric eu, el zise, ci chiar voi m'ați pus.
 Și pe negândite minciuna v'am spus;
 Că altă minciună dacă vă spuneam,
 Azi de cheltuială eu nu căștigam.

Dintr'o credință deșertă cade omul și într'alta

Nastratin Hogeă 'ntr'o vreme lemnele de-ars isprăvind,
 Și o dumbravă de satu-i nu prea departe fiind
 Merge, se urcă într'unul din cei mai bătrâni copaci
 Ca să taie și să surpe după dânsul ramuri (crăci)
 Și văzând o cracă bună, s'a pus să șcază pe ea
 Ș'a 'nceput despre tulpină cu secure a tăia.
 Unul ce trecea pe cale, se opri la el strigând:
 — Omule! dar rău tai lemnul, o să cazi, fugi mai curând.
 Hogeă supărat îi zise: — Doar n'oi fi tu vr'un prooroc:
 Și iar începui să taie șezând într'acelaș loc,
 Care cum reteză craca cu ea cu tot jos căzu
 Și atunci pe călătorul de prooroc îl crezui:
 Cât mai tare se ridică și aleargă șchiopătând
 Din piciorul ce-l lovise și în urma lui strigând:
 — Stăi, mă rog, tu acel care ești prooroc, (prevăzător)
 Și fă bine de îmi spune când și'n ce zi o să mor?
 Iar acela ca să scape de rugă și de supărări.
 — Sufletu-ți, i-a zis, se ține numai în trei strănutări.
 Auzind Hogeă aceasta de odată se 'ntristă
 Că până să meargă acasă de două ori strănută.
 Pentru că lemnele grele în spinare-i ce s'află,
 Ardicănd, peste puțină era a nu răsufli:
 Și crezând că o să moară l'al treilea strănutat,
 A plecat ca să se ierte cu toți amicii din sat.
 Și fiind cam indeseară, când începe a murgi,
 Strănută ș'a treia oară, și se grăbi a fugi.

S'ajungă să moară'n casă și cu capul pe căpătâi,
 Că aceasta era 'n lume, dorința lui cea dintâi.
 Dar in fuga-i fără veste căzu 'ntr'o groapă cu grâu,
 In curtea unui prieten și se 'ngropă până'n brâu,
 (Fiind că tocmai in vremea treerișului era
 Și-o lăsase destupată având încă a căra).
 Hogeia socotind acuma că 'ntr'adevăr a murit
 Rămase într'acea noapte aci'n groapă a dormi
 Și că la mai rău n'ajunse către Alah mulțumi.
 Tot într'acea noapte încă și in curtea gropii-acești
 S'a 'ntâmpnat să poposească și slujbași împărătești.
 Cu catări și cu povară de cleștar și porțelan,
 Și cu clopote la gâturi ca și la or ce chervan,
 Nastratin Hogeia din groapă acest sgomot auzind,
 Ce lucru e vrând să vază, și cu capu sus ivind,
 Cum îl zăresc de odată catării se inspăimânt,
 Sar, se izbesc unul de-altul, trântesc toate la pământ.
 (Vai, sărmane Nastratine, cu pielea o să plătești!)
 Incaer pe Hogeia 'ndată cel ce mort se socoti,
 Il târesc, incep a-l bate și prin curte a-l trânti :
 Bietul Hogeia socotea că dracii in iad îl muncesc
 Pentru păcatele sale, cărțile precum vestesc.
 După ce mi țil bătură până când s'au săturat,
 Ametit de tot lăsându-l in drumul lor au plecat.
 Hogeia viindu'și in fire alta îi dete in gând
 Și 'ntorcându-se acasă, părerea fără a'și schimba.
 Prietenii și vecinii a 'nceput a-l întreba,
 Zicându-i : — Hogeia efendi când ai fost și ai venit?
 Spune, 'n lumea cealaltă cum și ce fel ai găsit?
 Hogeia răspunde la-aceasta : — Fraților mâncați și beți
 Și să nu speriați catării, să vă feriți cât puteți!
 Dar de cât toate mai bine faceți or și ce mijloc
 Și dați grâu fiert de pomană și mai cu seamă cojoc,
 Ca cumplitele toiege mai puțin să le simțiți,
 Când veți fi pentru păcate de draci in iad pedepsiți.

Omul când are, culege, iar când n'are, nu culege.

Nastratin Hogeia 'ntr'o noapte ducându-se la băcan
 Se rugă bătând in ușe să-i dea cașcaval d'un ban :
 Iar băcanul ca să-i facă hatâr, din somn s'a sculat
 Și, luând prin intunerie, săpun prost in loc i-a dat.
 El ducându-se acasă a 'nceput a imbuca
 Și văzând că gust nu are ca alte dăți când mânca,
 Către nevasta sa zise : — Dar ce urât cașcaval!
 Ia numai puțin de gustă și să vezi că n'are hal.
 Nevasta, luându-i seama, zise : — Cum să fie bun ?

Dar nu te uîți tu la dânsul că este curat săpun?
 Hogeia supărat, îi zise: — Zău eu nu știu ce fel ești,
 Mă faci așa prost pe mine fără să te socotești,
 Ba încă faci tot d'odată și pe băcanul nebun,
 Că eu cașcaval cerându-i, el în loc să'mi dea săpun.
 Băcanul e om de cinste, cum îl știe toți din sat
 Și ca să'mi facă hatărul din așternut s'a sculat,
 Cum putea dar să'mi dea mie ca să mănânc eu săpun
 Când îi cer eu lui deodată: «Dă-mi mă rog cașcaval bun?»
 Decât ori că cașcavalul e stricat și negustos
 Or că'n gura mea vr'un dinte, vre-o măsea are miros,
 Cu toate acestea, nu știu, eu săpun n'am cumpărat,
 Voiu mânca că-mi este foame, căci pe dânsul bani am dat.

Intr'această lume ori-ce d'unde vine se întoarce.

Nastratin Hogeia'n grădină castraveți mai mulți făcând
 Și dintr'inșii pe parale unul altuia vânzând
 Cu banii strânși merse 'ndată să-și cumpere un măgar:
 Cătă la cap cu căpăstru și în spate cu samar,
 Îl luă merse 'n pădure, tăie lemne-l încărcă
 Și 'nceț-inceț, după dânsul către casa lui plecă.
 Când sosi la un râu mare și să-l treacă trebuind
 L'a dat alături cu puntea Hogeia căpăstrul ținând:
 Măgarul din întâmplare în apă se 'mpiedică
 Și neputând să se scoale s'afundă și se 'necă.
 Nastratin Hogeia lăsându-l, fără a se turbura,
 Zise: — Cum se vede treaba ursita așa ți-era,
 Unde era castraveți în apă a se 'năcri
 Pe tine 'n locul acelor râul te acoperi;
 Așa dar or castraveții, or banii din ei luați
 Sunt urșiți precum se vede, în apă a fi 'necați.

**Dumnezeu nu dă din mână, ci pe alți binele-l mână
 După cum aicea unul, cearcă vadul ca nebunul**

Nastratin Hogeia 'n geamie pe Dumnezeu când rugă
 În azul tuurora într'acest chip tot strigă:
 — Doamne, ca să nu mai supăr tot-d'auna 'nnaltu-ți cer,
 Să-mi dai o mie de galbeni; numai atâta îți cer
 Dar să fie ei în număr tocmăi în cap îi voiesc,
 Că d'o lipsi numai unul, îi las și nu îi primesc.
 Rugăciunea asta însă care mereu o făcea
 De multe ori pe uliți privind spre cer o zicea.
 Un bogat tot auzindu-l și bani de prisos având
 Luă o mie de galbeni și unul din ei scoțând:
 — Ia să-l cerc, zise 'ntru sine, și să fac haz puținel,
 Fiind-că lipsește unul, să văz îi va lua el,

Și pe supt fereastră tocmai când eră Hogeă să dea,
 Aruncă punga 'nnainte-i ca să o poată vedea.
 Hogeă cum o văzú 'ndată șezú chiar unde era,
 Turnă galbenii în poală și 'ncepú a-i numără ;
 Văzând că lipsea un galben, numărându-i de trei ori,
 Dar nu se 'ndură să-i lase, văzându-i strălucitori.
 Ci zise : — Pentru un galben acum doar n'oi mai pretinde
 Că cel ce-a dat p'aceștia el și p'acel mi-l intinde
 Și strângându-i iar în pungă îi băgă 'n sân frumușel
 Lăsând să răză bogatul, uitându-se după el.

Cine marfa scumpește pe Nastratin păgubește

Hogeă dela oare-care
 O căpriță căpătă
 Și după ce creșcu mare
 Și primăvara fătă,
 O luă de după urmă
 Tocmai ca un ciobănaș,
 Ca și cel cu mare turmă
 Și se duse în oraș,
 Că după ce va ajunge,
 Intru sine se gândea,
 Lapte proaspăt de va mulge
 Mai cu bun preț o să-l dea

Și 'ncepând ca vânzătorul
 Lapte dulce a strigă,
 Și dacă cumpărătorul
 Cu vre-un vas alergă,
 El mulgându-i de gustare,
 De nu se 'nvoia din preț,
 Căscă gura caprii mare,
 Și-l turna 'n gātu-i semeț
 Crezând că acel turnat lapte
 Drept în uger îl băgă,
 Și-a plecat spre altă parte
 Lapte dulce a strigă.

Marfa unde este firește, paguba îi sosește

Hogeă, după cum văzurăm, tocmai o capră avuse
 Și pe dânsa cu 'ntâmplare în puțin timp o răpuse
 Lupii 'ndată-i tăbăciră pielea fără de scumpire.
 Văzând biet Nastratin Hogeă că i-o făcuse păpară
 Și lui ca drept mângâiere numai coarnele-i lăsară,
 Fără supărare zise : — Asta ori-cine o știe,
 Unde e odată marfă și pagubă o să fie.

Cine numără paralele joacă cu geamparale ¹⁾

Hogeă vrând la bălci să meargă
 Vecinii toți la el aleargă,
 Imprejuru-i se adună
 Să-i ureze cale bună
 Și să-l roage să voiască
 Ceva să le târguiască ;

Unul zise : — Vecinèle,
 Cumpără-mi două inele,
 Și ce bani vei da de plată
 Viind ți-i număr 'ndată.
 Altul vine iar și-i cere
 Zicându-i : — Aibi bună vrere,

¹⁾ Geamparalele sunt niște clopoței, pe care în părțile răsăritului dănuțitorii le atârnă la degete, și sunându-le bat tactul cântecului cu dânsule.

Și imi cumpără și mie,
 Vr'o cinci coturi de dimie,
 Și să n'ai grije de plată,
 Când vei veni banii 's gata.
 Asemenea și alții iară
 De altele îl rugară.
 Iar el la fiște-cine
 Răspunse tot: — Bine, bine,
 Mai pe urmă unul scoate
 Trei parale având toate.
 Le dă zicând: — Vecinèle,
 Ia'mi geamparale pe ele,
 Deci peste zile puține
 Dacă merge el și vine,
 Iată toți câți îl rugară
 Indată-l imprejurară.
 — Mi-ai cumpărat vecinèle?
 — Dar ce lucru 'mi ziseși oare?
 — De inele frățioare.

— Crede-mă că'mi uitai, frate
 De treburi nenumărate.
 Veni și cel cu dimie:
 — Imi luași nene și mie?
 Răspunse el: — Rău imi pare
 Nea cutare și cutare,
 Că imi uitai ca pământul
 Credeți, să vă crează sfântul.
 Veni între vorbele sale
 Și ce-l ce-a dat trei parale:
 — Bine ai venit, zicându-i.
 Iar Hogeă îndată scoțându-i
 Și dându-i glasu 'și înaltă
 — Danțul cu cimpoi se trage
 Și târgul cu bani se face,
 Cine numără parale
 El joacă cu geamparale,
 Câți dau peșin cântă cu fluer
 Iar câți nu, din buze șuier.

Până la anul: or măgarul, or samarul.

Intr'o zi Nastratin Hogeă pe o uliță trecând
 Și pe poartă 'n curtea unui bogat ochii aruncând.
 Se opri ca să privească la un lucru foarte rar,
 Adică la 'mpodobirea a unui mânz de măgar,
 Carele avea căpăstru peste tot cu fir lucrat,
 Și pe ciucuri imprejuru-i mărgăritar înșirat;
 Un cioltar cu flori de aur pe spatele lui întins.
 Și drept chingă peste dânsul cu cordon de fir încins.
 Pus pe o saltea lucsoasă, ș'alături pernă de puf,
 Ș'un rob cu apărătoare răcorindu-l de zăduf;
 Iar bogatul de departe în pridvorul său șezând
 Il privea 'n mare plăcere, dintr'un ciubuc lung fumând,
 Nastratin văzând aceasta, fără a întârzia,
 Se apropie de dânsul și 'ncepă a-l mângăia,
 Bunioară ca copilul când vede vr'un mielușel,
 Merge il îmbrățișează și-l sărută frumușel.
 Bogatul vesel privindu-l când il mângăia mereu,
 Intrebă: — Dar ori îți place cum e măgarușul meu?
 — De minune! el răspunse, este vrednic d'al iubi
 Și alt nici un cusur n'are de cât nu poate vorbi.
 — Ce fel? Boga. ul ii zise, poate vorbi un măgar?
 — Cum nu! Hogeă ii răspunse, numai să mi'l dai școlar.
 Și 'ntr'un an ți-l fac ritor, or în ce limbă vei vrea
 — Ba nu voi, bogatul zise, să-l procopesești așa prea.
 E destul ca să vorbească limba care o știu eu
 Și vr'o patru limbi străine, ca să-l fac talmaciul meu
 Așa dar, ii zise Hogeă, trebuie să ne tocmim,

— Inșă să mi-l dai acasă, că'n alt chip nu ne 'nvoim,
 — Bine, îi zise bogatul; cum știi tu așa să faci,
 Numai despre plată spune'mi cu câți galbeni te împaci?
 — Să'mi dai, Nastratin îi zise, o sută de 'mpărătești,
 Răspunzându'mi înainte jumătate din acești;
 Iar jumătatea cealaltă să 'mi-o dai la șese luni,
 Când și examen voi face, între câți vrei să aduni
 Ca să văză fiecare că nu dai bani în zadar,
 Ci pentru o 'nvățatură așa auzită rar.

Bogatul de vorba Hogii atât de mult s'a 'ncântat,
 În cât scoase banii 'ndată și jumătate i-a dat.
 Poruncind și pe școlarul să-l aibă în casa sa
 Nu cumva la ne'ngrijire vre odată a-l lăsa;
 Pe salteaua lui să-l culce și pe perna cea de puf
 Cum și după prânz când doarme să-l apere de zăduf:
 Că el pe fiecă lună îi va trimete mertic
 Cu toată indestularea, să nu-i lipsească nimic,
 După ce aceste toate s'au făcut ca prin înscris
 Și pe școlarul cu Hogeia împreună l-a trimis,
 Femeia Hogii cu masa care sta și'l aștepta,
 Și din când în când pe poartă ca să vie se uită,
 Văzându-l cu măgărușul cel împodobit intrând,
 Se miră ca ce să fie, pricina necunoscând;
 — Dar ce e asta bărbate? îl întreabă ea pe loc,
 El arată acei galbeni, ca jeratecul de foc;
 Și-i spuse cu amănuntul, cum și ce fel l-a tocmnit,
 Cum și jumătate banii înainte i-a primit.
 — Dar or 'ți-ai ieșit din fire? zise ea la el privind,
 Unde ai văzut în lume vreodată măgar vorbind?
 Or te-ai apucat acuma pe oameni să amăgești
 Și la bătrânețe tocmnai belele să pătimești?
 — Fii pe pace, el îi zise, n'avea nici o grijă tu
 Că tocmnai acuma ceasul norocului îmi bătă;
 E o vorbă: «Pân' la anul câte căciuli nu rămân
 Într'această 'ntinsă lume pustii și fără stăpân!»
 Asemenea pân'atuncea or se 'ntâmplă de mor eu
 Or cumva se bolnăvește și moare școlarul meu.
 Cu asemenea cuvinte și cu alte Nastratin
 Iși mai împacă nevasta și se liniști puțin;
 Apoi tot gândind în sine, ce ar întrebuința,
 Cu ce manevre școlarul ceva-ceva a 'nvăță;
 Și apucându-se 'ndată făcu un scurt ciomăgel,
 Inadins pentru școlarul ca să-l învețe cu el.

Deci Nastratin pe școlarul înaintea sa puind,
 Și în cap cu ciomăgelul ca să-l deștepte lovind,
 Il apasă și la vale, din gură ceva zicând,
 Il mai lovi și-altă dată, tot asemenea făcând:

Apoi îi dă pe sub barbă în sus a și-l ardică,
 Și iar îi dă pe-deasupra, în jos spre a și-l plecă
 Loviturile acestea tot luând el, cum am spus,
 Ca să-și plece în jos capul și să-l ardice în sus
 Incepû în scurtă vreme lecția a îngâna
 Și fără să-l mai lovească singur capu-și legăna,
 Atât, încât lăsă Hogeia a-l lovi cu ciomăgel
 Și începû numai cu mâna să amenințe la el,
 De făcea în jos cu mâna, și el capul ardică.
 De ardică în sus mâna, el capul în jos plecă,
 După ce învăță bine aste mișcări ca de rost,
 S'a gătit pentru examen, cum și tocmeala i-a fost,
 Ca să vadă, să audă, asin a filosofi,
 Care de când este lumea nici a fost, nici va mai fi.
 Când salonul fu de oameni indesar și înțesar
 Hogeia atunci cu școlarul viind, s'a înfățișat;
 Ca'n mijlocul adunării să înceap'a-l întrebă
 Măna'n sus și'n jos mișcându-și spre a zice da și ba
 Așa începând, îi zise: — Tu frumos măgăruș mic!
 Ia în băgare de seamă ceia ce voiesc să-ți zic,
 Iar măgărușul îndată ardică ochii la el,
 Temându-se să nu-i tragă, sub barbă vre-un ciomăgel.
 Cum văzură toți aceasta începură a zâmbi
 Și de educația bună între dânșii a vorbi.
 Hogeia zise: — Voi acuma să spui fără să te sfiști,
 Ce limbă să 'nveți îți place și care nu o voiești?
 Vrei să mai sbieri ca măgarii (și cu mâna în sus da),
 El ardică în sus capul, (ca prostul când zice ba),
 Or vrei să nechezi ca caii? (și iar cu mâna în sus da),
 El își ardică capul, (ca și când ar zice ba),
 După ce-l întrebă Hogeia ș'alte multe n'ntrebat
 Și cum îi făcea cu mâna îi făcea din cap și el.
 Apoi zise: — Spune dară, acum de față cu toți,
 Cutare limbă frumoasă ca să o 'nveți ai să poți?
 El văzând căși pleacă mâna deodată cu'a ntreba
 Ii făcu în jos cu capul, ca când ar răspunde da;
 L-a ntrebat iar, mișcând mâna ca când vrea în cap a-i da,
 — Dar cutare limbă-ți place? el făcu cu capul da.
 L-a ntrebat iar: — Dar cutare și cutare limbă vrei?
 El după mână cu capul făcu complimente trei.

Aceste ntrebări, răspunsuri văzându-le cel bogat
 Și toți câți se adunase, foarte mult s'a minunat;
 Și zice bogatul Hogii, bucurat și inzâmbit:
 — Eu văd că te înțelege la cele ce i-ai vorbit;
 Și pentru a ta silință prea foarte mulțumit sânt,
 Dar voi să-mi spui de ce oare nu-ți răspunde prin cuvânt?
 — Jupâne! Hogeia îi zise, ascultă ce vroi să zic,
 Acum măgărușul nostru e ca și un copil mic,

Care când se naște este de cât dobitoc mai rău,
 Că nici măcar semn să facă din plâns spune păsul său,
 Apoi ceva dacă trece începe din cap a da,
 Și arată, sau că cere făcând semn de : da și ba.
 Mai târziu după aceasta, începe a și vorbi,
 Colea, colea câte una, fără a le potrivi,
 Așa și școlarul nostru, mai vartos ca dobitoc,
 Nu se poate nici odată ca să vorbească pe loc,
 Ci încet-încet cu vreme și vorba-i vei auzi
 Când limba lui cea legată cu glas se va slobozi.
 Tot soborul ce stă față, vorba Hogii constfințind,
 Răspunseră ca 'ntr'o gură, bravo dându-i și grăind :
 — Prea înțelepte cuvinte Hogeia prin grai a descris,
 Și fără nici o 'ndoeală, drepte precum el a zis,
 Ba încă 'n prea scurtă vreme școlarul a 'naintat.
 Că a răspuns foarte bine la cele ce l-a 'ntrebat.
 Bogatul de bucurie, toate vorbele scurtând,
 Deslegă punga îndată cu mulțumire zicând :
 — Iacă cei cinci zeci de galbeni, fie astăzi răfuiți
 Și na încă pe atâta pe d'asupra dăruiți ;
 Numai câți poci te silește să mi-l înveți mai frumos,
 Să vorbească cum se cade, și îți mai dau de prisos.
 Hogeia, pe când strângea banii, zice : — Foarte mulțumim,
 Și imi vei vedeă silința numai sănătoși să fim.

După aceasta, Hogeia iarăși pe școlarul său luând
 Și ca și 'ntâi de căpăstru acasă cu el mergând,
 Il lăsă să odihnească, nevrând al mai pedepsi,
 Știind că mai mult de-atâta nimic nu va folosi,
 De cât gândi să-l învețe să mănânce puțintel,
 Și 'ncepă pe zi odată să-i deă un mic merticel.
 Măgărușul dintr'aceasta din zi în zi a slăbit,
 Lecția prea grea fiindu-i de 'nvățat s'a bolnăvit,
 I-a lipsit porția mâncărei, și din merticelu-i mic,
 Uneori îi mănă sfertul și alte ori mai nimic :
 Încât intr'o dimineață ceasul morții l-a coprins,
 Și-l găsi Nastratin Hogeia țepăn, pe saltea întins.
 Această jalnică scenă Nastratin Hogeia văzând,
 Începă către nevastă a se văetă zicând :
 — E ! iacă școlarul nostru ! după ce căznii cu el
 Și când îl învățai tocmai să mănânce puțintel,
 Atuncea se isprăviră și zilele lui pe loc,
 Iacă așa e și omul morței bătaie de joc !
 Nimic nu e lumea asta, toate sunt deșertăciuni,
 Zilele vieții noastre se sting ca niște tăciuni !
 Umblăm cu fel de mijloace averi să agonisim
 Să grămădim cât de multe și tot să le prisosim
 (Parcă-o să trăim cât lumea și de moarte-o să scăpăm)
 Sau că de vom muri, parcă, cu bani o să ne 'ngropăm,

Pentru-interese ne batem capul de-orce element
 Ca să schimbăm și natura cea lipsită de talent,
 Pedepsim pe dobitoace pentru procopseli cu ani
 Acea ce nu se poate să se câștige cu bani ;
 Că bou-i dat de natură la car spre a-l înjuga,
 Și pe cal ca să-l înșale și cu el a alerga ;
 Măgarului e dat iarăși să-i pue 'n spate samar
 Și să ducă greutate, pietre, cărămidă, var ;
 Omului înțelept iarăși este dat a porunci
 Iar cel prost și fără minte a sluji și a munci,
 Căci prostia din natură nu se poate isculi,
 Cât să te căznești cu dansa, nimic nu poți folosi ;
 Iar urmând cu siluire, dacă n'are de sus dar,
 Ajunge să'și piarză viața tocmai ca acest măgar.
 Isprăvind Hogeia cuvântul, s'a pus ș'a făcut raport,
 Scriind astfel la bogatul, pentru școlarul cel mort :
 «Te vestesc cu intristare că școlarul cel iubit
 Și-a dat sfârșitul as'noapte nezăcut și nebolit.
 In adevăr mare jale astăzi moartea ne-a adus,
 Și-a făcut ca să plângă și răsărit și apus !
 Dar nu stă la mâna noastră, ci la cel ce ne-a zidit
 Că cu nașterea deodată ca să murim ne-a ursit,
 A dat frâul morței 'n lume ca turbată a umblă,
 Să secere dinainte-i care se va întâmpla !
 Și așa mereu cosește, nu alege 'n drumul ei,
 Tineri și bătrâni culege, până și prunci mititei,
 De care fără 'ndoială nici noi nu o să scăpăm,
 Astăzi însă pe școlarul cu jale îl îngropăm».

Citind bogatul raportul, vai ce jale l-a coprins !
 Căzû îndată pe spate și să moară s'a intins !
 Și târziu viind în sine și se porni 'ndată la plâns :
 Atât încât toți vecinii au alergat și s'au strâns.
 Cine poate să descrie vorbele ce le zicea,
 Când cu cinste și cu pompă să-l îngroape îl ducea ?
 Dar nimic nu-i ajutară, ca un mort l-a îngropat,
 N'a putut ca să-l mai scoale, steana dacă i-a picat !

Nu căuta înțelepciune, dacă n'ai unde o pune

Hogeia cu una cu alta, după ce câștigă bani
 Iși trimise pe fecioru 'n străinătăți câțiva ani.
 Ca acolo 'n academie, mai departe de părinți,
 Să urmeze, să învețe la mai înalte științi.
 După ce isprăvi cursul lecțiilor ce-a urmat,
 S'a 'ntors la părinți acasă, procopsit, cu atestat ;
 Nastratin Hogeia văzându-l și muma sa mai vârtos,
 S'au umplut de bucurie că l-a văzut sănătos

Ii deteră o odaie, cum a vrut el a-l lăsa
 Să șază singur într'insa cu biblioteca sa.
 Muma-sa, biet, ca o mumă, prin odaie îl slujea.
 Nu se depărtă de dânsul: ca de un fiu ingrijea.

Noaptea când a sosit vremea studentul a se culcă,
 Vrând puțin capul pe pernă pe spate a și-l plecă
 Se uită 'n tavanul casei, și grinzile cum era,
 Ce-i dete 'n gând procopseala, începū a număra,
 Intre care văzând una cam pătată la mijloc,
 Curiositatea-l face și se scoală 'n grab' din loc.
 Ia lumânarea în mână și privește neclipit
 Ca să vadă acea grindă de ce lucru s'a mânjit!
 După ce s'a uitat bine s'a incredințat curat
 Că peste grinda aceea vr'o vacă s'a băligat.
 Și lăsând jos lumânarea iarăși pe spate s'a pus,
 Și 'ncepū să se gândească tot uitându-se în sus,
 Ca cum a putut o vacă pe tavan ca muscă sta
 Și cum s'a urcat pe dânsul a-l băliga și-a lăpa!
 Muncind gândul său la-aceasta nelesne de priceput,
 În studiile lui toate să caute a 'nceput,
 Să vadă va putea 'n iele niscăi dovezi a afla,
 Dacă vre un bou sau vacă poate pe tavan umblă?
 Toată mecanica 'ntoarse, foae cu foae cătând,
 Matematica întreagă tot o respiră de rând,
 Și nu fuse cu puțință vr'un fel a se domiri.
 Sau cât e negru sub unghie taina a descoperi,
 Pentru care toată noaptea cu gândul s'a tot luptat,
 Fără să închiză ochii până când s'a luminat,
 Muma-sa, de dimineață, iar la dânsul a venit,
 Cum a odihnit să vadă, fiul ei cel prețuit?
 Despre care întrebându-l, el răspunzându-i 'i-a zis
 Cum că — toată noaptea, mamă, ochii n'am închis.
 — Dar de ce pricină mamă? muma sa l-a întrebat,
 — Apoi să vezi, el răspunse, când mă găteam de culcat,
 Uite, l'acea grindă ochii imi aruncau nu știu cum,
 Și văzându-o pătată, după cum e și acum,
 M'am uitat mai de aproape să vad de ce s'a pătat.
 Ș'am cunoscut că vr'o vacă pe dânsa s'a băligat;
 De aceea toată noaptea am stătut pe gânduri dus.
 Că cum poate umblă vaca cu picioarele în sus!
 Am făcut despre aceasta isometrice măsuri,
 Fizica am respirat'o, despre ființi și naturi:
 Matematica asemeni am cercetat'o de rând,
 Nici loc gol nici plin într'insa de vre un lucru lăsând,
 În toată agricultura cu amăruntul cătai,
 În fel de experiență capul tot imi sfărâmai,
 Și nici într'un chip o vacă n'am putut precum ți-am spus,
 S'o pui pe tavan să umble cu picioarele în sus.

Pentru care toată noaptea m'am gândit nedormit,
Și sperîindu-mi-se somnul, nici o clipă n'am dormit.

Nenorocita lui mumă, stînd la el și ascultînd
Și astfel de muncă seacă d'o noapte 'ntreagă vîzînd,
Se lovi în cap cu pumnii, zicîndu-i: — O fătul meu!
De și vorbele-ți streine, nu poci să înțeleg eu.
Dar păcat de bănișorii ce 'i-am cheltuit în dar,
Dacă n'ai putut pricepe atît un lucru măcar!

— Cum eră să 'nțeleg mamă? învățatul fiu a zis,
Că 'n matematici aceasta nicăiri n'o găsesc scris?
Atuncea se puse muma și începî către el,
Ca să-i tîlmăcească lucrul și a-i zice într'acest fel:
Cînd s'a făcut casa asta meșterii 'n curte lucrău,
Unde venea și cu vite, lemnele care cărau,
Și fiindcă isprăvise astă grindă de cioplit,
Se băligă peste dînsa boul unui ce-a venit,
Și de și am curățit-o, dar mustul în ea intrînd,
Astfel a rămas pătată, cum o vezi și acum stînd.

Asta o puteai cunoaște, fără să te minunezi
Fără să-ți bați atît capul și fără somnul să-ți pierzi.

— Ei mamă! copilul zise, dacă pofesorii mei,
Mi ar fi explicat ca tine toate lecțiile, ei,
Și dacă tu cu știința 'ți în locul lor mi-ai fi fost,
Nu eram eu să'mi pierz somnul toată noaptea ca un prost,
Ba nici în străinătate nu ședeam atîția ani,
Nici voi nu eră să pierdeți cu mine atîția bani.
Și nici nu eră cu pumnii să-ți bați capul negreșit,
Că dintr'o Academie mare nerod am ieșit.

— Ba, muma sa îi răspunse, minte n'ai nici de un ban,
Și tu ca tatăl tău tocmai o să ieși un năzdrăvan.

Din tocomeală neînțeleasă, bani dînd, rămâi fără casă.

Nastratin Hogeă adesea, după cele ce făcea,
Aci se 'nbogățea 'ndată și aci iar sărăcea.
Astfel dar el iar odată, sărac după cum eră,
Neavînd de cheltuială nici măcar chioară para,
Se tot socoti în sine cum ar face vr'un mijloc
Prin vre o năzdrăvănie să dea iar peste noroc!

Și așa vine îndată la nevasta sa zicînd:

— Dragă! iacă 'ți dau în știre ceea ce am pus în gând,
Eu zic ca să vîndem casa și să luăm ceva bani,
De cât să umblăm în vreme flămînzînd tot și golani.

— Vai de mine! ea îi zise, apoi unde să ședem?
Vrei să rămînem pe drumuri și parale să n'avem?

— Ba nu! Hogeă îi răspunse, voi opri din loc cevași
Numai pe cât să ne facem un cât de mic bordeias.

Nevasta 'n contra se puse, in fel de chipuri nevrând,
 El iar altele ii zise și s'o vânză tot cerând,
 In cele mai de pe urmă el cu a o mângâia,
 O induplecă prea lesne ca să voiască și ea.

Deci știind el aci 'n satu-i pe oarecare bogat,
 Fără să mai zăbovească la dânsul a alergat,
 Și s'o cumpere-i propuse, un preț prea ușor cerând,
 Bogatul văzând că cere pe dânsa preț mic atât,
 Ca s'o ia cu toată voia fu gata numai de cât;
 Și de și lui într'atâta eștiină i s'a părut.
 Dar tot dori să-i mai lase din prețul ce a cerut.
 Hogeia îi mai scăzú prețul, capetele nu-l ținea,
 Că or pe cât să o vânză, lui tot bine îi venea,
 Și către bogatul zise: — Las p'acest preț, dar îți spui,
 Că in peretele casii voi să bat și eu un cui,
 Care cui de totdauna să se numească al meu.
 S'alt de el să nu s'atingă de cât numai singur eu.
 C'un cuvânt, numai de dânsul că's stăpân și eu să zic
 Și incolo să n'am voce să mă ating de nimic.
 Bogatul văzând că casa cilipir o cumpără,
 Nu se gândi mai departe de și 'ntâi se apără.
 Dar văzând că Hogeia nu vrea să o vânză in altfel,
 Zise 'n sine: — «Ce-o să fie să aibă un cui și el?»
 Și lăsându-se in voia-i îndată o cumpără.
 Cu contract, cu întărire și banii îi numără.
 Bătu și Hogeia 'n perete un cui cum s'a invoit,
 Care și in zăpis, cuiul lui Nastratin s'a numit.
 Mutându-se dar in casă, bogatul cumpărător
 Ca să păstreze și cuiul Hogeii rămase dator.
 Așa Hogeia într'o noapte când toți dormeau, s'a sculat
 Și la casa cea vândută îndată a alergat,
 Strigând și bătând in ușe: să-i deschiză mai curând
 Și bogatul, din năuntru: — Cine este? întrebând
 Hogeia: — Eu sunt, îi răspunse. — Dar ce vrei?—I-a întrebat.
 — Voi să-mi văz cuiul, răspunse, de l-ați întrebuințat.
 Se sculă 'ngrabă-i deschise, Hogeia se uită zicând:
 — Te văzui astnoapte 'n visu'mi ceva de cui atârând,
 Dar vă culcați, nu-i nimica, cum văd, visul m'a'nșelat,
 Ci păziți ca nu vr'odată să iasă adevărat.

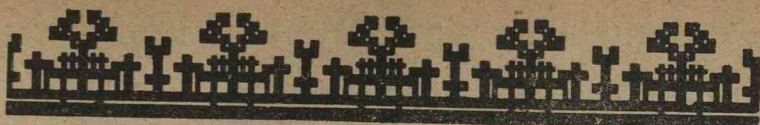
Altă dată iarăși Hogeia la miez de noapte viind,
 Incepú să bată'n ușe când se aflau toți dormind.
 Cumpărătorul de casă: — Cine este? a 'ntrebat,
 — Eu sunt, eu! Nastratin Hogeia către dânsul a strigat.
 — Dar ce vrei? I-a 'ntrebat iară. Răspunse el: — Voi să'mi pui
 Chiulaful ce-l port eu ziua acilea într'al meu cui,
 Că'n bordeiul meu nu este nici un cui unde să bat,
 Și nu voi să-mi văz chiulaful a sta pe jos aruncat.

Cumpărătorul de casă îi zise: — Apoi ce fel,
 Tot așa o să'mi vii noaptea? — Vezi bine, răspuse el.
 N'avem condiția asta? să fiu stăpân pe al meu?
 O să vii ziua și noaptea și ori când voi voi eu.
 — Care va să zică dară, cumpărătorul a zis,
 Mi-am dobândit eu beleaua cu tine cu forme 'nscrise.
 — Nici o belea, zise Hogeia, ce te supără un cui
 Și că vii câte odată ceva de dânsul să pui?...

Altă dată veni Hogeia o frânghie 'n mâini având,
 Și 'ncepă de cui s'o lege, către ai casei zicând:
 — Azi nevasta spală rufe și vii frânghia s'o 'ntinz
 Din cuiul meu de aicea și de bordei să o prinzi.
 — O vai de noi! începură ai casei a se văita,
 Ce păcate ne goniră să cumpărăm casa ta!
 Că ne amețești cu cuiul ce-l socoteam bagatel.
 Și acuma n'avem pace, necăjindu-ne cu el.

Intr'o zi iar veni Hogeia în mână cu un bojoc,
 Și-l atărnă'n cui zicând că în bordeiu-și n'are loc.
 Astfel Hogeia totdeauna, cu una ș'alta viind,
 Și pe cel ce-i vândă casa totdeauna necăjind,
 Neavând alt ce mai face, fiind învoit astfel,
 Intr'o zi de supărare, zise: — Frate, — către el,
 Dă'mi banii pe jumătate din ceia ce-ți numărai,
 Și'ți ia înapoi casa că nu am de tine trai,
 Voi fi căit în viață de ce însu'mi eu făcui,
 Că m'ai omorit cu zile cu pustiul tău de cui.
 Nastratin știă prea bine încă de când îi vindea
 Că bogatul cu pagubă înapoi o să i-o dea.
 Dar tot făcea ceva nazuri, fiindu-se cam semeț,
 Zicând: — Eu cheltuii banii (ca să-i mai scază din preț).
 Cumpărătorul îi zise: — Dă'mi dar numai pe un sfert,
 Și'ncolo a treia parte din tot sufletul ți-o iert.
 — E! așa tot se mai poate, îi răspuse Nastratin,
 Că voi găsi, mi se pare, să'ți număr atât puțin.
 Și așa cumpărătorul ceru cu paguba sa
 Să scape de supărare și casele a-i lăsa,
 Decât să stea să mai umble 'n dandanale, judecăți,
 După reaua sa tocmeală, știind că n'are dreptăți.
 Iar Nastratin se alese și cu case și cu bani,
 Ne mai umblând să se plângă că sunt săraci și golani.

OSEBITE ANECDOTE

Un împărat oarecare întru sine se miră
De osebitele chipuri între oameni ce eră.
Adică vedeă pe unul părul capului albind
Și mustățile și barba negre încă rămâind,
Iar pe altul din potrivă; păru'n capu-i negru stând
Și mustățile și barba albe în față având.
Altul iarăși fără vârstă se zbărcește de bătrân
Și nici barba, nici mustața nu-i mai crește: ca un spân.
Aste mirări pe 'mpăratul totdeauna il muncea,
Și nu-și puteă 'mpacă gândul singur cum il talmăcea,
Pentru care pe vizirul într'o zi 'nadins chemând,
Fără a spune mirarea, porunci din grai zicând:
— Du-te și orânduiește din slujbașii desghetați.
Ca să-mi caute trei oameni iscusiti mai învățați.
Dar însă unul să fie cu chip tânăr, ca bătrân,
Altul iarăși din potrivă, și altul la față spân,
Care după ce-i vei strânge, să mi-i aduci câteși trei
Că voi însu-mi în persoană să vorbească ceva cu ei.

Vizirul fără zăbavă după poruncă urmând,
Și după puțină vreme astfel de oameni aflând,
Carii ducându-i îndată, împăratu-i osebi:
Ca să-i bage câte unul în persoană a vorbi.
Deci întrebă împăratul pe-acei ce 'ntâi a venit
Că de ce-i e capul negru și barba i s'a albit?
El răspunse: — Impărate! întru mulți ani să trăiești,
Impărăția ta poate mai bine s'o talmăcești,
Iar după a mea părere barba 'ntâi mi s'a albit,
Căci fața 'mi stă desvelită și capul acoperit,
Că pe barbă totdeauna elementele o bat,
Ea suferă, geruri, brume, ploile neincetat,
Osebit și de aceasta cu fața 'ntre mari ieșim ¹⁾
Ea rușinele ardică la or și ce gând greșim,
Prin urmare 'ntâi dar barba și mustățile albeșc,
Și pierii 'n cap, sub căciulă fiind feriti, zăbovesc.

1) Fiindcă Turcii nu-și descoper capul nici înaintea împăratului.

Al doilea după dansul dacă s'a înfățișat
 Impăratul din potrivă și p'acesta l-a 'ntrebat :
 Că de cei-i barba neagră, și părul din capu-i alb ?
 Iar el fără prelungire îi dete răspuns ingrab,
 Cum că : — Părul din cap. zise, îl am decând m'am născut,
 Iar mustățile și barba mult mai târziu 'mi-au crescut
 Și d'aceea întâi capul a trebuit a-mi albi,
 Iar părul din barbă-mi încă mai are a zăbovi.

Al treilea dup'acesta la împăratul intrând,
 Îl întrebă și pe dansul, astfel către el zicând :
 — Tu, cum te văz, nu ești tânăr, ci mai mult încă bătrân,
 Căci dar nu-ți cresc mustăți, barbă și d'amândouă ești spân ?
 El răspunse : — Impărate : muma mea, pe când trăia,
 Despre pricina aceasta am întrebat-o pe ea,
 Și mi-a spus că ea cu tata copii întâi nu făcea,
 Dar și unui și altui ca să aibă le plăcea,
 Pentru care ea d'o parte se ruga lui Dumaezeu,
 Și pe d'altă parte iarăși se ruga și tatăl meu :
 Muma mea, ca o femeie, ca să-i dea fată cerea,
 Iar tatăl meu din potrivă, se ruga fecior să-i dea.
 Dumnezeu ca să 'mplinească cererea și-unui și alt
 Și pentru fecior și fată pe mine m'au câștigat ;
 De aceia pe din două sunt după cum văd și eu,
 La față seamăn cu mama și 'ncolo cu tatăl meu.

Trei mincinoși.

Oare când într'o cetate se aflau trei mincinoși,
 Carii văzând că aflară toți de ei că's flecătoși,
 Și neavând mijloace cu minciuni a se hrăni
 Hotărâră între dânșii unul d'alt a se răzni ;
 Cum și într'o zi urându-și unul altui sănătăți
 S'au despărțit să se ducă a trăi 'n alte cetăți.

Cel dintâi de dimineată plecând ca un pedestraș,
 La un sat dacă ajunse trase să-și cate sălaș,
 Ca să-și scoată demăncarea de la vr'un sătean d'aci,
 Pregătit cu o minciună care 'n gând o născoci :
 Ș'adunându-se 'mprejură-i din săteni vre o câțiva
 Incepură dintre dânșii a cercetă și-a întrebă :
 Din cotro îi este calea : — El răspunse : — Din oraș,
 L-a întrebat iar : — Ce mai veste ? ai să ne spui nou cevaș ?
 Mincinosul le răspunse : — Altă veste n'am de spus,
 De cât azi de dimineată un nor gros de la apus,
 Ardicându-se indată, cum începă a stropi,
 Din oraș pe toți măgarii norul în sus îi răpi,
 Și-i ardică la 'nălțime până cât nu s'a văzut,

Sătenii ce guri căscară, la spusa-i s'au increzut,
 Și priimindu-l în gazdă cu cinste l-au ospătat,
 Că le aduse gazeta de ceea ce s'a întâmplat.

Pe la amiaz iată vine al doilea mincinos,
 Cu un toegel în mână, și ca și cel-lalt pe jos,
 Care cum sosi îndată începî ași căuta
 Vr'o casă să-l găzduiască și mâncare a avea.
 Sătenii, cum îl văzură, s'au strâns și l-au întrebat:
 — Norul ce a răpit măgarii, de e cu adevărat?
 Mincinosul pricepî că vre un mincinos vestit
 De la sine așa mare minciună a plăzmut,
 Ș'a zis: — Drept, pe măgari norul n'am văzut când îi lua,
 Dar văzui că azi samare începuse a ploua.
 Sătenii și pe acesta cu mirare ascultând,
 Ș'acelui dintâi minciună mai mult el întărâtând,
 L-au găzduit și pe dânsul ca pe un oaspe cinstit
 La aceeași casă unde și cellalt fu rânduit:
 Cariii cum se întâlniră amândoi s'au cunoscut,
 Și stînd de vorbă 'mpreună invoice au făcut,
 Că de aci înainte astfel a călători,
 Unul a spune minciuna și altul a o întări.

Către seară iată vine ș'al treilea mincinos,
 Carele știa să mință tot asemenea frumos
 Ș'auzînd vorbind sătenii de acele minciuni mari,
 D'a măgarilor răpire și de ploaie de samari,
 El le 'ntări p'amîndouă, că cu adevărat sînt,
 Și ca să-l crează mai bine le făcî și jurămînt,
 Cum că el eră de față, norul când s'a repezit
 Și pe măgari de odată ca pleava când i-a răpit;
 A văzut chiar și cu ochii samare când a plouat,
 Care de când este lumea nicăeri nu s'a 'ntâmplat,
 Și erau triști cetățenii, fiindcă bătrânii spun,
 Dându-și părerea l'a aceasta, că n'o să fie semn bun.
 Sătenii mai mult acuma mirarea lor întărînd
 Și cu ceilalți împreună și p'acesta găzduînd,
 Ș'adunară minciinoșii la un loc, iar fără gînd.
 Cei doi p'acesta văzîndu-l, îl întrebă răzînd:
 — Dar tu cum făcuși, măi frate, aicea de ai ajuns?
 — Întărînd minciuna voastră, mincinosul a răspuns.
 Apoi șezînd se 'nvoiră, astfel a călători,
 Unul să spuie minciuna și ceilalți a o 'ntări.
 Intr'acea seară sătenii o cină bună le-au pus,
 Și pe lângă celelalte ș'o plăcintă le-au adus:
 Ei mîncînd din celelalte și dacă s'au săturat,
 Au zis: — Această plăcintă s'o stricăm este păcat!
 Ci să o lăsăm întregă și acum să ne culcăm,
 Ca s'o avem de gustare, dimineața s'o mîncăm.

Se 'nvoiră la aceasta, cu un cuget căteși trei,
 Dar însă să o mănânce numai unul dintre ei,
 Adică: — In acea noapte cine, orce va visa
 Când s'or sculă dimineța, să și spuie visarea sa;
 Și-al cui vis va fi de frunte, mai grozav și minunat,
 El plăcinta s'o mămânce singur fără să dea la alt,
 Și cu 'nvoirea aceasta plăcinta neatingând
 Se culcară să viseze, toți având câte un gând.
 Mincinosul însă care minciunile întărea
 Iși unelti de cu seară visul ce i se părea,
 Și cam pe la miezul nopții, dormind ceilalți s'a sculat,
 A mâncat plăcinta toată și iar la loc s'a culcat.
 A doua zi dimineța sculându-se căteși trei,
 Incepù să și povestească visul cel dintâi din ei,
 Zicând: De n'ar fi vr'un semn rău, astă noapte am visat
 Că l'al treilea cer tocmai la'nălțime m'am urcat
 — A! iacă, ceilalți strigară, un foarte minunat vis.
 Al doilea după dânsul: — Și eu am visat, a zis,
 Că m'am coborât in haos l'al șaptelea adânc jos.
 — Minunat! ceilalți strigară, și visu-ți e fioros!
 — Dar d-ta, întrebără, domnule întăritor,
 Ce ai visat? El răspuse (căutând in ochii lor):
 — Foarte sunt adevărate cele ce le-ați visat voi,
 Că eu v'am văzut întocmai cum ați și spus amândoi.
 Și dacă vă văzui astfel, că m'ați lăsat și v'ați dus
 Unul l-al șaptelea haos și-alt l-al treilea cer sus,
 M'am gândit și-am zis in sine'mi? — acești tovarăși ai mei
 Dacă 'n așa depărtare au plecat să umble ei,
 Cine știe când s'o 'ntoarce! și de plăcintă păcat
 C'asteptând o să se strice! Și-apucând o am mâncat;
 Care dacă nu mă credeți că am mâncat'o cum zic,
 Poftim vă uitați și 'n tavă că nu e in ea nimic.
 Ceilalți doi văzând aceasta, cu supărare i-au zis:
 — Cum se poate vre-odată să mănânce om in vis?
 Ci minciunile-ți sunt bune la alții să le 'ntărești,
 Iar cât pentru ale noastre, tovarăși bun nu ne ești.
 Nu ne învoim cu tine, că tu ne lași nemâncăți,
 Și du-te cu sănătate, vinde-ți minciunile la alți.

Un armean înjurător de gură.

Ca tot creștinul odată, spovedindu-se in post,
 După datoria legii, un armean sărac cam prost,
 Pe lângă alte păcate mai spuse c'are nărav
 Și injură totdeanna din gură foarte grozav.
 Popa cu învățatura se sili a-l dezbara,
 Zicându-i: Că nu se cade din gură a injură:
 Căci gura la om din toate e organul cel mai sfânt.

Fiindcă dintr'insa scoate rugă și alt orice cuvânt.
 D'al de acestea și alte, părintește i-a vorbit,
 Și să nu 'njure din gură, dându-i canon, l-a oprit.
 După ce dar isprăviră și amândoi au plecat
 Ca să meargă fiecare la casa sa 'ndepărtat,
 Când p'o uliță trecură, amândoi încă fiind,
 O armeană p'o fereastră de sus capul său ivind,
 Strigă 'n limba armeană: — Derder baba, stăi nițel!
 Și trăgându-se 'năuntru, se opri în drum și el.
 Peste pușin ivind capul armeanca, iar i-a vorbit:
 — Du-mi-te acum, părinte, că treaba mi-am isprăvit.
 O 'ntreabă-armeanul popa (stând și cel ispovedit):
 — Dar pentru care pricină aici în drum m'ai oprit?
 Iar armeanca îi răspunse: — Pentru o cercare nouă,
 Că avui s'așez o cloșcă peste vr'o câteva ouă.
 Fiindcă mă învățară când voi vrea cloșca s'o pui
 Și voi voi ca să iasă cu moț fiecare pui,
 Să opresc în ușa casei pe-un Derder (popă-armenesc),
 Și aceasta fū pricina pușintel să te opresc.
 Abia isprăvi armeanca acestea a le vrăji,
 Auzind ispoveditul asupra-i se necăji,
 Și către Derder răspunse: — Vezi așa gură 'njur eu!
 Iar popa, privindu-l zise: — Ai dreptate, fătul meu!

Slujitul neînaintat și îmbogățit de cei ce se tem de muieri.

O slugă ani mulți trecuse tot slujind la un Sultan,
 Așteptând înaintarea cu nădejdi din an în an;
 Și văzând că pentru dânsul nu se face nici un rost,
 Ca să-și aducă aminte să-l rânduiască 'n vr'un post
 Puse 'ntr'o zi hotărâre proverbul a nu-l lăsa
 Că, «pruncul până nu plânge nu-i dă țată muma-sa»;
 Și 'ndrăsnind dete hârtie către Sultanul, cerând
 Să îi dea vre-o slujbuliță micșoară și mai de rând.
 Sultanul înfățișându-l înainte și l-a 'ntrebat:
 Ca ce fel de post dorește, după jalba ce i-a dat?
 Sluga, răspunzând, îi zise (ingenuchind la pământ):
 — Strălucite împărate! ca un vechiu slujit ce sânt,
 Rog ca să-mi dați o poruncă, cu ea să călătoresc,
 În toată împărăția, și să mă 'mputernicesc
 Ca câți d'ale lor neveste a se teme voi veda,
 Fără cuvânt de pricină câte o para să-mi dea.
 Sultanu 'ncepă să răză, proasta-i cerere văzând,
 Și uitându-se la dânsul, iar îl întrebă zicând:
 — Ce folos o să-ți aducă ție un astfel de post?
 Câți înși vei găsi îți pare după cugetu-ți cel prost?
 Iar el cu respect răspunse: — Împărate, să trăești,
 Numai această poruncă a'mi dă să bine voești

Și-mi este destul cu dânsa viața a 'mi-o țineă,
 Iar de n'oi nimeri bine, să fie pe seama mea.
 Porunci Sultanu 'ndată firmanul a i se scri,
 În care cu strășnicie porunci și întări,
 Ca oricare se va teme de femeia sa 'n vre-un fel
 Fără cuvânt de pricină, să fie dator acel
 A dà o para acestui ce se va înfățișă
 Cu porunca 'mpărătească, ce e dată de așa.
 Cum luă sluga porunca numai de cât a plecat
 La șeh-islamul (întâiul religii) s'a 'nfățișat,
 Și-arătând porunca zise: — Ast firman să-mi întărești.
 Cum și o para cum scrie, să-mi dai și să te plătești.
 Ce fel? șeh-islamul zise, nu cumva ai tu păreri.
 Că vei putea găsi oameni să se teamă de muieri?
 Să știi că eu niciodată de muieră mea păs n'am,
 Și nici a'ți dà para ție vre o datorie am;
 Nici poci o așa poruncă vr'odată să consfințesc
 Și cu pecetia religii, cum ceri, să ți-o întăresc,
 Că ce 'nsemnează muieră 'naintea upui voinic?
 Ci ia nu-ți mai pierde vremea să umbli după nimic,
 Mergi de-ți vezi de sărăcie, lasă-ți, iți zic, acest post,
 A vrut Sultanul să-și răză de tine ca de un prost.

— Stai întâiu, sluga îi zise, să vorbim noi între noi
 Și să facem judecată cum se cade amândoi,
 Și dacă eu la aceasta nu voiu aveă drept, cum zic,
 Să nu-mi întărești porunca cum și să nu-mi mai dai nimic.
 — Bine! zise șeh-islamul, zi să văz ce ai să zici!
 Sluga l-a 'ntrebat atuncea cu respect, ca toți cei mici:
 — Dacă femeia în lipsă-ți din rezon își va ieși
 Și fără cerească frică 'n drum rușinos va păși,
 Iți vatămă ceva cinstea călcând sfântul legământ?
 — Hai! hai, zise șeh-islamul, la aceasta nici cuvânt.
 — Așa dar, îi zice sluga, onoarea sau cinstea ta
 E în puterea femeii cum va vrea a o purtă.
 — Firește! el îi răspunse. Și sluga urmă alt pont:
 — Dar când femeia 'nșelată 'n lipsă-ți de vr'un vagabond
 Va vrea a'ți risipi starea, unindu-se în vre-un fel,
 Este în a ei putere ca să și fugă cu el?
 — Fără 'ndoială! el zise. — Așa dar, nu sunt greșit,
 Că în puterea femeii starea ți-e desăvârșit.
 — Asta e știut! răspunse. — În sfârșit mă rog să-mi spui,
 Socotesc că și l'aceasta în pricină nu te pui;
 — Dar dacă cumva femeia-ți, fără a se socoti,
 Satana o va împinge vr'un plan rău a unelti,
 Și dormind cu dânsa noaptea va vrea a te sugrumă,
 Nepuind în gând atuncea cele ce se vor urmă,
 După fapta-i criminală, pravili, judecătorii,
 Pedepse înfricoșate, cum și ocne, pușcării.

E 'n puterea ei s'o facă, după cum 'ți-am deslușit?
 Ascultându-l șeh-islamul, îi răspunse. — Negreșit!
 — Acum dar vedem, că cinstea, viața și-avuția ta,
 Toate în a ei putere le are soția ta.
 — Da! șeh-islamul răspunse, este, prea adevărat,
 — Așa dar, îi zise sluga prea cu drept ai judecat
 Și te rog ca să faci bine să'mi dai paraua acum
 Precum și să puț pecetea, să merg să'mi caut de drum.
 Ne având ce să mai zică șeh-ismanul s'a supus
 Li dete paraua 'ndată cum și pecetia a pus,
 Ca să fie cunoscută porunca ce i s'a dat
 Că e de el consfințită, după cum am arătat.
 Deci luând sluga porunca în puterea ei umblând
 Și toată împărăția otomană 'nconjurând,
 Adună bani fără seamă, atât în cât încercă
 Vr'o câțiva catări cu sacii, la 'ntoarcere când plecă,
 Și viind în capitală la Sultanu 'ngrab s'a dus
 S'arate recunoștință și mulțumiri de supus.
 Sultanul pe vechiași slugă infățisată văzând,
 Mișcat de curiozitate, l-a 'ntrebat pe loc, zicând:
 — Câștigași ceva parale după unde ai umblat?
 Sluga, sărutând pământul, cu respect ingenuchiat,
 La 'ntrebare îi răspunse: — Impărate să trăești,
 Mărturisesc adevărul, fiindcă a ști voești:
 Am câștigat într'atăta în cât banii'n saci i-am pus
 Și abia până aicea cu catării i-am adus.
 Sultanul îi zise: — Bravo! iată te-ai folosit dar!
 Și vrând ceva să glumească, întrebă pe slugă iar:
 — Dar din toată împărăția umbletul tău făcut,
 Ce lucru 'mi aduseși mie mai deosebit plăcut?
 — Apropo? sluga răspunse, o Giurgină-ți alesei,
 Cu frumusețe minunată și roabă ți-o adusei.
 Cum îl auzi Sultanul, îi tăie vorba de ea,
 Zicând: Ssî! încet vorbește, c'aude soția mea.
 Atuncea orânduital să strângă bani cu firman:
 — Dacă-i așa, dă'mi paraua, zise marelui Sultan,
 Incât ca să nu rămâie nici unul a nu-i pasă
 Și care să nu se teamă orcum de soția sa;
 Pentru că precum văz iacă și împărăția ta
 Fără nici o osebite te temi de soția ta.
 Atuncea răsând Sultanul, îi zise: — M'ai biruit,
 Ia-ți dar cu dreptul parauă și de la mine 'n sfârșit.

ISTORIA PEA INȚELEPTULUI ARGHIR CU
NEPOTUL SAU ANADAM

Istoria prea înțeleptului Arghir cu nepotul său Anadam

În zilele lui Sinagrip împărat din părțile răsăritului, era un boer anume Arghir, care de și nu era urmat la învățături și științi înalte, dar pentru talentele cu care îl înzestraseră natura și pentru iscusita sa înțelepciune era foarte iubit de împărat și înălțat la rangul cel mai întâi între miniștrii împărăției sale.

Acest Arghir, în cei mai de pe urmă ani ai vârstei sale pierzându-și soția și fiii și ne rămându-i nici un moștenitor, luă pe nepotul său Anadam sub îngrijirile sale, care rămăsese orfan de părinți, mic din fașe, și numindu-l fiu de suflet, a început cu atâta dragoste să-l crească, încât singur în brațele sale lăundu-l îl hrănea cu papă, și cu pâine muiată în vin, întocmai ca o mămăică careia i se usucă pieptul și izvorul laptelui; cu atâta îngrijire priveghea asupra-i ziua și noaptea încât era precum zice proverbul: «de soare nevăzut și de vânt nebătut.»

După ce în astfel l-a crescut până a venit în stare să se poată hrăni singur cu dinții săi, și după ce se făcuseră în vârstă de opt ani și puteau să umble la școală, n'a vrut Arghir să-l dea să învețe la științi deosebite, care nu le cunoștea el, ci l-a dat pe seama unui dascăl bătrân, care avea foarte cuvicioase purtări și era evlavios în cele Dumnezeiești poruncindu-i ca să-l învețe toate cărțile bisericești, (precum se învață cu câți-va ani înainte și pe la noi și prin alte părți), cum: Bucoayna Ceaslovul, Psaltirea și altele.

După ce a urmat Anadam și a învățat toate câte îi orânduise, îl luă Arghir dela dascăl, și s'a pus și el singur ca să-i predea câteva lecții, care le avea în memoria sa dela părinți și dela moși strămoși; chemându-l în toate diminețile și puindu-l lângă sine să șearză îi da câte o lecție în fie-care zi, culeasă numai din proverbe, începând într'acest chip: — Fătul meu Anadame! acum tu deși ai învățat cărțile cele bisericești și te-ai desăvârșit într'insele încât poți să te faci și popă, dar însă nu îți sunt destule numai acestea, ci îți mai trebuie să înveți și dela mine câte-va să știi și cum să trăiești în societate cu toți oamenii; adică cum să cinstești pe cei mari, cum să te porți cu cei mici, cum

să-ți fii însuși ție de folos și cum să poți folosi și pe alții : despre cari sunt atâtea lecții câte sunt și împrejurări. De aceia ascultă cele ce te sfătuiesc, ia-le în cap, întărește-le în memoria ta și le întipărește pe lespezile inimei tale, că îți vor fi spre folos în viața ta, atât sufletește cât și trupește ; și ascultă :

Fătul meu !

1. Teme-te de Dumnezeu și urmează poruncile lui. Supune-te împăratului și legilor lui. Ascultă pe mai marii tăi și te pleacă lor : și atunci nu vei avea altul a te teme, fără numai de Dumnezeu căci, «capul plecat la toate sabia să-l taie nu poate.»

2. Temeiul înțeleptului este frica lui Dumnezeu ; de aceia întâi teme-te de Dumnezeu, și al doilea de cel ce nu se teme de Dumnezeu, Căci «pre Dumnezeu cel ce 'njură, nici de tine nu se'ndură»; însă, necredinciosul își găsește asupra pe nelegiuitul. Că toată hiara își are și lupul ei.

3. În ziua Duminicii și în celelalte sărbători mari, du-te la biserică și te înbisericește, ca să se apropie îngerul de tine și dracul să se depărteze.

4. Cinstește toate legile, dar te închină numai la a ta ; căci «cel ce se închină la două credințe, acela nici o lege n'are și la toți e 'n ură mare».

5. Cinstește pe părinții tăi și pe cei bătrâni, căci și tu poți să fii bătrân ; și ceia ce nu-ți place să-ți facă alții ție, nu face nici tu altora. Că toată fapta își are răsplata ; către acestea fii recunoscător făcătorilor tăi de bine în timpul când ai avut trebuință de dânsii, și nu-i uită în timpul fericirii tale ; că nu știi cum se întoarce soarta care umblă ca o roată, ea astăzi te înalță ca în dulap și mâine te dă peste cap

6. Pe omul înțelept și scăpătat sau sărac ajută-l mai cu simțiciune măcar de or ce lege ar fi, că a face bine nu este nici odată rău ; precum zice proverbul : tu binele din mâini îl scapă și lasă să cază măcar și în apă, că binele nu s'afundă, ci stă pe d'asupra 'n undă. Și mai vârtos, pe altul cine ajută, pe Dumnezeu împrumută : și de unde dă cineva unul, Dumnezeu îi întoarce cu pumnul.

7. Să-ți fie milă și de vite, nu le pedepsi neomenește, după proverbul ce zice : omul trebuie să aibă milă și de un câine, cu cât mai vârtos cu care câștigă el pâine ! dar însă, acela care n'are milă de dobitoc, și de om, asemenea n'are milă de loc.

8. Pe mai marele tău, și pe care îl vei sluji nu-l defăima către alții, măcar de 'ți s'ar părea cât de aspru sau rău; după proverbul ce zice: «nu-ți sumuța căinele cui ai mâncat pâinile»; aducându-ți aminte de proverbul ce zice: «in câtă vreme vei fi ciocan, lovește, și câtă vreme vei fi nicovală, suferă»; iar în contră de vei urma, greșești.
9. Cu mai marii tăi daraveră să n'aibi; nici să cumperi de la cineva vreun lucru fără tocmeală, ca când vei stă să plătești să n'aibi ameteală; și să nu pierzi și ale sale, asemenea nu luă în dator, căci cine ia în dator de multe ori se întâmplă a plăti de două ori.
10. La stăpân nu te băga fără tocmeală, căci cine se bagă fără tocmeală, iese fără nici o socoteală; și iarăși la or ce invoire sau tocmeală, cine are la mână carte și de dreptul său parte; după proverbul ce zice: «ce e în mână nu e minciună.»
11. Celui ce îți va vorbi ție cu asprime tu răspunde-i cu blândețe; căci omul nechibzuit astăzi îți vorbește nebunește și mâine îi pare rău și se căiește; dar în deșert, căci, după proverbul ce zice: «câința cea din urmă e tot cu pagubă.»
12. Înaintea celor mari nu fii îndrăzneț la vorbă și grabnic la răspuns, ci te infățișază cu sfială și răspunde cu socoteală, că toată graba strică treaba; iar vorba dulce mult aduce.
13. Când vezi pe om la întristare nu-i mai da și tu supărare, adică: nu turnă spirt peste foc, ci mângâie de ai vre-un mijloc; iar de nu lasă-l mai bine, ca să nu-și descarce mânia pe tine.
14. Mânia ta iarăși nu grăbi să o verși asupra cuiva, ca să nu te căiești, că după cum am mai zis: câința cea din urmă cu paguba ta se curmă. Și mai ales: bătaia și ocara dată nu se întoarce nici odată.
15. Când vei vrea să vorbești cu cineva, să-ți scoți cuvântul prin trei lacăte, adică: unul să-l aibi la inimă, al doilea la gât și al treilea la buze; că dacă iese din gură cuvântul se duce iute ca vântul și nu-l mai poți ajunge nici cu armăsarul nici cu ogarul.
16. Păzește-te de vorbe fanfaroane sau flecare, nici întrebuița minciuni, pentru că minciuna întâi cade și ca plumbul în apă se afundă, iar în urmă iese ca frunza pe undă. Și apoi cui i se descopere minciuna odată, acela nu se mai crede altă dată, chiar de ar vorbi și adevărul.

17. Apără-ți ochii de invidii sau zavistii, mâinele de răpiri și furtisaguri, gura de pări și clevetiri și picioarele de către pasuri rele, că cine are ochiu pismaș lui și singur e vrășmaș, cine are mână lungă pierde și ce are în pungă, și cine sare garduri multe îi dă câte un par în c...

18. Ferește-te de desfrânări, nu te fermecă de frumusețile femeilor, și mai ales de cele cu bărbat, că vinul bun și femeia frumoasă sunt două otrăvi bune la om, și, cine umblă pe drum cu gândul acasă își perde căciula în târg: iar cine umblă după cea cu bărbat, dracul își sparge opincile și îl dă curând în cap; că, tigva nu merge de multe ori la apă, ori se rup băierile și scapă, ori se lovește de ceva și crapă.

19. De vei avea vecin rău sau vre-un asupritor; nu purtă în contra-i ură să te asemeni lui, ci de este altul în contra-ți rău, tu fii bun; că «cu oțet și cu fiere nu se face agurida miere, ci de te latră vr'un câine astupă-i gura cu pâine, n'aruncă în el cu piatră, că atunci mai rău te latră».

20. De-ți va eugetă cineva rău și te va blestemă, tu vorbește-l de bine și nu-l delămă: căci «cui îi iese din gură blestemul îi cade în sân ca lemnul», și «cine altui groapa va săpă, întâi el într'insa se va îngropă».

21. Nu te adună nici te tovrăși cu oameni proști și nerozi, ca să nu-ți zică cineva: «s'a strâns rânced lângă muced»; după proverbul ce zice; spune-mi cu cine te'nsoțesti ca să-ți arăt cine ești»; și, în tărăte cine se amestecă încă (zice) porcii îl mănâncă», de aceia «ma bine cu un înțelept să cari pietre la o casă, decât cu un nerod și nebun să șezi la masă», și iar «mai bine cu un vrednic la pagubă de cât cu un nevoiaș la câștig».

22. Ferește-te de certe și judecăți, că totdeauna «e mai bună o invoială strâmbă, decât o judecată dreaptă», nici te amesteca în cearta altora; căci, mulți sunt care caută gâlceavă cu lumânarea, și, «te pomenești că-ți umple ceafa de pumni și spatele de ciomege; și «până la împăratul suferi încăeratul».

Fugi de lingușitori și de care te laudă în față, și-ți vorbesc tot pe plac puindu-ți la greșeli capac; ci «pe omul cel înțelept lipește-l cât poți de piept»; și-i ascultă învățăturile primindu-le cu sete, ca și când ai bea apă dintr'o fântână rece; că «mai bine e să te bată un înțelept de cât să te laude un nerod».

24. Nu fii mândru și nebăgător în seamă, ci cercetează-ți vecinii și amicii sau prietenii; dar însă; du-te mai rar și șezi mai puțin; nu

fii ca anghira sau racul corăbiei care ușor se aruncă în apă și cu anevoie se ardică : că e mai bine să pleci și să nu le pară bine, decât să șezi până să li se urască de tine.

25. Când vei fi poftit la vre-o adunare pompoasă, imbracă-te în haină frumoasă, ca să nu ți fie rușine când vei șede lângă cei imbrăcați bine ; să nu fii brânză bună în burduf de câine, că e un proverb : «or te poartă cum ți-e vorba, or vorbește cum ți-e portul».

26. Când vei fi chemat la masa altuia nu grăbi să șezi la locul cel dintâi : ci totdeauna să ți alegi scaunul cel mai de jos, că de vei fi tu mai cu vrednicie decât ceilalți, îți va fi cu cinste când te vor pofti mai sus. Iar de vor veni alții mai de cinste decât tine, îți va veni cu rușine când te vor pofti mai jos ; dar însă de voiești să trăești mai bine, «totdeauna la cap de țară să ți faci casă, și să ți alegi loc la mijloc de masă».

27. Nu fii lacom, căci lăcomia strică omenia ; ci la mâncare să aibi cumpătare și la băutură să aibi măsură ; nu încercă cât nu poți duce ; nici pe alții nu imbiă cât nu le cere inima să dea. Și mai vărtos la masa altuia nu porunci nimic sau să te apuci cumva să ceri să ți aducă ceva ; căci «oaspele nu mănâncă ce gândește, ci mănâncă ce găsește».

28. Nu fii avar sau sgârcit ; scumpul nu e stăpân pe banii săi, ci banii îl stăpânesc pe el ; și, cine strânge încă, niciodată nu mănâncă ; că banii strângătorului rămân în mâna cheltuitorului. Ci fi milostiv, și din mâna ta întinde și săracului o bucată de pâine ; când îți cere, nu-l urî, nici la el te posomori, ci incai «c'o vorbă bună te 'ndură, dacă punga ți-e zgârcită și n'are gură».

29. Pe călătorul strein ce năzuiește la casa ta, nu-l goni și depărtă : ci-l primește și-l cinstește, inlesnindu-i cele trebuincioase ca unui om drumaș, călător, că «munte cu munte nu se 'ntâlnește, dar om cu om când nici gândește».

30. Când ai să călătorești undeva, totdeauna pleacă de dimineață și găzduiește de vreme ; că seara aștepti întunericul nopții, iar dimineața lumina zilei ; nu te luă după cele ce vezi la alții, și lasă să se ia alții după știința ta ; că «cine se ia după muscă ajunge la bălegar».

31. În călătorie fără tovarăș să nu mergi, nici la vânat cu pușca goală să pleci ; că o armă goală sperie pe doi inși, adică : și pe stăpânul ei și pe vrăjmașul său ; însă la vreme de nevoie un ciomag mai lesne ia foc decât o armă plină.

32. La drum inaintea tovarăşilor tăi să nu pleci nici-odată, ci aşteaptă-i să mergi împreună; pe lângă aceasta, păzeşte pe drum părăsit să nu apuci, vama împărătească să nu o ocoleşti, şi la cârciumă unde vei vedea nevastă tânără şi bărbatul bătrân să nu dormi; că la asemenea loc se adună oameni de toată mână.

33. Când ai să mergi în cale depărtată, totdeauna să'ţi iei merinde de drum; şi când eşti cu tovarăş, nu grăbi să'ţi isprăveşti merindele tale întâi; căci când nu'ţi va mai rămâne o să fii silit să rabzi şi să aştepţi până când le va veni lor pofta să mănânce; că «e rău când n'ai al tău şi aştepţi de la mâna altuia»; cine 'şi ţine pâinea în sânul altuia, multe ori flămând rămâne».

34. La neguţătorie tovarăş nu'ţi trebuie; că «doi cărmaci inecă corabia»; şi «unde sunt moaşe multe, rămâne copilul cu buricul netăiat»; ci te întinzi pe cât poţi să coprînzi; că «cine umblă să coprînză multe, puţine adună». Şi «cine îşi lasă negoţul în nădejdea altuia, este ca cel ce se lasă cu funia altuia în puţ» (căreia nu-i cunoaşte tăria).

35. În sfârşit, tot omul e dator în lume să urmeze la una din aceste trei, adică: sau fă-te ostaş, sau fă-te călugăr, sau te însoară, dar însă ostaş se te faci mai tânăr, călugăr mai bătrân, şi să te însori când ajungi în minte coaptă, — când poţi, adică, să câştigi banii, iar nu când ştii numai să-i cheltueşti: că «nevasta două guri are, nu e precum ți se pare!» că «e mult mai bine să zici numai: — vai de mine! de cât să stați amândoi să strigați: — o, vai de noi!»

36. Când vei vrea să te însori, deschide ochii matur, ca «să nu aduc pe dracul cu lăutari în casă». Ci, te păzeşte să nu iei fată frumoasă de neam prost, nevastă lăsată de bărbat şi văduvă care îşi plânge pe bărbatul cel mort; nici luă de neam mai mare de cât tine, ca să nu-ţi zică: — scoală tu să şez eu; nici mai bogată, ca să nu-ţi zică: — taci tu, să vorbească eu; ci ia mai săracă, ca să'ţi zică: — fă ce ştii tu; că «nevasta nu e cârpă, dacă nu-ţi place, să o descoşi şi să o lepezi».

37. Să nu fii temător: că «bărbatul temător îşi învaţă nevasta înşelătoare, şi stăpânul scump sluga hoată». Că dacă este ea neam rău, «mai bine să păzeşti crângul cu iepurii de cât pe dânsa». Toate merg după neam; «uită-te la mumă-sa şi cunoaşte şi pe fie-sa». Că «unde a sărit capra, o să sară şi iada». Şi «dacă este fierul rău, pe cât îl bați e degeaba, nu faci din el nici o treabă».

Cu aceste şi cu alte asemenea după ce învaţă Arghir pe nepotul său Anadam, şi după ce de mai multe ori i le repetă, într-o zi îi

zise : — Fătul meu ; eu ca unul ce am îngrijit de a ta creștere după părerea mea socotită indestul de bună, și ai ajuns într'o vârstă când să poți cunoaște și deosebi albul de negru, dulcele din amar și bunul din rău, am nădejde că-mi vei bucura rămășița zilelor mele și-mi vei odihni bătrânețele, prin urmări înțelepte, în toate pasurile tale după stătuirile ce ți-am dat, ca să te poți face vrednic a câștiga dragostea tuturor oamenilor și cinstea împăratului, care am avut-o eu, și după moartea mea să-mi moștenești atât starea, cât și locul meu.

După toate acestea, dorind înțeleptul Arghir ca să vadă cu ochii săi pe nepotul Anadam înaintat și ridicat la o treaptă mai fericită, mergând și înfățișându-se înaintea împăratului, a zis : Slăvite împărate ! Te rog să am trecere pentru slujbele mele cele de mulți ani și să primești pe nepotul meu Anadam, să slujească împărăției tale în locul meu ; că eu am slăbit de bătrânețe și nu pot sluji ca până acum, ci nepotul meu e tânăr și vrednic să-ți îndeplinească toate slujbele, după știința și învățătura care i-am dat-o eu, și mie să-mi dai voie ca să mă duc să mă odihnesc de aici înainte la casele mele. Împăratul îi primi cererea, și-i zise : — Să fi iertat, Arghire, du-te și te odihnește ; însă când vei fi trebuincios și te voi chema, să fii gata la poruncile mele : iar Anadam va rămânea în locul tău secretar, și va avea cinste de la mine pentru slujbele care mi-ai săvârșit.

Deci, făcându-i închinăciune Arghir și mulțumindu-i, se duce să se odihnească la moșia sa ; iar nepotul său, rămânând în locul lui, după puțin timp începă să cugete rău împotriva unchiului său, și căută mijloace ca să-l răpuie ; și așa îi trimise într'o zi o scrisoare mincinoasă ca din partea împăratului, în care zicea acestea :

«Arghire ! În minutul care vei vedea scrisoarea aceasta, să te scoli și cât mai în grabă să strângi toată oastea ta și împreună să vii la mine».

Această scrisoare cum o primi Arghir și o citi, fără zăbavă își strânse toată oastea care fusese sub comanda lui și plecă la împăratul ; iar nepotul său văzându-l, alergă și spuse împăratului, zicând : — Slăvite împărate ! Unchiul meu Arghir s'a sculat cu mulțime de oaste și vine asupra împărăției tale, și ca să te increzi mai bine, vino de vezi cu ochii ; carele nu vine pentru alt de cât să-ți ia împărăția. Iar împăratul Sinagrip, văzând atâta oaste și pe Arghir în fruntea ei, s'a spăimântat cu totul, crezând că negreșit Arghir vine cu cuget rău asupra-i și întrebă pe Anadam zicând : — Anadame ! învață-mă ce trebuie să fac la o așa împotrivă sculare fără de veste. Iar Anadam văzând pe împăratul coprins de grozavă spaimă, începă a-l încuraja, zicând : — Nu te teme, slăvite împărate ! ci lasă să mă duc eu singur la dânsul, și eu voi înduplecă să-l aduc numai pe el singur la împărăția ta.

Auzind împăratul acestea, zise : Anadame ! De vei putea să-l îndupleci, după cum zici, și să-l aduci numai pe el singur, te voi face mai mare peste toți boerii împărăției mele și cu mari daruri te voi dărui. Anadam, auzind aceasta, merse îndată la unchiul său și cu în-

chinăciune sărutându-i mâna, îi zise : — Bine ai venit sănătos, părintele meu ; sunt trimis de împărat ca să te întâmpin și să te primesc cu cinste, pentru că prea mult îi pare bine de supunerea care ai arătat și ai venit fără zăbavă : și mi-a zis că, oastea să rămâie aici și numai singur cu mine să te înfățișezi la măriia sa.

Arghir, neștiindu-se vinovat cu nimic, crezută cuvintele nepotului său, ca și până acum, și ducându-se la împărat îi făcū cuviințioasa închinăciune și începū să-l întrebe despre ale sănătăței. Iar împăratul, privind cu ură asupra-i, îl întrebă cu mânie, zicând : — Tu care ai fost cel mai credincios al acestei împărății și ai avut mai mare cinste de cât toți boerii, atât la tatăl meu cât și la mine, și acum vii cu oaste asupra mea ca să mă pierzi și să-mi iei împărăția ? Arghir, ca unul ce nu știă nimic despre cele ce-i zicea, rămase în loc uimit și nu știă ce să răspundă. Împăratul însă, în iuteala mâniei, nedându-i vreme să se desmeticească, nici așteptându-l să-i răspundă, îl osândi la închisoare, până a-i hotări o pedeapsă mai mare. Iar Anadam fiind față, începū să mustre pe unchiul său, zicând : — Ce taci ? Au doară ți-ai pierdut mintea la bătrânețe și nu poți răspunde împăratului nimic ? În adevăr, bine a zis cine a zis, că pomul dacă îmbătrânește pune pae și-l pârlește !

Deci după ce duseră pe Arghir la închisoare, împăratul fără zăbavă strânse pe toți miniștrii împărăției sale, împreună cu Anadam, și îi întrebă : — Ce trebuie să fac cu Arghir ? Iar Anadam răspuse că, să i se taie capul și să i se depărteze de trup trei sute de coți. Împăratul auzind aceasta, îndată chemă pe Anadam și îi porunci ca să ia pe Arghir să-l ducă să-i taie capul. Armașul mergând după porunca împăratului ca să-l ia să-l pearză, Arghir i se rugă, zicându-i : — Prietene, te rog, du-te la împăratul și-i cere ca să mă duci să-mi tai capul acasă la mine ; răsplătește-mi cu atât încai binele care ți-l-am făcut și eu odinioară.

Armașul, vrând să implinească cererea prietenului său, se duse la împăratul, după cum l-a învățat Arghir, și-i zise : — Slăvite împărate ! Arghir se roagă împărăției tale ca să binevoești a-i orândui pierderea la moșia lui, unde să i se îngroape și trupul, ca să-l plângă robii și roabele sale. Împăratul îi primi rugăciunea și îi dete voe armașului, zicând : Fie după voia lui ; ia-l dar și ducându-l numai decât să-i tai capul și puindu-l într'o tîpsie să-l aduci la mine să-l văz.

Așa luându-l armașul și ducându-l, Arghir i se rugă iarăși zicând : — Prietene, nu grăbi să implinești porunca împăratului cu pierderea mea, că poate va avea vre-odată trebuință de mine și îi va părea rău ; ci bagă-mă într'o groapă ascunsă ce o am la casele mele, și în locul meu tae capul unui vinovat de moarte, pe care l-am închis și care prea mult seamănă cu mine. La aceste cuvinte induplecându-se armașul și făcând după cererea lui Arghir, îl băgă în groapa care i-a zis, și tăind capul vinovatului, îl duse la împăratul ; care văzându-l împăratul și Anadam crezură că este al lui Arghir.

Deci cerū voie Anadam dela împăratul ca să meargă la casele unchiului său, să puie toate averile rămase la orânduială și să po-

runcească slugilor ca să îngrijească de dânsese după cuviință. Împăratul îi implini cererea, și îi zise — Du-te isprăvește treburile mai curând, și te întoarce fără zăbavă la slujba la care te-am orânduit.

Anadam, mergând la casele unchiului său și văzându-se stăpân peste atâta avere și bogății, de multă bucurie s'apucă să facă veselii cu mâncări, cu băuturi, și să petreacă cu lăutari și cu jocuri, pedepșind și bătând pe robii și roabele unchiului său, care toate acestea le auzia Arghir din groapă; și după ce făcú multe nebunii și barbării, se întoarce la postul său.

Nu mult după aceasta auzind împăratul Faraon că Sinagrip a răpus pe Arghir, care pentru înțelepciunea lui era cunoscut și iubit de dânsul foarte rău i-a părut, și cu mânie scrisese lui Sinagrip, zicând: «In ceas ce vei vedeă scrisoarea mea îndată să'mi trimiteți meșteri ca să'mi zidească o cetate în aer, care să fie în slavă atârnată fără să se atingă de pământ, și să'mi trimiți și tributul (haracul). Iar de «vei arătă vr'o împotrivire și nesupunere, te voi scoate din țara ta cu necinste.»

Ducându-se solii cu scrisoarea, și Sinagrip uitându-se, se spăimântă și se îngrijii foarte, neștiind ce să facă; pentru care strânse pe toți miniștrii săi, le arătă cererea împăratului Faraon, și-i întrebă ca să și dea părerea și să chibzuiască ce trebuie să facă? Iar ei, nepricepându-se nici unul îi răspuseră zicând: — Acest lucru, măria ta, putea să-l facă numai Arghir pe care l-ai tăiat și l-ai răpus, ci întreabă pe nepotul său Anadam, că el trebuie să știe ceva din ale unchiului său. Anadam fiind față, răspunse la cuvântul acesta: că nici el nu se pricepe nimic. Atunci împăratul Sinagrip zise către Anadam: — O Anadame! Anadame! te ascultai și răpusei pe unchiul tău, care cu înțelepciunea lui putea să'mi fie reazim și să'mi sprijinească împărăția.

Armașul, auzind despre toate acestea, se înfățișează la împăratul și-i zise: — Slăvite împărate! dacă Arghir acum ar fi viu și-ar părea bine de dânsul și l-ai iertă, dacă și s'ar înfățișă înaintea? Iar împăratul îi zise: — Dacă ar fi prin putință ca să'nvieze Arghir acum, nu numai că l-aș iertă, ci cu toată dragostea l-aș îmbrățișa; și cel ce mi l'ar aduce cu mari daruri și cinste s'ar învrednici. Auzind cuvintele acestea, armașul alergă numai decât, scoate pe Arghir din groapă și-l înfățișează împăratului, asemenea unui om sălbatic, cu părul capului până între spete, cu barba mare de care abia i se vedea fața și unghiile degetelor lungi ca de vultur. Sinagrip, văzându-l în felul acesta îl întrebă cu mâhnire: — Tu ești, bătrânule Arghir? Iar Arghir îi răspunse: Eu sunt slăvite împărate. Atunci împăratul porunci ca să-l ducă numai decât să-l spele, să-l curățească, și îmbrăcându-l în alte haine să-l aducă la dânsul.

După ce s'au făcut acestea toate, după porunca împăratului și-l înfățișară, Arghir se rugă, zicând: — Mă rog împărăției tale! să binevoiești a mă lăsa vre-o două săptămâni ca să mă mai desmețesc, și să'mi adun toate simțirile la loc, și atunci, socotesc că, voi putea

sluji la trebuințele și păsul măriei tale. Această cerere a sa fiind primită de împărat și slobozindu-l, după vre-o cinci-spre-zece zile îl aduce iarăși și puindu-l să șează lângă dansul, începă să și spuie tot păsul care-l aveă: la care Arghir zise: Fii odihnit împărate, și n'ai nici o grije, că aceatea în curândă vreme îți-le voi săvârși eu; decât poruncește să aducă doi vulturi și doi șoimi de-ai împărăției tale, ca să i învăț la meșteșugul arhitecturii. Acestea aducându-i-se îndată, îi luă Arghir și în curândă vreme îi învățea ceia ce trebuia să facă cu dânșii, și luând voe șe duse la împăratul Faraon.

Iar împăratul Faraon, dacă îl văză, îi zise: — Dar pe un gângav ca tine mi-a trimis să mi isprăvească treaba? Arghir îi răspunse: — Impărate, cei ce se trimit să săvârșească lucruri împărătești, nu se numesc gângavi, ci oameni mari. Atunci împăratul Faraon începă să i poruncească ca să-i facă oare-care lucruri ce-i i se părea peste putință, și îi zise: — De vreme ce ești un trimis vrednic ca să mi isprăvești treburi, îți poruncesc dar, ca să mi faci o funie de nisip, cu care să mi leg mânji. Arghir răspunzând, zice: — Prea bine, și cerindu-i un sfredel luă și găuri peretele casei în dreptul soarelui, de unde îndată răzbind razele înăuntru, începă a se roti nisipul ca o funie și zise Arghir: — Iată îți funia împărate, vino de o strânge, și îți leagă mânji; și poruncește și alte lucruri să îți fac. Impăratul zise iarăși: Dar ai putea să cari apă cu ciurul să-i adăpi? Arghir răspunse — Dacă am fi în părțile miezului nopței, și dacă ar ninge zăpadă și aici ca acolo, nu numai cu ciurul, ci și ai putea aduce și cu carul. Atunci Faraon zise: — Îți poruncesc să mi faci o cetate în aer, care să stea atârnată fără să se atingă de pământ.

Arghir atunci aduse îndată și inhămă doi vulturi, atârână două sfori lungi ca niște hățuri, legă cu meșteșug între dânșii o ladă ușoară, băgă un copil mic într'însa cu doi șoimi, pe care îl învățase ce să facă când va ajunge sus în aer, dând copilului într'o mână mistria, și într'alta frigarea cu carne, ca să o ție ridicată în sus în vederea vulturilor, și Arghir ținând de hățuri și slobozind vulturii, îndată se ridicară după frigarea cu carne: iar copilul începă să strige: — Dați-ne cărămidă, dați-ne var că șed meșterii fără lucru. Arghir, asemenea zicea către împăratul, care stă de față cu toți boierii: — Iată-ți, meșterii, împărate, trimite-le cărămidă și var, ca să nu stea din lucru. Atunci împăratul îl întrebă: — Cum te chiamă? El răspunse: — Abanan îmi este numele. (Aceasta o zise el, nevrând să-l cunoască, fiind-că se dusesse vestea că pe Arghir l-a tăiat). Impăratul îi zise: Să fii iertat, Abanane, și porunci ca să se dea meșterii jos. Copilul atunci începă să plece frigarea în jos până s'au lăsat vulturii la pământ, și ieșind din ladă se duse la Arghir.

După aceasta împăratul Faraon începă să întrebe pe Arghir, zicând: Cu cine mă potrivesc eu intru slava împărăției mele? — Cu soarele. Întrebă iarăși: — Dar boierii mei? Răspunse el: — Cu razele soarelui. — Bine, îi zise împăratul; dar ce copac este acela care are două-

sprezece ramuri, fie-care ramură având câte patru cuiburi și în cuiburi câte șapte ouă, pe o parte albe și pe o parte negre? Arghir răspuse: — Copacul este anul, cele douăsprezece ramuri sunt lunile, iar oule pe o parte albe sunt zilele săptămânii, și pe-o parte negre sunt nopțile. Impăratul îl întrebă iarăși: — În care lună omul bea și mănâncă mai puțin? Arghir răspuse: — În luna lui Februarie, că este mai mică decât toate. Impăratul zise: Ce este aceia, dintr'un insuflețit iese un neinsuflețit și dintr'un neinsuflețit iese un insuflețit? Arghir răspuse: — Este oul, că când îl ouă găina este neinsuflețit și când îl clocește iese un insuflețit.

Faraon, văzând că îi desleagă toate întrebările bine, zise: — Să fii binecuvântat, Arghire, că n'ai fost perit. Și după ce îl întrebă și alte multe, și el răspunde asemenea, îl trimise la domnul său cu cinste și cu daruri umplându-l.

Arghir ajungând la Sinagrip împărat și înfățișându-se, zise: — Aduc închinăciune împăratului meu, cu slujba săvârșită dela Faraon împărat. Lui Sinagrip părându-i mult bine, îi dete și el deosebite daruri. Arghir însă, toate darurile câte le câștigase le-a dat armașului cel mare ce i-a scăpat viața, și ceru împăratului voie ca să se ducă iar la moșia sa, zicând: Impărate, acuma mă rog iarăși ca să mă odihnesc la casa mea, dar însă, să-mi dai și pe nepotul meu Anadam, ca să-l mai învăț minte, că după cele ce văz, îi lipsește încă multe ca să trăiască în lume și să slujească pe un împărat, care are trebuință de oameni învățați și înțelepți. Impăratul îi zise: — Ia-l și fă ce vrei cu dânsul.

Deci ducându-se Arghir la casa sa, puse pe nepotul său la pedeapsă, și de câte ori îl scotea să-l judece, îl bătea cu nuele pârлите; iar nepotul său se rugă și-i zicea: — Nu mă mai bate, părintele meu, că îți voi fi comis la cai. Arghir îi răspundea: — ba fătul meu, că învățăturile care ți le-am dat eu, n'a fost pentru comis de cai, ci pentru ca să fii om bun cu purtări înțelepte: iar tu ai făcut cu mine, ca oare când un măgar ce-l legase stăpânul său cu o funie slabă, și el rupând-o plecase pe drum în voia lui, până când l-a întâlnit un lup și i-a zis: — Cale bună, jupânule măgar; iar el i-a răspuns: — Așa cale bună să o aibă stăpânul meu, că nu m'a legat bine să șez în grajd ca să nu mă întâlnesc cu tine să mă hiritisești. Pentru că știă că o să facă praznic din carnea lui, precum îl și mănă în lată.

Acestea zicând Arghir, iar îl puse la bătaie, Anadam iarăși se rugă zicând: Iartă-mă, părintele meu, și nu mă mai bate ci pune-mă să ți fiu cioban la oi. — Ba fătul meu, îi zicea Arghir că lupul părul își leapădă, dar năravul nu și-lasă, și tu asemenea ai făcut cu mine: că pe lup când l-a dat să învețe carte, dascălul îi zicea: A, B, C, D, iar el zicea: Oaie, miel, capră, ied. — Nu așa lupule, îi zicea dascălul, ci zi bine, cum zic eu. Iar lupul îi zise: — Ci ai de mă învăța mai curând și isprăvește, că uite se apropie oile de crâng.

Și iar începă Arghir să-l pedepsească cu toege, iar nepotul său plângea și se rugă, zicând: — Nu mă mai bate părintele meu, lasă-mă încai

să-ți fiu porcar la porci. Arghir îi zise iar: — Nu, fătul meu, că nu te-am pedepsit ca să te văz porcar; ci m'am pedepsit cu tine ca să am cinste după urma-ți, iar tu ai făcut ca unul ce sădise un pom pe marginea unei gărle, căruia când începură să i să coacă poamele, toate cădeau în gărlă și se duceau pe apă, iar omul nu găsea să mănânce nimic. Și iarăși pornea să-l bată, și Anadam nu încetă a se ruga, zicând: Iartă-mă părintele meu, că mi este destul atât, mă voi înțelepț de aci înainte, că patimile sunt învățături la om. — Nu crez, fătul meu, zicea Arghir, că ziuă bună de dimineată se cunoaște, și puica după creastă se vede ce găină o să iasă; tu ca să te faci mai bun de aici înainte, e peste puțință, ți s'a văzut arama. Eu sunt acela, crește pui de șarpe ca să te muște. Eu am umblat după tine cu mila și tu după mine cu pila. Precum și acum știu bine, că unele îmi vorbești din rugă și altele ai în cuget, ca și un lup odinioară, care se luase după oi și ciobanul îl întrebă: — Ce vrei, lupule? Iar el răspunse, zicând: — Nimic, decât mă dor ochii și viu în urma turmei tale, că parcă îmi vine mai bine și mă lecuiesc din praful care se ridică din picioarele oilor: iar el nu vedea decât să răpească vre-un miel. Așa și tu ți-ai mâncat credința de acum înainte, că dacă când te-am mângaiat, răul mi-ai cugetat, acum când te pedepsesc, binele o să mi gândești? Mi-am văzut eu visul cu ochii, că eu te-am crescut și ți-am dat viață și tu ai umblat să mi tai viața.

Acestea zicând, iar îl puse la pedeapsă și îl bătă până muri și-l aruncă la câini să-l mănânce. Și se sfârși învățătura lui Arghir și zilele lui Anadam, care când îl văzu mort, zise: — Au nu ți ziceam eu, fătul meu, cine sapă groapa altuia, el intră întâi într'însa?...

TABLA DE MATERII

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>		<u>Pag.</u>
Despre cusururi sau urăciuni	7	Despre leneși	57
Povestea vorbii	8	Povestea vorbii	58
Povestea vorbii	9	Povestea vorbii	58
Despre pedanți sau copilăroși	10	Despre beție	59
Povestea vorbii	10	Povestea vorbii	60
Despre vorbire	12	Lespre beție iarăși	60
Vorba ăluia	13	Povestea vorbii	61
Despre vorbire iarăși	16	Povestea vorbii	62
Povestea vorbii	17	Despre mâncare	68
Povestea vorbii	19	Povestea vorbii	68
Despre minciuni și flecării	20	Despre sărăcie	69
Povestea vorbii	21	Povestea vorbii	71
Povestea vorbii	21	Despre nenorocire	74
Despre minciuni iarăși	33	Povestea cântecului	75
Povestea vorbii	33	Despre lucrare	76
Povestea vorbii	34	Povestea vorbii	77
Povestea vorbii	34	Povestea vorbii	79
Despre năravuri rele	38	Despre săracul mândru	80
Povestea vorbii	39	Povestea vorbii	81
Despre năravuri rele iarăși	42	Despre învățătură	84
Povestea vorbii	43	Povestea vorbii	84
Despre frica lui Dumnezeu	44	Despre învățătură	87
Povestea vorbii	44	Povestea vorbii	88
Despre frica lui Dumnezeu iarăși	46	Despre învățătură iarăși	93
Povestea vorbii	47	Povestea vorbii	94
Despre prostie	48	Despre virtute (faptă bună)	96
Povestea vorbii	49	Povestea vorbii	96
Despre prostie iarăși	50	Despre vițiuni sau rele și hoții	99
Povestea vorbii	50	Povestea vorbii	101
Despre nerozie	51	Despre stăpân și supus	101
Povestea vorbii	52	Povestea vorbii	102
Iarăși despre nerozie	53	Povestea vorbii	103
Povestea vorbii	54	Despre stăpân și supus la negot	104
Despre nerozie iarăși	54	Povestea vorbii	104
Povestea vorbii	55	Despre supus sau slugă	106
Despre nerozie iarăși	55	Povestea vorbii	107
Povestea vorbii	56	Despre slugă și stăpân iarăși	108
Despre nevoiași	56	Povestea vorbii	108
Povestea vorbii	57	Povestea vorbii	109
		Despre stăpân și slugă iarăși	110

	Pag.		Pag.
Povestea vorbii	111	Povestea vorbii	175
Despre slugă și stăpân iarăși	114	Povestea vorbii	176
Povestea vorbii	115	Despre rușinare și nerușinare	176
Despre negoț	117	Despre obrăznicie și calicie	177
Povestea vorbii	118	Povestea vorbii	178
Povestea vorbii	118	Povestea vorbii	180
Despre negoț și tovărășie	119	Despre mojie	180
Povestea vorbii	120	Povestea vorbii	181
Povestea vorbii	123	Despre mojie iarăși	185
Despre negoț iarăși	124	Povestea vorbii	186
Povestea vorbii	126	Despre frică și vitejie	187
Despre amor sau dragoste și ură	127	Povestea vorbii	189
Povestea vorbii	128	Despre viclenie	194
Despre amor și ură iarăși	128	Povestea vorbii	194
Povestea vorbii	129	Despre pocăire sau fățarnicie	195
Povestea vorbii	133	Povestea vorbii	195
Despre căsătorie	134	Despre lăcomie și neeconomie	197
Despre căsătorie iarăși	135	Despre iconomie	198
Povestea ăluia	136	Povestea vorbii	199
Povestea ăluia	137	Povestea împăratului	200
Povestea vorbii	139	Despre cumplitate sau zgârcenie	201
Povestea vorbii	141	Povestea vorbii	202
Povestea vorbii	142	Povestea vorbii	204
Povestea vorbii	144	Despre cumplitate iarăși	209
Povestea ăluia	145	Povestea vorbii	209
Povestea vorbii	148	Povestea vorbii	210
Povestea vorbii	150	Despre lăcomie iarăși și ne- mulfumire	212
Povestea ăluia	152	Povestea vorbii	212
Povestea ăluia	154	Povestea vorbii	213
Povestea ăluia	156	Despre laude	214
Despre neunire și neînțelegere	159	Povestea vorbii	215
Povestea cântecului	160	Despre împrumutare și plată	216
Proverburile turcești	162	Povestea vorbii	217
Despre vizite sau cercetări	163	Despre cei ce plâng de copii	218
Povestea vorbii	163	Povestea vorbii	218
Povestea vorbii	163	Despre făgădueli și daruri	221
Despre conversații sau petre- ceri și glume	164	Povestea vorbii	222
Povestea vorbii	165	Despre sănătate și boală	234
Despre iuțeală, mânie și po- săcie	167	Povestea vorbii	237
Povestea vorbii	167	Despre timp și vârstă	240
Despre iuțeală și mânie iarăși	168	Povestea vorbii	240
Povestea vorbii	169	Povestea cântecului	241
Povestea vorbii	170	Despre timp și vârstă iarăși	242
Despre amicie sau prietenie	170	Povestea vorbii	243
Povestea vorbii	171	O șezătoare la țară	245
Despre pizmă, vrăjmășie și ură	171	vestea lui moartea	245
Despre ceartă și neînvoire	172	Năzdrăvaniile lui Șarpele	245
Povestea vorbii	173	gea	245
Despre pricini și judecări	174	Osebite anecdote	245
		Istoria prea înțeleptului Arghis	245
		cu nepotu său	267

2007

BIBLIOTECA
CENTRALA UNIVERSITARAVERIFICAT
1987

VERIFICAT